

פרחים.

ביבליותיקה לילדים.

כרך רביעי, קנא־ר.

הוצאת „תּוּשיה", ורשה.

תרע"ג.

Типографія Левинъ-Эпштейна, Павлинная 33.

תכן:

№
151

פרחים

הֶחָתוּל וְהַתָּיִשׁ.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הֶחָתוּל וְהַתַּיִשׁ.

(אֲגָדָה).

קַיִן בֶּן אָדָם הָרִאשׁוֹן גִּדֵּל חָתוּל בְּבֵיתוֹ, כִּי עוֹבֵד אֲדָמָה הָיָה, וַיִּמְצָא חֵפֶץ בֶּחָתוּל הַטּוֹרֵף וּמְבַעֵר אֶת הַחֲפַרְפָּרוֹת [1]) הַמַּשְׁחִיתוֹת אֶת אַדְמָתוֹ, וְאֶת הָעַכְבָּרִים הָאוֹכְלִים אֶת פְּרִי שָׂדֵהוּ. —

וְהֶבֶל גִּדֵּל תַּיִשׁ, כִּי רוֹעֵה צֹאן הָיָה, וַיִּמְצָא חֵפֶץ בַּתַּיִשׁ, אֲשֶׁר הָלַךְ בְּרֹאשׁ עֶדְרוֹ וְנָהַג אוֹתוֹ בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר אֶל הַמִּרְעֶה וּבָעֶרֶב־בָּעֶרֶב אֶל הַגְּדֵרָה [2]). וַיִּשְׁמֹר הַתַּיִשׁ עַל הָעֵדֶר וְלֹא נְתָנָם לָבֹא בִּשְׂדוֹת קַיִן, לִפְרֹץ גְּדֵרִים וּלְשַׁחֵת גַּנִּים; וְעַל כֵּן אָהַב הֶבֶל אֶת תֵּישׁוֹ וַיִּקְרָא לוֹ: „תַּיִשׁ תָּמִים".

וְקַיִן אָהַב אֶת חֲתוּלוֹ, וַיְכַנֵּהוּ בְּשֵׁם „חָתוּל מְנֻמָּר", כִּי עוֹרוֹ הָיָה מְנֻמָּר וּמָלֵא חֲבַרְבֻּרוֹת [3]). וְגַם אָמְנָם אָהוּב

---

[1]) חֲפַרְפֶּרֶת — מוילוואורף *кротъ*. [2]) שאפּשטאל, *овчарня*.

[3]) כְּתָמִים רַבִּים, וְשׁוֹנִים.

אהב והחתול את שמו ויתגאה בו; ובכל עת, אשר קרא לו קין: „חתול מומחה", התרפס לרגלי אדניו, והסתיר את ראשו בין ברכי קין, כמתבייש לשמע שם הכבוד אשר קרא לו.

פעם אחת הראה החתול נפלאות במלאכת הציד — כי הביא בקפיצה אחת שלש חפרפרות ויגרשן מערבן — ויתן לו קין שם על שמו ויכנהו: „חתול־מומחה טורפי מערקי." —

ויהי כאשר קם קין על הבל אחיו ויהרגהו — ויפרד עדר הבל, ויפזר לכל רוח; כי פחדו הצאן פן יאכפם המרצח אליו; והמה לא אבו לתת חלבם וצמרם לרוצח נפש אחיו. ואולם התיש נשאר על מקומו אבל ועצב, וירח בפעם בפעם את המקום, אשר נשפכו דמי בעליו עליו, ויגע בקרניו.

וכאשר יצא קין להיות נע ונד בארץ — וישאר החתול על מקומו קרוב למאורת העכברים והחפרפרות, ולא נלוה אל אדניו, כי אמר: „גברו רחמי על אדני האמלל, ואינני יכול להביט אליו, פן ישבר לבי בקרבי".

ויאמר החתול-המזמר הטורף-מלכת אל התיש: "שמע נא אחי! הן יתומים עזובים אנחנו; בא ונתרועע כאחים נאמנים, ונכפרה באהבתנו על הדם השפוך בקנאת אחים?" —

וייטב הדבר בעיני התיש, ויאמן בחתול, ויתרועעו יחדו, וישבעו איש לרעהו לאהבה ואמונה. —

ויהי כי יצא הקן מגולה — ותשאר האדמה עזובה ושוממה ולא נתנה את יבולה — ויצאו גם העכברים לנוד ולנוע.

ויאמר החתול אל התיש: הבה נא תיש תמים! הן העכברים יצאו מזה והמה תועים בשדה; נלכה נא לבקשם והורינו להם את הדרך אשר ילכו בה.

— טוב דברת, חתול-מזמר, טורף-מלכת! — ענה התיש — קומה ונלכה!

וילכו כאשר הלכו, וילינו כאשר לנו, ויקומו כאשר קמו — ויוסיפו ללכת.

וישא החתול את עיניו, וירא והנה עדת עכברים רבים סביב למאורתם, ואיש את רעהו הודף בכתף ומתגר על צוארו. ויתקצף החתול ויקרא:

– „הוי! אֲדֹנֵי הָאָרֶץ יָצָא בַגּוֹלָה, וְהַנִּבְזִים הָאֵלֶּה מִשְׁתַּעַשְׁעִים וּשְׂמֵחִים לְאֵידוֹ! הָבָה, אֶעֱשֶׂה בָם שְׁפָטִים [1]!"

וְאוּלָם אֶת חֲמָתוֹ שָׁפַךְ רַק בְּאָזְנֵי הַתַּיִשׁ, וּמִן הָעַכְבָּרִים הִסְתִּיר אֶת עֶבְרָתוֹ; וַיִּתְהַלֵּךְ אִתָּם בְּעָרְמָה. כִּי הִסְתִּיר אֶת צִפָּרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַט. וַיְהִי כְּלֹא רוֹאֶה; וַיַּבֵּט הַשָּׁמַיְמָה, וַיִּשְׁתַּטַּח עַל הָאָרֶץ, כְּמִתְפַּלֵּל–וּבִזְקִירָה [2]) אַחַת הִפְסִיק אֶת תְּפִלָּתוֹ, וַיַּחֲסֹם אֶת הַדֶּרֶךְ בִּפְנֵי הָעַכְבָּרִים לְבַל יִמָּלְטוּ אֶל הַמְּאוּרָה, וַיְחַנְּקֵם וַיִּטְרְפֵם, וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים רָדַף עַד חָרְמָה [3]).

„אָכֵן מַהֵרִים אַתָּה אֶת הָעַכְבָּרִים בְּעָרְמָה!" – קָרָא הַתַּיִשׁ וַיּוֹסֶף לוֹ שֵׁם עַל שְׁמוֹתָיו וַיִּקְרָא לוֹ: „חָתוּל-מְזֻמָּר, טוֹרֵף-מְעָרֵף, עָרְמָה-חָרְמָה".

וַיִּשְׁמְעוּ הָעַכְבָּרִים, וַיַּסְכִּימוּ גַם הֵם עַל שֵׁם-הַכָּבוֹד הַזֶּה, וַיִּכְתְּבוּ אֶת הַדָּבָר עַל קִירוֹת מְאוּרָתָם.

וַיֵּלְכוּ הַנּוֹדְדִים כַּאֲשֶׁר הָלְכוּ וַיָּלִינוּ כַּאֲשֶׁר לָנוּ, וַיָּקוּמוּ כַּאֲשֶׁר קָמוּ וַיּוֹסִיפוּ לָלֶכֶת. הַתַּיִשׁ בִּקֵּשׁ לוֹ מִרְעֵה-מִדְבָּר

---

[1] אֶעֱנֹשׁ אוֹתָם, אֲיַסְּרֵם. [2] בִּקְפִיצָה. [3] עַד שֶׁהֶחֱרִיב אוֹתָם

דֶּלֶר

וַיְּזָהֵר מִבֹּא בִּשְׂדֵה בְעָלִים; וְהֶחָתוּל בִּקֵּשׁ לוֹ יוֹנִים וְאֶפְרֹחִים, וַיְּזָהֵר מִמַּקֵּל בְּעָלִים. וַיַּעַבְרוּ יָמִים רַבִּים־רַבִּים, עַד אֲשֶׁר בָּאוּ לְעֵדֶר יָבָל אֲבִי יוֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה.

וַיֹּאמֶר הַתַּיִשׁ: „אָחִי חָתוּל־מְנֻמָּר, טוֹרֵף־מְעֹרָף, עָרְמָה־חָרְמָה! נָסוּרָה־נָּא אֶל אֹהֶל יָבָל, וְשֵׁרַתְנוּ אֶת עֶדְרוֹ בֶּאֱמוּנָה, וְהוּא יְכַלְכְּלֵנוּ וְלֹא נָמוּת בָּרָעָב!"

— טוֹב דִּבַּרְתָּ, תַּיִשׁ תָּמִים! — עָנָה הֶחָתוּל — וְגַם נִמְצָא לָנוּ עֵת לְלַמֵּד אֶת הָעַכְבָּרִים חָכְמָה וּמוּסָר, וְאֶת הָאֶפְרֹחִים — לָשִׁיר שִׁירֵי נְהִי עַל אֲסוֹן הָאָדָם!"

— אֲבָל אָחִי הַמְנֻמָּר, — עָנָה הַתַּיִשׁ, — הֵן יָדַעְתָּ כִּי לֹא בַעַל שְׂפָתַיִם אָנֹכִי, וְאֵין כֹּחִי אֶלָּא בְקַרְנַי; וְאַתָּה נוֹאֵם נְאוּם [1]) מֵאֵין כָּמוֹךָ! לֵךְ אַתָּה וְדִבַּרְתָּ עַל לֵב יָבָל, וְשָׁמַע לְקוֹלֶךָ, וְהֶאֱמִין לְךָ, כִּי בַּעַל קוֹלוֹת אָתָּה!" — וְהַתַּיִשׁ רָצָה לֵאמֹר לֶחָתוּל, כִּי „בַּעַל שֵׁמוֹת" הוּא, יַעַן כִּי שֵׁמוֹת רַבִּים לוֹ, אַךְ אֶת אֲשֶׁר יֵאָמֵר אֶצְלֵנוּ שֵׁמוֹת, יֵאָמֵר בֵּין הַחֲתוּלִים-קוֹלוֹת.

---

[1]) בִּכְּרָן.

וַיַּעַן הֶחָתוּל וַיֹּאמֶר: „גַּם אָנֹכִי מֵרֹאשׁ כָּזֹאת חָשַׁבְתִּי, אַךְ עַנְוָתִי לֹא נְתָנַתְנִי לְהַגִּיד לְךָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה". וַיֵּלֶךְ הֶחָתוּל לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו בְּאָזְנֵי יָבָל הָרוֹעֶה. —

— מִי אַתֶּם, וּמַה שְּׁמוֹתֵיכֶם? — שָׁאַל יָבָל.

— אֲנִי חָתוּל־מְנֻמָּר, טוֹרֵף־מֵעֹרֶף, עָרְמָה־חָרְמָה, וּמְשָׁרְתִי — תַּיִשׁ תָּמִים. —

וַיִּתְפַּלֵּא יָבָל לִשְׁמוֹת הֶחָתוּל הָרַבִּים, וְעוֹד יוֹתֵר הִתְפַּלֵּא בְּשָׁמְעוֹ, כִּי תַּיִשׁ בַּעַל קַרְנַיִם הוּא עֶבֶד לְחָתוּל פְּרוּעַ הָרֹאשׁ וְאֶרֶךְ הַזָּנָב. לְסוֹף נֵאוֹת יָבָל לְדִבְרֵי הֶחָתוּל, וַיְקַבֵּל אֶת הָאוֹרְחִים בֵּין מְשָׁרְתֵי עֶדְרוֹ.

וַיִּתְיַצֵּב הַתַּיִשׁ בְּרֹאשׁ הָעֵדֶר, וַיַּעֲבֹד אֶת עֲבוֹדָתוֹ — עֲבוֹדַת הַקַּרְנַיִם, וַיִּגַּח כָּל כִּשְׂבָּה סוֹרֵרָה, אֲשֶׁר נִסְּתָה לִזְקֹר [1] מֵעַל לַגָּדֵר; וְהֶחָתוּל עָבַד כָּל הַיּוֹם בַּמִּטְבָּח וַיְבַעֵר מִשָּׁם, כָּל נֵתַח בָּשָׂר, אֲשֶׁר נָפַל, וַאֲשֶׁר יָכֹל לִנְפֹּל מִתּוֹךְ הַקְּדֵרָה לָאָרֶץ, וְהִקְפִּיד מְאֹד עַל הַנִּקָּיוֹן. וּלְעֵת עֶרֶב יָצָא לֶאֱרֹב לַחֲפַרְפָּרוֹת וְלַעֲטַלֵּפִים וּלְכָל אֲשֶׁר יֵחָבְאוּ מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ,

---

[1]) לִקְפֹּץ.

ניֵצֵא לוֹ שֵׁם בְּכָל הַמְּאוּרוֹת. וַיּוֹסִיפוּ לוֹ כָבוֹד עַל כְּבוֹדוֹ וַיִּקְרְאוּ לוֹ „אוֹרֵב־בָּעֶרֶב". —

וּבַלַּיְלָה בַּלַּיְלָה עָמַד הַתַּיִשׁ עַל הַמִּשְׁמָר, וְכַאֲשֶׁר נִסּוּ גַנָּבִים לְהִתְגַּנֵּב אֶל הָעֵדֶר, אוֹ לִקְפֹּץ הַגִּנָּה — הִתְמַרְמֵר אֲלֵיהֶם הַתַּיִשׁ הָאַלֵּם, וַיְנַגַּח בְּקֶרֶן וַיִּרְמֹס בָּרֶגֶל, וְלֹא חָשַׂךְ אֶת קַרְנָיו גַּם מִגַּנָּבֵי הַבַּיִת הָאוֹכְלִים בַּיּוֹם מֵעַל שֻׁלְחַן אֲדוֹנֵיהֶם, וּבַלַּיְלָה יִתְאַוּוּ לָקַחַת לָהֶם מֵרְכוּשׁוֹ וּמֵעֶדְרוֹ; עַל כֵּן שְׂנֵאוּהוּ עַבְדֵי הַבַּיִת תַּכְלִית שִׂנְאָה. —

וְהֶחָתוּל עָבַד בָּעֵת הַהִיא אֶת עֲבוֹדָתוֹ בַּמַּרְתֵּף לְנַקּוֹת שָׁם אֶת הַקְּעָרוֹת וְהַכַּדִּים מֵחֶמְאָה, מֵחָלָב, מִשֶּׁמֶן, וּמִבָּשָׂר וּמִכֹּל אֲשֶׁר חָשַׁב לְחֶלְאָה לַקְּעָרָה וְלַכַּד וּלְמַאֲכַל תַּאֲוָה לְפִיהוּ. וּבְשָׁמְעוֹ אֶת מִלְחֲמוֹת הַתַּיִשׁ עִם גַּנָּבֵי הַלַּיְלָה, יָצָא הַחוּצָה בְּבֶטֶן מְלֵאָה וּבִזְהִירוּת רַבָּה, וְאַחֲרֵי הַמִּלְחָמָה הֵרִים קוֹל יְלָלָה, קוֹל מְעוֹרֵר לִבְכִי. שָׁמַע הָרוֹעֶה עַל מִשְׁכָּבוֹ וַיֹּאמַר: אָכֵן נֶאֱמָן רוּחַ הוּא הֶחָתוּל הַמְנֻמָּר, כָּל הַלַּיְלָה לֹא יָנוּחַ, וְגַם בַּיּוֹם יָדָיו וּפִיהוּ מְלֵאִים עֲבוֹדָה; לֹא חִנָּם קָנָה לוֹ שֵׁמוֹת רַבִּים. הָבָה אֲכַבְּדֵהוּ גַּם אָנִי וְאוֹסִיף לוֹ שֵׁם עַל

שְׁמוּתָיו: הֵן עָנוֹ הוּא בְּכָל דְּרָכָיו, וְגַם מְזַנֵּב¹) הוּא בָּעַכְבָּרִים מֵאֵין כָּמוֹהוּ, עַל כֵּן יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ בְּשֵׁם „הֶעָנָו הַמְזַנֵּב".

וְלֹא יָכְלוּ כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת וְכָל עַכְבְּרֵי הַחוֹרִים לְבַטֵּא בְּשְׂפָתָם אֶת שֵׁם הַכָּבוֹד הַזֶּה כָּרָאוּי, וּבְכָל פַּעַם טָעוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ: „הַגַּנָּב הֶחָנֵף".

וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֵּצֵא יָבָל הַחוּצָה, וַיַּרְא אֶת הַחֻרְבָּן, אֲשֶׁר נִהְיָה הַלַּיְלָה בַּמַּרְתֵּף לְמִכְדֵּי הֶחָלָב וְעַד קַעֲרוֹת הַבָּשָׂר, וַיֹּאמַר: „אָכֵן לֹא חִנָּם עוֹרֵר הֶעָנָו הַמְזַנֵּב בְּכִי כָּל הַלָּיְלָה; גַּנָּבִים הָיוּ בַּמַּרְתֵּף". אָז רָאָה אֶת הַתַּיִשׁ נֶאֱחָז בְּקַרְנָיו בְּסִבְכֵי הַגָּדֵר, וְדָם עַל שְׂפָתָיו, וְהוּא עוֹמֵד וּמְלַקֵּק בִּלְשׁוֹנוֹ אֶת פְּצָעָיו, שֶׁפְּצָעוּהוּ גַּנָּבֵי הַלַּיִל בְּמַקְלוֹתֵיהֶם — וַיֹּאמֶר: „אֵין זֶה כִּי אִם הַתַּיִשׁ אָכַל אֶת הַבָּשָׂר בַּמַּרְתֵּף וְאֶת הַיּוֹנִים בַּשּׁוֹבָךְ!" וַיַּכֵּהוּ וַיְיַסְּרֵהוּ קָשֶׁה.

וְהַתַּיִשׁ לֹא הִצְטַדֵּק, כִּי עֲרַל שְׂפָתַיִם הוּא, וְאֵין אִישׁ יוֹדֵעַ צִדְקָתוֹ, בִּלְתִּי אִם הֶחָתוּל הֶעָנָו וְגַנָּבֵי הַבָּיִת; אֲבָל הֵמָּה חָלְמוּ בַּלַּיְלָה חֲלוֹם נָעִים, אֲשֶׁר הִשְׁכִּיחַ מִלִּבָּם אֶת

¹) מַשְׁחִית בָּהֶם עַד לִבְלִי הַשְׁאִיר גַּם זָנָב.

מִקְרֵה הַלַּיְלָה, וְלֹא זְכָרָהוּ עוֹד; עַל כֵּן לֹא הִגִּידוּ אֶת צִדְקַת הַתַּיִשׁ לִפְנֵי הָרוֹעֶה. —

וַיְגָרֶשׁ יָבָל אֶת הַתַּיִשׁ מֵחֲצֵרוֹ. וַיַּרְא הֶחָתוּל, כִּי לֹא טוֹב לוֹ לְהִשָּׁאֵר בְּבֵית יָבָל בְּאֵין עוֹד הַתַּיִשׁ עִמּוֹ לָשֵׂאת עֲוֹנוֹתָיו עַל רֹאשׁוֹ — וַיֵּצֵא גַם הוּא עִם הַתַּיִשׁ, וַיֵּלְכוּ וַיִּתְעוּ בָאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ.

וְהַתַּיִשׁ הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה, וְאִישׁ לֹא יָדַע; כִּי עֲרַל שְׂפָתַיִם הָיָה, וְלֹא הוֹדִיעַ אֶת מַעֲשָׂיו בָּרַבִּים; וְהֶחָתוּל הִרְבָּה לִקְנוֹת לוֹ שֵׁמוֹת וְהוֹדִיעַ אֶת שְׁמוֹתָיו בְּכָל אֲשֶׁר בָּא. —

וּבַיָּמִים הָהֵם הֵבִיא אֱלֹהִים אֶת הַמַּבּוּל עַל הָאָרֶץ; וַיֵּלֶךְ הֶחָתוּל לָבוֹא אֶל הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה נֹחַ, וּבְטֶרֶם שֶׁנִּכְנַס אֶל הַתֵּבָה טָרַף לוֹ שְׁתֵּי יוֹנִים וּשְׁלֹשָׁה אֶפְרֹחִים, וַיְנַקֶּה אֶת צִפָּרְנָיו, וַיִּתְדַּפֵּק עַל הַדֶּלֶת וַיִּקְרָא: „הַךְ־תַּךְ־פְּתַח!"

— מִי אַתָּה? — שָׁאַל נֹחַ.

— אֲנִי חָתוּל־מְנֻמָּר—טוֹרֵף־מֵעֶרֶף—עָרְמָה־תַרְמָה—אוֹרֵב־בָּעֶרֶב — עָנָו־מְגֻנָּב!

—אַל נָא תְבַלְבְּלֵנִי בִּשְׁמוֹתֶיךָ הָרַבִּים — עָנָה נֹחַ ; הָעִקָּר הוּא לִי, שֶׁאַתָּה חָתוּל, וְלִי חָסֵר עוֹד חָתוּל אֶחָד לִשְׁנַיִם, אֲשֶׁר צִוַּנִי אֱלֹהִים לְהַכְנִיס אֶל הַתֵּבָה — וַיִּשְׁלַח נֹחַ אֶת יָדוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה.

וְהַתַּיִשׁ רָדַף אַחֲרֵי הֶחָתוּל לְיַסְּרוֹ עַל דַּם הַיּוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁפַךְ, וַיָּבֹא גַּם הוּא אֶל תּוֹךְ הַתֵּבָה, וַיִּשְׂמַח נֹחַ גַּם עָלָיו ; כִּי חָסֵר לוֹ תַּיִשׁ אֶחָד לְשִׁבְעַת הַבְּהֵמוֹת הַטְּהוֹרוֹת, אֲשֶׁר צִוָּהוּ אֱלֹהִים לְהַכְנִיס. —

וְגַם בַּתֵּבָה הִרְבָּה הַתַּיִשׁ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וָצֶדֶק וּלְנַגֵּחַ אֶת כָּל אֵלֶּה, אֲשֶׁר חָפְצוּ לִגְנֹב מֵאֲרֻחוֹת רֵעֵיהֶם. וַיְהִי בְּצֵאת נֹחַ מִן הַתֵּבָה, וַיֵּצְאוּ גַּם הַתַּיִשׁ וְהֶחָתוּל מִן הַתֵּבָה וַיִּתְהַלְּכוּ בָּאָרֶץ.

וַיַּאֲרִיכוּ עוֹד יָמִים רַבִּים עַל הָאָרֶץ. וַיּוֹסֶף הֶחָתוּל לִקְנוֹת לוֹ עוֹד שֵׁמוֹת רַבִּים, וַיִּגְדַּל כְּבוֹדוֹ, וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל הָאָרֶץ ; וַיָּשִׂיחוּ [1]) בוֹ — הָרְחוֹקִים בְּשִׁבְחוֹ, וְהַקְּרוֹבִים — בִּגְנוּתוֹ [2]) וְכֹה הָיָה שְׁמוֹ נִשָּׂא בְּפִי כֹל.

---

[1]) דִּבְּרוּ. [2]) גְּנוּת — חֶרְפָּה.

וְהַתַּיִשׁ הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת טוֹב וּלְהִתְמַרְמֵר עַל הָרַע, אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַיְצוּרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ. וּכְפַעַם בְּפַעַם נָשָׂא עֲוֹן זָרִים עַל רֹאשׁוֹ וְעַל גַּבּוֹ. וַיַּחֲרֹשׁ; וַיִּשָּׂא וַיִּסְבֹּל, וְאִישׁ לֹא יָדָע.—

— וַיַּעַבְרוּ הֶחָתוּל בַּעַל הַשֵּׁמוֹת וְהַתַּיִשׁ בֶּן־בְּלִי־שֵׁם — לְנַחֲלָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ; וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ אוֹרְחִים לְבֵית אַבְרָהָם, וַיָּבֹא אַבְרָהָם אֶל עֶדְרוֹ לָקַחַת בָּקָר וָצֹאן לִזְבֹּחַ לְאוֹרְחָיו. אָז נִגַּשׁ הַתַּיִשׁ, וַיִּשְׁתַּטַּח לִפְנֵי אַבְרָהָם, וַיִּפְשֹׁט אֶת צַוָּארוֹ תַּחַת הַמַּאֲכֶלֶת.

וַיַּאֲכֵל אַבְרָהָם אֶת בְּשַׂר הַתַּיִשׁ לְאוֹרְחָיו הָרְעֵבִים; וְהֶחָתוּל אָכַל וַיְגָרֶם [1]) אֶת עַצְמוֹת רֵעֵהוּ; אַךְ בְּעוֹדֶנּוּ אוֹכֵל וְהִנֵּה נִתְחַבָּה לוֹ עֶצֶם בִּגְרוֹנוֹ וַיֵּחָנַק.

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם: „יַעַן אֲשֶׁר הָיָה הַתַּיִשׁ לִבְרָכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא, וְגַם בְּמוֹתוֹ הֵבִיא בְּרָכָה וָשֹׂבַע, וְלֹא הָיָה לוֹ כָּל קוֹל בְּחַיָּיו, עַל כֵּן יִזְכֶּה בְּמוֹתוֹ לְשִׁבְעָה קוֹלוֹת!"

---

[1]) שִׁבֵּר בְּשִׁנָּיו.

וַיַּעֲשׂוּ מִקַּרְנָיו שׁוֹפָרוֹת וַחֲצוֹצְרוֹת וַיִּתְגַּלְגְּלוּ וַיָּבֹאוּ לִידֵי יוֹצְאֵי מִצְרַיִם לֶאֱסֹף בָּהֶם אֶת הָעָם.

וַיִּמְתְּחוּ מִבִּטְנוֹ תֹּף וַיַּעֲבֹר בְּנַחֲלָה לִידֵי מִרְיָם בַּת עַמְרָם; וּבְצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וַיַּעַבְרוּ אֶת הַיָּם בֶּחָרָבָה, שָׁרָה בוֹ אֶת שִׁירָתָהּ.

וַיִּמְשְׁכוּ מִגִּידָיו נִימִים, וַיְהִי לְכִנּוֹר בִּידֵי דָוִד הַמֶּלֶךְ הַמְשׁוֹרֵר, וַיְנַגֵּן בּוֹ תְּהִלּוֹת לֵאלֹהִים וְהָמוֹת לָאֻמְלָלִים. —

וַיַּעֲשׂוּ מִשּׁוֹקָיו חֲלִילִים וַיְחַלְּלוּ בָם הַלְוִיִּם שִׁירָה עַל הַקָּרְבָּנוֹת — וַיְהִי הַתַּיִשׁ לְמָשָׁל בְּפִי כֹל לֵאמֹר: „תַּיִשׁ בְּשֶׁהוּא חַי קוֹלוֹ אֶחָד וּכְשֶׁהוּא מֵת יֵשׁ לוֹ שִׁבְעָה קוֹלוֹת". —

№
152

פרחים

ילקוט יעקב.

אגדה.

מאת

יהודה שטינברג.

הוצאת "תושיה" ורשה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

ילקוט יעקב.

(אגדה).

כאשר הגיעה העת ליעקב אבינו לצאת מבית אביו ולברוח חרנה מפני שנאת עשו אחיו — בכתה רבקה מאד. כי קשה היה לה להפרד מבנה הצעיר, אשר אהבתו בכל־חום לבבה ולשלחו לנוע בדד לארץ נכריה רחוקה מאד והוא עודנו נער אז.

ותקח רבקה את סודרה (הוא הסודר אשר הביאו עבדי חמיה אברהם במתנה ואשר נשאר לו לנחלה מאת שרה אמו), ותקרעהו לשנים ותתפר ממנו ילקוט קטן ותשם בו צידה לדרך: פת לחם יבש ובקבוק מים.

ובגן של רבקה היה נטע שקד [1]). את הנטע הזה נטעה רבקה ביום שנולד יעקב ותשמרהו מכל משמר:

---

[1]) עץ עושה פרי שקדים

וּלְכָל מָקוֹם אֲשֶׁר נָסְעוּ יִצְחָק וְרִבְקָה, וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עָבְרוּ בְּאֶרֶץ כְּנַעַן לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ, לֹא שָׁכְחָה הָאֵם הַטּוֹבָה לְשָׁרֵשׁ אֶת הָעֵץ וּלְקַחְתּוֹ עִמָּהּ, וַתִּטָּעֵהוּ כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְּקוֹמוֹת הַחֲדָשִׁים, אֲשֶׁר בָּאוּ לָגוּר שָׁם, וְהַשָּׁקֵד הָרַךְ הִכָּה תָמִיד שָׁרָשָׁיו בָּאָרֶץ וַיִּצְמַח וַיִּגְדָּל.

וַתִּקַּח רִבְקָה וַתִּכְרֹת עָנָף מִן הַשָּׁקֵד הַהוּא, וַיְהִי לְמַקֵּל וַתִּתְּנֵהוּ בְּיַד בְּנָהּ; וּבִדְמָעוֹת רוֹתְחוֹת וּבִנְשִׁיקוֹת חַמּוֹת בֵּרְכָה אוֹתוֹ וַתֹּאמַר:

– לֵךְ לְשָׁלוֹם, בְּנִי הֶעָנֹג וְהָאֻמְלָל! מִכָּל חֲמֻדוֹתֶיךָ בְּבֵית אִמְּךָ אֲנִי נוֹתֶנֶת לְךָ רַק אֶת זֶה, כִּי אִם אַרְבֶּה לְךָ בִּגְדֵי חֲמֻדוֹת וְאוֹסִיפָה לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב אַךְ לְמַשָּׂא יִהְיוּ עָלֶיךָ, וּלְךָ לֹא יוֹעִילוּ, כִּי מַה לְּנוֹדֵד וְלַחֲמֻדוֹת כָּאֵלֶּה?! לְנוֹדֵד דָּרוּשׁ אַךְ יַלְקוּט עַל שֶׁכֶם וּמַקֵּל בְּיָד... אֶת הַיַּלְקוּט הַזֶּה עָשִׂיתִי לְךָ מִן הַסִּנּוֹר, אֲשֶׁר חָגְרָה לָהּ שָׂרָה אִמֵּנוּ... וְהָיָה זֶה לָךְ לְנֶחָמָה וּלְמַזְכֶּרֶת, כִּי לֹא יָלִיד אֶבֶן אָתָּה...

וְלֹא יָכְלָה לְדַבֵּר עוֹד וַתִּמָּרֵר בַּבֶּכִי.

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבֵּית אָבִיו וּמִבְּאֵר־שֶׁבַע עִירוֹ וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו אֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו אָחִיו וַיַּשִּׂיגֵהוּ, וַיְמַשֵּׁשׁ

אֶת כָּל כִּיסָיו, וְלֹא מָצָא אֶצְלוֹ לֹא כֶסֶף וְזָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת, בִּלְתִּי אִם אֶת הַיַּלְקוּט וְאֶת הַמַּקֵּל וּפַת לֶחֶם יְבֵשָׁה וּבַקְבּוּק מַיִם — וַיַּעַזְבֵהוּ.

אָז אָמַר יַעֲקֹב: „בְּרוּכִים יִהְיוּ הוֹרַי, אֲשֶׁר לֹא נָתְנוּ לִי כֶסֶף וְזָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּבִגְדֵי חֲמוּדוֹת, כִּי לוּ מָצָא אֱלִיפַז בְּיָדִי אֶחָד מִן הַיְקָרוֹת הָאֵלֶּה, כִּי עַתָּה קָם עָלַי וַהֲרָגָנִי, וְלָקַח אֶת כָּל אֲשֶׁר לִי, אוֹ כִּי קַמְתִּי אֲנִי עָלָיו בְּעָמְדִי עַל נַפְשִׁי וַהֲרַגְתִּיו. בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר הִצִּילַנִי מִמָּוֶת וּמְהוּמָה!"

וַיְהִי בַּדֶּרֶךְ וַיָּבֹא לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּשְׁכַּב לָנוּחַ, וַיָּשֶׂם אֶת מַקְלוֹ וְיַלְקוּטוֹ לִמְרַאֲשׁוֹתָיו וַיִּישָׁן.

וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, וּמַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ.

וְהִנֵּה קוֹל מַלְאָךְ קוֹרֵא אֵלָיו מִמְּרוֹם הַסֻּלָּם: „יַעֲקֹב, יַעֲקֹב! הֲיוֹדֵעַ אַתָּה אֶת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלָיו? קִפֵּל[1] הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְבָנֶיךָ לְנַחֲלָה — וַיְשִׂימֶהָ תַּחַת רֹאשֶׁךָ!"

---

[1] גָּלַל.

וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמַר: „אָכֵן דְּבָרִים נִשְׂגָּבִים דִּבֶּר הַמַּלְאָךְ בְּאָזְנַי וְאָנֹכִי לֹא אֵדַע וְלֹא אָבִין לָהֶם! אֵיכָכָה זֶה יִקְפֹּל אֱלֹהִים אֶת כָּל הָאָרֶץ תַּחְתָּי? וְהָאֲנָשִׁים הַיּוֹשְׁבִים עָלֶיהָ — אַיָּם? וּמֵימֵי הַנְּחָלִים אֵיכָה לֹא נִשְׁפְּכוּ? וְשִׁנֵּי הַסְּלָעִים אֵיכָה זֶה לֹא לָחֲצוּ אֶת צַלְעוֹתָי? וְאֵיכָכָה זֶה יִשְׁכַּב אִישׁ קָטֹן וְדַל כָּמוֹנִי עַל כָּל רַחֲבֵי אֶרֶץ רַבָּה?"

וַיִּבֶן שָׁם יַעֲקֹב מִזְבֵּחַ וְאֶת דִּבְרֵי הַחֲלוֹם שָׁמַר בְּלִבּוֹ.

וְיַעֲקֹב בָּא חָרָנָה, וַיִּשָּׂא שָׁם[1]) אֶת רָחֵל וְאֶת לֵאָה, אֶת בִּלְהָה וְאֶת זִלְפָּה, וַיְהִי רוֹעֶה צֹאן לָבָן חוֹתְנוֹ וְצֹאנוֹ. וַיַּעֲמֵד[2]) שְׁנֵים עָשָׂר בָּנִים — שְׁנֵים עָשָׂר שָׁבֶט, וַיָּשָׁב אַרְצָה כְּנָעַן. וַיְסַפֵּר לְבָנָיו אֶת דְּבַר הַחֲלוֹם הַנִּפְלָא וַיְצַו אוֹתָם לֵאמֹר: „שִׁמְרוּ אֶת הַדָּבָר בִּלְבַבְכֶם, כִּי מַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים לֹא יְבַשְּׂרוּ דְּבַר שָׁקֶר. יָבֹא הַיּוֹם וִידַעְתֶּם פֵּשֶׁר הַדְּבָרִים".

וְיַעֲקֹב זָקֵן מְאֹד וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַבָּנִים לָרֶשֶׁת הוֹן אֲבִיהֶם, וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן הַבְּכוֹר:

---

[1]) לָקַח לוֹ לְנָשִׁים. [2]) הוֹלִיד.

— שְׁמָעוּנִי נָא, אַחַי! הֵן בְּכוֹר אֲנִי וּפִי שְׁנַיִם לִי בְּנַחֲלַת אָבִינוּ. אַךְ אֵין חֵפֶץ לִי בְּכָל אֲשֶׁר לְאָבִי, רַק אֶת הַיַּלְקוּט וְאֶת הַמַּקֵּל, אֲשֶׁר נָשָׂא עִמּוֹ אָבִינוּ בְּלֶכְתּוֹ חָרָנָה — אוֹתָם תְּנוּ לִי!"

כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר גַּם שִׁמְעוֹן, גַּם לֵוִי וְגַם יֶתֶר הַבָּנִים, כִּי יְקָרִים הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם הַמַּקֵּל וְהַיַּלְקוּט מִכֹּל עֶדְרֵי הַצֹּאן וְהַבָּקָר.

— הַמַּקֵּל הַזֶּה צָמַח וַיִּגְדַּל יַחַד עִם יַעֲקֹב אָבִינוּ!

— הַמַּקֵּל וְהַיַּלְקוּט רָאוּ אֶת נְדוּדֵי אָבִינוּ מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד חָרָן!

אָז הִפִּילוּ גוֹרָל וַיַּעַל הַיַּלְקוּט בְּחֵלֶק יְהוּדָה וְהַמַּקֵּל בְּחֵלֶק לֵוִי.

וַיֵּשְׁבוּ הַבָּנִים בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ בִּמְאֹד מְאֹד.

וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ, וַיַּכְנַע אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבָדִים וַיַּעֲבִידֵם בְּפָרֶךְ.

וּבְנֵי יַעֲקֹב מֵתוּ, וְהַמַּקֵּל וְהַיַּלְקוּט עָבְרוּ בִּירוּשָּׁה מִדּוֹר אֶל דּוֹר, וַיָּבֹא הַמַּקֵּל לִידֵי מֹשֶׁה בֶּן עַמְרָם, הוּא הַמַּטֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה בוֹ אֶת הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַגְּדוֹלִים.

וְהַיַּלְקוּט בָּא לִידֵי נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב.

וּבְצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר — וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּקַּח משֶׁה אֶת הַמַּקֵּל וְאֶת הַיַּלְקוּט וַיַּעַשׂ מֵהֶם דֶּגֶל לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל.

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים משֶׁה אֶת הַדֶּגֶל, וְרָאָה אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶת דִּגְלוֹ, וְזָכַר אֶת אֲבוֹתָיו וְאֶת אִמּוֹתָיו, וְזָכַר אֶת יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת הַבְּכוֹרָה וְאֶת הַבְּרָכָה וְאֶת נְדוּדָיו, וְאֶת אֱלִיפַז בֶּן עֵשָׂו — וַיִּמָּלֵא רוּחַ עֹז וּגְבוּרָה נִפְלָאָה, וַיַּכְרַע אֶת עֲמָלֵק, וַיַּכְרַע גַּם אֶת כָּל אוֹיְבָיו.

אַחֲרֵי מוֹת משֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, עָבַר הַדֶּגֶל לִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן. הַיַּרְדֵּן רָאָה אֶת הַדֶּגֶל — וַיָּנֹס; הֶהָרִים — וַיִּרְקְדוּ כְּאֵלִים; גַּם הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן וְהַיָּרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן עָמְדוּ לְמַרְאֵה הַדֶּגֶל הַנִּפְלָא הַזֶּה וַיַּבִּיטוּ אֵלָיו בְּיִרְאַת הַכָּבוֹד וְלֹא מָשׁוּ מִמְּקוֹמָם כְּיוֹם תָּמִים. גַּם שְׁלשִׁים וְאֶחָד מֶלֶךְ עִם רִבְבוֹת חֵילֵיהֶם כָּרְעוּ לִפְנֵי הַדֶּגֶל הַזֶּה וַיִּפְּלוּ וְלֹא יָסְפוּ קוּם.—

יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן הוֹרִישׁ אֶת הַדֶּגֶל לַזְּקֵנִים, וְהַזְּקֵנִים מְסָרוּהוּ לִשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא, וּשְׁמוּאֵל מְסָרוֹ לְדָוִד בְּעֵת אֲשֶׁר מְשָׁחוֹ לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל.

בַּדֶּגֶל הַזֶּה נִצַּח דָּוִד אֶת כָּל אוֹיְבָיו וְיִשְׂרָאֵל שָׁכַן לָבֶטַח בְּאַרְצוֹ.

וְכַאֲשֶׁר נִצַּח דָּוִד אֶת הָאוֹיֵב הָאַחֲרוֹן, וַיָּשָׁב מִשְּׂדֵה הַמַּעֲרָכָה עִם שְׁלַל הַמִּלְחָמָה, זָכַר אֶת דְּבַר הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַם יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּדַרְכּוֹ לְחָרָן, וַיֹּאמֶר אֶל לִבּוֹ: „הֵן רָחֲבוּ עַתָּה גְּבוּלוֹת אַרְצֵנוּ לְמֶרְחוֹק: עֵמֶק מוֹאָב — סִיר רַחֲצִי [1], הַרְרֵי אֱדוֹם — הֲדוֹם רַגְלָי; קוֹל תְּרוּעַת צִבְאוֹתַי עַד פְּלֶשֶׁת יַגִּיעַ — הִנֵּה כִּי כֵן רָחֲבוּ וְנָסַבּוּ גְּבוּלוֹת אַרְצֵנוּ, וְאֵיכָכָה זֶה קִפֵּל אֱלֹהִים אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם כָּזֹאת תַּחַת מְרַאֲשׁוֹתָיו?! הַאָמְנָם חֲלוֹם הֶבֶל חָלַם יַעֲקֹב?!"

עוֹדֶנּוּ חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹתָיו אֵלֶּה, וּלְאָזְנָיו הִגִּיעַ קוֹל שְׁנַיִם מֵאַנְשֵׁי חֵילוֹ הַמְדַבְּרִים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לֵאמֹר:

— אָכֵן הַיּוֹם הֶרְאֵיתָ נִפְלָאוֹת בַּמִּלְחָמָה, אָחִי! הֵן גַּם אָנֹכִי לֹא חִבַּקְתִּי אֶת יָדַי, אֲבָל אַתָּה נַעֲלֵיתָ עָלַי: שִׁבַּרְתָּ

[1] סִיר — כְּלִי לִרְחוֹץ בּוֹ.

חַרְבוֹת הָאוֹיֵב, פִּצַּצְתָּ כִּידוֹנִים, לָעַגְתָּ לַחִצִּים, כִּחַשְׁתָּ בַּמָּוֶת — לֹא הָיָה כָּל פַּחַד לְנֶגֶד עֵינֶיךָ, וּסְבִיבֶיךָ — חֲלָלִים חֲמָרִים, חֲמָרִים!

— פַּחַד?!— יַעֲנֵהוּ רֵעֵהוּ — בִּרְאוֹתִי אֶת דֶּגֶל יִשְׂרָאֵל מִתְנוֹסֵס מִמַּעַל: יַלְקוּטוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וּמַקֵּל נְדוּדָיו, שֶׁהָיָה לְדֶגֶל הָעֹז וְהַנִּצָּחוֹן — בִּרְאוֹתִי אֶת כָּל כְּבוֹד עַמֵּנוּ לְנֶגֶד עֵינָי... וּמְרַחֵף מֵעַל לְרֹאשִׁי... הֲיָבוֹא אָז פַּחַד בִּלְבָבִי?! הָאוֹכַל לִבְלִי אֱחֹז בָּאוֹיֵב וּלְנַפְּצוֹ אֶל רָאשֵׁי הַסְּלָעִים?!

— כֵּן דִּבַּרְתָּ, אָחִי! — עָנָהוּ רֵעֵהוּ — גַּם אָנֹכִי עֵת אֶרְאֶה אֶת דִּגְלֵנוּ מִתְנַפְנֵף מֵעַל לְרָאשֵׁינוּ, אָז חָשׁ אֲנִי אֶת עַצְמִי פִּי־שְׁנַיִם גָּבֹהַּ, וּפִי שְׁלֹשָׁה עָצְמָה וְכֹחַ בְּיָדִי... וְאֵינֶנִּי מַאֲמִין אָז כִּי יֵשׁ אֵיזֶה כֹּחַ אֲשֶׁר יַעֲמֹד נֶגְדִּי... הַדֶּגֶל הַזֶּה הוּא כֹּחֵנוּ מָגֵן אַרְצֵנוּ!

— כִּי יְרִיעָה הַקְּטַנָּה הַזֹּאת מְקֻפָּלוֹת כָּל יְרִיעוֹת אַרְצֵנוּ.

שָׁמַע דָּוִד וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיִּקְרָא בְּשִׂמְחָה: „הִנֵּה זֶה מָצָאתִי אֶת פִּתְרוֹן הַחֲלוֹם, אֲשֶׁר לְאָבִינוּ לְיַעֲקֹב: קִפֵּל אֱלֹהִים אֶת כָּל הָאָרֶץ תַּחַת מְרַאֲשׁוֹתָיו! אֱמֶת הַדָּבָר!

אִם הַיַּלְקוּט וְהַמַּקֵּל הַזֶּה הָיוּ תַּחַת מְרַאֲשׁוֹתָיו, הָיְתָה בֶּאֱמֶת כָּל הָאָרֶץ הַזֹּאת מְקֻפֶּלֶת תַּחְתָּיו.

וְכַאֲשֶׁר יָצָא הַקֶּצֶף עַל יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ בַּגּוֹלָה וְאַרְצוֹ הַגְּדוֹלָה הָיְתָה לְזָרִים וּבָנָיו נִפְזְרוּ עַל כָּל הַיַּמִּים וְהָאֲרָצוֹת — אָז לָקְחוּ אֶת מַקֵּל הַדֶּגֶל הַנִּפְלָא וַיַּעֲשׂוּ מִמֶּנָּה „מַפָּה" לְסֵפֶר תּוֹרָה וְאֶת יָדוֹ עָשׂוּ לְ„עֵץ חַיִּים" לְסֵפֶר הַתּוֹרָה הַהוּא.

וְסֵפֶר תּוֹרָה זֶה עוֹבֵר בִּירוּשָּׁה מֵאָב לְבָנִים. אֲבָל אֵין הַכֹּל יוֹדְעִים בְּיַד מִי נִמְצָאָה הַתּוֹרָה הַנִּפְלָאָה הַהִיא. כִּי סוֹד כָּמוּס הוּא הַדָּבָר.

וְכַאֲשֶׁר יָבֹא וְיִגָּלֶה הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ — יְגַלֶּה מְקוֹם הַתּוֹרָה הַהִיא, וְלָקַח אֶת הַמַּפָּה וְאֶת הַיָּד, וְעָשָׂם שֵׁנִית לְדֶגֶל הָעֹז וְהַנִּצָּחוֹן לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל.

פרחים

№
153

שׁוֹפְטֵי מֹשֶׁה.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

שׁוֹפְטֵי מֹשֶׁה.

(אַגָּדָה).

כַּאֲשֶׁר גָּדַל משֶׁה בֶּן עַמְרָם בְּבֵית פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, יָצָא לִרְאוֹת בְּסִבְלוֹת אֶחָיו הָעִבְרִים הָרוֹמְסִים בַּחֹמֶר וְעוֹבְדִים בִּלְבֵנִים וּבְכָל עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ – וַיִּמַּס לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ, וַיִּקְרָא: „אֲהָהּ, אֲדֹנָי אֱלֹהִים! עַד מָתַי לֹא תְרַחֵם עַל הָעֵינַיִם הָאֵלֶּה הַיְשֵׁנוֹת בְּהָקִיץ, עַל הַיָּדַיִם הָאֵלֶּה הָעוֹבְדוֹת מִתּוֹךְ שֵׁנָה וְעַל הַקּוֹמוֹת הַכְּפוּפוֹת הָאֵלֶּה?!"

עוֹדֶנּוּ כוֹאֵב וּמִצְטַעֵר עַל מַרְאֵה עֵינָיו,–וְהִנֵּה אִישׁ מִצְרִי רָאָה אִישׁ עִבְרִי עוֹזֵב עֲבוֹדָתוֹ וְהוֹלֵךְ לַעֲזוֹר לִבְנוֹ לְהוֹצִיא אֶת רַגְלָיו, שֶׁנִּשְׁקְעוּ בְּטִיט וְחֹמֶר – וַיָּרָץ הַמִּצְרִי וַיַּךְ אֶת הָאָב הָאֻמְלָל וַיִּקְרָא: „הוֹי עֶבֶד נִקְלֶה! הֲבִגְלַל יְצוּר נֶאֱלָח זֶה עָזַבְתָּ אֶת עֲבוֹדָתְךָ?!"

שָׁמַע משֶׁה אֶת דִּבְרֵי הַמִּצְרִי, וַיַּרְא אֶת הַמַּכּוֹת הָאַכְזָרִיּוֹת, וַיִּחַם לִבּוֹ בְּקִרְבּוֹ, וַיָּרָץ וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל.

וּמשֶׁה יָדַע אֶת הָעֹנֶשׁ הַקָּשֶׁה הַנָּכוֹן לוֹ עַל פִּי מִשְׁפְּטֵי הָאָרֶץ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיָּקָם וַיִּבְרַח הַמִּדְבָּרָה.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִלְשִׁינוּ עַל משֶׁה לִפְנֵי פַּרְעֹה, וַיִּתְאַסְּפוּ שׁוֹפְטֵי מִצְרַיִם לִשְׁפֹּט אֶת משֶׁה שֶׁלֹּא בְפָנָיו, וְאֵלֶּה הַשּׁוֹפְטִים, אֲשֶׁר הָיוּ בְּמִצְרַיִם בַּיָּמִים הָהֵם: יִתְרוֹ, בָּלָק וְאִיּוֹב; קֹרַח, דָּתָן וַאֲבִירָם – שְׁלשָׁה אֵלֶּה הָיוּ עֲשִׁירֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעָשְׁרָם הָרַב זָכוּ לְכִסְאוֹת הַמִּשְׁפָּט בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם,--וּבִלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָיָה רֹאשׁ הַשּׁוֹפְטִים.

וְאִיּוֹב הָיָה אִישׁ תָּם וְיָשָׁר; אַךְ לֹא מָצָא עֹז בִּלְבָבוֹ לְהַגִּיד לַמִּצְרִים מִשְׁפַּט אֱמֶת, כִּי יָרֵא אֶת חֲמַת חֲבֵרָיו הַזֵּידוֹנִים, אֲשֶׁר חָפְצוּ לְחַיֵּב אֶת משֶׁה בְּדִינוֹ וְלַחֲרֹץ עָלָיו מִשְׁפַּט מָוֶת; וְעַל כֵּן הִתְחַלָּה [1] וַיָּשֶׂם תַּחְבָּשׁוֹת עַל צַוָּארוֹ, עַל יָדָיו וְרַגְלָיו וַיֹּאמֶר:

---

[1] עָשָׂה אֶת עַצְמוֹ כְּחוֹלֶה.

— נָגוּעַ אֲנִי מִכַּף רַגְלִי וְעַד רֹאשִׁי. לֹא אוּכַל הַפַּעַם לָשֶׁבֶת עַל כִּסְאִי בֵּין הַשּׁוֹפְטִים".

יִתְרוֹ הָפַךְ בִּזְכוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה:

— אַל תִּגְעוּ בוֹ לְרָעָה,— קָרָא בְּחֹם לְבָבוֹ – הֵן הוּא הָרַג אֶת הָרוֹצֵחַ; בְּהָרְגוֹ רוֹצֵחַ אֶחָד הִצִּיל נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, אֲשֶׁר יָכְלוּ עוֹד לָמוּת מִיָּדוֹ. הֲמַצִּיל נְפָשׁוֹת יָמוּת ?!

בָּלָק לִמֵּד חוֹבָה עַל מֹשֶׁה: „דַּם מִצְרִי שָׁפַךְ הָעִבְרִי הַזֶּה, וְאַתֶּם מַצְדִּיקִים אֶת מַעֲשֵׂהוּ ?! עוֹד מִימֵי יַלְדוּתוֹ הֵחֵל לַמְרוֹת פִּי מֶלֶךְ: הוּא הָשְׁלַךְ אֶל הַיְאוֹר בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ לִטְבֹּעַ עִם שְׁאָר יַלְדֵי הָעִבְרִים — וְהוּא יָצָא מִבֵּין גַּלֵּי הַנִּילוּס וַיֶּחִי! מַמְרֶה הוּא! דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ!"

וְקֹרַח, דָּתָן וַאֲבִירָם הִבִּיטוּ אֶל בִּלְעָם, וַיְחַכּוּ לְמוֹצָא פִיהוּ; הֵם חָשְׁבוּ לָהֶם לְחֶרְפָּה לְלַמֵּד זְכוּת עַל עִבְרִי, פֶּן יֹאמְרוּ הַמִּצְרִים: „עִבְרִים אַתֶּם! אַחִים לַעֲבָדִים נִקְלִים!"

וְזֶה הָיָה מִנְהָגוֹ שֶׁל בִּלְעָם בְּכָל דִּין וּמִשְׁפָּט: הוּא לֹא הֶאֱשִׁים וְלֹא זִכָּה בִשְׂפָתָיו אֶת הַנֶּאֱשָׁם; אַךְ אִם רָצָה לְזַכּוֹת, עָצַם אֶת עֵינוֹ הַשְּׂמָאלִית וּפָקַח אֶת עֵינוֹ הַיְמָנִית; וְאִם חָפֵץ לְהַאֲשִׁים, עָצַם אֶת עֵין יְמִינוֹ וּפָקַח אֶת עֵין שְׂמֹאלוֹ.

וְלֹא יָדַע בִּלְעָם הַפַּעַם מַה לַּעֲשׂוֹת. הוּא חָפֵץ מְאֹד לְהַאֲשִׁים אֶת משֶׁה, וְגַם יָדַע מֵרֹאשׁ, כִּי הָעִבְרִים הָעֲשִׁירִים לֹא יִתְנַגְּדוּ לִדְבָרָיו; אַךְ יָרֹא יָרֵא, פֶּן יָשׁוּב גַּם יִתְרוֹ מִדַּעְתּוֹ וִיחַיֵּב אֶת הַנֶּאֱשָׁם. וְזֶה הָיָה חֹק בְּמִשְׁפְּטֵי אֶרֶץ מִצְרַיִם מִקֶּדֶם קַדְמָתָהּ: אִם כָּל הַשּׁוֹפְטִים מְחַיְּבִים אֶת הַנֶּאֱשָׁם, אָז יֵצֵא הַנֶּאֱשָׁם זַכָּי [1].

עַל כֵּן בָּחַר לוֹ בִּלְעָם דֶּרֶךְ עָרְמָה, וַיִּפְקַח אֶת עֵין יְמִינוֹ לְיִתְרוֹ; וְאֶת עֵינוֹ הַשְּׂמָאלִית — לַשּׁוֹפְטִים הָעִבְרִים וּלְבָלָק; אָז הִכְרִיעוּ אֶת הַדִּין לְחוֹבָה, וַיַּחֲרִצוּ עַל משֶׁה מִשְׁפַּט מָוֶת.

וְגַם זֶה חֹק בְּמִשְׁפְּטֵי מִצְרַיִם בַּיָּמִים הָהֵם: הַשּׁוֹפְטִים, אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לְהַכְרִיעַ אֶת הַדִּין וּלְהַעֲמִידוֹ עַל דַּעְתָּם, יִתְחַיְּבוּ אַחַר גְּמַר הַמִּשְׁפָּט חוֹבַת גָּלוּת, אִם לֹא מִהֲרוּ לְשַׁנּוֹת אֶת דַּעְתָּם תֵּכֶף לִגְמַר הַמִּשְׁפָּט.

וְיִתְרוֹ לֹא חָפֵץ לְשַׁנּוֹת אֶת דַּעְתּוֹ, וַיְקַבֵּל עָלָיו חוֹבַת גָּלוּת, וַיֵּצֵא לְאֶרֶץ מִדְיָן.

---

[1] נקי.

וּמֹשֶׁה בֶּן עַמְרָם, בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב מִצְרַיִם, בָּא אֶל אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב, וַיְסוֹבֵב בָּאֲרָצוֹת רַבּוֹת; וּבְכָל אֲשֶׁר בָּא, רָאָה עִוּוּת מִשְׁפָּט, גֵּזֶל עֲנִיִּים, שׁוֹד חֲלְכָּאִים; וַיִּתְמַרְמַר נְ א ׳ וַיֹּאמֶר: „אַרְחִיק נְדוֹד, אֶשְׁכְּנָה בַּמִּדְבָּר, וְאַל אֶרְאֶה אֶת הָעָוֶל וְהֶחָמָס בְּעֵינָי."

וַיָּבֹא מֹשֶׁה הַמִּדְבָּרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם.

וַיָּבֹא אֵלָיו מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא: „מֹשֶׁה, מֹשֶׁה! קוּמָה עַל רַגְלֶיךָ, וְהוֹדַעְתִּיךָ אֶת הַמִּשְׁפָּט, אֲשֶׁר חָרְצוּ עָלֶיךָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם!" וַיְסַפֵּר לוֹ אֶת דִּבְרֵי הַשּׁוֹפְטִים וְאֶת הַמִּשְׁפָּט, אֲשֶׁר נֶחֱרַץ עָלָיו: „וְעַתָּה אָמַר אֱלֹהִים — הוֹסִיף הַמַּלְאָךְ — לֵךְ וְאָסַפְתָּ לְךָ מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם, וּבָנִיתָ לְךָ מוֹשָׁב, וְיָשַׁבְתָּ עָלָיו לִשְׁפֹּט אֶת שׁוֹפְטֶיךָ!"

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּדִבְרֵי הַמַּלְאָךְ, וַיֵּשֶׁב לִשְׁפֹּט, וְהַמַּלְאָךְ עָמַד עַל יְמִינוֹ וַיִּקְרָא: „אִיּוֹב שֶׁהִתְחַלָּה — מַה מִּשְׁפָּטוֹ?"

— אִיּוֹב, שֶׁלֹּא אָבָה לְהַגִּיד אֱמֶת וַיִּתְחַל,—עָנָה מֹשֶׁה — יֵלֵךְ וְיִתְרַפֵּא שֶׁבַע שָׁנִים מִנְּגָעִים וְצָרַעַת.

— כֵּן יְהִי!—קָרָא הַמַּלְאָךְ.—וּמַה מִּשְׁפַּט בָּלָק, שֶׁלִּמֵּד עָלֶיךָ חוֹבָה?

משֶׁה הֶחֱרִישׁ מְעַט וַיֹּאמַר: בַּאֲרָצוֹת רַבּוֹת עָבַרְתִּי, בְּכֻלָּן חָמָס רָאִיתִי; אַךְ אֵין בְּכֻלָּן אֶרֶץ כְּמוֹאָב, אֲשֶׁר מְלָכֶיהָ בְּעַוְלָה יִמְלֹכוּ, וְשָׂרֶיהָ לְחָמָס וָשֹׁד יָשֹׂרוּ. בָּלָק, שֶׁלֹּא נָשָׂא גַּם פְּנֵי אוֹמַנְתִּי — בִּתְיָה בַּת הַמֶּלֶךְ, וַיַּגֵּד בְּפִיו אֵת אֲשֶׁר חָשַׁב לְבָבוֹ, יָבֹא נָא לְאֶרֶץ מוֹאָב, וְיִמְלֹךְ שָׁם, וְאוּלַי יַעַשׂ שָׁם מִשְׁפָּט וָצֶדֶק.

— כֵּן יָקוּם! — קָרָא הַמַּלְאָךְ. — וּמַה מִּשְׁפַּט בִּלְעָם?!

— הָעַיִן הַשְּׂמָאלִית, שֶׁהִבִּיטָה לְרָעָה, — קָרָא משֶׁה, — יִקְּרוּהָ עֹרְבֵי נַחַל, וְהָעַיִן הַיְמָנִית שֶׁפָּקַח לְטוֹבָה, תֶּחֱזֶה מַחֲזֵה שַׁדַּי.

— אָמֵן! — קָרָא הַמַּלְאָךְ. — וְיִתְרוֹ שֶׁהָפַךְ בִּזְכוּתְךָ — מַה שְּׂכָרוֹ?"

— יִתְרוֹ, שֶׁהָפַךְ בִּזְכוּתִי, — עָנָה משֶׁה — יִזְכֶּה לִכְתֹּב פָּרָשָׁה אַחַת בְּתוֹרַת אֱלֹהִים, הָעֲתִידָה לְהִנָּתֵן לְיִשְׂרָאֵל.

— יֵאָמְנוּ גַּם דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה! — אָמַר הַמַּלְאָךְ. — וּשְׁלֹשֶׁת הַשּׁוֹפְטִים מֵעֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל מַה דִּינָם?"

— מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל —! וְהֵמָּה מְעַוְּתִים מִשְׁפַּט אֲחֵיהֶם! —

צָרַח מֹשֶׁה בְּקוֹל מַר, וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו וַיִּשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּנַּחַל. הוּא נִכְלַם מִפְּנֵי הַמַּלְאָךְ, וְלֹא יָכֹל לִפְתֹּחַ פִּיו לְדַבֵּר דָּבָר מִטּוֹב וְעַד רָע.

וְאוּלָם הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר בָּלְעָה אֶת דִּמְעוֹתָיו הַמָּרוֹת, נִשְׁבְּעָה לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטָם וּלְהִנָּקֵם מֵהֶם.

בַּיָּמִים הָהֵם מֵת מֶלֶךְ מוֹאָב, וַיִּשְׁלְחוּ הַשָּׂרִים לִקְרֹא לְבָלָק בֶּן צִפּוֹר וַיַּמְלִיכוּהוּ עֲלֵיהֶם.

וּבִלְעָם יָצָא לְבַקֵּשׁ אֶת מֹשֶׁה וּלְהָרְגוֹ. וַיְהִי בַדֶּרֶךְ וַיִּשְׁכַּב לָנוּחַ, וַיָּבֹא עוֹרֵב וַיְנַקֵּר אֶת עֵין שְׂמֹאלוֹ. וּבְקוּמוֹ מִשְּׁנָתוֹ, וַיָּחֶל לַחֲזוֹת מַחֲזֵה שַׁדַּי, וַיִּתְנַבֵּא, שֶׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לָצֵאת מִמִּצְרַיִם וּמֹשֶׁה יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם. עַל כֵּן קָרְאוּ לוֹ מַכִּירָיו „סְתוּם הָעָיִן", וּבַמֶּרְחַקִּים קָרְאוּ לוֹ „גְּלוּי עֵינָיִם".

וְאִיּוֹב יָצָא לָגוּר בְּאֶרֶץ עוּץ. וַיְנַגַּע הַשָּׂטָן אֶת אִיּוֹב בִּנְגָעִים וְצָרַעַת שֶׁבַע שָׁנִים, עַד אֲשֶׁר הִרְצָה עֲוֹנוֹ; וַיִּרְפָּאֵהוּ אֱלֹהִים וַיֶּחִי.

וְיִתְרוֹ שָׁמַע, כִּי הוֹצִיא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וַיֵּצֵא לְהִלָּווֹת אֲלֵיהֶם. וַיַּרְא אֶת מֹשֶׁה חֲתָנוֹ יוֹשֵׁב לִשְׁפֹּט לְבַדּוֹ אֶת כָּל הָעָם — שִׁשִּׁים רִבּוֹא נֶפֶשׁ, אָז יְעָצָהוּ

יִתְרוֹ לָשׂוּם עַל הָעָם שָׂרֵי עֲשָׂרוֹת, שָׂרֵי מֵאָה וְשָׂרֵי אֲלָפִים' וְיַעַזְרוּ-לוֹ גַּם הֵם לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם.

דְּבָרָיו מָצְאוּ חֵן בְּעֵינֵי מֹשֶׁה, וּבְמִצְוַת אֱלֹהִים כָּתַב אֶת דְּבָרָיו בַּתּוֹרָה. אָז זָכָה יִתְרוֹ לְהוֹסִיף פָּרָשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה, הֲלֹא הִיא הַפָּרָשָׁה הַנְּקוּבָה בְּשֵׁם: "וְאַתָּה תֶחֱזֶה".

וְכַאֲשֶׁר קָמוּ קֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם לָרִיב עַל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר, זָכְרָה הָאֲדָמָה אֶת שְׁבוּעָתָהּ, אֲשֶׁר נִשְׁבְּעָה לְהִנָּקֵם מֵעֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל – שָׂרֵי מִצְרַיִם, וַתִּפְתַּח אֶת פִּיהָ וַתִּבְלָעֵם אוֹתָם וְאֶת עָשְׁרָם גַּם יָחַד.

№
154

פרחים

תּוֹרָה מוֹרָשָׁה.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

תּוֹרָה מוֹרָשָׁה.

(אַגָּדָה).

צִפֳּרִים יָפוֹת צָפוֹת בְּיַם הָאֲוִיר, נָעוֹת וְנָדוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמֵאֶרֶץ אֶל אֶרֶץ, שָׁרוֹת וּמְצַפְצְפוֹת חִידוֹת וְרָזִים. הַיְדַעְתֶּם, בָּנִים, אֶת הַצִּפֳּרִים הַלָּלוּ, אֶת נְדוּדֵיהֶן וְאֶת צִפְצוּפֵיהֶן?

הַיְדַעְתֶּם עַל מָה הֵן מַפְשִׁילוֹת אֶת צַוְּארֵיהֶן וּמְצַפְצְפוֹת לְחָשִׁים אֶל הַשָּׁמָיִם?

בֹּאוּ וַאֲסַפֵּר לָכֶם:

כְּשֶׁיָּצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עָפְפוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל הַצִּפֳּרִים, אֲשֶׁר הָיוּ בָּאָרֶץ. בֵּין הַצִּפֳּרִים הָיוּ רַבּוֹת אֲשֶׁר שָׁמְעוּ, כִּי עָתִיד בֶּן־עַמְרָם לָתֵת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן, וְהִתְאַוּוּ לִטְעֹם מִמֶּנּוּ. אַךְ הַלַּקְלְקָנִיּוֹת הָאֵלֶּה אָכְלוּ מִן הַמָּן, אֲשֶׁר הִשְׁאִירוּ דָּתָן וַאֲבִירָם לְיוֹם הַמָּחֳרָת – וַתָּמוֹתְנָה.

אֲבָל הָיוּ צִפֳּרִים, אֲשֶׁר שָׁמְעוּ, כִּי הוֹלְכִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַר סִינַי, וְשָׁם יִפְתַּח לָהֶם אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמָיִם; וְהִנֵּה זֶה כְּבָר הִשְׁתּוֹקְקוּ לְהַבִּיט אֶל תּוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְלִרְאוֹת אֶת הָאֱלֹהִים.

וְרַבּוֹת מִן הַצִּפֳּרִים הָאֵלֶּה שָׁמְעוּ, כִּי בֶן־עַמְרָם מַגְבִּיל אֶת הָהָר, לְבַל יֶהֶרְסוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָגֶשֶׁת אֵלָיו. וְהַצִּפֳּרִים, הֲלֹא יְדַעְתֶּם, אֵינָן אוֹהֲבוֹת „הַגְּבָלוֹת"; עַל כֵּן שָׁבוּ אֶל פִּי הַחִירוֹת וְעָמְדוּ שָׁם עַל בַּעַל צְפוֹן וְקִוּוּ לְהַבִּיט מִשָּׁם אֶל תּוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְלִרְאוֹת אֶת הָאֱלֹהִים.

וּמִן אֵלֶּה הַנִּשְׁאָרוֹת הָיוּ רַבּוֹת, אֲשֶׁר נוֹעֲזוּ לְהַקְדִּים אֶת יִשְׂרָאֵל, וְעָמְדוּ עַל הָהָר מֵעֵבֶר לַגְּבוּל; הִנֵּה נִשְׂרְפוּ בַּבָּרָק הָרִאשׁוֹן, שֶׁהִבְרִיק עַל הַר סִינַי, וְלֹא זָכוּ לִשְׁמֹעַ אַף אֶחָד מִן עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת.

אֲבָל הַצִּפֳּרִים הַצְּנוּעוֹת הַמַּכִּירוֹת אֶת מְקוֹמָן, עָמְדוּ מֵאֲחוֹרֵי יַלְדֵי־יִשְׂרָאֵל, וְחִכּוּ לְרֶגַע פְּתִיחַת הַשָּׁמָיִם.

וּבְטֶרֶם פָּתַח אֱלֹהִים אֶת שָׁמָיו, הוֹדִיעַ לַמַּלְאָכִים, שֶׁהוּא חָפֵץ לָרֶדֶת בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ עַל הַר סִינַי לָתֵת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת תּוֹרָתוֹ.

וְהָיוּ שָׁם מַלְאָכִים, אֲשֶׁר הִרְהֲרוּ אַחֲרֵי מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאָמְרוּ: „רִבּוֹן הָעוֹלָמִים! כָּל מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה„ אַתָּה עוֹשֶׂה רַק בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל: קָרַעְתָּ בִּשְׁבִילָם אֶת הַיָּם, עָשִׂיתָ שְׁפָטִים בֶּאֱלִילֵי הָאָרֶץ, נִלְחַמְתָּ בִּשְׁבִילָם בַּעֲמָלֵק, גַּם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אַתָּה נוֹתֵן לָהֶם?! הֲלֹא קִנְאָה אַתָּה מֵטִיל בֵּין בְּרִיּוֹתֶיךָ. וַיַּעַנֵם אֱלֹהִים: „כָּל מַה שֶּׁאֲנִי נוֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִשֶּׁלָּהֶם אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם; וְאַתֶּם שִׁמְעוּ וְתִוָּכְחוּ כִּי כֵן הוּא:

וַיִּבְרֹק הַבָּרָק וַיַּרְעֵם הָרַעַם, וַיְטַהֲרוּ אֶת הָעוֹלָם מִכָּל דֹּפִי וְחֶלְאָה; אָז נִתְפַּקְּחוּ כָּל הָעִוְרִים וְכָל הַחֵרְשִׁים שֶׁבָּעוֹלָם.

וְהַצִּפֳּרִים הַצְּנוּעוֹת, שֶׁעָמְדוּ מֵאֲחוֹרֵי יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, סָגְרוּ אֶת עֵינֵיהֶן וַתִּירֶאנָה מֵהַבִּיט הַשָּׁמַיְמָה; „דַּיֵּנוּ שֶׁנִּשְׁמַע קוֹל אֱלֹהִים"—אָמְרוּ אֶל לִבָּן.

אָז נִגְלָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ עַל הַר סִינָי. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִרְכִּינוּ [1] הָרֵי אֲרָרָט הַגְּבֹהִים וְהָאַלְפִּים הָעֲנָקִים וְכָל הֶהָרִים הָרָמִים—אֶת רָאשֵׁיהֶם לִפְנֵי הָהָר

[1] הִשְׁפִּילוּ, כָּפְפוּ.

הַקָּטָן הַזֶּה, וְעַד הַיּוֹם אֵינָם יְכוֹלִים לְיַשֵּׁר קוֹמָתָם לְפָנָיו. וַהֲלֹא לְפִיכָךְ אַתֶּם רוֹאִים אוֹתָם גַּם הַיּוֹם כְּפוּפִים כַּעֲבָדִים לִפְנֵי אֲדֹנָם וּלְעוֹלָם כַּךְ יַעֲמֹדוּ.—

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים עֲשֶׂרֶת דִּבְּרוֹתָיו: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ... לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים... זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת... לֹא תִּרְצָח — וְכֵן הָלְאָה.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִבִּיטוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ שְׂמֵחִים וּמִשְׁתּוֹמְמִים: „הֲלֹא דִּבְּרוֹת כָּאֵלֶּה שָׁמַעְנוּ כְּבָר מֵאֲבוֹתֵינוּ, וַאֲבוֹתֵינוּ שְׁמָעוּם מֵאֲבוֹתֵיהֶם!" פָּתְחוּ וְאָמְרוּ: „תּוֹרָה שֶׁצִּוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה הִיא לִקְהִלַּת יַעֲקֹב מִימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ!"

וְהַמַּלְאָכִים, שֶׁלָּמְדוּ חוֹבָה עַל יִשְׂרָאֵל, שָׁמְעוּ וְנִכְלָמוּ.

רַק עַל דִּבּוּר אֶחָד הִתְקַשּׁוּ[1] יַלְדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עַל דִּבּוּר „כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ".

— וּמָה אִם אַבָּא אוֹמֵר: „צֵא וַהֲרֹג נְפָשׁוֹת", וְאִמָּא אוֹמֶרֶת: „עֲבֹד לְצֶלֶם!" מַה נַּעֲשֶׂה?

יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל חָשְׁבוּ מְעַט בַּדָּבָר זֶה, וְאַחֲרֵי כֵן אָמְרוּ:

---

[1] קָשֶׁה הָיָה לָהֶם לְהָבִין.

„כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה, וְאָז נִשְׁמַע וְנָבִין אֶת דְּבָרָיו, וְנֵדַע מַה לַּעֲשׂוֹת בְּמִקְרִים כָּאֵלֶּה!"

— יַצִּיב־יַצִּיב! [1]) — צִפְצְפוּ הַצִּפֳּרִים בְּאָזְנֵיהֶם—נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע!

אָז יָרְדוּ הַמַּלְאָכִים וְקָשְׁרוּ לְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי כְתָרִים — כֶּתֶר בִּשְׁבִיל נַעֲשֶׂה וְכֶתֶר — בִּשְׁבִיל נִשְׁמָע.

וְהִתְפַּלְאוּ הַמַּלְאָכִים עַל יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל חָכְמָתָם הָרַבָּה, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: „מִי גִלָּה רָז זֶה לִבְנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב?" כִּי דָבָר זֶה הָיָה שָׁמוּר אֵצֶל הַמַּלְאָכִים בְּסוֹד, כִּי הַשְּׁמִיעָה וְהַהֲבָנָה אֵינָהּ בָּאָה אֶלָּא מִתּוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה! וְכֵן כָּתוּב עַל הַמַּלְאָכִים: „עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ:"

וְהַצִּפֳּרִים, אֲשֶׁר הָיוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, שָׁכְחוּ אֶת כָּל צִפְצוּפֵיהֶם וְזִמְרוֹתֵיהֶם, וְרַק אֶת עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת זָכְרוּ, וַתְּעוֹפֶפְנָה אֶל אַרְצוֹת הַיִּשּׁוּב לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי הָאָדָם עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת.

וַתָּבֹאנָה לְאֶרֶץ אֱדוֹם, וַתִּתְיַצֵּבְנָה עַל הַגַּגּוֹת וְעַל הָעֵצִים הַגְּבֹהִים, וַתַּתְחֵלְנָה לְצַפְצֵף.

---

[1]) אֱמֶת, אֱמֶת.

וְלֹא זָכְרוּ הַצִּפֳּרִים אֶת הַדִּבְּרוֹת כְּסִדְרָם, וְהִתְחִילוּ מִן:
„כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ!"
שָׁמְעוּ הָאֲדוּמִים וַיִּשְׂמְחוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ:
– אָבִי הָיָה רוֹצֵחַ, אֲבִי אַבָּא – גַּנָּב. כַּבֵּד אֲכַבֵּד אֶת אֲבוֹתַי, וְהָיִיתִי רוֹצֵחַ בַּיּוֹם וְגַנָּב בַּלָּיְלָה!
אֲבָל כַּאֲשֶׁר צִפְצְפוּ הַצִּפֳּרִים: „לֹא תִגְנֹב! לֹא תִרְצָח!" עָמְדוּ עֲלֵיהֶן הָאֲדוּמִים וְקָרְאוּ:
– אִם לֹא נִגְנֹב וְלֹא נִרְצַח, הֲרֵי לֹא נִהְיֶה אֲדוּמִים! בְּרַחְנָה מִזֶּה, פַּטְפְּטָנִיּוֹת!
וַיְגָרְשׁוּ אֶת הַצִּפֳּרִים מֵעַל גְּבוּלָם.
וַתָּבֹאנָה הַצִּפֳּרִים לְאֶרֶץ יָוָן, וַתַּעֲמֹדְנָה עַל הַגַּגּוֹת וַתַּכְרֵזְנָה: „בֹּאוּ יְוָנִים לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים מִן הַשָּׁמַיִם!"
וַיִּתְאַסְּפוּ הַיְּוָנִים סְבִיבוֹת הַצִּפֳּרִים, וְהַצִּפֳּרִים הִתְחִילוּ קוֹרְאוֹת: כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ!
– אָבִי הָיָה חַמְסָן וְחַנְפָן – אָמַר יְוָנִי אֶחָד לְרֵעֵהוּ, וְאִמִּי – כָּמוֹהוּ; שְׁנֵיהֶם גָּנְבוּ וְגָזְלוּ, רִמּוּ וְשִׁקְּרוּ וְנִשְׁבְּעוּ לַשָּׁוְא, וַאֲנִי כַּבֵּד אֲכַבֵּד אֶת שְׁנֵיהֶם וְאֵלֵךְ בְּדַרְכֵיהֶם.
אֲבָל כַּאֲשֶׁר הִתְחִילוּ הַצִּפֳּרִים לְצַפְצֵף: לֹא תִגְנֹב!

לֹא תִרְצָח! לֹא תִשָּׂא! – עָמְדוּ עֲלֵיהֶם הַיְוָנִים בְּמַקְלוֹת וּבַאֲבָנִים:

–שׂוֹנְאִים! אוֹיְבֵי אֶרֶץ יָוָן הֵם אֵלּוּ! הָלְאָה, הָלְאָה מִגְּבוּלֵנוּ!

כֹּה נָעוּ וְנָדוּ הַצִּפֳּרִים הַטּוֹבוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, בַּקַּיִץ וּבַחֹרֶף, בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁבָּאוּ עָשׂוּ לָהֶם חָג; אַךְ כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְ„לַאוִין" שֶׁבַּעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, קָמוּ עֲלֵיהֶן וְגֵרְשׁוּ אוֹתָן מִתּוֹךְ הַיִּשּׁוּב.

וְהַמַּלְאָכִים, אֲשֶׁר לָמְדוּ חוֹבָה עַל יִשְׂרָאֵל, נִכְלְמוּ מְאֹד, וּמֵרֹב בּוּשָׁה לֹא שָׁבוּ אֶל הַשָּׁמַיִם, כִּי אִם נִשְׁאֲרוּ מִתַּחַת לָרָקִיעַ, וְהֵם הֵמָּה שָׂרֵי הָאֻמּוֹת – שִׁבְעִים בְּמִסְפָּר. וּבְכָל לֵיל שָׁבֻעוֹת נִקְרָאִים הֵם לִפְנֵי הַפַּמַּלְיָא [1] שֶׁל מַעְלָה, וְהֵם מַסְתִּירִים אֶת פְּנֵיהֶם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם מִבּוּשָׁה וְקוֹרְאִים בְּעַל כָּרְחָם וְאוֹמְרִים:

„תּוֹרָה צִוָּה מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב!"

---

[1]) בֵּית־דִּין.

№
155—156

פְּרָחִים

נְבוּכַדְנֶצַּר הַדֹּב.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוצאת "תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

אָדָם אֲנִי רוֹאֶה, וָאֶתְחַלְחַל מְאֹד; אַךְ עַתָּה שָׁב אֵלַי רוּחִי, כִּי מְשַׁעֵר אֲנִי, שֶׁרַק זִיקִים וּבְרָקִים רָאוּ עֵינָי.

וַיּוֹסֶף נְבוּכַדְנֶצַּר לָלֶכֶת בַּיַּעַר, וּבְכָל מָקוֹם אֲשֶׁר עָבַר, הֵפִיץ פַּחַד וּזְוָעָה וַיָּנוּסוּ מִפָּנָיו, כַּאֲשֶׁר יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הַמָּוֶת. אָז הִתְאַסְּפוּ הַחַיּוֹת לִמְצֹא עֵצָה, בַּמֶּה לְקַדֵּם פְּנֵי הָרָעָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת הַנִּקְרָאָה בְּשֵׁם „אָדָם". וַיִּקְרָא הָאֲרִי:

„הַסּוּ, אַחִים, וְשִׁמְעוּ לַעֲצָתִי!"

כֵּן דֶּרֶךְ הַגְּאֵיוֹנִים[1]) בְּבֹא עֲלֵיהֶם אָסוֹן וְצָרָה, לְחַבֵּב גַּם אֶת הַקְּטַנִּים וְהַחַלָּשִׁים מֵהֶם, וְלִקְרֹא לָהֶם בְּשֵׁם „אַחִים".

וְגַם אָמְנָם הוֹעִילוּ דְּבָרָיו הָרַכִּים לְעוֹדֵד אֶת הַלְּבָבוֹת, עַד שֶׁהֵעֵז אַחַד הַשְּׁפַנִּים לָשֶׁבֶת עַל זְנַב הָאֲרִי, וְהֶחָתוּל מָצָא עֹז בִּלְבָבוֹ לֶאֱרֹב לְעַכְבָּר, שֶׁהִסְתַּבֵּךְ בְּרַעֲמַת[2]) הַלָּבִיא; וְיֶתֶר הַנֶּאֱסָפִים כָּרְעוּ עַל בִּרְכֵּיהֶם, וַיִּזְקְפוּ אֶת אָזְנֵיהֶם אֶל מוּל פְּנֵי הָאֲרִי הַמַּטִּיף אֲמָרִים.

„הַחַיָּה הַזֹּאת, – הוֹסִיף הָאֲרִי, – שֶׁאַתֶּם יְרֵאִים מִפָּנֶיהָ,

---

[1]) בַּעֲלֵי גַאֲוָה.

[2]) הַשֵּׂעָר שֶׁעַל צַוָּארוֹ.

הִיא חַיַּת הָ„אָדָם". הַיְצוּרִים הָהֵם אָמְנָם חַלָּשִׁים הֵם, אַךְ אִם בֵּין הַחַלָּשִׁים יִוָּלֵד גִּבּוֹר, אָז נוֹרָא הוּא מִכָּל הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ".

וְהַשָּׁפָן שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַיָּקָם מִמְּקוֹמוֹ וַיֹּאמַר:

— אֱמֶת דִּבֵּר מַלְכֵּנוּ הַפָּעַם! כִּי מִי חַלָּשׁ כְּשֵׁבֶט הַשְּׁפַנִּים, וּמִי רְפֵה אוֹנִים כְּמִשְׁפַּחַת „קִצְרֵי הַיָּדַיִם [3]", וְהֵן זוֹכֵר אֲנִי, כִּי לְדוֹדָתִי נוֹלַד שָׁפָן, שֶׁהָיָה מְחִתַּת [4]) הַיְעָרִים: מַאֲכָלוֹ לְיוֹם אֶחָד הָיָה אֱגוֹזֵי שִׁבְעִים עֵץ... אִם נָשְׁבָה אַחַת הַחַיּוֹת אֶת זְנָבוֹ הֵרִים קוֹל שְׁאָגָה, עַד כִּי הִפִּילוּ כָּל הַלְּבִיאוֹת הֶהָרוֹת אֶת יַלְדֵיהֶן... וּבְמוֹתוֹ אָכְלוּ שִׁבְעָה אֲרָיוֹת שִׁבְעָה יָמִים מִפְּדָרָיו [5])".

וְאוּלָם הַשָּׁפָן הָאֻמְלָל לֹא יָכֹל לְהוֹכִיחַ, כִּי אָמְנָם קָרוֹב הָיָה לַדּוֹדָה הַנִּפְלָאָה הַהִיא, עַל כֵּן לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרָיו;

---

[3]) הַשְּׁפַנִּים שֶׁרַגְלֵיהֶם הַקִּדּוּמוֹת קְצָרוֹת.

[4]) כָּל חַיַּת הַיַּעַר חַתּוּ מִמֶּנּוּ.

[5]) מֵחֶלְבּוֹ.

וַיְחָרֶת הָאֲרִי בְּצִפָּרְנָיו עַל בֶּטֶן הַשָּׁפָן לְאוֹת, כִּי הוּא יִהְיֶה הַטֶּרֶף הָרִאשׁוֹן אַחֲרֵי תֹּם הָאֲסֵפָה, בַּעֲוֹן הִפְסִיקוֹ אֶת דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ בִּדְבָרִים תְּפֵלִים.

„כִּי עַל כֵּן – הוֹסִיף הָאֲרִי – זֹאת עֲצָתִי: אֵין אִישׁ מֵאִתָּנוּ, אֲשֶׁר יָבִין אֶת שְׂפַת הַחַיָּה הַלֵּזוּ וְאַף הַשּׁוּעָל הֶחָנֵף יְבִינֶנָּה; כִּי כֹה סִפְּרָה לִי אִמִּי – עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם! – כִּי הָלַךְ הַשּׁוּעָל לִלְמֹד עָרְמָה וַחֲנוּפָּה מִן הָאָדָם, וְעַל כֵּן הָיָה אָנוּס לִלְמֹד מֵרֹאשׁ אֶת שְׂפָתוֹ. חַפְּשׂוּ אַחַר הַשּׁוּעָל הֶחָנֵף בֵּין הַחֲנֵפִים, וְהוּא יָבֹא בִּדְבָרִים עִם הָאָדָם הַהוּא, וְיָדַעְנוּ לָמָּה זֶה בָּא הֵנָּה."

וְשָׁם הָיָה שׁוּעָל זָקֵן אֶחָד, אֲשֶׁר הִצְטַיֵּן בְּעָרְמָתוֹ מִכָּל הַחַי, עַד כִּי גַּם עוֹרוֹ אֲשֶׁר עָלָיו, לֹא לוֹ הָיָה, כִּי הָיָה מִתְכַּסֶּה בְּעוֹר דֹּב; וְהָיָה כַּאֲשֶׁר מָצְאוּ הַשּׁוּעָלִים שְׁלַל לוּל וְשׁוֹבָךְ [6], פָּשַׁט אֶת עוֹר הַדֹּב, וַיִּדְרֹשׁ חֶלְקוֹ בֵּין הַשּׁוּעָלִים; וְכַאֲשֶׁר מָצְאוּ הַדֻּבִּים שְׁלַל כַּוֶּרֶת [7], לָבַשׁ אֶת עוֹר הַדֹּב, וַיִּדְרֹשׁ חֶלְקוֹ בֵּין הַדֻּבִּים. וַיָּבִיאוּ אוֹתוֹ לִפְנֵי הָאֲרִי, וַיְצַוֵּהוּ לָלֶכֶת וּלְהֵרָאוֹת אֶל הָאָדָם.

[6]) תַּרְנְגוֹלִים שֶׁבַּלּוּל וְיוֹנִים שֶׁבַּשּׁוֹבָךְ. [7]) דְּבַשׁ בַּכַּוֶּרֶת.

וַיֵּצֵא הַשּׁוּעָל לִקְרַאת נְבוּכַדְנֶצַּר, וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָהוּ מֵרָחוֹק – וַיִּכְרַע עַל בִּרְכָּיו וַיִּקְרָא: „פְּנוּ דֶרֶךְ לְמֶלֶךְ הַיְעָרִים וְשַׁלִּיט בֶּעָרִים!"

כִּשְׁמֹעַ נְבוּכַדְנֶצַּר אֶת דִּבְרֵי הַשּׁוּעָל, וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר: אִם מֶלֶךְ הַיְעָרִים אָנִי, קוּמָה עַל רַגְלֶיךָ, וְהָיִיתָ אַתָּה לִי לְמִשְׁנֶה וּלְיוֹעֵץ! הַגִּידָה נָּא, מִי אָתָּה?"

כָּבֵד מִמֶּנִּי לְהַגִּיד לְךָ, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, – עָנָה הֶחָנֵף – מִי אָנִי, כִּי מִכָּל הַחַיּוֹת נֶאֱסַפְתִּי אֵבֶר־אֵבָר: רֹאשׁ הַכֶּלֶב, אָזְנֵי הַחֲמוֹר, צִפָּרְנֵי הֶחָתוּל, לֵב הַנָּחָשׁ, נִכְלֵי הָאָדָם, וְעוֹד רַבִּים חֲלָקִים אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵרוּ! וְאוּלָם הַגִּידָה נָּא, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, מַה חֶפְצְךָ מִמֶּנִּי – וַאֲמַלְאֶנּוּ כְּרָגַע!"

– חָפֵץ אֲנִי לִמְלוֹךְ עַל הַיַּעַר, – עָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר, – כִּי כְּבָר קָצָה נַפְשִׁי בְּמַלְכוּת הָאָדָם.

וַיַּעֲמֵד הַשּׁוּעָל אֶת פָּנָיו, כְּמִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ וַיֹּאמַר: „כָּבֵד מְאֹד הַדָּבָר הַזֶּה, מִמְּךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ! אָמְנָם מֶלֶךְ אַתָּה בָּעִיר וּבַיַּעַר מֵאָז, אֲבָל הֵן חֹק וּמִשְׁפָּט פֹּה בַּיַּעַר, כִּי רַק מִי שֶׁעוֹר שָׂעִיר עָלָיו, וְהוּא הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע – רַק הוּא יִהְיֶה לְמֶלֶךְ."

— אֲבָל הֵן חָפֵץ אָנִי — קָרָא נְבוּכַדְנֶצַּר בְּקוֹל מֶלֶךְ, וַיָּשֶׂם עֵינוֹ בְּעוֹר הַשּׁוּעָל.

הַשּׁוּעָל הֶעֱמִיד פְּנֵי נִכְנָע*), וַיִּפְשֹׁט אֶת עוֹר הַדֹּב מֵעָלָיו.

וַיִּפְשֹׁט נְבוּכַדְנֶצַּר אֶת בִּגְדֵי הַמַּלְכוּת, וַיִּלְבַּשׁ אֶת עוֹר הַדֹּב, וַיַּעֲמֹד עַל אַרְבַּע וַיֵּהָפֵךְ לְדֹב לְכָל מִשְׁפָּטָיו.

וְהַשּׁוּעָל לָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי הַמַּלְכוּת, אֲשֶׁר פָּשַׁט נְבוּכַדְנֶצַּר מֵעָלָיו, וַיָּבֹא הָעִירָה לָשֶׁבֶת עַל כִּסֵּא נְבוּכַדְנֶצַּר. וְלִפְנֵי לֶכְתּוֹ הָעִיר בְּמַלְכּוֹ לֵאמֹר: „אֲבָל הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ! שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת לֹא תֹאכַל מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל, בִּלְתִּי אִם עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה, וּבַלֵּיל הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַּשָּׁבוּעַ הַשְּׁבִיעִי תִּצְמַחְנָה לְךָ צִפָּרְנַיִם; אָז תֹּאכַל שָׁלָל*) צִפָּרְנֶיךָ; וְשִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת תִּשְׁתֹּק וְלֹא תוֹצִיא כָּל הֶגֶה מִפִּיךָ, וּבַלֵּיל הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַּשָּׁבוּעַ הַשְּׁבִיעִי תִּפְתַּח פִּיךָ, וְיָצְאָה מִגְּרוֹנְךָ נַהֲמַת דֹּב, אָז יָמוּת לֵב הָאָדָם בְּקִרְבְּךָ, וְהֵקִיץ בְּךָ לֵב חַיָּה, וְאָז תִּהְיֶה לְמֶלֶךְ עַל הַיַּעַר".

*) עָשָׂה אֶת עַצְמוֹ כְּנִכְנָע.

*) טֶרֶף.

וַיָּבֹא הַשּׁוּעָל אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ לָבוּשׁ בִּגְדֵי מַלְכוּת, וְאִישׁ לֹא הִכִּירָהוּ וְלֹא חָשַׁד אוֹתוֹ, כִּי שׁוּעָל הוּא. כִּי כֵן הָיָה דֶּרֶךְ הָאֲנָשִׁים הָהֵם לְהַכִּיר אֶת הַמֶּלֶךְ לֹא עַל פִּי מַעֲשָׂיו וְלֹא עַל פִּי פָּנָיו, כִּי אִם עַל פִּי בְּגָדָיו – בִּגְדֵי הַמַּלְכוּת.

וַיִּפָּרֶד הַשּׁוּעָל מִכָּל שָׂרֵי הַמַּלְכוּת וְרוֹזְנֵי הָאָרֶץ, וְלֹא דִבֵּר עִם אִישׁ מִטּוֹב וְעַד רָע; וְגַם אֶת חֲדַר הַמַּלְכוּת הָיָה עוֹזֵב לִפְרָקִים[10]) וַיַּעְתֵּק אֶת כִּסְאוֹ אֶל בֵּין הַלּוּלִים וְהַשּׁוֹבָכוֹת. וַיְהִי לְפֶלֶא בְּעֵינֵי כָּל הַשָּׂרִים וְרוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לֵאמֹר: „עָזַב הַמֶּלֶךְ אֶת אַרְמוֹנוֹ, וַיָּשֶׂם מוֹשָׁבוֹ בֵּין הַלּוּלִים".

וְעָנָה רֵעֵהוּ וְאָמַר: „אֵין זֶה, כִּי אִם חָפֵץ הוּא לִלְמֹד שִׂיחוֹת יוֹנִים וְצִפְצוּף תַּרְנְגֹלִים כִּשְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעְתּוֹ".

וְאוּלָם כַּעֲבֹר יַרְחֵי מִסְפָּר הִסְכִּינוּ[11]) הַשָּׂרִים עִם הַדָּבָר, וְלֹא הוֹסִיפוּ עוֹד לְהִשְׁתּוֹמֵם וּלְדַבֵּר בַּמֶּלֶךְ וּבְכִסְאוֹ. וַיֵּדְעוּ כָּל הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר חָיוּ בַּיָּמִים הָהֵם, כִּי מְקוֹם כִּסֵּא הַמְּלוּכָה הוּא בֵּין הַלּוּלִים וְהַשּׁוֹבָכוֹת, וְכִי שְׂפַת הַמֶּלֶךְ הִיא

[10]) לִפְעָמִים. [11]) הִתְרַגְּלוּ.

שִׂיחַת יוֹנִים וְתַרְנְגֹלִים. וּלְהֶפֶךְ, רַבִּים הָיוּ בֵּין הַכַּשְׂדִּים אֲשֶׁר הִשְׁתּוֹמְמוּ בְּשָׁמְעָם, כִּי בְּאֵיזוֹ מְדִינָה עוֹמֵד הַכִּסֵּא בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, וְכִי הַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר שָׁם עִם שָׂרֵי הַמַּלְכוּת וְלֹא עִם יוֹנִים וְתַרְנְגֹלִים.

וּנְבוּכַדְנֶצַּר לָבַשׁ אֶת עוֹר הַדֹּב וַיְמַלֵּא אַחַר עֲצַת עַבְדּוֹ הַשּׁוּעָל: שִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת אָכַל עֵשֶׂב כְּבַהֲמוֹת שָׂדַי, וְשִׁבְעָה שָׁבֻעוֹת לֹא פָּתַח אֶת פִּיו לְדַבֵּר דָּבָר; וּבַלֵּיל הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַּשָּׁבוּעַ הַשְּׁבִיעִי — וְהַלַּיְלָה הָיָה אָז לֵיל בָּהִיר בִּשְׁחָקִים; הַיָּרֵחַ הָיָה זַךְ וְנָקִי, כְּאִלּוּ זֶה עַתָּה עָלָה מִן הָרַחֲצָה, וְהַכּוֹכָבִים הִתְחַבְּאוּ תַּחַת צְעִיף עֲנָנָה קַלָּה וַיַּבִּיטוּ כְּמִתְגַּנְּבִים מִבַּעַד לַצָּעִיף עַל הַיָּרֵחַ הַשָּׁב [12]). וַיְהִי דִמְיוֹנָם כִּילָדִים מִתְחַבְּאִים מִפְּנֵי זָקֵן קַפְּדָן, וְקוֹרְצִים בְּעֵינֵיהֶם אִישׁ לְרֵעֵהוּ מִתּוֹךְ יִרְאָה.

אָז נָשָׂא נְבוּכַדְנֶצַּר אֶת עֵינָיו אֶל הַשָּׁמַיִם וַיִּתְרַגֵּשׁ [13]) וַיִּפְתַּח אֶת פִּיו לִקְרֹא: „מַה נָּעִים! מַה נֶּהְדָּר!" וְאוּלָם תַּחַת הַמִּלִּים הָאֵלֶּה, יָצָא מִגְּרוֹנוֹ נַהַם דֻּבִּים. שְׂפָתָיו כְּמוֹ נִצְמְדוּ [14]) לְשִׁנָּיו, וּלְשׁוֹנוֹ כְמוֹ טֻבְּעָה בַּבֹּץ.

[12]) דָּוֵקִן.

[13]) הִתְפַּעֵל. [14]) דָּבְקוּ.

וַיִּתְחַלְחֵל נְבוּכַדְנֶצַּר לְקוֹל נַהֲמוֹ הַמְשֻׁנֶּה, וַיַּחֲשֹׁב כִּי שׁוֹמֵעַ הוּא קוֹל דֹּב מִסְתַּתֵּר, וַיָּנָס כָּל עוֹד נַפְשׁוֹ בּוֹ[15].

בְּנוּסוֹ עָבַר עַל שְׂפַת נַחַל שָׁקֵט, שֶׁמֵּימָיו זַכִּים וּשְׁקוּפִים. וַיַּרְא לְאוֹר הַיָּרֵחַ אֶת תְּמוּנַת פָּנָיו, וַיִּבָּהֶל מְאֹד מִפְּנֵי עוֹר הַדֹּב, אֲשֶׁר דָּבַק בִּבְשָׂרוֹ כְּעוֹרוֹ. וְעוֹד יוֹתֵר — מִפְּנֵי צִפָּרְנָיו הָאֲרֻכּוֹת, אֲשֶׁר צָמְחוּ לוֹ. וַיַּחֲשֹׁב כִּי אֵיזֶה דֹּב אוֹרֵב לוֹ מִתַּחַת לַמָּיִם. אַךְ בְּהוֹצִיאוֹ גַּם הַפַּעַם מִפִּיו קוֹל נַהַם כְּנַהֲמַת הַדֹּב, וְאָזְנָיו שָׁמְעוּ אֶת נַהֲמוֹ יוֹצֵא מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ, זָכַר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו. וַיָּבֶן כִּי אַךְ דֹּב הוּא עַתָּה; חַיַּת הַיַּעַר כְּכָל הַחַיָּה, וְכִי עַתָּה הִגִּיעָה הָעֵת לִמְלוֹךְ עַל הַיָּעַר.

וַיָּבֹא בְּעִמְקֵי הַיַּעַר, וַיִּנְהַם נַהַם נוֹרָא וְאָיֹם. וַיִּתְחַלְחֲלוּ כָּל שׁוֹכְנֵי הַיַּעַר, וַיָּבֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנָיו. וַיֹּאמְרוּ: „מָלְכָה עָלֵינוּ, מֶלֶךְ אַדִּיר, אֲדָם־חַיָּה!"

וַיֵּאוֹת נְבוּכַדְנֶצַּר הַדֹּב לְבַקָּשַׁת הַחַיּוֹת, וּלְאוֹת הַסְכָּמָה נָגַף[16]) בְּכַפּוֹ הָאַחַת מְלֹא שֹׁעַל[17]) עָפָר וַיִּזְרְקֵהוּ

---

[15]) בְּכָל כֹּחוֹ. [16]) חָפַר וְאָסַף. [17]) בְּמִדַּת כַּף רֶגֶל.

הַשָּׁמַיְמָה. וַיְהִי אָבָק פּוֹרֵחַ לַחֲצִי יוֹם תָּמִים; וּבְכַפּוֹ הַשְּׂמָאלִית אָחַז בְּגֶזַע אֵלָה זְקֵנָה, וַיַּכֶּהָ אוֹתָהּ עַד לָאָרֶץ וַיַּעַזְבֶנָּה כְּחֵץ מִקֶּשֶׁת. וַתִּנָּתֵר[18]) הָאֵלָּה, וַיִּרְעֲשׁוּ הָעֵצִים הַקְּרוֹבִים, וַיִּרְעַשׁ הַיַּעַר. וַיְהִי רַעַשׁ גָּדוֹל בַּיַּעַר כָּל הַיּוֹם הַהוּא.

אָז יָדַע הַיַּעַר, כִּי נְבוּכַדְנֶצַּר הַדֹּב הוּא הַמּוֹשֵׁל.

וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים, וּנְבוּכַדְנֶצַּר חַי חַיֵּי פֶּרֶא: אָכַל עֵשֶׂב כַּשּׁוֹר, וְשָׁתָה אַגְמֵי בִצָּה, וַיְהִי מוֹשֵׁל בַּחַיָּה.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ שְׁלשָׁה כְּפִירִים וְנָמֵר אֶחָד לְהִשָּׁפֵט לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

וַיֵּאָסְפוּ עַצְמוֹת כְּבָשִׂים טְרוּפִים לַעֲרֵמָה אַחַת גְּבֹהָה, וַתְּהִי עֲרֵמַת הָעֲצָמוֹת לְכִסֵּא, אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁפָּט. וַיֵּשֶׁב עָלָיו נְבוּכַדְנֶצַּר, וּמִסָּבִיב לוֹ יָשְׁבוּ הַשּׁוֹפְטִים: שְׁנֵי אֲרָיוֹת וּרְאֵם בַּעַל קַרְנַיִם בְּתָוֶךְ; וְלִפְנֵיהֶם עָמְדוּ בַּעֲלֵי הַדִּין וּשְׁנֵי שׁוּעָלִים מְלִיצִים וְעוֹרְכֵי דִין, וְהֵמָּה מִתְלַחֲשִׁים עִם הַמְּרִיבִים, וְדוֹרְשִׁים שְׂכָרָם מֵרֹאשׁ.

---

18) וַתִּתְקַפֵּץ.

הָעַיִר ¹) – שַׁמַּשׁ בֵּית הַמִּשְׁפָּט – הוֹצִיא קוֹל־שְׁאָגָה מַחֲרִישׁ אָזְנַיִם, וַיְהִי לְאוֹת, כִּי הֵחֵל הַמִּשְׁפָּט, וְכִי הִגִּיעָה הָעֵת לְבַעֲלֵי הַדִּין לְהַצִּיעַ אֶת טַעֲנוֹתֵיהֶם.

– מַלְכִּי לְעוֹלָם יִחְיֶה וְצִפָּרְנָיו לָנֶצַח לֹא תִקְהֶינָה – הֵחֵל אַחַד הַכְּפִירִים הַנִּשְׁפָּטִים–שְׁלֹשֶׁת עֲבָדֶיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ הַכְּפִירִים, וְהַנָּמֵר הוּא הָרְבִיעִי – אַרְבַּעְתֵּנוּ רָדַפְנוּ אַחַר צְבִי רָץ בֵּין הֶהָרִים, וַנַּשִּׂיגֵהוּ וַנֹּאכַל אֶת שְׁלָלֵנוּ. וְהִנֵּה הֵעֵז הַנָּמֵר הַמְנֻמָּר לֶאֱכֹל פִּי שְׁנַיִם, מֵאֲשֶׁר אָכַל אִישׁ־אִישׁ מֵאִתָּנוּ.

וַיָּקָם הָרְאֵם עַל רַגְלָיו, וַיִּתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה, וַיִּתְלַחֵשׁ עִם הָאֲרָיוֹת. וְהַשּׁוּעָלִים טָעֲנוּ וְהִכְחִישׁוּ אִישׁ אֶת דִּבְרֵי רֵעֵהוּ, בְּטֶרֶם שָׁמְעוּ עוֹד אֶת דִּבְרֵי בַּעֲלֵי הַדִּין. לָאַחֲרוֹנָה הֵנִיעַ הָרְאֵם בְּקַרְנָיו וַיִּקְרָא:

„יִכָּתֵב לְחָק־עוֹלָם עַל עֲצֵי הַיַּעַר וְעַל צַוְּרֵי הַסְּלָעִים כִּי אִם יֵצְאוּ הַכְּפִירִים וְהַנָּמֵר לִטְרֹף טֶרֶף, יִקַּח הַנָּמֵר פִּי שְׁנַיִם בַּשָּׁלָל – חֹק וְלֹא יַעֲבֹר!"

¹) חֲמוֹר צָעִיר.

וַיִּשְׁתּוֹמֵם נְבוּכַדְנֶצַּר, בְּשָׁמְעוֹ מִשְׁפָּט כָּזֶה, וְלֹא יָכֹל לַעֲצֹר בְּרוּחוֹ וַיִּקְרָא: „אֵיכָכָה זֶה תְּעַוְּתוּ אֶת הַיָּשָׁר וְתַצְדִּיקוּ חָמָס? אִם כֵּן הֲלֹא יִהְיֶה חוֹטֵא נִשְׂכָּר [2]) !"

— אַל נָא, מֶלֶךְ אַדִּיר, תּוֹצִיא לַעַז [3]) עַל הַמִּשְׁפָּט, — אָמַר הָרְאֵם — הֵן הַמִּשְׁפָּט — מִשְׁפַּט צֶדֶק: אִם אָכַל הַנָּמֵר פִּי שְׁנַיִם, אוֹת הִיא כִּי גַּם תַּאֲבוֹנוֹ [4]) גָּדוֹל פִּי שְׁנַיִם, וְגַם כֹּחוֹ גָּדוֹל פִּי שְׁנַיִם כַּאֲשֶׁר לִמְרִיבָיו; עַל כֵּן יְהִי גַּם חֶלְקוֹ בַּשָּׁלָל פִּי שְׁנַיִם; כִּי מַה הוּא שָׁלָל וְצַיִד אִם לֹא כֹחַ וְתַאֲבוֹן?

וְלֹא מָצָא נְבוּכַדְנֶצַּר מִלִּים בִּשְׂפַת הַחַיָּה לַעֲנוֹת לַשּׁוֹפְטִים וּלְהוֹכִיחַ לָהֶם אֶת מְשׁוּגָתָם, וַיַּחֲרֵשׁ; אַךְ בְּסֵתֶר לְבָבוֹ לֹא יָכֹל לְהַצְדִּיקָם, וַיֹּאמֶר: „אַכְזָרִים הֵם בְּנֵי הַיַּעַר בְּשַׁחֲרָם [5]) לַטֶּרֶף; אַךְ עוֹד יוֹתֵר הֵם אַכְזָרִים בְּמִשְׁפָּטָם וְצִדְקָם".

[2]) מַרְוִיחַ.

[3]) שֵׁם רָע, אַל תְּדַבֵּר סָרָה.

[4]) תַּאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל.

[5]) בְּבַקְשָׁם.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי גוּרֵי דֻבִּים, וְהֵמָּה כִּמְעַט שֶׁלֹּא יָכְלוּ עוֹד לַעֲמֹד כָּרָאוּי עַל רַגְלֵיהֶם, וְקוֹלָם הָיָה עוֹד כְּקוֹל צִפְצוּף צִפֳּרִים; וַיִּצְעֲקוּ אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר: „הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ! זֶה מִקָּרוֹב יְלָדַתְנוּ אִמֵּנוּ, כִּמְעַט שֶׁלֹּא נִפְקְחוּ לָנוּ עוֹד עֵינַיִם כָּרָאוּי; וַיָּבֹא הָאֲרִי וַיִּטְרֹף אֶת אִמֵּנוּ, וַאֲנַחְנוּ נִשְׁאַרְנוּ עֲזוּבִים, יְתוֹמִים קְטַנִּים וּצְפוּיִם *) אֶל כָּל אָסוֹן".

וַיָּנַע הָרְאֵם בְּקַרְנָיו וַיֹּאמֶר: „קִרְאוּ לָאֲרִי הַטּוֹרֵף, וּתְנוּ לוֹ אֶת הַגּוּרִים לְאָכְלָה, וְלֹא יַשְׁאִיר מֵהֶם עֶצֶם!"

וְגַם בַּפַּעַם הַזֹּאת לֹא מָשַׁל נְבוּכַדְנֶצַּר בְּרוּחוֹ, וַיִּקְרָא: „הֲכָזֶה יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַיַּעַר? הֲלֹא חָמָס וָרֶצַח מִשְׁפַּטְכֶם!"

„מֶלֶךְ רָם וְנִשָּׂא! — קָרְאוּ הַשּׁוֹפְטִים — הֶחָפֵץ אַתָּה לְהַרְבּוֹת חַלָּשִׁים וּמוּגֵי לֵב בַּיָּעַר? אִם דֻּבָּה לֹא יָכְלָה לַעֲמֹד עַל נַפְשָׁהּ בִּפְנֵי הָאֲרִי, אֵין סָפֵק, כִּי גַם בָּנֶיהָ מוּגֵי לֵב וְחַלָּשִׁים הֵם! חֶרְפַּת הַיָּעַר! מָוֶת לָהֶם, וְלֹא יָמֵסּוּ עוֹד אֶת לְבַב אֲחֵיהֶם!

וְגַם הַפַּעַם לֹא מָצָא נְבוּכַדְנֶצַּר מִלִּים בִּשְׂפַת הַחַיָּה לְהָשִׁיב לַשּׁוֹפְטִים דָּבָר, וַיַּחֲרֵשׁ; וּבְלִבּוֹ אָמַר: „אַכְזָרִיָּה הִיא

*) הֶפְקֵר לְכָל אָסוֹן וָפֶגַע.

הַחַיָּה בְּכָל עֵת, אַךְ עוֹד יוֹתֵר הִיא אַכְזָרִיָּה בַּעֲשׂוֹתָהּ מִשְׁפָּט וָצֶדֶק".

וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בֵּין הַיְּעָרִים לִשְׁפֹּט אֶת הַחַיּוֹת, וַיִּמְצְאוּ צְבִיָּה צְעִירָה מֵינִיקָה אֶת בָּנֶיהָ; וַיִּקְפֹּץ הָאֲרִי אֶל הַצְּבִיָּה וַיַּחְפֹּץ לְטָרְפָּהּ.

אָז זָכַר נְבוּכַדְנֶצַּר אֶת בָּנָיו וְאֶת עוֹלָלָיו הָרַכִּים, אֲשֶׁר עָזַב בְּבֵיתוֹ בְּחֵיק אִמָּם הַמַּלְכָּה, וַיִּתְעוֹרְרוּ בְּלִבּוֹ רִגְשֵׁי חֶמְלָה; וַיִּגְעַר בָּאֲרִי וַיֶּרֶף מִמֶּנּוּ.

וַיְחַבֵּק הַמֶּלֶךְ אֶת הַצְּבִיָּה מֵחֶמְלָתוֹ עָלֶיהָ, וַיִּשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת עַל פְּצָעֶיהָ, וַיִּפְתַּח פֶּה לְנַחֲמָהּ וּלְדַבֵּר עַל לִבָּהּ; אַךְ תַּחַת לְדַבֵּר עַל לִבָּהּ, הֶחֱלוּ הַשִּׁנַּיִם אֲשֶׁר בְּפִיו לֶאֱכֹל בְּשַׂר הַצְּבִיָּה, כְּמוֹ מֵאֲלֵיהֶן.

וַיִּבָּהֵל הַמֶּלֶךְ מִפְּנֵי הַדָּבָר הַזֶּה, בִּרְאוֹתוֹ, כִּי אַךְ לִבּוֹ עוֹד יָחוּשׁ רִגְשֵׁי חֶמְלָה, וּבְצִפָּרְנָיו וּבְשִׁנָּיו אֵינֶנּוּ יָכוֹל לְמַלֵּא אַחֲרֵי רִגְשֵׁי לְבָבוֹ. בְּצִפָּרְנָיו וּבְשִׁנָּיו יָכוֹל הוּא רַק לִטְרֹף, וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ.

כֹּה עָבְרוּ עָלָיו שֶׁבַע שָׁנִים. צִפָּרְנָיו גָּדְלוּ מִיּוֹם לְיוֹם.

שַׂעֲרוֹת עוֹרוֹ הִסְתַּבְּכוּ [7] מִשָּׁנָה לְשָׁנָה, וְשִׁנָּיו הָלְכוּ וְהִתְחַדְּדוּ [8] מֵרֶגַע לְרֶגַע, וְאַךְ לֵב אָדָם עוֹד דּוֹפֵק בּוֹ.

וּפְעָמִים רַבּוֹת הִתְרַחֵק נְבוּכַדְנֶצַּר מִשָּׂרָיו, הִתְבּוֹדֵד בִּסְבָכוֹ, וְהִתְפַּלֵּל לֵאלֹהִים, כִּי יָשִׁיב לוֹ תֹּאַר פְּנֵי אָדָם, וִישִׁיבֵהוּ אֶל אַרְמוֹנוֹ; וְאוּלָם אַךְ בִּלְבָבוֹ רָחַשׁ [9] תְּפִלָּתוֹ; וּבְפָתְחוֹ אֶת פִּיהוּ לְהַבִּיעַ אֶת רַחֲשֵׁי לְבָבוֹ; אָמְרוּ שְׂפָתָיו: „אֵלִי! הַמְצֵא לִי שָׁלָל שָׁמֵן לְחִכִּי וְטוֹב לְצִפָּרְנָי!"

וּבִלְבָבוֹ אָמְנָם יָדַע, כִּי לֹא הוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו אֶת אֲשֶׁר רָחַשׁ לִבּוֹ, אֲבָל גַּם יָדַע, כִּי אֵינֶנּוּ יָכוֹל לְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו, רַק — „טֶרֶף וְשָׁלָל".

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מָלְאוּ שֶׁבַע שָׁנִים לְחַיָּיו בַּיַּעַר, וַיִּתְבּוֹדֵד בִּסְבָכוֹ, וַיֶּרֶב לַהֲגוֹת בִּלְבָבוֹ תְּחִנָּה לָאֵל: „אָנָּא, אֱלֹהַי!" חָשַׁב בְּרַעְיוֹנוֹ, אֲבָל לֹא הוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו: „אִם תַּגְדִּיל אֶת חַסְדְּךָ עִמָּדִי, וְתוֹשִׁיבֵנִי עַל כִּסְאִי בֵּין בְּנֵי אָדָם, אֲסַפֵּר נִפְלְאוֹתֶיךָ בַּשְּׁעָרִים, וְאֶהְיֶה רַק רוֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד כָּל

[7] הָיוּ סְבוּכִים מְאֹד.

[8] הָיוּ חַדִּים מְאֹד.

[9] חָשַׁב.

הַיָּמִים!" וְכַאֲשֶׁר גָּמַר אֶת תְּפִלָּתוֹ, יָצָא עִם שָׂרָיו הַשָּׂדֶה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט הַיַּעַר – לִטְרֹף טָרֶף.

וַיִּמְצְאוּ בַּיּוֹם הַהוּא שָׁלָל רָב, וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבָּעוּ וַיַּעֲשׂוּ כְּמִשְׁפָּטָם הַרְבֵּה צְדָקָה וָחֶסֶד. וְאוּלָם נְבוּכַדְנֶצַּר לֹא אָכַל מְאוּם בַּיּוֹם הַהוּא; וַיְהִי בְּשׁוּבָם, וַיִּרְאוּ מֵרָחוֹק, וְהִנֵּה אִישׁ עָנִי וְאֻמְלָל, אֲשֶׁר תָּעָה בַּמִּדְבָּר, וְלֹא אָכַל זֶה שְׁלֹשָׁה יָמִים – הוֹלֵךְ וּמִתְנוֹעֵעַ עַל רַגְלָיו בְּלֹא כֹחַ.

וַיֹּאמֶר הַשּׁוּעָל: „הָבָה, אַחִים, רוֹדְפֵי צְדָקָה, וְעָשִׂינוּ חֶסֶד לָאֻמְלָל הַזֶּה! נִטְרְפֵהוּ וְנֹאכְלֵהוּ, וְהִצַּלְנוּ אוֹתוֹ מֵחַיֵּי רָעָב וְצָמָא!

וַיֵּאוֹתוּ הַשָּׂרִים, וּכְבָר הֵכִינוּ אֶת צִפָּרְנֵיהֶם; אַךְ נְבוּכַדְנֶצַּר הוֹצִיא מִגְּרוֹנוֹ נַהַם נוֹרָא, וַיַּבֵּט אֲלֵיהֶם בְּעֵינָיו – וַיִּתְחַלְחֲלוּ וַיִּבְרְחוּ אִישׁ לְעֶבְרוֹ, וַיִּשָּׁאֵר רַק נְבוּכַדְנֶצַּר.

וְאוּלָם הֶעָנִי הָאֻמְלָל רָאָהוּ מֵרָחוֹק, וַיִּירָא לָלֶכֶת, וַיַּעֲמֹד עַל עָמְדוֹ.

אָז פָּסַע נְבוּכַדְנֶצַּר שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת גַּסּוֹת לַאֲחוֹרָיו, וַיִּסְתַּתֵּר בֵּין הַשִּׂיחִים, לְבַל יִרְאֵהוּ הֶעָנִי.

[a]) קָצָה נַפְשׁוֹ, הָיָה לוֹ לְזָרָא.

וַיַּעֲבֹר הֶעָנִי וַיֵּלֶךְ לְדַרְכּוֹ. וּנְבוּכַדְנֶצַּר לִוָּהוּ מֵרָחוֹק וַיִּשְׁמֹר אֶת צְעָדָיו, לְבַל יִקְרֵהוּ כָּל אָסוֹן.

וְהֶעָנִי הַזֶּה הָיָה אֶחָד מִנְּבִיאֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הָלַךְ בָּבֶלָה לְנַחֵם אֶת אֶחָיו בַּגּוֹלָה.

וַיְהִי כְּבֹא הַנָּבִיא קָרוֹב אֶל עִיר הַמְּלוּכָה, וַיֵּרֶד אֶל הַנָּהָר לִרְחֹץ אֶת בְּשָׂרוֹ, וַיֵּלֶךְ גַּם נְבוּכַדְנֶצַּר אַחֲרָיו.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִבִּיט נְבוּכַדְנֶצַּר אֶל תּוֹךְ הַנָּהָר הַשָּׁקוּף, וַיַּרְא אֶת פָּנָיו בַּמַּיִם, וְהִנֵּה שָׁב אֵלָיו תֹּאַר אָדָם כְּבָרִאשׁוֹנָה! וַיִּקְרָא מִקֶּרֶב לִבּוֹ: „אוֹדְךָ, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי שָׁלַחְתָּ לִי אֶת נְבִיאֲךָ לִהְיוֹת לִי גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ!"

וַיִּשְׁתּוֹמֵם נְבוּכַדְנֶצַּר, בְּשָׁמְעוֹ קוֹל אָדָם יוֹצֵא מִגְּרוֹנוֹ, קוֹל אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע זֶה שֶׁבַע שָׁנִים.

וּבָעֵת הַהִיא עָזַב הַשּׁוּעָל אֶת הַלּוּלִים וְהַשּׁוֹבָכוֹת וַיֵּרֶד אֶל הַיְאוֹר לָצוּד דָּגִים, כִּי כְבָר בָּחֲלָה [10]) נַפְשׁוֹ בְּיוֹנִים וּבְתַרְנְגוֹלִים.

וַיִּבְלַע הַשּׁוּעָל דָּג, וַתַּעֲמֹד לוֹ עֶצֶם בִּגְרוֹנוֹ וַיֵּחָנַק.

וַיָּסַר נְבוּכַדְנֶצַּר אֶת עוֹר הַדֹּב מֵעָלָיו, וַיִּפְשֹׁט אֶת

בִּגְדֵי הַמְּלוּכָה מֵעַל הַשּׁוּעָל, וַיִּלְבָּשֵׁם עַל בְּשָׂרוֹ, וַיָּבֹא הָעִירָה וַיָּשֶׁב אֶת כִּסְאוֹ אֶל אַרְמוֹנוֹ, וַיֵּשֶׁב עָלָיו.

וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל שָׂרָיו וַעֲבָדָיו, וַיְסַפֵּר לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו, וַיִּירְאוּ הָעֲבָדִים יִרְאָה גְּדוֹלָה אֶת הָאֱלֹהִים, וַיִּכְרְעוּ עַל בִּרְכֵּיהֶם, וַיּוֹדוּ לֵאלֹהִים עַל הַחֶסֶד, אֲשֶׁר עָשָׂה עִם מַלְכָּם.

וְאוּלָם הָיוּ רַבִּים מִן הַשָּׂרִים, אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרָיו, וְאָמְרוּ בִלְבָבָם: „מִי יוֹדֵעַ? אוּלַי מֵעֵת אֲשֶׁר הֵחֵל נְבוּכַדְנֶצַּר לָשֶׁבֶת בֵּין הַתַּרְנְגוֹלִים, לָמַד אֶת לְשׁוֹנוֹ לְפַטְפֵּט וּלְצַפְצֵף שְׁקָרִים וּכְזָבִים!"

№ 157

פרחים

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל.

(אַגָּדָה).

כְּשֶׁהִגְלָה הָאוֹיֵב אֶת יִשְׂרָאֵל בָּבֶלָה, הֵבִיא כַשְׂדִּי אֶחָד אֶת הַלְוִיִּם עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל, וַיִּפְתַּח אֶת הָאֲזִקִּים מֵעַל יְדֵיהֶם וַיָּשֶׁב לָהֶם אֶת כִּנּוֹרוֹתֵיהֶם, וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם — אֹכֶל.

וְלֹא חָפְצוּ הַלְוִיִּם לֶאֱכֹל לֶחֶם מִידֵי אוֹיְבֵיהֶם, וַיֵּשְׁבוּ דוּמָם עַל שְׂפַת הַנָּהָר; הִבִּיטוּ אֶל כִּנּוֹרוֹתֵיהֶם, וְהִקְשִׁיבוּ לְקוֹל הָרוּחַ הַמְרַפְרֵף עַל הַנִּימִים וּמוֹצִיא מֵהֶם אַנְחוֹת־גַּעְגּוּעִים אֶל אֶרֶץ־מוֹלֶדֶת; וְדִמְעוֹת רוֹתְחוֹת נָשְׁרוּ מִתּוֹךְ עֵינֵיהֶם, וְנָפְלוּ בְּמֵימֵי הַנָּהָר; וְלֹא הִתְעָרְבוּ וְלֹא תִּתְעָרַבְנָה שָׁם הַדְּמָעוֹת עִם מֵימֵי בָבֶל לְעוֹלָם. —

וְשָׂרֵי בָבֶל, חוֹרֶיהָ וּסְגָנֶיהָ הִתְאַסְּפוּ מִסָּבִיב לַלְוִיִּם, חִלְּקוּ בֵּינֵיהֶם מִשְּׁלַל יְרוּשָׁלַיִם, וַיַּעֲשׂוּ כֵּרָה גְדוֹלָה מִטּוּב מַעֲדַנֵּי אַרְצֵנוּ וַיִּשְׁתּוּ יֵין לְבָנוֹן; וּכְטוֹב לִבָּם בַּיָּיִן, שָׁאֲלוּ אֶת הַלְוִיִּם:

– שירוּ לָנוּ מִשִּׁירֵיכֶם שִׁיר נִצָּחוֹן, נִצְחוֹן חֵילֵנוּ עַל גִּבּוֹרֵיכֶם!

קָמוּ הַלְוִיִּם וַיַּסְתִּירוּ אֶת כִּנּוֹרוֹתֵיהֶם בֵּין הָעֳפָאִים שֶׁעַל עַרְבֵי הַנַּחַל, אַף קָצְצוּ אֶת אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם, וְכֹה אָמְרוּ לִסְגָנֵי בָבֶל, חוֹרֶיהָ וְשָׂרֶיהָ:

נִצְחוֹנְכֶם אֵינוֹ נִצָּחוֹן גָּמוּר, וְשִׁירֵי אֲדֹנָי לֹא יִהְיוּ לָכֶם לְשָׁלָל!

אֵיכָה נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אַדְמַת נֵכָר?!

הִתְחִילוּ שׁוֹטְרֵי בָבֶל לְהַכּוֹת אֶת הַלְוִיִּם בְּשׁוֹטִים וַעֲקְרַבִּים, וְאִיְּמוּ עֲלֵיהֶם: „אִם לֹא תָשִׁירוּ לָנוּ שִׁיר נִצְחוֹנֵנוּ עֲלֵיכֶם, מוֹת תָּמוּתוּ!"

קָמָה כִּתָּה שְׁנִיָּה שֶׁל לְוִיִּם וְשָׁרָה שִׁיר נִצָּחוֹן לְדָוִד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל הָעַמִּים:

„מוֹאָב – סִיר רַחֲצִי; עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי; עָלַי פְּלֶשֶׁת אֶתְרֹעָע!"

וּבָאַחֲרוֹנָה גָּמְרוּ וְאָמְרוּ:

„זְכֹר אֲדֹנָי לִבְנֵי אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאוֹמְרִים „עָרוּ

עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ״ !... אִם אֶשְׁכָּחֵךְ, יְרוּשָׁלַיִם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי! תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי !״

הֶעֱלוּ הַשּׁוֹטְרִים מִיַּלְדֵי הַלְוִיִּם לְרֹאשׁ גַּגּוֹת, וַיַּשְׁלִיכוּם אַרְצָה וַיֹּאמְרוּ:

„אִם לֹא תָשִׁירוּ לָנוּ שִׁיר נִצְחוֹנֵנוּ, נְכַלֶּה אֶת כָּל יַלְדֵיכֶם!״

קָמָה כִתָּה שְׁלִישִׁית שֶׁל לְוִיִּם וְאָמְרָה:

„הַבָּאִים, יַשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב! יָצִיץ וּפָרַח, יִשְׂרָאֵל! וְאַתְּ, בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה, אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם לָךְ גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ! אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ עוֹלָלַיִךְ עַל הַסָּלַע!״

כֹּה עָמְדוּ הַלְוִיִּם בְּכָל הַנִּסְיוֹנוֹת, וְלֹא חָפְצוּ לְהִכָּנַע וּלְהוֹדוֹת בְּנִצְחוֹן אוֹיְבֵיהֶם! יָדוֹעַ יָדְעוּ כִּי יָבֹא יוֹם וּבְנֵיהֶם אוֹ בְנֵי־בְנֵיהֶם — הוֹר אַחֲרוֹן יָקוּם וְיִתְעוֹדֵד, וְיָשׁוּב אֶל אַרְצוֹ; הַנִּצָּחוֹן הוּא רַק נִצָּחוֹן זְמַנִּי, כְּנִצְחוֹן הַלַּיְלָה עַל הַיּוֹם.

רַק לֵוִי אֶחָד הָיָה בֵּינֵיהֶם, וּשְׁמוֹ אַהַסְוֵר, וְהוּא הָיָה לֵוִי חָלָל: אִמּוֹ הָיְתָה אֲדוֹמִית; וְהָיָה רַעַבְתָן נוֹרָא כְּאִמּוֹ וּכְכָל הָאֲדוֹמִים, גַּם בָּנָיו הָיוּ רַעַבְתָנִים — וְלֹא יָכְלוּ לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן הָרָעָב; וּבִשְׂכַר נְזִיד עֲדָשִׁים וּפְרוּסַת לֶחֶם, שֶׁהִבְטִיחוּ לוֹ לְכָל יְמֵי חַיָּיו, לָקַח אֶת כִּנּוֹרוֹ, וַיָּשַׁר לַכַּשְׂדִּים שִׁיר נִצָּחוֹן.

וְאוּלָם אַף כִּי שָׁר לָהֶם שִׁירִים עַלִּיזִים וַיְהַלֵּל אֶת גְּבוּרָתָם – זָכַר פַּעַם־כְּפַעַם אֶת יְרוּשָׁלַיִם הַשְּׂרוּפָה וַיֵּעָצֵב אֶל לִבּוֹ; וַיְהִי שִׁירוֹ מָהוּל בַּעֲלִיצוּת וְקִינָה.

וַיְהִי רַבִּים מִן הַכַּשְׂדִּים רוֹקְדִים וּמִשְׁתּוֹלְלִים מֵרֹב שִׂמְחָה; וְרַבִּים מֵהֶם בּוֹכִים וּמְקוֹנְנִים, בְּלִי דַעַת עַל מָה, עַד כִּי נָסַךְ שִׁירוֹ עֲלֵיהֶם רוּחַ שִׁגָּרוֹן וַיָּקוּמוּ אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וַיַּהַרְגוּ וַיֵּהָרֵגוּ. דָּם רַב נִשְׁפַּךְ בַּיּוֹם הַהוּא בְּכַשְׂדִּים מִידֵי הַכַּשְׂדִּים.

אָז יָצָא גְּזַר־דִּין בַּשָּׁמַיִם עַל אַהֲסוּר לֵאמֹר:

„יַעַן אֲשֶׁר הִלַּלְתָּ אֶת כִּנּוֹרֶךָ, לָכֵן תֵּצֵא בַגּוֹלָה אַתָּה וְכִנּוֹרֶךָ. וְהָיָה אִם תָּשִׁיר עֲלִיצוּת וְשָׁמְעוּ בָהּ בְּנֵי אָדָם קִינָה וּבָכוּ; וְאִם תְּקוֹנֵן, יִשְׁמְעוּ בְּנֵי אָדָם שִׁירֵי שָׂשׂוֹן וִירַקֵּדוּ. אִם תִּשְׁתַּתֵּף בְּצָרַת אֲחֵרִים, יֹאמְרוּ עָלֶיךָ: „שָׂמֵחַ הוּא לְאֵידֵנוּ!" אִם תִּשְׂמַח בְּשִׂמְחָתָם יֹאמְרוּ עָלֶיךָ: „כּוֹאֵב הוּא עַל מַפֶּלֶת אוֹיְבֵנוּ!" וּבְכִנּוֹרְךָ תַּעֲבֹד לְכָל הָעַמִּים, וַעֲצָמוֹת תְּלַקֵּט תַּחַת שֻׁלְחָנָם.

„אַךְ יַעַן אֲשֶׁר זָכַרְתָּ אֶת חָרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם בָּעֵת אֲשֶׁר שַׁרְתָּ שִׁירֵי נִצָּחוֹן לַכַּשְׂדִּים, תִּזְכֶּה וְתִחְיֶה עַד יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ, וְתִשְׁמַע אֶת הַלְוִיִּם מְנַגְּנִים „שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב אֲדֹנָי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן"... –

חָפְצוּ כַּשָּׁמַיִם לְשַׁלֵּם לַלְוִיִּם שָׂכָר רָב עַל אֲשֶׁר לֹא חִלְּלוּ אֶת כִּנּוֹרוֹתֵיהֶם, אַךְ הַלְוִיִּם קָפְצוּ כְּלַפֵּי מַעְלָה וְקָרְאוּ:
„אֵין אָנוּ צְרִיכִים לְשָׂכָר! כָּל מַה שֶּׁעָשִׂינוּ, עַל הָעֹנֶג עָשִׂינוּ!"

וַיֵּצֵא אַהַסְוֵר בַּגּוֹלָה; וַיְהִי הָאִישׁ עוֹד הַיּוֹם. וּבְכָל מְקוֹם בֹּאוֹ יִקַּח אֶת כִּנּוֹרוֹ בְּיָדוֹ וִינַגֵּן.

וּמְנַגֵּן הוּא עַל חָרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם, וּמְקוֹנֵן עַל הָרֶיהָ הַשּׁוֹמֵמִים, עַל עָרֶיהָ הָעֲזוּבוֹת, עַל הַשּׁוּעָלִים הָאוֹכְלִים אֶת טַרְפָּם בְּמִקְדַּשׁ אֱלֹהִים; וּבְנֵי אָדָם שׁוֹמְעִים וְאוֹמְרִים: „מָה עָלֵז הוּא מְנַגֵּן זֶה, וּמָה עַלִּיזוֹת שִׁירוֹתָיו!" וּמִתְאַסְּפִים סְבִיבוֹ כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהַשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ וְלָחֹג חֲתֻנַּת בְּנוֹ; וּמְכִינִים שָׁם סְעֻדּוֹת וּמִשְׁתָּאוֹת, וְרוֹקְדִים וּמְפַזְּזִים עַל פִּי זִמְרַת קִינָתוֹ הַחוֹדֶרֶת; וְזוֹרְקִים לוֹ עֲצָמוֹת מִתַּחַת הַשֻּׁלְחָן.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִזְכֹּר אַהַסְוֵר אֵת תִּפְאֶרֶת יְרוּשָׁלַיִם, חֶדְוַת חוּצוֹתֶיהָ, צִפְּרֵי יַעֲרוֹתֶיהָ, צִלְצוּל חֶרְמֵשֵׁי שְׂדוֹתֶיהָ, רִנְנַת כְּרָמֶיהָ, גְּאוֹן בַּחוּרֶיהָ, שָׂשׂוֹנָהּ וַהֲדָרָהּ וְכָל־בָּהּ – וְנָחָה עָלָיו רוּחַ שָׂשׂוֹן, וִינַגֵּן עַל כִּנּוֹרוֹ „שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב אֲדֹנָי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן... שָׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית אֲדֹנָי נֵלֵךְ..."

וְשׁוֹמְעִים בְּנֵי אָדָם וְאוֹמְרִים: „הוֹי, כַּמָּה מְקוֹנֵן אָדָם זֶה! כַּמָּה יָגוֹן בְּכִנּוֹרוֹ!"

וּמְבִיאִים כָּל הָאֲבֵלִים אֶת מֵתֵיהֶם, וְיוֹשְׁבִים סָבִיב לְאַהַסְוֵר, וּמְבַכִּים וּמַסְפִּידִים עִמּוֹ אֶת מֵתֵיהֶם. וּמַאֲבִילִים אוֹתוֹ סְעֻדַּת הַבְרָאָה. —

וְיֵשׁ, אֲשֶׁר יִשְׁתַּתֵּף עִם בְּנֵי אָדָם בְּצָרָתָם — וְקָרְאוּ עָלָיו: „הָלְאָה, אַהַסְוֵר! שָׂמֵחַ אַתָּה לְאֵידֵנוּ!"

וְיָפֶה הוּא אַהַסְוֵר מְאֹד מְאֹד, אַךְ יְלָדִים יְרֵאִים מִפָּנָיו, וְקוֹרְאִים עָלָיו: „כַּמָּה מְנֻוָּל אָדָם זֶה!"

וְחָכָם הוּא אַהַסְוֵר מְאֹד מְאֹד, וְאוּלָם בְּנֵי אָדָם אוֹמְרִים עָלָיו: שׁוֹטֶה, הֶדְיוֹט הוּא אַהַסְוֵר זֶה!"

וּפְעָמִים שֶׁהוּא שׁוֹטֶה גָּדוֹל מְאֹד, וְאוּלָם בְּנֵי־אָדָם אוֹמְרִים עָלָיו אָז: „עָרוּם הוּא אַהַסְוֵר כַּשּׁוּעָל!"

וְזָר הוּא אַהַסְוֵר בֵּין בְּנֵי אָדָם; וּמְגָרְשִׁים אוֹתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. יוֹדֵעַ הוּא אֶת כָּל כַּדּוּר הָאָרֶץ, הַרְבֵּה מֵתִים הִסְפִּיד בְּכִנּוֹרוֹ, הַרְבֵּה צְעִירִים הוֹבִיל לְחֻפָּתָם, יוֹדֵעַ הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם — וְאֵין אִישׁ יוֹדֵעַ אוֹתוֹ — לַאֲמִתּוֹ.

וּכְבָר פָּקְעוּ [1] כָּל הַנִּימִים שֶׁבְּכִנּוֹרוֹ; רַק נִימָה אַחַת עוֹדֶנָּה שְׁלֵמָה, וּמְקוֹנֵן הוּא עָלֶיהָ לַמֵּתִים וּמְנַגֵּן עַל הַחֲתֻנּוֹת. —

* * *

וְהַכִּנּוֹרוֹת, שֶׁנִּתְלוּ עַל עַרְבֵי נַחַל בָּבֶל, תְּלוּיִם וְעוֹמְדִים שָׁם — מְכֻסִּים בְּעַנְפֵי הָעֵצִים.

וּכְבָר נָבְלוּ עֵצִים רַבִּים, וּכְבָר נִשְׂרְפוּ יְעָרוֹת רַבִּים מֵאָז וְעַד הַיּוֹם; וְאוּלָם הָעֵצִים, שֶׁהַכִּנּוֹרוֹת תְּלוּיִם עֲלֵיהֶם עוֹדָם קַיָּמִים, רַעֲנַנִּים וְצוֹמְחִים. וְלֹא מִטַּל הַשָּׁמַיִם יִשְׁתּוּ, דִּמְעוֹתוֹ דִּמְעוֹת עֲשׁוּקִים, נִרְדָּפִים וְנַעֲנִים מֵבִיא עֲלֵיהֶם הָרוּחַ בְּכָל לַיְלָה וּמַשְׁקֶה אוֹתָם.

וְאַחַת בַּשָּׁנָה, בַּחֲצוֹת לֵיל תִּשְׁעָה־בְּאָב, עֵת יָקוּם אֵל־זוֹעֵם וְיִבְעַט בְּרָקִיעַ, וְיִקְרַע שְׁחָקִים, וְיִקְרָא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד עַל חֻרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם וְעַל גָּלוּת עַמּוֹ — אָז יֵצֵא הָרוּחַ וְיֶחְדֹּר בֵּין הָעֲנָפִים, וִירַפְרֵף עַל נִימֵי הַכִּנּוֹרוֹת, וּנְגִינָה מַחֲרֶדֶת בּוֹקַעַת וְעוֹלָה מֵהֶם, קִינַת עוֹלָמִים הִיא. הַחַי, שֶׁיִּשְׁמָעֶנָּה, יָמוּת כְּרֶגַע הַמֵּת — יִתְעוֹרֵר וְיָקוּם לִתְחִיָּה.

[1]) נִתְּקוּ.

וּמִתְבַּקַּעַת הָאָרֶץ, וּמִתְבַּקְּעִים הַקְּבָרִים. קִבְרוֹת גִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֵּצְאוּ בְּמַעֲרָכוֹת־מַעֲרָכוֹת: יוֹאָב וּמַחֲנֵהוּ, הַמַּכַּבִּי וּמַחֲנֵהוּ, בַּר־כּוֹכְבָא וּמַחֲנֵהוּ. רְעָמִים—בְּפִיהֶם, בְּרָקִים בְּעֵינֵיהֶם, חֲרָבוֹת... כִּידוֹנִים... דְּגָלִים מִתְנוֹסְסִים...

וַעֲבִים אֲדֻמִּים מְרַחֲפִים בָּרָקִיעַ; דַּם יִשְׂרָאֵל הוּא שֶׁנִּשְׁפַּךְ וְנִדַּף בָּאֲוִיר וְהָיָה לַעֲבִים.

וְנִשָׁמוֹת עֲלוּבוֹת עָפוֹת בָּאֲוִיר—רִאשׁוֹנָה; וְקוֹל רַעַם מִתְגַּלְגֵּל וְקוֹרֵא:

„נָקָם וְשִׁלֵּם! יוֹם עֶבְרָה! יוֹם אַכְזָרִי!"

אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מִפְּנֵי תְּנוּפַת יָדָם שֶׁל אֵלּוּ!

הֵם הוֹלְכִים... הֵם צוֹעֲדִים... לֹא יִשָּׁמַע קוֹל שַׁעֲטָתָם... כַּצְּלָלִים הֵם הוֹלְכִים עַל הֶהָרִים לְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ.....

וְאוּלָם כּוֹ־בָרֶגַע מַרְגִּישׁ הַשָּׂטָן בְּדָבָר; טָס בִּטִיסָה אַחַת עַל הָאָרֶץ; מְחַפֵּשׂ וּמוֹצֵא אֶת אַהַסְוֵר עִם כִּנּוֹרוֹ מְנַגֵּן עַל חֲתֻנּוֹת וּמִשְׁתָּאוֹת; חוֹטֵף הַשָּׂטָן יְבָבָה אַחַת מִנִּימַת כִּנּוֹרוֹ, וּמְבִיאָהּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל. מִתְעָרֶבֶת הַיְבָבָה עִם מַנְגִּינַת הַכִּנּוֹרוֹת וּמְחַלֶּלֶת אוֹתָהּ, —

הַמַּנְגִּינָה תִּפָּסֵק. הַגִּבּוֹרִים יָשׁוּבוּ לְקִבְרוֹתֵיהֶם. הָאָרֶץ

גִסְגֶּרֶת, הַשָּׁמַיִם נִנְעָלִים, הַבְּרָקִים כָּבִים, הַדְּגָלִים נֶעֱלָמִים, וְהַנְּשָׁמוֹת הָעֲלוּבוֹת תֵּעָלַמְנָה. —

כָּכָה יֵעָשֶׂה שָׁנָה בְּשָׁנָה בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב. וְלֹא כָּל אָדָם הָגוּן לִרְאוֹת אֶת הַדָּבָר; אֲבָל כֵּן יֵעָשֶׂה.

עַד אֲשֶׁר יָבֹא יוֹם וְתִבָּקַע הַנִּימָה הָאַחֲרוֹנָה עַל כִּנּוֹר אַהֲבָתֵנוּ, וְאָז......

לֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְגַלּוֹת מַה יִּהְיֶה אָז. —

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

№
158

פרחים

הִלֵּל וְגְרְיוֹן.

מַעֲשִׂיָּה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

הִלֵּל וְגְרִיּוֹן.

(מַעֲשֶׂה.)

בִּהְיוֹת הִלֵּל עוֹד נַעַר קָטָן בָּא לִלְמֹד בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל אַבְטַלְיוֹן. וְאַבְטַלְיוֹן הָיָה אוֹהֵב אֶת תַּלְמִידָיו, כַּאֲשֶׁר יֶאֱהַב הָאָב אֶת בָּנָיו; וְעַל כֵּן קָרְאוּ לוֹ „אַבְטַלְיוֹן" לֵאמֹר: „אָב לְטַלְיָא"; כִּי אֶת אֲשֶׁר יִקָּרֵא הַיּוֹם „יֶלֶד", קָרְאוּ אָז „טַלְיָא". וְאוּלָם אֶת הִלֵּל אָהַב יוֹתֵר מִכָּל הַתַּלְמִידִים, כִּי הָיָה תַּלְמִיד מַקְשִׁיב וְשַׁקְדָן [1]. וַיּוֹשִׁיבֵהוּ אַבְטַלְיוֹן לִימִינוֹ וַיַּבְדִּילֵהוּ לְטוֹבָה מִכָּל הַנְּעָרִים.

וְיֶתֶר הַתַּלְמִידִים הִתְקַנְּאוּ בוֹ וַיִּשְׂנָאֻהוּ בִּלְבָבָם; וַיִּתְנַכְּלוּ אֵלָיו יוֹם יוֹם לִמְצֹא עָלָיו תּוֹאֲנָה [2]) לְהַבְאִישׁ אֶת רֵיחוֹ בְּעֵינֵי הַמּוֹרֶה וְלֹא יָכֹלוּ. כִּי יָדַע הִלֵּל אֶת הַלִּמּוּדִים, יוֹתֵר מִכָּל

---

[1]) מַתְמִיד, שׁוֹקֵד תָּמִיד עַל לִמּוּדָיו. [2]) עֲלִילָה.

התַּלְמִידִים הַגְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ, וּמִלְּבַד זֹאת הָיָה חָבִיב וְרָצוּי לַכֹּל בַּהֲלִיכוֹתָיו הַנְּעִימוֹת.

וַיָּחֵלּוּ הַתַּלְמִידִים לְכַנּוֹת אוֹתוֹ בְּכִנּוּיִם שֶׁל גְּנַי וַיִּקְרְאוּ לוֹ בְּשֵׁם „יוֹנַת אֵלֶם", כִּי עֵינָיו הָיוּ דוֹמוֹת לְעֵינֵי יוֹנִים, וְגַם מִדְבָּרוֹ הַחֲשָׁאִי[3]) הָיָה דוֹמֶה לְהֶמְיַת יוֹנִים. וּנְעָרִים אֲחֵרִים כִּנּוּ לוֹ שֵׁם „חַרְטֹם", כִּי מָצְאוּ אֶת חָטְמוֹ דוֹמֶה מְעַט לְחַרְטֹם הַצִּפּוֹר.

וְהִלֵּל הָיָה עָנָו מְאֹד, וְלֹא הִתְרַגֵּז עַל רֵעָיו הַמְכַנִּים לוֹ כִּנּוּיִים חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם. וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת אַחַד הַנְּעָרִים קוֹרֵא: „חַרְטֹם!" וְנִגַּשׁ אֶל הַנַּעַר הַקּוֹרֵא וְאָמַר: „הִנְנִי, כִּי קָרָאתָ לִי".

וְצָחֲקוּ עָלָיו כָּל הַנְּעָרִים, וְלָעֲגוּ לוֹ; אֲבָל הִלֵּל הַתָּמִים הִשְׁתּוֹמֵם וְלֹא יָדַע, מַדּוּעַ זֶה יִצְחֲקוּ הַנְּעָרִים?! „הֲלֹא יוֹדְעִים הֵם כֻּלָּם, כִּי זֶה שְׁמִי אֲשֶׁר הֵם קוֹרְאִים לִי „חַרְטֹם"; וְאִם זֶה קָרָא לִי, הֶעָשִׂיתִי דָּבָר רָע, אִם נִגַּשְׁתִּי אֵלָיו?!"

וַיְהִי הַיּוֹם – וְהַנְּעָרִים יָשְׁבוּ לִפְנֵי אַבְטַלְיוֹן רַבָּם, וְשָׁנוּ אֶת מִשְׁנָתָם, וַאֲחָדִים מֵהֶם קָרְאוּ בַּמִּקְרָא; וַיְהִי גַּם רַבִּים, אֲשֶׁר שִׁנְּנוּ אֶת שִׁעוּרֵיהֶם עַל פֶּה. וְאֶחָד מִן הַנְּעָרִים הָאֵלֶּה שָׁכַח

---

[3]) בְּלַחַשׁ.

אֵיךְ נִקְרָא בְּעִבְרִית פִּי הַצִּפֳּרִים. וַיִּגַּשׁ אֶל אַבְטַלְיוֹן וַיִּשְׁאָלֵהוּ אֶת הַדָּבָר. וְאַבְטַלְיוֹן הָיָה אוֹהֵב לַעֲנוֹת לְתַלְמִידָיו עַל שְׁאֵלוֹתֵיהֶם בְּקוֹל רָם, כִּי אָמַר: אוּלַי יֵשׁ עוֹד נְעָרִים, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים אֶת הַדָּבָר הַזֶּה — וְשָׁמְעוּ גַּם הֵם וְיָדְעוּ!". וַיַּעַן אַבְטַלְיוֹן לַנַּעַר הַשּׁוֹאֵל — בְּקוֹל רָם: „חַרְטֹם"!

וְהִלֵּל הָיָה שָׁקוּעַ בְּלִמּוּדוֹ, וְלֹא שָׁמַע אֶת שְׁאֵלַת הַתַּלְמִיד; וּבְשָׁמְעוֹ פִּתְאֹם אֶת רַבּוֹ קוֹרֵא „חַרְטֹם",וַיִּקְרַב לְפָנָיו בַּחֲרָדָה, וַיִּקְרָא: הִנְנִי, רַבִּי, כִּי קָרָאתָ לִי!"

וַיִּשְׁתּוֹמֵם אַבְטַלְיוֹן וַיֹּאמֶר: „מָתַי קְרָאתִי לְךָ, בְּנִי? שׁוּב לִמְקוֹמֶךָ!"

— אֲבָל הֲלֹא קָרָאתָ — „חַרְטֹם"! — עָנָה הִלֵּל מִתְבַּיֵּשׁ.

— „וּמָה אִם אָמַרְתִּי חַרְטֹם?" — הִתְפַּלֵּא אַבְטַלְיוֹן עוֹד יוֹתֵר.

וְהִלֵּל נִכְלַם וְלֹא עָנָה דָבָר. אַךְ אַבְטַלְיוֹן חָקַר וְדָרַשׁ אֶת הַתַּלְמִידִים, וַיִּוָּדַע לוֹ, כִּי הַתַּלְמִידִים קוֹרְאִים לוֹ לְהִלֵּל בְּכִנּוּי „חַרְטֹם".

וַיִּגְעַר בָּהֶם אַבְטַלְיוֹן, וַיּוֹכִיחֵם עַל פְּנֵיהֶם; וַיִּתְבּוֹשְׁשׁוּ הַתַּלְמִידִים מְאֹד, וַיַּבְטִיחוּ כִּי לֹא יוֹסִיפוּ עוֹד לְכַנּוֹת אֶת הִלֵּל בְּכִנּוּיוֹ.

אַךְ הַנְּעָרִים הָרָעִים שֶׁבֵּין הַתַּלְמִידִים הִתְקַנְּאוּ בוֹ, בִּרְאוֹתָם אֶת רַבָּם – מַקְפִּיד עַל כְּבוֹד הַתַּלְמִיד הַקָּטָן הַזֶּה – וַיִּתְחַכְּמוּ לוֹ, וּכְפַעַם בְּפַעַם, בְּבוֹא הִלֵּל אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְקָרְבוּ אֵלָיו שְׁנֵי נְעָרִים מֵאוֹיְבָיו, וְקָרָא הָאֶחָד „חַר" וְהָאַחֵר הַשֵּׁנִי – „טֹם"; וְהִתְהַלְלוּ אָז לֵאמֹר: גַּם אֶת פְּקֻדַּת רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ שׁוֹמְרִים, כִּי אֵין אִישׁ מֵאִתָּנוּ קוֹרֵא לוֹ בְּכִנּוּי זֶה – וְהִלֵּל שׁוֹמֵעַ בְּכָל זֹאת אֶת הַכִּנּוּי, שֶׁאָנוּ רוֹצִים לִקְרֹא לוֹ.

וַאֲחֵרִים מִן הַנְּעָרִים הָרָעִים יָשְׁבוּ אֵצֶל הִלֵּל וַיִּתַּמְמוּ*) וַיְשַׁנְּנוּ עַל פֶּה: „חַרְטֹם הוּא פִּי הַנֶּשֶׁר" – „חַרְטֹם הוּא פִּי הַנֶּשֶׁר", וּבְכָל פַּעַם, אֲשֶׁר אָמְרוּ „חַרְטֹם", פָּנוּ אֶל הִלֵּל, וְכִמְעַט שֶׁתָּקְעוּ אֶת הַמִּלָּה אֶל תּוֹךְ אָזְנוֹ; וּבְאָמְרָם „פִּי הַנֶּשֶׁר" הֵסֵבּוּ פְּנֵיהֶם מִמֶּנּוּ.

וְאָמְרוּ הַנְּעָרִים הָהֵם זֶה לָזֶה: „אֵין אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים אֶת הִלֵּל בְּכִנּוּיוֹ, אַךְ מְשַׁנְּנִים אֲנַחְנוּ אֶת פֵּרוּשׁ הַמִּלָּה לְבַל נִשְׁכָּחֶנָּה".

וְצָחֲקוּ אָז כָּל הַנְּעָרִים לְדִבְרֵיהֶם, וְצָחַק גַּם הִלֵּל; כִּי מָצְאָה חֵן בְּעֵינָיו תַּחְבֻּלַת הַנְּעָרִים לִשְׁמֹר אֶת פְּקֻדַּת מוֹרָם וּלְכַנּוֹת אוֹתוֹ בְּכָל זֹאת בְּכִנּוּיוֹ.

*) עָשׂוּ אֶת עַצְמָם כִּתְמִימִים.

עָבְרוּ יָמִים מִסְפָּר, וַיִּרְאוּ הַנְּעָרִים, כִּי הִלֵּל לֹא יִרְגַּז וְלֹא יַקְפִּיד עַל כִּנּוּיוֹ, וַיָּחֵלּוּ לְבַקֵּשׁ וּלְהַמְצִיא לוֹ כִּנּוּי חָדָשׁ, אֲשֶׁר יָבִיא אֶת הִלֵּל לִידֵי כַּעַס. וּבֵין הַתַּלְמִידִים הָיָה נַעַר אֶחָד וּשְׁמוֹ גֻּרְיוֹן בֶּן־נַקְדִּימוֹן הֶעָשִׁיר, סָבוֹ*) שֶׁל נַקְדִּימוֹן בֶּן גֻּרְיוֹן, הֶעָשִׁיר הַגָּדוֹל בִּימֵי חֻרְבַּן יְרוּשָׁלַיִם.

וְגֻרְיוֹן שָׂנֵא אֶת הִלֵּל עוֹד יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שְׂנֵאֻהוּ כָּל הַתַּלְמִידִים הָרָעִים; כִּי הוּא הָיָה טִפֵּשׁ גָּדוֹל, גַּס־מֹחַ וְשַׁכְחָן נוֹרָא: אֵת אֲשֶׁר לָמַד הַיּוֹם, שָׁכַח בְּיוֹם מָחָר; וּמִלְּבַד זֶה הָיָה בַּעַל גַּאֲוָה וְרַע עַיִן, וַיְקַנֵּא מְאֹד בְּכָל הַכָּבוֹד וְהַחִבָּה, אֲשֶׁר יַרְאֶה אַבְטַלְיוֹן לְהִלֵּל, וַיִּשְׂנָאֵהוּ מְאֹד.

וְקָנָה גֻּרְיוֹן מַמְתַּקִּים וּמִגְדָּנוֹת, וְחִלֵּק לַחֲבֵרָיו הַתַּלְמִידִים הָרָעִים, לְמַעַן אֲשֶׁר יַמְצִיאוּ כִּנּוּיִים לְהִלֵּל. וּבִרְאוֹת גֻּרְיוֹן, כִּי הִלֵּל אֵינוֹ מַקְפִּיד עַל כִּנּוּיָיו, וַיִּקְרָא: „שִׁמְעוּ נָא, חֶבְרָה! אֲנִי מָצָאתִי כִּנּוּי טוֹב וְרָאוּי לוֹ! נִקְרָא לוֹ „עָנִי"! כִּי הֲיֵשׁ חֶרְפָּה גְּדוֹלָה מִן הָעֲנִיּוּת?

נְעָרִים רַבִּים מֵאִתָּנוּ לִקְרֹא לְהִלֵּל בַּכִּנּוּי הַזֶּה, בְּדַעְתָּם, שֶׁגַּם הֵם בְּנֵי עֲנִיִּים, אֲבָל לֹא הֵעֵזּוּ לְהִתְנַגֵּד לְגֻרְיוֹן בֶּן הֶעָשִׁיר,

*) אֲבִי אָבִיו.

הַקּוֹנֶה מַמְתַּקִּים וּמְצַלְצֵל תָּמִיד בַּפְּרוּטוֹת שֶׁבְּכִיסוֹ — וַיָּחֵלּוּ לְכַנּוֹת אֶת הִלֵּל „עָנִי, אֶבְיוֹן, דַּל" וּבְכָל הַכִּנּוּיִם וְהַתְּאָרִים, אֲשֶׁר יִקָּרֵא בָהֶם הֶעָנִי.

וְהִלֵּל, בְּשָׁמְעוֹ אֶת כִּנּוּיָיו הַחֲדָשִׁים, נֶעֱצַב אֶל לִבּוֹ וַיֵּבְךְּ; כִּי זָכַר אֶת הוֹרָיו הָעֲנִיִּים, וַיְשָׁעֵר בְּנַפְשׁוֹ, כִּי בְּלִי סָפֵק הֵם רְעֵבִים עַתָּה לַלֶּחֶם, וְאוּלַי גַּם אֶתְמוֹל הָיוּ רְעֵבִים, וּמִי יוֹדֵעַ אִם לְפָחוֹת בְּיוֹם מָחָר יִהְיוּ שְׂבֵעִים. וַיִּשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת חֶרֶשׁ.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאוּ הַנְּעָרִים הָאַכְזָרִים אֶת הִלֵּל בּוֹכֶה, וַיִּשְׂמְחוּ מְאֹד וַיִּקְרְאוּ: הִנֵּה עַתָּה מָצָאנוּ לוֹ כִּנּוּי טוֹב, אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לְשָׁמְעוֹ — מִבְּלִי הִתְרַגֵּז וְהִתְקַצֵּף. מֵאָז וָהָלְאָה קָרְאוּ הַנְּעָרִים, לְהִלֵּל „עָנִי", עַד כִּי לְסוֹף נִשְׁכַּח כִּמְעַט שְׁמוֹ הָאֲמִתִּי מִפִּי הַנְּעָרִים. וַיִּקְרְאוּ לוֹ רַק בְּשֵׁם „עָנִי".

וְהָיָה בְּצֵאת הַנְּעָרִים מִבֵּית סִפְרָם לָשׁוּב הַבַּיְתָה, וְדִבְּרוּ הַנְּעָרִים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְאָמַר נַעַר אֶל חֲבֵרוֹ: „הַיּוֹם יָדַעְתִּי אֶת שִׁעוּרִי וְאֶת מִשְׁנָתִי הֵיטֵב, כִּמְעַט כְּ„עָנִי", לֵאמֹר: „כִּמְעַט כְּהִלֵּל".

וְיֵשׁ אֲשֶׁר עָלַב נַעַר אֶת רֵעֵהוּ, וַיֹּאמֶר הַנֶּעֱלָב לְהִתְאוֹנֵן

בְּאָזְנֵי אַבְטַלְיוֹן, וַיְמַהֵר אָז הָעוֹלֵב לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מֵאֵת הַנֶּעֱלָב לֵאמֹר: „סְלְחָה לִי וְאַל תְּסַפֵּר זֹאת לְרַבֵּנוּ!"

וְעָנָה אָז הַנֶּעֱלָב: „הֲכִי „עָנִי" אֲנִי לִסְלֹחַ לְעוֹלְבַי?"

וְהָיָה זֶה כְּאִלּוּ אָמַר: „הֲכִי הִלֵּל אֲנִי, שֶׁדַּרְכּוֹ לִסְלֹחַ לְכָל מַעֲלִיבָיו?"

וְיֵשׁ גַּם אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ נַעַר רָעֵב מֵחֲבֵרוֹ הָאוֹכֵל אֶת פְּרֻסַּת לַחְמוֹ, כִּי יִפְרֹס גַּם לוֹ פַּת לֶחֶם, וְאָמַר; חוּס נָא, חֲמָל נָא עָלַי, כִּי מֵאָז הַבֹּקֶר לֹא בָא אֹכֶל אֶל פִּי!"

וְעָנָה אָז רֵעֵהוּ: „הֲכִי „עָנִי" אֲנִי לַחֲמֹל עַל אֲחֵרִים וּלְהַרְעִיב אֶת נַפְשִׁי אֲנִי?!"

וְהָיָה זֶה כְּאִלּוּ אָמַר: „הֲכִי „הִלֵּל" אֲנִי, שֶׁדַּרְכּוֹ לַחֲמֹל עַל רֵעָיו הָעֲנִיִּים וְלָתֵת לָהֶם אֶת פִּתּוֹ וּלְהַרְעִיב אַחֲרֵי כֵן אֶת נַפְשׁוֹ כָּל הַיּוֹם?!"

וְגֻרְיוֹן בֶּן נַקְדִּימוֹן הָיָה מְצֻיָּן בֵּין כָּל הַנְּעָרִים בְּגַסּוּתוֹ וּבְבַעֲרוּתוֹ; וְהָיָה כַּאֲשֶׁר חָפֵץ נַעַר אֶחָד לְהַעֲלִיב בַּחֲבֵרוֹ, וְאָמַר: „גַּם אַתָּה וּבַעַר כְּגֻרְיוֹן!"

וְהַתַּלְמִידִים הִתְרַבּוּ מִיּוֹם לְיוֹם, וַיִּהְיוּ בֵּין הַתַּלְמִידִים הַחֲדָשִׁים גַּם נְעָרִים חֲכָמִים וְטוֹבִים גַּם בּוּרִים וְגַסֵּי רוּחַ, וְדִבְּרוּ

הַנְּעָרִים בְּתַלְמִידִים הַחֲדָשִׁים וְהוֹצִיאוּ עֲלֵיהֶם מִשְׁפָּט לֵאמֹר: „הַנַּעַר הַלָּז חָכָם וְנָבוֹן הוּא כִּמְעַט כְּ„עָנִי", וְהַנַּעַר הַזֶּה הֶדְיוֹט כְּ„גְרְיוֹן".

וְהַנְּעָרִים הַחֲדָשִׁים שָׁמְעוּ אֶת שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת — „עָנִי וְגֻרְיוֹן", וַיָּבִינוּ, כִּי הֵם שְׁנֵי כִּנּוּיִם: „עָנִי" כִּנּוּי—לְנַעַר חָכָם, וְגֻרְיוֹן כִּנּוּי—לְנַעַר טִפֵּשׁ — גַּם בְּטֶרֶם יָדְעוּ עוֹד אֶת בַּעֲלֵי שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת — אֶת „הִלֵּל" וְאֶת „בֶּן נַקְדִּימוֹן".

וּלְאַט לְאַט נֶהֶפְכוּ שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת הַ„פְּרָטִים" וַיִּהְיוּ בְּפִי הַנְּעָרִים לְכִנּוּיִם וְשֵׁמוֹת כְּלָלִים, וְהָיָה אִם דִּבְּרוּ בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל אֵיזֶה נַעַר, וְאָמְרוּ: זֶהוּ „עָנִי" אֲמִתִּי. וְאִם סִפְּרוּ בִּגְנוּתוֹ שֶׁל אֵיזֶה נַעַר קְשֵׁה־הֲבָנָה וְטִפֵּשׁ וְאָמְרוּ: „זֶהוּ „גֻרְיוֹן" מְצֻיָּן... „גֻרְיוֹן בֵּין הַגֻּרְיוֹנִים"!"

וְאַבְטַלְיוֹן הָיָה אוֹהֵב לְדַבֵּר עִם תַּלְמִידָיו בִּלְשׁוֹנָם וּבִשְׂפַת יְלָדִים, לְמַעַן יָבִינוּ אֶת דְּבָרָיו עַל נְקַלָּה, וְהוּא לֹא יָדַע אֶת מוֹצָא שְׁנֵי הַכִּנּוּיִם הָהֵם — וַיַּסְכֵּן גַּם הוּא לְצַיֵּן אֶת נְעָרָיו בַּשֵּׁמוֹת הָאֵלֶּה, וּבְדַבְּרוֹ אַחֲרֵי כֵן עִם הַחֲכָמִים־הָרַבָּנִים — וְהֶרְאָה עַל הַתַּלְמִידִים הַטּוֹבִים וְאָמַר: „אֵלֶּה הֵם מִבְּנֵי הָ„עֲנִיִּים"!"

וְרָמַז עַל הַתַּלְמִידִים הַפְּחוּתִים וְאָמַר: „מִכְּתַּת הַ„גְּרִיוֹנִים" הֵם!"

וְגְרְיוֹן הֵחֵל לִקְנוֹת מַמְתַּקִּים וּלְחַלְּקָם בֵּין חֲבֵרָיו, לְבַל יִקְרָאֻהוּ בִּשְׁמוֹ, כִּי אִם בְּשֵׁם — „בֶּן נַקְדִּימוֹן".

וּבְאַחַד הַיָּמִים וַיִּשְׁלַח נַקְדִּימוֹן עַל יְדֵי עַבְדּוֹ מִגְדָּנוֹת וּמַמְתַּקִּים לִבְנוֹ לִגְרְיוֹן אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וַיָּבֹא הָעֶבֶד וַיַּעֲמֹד עַל הַמִּפְתָּן וַיִּקְרָא: „מִי כַּאן*) גְּרְיוֹן? מִי כַּאן גְּרְיוֹן? יֵצֵא אֵלַי!"

וַיַּבִּיטוּ כָּל הַנְּעָרִים אֶל „גְּרְיוֹן". אֲבָל „גְּרְיוֹן" נִכְלַם, וַיָּקָם וַיִּכָּחֵשׁ בִּשְׁמוֹ.

„שֶׁקֶר הַדָּבָר לֹא גְּרְיוֹן אֲנִי!" — קָרָא בִּדְמָעוֹת עַל לְחָיָיו.

וּמֵאָז הָיָה הַדָּבָר לְפִתְגָּם שָׁגוּר: „הִזָּהֲרוּ בִּבְנֵי הָעֲנִיִּים שֶׁמֵּהֶם תֵּצֵא תוֹרָה!"

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

*) פה.

№
159

פרחים

מִתּוֹךְ הַחֲרָבָה.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מִתּוֹךְ הַחֻרְבָּה.

(אַגָּדָה).

מִסָּבִיב לְחָרְבוֹת בֵּיתָר הַנּוֹשָׁנָה אֵין עָרִים וְאֵין כְּפָרִים, אֵין שָׂדוֹת וִיעָרִים; הָרִים קֵרְחִים עוֹמְדִים שָׁם כְּפוּפֵי רֹאשׁ כַּאֲבֵלִים; עֲמָקִים עֲלוּבִים מִתְחַבְּאִים בְּצֵל הֶהָרִים מִפְּנֵי אוֹר שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ; נְהָרוֹת וַאֲגַמִּים עוֹבְרִים שָׁם בְּחַשָּׁאִי, מְלַחֲשִׁים קִינוֹת וְשׁוֹלְחִים קְלָלוֹת עַל רָאשֵׁי כָּל שׁוֹפְכֵי דָם, אֲשֶׁר בְּכָל הָאֲרָצוֹת. וְרוּחַ כִּי יַעֲבֹר שָׁם — יִתְרוֹמֵם עֲשָׂרָה טְפָחִים מֵעַל הָאָרֶץ, לְבַל יִגַּע בָּאֲדָמָה הַמְקֻלָּלָה הַהִיא.

כִּי הַרְבֵּה דָם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁתְתָה הָאֲדָמָה הַהִיא; דַּם נְקִיִּים, יְשָׁרִים, צַדִּיקִים.

וּכְשֶׁזּוֹרַחַת שָׁם הַשֶּׁמֶשׁ, אֵינָהּ זוֹרַחַת כְּדֵי לְהַעֲלוֹת

אֹדים לַעֲנָנִים וּלְגִשְׁמֵי בְרָכָה, אֶלָּא לְנַדֵּף [1] אֶת הַדָּם הַקָּדוֹשׁ הַשָּׁפוּךְ שָׁם וּלְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ הַשָּׁמָיְמָה.

וּכְשֶׁיּוֹרְדִים שָׁם לִפְעָמִים גִּשְׁמֵי־זַעַף, אֵינָם יוֹרְדִים לְהַרְווֹת אֶת הָאֲדָמָה הַצְּמֵאָה, אֶלָּא לִשְׁטֹף מֵעַל הַנֶּהֱרָגִים הַקְּדוֹשִׁים אֶת הַדָּם הַטָּמֵא, דַּם מְרַצְּחֵיהֶם, שֶׁנִּשְׁפַּךְ עִמָּם יָחַד.

וְנָהָר יוֹצֵא מֵאַחַד הַסְּלָעִים הַקּוֹדְרִים וְיִפָּרֵד לִשְׁנֵי נְהָרוֹת: הַנָּהָר הָאֶחָד שׁוֹטֵף וּמַעֲבִיר אֶת הַדָּם הַטָּמֵא וְאֶת הַפְּגָרִים הַטְּמֵאִים – אֶל הָאֲרָצוֹת, שֶׁאֵין שָׁם מִשְׁפָּט וּצְדָקָה וּדְמֵי אָדָם נִשְׁפָּכִים שָׁם חִנָּם; וְהַנָּהָר הַשֵּׁנִי נוֹזֵל לְאִטּוֹ וּמַעֲבִיר הוּא אֶת הָעֲצָמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל הֲרוּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶל קִבְרוֹת הַמְּלָכִים, אֲשֶׁר אֵצֶל יְרוּשָׁלָיִם.

וְהָאֲבֵלוּת שׁוֹכֶנֶת כַּעֲנָנָה שְׁחוֹרָה עַל הַמָּקוֹם, וְהַנְּהָרוֹת לוֹחֲשִׁים קִינוֹת וּקְלָלוֹת, וְהֶהָרִים כּוֹפְפִים רָאשֵׁיהֶם מִפְּנֵי הַשָּׁמַיִם, וְהָעֲמָקִים מִתְחַבְּאִים מִפְּנֵי הַשֶּׁמֶשׁ – אֵין עֵץ, אֵין צֶמַח, אֵין חָי.

---

[1] לַהֲפֹךְ אוֹתוֹ לְאֵד.

רַק שְׁתֵּי חֳרָבוֹת נִשְׁאֲרוּ שָׁם: אַחַת נְמוּכָה, שֶׁהָיְתָה בֵּית כְּנֶסֶת בְּיָמִים קַדְמוֹנִים, וְאַחַת גְּבֹהָה, וְהִיא הָיְתָה בֵּית הַנֶּשֶׁק בַּיָּמִים הָהֵם.

וְרַק יוֹנָה אַחַת וְעוֹרֵב אֶחָד נִשְׁאֲרוּ שָׁם, וּשְׁנֵיהֶם חַיִּים בְּאַלְמְנוּת. הַיּוֹנָה בָּחֲרָה לָהּ אֶת הַחָרְבָּה הַגְּבֹהָה לְקֵן לָהּ, וְהָעוֹרֵב בָּחַר לוֹ אֶת הַחָרְבָּה הַנְּמוּכָה הַקְּרוֹבָה אֶל הַצְפַרְדְּעִים שֶׁבַּנְּהָרוֹת.

זְקֵנִים הֵם הָעוֹרֵב וְהַיּוֹנָה מְאֹד־מְאֹד. זוֹכְרִים הֵם עוֹד אֶת יְמֵי הַמִּלְחָמָה הַנּוֹרָאָה, כִּי נִשְׁבַּע מַלְאַךְ הַמָּוֶת עַל הַמָּקוֹם הַהוּא לֵאמֹר: „חַי אָנִי, אִם אָסוּר הֵנָּה בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ, כִּי אַךְ בַּחֶרֶב, בָּאֵשׁ וּבַדָּם אֶפְקֹד עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה!"

וּבְנֵי אָדָם אֵין שָׁם בְּכָל הַכִּכָּר הַהִיא, עַל כֵּן לֹא תָבֹא שָׁם חֶרֶב וְאֵשׁ וָדָם, וְעַל כֵּן יִחְיוּ הָעוֹרֵב וְהַיּוֹנָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

וּבְכָל יוֹם מוֹרֵט הָעוֹרֵב נוֹצָה אַחַת מִנּוֹצוֹתָיו וְטוֹמְנָהּ בְּקִנּוֹ, לְמַעַן יֵדַע מִסְפַּר חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה וִימֵי הַחֹדֶשׁ. כָּכָה יַעֲשֶׂה עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז. אָז מַתְחִיל הוּא לֵאמֹר „קִינוֹת".

וְגַם הַיּוֹנָה מוֹרֶטֶת יוֹם יוֹם נוֹצָה אַחַת מִנּוֹצוֹתֶיהָ, כְּדֵי שֶׁתֵּדַע חֶשְׁבּוֹן הַיָּמִים עַד שֶׁמַּגִּיעָה „לְשַׁבַּת נַחֲמוּ"... אָז הִיא מִתְהַלֶּלֶת – הוֹגָה וּמְצַפְצֶפֶת: נַחֲמוּ, נַחֲמוּ! וּמִצְטַעֲרִים הָעוֹרֵב וְהַיּוֹנָה מִפְּנֵי הַבְּדִידוּת הַנּוֹרָאָה הַשּׁוֹרֶרֶת בְּקִנֵּיהֶם, וְיֵשׁ אֲשֶׁר תִּקְרָא הַיּוֹנָה אֶל הָעוֹרֵב: „זָקֵן! מַה מַּעֲשֶׂיךָ שָׁם?" וְעָנָה הָעוֹרֵב וְאָמַר: „שׁוֹמֵר אֲנִי אֶת הַקְּבָרוֹת! וְאַתְּ, אַלְמָנָה, מָה אַתְּ עוֹשָׂה?"

– צוֹפִיָּה אֲנִי לְמֵרָחוֹק! – עוֹנָה הַיּוֹנָה וּמַפְסֶקֶת.

וְלִפְעָמִים קוֹרְאָה הַיּוֹנָה אֶל הָעוֹרֵב: „זָקֵן, מָה אַתָּה רוֹאֶה שָׁם? סַפֵּר נָא לִי וְהָפִיגָה מְעַט אֶת יְגוֹנִי!"

וּמְפַהֵק הָעוֹרֵב וְאוֹמֵר: „קְבָרִים אֲנִי רוֹאֶה סְבִיבִי. אִם לִשְׁמֹעַ סִפּוּר אַתְּ חֲפֵצָה, אַלְמָנָה, אֲסַפֵּר לָךְ מַה שֶּׁאֲנִי זוֹכֵר מִשֶּׁכְּבָר הַיָּמִים עַל אוֹדוֹת שְׁנֵי הָאַחִים הַקְּבוּרִים פֹּה".

– סַפֵּר וְאֶשְׁמַע, אַךְ בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ – דַּבֵּר אֱמֶת!

וְהָעוֹרֵב אוֹסֵף רַגְלָיו תַּחַת בִּטְנוֹ, מְאַמֵּץ אֵלָיו אֶת כְּנָפָיו, סוֹגֵר אֶת עֵינָיו וּמַתְחִיל מְסַפֵּר כְּמֵשִׂיחַ מִתּוֹךְ חֲלוֹמוֹ:

– הָיֹה הָיוּ שְׁנֵי אַחִים צְעִירִים בְּבֵיתַר־הָעִיר; שֵׁם

הָאֶחָד – שָׁכַחְתִּי אֶת שְׁמוֹתָם! אֲבָל זוֹכֵר אֲנִי, שֶׁאֶחָד הָיָה „גִּבּוֹר נַעֲרָץ", וְאֶחָד הָיָה „אִישׁ מוֹפֵת".

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נֶאֶסְפוּ הָרוֹמָאִים לְהִלָּחֵם עַל הָעִיר – וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל שְׁנֵי הָאַחִים לְהִוָּעֵץ עִמָּם מַה לַּעֲשׂוֹת. וַיִּתְנַדְּבוּ שְׁנֵי הָאַחִים לְהָגֵן עַל הָעִיר; וּתְנַי הִתְנוּ בֵּינֵיהֶם, כִּי אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם יַעֲמֹד יוֹם אֶחָד בְּרֹאשׁ הַמַּחֲנֶה לְהִלָּחֵם בָּאוֹיֵב. וְכֵן הָיָה: יוֹם אֶחָד הָיָה הַ„גִּבּוֹר" שַׂר הַצָּבָא, וּבַיּוֹם הַמָּחֳרָת – „אִישׁ־הַמּוֹפֵת". וְכֵן עָמְדוּ חֲלִיפוֹת יוֹם יוֹם בְּרֹאשׁ עַם הַמִּלְחָמָה. הַגִּבּוֹר חִלֵּק אֶת הָעָם לִגְדוּדִים, נָתַן לָהֶם דְּגָלִים וָנֶשֶׁק, וַיֵּצֵא בְּרֹאשָׁם.

וְלֹא עָמַד אִישׁ בְּפָנָיו וּבִפְנֵי מַחֲנֵהוּ; הוּא הִכָּה אָחוֹר וָקֶדֶם, יָמִין וּשְׂמֹאל; עֵינָיו הָיוּ מְשׁוֹטְטוֹת בַּכֹּל. לֹא הִסְפִּיק אֶחָד מֵחַיָּלֵי הָאוֹיֵב לְהָרִים חֶרֶב – וּכְבָר נִתְזָה יָדוֹ!

מַה שֶּׁלֹּא הִסְפִּיק הַגִּבּוֹר לַהֲרֹג בְּחַרְבּוֹ, הִכָּה בְיָדוֹ, וּמַה שֶּׁלֹּא הִסְפִּיק בְּיָדוֹ רָמַס בְּרַגְלָיו, הָדַף בִּכְתֵפוֹ, בִּזְרוֹעוֹתָיו. אַף תְּנוּעָה אַחַת מֵאֵבְרֵי גוּפוֹ לֹא הָיְתָה לַשָּׁוְא.

סְעֻדָּה גְדוֹלָה הֵכִין אָז הַגִּבּוֹר לַשְּׂרָגִים!

רָאוּ זאת הַיְהוּדִים, וַיִּתְעוֹדְדוּ וַיִּמָּלְאוּ גַם הֵם רוּחַ גְבוּרָה, וַיִּרְאוּ גַם הֵם נִפְלָאוֹת בְּחַרְבָּם וּבְקַשְׁתָּם.

הַיּוֹנָה הֵנִיעָה בְרֹאשָׁהּ הֵנָּה וָהֵנָּה, כִּמְסַפֶּקֶת בְּדָבָר:

— הַאֶפְשָׁר?

הָעוֹרֵב הֵסֵב רֹאשׁוֹ מִן הַשּׁוֹמַעַת — נֶעֱלָב וּמִתְרַעֵם עָלֶיהָ, עַל שֶׁהִיא מְטִילָה סָפֵק בִּדְבָרָיו.

הַסִּי, אַלְמָנָה! אַתְּ אֵינֵךְ מְבִינָה, אֵינֵךְ יְכוֹלָה לְהָבִין זאת: חָפֵץ הָיָה לְנַצֵּחַ, וְנִצַּח!-

— הַאִם בִּרְצוֹן תָּלוּי הַדָּבָר?

— כֵּן. וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי יָצָא אִישׁ הַמּוֹפֵת.

וְהוּא חָלַק אֶת מַחֲנֵהוּ לְמִנְיָנִים וּצְרָפָם לְצִבּוּרִים, הָעֲטוּפִים בְּטַלִּיתוֹת מְצֻיָּצוֹת וּתְפִלִּין בְּרָאשֵׁיהֶם, הִכְנִיסָם לְבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת, וְהוּא יָצָא בְגַפּוֹ לְהִלָּחֵם בַּמַּחֲנֶה. וְאוּלָם הוּא לֹא נִלְחַם לֹא בְחֶרֶב וְלֹא בַחֲנִית, אֶלָּא — בִּלְחָשִׁים.

סֵפֶר־תְּהִלִּים קָטָן הָיָה בְיָדוֹ, יְרוּשָׁה הָיְתָה לוֹ מֵאֲבוֹתָיו. וְהָיָה כַּאֲשֶׁר הֵרִים אַחַד הַחַיָּלִים אֶת יָדוֹ — וְהִנֵּה אִישׁ־הַמּוֹפֵת פָּסוּק אֶחָד מִפְּסוּקֵי הַתְּהִלִּים, וּבְרֶגַע יָבְשָׁה הַיָּד וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו.

רָאוּ זאת יֶתֶר חַיָּלֵי הַגְּדוּד וַיִּמָּלְאוּ כַעַס, וַיִּשְׂתָּעֲרוּ עָלָיו, וַיָּרִימוּ כֻלָּם אֶת הֲנִיתוֹתֵיהֶם לְדָקְרוֹ וְלַעֲשׂוֹת בִּשְׂרוֹ כִּכְבָרָה.

וְלָחַשׁ אִישׁ הַמּוֹפֵת פָּסוּק שֵׁנִי מִתּוֹךְ סִפְרוֹ, וּכְרֶגַע יָבְשׁוּ יְדֵי כָל הַגְּדוּד וַתִּהְיֶינָה כֹּה פְּשׁוּטוֹת נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וְרָאשֵׁי הַחֲנִיתוֹת לְמָעְלָה.

עוֹרְבִים רַבִּים יָרְדוּ וְעָמְדוּ בְּבִטְחָה עַל הַחֲנִיתוֹת, כִּי אָמְרוּ אַךְ יַעַר הוּא זֶה, יַעַר עוֹמֵד בְּשַׁלֶּכֶת. [1]

רָאָה חֵיל הַמְאַסֵּף, כִּי חֵיל הֶחָלוּץ בְּצָרָה, וַיְמַהֲרוּ לִישׁוּעָתָם. אַךְ אִישׁ הַמּוֹפֵת כְּבָר פָּסַק [2] אֶת פְּסוּקוֹ; וְהֵמָּה כַּאֲשֶׁר עָקְרוּ רַגְלֵיהֶם הַיְמָנִיּוֹת, כֵּן נִשְׁאֲרוּ עַל מְקוֹמָם: רֶגֶל יְמָנִית פְּשׁוּטָה קָדִימָה, וְהַשְּׂמָאלִית נְעוּצָה אָחוֹר, וְלֹא מָשׁוּ מִמְּקוֹמָם.

רָאָה שַׂר הַצָּבָא אֶת חַיָּלָיו עוֹמְדִים עַל מָקוֹם אֶחָד, וַיִּכְעַס מְאֹד וַיִּפְתַּח פִּיו לְקַלְּלָם, וְאוּלָם כַּאֲשֶׁר פָּתַח פִּיו, לֹא יָכֹל עוֹד לְקָרְרוֹ וּלְשׁוֹנוֹ – תְּלוּיָה בֵין שִׁנָּיו.

---

[1] בְּעֵת שֶׁנָּשְׁרוּ הֶעָלִים מֵעַל הָעֵצִים.

[2] קָרָא.

כָּכָה עָמְדוּ וְמַן רַב, עַד אֲשֶׁר חָמַל עֲלֵיהֶם אִישׁ־הַמּוֹפֵת, וְלָחַשׁ עֲלֵיהֶם פָּסוּק מִפְּסוּקָיו – וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָם וַיָּשׁוּבוּ אֶל אַרְצָם, וַיְסַפְּרוּ אֶת הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ מַחֲנֶה כָּבֵד וַחַיָּלִים חֲדָשִׁים וְרַעֲנַנִּים, וַיְצַו עֲלֵיהֶם לֵאמֹר: אַל תָּשׁוּבוּ אֵלַי, עַד אִם הֲבֵאתֶם עִמָּכֶם אֶת רֹאשׁ אִישׁ־הַמּוֹפֵת!

וַתָּבֹא הַמַּחֲנֶה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בַּבֹּקֶר, וְאָז הָיָה יוֹמוֹ שֶׁל אִישׁ־הַמּוֹפֵת, וְלֹא יָצָא אֲלֵיהֶם בִּפְסוּקָיו אַךְ עָמַד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, עָטוּף בְּטַלִּיתוֹ וְהִתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוּר.

וַתָּבֹא הַמַּחֲנֶה דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר מֵאֵין מַפְרִיעַ, וַיִּכָּנְסוּ אֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת; וּבִרְאוֹתָם אֶת הַיְּהוּדִים עֲטוּפִים בְּטַלִּיתוֹתֵיהֶם – צָחֲקוּ בִלְבָבָם וְאָמְרוּ: „רְאֵה זֶה חַיָּלִים מְזֻיָּנִים!" וַיִּפְעֲרוּ פֶּה לִצְחֹק וּלְלַגְלֵג.

וְאוּלָם אִישׁ הַמּוֹפֵת קָדַם וּפָסַק אֶת פְּסוּקוֹ עֲלֵיהֶם וְתַחַת צְחוֹק וְלַעַג יָצָא מִפִּיהֶם:

„הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ, וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּאדֹנָי!"

וְעָמְדוּ שָׁם צְפוּפִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִחוּץ לְבֵית

הַכְּנֶסֶת כָּל הַיּוֹם בִּתְפִלָּה, וּלְמָחֳרָת הִתְיַהֲדוּ וְנִשְׁאֲרוּ בְּבֵיתָר עַד אַחֲרֵי הַמִּלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה.

כָּכָה אָרְכוּ יְמֵי הַמִּלְחָמָה יָמִים רַבִּים, וְאִישׁ־אִישׁ מִן הָאַחִים הִצְבִּיא בְּיוֹמוֹ עַל פִּי דַרְכּוֹ. עַד כִּי הִתְחִילוּ הָאַחִים מִתְקוֹטְטִים אִישׁ בְּרֵעֵהוּ.

לֹא טוֹב הָיָה בְּעֵינֵי הַגִּבּוֹר מִנְהָגוֹ שֶׁל אִישׁ־הַמּוֹפֵת בְּמִלְחֲמוֹתָיו:

— הֲכִי לְכָךְ שָׁר דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים, — טָעַן הַגִּבּוֹר — כְּדֵי שֶׁתְּלַחֵשׁ מֵהֶם עַל הָאוֹיְבִים וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְגָעֵל אֶת חַרְבְּךָ בְּדָמָם ?!

„וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאַתָּה מְחַלֵּל שֵׁם יִשְׂרָאֵל בֵּין הַגּוֹיִם; לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם: אַךְ חַלָּשִׁים הֵם הַיְהוּדִים כַּנָּשִׁים וְאֵין כֹּחָם אֶלָּא בִּלְחָשִׁים ?

וְאִישׁ הַמּוֹפֵת הִתְרָעֵם עַל אָחִיו וְאָמַר: „מַרְבֶּה אַתָּה שְׁפִיכוּת דָּמִים בָּאָרֶץ! כַּמָּה טָרְחוּ וְעָמְלוּ הַנְּבִיאִים, עַד שֶׁלִּמְּדוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְכַתֵּת חַרְבוֹתֵיהֶם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת, וְאַתָּה בָא וְשׁוֹפֵךְ נַחֲלֵי דָם אָדָם!"

וַיָּרִיבוּ הָאַחִים אִישׁ בְּרֵעֵהוּ. וַיֵּחָלְקוּ גַּם יוֹשְׁבֵי הָעִיר — מֶחֱצִיתָם לְרֶגֶל אִישׁ הַמּוֹפֵת, וּמַחֲצִיתָם לְרֶגֶל הַגִּבּוֹר.

לְסוֹף הִתְנַפְּלוּ „הַגִּבּוֹרִים" עַל אַנְשֵׁי הַמּוֹפֵת...

-- וּמַדּוּעַ לֹא פָּסַק עֲלֵיהֶם אִישׁ־הַמּוֹפֵת אֶת פְּסוּקָיו? הִתְפַּלְּאָה הַיּוֹנָה.

„קְרָא קְרָא! — עוֹנֶה הָעוֹרֵב בַּחֲטִיפָה — הוֹ, אַלְמָנָה פְּתָיָה! הַאֵינֵךְ יוֹדַעַת? כְּלָל גָּדוֹל הוּא: אֵין לְחָשִׁים מוֹעִילִים עַל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל!

— וְהִתְנַפְּלוּ הַגִּבּוֹרִים עַל אַנְשֵׁי הַמּוֹפֵת, וְגָזְלוּ מֵהֶם אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים וּשְׂרָפוּהוּ בָאֵשׁ.

וְהִתְנַפְּלוּ אַנְשֵׁי הַמּוֹפֵת עַל אוֹצַר הַנֶּשֶׁק וּשְׂרָפוּהוּ בָאֵשׁ. בֵּין כֹּה וָכֹה נָפַל עֲלֵיהֶם הָאוֹיֵב מִן הַחוּץ. אָז הָיְתָה הַמִּלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה בָּעִיר. הַרְבֵּה דָם נִשְׁפַּךְ — סְעֻדָּה גְדוֹלָה הָיְתָה אָז לָעוֹרְבִים!

הָעוֹרֵב פָּהַק פְּהוּק מִשְׁנֶה לְאוֹת, כִּי גָמַר אֶת סִפּוּרוֹ; אַחַר אָמַר אֶל הַיּוֹנָה: „סַפְּרִי גַם אַתְּ, אַלְמָנָה, אֵיזֶה סִפּוּר מִיָּמִים קַדְמוֹנִים! הַצְּפַרְדְּעִים — תְּבָרֵכְנָה אוֹתָךְ אִם תְּעַכְּבִינִי פֹּה בְּסִפּוּרַיִךְ עוֹד שָׁעָה אַחַת; וְאוּלַי אֵרָדֵם, וְאֶתְמַהְמֵהַּ יוֹתֵר מִשָּׁעָה!

— הָ... מָ.. הּ הָ... מָ.. הּ, הוֹמָה הַיּוֹנָה — וְכִי אֵינְךָ יוֹדֵעַ, זָקֵן? בַּחֲצֵרוֹ שֶׁל נָבִיא גְּדַלְתִּי, וְהוּא הָיָה נָבִיא

הֶעָתִיד. מִן הֶעָבָר אֵינִי זוֹכֵר מְאוּמָה. מִמַּה שֶׁיִּהְיֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים–חָפֵץ אַתָּה? וַאֲסַפֵּר לְךָ!

וְהַשָּׁעָה הָיְתָה שְׁעַת שְׁקִיעַת חַמָּה שֶׁל שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז.

וְהִתְחִילָה הַיּוֹנָה לְסַפֵּר:

וְעָצְרוּ הַנְּהָרוֹת בְּשִׁטְפָם. וְעָמְדוּ לִשְׁמֹעַ; וְהִתְעַכֵּב הַשֶּׁמֶשׁ עַל-יַד הַשַּׁעַר הַמַּעֲרָבִי שֶׁל הָרָקִיעַ, וְהִשְׁתַּקַּע[1] בְּמַחְשָׁבָה; שְׁתֵּי הֶחֳרָבוֹת הִתְנוֹדְדוּ, כְּאִלּוּ נִבְקְעָה הָאֲדָמָה תַּחְתֵּיהֶן וְנִשָּׁמוֹת עָלוּ לִשְׁמֹעַ. וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים כָּעֲסוּ עַל הַשֶּׁמֶשׁ הַמִּתְמַהְמֵהַּ וּמַאֲרִיךְ יוֹם הָאֵבֶל יוֹתֵר מִן הַשִּׁעוּר.

וְהַיּוֹנָה מְסַפֶּרֶת וּמְסַפֶּרֶת...

וְאוּלָם הָעוֹרֵב הִתְחִיל מְנַמְנֵם, עַד שֶׁנִּשְׁקַע בְּשֵׁנָה וְלֹא שָׁמַע אֶת סִפּוּרֵי הֶעָתִיד שֶׁל הַיּוֹנָה.

וּבַהֲקִיצוֹ מִתּוֹךְ חֲלוֹם, פָּתַח וְאָמַר: „קְרָא־קְרָא! שׁוֹמֵר בֵּית הַקְּבָרוֹת אָנִי."

[1] הֶעֱמִיק.

№ 160—161

פרחים

יַלְדֵי הַחֻרְבָּן.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

יַלְדֵי הַחֻרְבָּן.

(אַגָּדָה).

בַּיָּמִים אֲשֶׁר נִלְחֲמוּ הָרוֹמָאִים עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה הַדָּבָר.

הַמִּלְחָמָה נִטְּשָׁה בֵּין שְׁתֵּי הַמַּעֲרָכוֹת, וַיִּפָּרְדוּ מֵעַל הַמַּחֲנוֹת שְׁנֵי פְּקִידִים: פְּקִיד רוֹמָאִי וּשְׁמוֹ טִבֶּרְיוּס, וּפְקִיד יְהוּדִי וּשְׁמוֹ בֹּעַז וַיֵּאָבְקוּ אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. שְׁנֵיהֶם הָיוּ גִּבּוֹרִים, עַזֵּי נֶפֶשׁ; אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם נִלְחַם עַל כְּבוֹד דִּגְלוֹ וְעַל עַמּוֹ.—

נִשְׁבְּרוּ הַחֲנִיתוֹת בִּידֵי שְׁנֵיהֶם, וַיִּשְׁלְפוּ אֶת חַרְבוֹתֵיהֶם וַיְחַדְּשׁוּ אֶת הַמִּלְחָמָה.

הַחֲרָבוֹת הַלְּטוּשׁוֹת עוֹפְפוּ מֵעַל לְרָאשֵׁי הַלּוֹחֲמִים כְּפַרְפְּרֵי הָאָבִיב מִסָּבִיב לַנֵּר, וְלֹא יָכְלוּ לָגַעַת אִישׁ בְּרֵעֵהוּ, עַד אֲשֶׁר פָּגְעָה חֶרֶב בְּחֶרֶב וַתִּשָּׁבַרְנָה.

נִשְׁבְּרוּ הַחֲרָבוֹת וַיַּשְׁלִיכוּ שְׁנֵיהֶם אֶת נִצְּבֵי חַרְבוֹתָם

מִידֵיהֶם. וַיִּפֹּל אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וַתִּתְלַכֵּדְנָה הַזְּרוֹעוֹת וַתִּשְׂתַּלֵּבְנָה הַיָּדָיִם; וְלֵב–לְלֵב, פָּנִים – אֶל פָּנִים, וְעַיִן -- בְּעָיִן.

אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם חָשׁ עַל חָזֵהוּ אֶת דְּפִיקַת לֵב רֵעֵהוּ הַהוֹמֶה וְרוֹתֵחַ בְּשִׂנְאָה, בִּשְׁאִיפַת נָקָם וְצָמָא לְדָם. —

—הִכָּנַע!—קָרָא אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם אֶל רֵעֵהוּ בְּקוֹל מְצַוֶּה־וּבְרֶגַע אֶחָד.

—הַכְרִיעֵנִי וְאֶכָּנֵעַ! – עָנוּ שְׁנֵיהֶם כִּמְעַט בְּרֶגַע אֶחָד.

הִתְגַּבֵּר בֹּעַז עַל טִבֶּרְיוּס; לְחָצָהוּ הֵיטֵב בִּזְרוֹעוֹתָיו נִשְׁבְּרוּ צַלְעוֹת טִבֶּרְיוּס.

רָאָה טִבֶּרְיוּס, כִּי קָרַב קִצּוֹ – וַיּוֹשֶׁט אֶת יָדוֹ לְבֹעַז וַיְלַחֲצֶנָּה בְּאַהֲבָה וְכָבוֹד, וַיֹּאמֶר: „בָּרוּךְ אַתָּה לְעַמְּךָ וּלְדִגְלְךָ, גִּבּוֹר יִשְׂרָאֵל! הֲיוֹדֵעַ אַתָּה אֶת מִי הִכְרַעְתָּ? אֶת הַגִּבּוֹר הַגָּדוֹל בָּרוֹמָאִים — וְאֶת הָאִישׁ הַנֶּאֱמָן לְאַרְצוֹ וּלְעַמּוֹ מִכָּל אֶזְרְחֵי רוֹמָא אִלּוּ הָיוּ בְּמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל עֲשָׂרָה גִּבּוֹרִים כָּמוֹךָ לֹא הָיְתָה תְקוּמָה לָרוֹמָאִים מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וְאִלּוּ הָיוּ עֲשָׂרָה נֶאֱמָנִים לְאַרְצָם בֵּין הָרוֹמָאִים כָּמוֹנִי, כִּי עַתָּה כְּבָר כָּבְשׁוּ אֶת יְרוּשָׁלָיִם; וְאוּלָם דַּע לְךָ, גִּבּוֹר נִכְבָּד: כְּחַיָּל רוֹמָאִי אֲנִי אוֹיִבְךָ הַגָּדוֹל יוֹתֵר מִכָּל הָרוֹמָאִים! אַךְ כְּאָדָם

הִנְנִי אֹהַבְךָ וּמְכַבְּדְךָ. אָח אַתָּה לִי בִּגְבוּרָה, וּבְאַהֲבָה לְאֶרֶץ מוֹלֶדֶת. וְעַתָּה הִנְנִי מֵת. לְגוּפִי אַל תִּדְאָג: יֹאכְלוּהוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם וְחַיַּת הַשָּׂדֶה, כִּי זֶה חֶלְקָם בְּמִלְחֲמוֹת הָאָדָם בְּאָדָם; לְבִגְדֵי הַשְּׂרָד וְאוֹתוֹת הַכָּבוֹד שֶׁעָלַי אַל תִּדְאָג: אִם נָפַל טִבֶּרְיוּס, אֵין בְּגָדָיו וְאוֹתוֹת כְּבוֹדוֹ לְכָבוֹד, אוֹת קָלוֹן הֵם. אַךְ בַּקָּשָׁה אַחַת יֵשׁ לִי אֵלֶיךָ: שָׁם, מֵעֵבֶר לָהָר – מַהֲלַךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים מִזֶּה מִשְׂתָּרֵעַ כְּפָר בָּעֵמֶק, שָׁם עַל יַד נַחַל שׁוֹבָב וַעֲלִיז בֵּין עֵצִים רַעֲנַנִּים וְשׁוֹשַׁנִּים פּוֹרְחוֹת, עוֹמֵד אַרְמוֹן גָּדוֹל וָרָם– וּבוֹ יוֹשֶׁבֶת אִשְׁתִּי וּשְׁלֹשֶׁת בָּנַי. אֵינִי רוֹצֶה שֶׁיִּגָּדְלוּ בֵּין רוֹמָאִים בּוֹגְדִים וּקְטַנֵּי נֶפֶשׁ. הִשָּׁבְעָה לִּי בִּכְבוֹד גִּבּוֹרִים, שֶׁתֵּלֵךְ שָׁמָּה וְתַאַסְפֵם אֶל בֵּיתֶךָ, וּתְלַמְּדֵם לִהְיוֹת בְּנֵי טִבֶּרְיוּס בִּגְבוּרָה, בְּאֵמוּן רוּחַ וּבְאַהֲבָה לְאֶרֶץ מוֹלֶדֶת: רְאֵה אָחִיךָ הַשָּׁבוּי מְבַקֵּשׁ זֹאת מִמְּךָ בִּרְגָעָיו הָאַחֲרוֹנִים.

נָפַל בֹּעַז עַל פָּנָיו וַיִּשָּׁקֵהוּ; וּשְׁתֵּי דְמָעוֹת רוֹתְחוֹת נָשְׁרוּ מֵעֵינָיו עַל פְּנֵי טִבֶּרְיוּס, שֶׁהֵחֵלּוּ לְהִתְקָרֵר בְּקְרִירוּת הַמָּוֶת.

– לֹא שָׁבוּי אַתָּה,–קָרָא בְּרֶגֶשׁ–שָׁבוּי הוּא רַק זֶה, שֶׁנִּכְנַע לִפְנֵי אוֹיְבוֹ, כִּי חָס עַל חַיָּיו יוֹתֵר מֵעַל כְּבוֹד עַמּוֹ.

אוֹהֵב נִכְבָּד, אָח וְרֵעַ אַתָּה לִי. בְּאַהֲבַת אַחִים וּבִכְבוֹד גִּבּוֹרִים נִשְׁבַּעְתִּי שֶׁאֲמַלֵּא אֶת בַּקָּשָׁתֶךָ.

וְטִבֶּרְיוּס לֹא שָׁמַע עוֹד אֶת דִּבְרֵי בֹּעַז הָאַחֲרוֹנִים. בַּת־צְחוֹק קָפְאָה עַל פָּנָיו, וְנִשְׁמָתוֹ יָצְאָה וְהִתְעוֹפְפָה לַמָּרוֹם בֵּין אַלְפֵי נְשָׁמוֹת עֲלוּבוֹת וַעֲלִיזוֹת, שֶׁפָּרְחוּ יַחַד בָּאֲוִיר: נִשְׁמוֹת הַחַיָּלִים, שֶׁמֵּתוּ בַּיּוֹם הַהוּא מִשְּׁתֵּי הַמַּחֲנוֹת. שָׁם נִפְרְדוּ וְעָלוּ לָרָקִיעַ, אִישׁ–בְּשַׁעֲרוֹ. –

בֹּעַז שָׁמַר אֶת הַבְטָחָתוֹ, וַיָּבֵא אֶת הָאַלְמָנָה הָרוֹמָאִית וְאֶת שְׁלֹשֶׁת בָּנֶיהָ אֶל בֵּיתוֹ בְּכָבוֹד גָּדוֹל.

בַּמִּלְחָמָה הַהִיא נִצְּחוּ הַיְהוּדִים אֶת הָרוֹמָאִים וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ שָׁנִים מִסְפָּר.

וּבֹעַז כִּבֵּד מְאֹד אֶת אַלְמְנַת טִבֶּרְיוּס וְחָנַךְ אֶת בָּנֶיהָ יַחַד עִם בָּנָיו.

לְפִילַדּוּס הַבְּכוֹר מָלְאוּ אָז שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה. מַקְרוּס וְעַתִּינוּס הָיוּ בְּנֵי שְׁמוֹנֶה וְתֵשַׁע שָׁנִים. –

וּלְבֹעַז–שְׁנֵי בָנִים קְטַנִּים: שֵׁם הָאֶחָד– מָכִיר וְשֵׁם הַשֵּׁנִי– עָתְנִיאֵל.

נִלְמְדוּ הַבָּנִים יַחַד, וַיַּצְלִיחוּ בְּכָל לִמּוּד וּמַדָּע; וְגַם

אֶת הַדִּבּוּר הָעִבְרִי סִגְּלוּ לָהֶם מַהֵר. רַק הֲבָרָה אַחַת עִבְרִית לֹא יָכְלוּ לְבַטֵּא, הִיא הֲבָרַת הַ„יוּד", שֶׁהָיְתָה קָשָׁה עַל כָּל הָרוֹמָאִים.

וְהָיָה בְּשִׁבְתָּם בַּחֶדֶר לִפְנֵי רַבָּם יַחַד עִם נְעָרִים עִבְרִים – וְשָׁאַל הָרַבִּי אֶת מַקְדּוּס לֵאמֹר: „מַקְדּוּס, הֲיוֹדֵעַ אַתָּה אֶת פִּרְקֶךָ?"

וְחָפֵץ מַקְדּוּס לַעֲנוֹת: „כֵּן, יוֹדֵעַ אֲנִי!" וְעָנָה:

„כֵּן, ז'וֹדֵעַ אֲנִי!" כִּי כֵן הָיוּ מְבַטְּאִים ז' בִּמְקוֹם י'.

וְצָחֲקוּ הַנְּעָרִים, וְגָעַר בָּם הָרַבִּי, וְהֵעִיר לַמּוּסָר אֶת אָזְנָם, שֶׁלֹּא נָכוֹן לַנַּעַר לְהַלְבִּין אֶת פְּנֵי חֲבֵרוֹ וְלִצְחֹק עַל כָּל מוּם וְחִסָּרוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ; וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: „וַאֲהַבְתֶּם אֶת הַגֵּר".

וְאוּלָם הַיְלָדִים הַתְּמִימִים לֹא הֵבִינוּ מֶה חָפֵץ מֵהֶם הָרַבִּי? הֲכִי לְהַלְבִּין אֶת פְּנֵי מַקְדּוּס הֵם מִתְכַּוְּנִים?! צוֹחֲקִים הֵם רַק מִפְּנֵי שֶׁהַדָּבָר מְגֻחָךְ לִשְׁמֹעַ „ז'וֹדֵעַ" בִּמְקוֹם „יוֹדֵעַ"; וַהֲלֹא גַּם מַקְדּוּס וְגַם עַתִּינוּס צוֹחֲקִים עִמָּם יַחַד.

וְרַבִּים מִן הַתַּלְמִידִים הַקְּטַנִּים הָיוּ מְבִיאִים לַעֲתִינוּס

וּמִקְּדוּס מִגְדָנוֹת וּמַמְתַּקִּים, וְאָמְרוּ לָהֶם: „הֵא לָכֶם עֲשָׂרָת תְּמָרִים, וּבִלְבַד שֶׁתֹּאמְרוּ „יְהוּדִי״!״

„ז׳וּדִי״ הָיוּ שְׁנֵיהֶם קוֹרְאִים בַּחֲטִיפָה וְלוֹקְחִים אֶת הַתְּמָרִים בִּשְׂכָרָם.

וְצָחֲקוּ כָּל הַנְּעָרִים; כִּי יַלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ צַחֲקָנִים גְּדוֹלִים; וּמִלְּבַד זֹאת הָיוּ מִתְגָּאִים בִּשְׂפָתָם הַיָּפָה וְהַנְּעִימָה, וְהָיוּ לוֹעֲגִים לְכָל מִי שֶׁלֹּא יָדַע לְדַבֵּר בָּהּ כֵּן. אַל יַחֲשֹׁב לָהֶם אֱלֹהִים דָּבָר זֶה לְעָוֹן!

וְהָרוֹמָאִים הַקְּטַנִּים שָׁמְעוּ אֶת חַבְרֵיהֶם הָעִבְרִים צוֹחֲקִים וַיֹּאמְרוּ בִּלְבָבָם: „אֵין זֹאת כִּי אִם הַמִּלָּה״ ז׳וּדִי״ הִיא מִלָּה שֶׁל גְּנַי, שֶׁלֹּא נָאֶה לְיֶלֶד לְהַעֲלוֹתָהּ עַל שְׂפָתָיו. וַיִּהְיוּ נִמְנָעִים מֵאָז מִלְּהַזְכִּיר שֵׁם „ז׳וּדִי״ בְּפִיהֶם. –

וְאֶת פִּילַדּוּס חָנַךְ בֹּעַז – חִנּוּךְ גִּבּוֹרִים, וַיִּפַּח בּוֹ רוּחַ גְּבוּרָה וְאֹמֶץ לֵב, וַיְלַמְּדֵהוּ לֶאֱהֹב אֶת עַמּוֹ וְאֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּעֵת מִלְחָמָה, וְאֶת כָּל אָדָם – בְּעֵת שָׁלוֹם.

וְהָרוֹמָאִים נִרְפְּאוּ מִן הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר הֻכּוּ בִּידֵי הַיְּהוּדִים; וְכַעֲבֹר שָׁלֹשׁ שָׁנִים אָסְפוּ חַיִל רַב כָּאַרְבֶּה וַיֵּלְכוּ לָצוּר עַל יְרוּשָׁלָיִם.

אָז הִתְאַסְּפוּ גִבּוֹרֵי יְהוּדָה לְבַצֵּר אֶת הַחוֹמָה וּלְהָכִין מָזוֹן לִימֵי הַמָּצוֹר. אַךְ כֹּעַז וְעוֹד מְתֵי מִסְפָּר גִּבּוֹרִים מִבְּנֵי יְהוּדָה אָמְרוּ: חֶרְפָּה הִיא לָנוּ לְהֵחָבֵא תַּחַת גֶּדֶר אֲבָנִים כַּעַכְבָּרִים וְכַעֲטַלֵּפִים! נֵצֵא לִקְרָאתָם וְנַפְסִיק לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ, לְבַל יִגְּשׁוּ אֶל הַחוֹמָה!"

וְלֹא שָׁמְעוּ צִבְאוֹת יְהוּדָה לַעֲצַת בֹּעַז, וַיְבַצְּרוּ אֶת הַחוֹמָה; וּבֹעַז וְרֵעָיו יָצְאוּ וּבָנוּ לָהֶם בָּתִּים מִחוּץ לַחוֹמָה, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם נְכוֹנִים בְּכָל רֶגַע לִפְגֹּשׁ אֶת הָאוֹיֵב בְּחַרְבָּם הַקָּשָׁה. —

וּפִילַדּוּס אָהַב מְאֹד אֶת בֹּעַז מֵיטִיבוֹ, אֶת אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְאֶת כָּל הַיְהוּדִים, כִּי רָאָה, שֶׁהֵם עַם אוֹהֵב חֶסֶד, מְקָרֵב גֵּרִים וּמִתְהַלֵּךְ אִתָּם בְּאַחֲוָה — וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: עַתָּה בָּאָה הָעֵת לִגְמֹל לָהֶם עַל הַכְבָּדָם אֹתִי. אֵצֵא גַּם אֲנִי בְּמַעַרְכוֹת הַצָּבָא לְהָגֵן עַל יְרוּשָׁלָיִם!" —

וַיַּגֵּד אֶת חֶפְצוֹ לְבֹעַז.

הִסְתַּכֵּל בּוֹ בֹּעַז בְּתַחֲנוּנִים וְאָמַר:

„בָּרוּךְ אַתָּה, יְדִידִי הַצָּעִיר, לֵאלֹהִים, אֲשֶׁר נָטַע בְּךָ לֵב רָגֵשׁ וּמַכִּיר טוֹבָה לְעַם מְטִיבוֹ; אֲבָל דַּע לְךָ, כִּי לֹא נָאֶה

לְבֶן טִבֶּרְיוּס לְהָרִים יָד עַל אָחִיו בְּנֵי עַמּוֹ! הֲלֹא לִמַּדְתִּיךָ: הַמִּלְחָמָה אֵינָהּ בֵּין אָדָם לְאָדָם, כִּי בֵּין עַם לְעָם! וְאַתָּה הֲלֹא רוֹמִי אָתָּה; וְאוּלָם אִם צָמֵא אַתָּה לִפְעֻלּוֹת, וְאִם חָפֵץ אַתָּה לְהָבִיא לָנוּ עֶזְרָה, הֵא לְךָ עֲבוֹדָה הָרְאוּיָה לָךְ: בֵּין כָּל גְּדוּדֵי צְבָאֵנוּ יֵשׁ גְּדוּד הָעוֹבֵד לֹא בְחֶרֶב וְלֹא בַחֲנִית, כִּי בְּסַמִּים וְתַחְבֻּשׁוֹת. גְּדוּד „גִּלְעָד" הוּא הַמֵּבִיא יֶשַׁע לִפְצוּעֵי הַמִּלְחָמָה, הַיְהוּדִים וְהָרוֹמָאִים יַחַד; וְאַתָּה הֲלֹא לָמַדְתָּ תּוֹרַת הָרְפוּאָה וּמְלֶאכֶת הַחִבּוּשׁ. בֹּא וַעֲבֹד בִּגְדוּד הַגִּלְעָד. וּבְחַיַּי נִשְׁבַּעְתִּי לְךָ, שֶׁעֲבוֹדָתְךָ גְּדוֹלָה מֵעֲבוֹדָתִי: אֲנִי נִלְחָם בְּאוֹיֵב עַמּוֹ וְאַתָּה — בְּאוֹיֵב הָאָדָם — בַּמָּוֶת!"

נִכְלַם פִּילַדּוּס הַצָּעִיר, כִּי מָצָא אֶת דִּבְרֵי מֵיטִיבוֹ נְכוֹנִים, וּבוֹרַבִּיוּס נִמְנָה בִּגְדוּד הַגִּלְעָד; וְלִפְנֵי הִפָּרְדָם נָפְלוּ אִישׁ עַל צַוַּאר רֵעֵהוּ בִּנְשִׁיקוֹת חַמּוֹת, וּבֹעַז אָמַר:

„הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵא הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה, יָכוֹל הֱיוֹת כִּי בְּיוֹם מָחָר תִּזְרֶה סַמִּים וְתָשִׂים תַּחְבֹּשֶׁת עַל פְּצָעַי, וְאוּלַי חָפֵץ אֱלֹהִים, שֶׁאֶפֹּל בַּמִּלְחָמָה — וְהִתְנַחַלְתֶּם בְּנַחֲלָתִי חֵלֶק כְּחֵלֶק: אַתָּה, שְׁנֵי אַחֶיךָ וּשְׁנֵי בָנַי, מִלְּבַד שְׁנֵי הַחֲלָקִים

אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לִשְׁתֵּי הָאַלְמָנוֹת, וְחֵלֶק אֶחָד יָתֵר יִנָּתֵן לְמָכִיר בְּנִי הַבְּכוֹר, חֵלֶק הַמַּגִּיעַ לוֹ בְּמִשְׁפַּט הַבְּכוֹרָה". —

"וְשָׁם בְּעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, אִם יֵשׁ שְׁעָרִים מִגַּן עֵדֶן שֶׁל אֻמָּה אַחַת לְגַן עֵדֶן שֶׁל אֻמָּה אַחֶרֶת, אֶפְגֹּשׁ אֶת טִבֶּרְיוּס אָבִיךָ בִּזְרוֹעוֹת פְּתוּחוֹת, וְאֹמַר לוֹ: "אָחִי! מִלֵּאתִי אֶת חוֹבָתִי!"

וַיִּפָּרְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים אִישׁ מֵעַל רֵעֵהוּ וַיֵּלְכוּ אִישׁ אֶל גְּדוּדוֹ.

II

כְּעָז וַאֲחֻזַּת מֵרֵעָיו יָצְאוּ לִקְרַאת הָרוֹמָאִים וַיִּלָּחֲמוּ בָּהֶם כַּאֲרָיוֹת, וְלֹא נְתָנוּם לָגֶשֶׁת אֶל הַחוֹמָה; וּבְכָל עֶרֶב וָעֶרֶב, כְּתֹם הַמִּלְחָמָה, נִגַּשׁ פִּילַדּוּס בְּרֹאשׁ גְּדוּד גִּלְעָד וְהוֹבִיל אֶת הַפְּצוּעִים אֶל מָקוֹם בָּטוּחַ, וְחָבַשׁ לָהֶם תַּחְבֹּשׁוֹת עַל פִּצְעֵיהֶם, עַד אֲשֶׁר שָׁבוּ לְאֵיתָנָם וְנִפְרְדוּ: הָרוֹמָאִים — אֶל מַחֲנֵיהֶם, וְהַיְּהוּדִים — אֶל דִּגְלָם.

בְּאַחַד הַיָּמִים לִפְנוֹת עֶרֶב בָּא פִּלַּדּוּס אֶל שְׂדֵה הַמִּלְחָמָה וַיַּרְא—וַיִּפָּג לִבּוֹ:

— אוֹיָה!—קָרָא מִנַּהֲמַת לֵב וַיַּךְ בְּאֶגְרוֹפָיו עַל רֹאשׁוֹ.
מִקּוֹל אֶנְקַת הַנִּפְצָעִים, שֶׁעַל שְׂדֵה הַהֲרֵגָה לֹא שָׁמַע אֶת קוֹל אַנְחָתוֹ. נִדְמָה לוֹ שֶׁנִּבְקְעָה הָאָרֶץ וְנִפְתַּח הַגֵּיהִנּוֹם תַּחְתֶּיהָ, וְהָרְשָׁעִים הַנִּדּוֹנִים שָׁם מְמַלְאִים אֶת כָּל חֲלַל הָעוֹלָם בְּקוֹלוֹת וַאֲנָקוֹת.—

נָפְלוּ גִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה; אַךְ קֹדֶם שֶׁנָּפְלוּ, הִשְׁמִידוּ בָּרוֹמָאִים יוֹתֵר מֵחֲצִי מַחֲנֵיהֶם. הַרְבֵּה סוּסִים נִטְבְּעוּ אָז בְּדַם רוֹכְבֵיהֶם.—

פִּילַדּוּס חִפֵּשׂ וּמָצָא אֶת בֹּעַז. הוּא כָּרַע עַל בִּרְכָּיו, וּבְיָדַיִם רוֹעֲדוֹת מָשַׁשׁ אֶת פְּצָעָיו וַיָּכֶן לוֹ תַּחְבֹּשֶׁת. בֹּעַז פָּתַח אֶת עֵינָיו וְהִבִּיט בִּפְנֵי פִּילַדּוּס בְּבַת־צְחוֹק קַלָּה.
— הַגִּידָה, אָח — הָיוּ דְבָרָיו הָרִאשׁוֹנִים וְגַם הָאַחֲרוֹנִים— הַחוֹמָה... חוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם... שְׁלֵמָה ?... אַיֵּה הָאוֹיֵב ?...

וּבוֹ בָרֶגַע שָׁמַע פִּילַדּוּס קוֹל תְּרוּעַת הָרוֹמָאִים, לְאוֹת שֶׁנִּבְקְעָה הַחוֹמָה.

—נַחֲלֵי דַם הָרוֹמָאִים סָחֲפוּ אֶת הַחוֹמָה—עָנָהוּ פִּילַדּוּס.
פְּנֵי בֹעַז קָדְרוּ, הִתְעַוְּתוּ. וּכְרֶגַע סָגַר אֶת עֵינָיו וַיִּגְוַע.—
פִּילַדּוּס חָשׁ אֶל בֵּית בֹּעַז לְנַחֵם אֶת בָּנָיו, וּבוֹ־

בְּרֶגַע נָפְלוּ שַׁבָּאִים רוֹמָאִים עַל הַבַּיִת, וַיִּשְׁבּוּ אֶת שְׁתֵּי הָאַלְמָנוֹת וְאֶת חֲמֵשֶׁת הַבָּנִים וַיּוֹלִיכוּם בַּגּוֹלָה וַיְבִיאוּם – רוֹמָאָה.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּאוּ רוֹמָאָה, וַיָּבֹא אִישׁ רוֹמִי לִקְנוֹת לוֹ עֶבֶד מִתּוֹךְ הַשְּׁבוּיִם; וַיִּשָּׂא פִּילַדּוּס חֵן בְּעֵינָיו וַיִּקְנֵהוּ וַיִּשְׁאַל לִשְׁמוֹ:

פִּילַדּוּס בֶּן טִבֶּרְיוּס שְׁמִי – עָנָהוּ.–

כִּשְׁמֹעַ הָרוֹמִי אֶת הַדָּבָר, וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָיו וַיֵּבְךְּ: זֶה הָיָה דּוֹדוֹ, אֲחִי טִבֶּרְיוּס, אֲשֶׁר יָדַע מֶה עָלָה לוֹ בַּמִּלְחָמָה הָרִאשׁוֹנָה, וַיִּפְדֶּה אֶת כָּל הַמִּשְׁפָּחָה וַיָּשֶׁב לְפִילַדּוּס אֶת נַחֲלַת אָבִיו.

אָז זָכַר פִּילַדּוּס אֶת חַסְדֵי בֹּעַז עִמּוֹ וְעִם אֶחָיו, וַיִּגְמֹל כַּחֶסֶד הַזֶּה גַּם לְבָנָיו; וַיְחַנְּכֵם יַחַד עִם אֶחָיו, וַיִּהְיוּ הוֹלְכִים כְּבָתֵּי סֵפֶר רוֹמִיִּים יַחַד עִם יֶתֶר נְעָרִים רוֹמָאִים.

הַרְבֵּה שָׁלָל הֵבִיאוּ אָז הָרוֹמָאִים מִירוּשָׁלַיִם בַּכֶּסֶף, בַּזָּהָב, בְּאַבְנֵי חֵן וּכְלֵי יָקָר; אֲבָל כָּל הַשָּׁלָל הַזֶּה הָיָה כְּאַיִן מוּל הַשָּׁלָל, שֶׁהֵבִיא עִמּוֹ פִּילַדּוּס: הוּא הֵבִיא תּוֹרַת בֹּעַז בְּלִבּוֹ:

„אֱהַב אֶת עַמְּךָ בִּימֵי מִלְחָמָה, וְאֶת כָּל אָדָם – בִּימֵי שָׁלוֹם!"

וְעוֹד הַרְבֵּה תוֹרוֹת וְחָכְמָה רַבָּה הֵבִיא פִּילַדּוּס מֵאֲשֶׁר שָׁאַב בְּבָתֵּי הַסֵּפֶר שֶׁבִּירוּשָׁלָיִם. חֲבַל, שֶׁבְּנֵי־רוֹמָא לֹא הָיוּ מְסֻגָּלִים לְקַבֵּל אֶת תּוֹרַת הַיְהוּדִים בִּשְׁלֵמוּת בְּלִי זִיּוּפִים!

„נִבְקְעָה הַחוֹמָה וְיָצְאָה הַחָכְמָה מִירוּשָׁלַיִם, אֲבָל לֹא בָאָה לְרוֹמָא"–

הָיָה פִּילַדּוּס כּוֹאֵב וְאוֹמֵר.

III.

וּבְנֵי בֹעַז מָכִיר וְעָתְנִיאֵל לָמְדוּ יַחַד עִם מַקְדּוּס וְעִם עֲתִינוּס וְעִם יֶתֶר נַעֲרֵי אֲצִילֵי רוֹמָא, וַיֶּאֶהֱבוּ הַנְּעָרִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ מְאֹד־מְאֹד, עַד אֲשֶׁר בְּאַחַד הַיָּמִים הִצִּיעוּ בְּנֵי טִבֶּרְיוּס לִפְנֵי בְּנֵי בֹעַז לֵאמֹר: „נַחֲלִיף־נָא אֲנַחְנוּ וְאַתֶּם שְׁמוֹת אִישׁ בְּרֵעֵהוּ, וְהָיָה זֶה לְאוֹת אַהֲבַת נֶצַח וִידִידוּת עוֹלָם בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם!"

וַיֵּאוֹת מָכִיר עַל הַחִלּוּף. וַיְצַו לְכָל הַנְּעָרִים לֵאמֹר: „אַל תִּקְרָאוּנִי מָכִיר! מִקְדּוּם שְׁמִי". וּמִקְדּוּם צִוָּה לִקְרֹא לוֹ „מָכִיר".

וְעָתְנִיאֵל נָתַן אֶת שְׁמוֹ בְּמַתָּנָה לַעֲתִינוּס; אַךְ אֶת שֵׁם רֵעֵהוּ לֹא חָפֵץ לְקַבֵּל: „נִקָּרֵא נָא שְׁנֵינוּ עָתְנִיאֵל, — אָמַר לַחֲבֵרוֹ, — וְזֶה יִהְיֶה אוֹת אֱמֶת לְאַהֲבַת נֶצַח, אִם יִהְיֶה לִשְׁנֵינוּ שֵׁם אֶחָד!"

וַיִּקְרְאוּ נַעֲרֵי בֵּית הַסֵּפֶר אֶת שְׁנֵי הַנְּעָרִים בְּשֵׁם עָתְנִיאֵל, אַךְ לְמַעַן הַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם, קָרְאוּ אֶת הָאֶחָד בְּשֵׁם "עָתְנִיאֵל הָרוֹמִי", וְאֶת הַשֵּׁנִי „עָתְנִיאֵל הַיְהוּדִי".

וְלֹא יָכְלוּ נַעֲרֵי רוֹמָא לְבַטֵּא אֶת הַמִּלָּה „יְהוּדִי" וַיִּקְרְאוּ לוֹ „עָתְנִיאֵל-הַזִ'ידִי".

שָׁמַע מָכִיר בֶּן טַבְרְיוּס — וַיִּצְעַד עַל רֶגֶל הַקּוֹרֵא וַיֹּאמֶר לוֹ חֶרֶשׁ:

„הַס... ! אַל תֹּאמַר „זִ'ידִי" — וְהוּא שֵׁם גְּנַאי!"

— גְּנַאי?! — הִתְפַּלֵּא הַקּוֹרֵא, — מַדּוּעַ?

— אֵינִי יוֹדֵעַ — מַדּוּעַ; יוֹדֵעַ אֲנִי רַק, כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים נַעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם שֵׁם „זִ'ידִי" הֵם צוֹחֲקִים בִּמְלֹא פִּיהֶם.

וְלֹא הֶאֱמִין הַקּוֹרֵא לְדִבְרֵי בֶּן טִבֶּרְיוּס, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֶשְׁאֲלָה נָּא אֶת פִּי עָתְנִיאֵל הַיְּהוּדִי, וְאֶשְׁמְעָה מַה יַּעֲנֵנִי.

וַיְכַוֵּן אֶת הָרֶגַע, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ שְׁנֵיהֶם לְבַדָּם וַיִּשְׁאַל אֶת עָתְנִיאֵל:

„הַאֱמֶת הַדָּבָר, כִּי „וִידִי" בְּעִבְרִית הוּא כִּנּוּי לְגַנֵּי?"

עָתְנִיאֵל הִבִּיט לָאָרֶץ נִכְלָם. הוּא יָדַע כִּי „וִידִי" הוּא בְּאֱמֶת גְּנַי; גְּנַי לִבְנֵי הָרוֹמָאִים, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְבַטֵּא בִּשְׂפָתָם מִלָּה כָּל־כַּךְ קַלָּה, כָּל־כַּךְ מְצַלְצֶלֶת.

וְיַלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם לֹא יָכְלוּ לְהוֹצִיא מִפִּיהֶם דְּבַר שֶׁקֶר; בְּכָל עֵת שֶׁעָלָה עַל דַּעְתָּם לְשַׁקֵּר, הֶאְדִּימוּ פְּנֵיהֶם כַּשּׁוֹשַׁנִּים עַל עֲרֻגוֹת הַבֹּשֶׂם, הִבִּיטוּ לִצְדָדִים, וְלֹא יָכְלוּ לִפְתֹּחַ פֶּה.

הַנַּעַר הָרוֹמִי חָשַׁב, שֶׁעָתְנִיאֵל נֶעֱלַב עַל אֲשֶׁר קְרָאוֹ בְּכִנּוּי לְגַנֵּי; בִּקֵּשׁ מִלְּפָנָיו סְלִיחָה וַיֶּרֶף מִמֶּנּוּ.—

וַאֲבִי הַנַּעַר הַהוּא הָיָה סוֹפֵר גָּדוֹל בְּרוֹמָא וּקְצַת יָדַע בִּשְׂפַת עֵבֶר; וְאָז הָיָה עָסוּק בַּעֲרִיכַת מִלּוֹן עִבְרִי־רוֹמִי וְרוֹמִי־עִבְרִי, כִּי שְׂפַת עֵבֶר הִתְחִילָה אָז לִהְיוֹת שְׂפַת כָּבוֹד בֵּין רוֹזְנֵי רוֹמָא וַאֲצִילֶיהָ.—

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא הַנַּעַר אֶל אָבִיו, וַיְסַפֵּר לוֹ, כִּי שָׁמַע מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים אֲשֶׁר־בַּגּוֹלָה מִלָּה חֲדָשָׁה „ז׳ידי“ וְהִיא כִּנּוּי לִגְנַי.—

שָׂמַח אָבִיו עַל הַמִּלָּה הַחֲדָשָׁה, שֶׁנּוֹסְפָה לוֹ, וַיַּאַסְפֶנָּה בְּתוֹךְ הַמִּלּוֹן.

וּמַקְדּוּם בֶּן בַּעַז לָמַד בִּשְׁקִידָה אֶת שְׂפַת רוֹמָא וִידִיעוֹת הָאָרֶץ, עַד אֲשֶׁר שָׁכַח אֶת שְׂפָתוֹ; וְכַאֲשֶׁר חָפֵץ אַחֲרֵי יָמִים רַבִּים לְהַזְכִּירָהּ, צָרִיךְ הָיָה לְסַגְּלָהּ לְעַצְמוֹ מִתּוֹךְ סִפְרֵי רוֹמָא.—

וּמִשָּׁם לָמַד גַּם הוּא כִּי הַמִּלָּה „ז׳ידי“ הִיא כִּנּוּי לִגְנַי.

וּמֵאָז נִקְבַּע הַדָּבָר בְּרוֹמָא, שֶׁהַכִּנּוּי „ז׳ידי“ הוּא כִּנּוּי לִגְנַי; וְגַם עָתְנִיאֵל וּמַקְדּוּם בְּנֵי בַעַז הוֹדוּ כַּדָּבָר; אַךְ עָתְנִיאֵל חֲשָׁבָהּ—גְּנַי לָרוֹמִיִּים, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְבַטֵּא מִלָּה כָּל־כַּךְ נְעִימָה, כָּל־כַּךְ קַלָּה, כָּל־כַּךְ מְצַלְצֶלֶת; וּמַקְדּוּם חֲשָׁבָהּ גְּנַי לַיְּהוּדִים: יַעַן כִּי צְעִירֵי רוֹמָא הִתְחִילוּ לְגַנּוֹת אֶת צְעִירֵי הַיְּהוּדִים בִּגְנַי זֶה; וְגַם אוֹתוֹ כְּבָר כִּנּוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים בְּכִנּוּי זֶה.—

צְרִיכִים נְעָרִים לִזְכֹּר זאת הֵיטֵב: גְּנַי הוּא בֶּאֱמֶת
לַנַּעַר, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת שְׂפָתוֹ.– וְשֶׁהוּא צָרִיךְ לְלַמְּדָהּ
מִתּוֹךְ סִפְרֵי הַגּוֹיִם.

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

№
162 – 163

פרחים

יַלְדֵי הֶעָתִיד.

אַגָּדָה,

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

יַלְדֵי הֶעָתִיד.

(אַגָּדָה).

מַתָּנָה לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל לְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה.

כָּל יָמָיו הָיָה רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי חוֹלֵם וּמִתְגַּעְגֵּעַ עַל צִיּוֹן וְעַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹמֵמִים. הוּא הָיָה שַׂר וְיוֹעֵץ לְמֶלֶךְ סְפָרַד וְיוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ; וּבְכָל עֵת אֲשֶׁר רָאָה אֶת פְּנֵי מַלְכּוֹ, זָכַר אֶת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהִתְפַּלֵּל בִּלְבָבוֹ:

„הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה!"

אַרְמוֹן חָדָשׁ בָּנָה הַמֶּלֶךְ לְרַבִּי יְהוּדָה; אַרְמוֹן יָפֶה, אֲשֶׁר לֹא הָיָה כָּמֹהוּ בְּכָל עִיר הַבִּירָה; וְכָל הַשָּׂרִים וְרַבֵּי הַמְּלוּכָה הָיוּ בָּאִים לִרְאוֹת אֶת הָאַרְמוֹן וְהָיוּ מִתְפַּלְּאִים עַל יָפְיוֹ.

וְאוּלָם רַבִּי יְהוּדָה בְּהַבִּיטוֹ אֶל הֲדַר אַרְמוֹנוֹ זָכַר אֶת חָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וּבָכָה וְאָמַר:

„וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב... וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ".

וּפַרְדֵּס נֶחְמָד, חֶמְדַּת אֶרֶץ סְפָרַד, הָיָה סָבִיב לְאַרְמוֹנוֹ; עַל הַפַּרְדֵּס הַהוּא הִשְׁגִּיחָה נֶכְדָּתוֹ הַיְחִידָה, הַבַּת הַיָּפָה וְהַטּוֹבָה בִּבְנוֹת סְפָרַד; וַתִּטַּע בּוֹ גַּם שׁוֹשַׁנִּים וּפְרָחִים מִפִּרְחֵי הַלְּבָנוֹן וְהַכַּרְמֶל. שָׁנִים רַבּוֹת עָבְרוּ עַל הַפְּרָחִים, מִיּוֹם שֶׁנֶּעֶקְרוּ מִמְּקוֹמָם וְהוּבְאוּ אֶל הַפַּרְדֵּס הַהוּא; אַךְ יָפְיָם לֹא בָלָה, וְרֵיחָם לֹא פָג; וְהָיוּ עוֹמְדִים בֵּין יֶתֶר הַפְּרָחִים כְּאוֹרְחִים הֲגוּנִים, שֶׁזֶּה אֶתְמוֹל סָרוּ הֵנָּה מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה.

וְהַמֶּלֶךְ הָיָה סָר לִפְעָמִים אֶל פַּרְדֵּס רַבִּי יְהוּדָה לְטַיֵּל בֵּין עֲרוּגוֹת פְּרָחָיו עִם נֶכְדָּתוֹ; כִּי חֲכָמָה הָיְתָה הַיַּלְדָּה הַנִּפְלָאָה מְאֹד־מְאֹד, וּדְבָרֶיהָ הַנְּעִימִים עִם לַחַשׁ הַשּׁוֹשַׁנִּים וְצִפְצוּפֵי הַצִּפֳּרִים הָיוּ נִכְנָסִים אֶל לֵב הַמֶּלֶךְ, וּמְמַלְאִים אֶת נַפְשׁוֹ רְגָשׁוֹת נַעֲלִים וְנִפְלָאִים.

אֶת הַחֻקִּים הַנַּעֲלִים בְּיוֹתֵר, הַחֻקִּים הַמְלֵאִים יֹשֶׁר וָצֶדֶק — הָיָה מְחוֹקֵק הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מִן הַטִּיּוּלִים הַנִּפְלָאִים הָאֵלֶּה.

אֲבָל רַבִּי יְהוּדָה, כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה אֶת פִּרְחֵי הַפַּרְדֵּס, זָכַר אֶת הַרְרֵי צִיּוֹן, חֲבַצְּלוֹת הַשָּׁרוֹן וְשׁוֹשַׁנּוֹת הָעֲמָקִים, וְנֶאֱנַח וְאָמַר:

„אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ".

כָּכָה הָיָה רַבִּי יְהוּדָה מִתְגַּעְגֵּעַ תָּמִיד עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וָבֹקֶר, בְּהָקִיץ וּבַחֲלוֹם, וְהָיָה מִצְטָעֵר וְאוֹמֵר: „מָתַי אֶעֱלֶה לְנַשֵּׁק עֲפַר אֶרֶץ אֲבוֹתַי וּלְחַבֵּק אֲבָנֶיהָ!"

אַךְ לְדַאֲבוֹנוֹ לֹא נְתָנוֹ הַמֶּלֶךְ לַעֲזֹב אֶת אֶרֶץ סְפָרַד; כִּי לֹא נִמְצָא בָּאָרֶץ יוֹעֵץ חָכָם, יָשָׁר וְנֶאֱמַן רוּחַ כָּמֹהוּ, אֲשֶׁר יוּכַל לְמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ.

רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ הִרְשָׁהוּ הַמֶּלֶךְ לַעֲלוֹת יְרוּשָׁלַיְמָה, וַיַּעֲזֹב אֶת אֶרֶץ סְפָרַד וַיַּעַל צִיּוֹנָה.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי יְהוּדָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיַּרְא אֶת עִיר הַקֹּדֶשׁ הַשּׁוֹמֵמָה, אֲשֶׁר שָׁאַף אֵלֶיהָ כָּל הַיָּמִים.

וַיִּזְכֹּר אֶת רִבְבוֹת אֶחָיו הַהוֹגִים בָּהּ וְשׁוֹאֲפִים אֵלֶיהָ מִכָּל אַרְצוֹת גָּלוּתָם, וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

„צִיּוֹן! הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירָיִךְ,
דּוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ".

מַבִּיטִים בְּוַדַּאי אֶל יָדָיו הָרֵיקוֹת וְצוֹחֲקִים בַּחֲשָׁאי, — אֲבָל כַּאֲשֶׁר רָאוּ אַחֲרֵי כֵן, שֶׁכֻּלָּם בָּאוּ בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, נִתְמַלֵּא לִבָּם שִׂמְחָה.

— גַּם אַתָּה לֹא הֵבֵאתָ כְּלוּם[1]?

— אַבָּא אָמַר: אֵין כָּסֶף. אֲנִי בָּכִיתִי, וְהוּא לֹא נָתַן.

— אָבִי שָׁתַק, אֲבָל נָתוֹן לֹא נָתַן כְּאָבִיךָ, וְאַתָּה?

— אֲנִי עָשִׂיתִי עַצְמִי כְּבוֹכֶה, אֲבָל אִמָּא קָדְמָה וּבָכְתָה...

— גַּם אִמִּי חָפְצָה, כִּמְדוּמַנִי, לִבְכּוֹת, אֲבָל הִתְחִילָה — גוֹעֶרֶת.

— וּמַה נַּעֲשֶׂה הַיּוֹם בִּשְׁעַת הַחֹפֶשׁ?

— רַעְיוֹן טוֹב עָלָה עַל לִבִּי — עָנָה בְצַלְאֵל הַגָּדוֹל שֶׁבַּנְּעָרִים — הָבָה יְסַפֵּר אִישׁ אִישׁ מֵאִתָּנוּ אֵיזוֹ מַעֲשִׂיָּה יָפָה, וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה מֵעִנְיַן חֲמִשָּׁה עָשָׂר.

— אוֹ עַל דְּבַר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל — הוֹסִיף נַעַר אַחֵר — אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא מְקוֹם הַפֵּרוֹת הַמְּתוּקִים שֶׁאוֹכְלִים הַיּוֹם.

— גַּם עַל דְּבַר יְעָרִים וְאִילָנוֹת — הִצִּיעַ בִּנְיָמִין הַקָּטָן בַּתַּלְמִידִים — כִּי חֲמִשָּׁה עָשָׂר הֲלֹא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת!

— וְגַם עַל צִפֳּרִים, הֲלֹא הַצִּפֳּרִים הֵם שְׁכֵנֵי הָאִילָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפֵרוּשׁ: „מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ קוֹל“

[1] מְאוּמָה.

וַתִּיטַב הָעֵצָה בְּעֵינֵי כָּל הַתַּלְמִידִים; וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעָה שְׁעַת־הַחֹפֶשׁ, הִפִּילוּ גוֹרָל מִי יְסַפֵּר רִאשׁוֹנָה, וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל עַל בְּצַלְאֵל.

וּבְצַלְאֵל מַעֲמִיד פָּנִים שֶׁל „רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים", מְקַמֵּט מְעַט אֶת מִצְחוֹ, מַתְנֶה מֵרֹאשׁ, שֶׁלֹּא יַפְסִיקוּהוּ בְּאֶמְצַע, וּמַתְחִיל לְסַפֵּר:

— הַדָּבָר הָיָה בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים; עוֹד בְּטֶרֶם שֶׁנּוֹלַד תּוּבַל קַיִן — לוֹטֵשׁ הַבַּרְזֶל הָרִאשׁוֹן; וְהַיְעָרִים לֹא יָדְעוּ עוֹד אֵימַת קַרְדֹּם, וְהַצְּמָחִים לֹא נִקְטְפוּ עוֹד בִּידֵי אָדָם, וְרַק כַּאֲשֶׁר הִגִּיעָה עִתָּם לָמוּת, הָיוּ מֵתִים מִיתַת נְשִׁיקָה...

— מַה זֹּאת מִיתַת נְשִׁיקָה? — שָׁאַל בִּנְיָמִין הַקָּטָן.

— מִיתַת נְשִׁיקָה הִיא מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם.

— וּמִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם מָה הִיא?

— מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם הִיא, שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם. אֲבָל אַל תַּפְסִיקֵנִי, קָטָן!

— אָז עוֹד לֹא חַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִיעָרוֹת בַּ„חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט".

— וְאֵימָתַי חָל?

— אֵימָתַי? בְּוַדַּאי, בְּכָל יוֹם שֶׁהָיוּ רוֹצִים, הָיוּ עוֹמְדִים וּמִתְפַּלְּלִים. הֲלֹא יוֹדְעִים אַתֶּם, שֶׁהָאִילָנוֹת הֵם „בַּעֲלֵי תְפִלָּה"! וְאוּלַי

כָּל הַיּוֹם יָשַׁב רַבִּי יְהוּדָה לָאָרֶץ, וְרֹאשׁוֹ בֵּין בִּרְכָּיו, וְהִתְמוֹגֵג בְּצַעֲרוֹ; וּכְפַעַם בְּפַעַם נָשָׂא עֵינָיו הַשָּׁמַיְמָה וּשְׂפָתָיו לָחֲשׁוּ:

„כּוֹס הַיְגוֹנִים – לְאַט! הַרְפִּי מְעַט!"

וּמִן הַשָּׁמַיִם רִחֲמוּ עָלָיו: כִּי תַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל רַבִּי יְהוּדָה, וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ אֱלֹהִים וַיֹּאמַר: „יְהוּדָה, מְחֵה דִמְעָה מֵעַל עֵינֶיךָ! כִּי הִנֵּה אֲנִי שָׁלוּחַ אֵלֶיךָ מִמָּרוֹם לְהַרְאוֹתְךָ „יַלְדֵי הֶעָתִיד" בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמָצָאתָ בָּהֶם נִחוּמִים לְנַפְשֶׁךָ".

וַיִּשְׁלַח הַמַּלְאָךְ אֶת כְּנָפוֹ וַיִּגַּע עַל עֵינֵי רַבִּי יְהוּדָה – וְהִנֵּה הַבָּתִּים, הָרְחוֹבוֹת הֶהָרִים, הָעֲמָקִים וְכָל אֲשֶׁר סְבִיבוֹ – נָמוֹגוּ וְאֵינָם.

וְהִנֵּה יְעָרוֹת צוֹמְחִים, יְעָרוֹת נוֹבְלִים... הֶהָרִים נֶעְתָּקִים... עֲמָקִים מִתְנַשְּׂאִים...

וְהִנֵּה עַמִּים קָמִים... עַמִּים נוֹפְלִים... מְלָכִים יִמְלֹכוּ... כִּסְאוֹת יֵהָפֵכוּ...

וְהִנֵּה עָבִים עַל עָבִים עֲפוּרִים, שְׁחוֹרִים, אֲדֻמִּים – נוֹסְעִים וְעוֹבְרִים בַּמָּרוֹם... עָב בּוֹלֵעַ חֲבֵרוֹ, וְהוֹלֵךְ וְנִבְלַע בַּשְּׁלִישִׁי.

וּפִתְאֹם הִבְרִיק הַבָּרָק... נִקְרְעוּ הֶעָבִים... וְתַעֲלוּמוֹת הֶעָתִיד נִגְלוּ לִפְנֵי רַבִּי יְהוּדָה...

הַרְבֵּה רָאָה שָׁם רַבִּי יְהוּדָה, הַרְבֵּה שָׁמַע – וּבַהֲקִיצוֹ, כָּתַב אֶת הַכֹּל בִּמְגִלָּה, וְהַמְּגִלָּה הַזֹּאת טְמוּנָה בִּמְעָרָה אַחַת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְלֹא כָל אָדָם זוֹכֶה לִקְרֹא בָהּ; רַק מִי שֶׁמִּצְטַעֵר בֶּאֱמֶת בְּצַעֲרָהּ שֶׁל הָאֻמָּה, מִתְאַבֵּל עַל חֻרְבָּנָהּ וּמְחַכֶּה לִגְאֻלָּתָהּ – הוּא זוֹכֶה לִקְרֹא בָהּ.

וּמְעַט מִמַּה שֶׁכָּתוּב שָׁם חָפֵץ אֲנִי לְסַפֵּר לָכֶם, בָּנִים, מֵהַיּוֹם לְעִתִּים קְרוֹבוֹת אוֹ רְחוֹקוֹת – זֶה יִהְיֶה תָלוּי בִּזְכוּתִי לִקְרֹא בַמְּגִלָּה הַנִּסְתָּרָה הַהִיא, וּבִזְכוּתְכֶם לִשְׁמֹעַ אֶת הַסִּפּוּרִים הָהֵם: כְּכָל אֲשֶׁר נַרְבֶּה אֲנִי וְאַתֶּם לְהִשְׁתַּתֵּף בְּצַעַר אֻמָּתֵנוּ, כֵּן אֶזְכֶּה יוֹתֵר אֲנִי–לִקְרֹא, וְאַתֶּם–לִשְׁמֹעַ אֶת הַסִּפּוּרִים הָהֵם.–עַתָּה שִׁמְעוּ אֶת הַסִּפּוּר הָרִאשׁוֹן מִסִּפּוּרֵי „יַלְדֵי הֶעָתִיד" שֶׁבַּמְּגִלָּה הַהִיא:

צִיּוֹן.

„בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְיֶרַח אָב בִּשְׁנַת (מִסְפַּר הַשָּׁנָה מְטֻשְׁטָשׁ), כַּאֲשֶׁר קָמוּ מֵעַל סַפְסְלֵיהֶם נַעֲרֵי בֵּית הַסֵּפֶר „נֶצַח" שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, וְחָפְצוּ לָשׁוּב הַבַּיְתָה — עִכְּבָם עוֹד הַמּוֹרֶה הָרָאשִׁי לְשָׁעָה קְצָרָה; חָפֵץ הָיָה לִדְרשׁ לִפְנֵיהֶם מֵעִנְיַן הֶחָג שֶׁל יוֹם מָחָר.

וְהָיוּ שָׁם נְעָרִים רַבִּים, וּבֵינֵיהֶם זְבֻלוּן גָּלִילִי, אֲשֶׁר הִתְרָעֲמוּ בְּלִבָּם עַל מוֹרָם וְאָמְרוּ: אִבּוּד עֵת זֶה לָמָּה? הַאִם מְחֻיָּבִים אָנוּ דַּוְקָא לָדַעַת טַעֲמֵי הַחַגִּים? דַּיֵּנוּ כִּי חַג לָנוּ מָחָר.

וּנְעָרִים אֲחֵרִים, וּבְרֹאשָׁם יִגְאָל אָשֵׁרִי, רִנְּנוּ[1]) אַחַר מוֹרָם וְאָמְרוּ זֶה לָזֶה:

— עִכּוּב זֶה לָמָּה? הַאֵינֶנּוּ יוֹדְעִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים מִסְּפָרֵינוּ? אִם אֵין אָנוּ זוֹכְרִים אֶת הַכֹּל מֵאֶשְׁתָּקַד[2])?

---

[1]) דִּבְּרוּ בְּתַרְעוּמוֹת.

[2]) מִן הַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה.

יְקָרָה הַשָּׁעָה לְנַעֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם, כִּי יֵשׁ לָהֶם בַּמֶּה לְבַלּוֹת אוֹתָהּ.

כְּמוֹ עָב קַל יָרַד וְכִסָּה אֶת הַפָּנִים הָעַלִּיזִים שֶׁל נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה; דּוֹמֶה הָיָה שֶׁגַּם הַתְּמוּנוֹת הָעַתִּיקוֹת הַתְּלוּיוֹת עַל הַקִּירוֹת מַבִּיטוֹת זוּ לָזוּ בְּתַרְעֻמוֹת.

אֲבָל אַךְ הוֹפִיעַ הַמּוֹרֶה הָרָאשִׁי הֶחָסוֹן וְהֶעָלִיז עַל הַקָּתֶדְרָה, וְהֶעָב עָבַר מֵעַל כָּל פָּנִים. כָּל הַתַּלְמִידִים נָשְׂאוּ עֵינֵיהֶם אֶל פְּנֵי מוֹרָם כַּעֲלִיצוּת יְלָדִים.

הֵמָּה אָהֲבוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וּמֵרֹב הָאַהֲבָה, אֲשֶׁר רָחַשׁ לְבָבָם לָאִישׁ הַנַּעֲלֶה הַזֶּה, לֹא יָכֹל שׁוּם תַּלְמִיד לְהִתְרָעֵם עָלָיו בְּפָנָיו אֲפִילוּ בְּמַחֲשָׁבָה.

הַמּוֹרֶה הִתְחִיל לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו לִפְנֵי תַלְמִידָיו הָאֲהוּבִים לוֹ. כֻּלָּם הִטּוּ אֵלָיו אֶת אָזְנֵיהֶם, כְּאִלּוּ כָּל מַה שֶּׁהֵם שׁוֹמְעִים — חָדָשׁ הוּא לָהֶם.

וּבֶאֱמֶת שָׁמְעוּ גַם הַרְבֵּה חֲדָשׁוֹת בִּדְבָרָיו. דָּנִיאֵל הַיִּזְרְעֶאלִי הָיָה נִזְהָר תָּמִיד שֶׁלֹּא לְהַגִּיד לְתַלְמִידָיו דָּבָר יָשָׁן בְּלִי חַדֵּשׁ בּוֹ אֵיזֶה חִדּוּשׁ. הוּא יָדַע אֶת נֶפֶשׁ הַנַּעַר,

הָאוֹהֶבֶת רַעֲנַנּוּת וּבוֹחֶלֶת [3]) בְּכָל נוֹשָׁן; לֹא עַל חִנָּם נִתְמַנָּה לְמוֹרֶה רָאשִׁי בְּבֵית הַסֵּפֶר „נֶצַח", הַטּוֹב בְּכָל בָּתֵּי סֵפֶר שֶׁל הַמֶּמְשָׁלָה.

הַמּוֹרֶה גָּמַר אֶת דְּרָשָׁתוֹ; וְהַתַּלְמִידִים עָזְבוּ אֶת בֵּית סִפְרָם וַיֵּלְכוּ אֶל בֵּיתָם בִּשְׁתִיקָה. שְׁקוּעִים הָיוּ בְּמַחֲשָׁבוֹת עַל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁמְעוּ זֶה עַתָּה מִפִּי מוֹרָם.

וּבִשְׁתִיקָה נֶעֶלְמוּ בֵּין שְׂדֵרוֹת הָעֵצִים הָעֲנֵפִים [4]), שֶׁעַל מִגְרַשׁ „תַּחְכְּמוֹנִי". וּמִגְרַשׁ „תַּחְכְּמוֹנִי" הוּא כִּכָּר עֲגֻלָּה וּרְחָבָה מְאֹד, הָעוֹמֶדֶת בְּטַבּוּרָהּ [5]) שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם. כָּל רְחוֹבוֹת הַקִּרְיָה כָּלִים אֵלֶיהָ מִסָּבִיב, עַד שֶׁאֵין לְךָ פִּנָּה בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁלֹּא תִהְיֶה לָהּ דֶּרֶךְ סְלוּלָה וּמְתֻקֶּנֶת בְּמֶרְכָּבָה אֶלֶקְטְרִית אֶל מִגְרַשׁ תַּחְכְּמוֹנִי.

עַל מִגְרָשׁ זֶה בְּנוּיִם כָּל בָּתֵּי הַסֵּפֶר וְהַיְשִׁיבוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם. וְעֵצִים רַבִּים וּגְבֹהִים נְטוּעִים שָׁם סְבִיב בָּתֵּי

[3]) מוֹאֶסֶת.

[4]) בַּעֲלֵי עֲנָפִים רַבִּים.

[5]) בְּתָוֶךְ בְּאֶמְצַע.

הַסֵּפֶר בְּשׁוּרוֹת יְשָׁרוֹת, עֲקֻמּוֹת וַעֲגֻלּוֹת, וְהֵם מְכַסִּים אֶת הַמִּגְרָשׁ; וּמַרְאֵהוּ כְּיַעַר גָּדוֹל, שֶׁבְּנוּיִם בּוֹ בָּתֵּי קַיִץ נֶחֱמָדִים.

שָׁם גַּם בְּרֵכַת הַמַּיִם „כּוֹס רְוָיָה", הַמְסַפֶּקֶת מַיִם חַיִּים לְכָל בָּתֵּי הַקִּרְיָה דֶּרֶךְ צִנּוֹרוֹת, שֶׁמִּתַּחַת לָאֲדָמָה; שָׁם גַּם „עַמּוּד הָאֵשׁ" הַמַּשְׁפִּיעַ אוֹר אֶלֶקְטְרוֹן לְכל בָּתֵּי הָעִיר וּלְכָל רְחוֹב וּפִנָּה דֶּרֶךְ חוּטֵי בַרְזֶל, הַמְּתוּחִים מִלְמָעְלָה. כֵּן מַשְׁפִּיעַ הַיַּעַר הַזֶּה תָּמִיד מַיִם מִתַּחַת, וְאוֹר וְרֵיחוֹת נְעִימִים מִלְמַעְלָה – עַל צִיּוֹן וְיוֹשְׁבֶיהָ בְּלִי כָל הַבְדֵּל וּפְדוּת.

וּבָתֵּי הַסֵּפֶר שֶׁבְּתוֹךְ הַיַּעַר מְחַנְּכִים צְעִירִים, מָגִנֵּי הָאָרֶץ, מְאוֹרֵי הָעוֹלָם וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לְעַם יִשְׂרָאֵל.

הַנְּעָרִים יָצְאוּ כָּל אֶחָד דֶּרֶךְ שַׁעֲרוֹ. יִגְאָל אָשֵׁרִי, וְכַלוֹן גָּלִילִי וְיֶתֶר חַבְרֵיהֶם יָצְאוּ דֶּרֶךְ „שַׁעַר הַתִּקְוָה" וְהִגִּיעוּ לְפָרָשַׁת שְׁנֵי רְחוֹבוֹת יָפִים: „פִּנַּת יִקְרַת" וְ„שַׁעֲרֵי עוֹלָם". שָׁם יָשְׁבוּ עַל „סַפְסַל הַמְּנוּחָה", וְהִמְתִּינוּ לְמֶרְכֶּבֶת הַמְסִלָּה.

בֵּין כֹּה וָכֹה יָצְאוּ אֶל הַכִּכָּר גַּם יַלְדֵי בֵּית הַסֵּפֶר „רַעֲנַנּוּת". הֵמָּה הִשְׁתּוֹבְבוּ וְצָהֲלוּ מֵרֹב שִׂמְחָה, הַשּׁוּרָה עַל יְלָדִים בְּעֶרֶב יוֹם־טוֹב.

וְכָלוֹן גָּלִילִי פָּנָה אֶל אַחַד הַיְלָדִים הָעַלִּיזִים וַיָּבֹא עִמָּם בִּדְבָרִים:

— הוֹי, מַר־דְּרוֹר! שָׁלוֹם! וְ„קִדּוּשׁ" אַתָּה יוֹדֵעַ כְּבָר עַל פֶּה?

זֶה הָיָה יֶלֶד עַלֵּז וְיָפֶה, שֶׁהַכֹּל הָיוּ אוֹהֲבִים לָשִׂיחַ עִמּוֹ.

וְהַיֶּלֶד הָעַלִּיז תֵּחַת לַעֲנוֹת: „הֵן!" עָמַד וְקָרָא:

בָּרוּךְ... אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן... וַתִּתֶּן לָנוּ... מוֹעֲדִים לְזִכְרוֹנוֹת וְחַגִּים לִסְמָלִים *) אֶת יוֹם „חַג הֶעָתִיד" הַזֶּה, סֵמֶל הָאֹשֶׁר הַמְקֻוֶּה לְ...

הַיֶּלֶד נִכְשַׁל בִּלְשׁוֹנוֹ; עֵינָיו הִבְרִיקוּ, כִּמְחַפְּשׂוֹת אַחֲרֵי אֲבֵדָה: הוּא שָׁכַח אֶת סוֹף הַקִּדּוּשׁ.

וְאוּלָם הוּא הִתְחַכֵּם וְהִתְחִיל לִצְחֹק צְחוֹק עַלִּיז וּמְצַלְצֵל, עַד כִּי לֹא יָכְלוּ הַשּׁוֹמְעִים לְהִתְאַפֵּק גַּם הֵמָּה מִצְּחוֹק, וְלֹא נוֹדַע מִי הוּא הֶעָלוּב.

צְחוֹק הַנְּעָרִים הִתְגַּלְגֵּל בְּרַחֲבֵי הָאֲוִיר. וְהָעוֹבְרִים הִבִּיטוּ רֶגַע עַל הַיְלָדִים הָעַלִּיזִים הַצּוֹחֲקִים בְּקוֹל, וּשְׂחוֹק קַל נִרְאָה גַּם עַל שִׂפְתֵיהֶם הֵם וְהָלְכוּ לְדַרְכָּם.

---

*) סֵמֶל־תְּמוּנָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רֶמֶז לְאֵיזֶה דָבָר.

מִתּוֹךְ צְחוֹק לֹא הִתְבּוֹנְנוּ הַיְלָדִים כִּי כְּבָר בָּאָה הַמֶּרְכָּבָה שֶׁעָמְדָה רֶגַע וְעָבְרָה. הַצְּחוֹק נִפְסַק לְקוֹל קוֹרֵא, שֶׁהִגִּיעַ לְאָזְנֵיהֶם:

— מַמְתַּקֵּי־עָתִיד! טוֹבִים, עֲרֵבִים, טוֹבִים! סֻכָּרִיּוֹת עָתִיד!"...

זֶה הָיָה קוֹל נַעַר רוּמַנִּי, יְלִיד בְּכַּרֶשְׁתִּי, בִּירַת הַגָּרִיָּה הַחֲדָשָׁה. אֻמָּה זוֹ הָיְתָה בְּיָמֶיהָ עַם יוֹשֵׁב עַל אַרְצוֹ. מֶמְשָׁלָה שֶׁהָיְתָה לָהּ בְּיָמֶיהָ בָּתֵּי־כֶלֶא וּפְקִידִים וְשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לְעֶבֶד שָׁפֵל כִּי יִמְשֹׁל;— עַתָּה אֵין לָהּ כְּלוּם. מֵהֶם הִתְעָרְבוּ בַּגֵּרִים שֶׁהִתְיַשְּׁבוּ בְּאַרְצָם, וְאַחֲרֵי כֵן נִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי הַהֲגָרִים שְׁכֵנֵיהֶם.

וַעֲכְשָׁיו אֵין לָהּ כֹּל, וְהִיא מְסַפֶּקֶת לְעוֹלָם עֲנִיִּים מַחֲזִירִים עַל הַפְּתָחִים – וּנְעָרִים נוֹשְׂאִים מַמְתַּקִּים לִמְכִירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְהַנַּעַר הָרוּמַנִּי נָשָׂא סַל „מַמְתַּקֵּי עָתִיד" עַל רֹאשׁוֹ וּמַכְרִיז בְּקוֹל עָצוּב עַל טוּב טַעֲמָם, לִמְשֹׁךְ עָלָיו עֵינֵי יַלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם.

„מַמְתַּקֵּי הֶעָתִיד" הֵם מִינֵי מַמְתַּקִּים וְסֻכָּרִיּוֹת, שֶׁנּוֹהֲגִים הַנְּעָרִים לֶאֱכֹל בְּחַג הֶעָתִיד, הֶחָל בְּתִשְׁעִי לְחֹדֶשׁ אָב; וּמְצֻיָּנִים הֵם בְּתַבְנִיתָם וּבִכְרִיכָתָם: הֵם עֲשׂוּיִם בְּתַבְנִית בֵּיצָה וּכְרוּכִים בִּנְיָר מִצֶּבַע אֵפֶר.

וְהַנְּעָרִים הֵחֵלּוּ לְהִתְוַכֵּחַ: „סְמָלִים אֵלּוּ – עַל מָה הֵם מְרַמְּזִים?" יִגְאָל אָשֵׁרִי אָמַר, שֶׁבְּוַדַּאי זֵכֶר הֵם לְאֶחָד מֵאֲסוֹנוֹת עַם יִשְׂרָאֵל בְּיָמִים מִקֶּדֶם. צֶבַע הָאֵפֶר מֵעִיד עַל זֶה. אֲבָל מָה עִנְיַן בֵּיצָה לְאָסוֹן – אֵינוֹ יוֹדֵעַ.

וְזְבֻלוּן גְּלִילִי אָמַר, כִּי הַבֵּיצָה הִיא סֵמֶל הֶעָתִיד: מִן הַבֵּיצָה יָצָא אֶפְרֹחַ וְדוֹר חָדָשׁ; אֲבָל צֶבַע הָאֵפֶר אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הוּא.

וְנַעַר אֶחָד וּשְׁמוֹ חַיִּים שָׂשׂוֹן הִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם וְאָמַר: „אִם אֵינְכֶם יוֹדְעִים אֶת טַעַם הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, יְכוֹלִים אַתֶּם לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַנְּיָרוֹת וְלֶאֱכֹל אֶת הַמַּמְתַּקִּים שֶׁטַּעֲמָם בְּוַדַּאי מָתוֹק מְאֹד".

– יָדוּעַ אַתָּה לָנוּ בְּבֵית הַסֵּפֶר לְשׂוֹנֵא פִּרְקֵי הַהִסְטוֹרִיָּה – עָקַץ אוֹתוֹ אָשֵׁרִי – תָּמִיד אַתָּה מִתְקַשֶּׁה בְּעִנְיָנִים, שֶׁצָּרִיךְ לָהֶם זְכִירָה.

– וְהַצֶּדֶק אִתּוֹ. קָרָא גָלִילִי. מַה שֶּׁהָיָה – כְּבָר אֵינוֹ שֶׁלָּנוּ; וּבַמֶּה שֶּׁיִּהְיֶה יֵשׁ לְכֻלָּנוּ חֵלֶק. עַם הֶעָתִיד אֲנַחְנוּ! בּוֹרְאִים אָנוּ עָתִיד נַעֲלֶה – לָנוּ וּלְכָל בָּאֵי עוֹלָם! עַם יִשְׂרָאֵל הוּא אִלָּן, שֶׁעֲנָפָיו מַבִּיטִים לְמָעְלָה.

– וְשָׁרָשִׁים יַכֶּה מִתָּחַת – מְסַיֵּם אָשֵׁרִי.

בֵּין כֹּה הוֹפִיעַ לְעֵינֵיהֶם עִתּוֹן „הַצָּהֳרַיִם", שֶׁהָדְבַּק עַל הָעַמּוּד מִמּוּל „סַפְסַל הַמְּנוּחָה", וְהֵם הִתְחִילוּ לִקְרֹא שָׁם מוֹדָעָה בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת: „תַּיָּר אֶחָד מְפֻרְסָם מָצָא בְּאַחַת מֵחָרְבוֹת אֵרֹפָּה אַחַת מִקִּינוֹת הַמְּשׁוֹרֵר הַגָּדוֹל יְהוּדָה הַלֵּוִי, אֶחָד מִמְּשׁוֹרְרֵי הַ„גָּלוּת". שֵׁם הַקִּינָה „צִיּוֹן" וְהִיא כְּתוּבָה בִּכְתַב־יָד עַל קְלָף, וְנִכָּר הַדָּבָר, שֶׁהִיא כְּתוּבָה בְּעֶצֶם יְדֵי הַמְּשׁוֹרֵר. מָחָר בְּשָׁעָה הָרְבִיעִית אַחַר הַצָּהֳרַיִם יִקְרָא אוֹתָהּ בְּאוּלַם הַכְּנֵסִיָּה. וְהוּא מַבְטִיחַ אֶלֶף שֶׁקֶל לְאִישׁ שֶׁיּוּכַל לְהִתְאַפֵּק וְלֹא יִבְכֶּה לִשְׁמֹעַ הַקִּינָה הַזֹּאת. בִּשְׁבִיל כָּל אֶזְרְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֵין מְקוֹמוֹת בָּאוּלָם, וְגַם אֵין לָהֶם כָּל צֹרֶךְ בְּדָבָר. כִּי עַל פִּי הַהַמְצָאָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁהִמְצִיא יְהוּדָה מַיְמוֹנִי, נִבְנְתָה מְכוֹנָה וְהִתְאַחֲדָה עִם מְכוֹנַת „עַמּוּד הָאֵשׁ",

עַד שֶׁכָּל אִישׁ יָכוֹל לָשֶׁבֶת בְּבֵיתוֹ, וְלִשְׁמֹעַ וְלִרְאוֹת, כְּאִלּוּ הוּא יוֹשֵׁב בָּאוּלָם.

הַמּוֹדָעָה הַזֹּאת נָתְנָה עִנְיָן רַב לַנְּעָרִים לְהִתְעַסֵּק בָּהּ. חַיִּים שָׁשׁוֹן הוֹדָה וְלֹא בֹשׁ לְהַגִּיד, שֶׁאֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה הִיא „גָּלוּת" וּמַה הִיא „קִינָה".

גָּלִילִי הִבְטִיחָהוּ לְעַיֵּן בְּמִלּוֹנוֹ הַגָּדוֹל אֶת בֵּאוּר הַמִּלּוֹת הָאֵלֶּה.

וְיִגְאָל אָשֵׁרִי אָמַר, כִּי בָּטוּחַ הוּא שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְהִתְאַפֵּק מִבְּכִי, יַעַן כִּי הוּא לֹא בָכָה מֵעוֹלָם עַל צָרָה שֶׁלֹּא רָאָה בְעֵינָיו. בִּכְלָל קָשֶׁה הוּא לִבְכִיָּה.

קוֹל פַּעֲמוֹן הַמֶּרְכָּבוֹת הִפְסִיק אֶת הַשִּׂיחָה. שְׁלֹשֶׁת הַנְּעָרִים הָלְכוּ לָהֶם אִישׁ לְדַרְכּוֹ בְּהַחְלָטָה לְכַוֵּן מָחָר אֶת הַשָּׁעָה, לְהִתְאַסֵּף בְּבֵית אֶחָד וְלִשְׁמֹעַ אֶת קִינַת יְהוּדָה הַלֵּוִי. —

• • •

לְמָחָר נֶאֶסְפוּ כָּל תַּלְמִידֵי בָּתֵּי הַסֵּפֶר עַל מִגְרַשׁ תַּחְכְּמוֹנִי וְהִתְיַצְּבוּ בְּשׁוּרוֹת שׁוּרוֹת שֶׁל חֲצִי גֹרֶן עֲגֻלָּה — שׁוּרָה בְּתוֹךְ שׁוּרָה, וַיֵּצְאוּ תַּחַת הַשְׁגָּחַת מוֹרֵיהֶם אֶל מִגְדַּל

הֶ„עָתִיד". וְזֶה הוּא מִגְדַּל בִּירוּשָׁלַיִם. שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּחַג הֶעָתִיד מוֹסִיפִים תַּלְמִידֵי כָּל בֵּית סֵפֶר נִדְבָּךְ [1]) שֶׁל לְבֵנִים; וּכְבָר גָּדוֹל הוּא הַמִּגְדָּל וְגָבֹהַּ מְאֹד; וּמִשָּׁנָה לְשָׁנָה הוּא הוֹלֵךְ וּמִתְרוֹמֵם, כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְבּוּ בָּתֵּי הַסֵּפֶר בִּירוּשָׁלַיִם וּבְעָרֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי גַּם מֵעָרִים אֲחֵרוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹלִים הַתַּלְמִידִים בְּחַג הֶעָתִיד לִבְנוֹת אֶת הַמִּגְדָּל. מְקַוִּים שֶׁבְּקֶרֶב הַשָּׁנִים יוּכְלוּ לְהַבִּיט מֵרֹם פִּסְגַּת הַמִּגְדָּל הַזֶּה אֶל הָרֵי אֲרָרָט וְהַרְרֵי הָאָלְף וְכוֹכָבִים חֲדָשִׁים יִמָּצְאוּ אָז בַּשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם עַד הַיּוֹם. —

בְּתוֹךְ הַמִּגְדָּל הַזֶּה יֵשׁ בֵּית חֲרֹשֶׁת לְבַרְזֶל, אֲשֶׁר לֹא עָשׂוּ בוֹ עוֹד שׁוּם מְלָאכָה. עָתִיד הוּא בֵּית הַחֲרֹשֶׁת הַהוּא לַיּוֹם, שֶׁיְכַתְּתוּ בוֹ כָּל הָעַמִּים אֶת חַרְבוֹתֵיהֶם וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם וְגוֹי אֶל גּוֹי לֹא יִשָּׂא עוֹד חֶרֶב וּמִלְחָמָה תֶּחְדַּל מִן הָאָרֶץ. אָז יָבִיאוּ הֵנָּה אֶת שִׁבְרֵי הַחֲנִיתוֹת וְהַחֲרָבוֹת, וְיַעֲשׂוּ מֵהֶם פַּסִּים לִגְשָׁרִים וּמְסִלּוֹת.

מִן הַמִּגְדָּל הָלְכוּ אֶל שְׂדֵה „מָגֵן אֶרֶץ" לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ שָׁם בְּתַכְסִיסֵי מִלְחָמָה, כַּמִּנְהָג בַּיּוֹם הַזֶּה.

[1]) שׁוּרַת לְבֵנִים בְּבִנְיָן.

אַחֲרֵי הַמִּשְׂחָקִים נִפְרְדוּ שְׁלשֶׁת הָרֵעִים מֵעַל הַמַּחֲנֶה וְהָלְכוּ.

הֵמָּה נֶאֶסְפוּ לְבֵית זְבָלוּן גָּלִילִי, וַיֵּשְׁבוּ בְּחֶדֶר מְיֻחָד וַיְחַכּוּ לַשָּׁעָה הַשְּׁבִיעִית שֶׁאָז תָּחֵל קְרִיאַת הַקִּינוֹת שֶׁל יְהוּדָה הַלֵּוִי.

וְהַשָּׁעָה הִגִּיעָה.

הַמָּסָךְ הוּרַם וּלְעֵינֵי הָרוֹאִים הוֹפִיעָה מַחֲזֶה.

הֵיכָל שָׂרוּף... גַּלֵּי אֵפֶר מַעֲלִים עָשָׁן מִסָּבִיב. וִיצוּרִים קְטַנִּים בִּדְמוּת אֲנָשִׁים, פְּנֵיהֶם שְׁחוֹרִים וּקְמוּטִים וְעֵינֵיהֶם נְמַקּוֹת, מִתְנוֹדְדִים. כִּצְלָלִים בֵּין גַּלֵּי הָאֵפֶר הָעֲשֵׁנִים מִתְנוֹדְדִים וּמְחַפְּשִׂים דְּבַר־מָה... אֵין זֹאת כִּי רְעֵבִים הֵם הַיְּצוּרִים הָאֻמְלָלִים הָאֵלֶּה... וִיצוּר אֶחָד קָטָן מוֹצֵא בֵּיצָה, שׂוֹמֵחַ עָלֶיהָ וּמַנִּיחָהּ בְּתוֹךְ אֵפֶר הַשְּׂרֵפָה. כַּעֲבֹר רְגָעִים מִסְפָּר הוּא מוֹצִיאָהּ וְטוֹבְלָהּ בָּאֵפֶר וְאוֹכְלָהּ לְתֵאָבוֹן, וּמְבָרֵךְ אֶת הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר הִשְׁאִיר עוֹד מְעַט רֶמֶץ [2]) מֵהֵיכָל לִצְלוֹת לוֹ בֵּיצָה.

הַיְּצוּרִים נֶעֱלָמִים.

---

[2]) אֵפֶר חַם מְעֹרָב בְּנִצוֹצוֹת אֵשׁ.

וְאִישׁ עָטוּף שְׁחוֹרִים יוֹשֵׁב בֵּין גַּלֵּי הַהֵיכָל. לְחָיָיו חֲרוּרוֹת, מִצְחוֹ קָמוּט וְכֻלּוֹ אֲבֵלוּת מָרָה מְלֵאָה יֵאוּשׁ, וְהוּא מְקוֹנֵן וְאוֹמֵר:

„צִיּוֹן! הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ?"

וְהַקּוֹל רוֹעֵד כְּקוֹל אָסִיר בּוֹקֵעַ וְעוֹלֶה מִתַּחְתִּית הַבּוֹר וַאֲנָחָה מִתְפָּרֶצֶת בַּהֲמוֹן תַּמְרוּרִים:

„אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינָי, עֵת אֶחֱזֶה, כִּי יְסַחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת כְּפִירָיִךְ?"

וְהוּא מְקוֹנֵן וּמְקוֹנֵן וְגַלֵּי הָאֵפֶר מִסְתַּכְּלִים בּוֹ דוֹמְם וַעֲשֵׁנִים.

„כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט!"

הַנְּעָרִים לֹא יָכְלוּ עוֹד לְהִתְאַפֵּק. הֵמָּה גָּעוּ בִּבְכִיָּה. דוֹמֶה הָיָה לָהֶם, שֶׁנֶּעְתְּקוּ מִמְּקוֹמָם וְהָשְׁלְכוּ אֶל הֶעָבָר הָרָחוֹק... יְרוּשָׁלַיִם הָרְבָה, זָרִים מוֹשְׁלִים בָּהּ, וְהֵמָּה אֲסוּרִים בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל לִבְנוֹת מֵאַבְנֵי הֶחֳרָבוֹת אַרְמוֹנוֹת לְזָרִים.

הַנְּעָרִים הִתְרוֹמְמוּ מֵעַל מְקוֹמָם כְּפַעַם בְּפַעַם, קָמוּ

וַיֵּשְׁבוּ, יָשְׁבוּ וְקָמוּ, לָחֲצוּ אֶגְרוֹפֵיהֶם, כְּאִלּוּ חֲפֵצִים הֵם לְהִתְנַפֵּל עַל אֵיזֶה אוֹיֵב וּלְמַגְּרוֹ לָאָרֶץ.

וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁמֹעַ אֶת הַקִּינוֹת עַד תֻּמָּן, קָמוּ וַיֵּצְאוּ.

* * *

לְמָחָר נִפְגְּשׁוּ הָרֵעִים בְּשַׁעַר הַתִּקְוָה.

– הִנֵּה הֵבֵאתִי לְךָ אֶת הַמִּלּוֹן – אָמַר זְבֻלוּן גְּלִילִי לְחַיִּים־שָׂשׂוֹן – חַפֵּשׂ וְתִמְצָא בּוֹ בֵּאוּר לַמִּלּוֹת „גָּלוּת" וְ„קִינָה".

– הֶרֶף מִמֶּנִּי – עָנָה חַיִּים שָׂשׂוֹן, – כְּבָר הִרְגַּשְׁתִּי אֶתְמוֹל אֶת הַפֵּרוּשׁ הַנּוֹרָא שֶׁל שְׁתֵּי הַמִּלּוֹת הַמְאָרְרוֹת הָאֵלֶּה.

כָּל אֶזְרָחֵי יְרוּשָׁלַיִם גָּעוּ אֶתְמוֹל בִּבְכִי, כַּךְ מְסַפְּרִים. אָנֹכִי לֹא הֶאֱמַנְתִּי, שֶׁיַּלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם יוּכְלוּ לִבְכּוֹת כָּל כַּךְ.

– „נְעִימָה הַשִּׂמְחָה אַחֲרֵי אֵבֶל עָבַר וּמְדֻמֶּה".

– וּנְעִימוֹת „תִּקְווֹת הֶעָתִיד הַקְּשׁוּרוֹת אֶל עָבָר נוֹרָא כָּזֶה".–

– מֵהַיּוֹם – הִבְטִיחַ חַיִּים שָׂשׂוֹן – אֶלְמַד הַהִסְטוֹרְיָה בִּשְׁקִידָה וּבְחֵשֶׁק רַב.–

– אֲבָל אַל תִּשְׁתַּקַּע בָּה יוֹתֵר מִדַּי – הִזְהִירוּ אותו הָרֵעִים – אֲנַחְנוּ בְּנֵי הֶעָתִיד הִנֵּנוּ ! בְּנֵי עָתִיד גָּדוֹל וְנִפְלָא ; אֶת הֶעָבָר יְכוֹלִים אָנוּ לִזְכֹּר, אֲבָל אֶת הֶעָתִיד הֲלֹא נַרְגִּישׁ !...

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

№ 164—165

פרחים

שְׁתֵּי כַלּוֹת.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

שְׁתֵּי כַלּוֹת.

(אַגָּדָה).

שְׁתֵּי נְעָרוֹת יָרְדוּ אֶל הַיְאוֹר בַּיָּמִים שֶׁבֵּין פּוּרִים לְפֶסַח. הָאַחַת יָרְדָה לְטַהֵר אֶת כְּלֵי הַמִּטְבָּח מִן הֶחָמֵץ שֶׁעֲלֵיהֶם; וְהַשֵּׁנִית – לִטְבֹּל כֵּלִים חֲדָשִׁים, שֶׁקָּנְתָה אִמָּהּ לְחַג הַפֶּסַח.

שֵׁם הָרִאשׁוֹנָה בַּכֹּל; וְשֵׁם הַשְּׁנִיָּה עָדָה.

וְעַל שְׂפַת הַיְאוֹר הָיָה נָטוּעַ עֵץ זָקֵן – זָקֵן מְאֹד; וּכְבָר נֶחְשְׂפָה קְלִפַּת הָעֵץ עַל יְדֵי הָעִזִּים וְהַתְּיָשִׁים, אֲשֶׁר בָּאוּ יוֹם־יוֹם וְכוֹסְסוּהָ; וּכְבָר עֹרוּ שָׁרָשָׁיו עַל יְדֵי הַחֲזִירִים, אֲשֶׁר בָּאוּ יוֹם־יוֹם וַיְכַרְסְמוּ תַּחְתֵּיהֶם; וּכְבָר נָכַב גִּזְעוֹ מֵרֹב יָמִים -- אֲבָל הָעֵץ הַזָּקֵן חִדֵּשׁ אֶת נְעוּרָיו בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְנָתַן עֲנָפִים יְרוּקִים מִלְּמַעְלָה כְּעֵץ צָעִיר.

וְקִנְּנוּ אוֹרְחֵי הָאָבִיב – צִפֳּרֵי זִמְרָה, בֵּין עֳפָאָיו מִלְּמָעְלָה; וּשְׁרָצִים וּרְמָשִׂים – בְּתוֹכוֹ מִלְּמָטָּה.

יָשְׁבָה לָהּ עָדָה מֵעֵבֶר לָעֵץ — מִלְמַעְלָה, לְבַל יִטַּמְּאוּ כֵּלֶיהָ הַחֲדָשִׁים בְּחָמֵץ, אֲשֶׁר יִשָּׂא הַנָּהָר מִכְּלֵי בְּכֹל חֲבֶרְתָּהּ; וְכַאֲשֶׁר כִּלְּתָה לִטְבֹּל אֶת כֵּלֶיהָ, חִכְּתָה לַחֲבֶרְתָּהּ לָשׁוּב עִמָּהּ הַבַּיְתָה; וּבֵין כַּךְ שָׁכְבָה לָהּ תַּחַת הָעֵץ, וַתַּבֵּט עַל סְבִיבָהּ.

הִבִּיטָה אֶל עַנְפֵי הַצַּמֶּרֶת וְחָפְצָה לְשַׁעֵר, כַּמָּה שָׁנִים עוֹד תַּעֲבֹרְנָה, עַד אֲשֶׁר יַעֲלוּ וְיִגְבְּהוּ מִכָּל בִּנְיְנֵי הָעִיר.

אָז הִבִּיטָה אֶל גַּלֵּי הַנָּהָר הָרוֹדְפִים בְּכַוָּנָה אִישׁ אַחַר רֵעֵהוּ — וְחָפְצָה לָדַעַת: מֵאֵימָתַי הִתְחִילוּ הַגַּלִּים לִשְׁטֹף בַּנָּהָר? וְעַד מָתַי יִשְׁטֹפוּ?

וַחֲפֵצָה הִיא לָדַעַת אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרָה וְהָיָה בַּיָּמִים שֶׁעָבְרוּ, וְאֶת כָּל אֲשֶׁר יִקְרֶה אַחַר הַרְבֵּה־הַרְבֵּה שָׁנִים; אֶת הַנְּעָרוֹת אֲשֶׁר תַּעֲמֹדְנָה אַחֲרֵי הַרְבֵּה־הַרְבֵּה שָׁנִים עַל שְׂפַת נָהָר־זֶה, עַל מְקוֹמָהּ־זֶה, וְתִטְבֹּלְנָה כֵּלִים לְחַג הַפֶּסַח; אֶת הַנְּעָרִים, אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אָז וְיַשְׁלִיכוּ אֲבָנִים קְטַנּוֹת עַל חֶלְקַת פְּנֵי הַנָּהָר — אֶת הַכֹּל חֲפֵצָה הִיא לָדַעַת.

וּבְכֹל גֵּרְדָה וְגֵרְדָה אֶת הֶחָמֵץ מִתּוֹךְ הַקְּדֵרוֹת, וּבֵין

כַּךְ הִסְתַּכְּלָה בַּגַּלִּים הַשּׁוֹבָבִים, הַהוֹמִים וְיוֹרְדִים, יוֹרְדִים וְהוֹמִים;

חֲפֵצָה הִיא לָדַעַת: מֵאַיִן יִפַּכֶּה הַנָּהָר? אָנָה יָבֹאוּ הַגַּלִּים? כַּמָּה נְעָרוֹת עוֹמְדוֹת הַיּוֹם עַל שְׂפָתוֹ וּמְטַהֲרוֹת כְּלֵי חָמֵץ? כַּמָּה עֲיָרוֹת, כְּפָרִים, אָדָם וּבְהֵמָה שׁוֹתִים מִמֵּימָיו? וּמָה עוֹשִׂים עַכְשָׁיו כָּל בְּנֵי הָאָדָם? מָה הֵם עוֹשִׂים תָּמִיד?

הוֹמִים הַגַּלִּים הַקַּלִּים, מִשְׁתּוֹבְבִים כְּסַם־קַוֵּי שֶׁמֶשׁ הָאָבִיב; וּשְׁתֵּי צִפֳּרִים בֵּין הָעֳפָאִים מְצַפְצְפוֹת וּמִתְלַחֲשׁוֹת בְּאֲהָבִים:

„מְשְׁשְׁשְׁ־נַרְרְרְ! מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה!“

— „שְׁקְ־שְׁקְ־שְׁקְ־שְׁקְקְקְ! יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ!“

— „לְבְלְבְלְבְ! לִבַּבְתִּנִי אֲחוֹתִי כַלָּה!“

פָּנְתָה לָהּ עָדָה מִתּוֹךְ צְחוֹק לַחֲבֶרְתָּהּ, וְאָמְרָה: „מִי אֲשֶׁר יַגִּיד לִי מַה שֶּׁיִּקְרֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים אֶהְיֶה לּוֹ לְכַלָּה!“

— וּמִי שֶׁיְּסַפֵּר לִי, מַה יַּעֲשׂוּ כָּל אַנְשֵׁי תֵבֵל בְּרֶגַע אֶחָד, וּמָה הֵם עוֹשִׂים תָּמִיד — אֶהְיֶה לּוֹ לְכַלָּה! — כֵּן אָמְרָה בְּכֹל.

הַצִּפֳּרִים הִפְסִיקוּ בְצִפְצוּפָן. הַגַּלִּים חָזְרוּ לְאָחוֹר עַל פְּסִיעָה אַחַת. רוּחַ־קַל נָשַׁב בֵּין הֶעָפָאִים. וּשְׁתֵּי הַנְּעָרוֹת הִרְגִישׁוּ, כִּי שְׁנֵי רוּחוֹת קַלִּים־קַלִּים סוֹבְבִים וּמְנַפְנְפִים אוֹתָן וְלוֹחֲשִׁים דְּבַר־מָה בְּאָזְנֵיהֶן.

„הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי בִּנְעִימוֹת הֶעָתִיד כְּדַת משֶׁה וְיִשְׂרָאֵל! — כַּךְ שָׁמְעָה עָדָה.

„הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי בִּמְרוֹרוֹת הַהוֶֹה כְּדַת משֶׁה וְיִשְׂרָאֵל! — כַּךְ שָׁמְעָה בַּכֹּל.

הִתְחִילוּ הַגַּלִּים — יוֹרְדִים וְהוֹמִים, קוֹלְעִים כְּתָרִים מִנִּיצוֹצֵי הַשֶּׁמֶשׁ; וְהַצִּפֳּרִים הִתְחִילוּ מְצַפְצְפוֹת שִׁירֵי אַהֲבָה חֲדָשִׁים.

הִתְחַלְחֲלוּ הַנְּעָרוֹת, וַתַּבֵּטְנָה אִשָּׁה אֶל רְעוּתָהּ; וְאַחֲרֵי כֵן קָמוּ וַתָּשֹׁבְנָה אִשָּׁה אֶל בֵּית הוֹרֶיהָ.

וַיְהִי בַּלַּיְלָה וַתַּחֲלֹם עָדָה חֲלוֹמוֹת נִפְלָאִים וְנִשְׂגָּבִים, אֲשֶׁר לֹא רָאֲתָה עוֹד עֵין אָדָם מֵעוֹלָם.

רָאֲתָה עָדָה אֶת יְרוּשָׁלַיִם — בְּנוּיָה כְּבַהֲדָרָהּ; וְחוֹמָה שֶׁל אֶקְדָּח [1]) עִם שַׁעֲרֵי כַּדְכּוֹד [1]) סְבִיבָהּ.

[1]) מִינֵי אֲבָנִים טוֹבוֹת.

רָאֲתָה אַרְמְנוֹת נִפְלָאִים עוֹמְדִים בְּתוֹךְ גַּנִּים וּפַרְדֵּסִים, הַמְלֵאִים תְּמָרִים עֲנָקִים, אַרְזֵי אֵל וְזֵיתֵי־שֵׂיבָה וּבֵינֵיהֶם פִּרְחֵי חֵן, שׁוֹשַׁנֵּי רֵיחַ וּגְבִיעֵי קֶסֶם.

שָׁמְעָה רִנַּת צִפֳּרִים, שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶקֶת לְעוֹלָם.

שָׁמְעָה מַנְגִּינָה, שֶׁקּוֹל כָּל הַחַי עִם הֶמְיַת גַּלִּים, וְעַזְוּעֵי שׁוֹשַׁנִּים וְלַחֲשֵׁי הָרוּחוֹת – הִתְעָרְבוּ וְהִצְטָרְפוּ בָּהּ לְמַנְגִּינָה נִפְלָאָה אֶחָת.

רָאֲתָה אִילָנֵי סְרָק שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם – מוֹצִיאִים רִמּוֹנִים וּתְמָרִים.

רָאֲתָה עֲדָרִים־עֲדָרִים בַּכַּרְמֶל וּבַגִּלְעָד, וַאֲרָיוֹת וּזְאֵבִים עוֹמְדִים עַל הַמִּשְׁמָר, לְבַל יְאֻנֶּה לָהֶם כָּל רָע.

רָאֲתָה בְּנֵי אָדָם זְקֵנִים וּפְנֵי צְעִירִים לָהֶם; צְעִירִים – וְחָכְמַת זְקֵנִים בָּהֶם.

וְעוֹד הַרְבֵּה־הַרְבֵּה דְבָרִים רָאֲתָה, אֲשֶׁר לֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לַפֶּה לְהַגִּיד.

הִיא רָאֲתָה יוֹם אֶחָד מִימֵי הֶעָתִיד.

וְגַם אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בַּהֲדָרוֹ רָאָתָה.

הַבֹּקֶר אוֹר וְהִיא יְשֵׁנָה וְחוֹלֶמֶת וְרוֹאָה וּמִתְעַנֶּגֶת.

רָאֲתָה אִמָּהּ, כִּי מְאַחֶרֶת עָדָה לָקוּם, וְהֵעִירָה אוֹתָהּ מִשְּׁנָתָהּ; אַךְ עָדָה פָּקְחָה רֶגַע אֶת עֵינֶיהָ וַתִּקְרָא: „הָהּ, אִמִּי! לָמָּה זֶּה עוֹרַרְתִּנִי וַתִּגְזְלִי מִמֶּנִּי אֶת אָשְׁרִי? הַנִּיחִי לִי וְאָשׁוּבָה לִירוּשָׁלָיִם!"

וַתִּסְגֹּר אֶת עֵינֶיהָ וַתִּישָׁן.

וַיְעוֹרְרוּהָ שֵׁנִית. וַתִּפְקַח עֵינֶיהָ וַתִּסְגְּרֵן וַתִּישַׁן שֵׁנִית.

אָז הִתְחַלְחֲלָה הָאֵם, וַתֶּאֱסֹף עָלֶיהָ אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת. וְכֻלָּם הִתְחִילוּ מְעוֹרְרִים אֶת הַיְשֵׁנָה: זֶה נָגַע בִּכְתֵפָהּ, זֶה מָרַט בִּשְׂעָרָהּ, זֶה צָבַט לְחָיֶיהָ זֶה לָחַץ בְּאֶצְבְּעֹתֶיהָ — לַשָּׁוְא! עָדָה מִתְעוֹרֶרֶת רֶגַע, נֶאֱנַחַת — וְנִרְדֶּמֶת שֵׁנִית.

כָּכָה יָשְׁנָה עָדָה אֶת כָּל יָמֶיהָ וְלֵילוֹתֶיהָ. בְּעָמָל רַב הֵעִירוּ אוֹתָהּ רֶגַע לְעֵת הָאֹכֶל; וַתֹּאכַל עַל כָּרְחָהּ וַתִּפֹּל עַל הַכַּר אֲשֶׁר לִמְרַאֲשׁוֹתֶיהָ — וַתֵּרָדַם.

וּבַכֹּל חָלְמָה בַּלַּיְלָה הַהוּא חֲלוֹמוֹת נוֹרָאִים מְאֹד: יֵשׁ אֲשֶׁר נִדְמָה לָהּ, כִּי כָּל הָעוֹלָם הוּא בֵּית־חוֹלִים אֶחָד גָּדוֹל, וְכָל אַנְשֵׁי תֵבֵל מְלֵאִים נְגָעִים, צָרַעַת, מַכְאוֹבִים — מִכַּף רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ; וְאוּלָם אֵין הַחוֹלִים הָאֵלֶּה מַרְגִּישִׁים בִּכְאֵבָם: רַק הִיא מַרְגִּישָׁה בִּכְאֵב כֻּלָּם. כָּל נֶגַע וָנֶגַע

מַכְאִיב אֶת בְּשָׂרָהּ מְאֹד־מְאֹד. מִתְעוֹרֶרֶת הִיא כְּפַעַם בְּפַעַם מִשְּׁנָתָהּ, בְּקוֹל צְעָקָה: „הוֹי, אִמָּא! מֶה עָצְמוּ מַכְאוֹבַי! מָה רַבּוּ פְּצָעַי וּנְגָעַי!"

וְהֵתֵלָּה אִמָּהּ בַּחֲלוֹמוֹתֶיהָ, וְדִבְּרָה עַל לִבָּהּ: אֲדֹנָי עִמָּךְ, בִּתִּי! אֵי לָךְ פְּצָעִים וּנְגָעִים? אֵי לָךְ מַכְאוֹבִים? רְאִי בְּשָׂרֵךְ נָקִי וְצַח כַּשֶּׁלֶג לָטֹהַר! הִתְעוֹרְרִי! הַבִּיטִי!"

אַךְ לַשָּׁוְא הָיוּ כָּל תַּנְחוּמוֹתֶיהָ: אָמְנָם רָאֹה רָאֲתָה בְּעֵינֶיהָ שֶׁאֵין כָּל נֶגַע וּפֶצַע עַל בְּשָׂרָהּ; אֲבָל חָשָׁה הִיא מַכְאוֹבִים קָשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד: „וּלְוַי, שֶׁהָיִיתִי מְלֵאָה נְגָעִים,—בָּכְתָה הַנַּעֲרָה עַל צַוְּארֵי אִמָּהּ,—וּבִלְבַד שֶׁלֹּא אָחוּשׁ בִּכְאֵבָם הַקָּשֶׁה!"

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְנַפֵּל רוֹצֵחַ בַּלַּיְלָה בַּיַּעַר עַל עוֹבְרֵי דְרָכִים, וְהֵנִיף עֲלֵיהֶם אֶת קַרְדֻּמּוֹ — וְהִתְעוֹרְרָה אָז בְּקוֹל בִּצְעָקָה נוֹרָאָה: „הוֹי אִמָּא! הָרוֹצֵחַ מְמִיתֵנִי בְקַרְדֻּמּוֹ.

— אַיֵּה רוֹצֵחַ? אֵיזֶה קַרְדֹּם?— חָרְדָה הָאֵם אֶל מִטַּת בִּתָּהּ לְנַחֲמָהּ.—הַבִּיטִי וּרְאִי: הַשְּׁעָרִים—נְעוּלִים; הַדְּלָתַיִם סְגוּרוֹת; כָּתְלֵי בֵּיתֵנוּ עָבִים!

וְיָדוֹעַ יָדְעָה הַנַּעֲרָה, כִּי אָמְנָם שַׁעֲרֵי בַרְזֶל לַחֲצֵרָם;

דְּלָתוֹת חֲזָקוֹת לְבֵיתָם, וְעַל הַחַלּוֹנוֹת – סוֹרֵג בַּרְזֶל; אֲבָל הֵן רָאֹה רָאֲתָה בְּעֵינֶיהָ אֶת הָרוֹצֵחַ וְקַרְדֻּמּוֹ, וְגַם חָשָׁה מַכָּה נוֹרָאָה עַל רֹאשָׁהּ.

כִּי נִפְתַּח לַנַּעֲרָה חוּשׁ חָדָשׁ לָחוּשׁ וּלְהַרְגִּישׁ מֵרָחוֹק אֶת כָּל אֲשֶׁר יַרְגִּישׁ אִישׁ חַי עַל פְּנֵי רַחֲבֵי תֵבֵל – וְאִמָּהּ לֹא יָדָעָה.

וְיֵשׁ אֲשֶׁר יָשַׁב שַׂר־מִלְחָמָה בְּחֶדְרוֹ, וְחִבֵּל תַּחְבּוּלָה לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עַל עַם אַחֵר וְלָשִׂים לוֹ אוֹרְבִים.

וְהִתְעוֹרְרָה אָז בְּכֹל בְּחֶרְדַּת מָוֶת וְקָרְאָה: „הוֹי, אִמָּא! אוֹרְבִים שָׂמוּ עָלֵינוּ!"

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרָה וְצָעֲקָה: „הוֹי, אִמָּא! רוֹצְחִים שָׂכְרוּ עָלֵינוּ! לְכַלּוֹתֵנוּ הֵם חֲפֵצִים!"

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרָה וּבָכְתָה; הוֹי, שִׁכּוֹר אֲנִי חוֹטֵא וּפוֹשֵׁעַ אֲנִי! אָשַׁמְתִּי, בָּגַדְתִּי, גָּזַלְתִּי!"

וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרָה וְקָרְאָה עַל פֶּה כִּתְבֵי סֵתֶר, שֶׁלֹּא יְדָעָם אִישׁ.

וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע הַדָּבָר בְּבֵית הַמַּלְכוּת, כִּי הִשְׁתַּגְּעָה

הַנַּעֲרָה וַתְּגַל דְּבָרִים שֶׁאֵין לְגַלּוֹתָם – וַיִּשְׁלְחוּ גְּרוּד לְתָפְשָׂהּ וּלְהָרְגָהּ.

וַתַּחְבִּיאֶנָּה אִמָּהּ, וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמָהּ.

כָּכָה עָבְרָה עַל שְׁתֵּי הַנְּעָרוֹת שָׁנָה מְלֵאָה. זוּ יָשְׁנָה וְהִתְעַנְּגָה עַל חֲלוֹמוֹתֶיהָ, וְאֻמְלָלָה הָיְתָה רַק בִּרְגָעִים שֶׁהִתְעוֹרְרָה; וְזוּ יָשְׁנָה וְחָשָׁה בְּצַעַר כָּל הָעוֹלָם, וּמְאֻשֶּׁרֶת הָיְתָה רַק בִּרְגָעִים שֶׁעוֹרְרַתָּה אִמָּהּ וְדִבְּרָה עַל לִבָּהּ.

עַד אֲשֶׁר הִגִּיעַ לֵיל הַסֵּדֶר, לֵיל הַשִּׁמּוּרִים שֶׁל הַשָּׁנָה הַבָּאָה.

אֲבִי עֲדָה וּבְנֵי בֵיתוֹ יָשְׁבוּ מְסֻבִּים וְעָרְכוּ אֶת סֵדֶר הַהַגָּדָה; וַעֲדָה יָשְׁבָה גַּם הִיא בְּתוֹכָם. רֹאשָׁהּ כָּפוּף בְּנֶגֶד לִבָּהּ; עֵינֶיהָ סְגוּרוֹת; לְחָיֶיהָ מַאְדִּימוֹת וּמַחֲוִירוֹת חֲלִיפוֹת וּבַת־צְחוֹק קַלָּה מְרַחֶפֶת עַל פָּנֶיהָ – וַיְהִי דִּמְיוֹנָהּ כְּשׁוֹשַׁנָּה עַל בַּדָּהּ, בְּטֶרֶם יַעֲלֶה הַשָּׁמֶשׁ.

הִיא רָאֲתָה מַחֲזוֹת הֶעָתִיד; וַעֲלִיצוּת נַפְשָׁהּ גָּדְלָה כָּל־כָּךְ, עַד כִּי פָּרְצָה הַחוּצָה בְּבַת־צְחוֹק עַל פָּנֶיהָ. כָּכָה יְאוֹר בְּלֵיל חֹשֶׁךְ סָבִיב לַבַּיִת שֶׁמְּנוֹרוֹת רַבּוֹת דּוֹלְקוֹת בּוֹ בִּפְנִים.

הִסְתַּכְּלוּ בָהּ אָבִיהָ וְאִמָּהּ לִרְגָעִים וְנֶאֱנָחוּ.

וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְ„שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ“, וְהַדֶּלֶת נִפְתְּחָה, נָפְלָה תַּרְדֵּמָה עַל כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת, וְרַק עָדָה הִתְעוֹרְרָה.

אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא רָאֲתָה בַּבָּיִת.

הוּא נִחֵם אוֹתָהּ, דִּבֶּר עַל לִבָּהּ, וְהוֹדִיעָהּ כִּי „כַּלַּת הֶעָתִיד“ הִיא, אֲבָל אֵין לוֹ רְשׁוּת לְגַלּוֹת לָהּ שֵׁם חֲתָנָהּ; אַךְ יָעוֹץ יָעַץ אוֹתָהּ, לָצֵאת בְּ„אִסְרוּ־חַג“ בַּבֹּקֶר, אֶל שְׂפַת הַנָּהָר: „שָׁמָּה תִּרְאִי רְסִיסִים, בִּקִיעֵי עֵץ, שִׁבְרֵי קְרָשִׁים – לָאֵלֶּה אַל תָּשִׂימִי לֵב; שִׁבְרֵי סְפִינוֹת וָאֳנִיּוֹת מִלְחָמָה הֵם שֶׁל עַמִּים נִלְחָמִים, שׁוֹפְכֵי דָמִים, מַטְבִּיעִים וְנִטְבָּעִים; אַךְ בֵּין אֵלֶּה תִּרְאִי שֶׁבֶר קֶרֶשׁ צָף נֶגֶד שֶׁטֶף הַגַּלִּים, וְהָלַכְתְּ אַחֲרָיו הָלוֹךְ וָלֶכֶת, הָלוֹךְ וְעָלֹה, עַד אֲשֶׁר תַּגִּיעִי אֶל מָקוֹם אֶחָד, שֶׁאֵין לִי רְשׁוּת לְגַלּוֹת לָךְ, וּמָצָאת שָׁם דְּבָרִים, שֶׁאֵינִי יָכוֹל לְהַגִּיד לָךְ מֵרֹאשׁ“.

וְגַם בַּכֹּל שָׁמְעָה בְּבֵית אָבִיהָ מִפִּי אֵלִיָּהוּ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה.

וּבְיוֹם „אִסְרוּ חַג“ בַּבֹּקֶר עָמְדוּ כְּבָר שְׁתֵּי הַנְּעָרוֹת

עַל שְׂפַת הַנָּהָר. וּכְבָר מָצְאוּ אֶת שֶׁבֶר הַקֶּרֶשׁ הַצָּף וְעוֹלֶה נֶגֶד זֶרֶם הַגַּלִּים, וַתֵּלַכְנָה אַחֲרָיו.

וַתֵּלַכְנָה וַתֵּלַכְנָה יָמִים וְלֵילוֹת, וְלֹא עָמְדוּ בְדַרְכָּן; רַק כַּאֲשֶׁר נִסְחַב הַקֶּרֶשׁ בְּאַחַד הַמְּקוֹמוֹת בָּעֵשֶׂב הַגָּדֵל עַל הַחוֹף וַיַּעֲמֹד; אָז נָחוּ גַּם הַנְּעָרוֹת מֵעֲמָלָן, וַתֹּאכַלְנָה מִצֵּידָן אֲשֶׁר לָקְחוּ עִמָּן; וְכַאֲשֶׁר תַּם צֵידָן, שָׂבְרוּ רַעֲבוֹנָן מִפְּרִי הָעֵץ, אֲשֶׁר מָצְאוּ בַיְּעָרוֹת שֶׁעַל שְׂפַת הַנָּהָר.

וַתֵּלַכְנָה וַתֵּלַכְנָה, וּכְכֹל אֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לָלֶכֶת, כֵּן קָשְׁתָה עֲלֵיהֶן הַהֲלִיכָה — וְהֵן הוֹלְכוֹת הָלוֹךְ וְעָלֹה הָהָרָה; כִּי הֲלֹא כֵן דֶּרֶךְ הַנְּחָלִים: יוֹרְדִים הֵם מִן הָהָר אֶל הָעֵמֶק; וּכְכֹל אֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לָלֶכֶת, כֵּן נִגְּפוּ רַגְלֵיהֶן בְּצוּרִים וְאַבְנֵי הַלָּמִישׁ; כִּי הֲלֹא זֶה מִשְׁפַּט כָּל הַנְּהָרוֹת: יוֹצְאִים מִבֵּין אֲבָנִים וְצוּרִים, וּבְסוֹפָם הֵם נוֹפְלִים בַּבִּצָּה וָטִיט...

כָּכָה הָלְכוּ שְׁתֵּי הַנְּעָרוֹת אִשָּׁה בְּצַד רְעוּתָהּ, אַחַת חוֹלֶמֶת־צוֹהֶלֶת, רוֹאָה מַחֲזוֹת הֶעָתִיד וְלִבָּהּ מָלֵא עֹנֶג, וְאוֹר פָּנֶיהָ מַרְנִין לְבָבוֹת; וְאַחַת מְקַמֶּטֶת פָּנִים, מַרְגִּישָׁה יִסּוּרֵי הָעוֹלָם: מוּסַר־רְשָׁעִים עֱנוּת הַנִּרְדָּפִים, נַחַת הָרוֹדְפִים — וְנֶאֱנַחַת; וְאַנְחוֹתֶיהָ שׁוֹבְרוֹת לְבָבוֹת.

וְעוֹבְרֵי דֶרֶךְ, אֲשֶׁר פָּגְשׁוּ בָהֶן, רָאוּ, תָּמְהוּ וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: רְאֵה זֶה — שָׂשׂוֹן וַאֲנָחָה צְמוּדִים יֵלֵכוּ.

וְאוּלָם לֹא אֻנָּה לָהֶן כָּל רָע, לֹא מֵחַיַּת הַיַּעַר וְלֹא מֵאַנְשֵׁי הַיִּשּׁוּב: אֶת הָאַחַת אָהֲבוּ, וְעַל הַשְּׁנִיָּה חָמְלוּ וַיִּטּוּ הַצִּדָּה.

כֹּה הָלְכוּ — הָלְכוּ הָהָרָה, עַד אֲשֶׁר הִגִּיעוּ לִמְרוֹם קִצּוֹ, אֲשֶׁר הָאֲוִיר שָׁם קַר מְאֹד־מְאֹד; כִּי הֲלֹא יְדַעְתֶּם דֶּרֶךְ הֶהָרִים: יוֹתֵר שֶׁהֵם מִתְקָרְבִים אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, יוֹתֵר תִּגְדַּל קְרִירוּתָם.

שָׁם פָּסַק הַנָּהָר, הַכֹּל קָפוּא שָׁם.

אָז עָמְדוּ הַנְּעָרוֹת בֵּין שֶׁלֶג וְשָׁמַיִם, וְלֹא יָדְעוּ אָנָה לָלֶכֶת. אַךְ שְׁתֵּיהֶן הִרְגִּישׁוּ בַקֹּר הַגָּדוֹל.

הָאַחַת רָאֲתָה אוֹרִים גְּדוֹלִים בֶּעָתִיד וְהִתְחַמְּמָה נֶגְדָּן; וְהַשֵּׁנִית הִרְגִּישָׁה בְּצַעַר שַׁיָּרוֹת עוֹבְרוֹת בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל הַלּוֹהֵט בְּחֻמּוֹ — וַיִּחַם לָהּ.

וְהַנְּעָרוֹת טִפְּסוּ וְרָקְדוּ כִּצְבָאִים וּכְאַיָּלוֹת הַשָּׂדֶה מִצּוּק אֶל צוּק, וְעַל שְׁנֵי הַסְּלָעִים בְּלִי דַעַת בְּעַצְמָן אִם מְטַפְּסוֹת הֵן וְאָנָה הֵן מְטַפְּסוֹת? אֵיזֶה כֹּחַ נֶעְלָם דְּחָפָן

וּמִשְׁכָּן הָלְאָה־הָלְאָה, מַעְלָה־מָעְלָה; וְהַכֹּחַ הַנֶּעְלָם הַזֶּה הוּא־הוּא שֶׁשָּׁמַר עֲלֵיהֶן לְבַל תִּמְעַדְנָה רַגְלֵיהֶן מֵעַל הַשִּׁנַּיִם וְהַצּוּקִים הַמְכֻסִּים שֶׁלֶג וְקֶרַח עוֹלָמִים.

עַד אֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְ„קַרְחוֹנִיָּה" אַחַת גְּדוֹלָה־גְּדוֹלָה מְאֹד.

וְ„קַרְחוֹנִיָּה", צְרִיכִים אַתֶּם לָדַעַת, בָּנִים, זֶהוּ גֶּזֶר שֶׁל קֶרַח גָּדוֹל־גָּדוֹל מְאֹד וְהוּא דָּבוּק בְּשֵׁן סֶלַע גָּדוֹל־גָּדוֹל מְאֹד, הַיּוֹצֵא מִן הָרֵי הַשֶּׁלֶג וְתָלוּי בָּאֲוִיר מֵעַל לָאָרֶץ גָּבֹהַּ־גָּבֹהַּ מְאֹד; וּבִימֵי הַקַּיִץ נוֹטְפִים מִצִּיצִיּוֹת הַקַּרְחוֹנִיָּה נְטָפִים נְטָפִים רַבִּים מְאֹד, וּמִתְאַסְּפִים הַנְּטָפִים נֶטֶף־לְנֶטֶף, זֶלֶף־לְזֶלֶף; וּמִצְטָרְפִים עַל הָאָרֶץ לְנָהָר גָּדוֹל הוֹלֵךְ וְשׁוֹטֵף עַל עֲמָקִים וּבְקָעוֹת עַד אֲשֶׁר יִפֹּל הַיָּמָּה.

וְהַרְבֵּה נְהָרִים גְּדוֹלִים, רְחָבִים, נְדִיבִים מִצְטָרְפִים בְּרֵאשִׁיתָם מִנִּטְפֵי קַרְחוֹנִיּוֹת כָּאֵלֶּה.

וְאוּלָם הַקַּרְחוֹנִיָּה, אֲשֶׁר רָאוּ הַנְּעָרוֹת, לֹא הָיְתָה כְּכָל הַקַּרְחוֹנִיּוֹת. זֶה הָיָה אַרְמוֹן גָּדוֹל חָצוּב מִקֶּרַח טָהוֹר וְתָלוּי בָּאֲוִיר; וְהַחַלּוֹנוֹת נִפְתָּחִים לָאַרְמוֹן; וְחָ[illegible] הוּא לְ[illegible]. עַל פֶּתַח הָאֶחָד כָּתוּב: „מִשְׁכַּן [illegible]"; וְעַל פֶּתַח

הַשֵּׁנִי: „מִשְׁכַּן מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף; וְאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם לְשָׁרְתָם.

וְהִכִּירוּ הַנְּעָרוֹת אֶת אֵלִיָּהוּ, וְהוּא גַּם הוּא הִכִּירָן וַיְקַנֵּן בִּזְרוֹעוֹתָיו, וְהִכְנִיס אֶת „בֹּכֶל" עַל פֶּתַח מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאֶת עָדָה — עַל פֶּתַח מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

רָאֲתָה עָדָה אֶת מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וְהוּא אָסוּר בָּאֲזִיקִים, וּסְבִיבוֹ הַקֶּרַח הַנּוֹרָא; אַךְ מֵהֶבֶל פִּיהוּ, מֵחֹם לְבָבוֹ וּמִנִּיצוֹצֵי עֵינָיו יִמַּס הַקֶּרַח סְבִיבָיו, וְהָיָה לְמָיִם.

וְזָלְגוּ הַמַּיִם נְטָפִים־נְטָפִים, וְהִתְחַבְּרוּ וְיָרְדוּ הַיָּמָּה.

וְהִתְנַדְּפוּ הַנְּטָפִים בְּתוֹךְ הַיָּם בְּחֹם הַשֶּׁמֶשׁ, וְעָלוּ לְמַעְלָה, וְהָיוּ לְעָבִים.

וְנָשָׂא הָרוּחַ אֶת הֶעָבִים הָלוֹךְ וְנָשֹׂא, נָשֹׁב וְנָשֹׂא עַד מֵעַל הַקַּרְחוֹנִיָּה, וְנָפְלוּ שָׁם בַּשֶּׁלֶג, וְכִסּוּ אֶת הַקַּרְחוֹנִיָּה.

כִּי לֹא נְטָפִים פְּשׁוּטִים הֵם נִטְפֵי מֵי הַנָּהָר: דְּמָעוֹת הֵם! דִּמְעוֹת אֻמְלָלִים, דִּמְעוֹת חַלָּשִׁים — מְעֻנִּים תַּחַת יַד תַּקִּיפִים; דִּמְעוֹת נֶהֱרָגִים — בְּרֶגַע יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה.

וְלֹא רוּחַ פָּשׁוּט הוּא הָרוּחַ הַנּוֹשֵׂא אֶת עָבֵי הַדְּמָעוֹת. רוּחַ זֶה יוֹצֵא מֵאוֹצַר הָאֲנָחוֹת. הוּא הָאוֹצָר, אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ

אֵלָיו כָל אַנְחוֹת נִרְדָּפִים, סְחוּפִים וּדְוּיִים; אַנְחוֹת מֻכִּים עַל חִנָּם, רְצוּצִים בְּלִי צֶדֶק, אֲסוּרִים בְּלֹא מִשְׁפָּט; אֲנָחוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִבָּתֵּי תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל; וּמִצְטָרְפוֹת הָאֲנָחוֹת, וְהָיוּ לְרוּחַ אֶחָד חָזָק, אַדִּיר.

וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף יוֹשֵׁב בְּחֶדְרוֹ. מָלֵא הוּא מַכְאוֹבִים, פְּצָעִים, נְגָעִים – מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד רֹאשׁוֹ. מִכָּל אֲנָחָה וַאֲנָחָה הַיּוֹצְאָה מִפִּי אָדָם אֶחָד, יֵעָשֶׂה בִּבְשָׂרוֹ פֶּצַע חָדָשׁ; וּפְצָעִים יֵרָפְאוּ, וּפְצָעִים יִתְחַדָּשׁוּ.

וְנֶאֱנַח מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְנָמַס הַקֶּרַח סְבִיבוֹ.

וְנֶאֱנַח מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וְנֶאֱנַח מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף – וְאוּלָם שְׁתֵּי הָאֲנָחוֹת אֵינָן יוֹצְאוֹת יַחַד בְּרֶגַע אֶחָד, וְאֵינָן מִצְטָרְפוֹת יָחַד.

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה סִפֵּר אֵלִיָּהוּ לִשְׁתֵּי הַנְּעָרוֹת.

„וּכְשֶׁתַּגִּיעַ הַשָּׁעָה וּשְׁתֵּי הָאֲנָחוֹת תִּצְטָרֵפְנָה יַחַד – וְהָיָה הָרוּחַ לְסַעַר חָזָק, מְפוֹצֵץ הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים וּמוֹרֶה רְעָמִים וּבְרָקִים.

„וְנָפְלוּ אָז הָרְעָמִים עַל רֹאשׁ הַפּוֹשְׁעִים, הָרוֹצְחִים, הַתַּקִּיפִים, הֶעָרִיצִים, הָאַכְזָרִים.

„וְהֵאִירוּ אָז הַבְּרָקִים עַל כָּל הַתַּעֲלוּלִים, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בַּמַּחְשָׁךְ...

וְיוֹתֵר לֹא נִתַּן רְשׁוּת לְאֵלִיָּהוּ לְגַלּוֹת לַנְּעָרוֹת.

וּבָאַחֲרוֹנָה גִּלָּה אֵלִיָּהוּ לַנְּעָרוֹת, שֶׁבְּשׁוּבָן הַבַּיְתָה, אָסוּר עֲלֵיהֶן לְהִנָּשֵׂא לְאִישׁ כִּי כְּבָר אֲרוּשׂוֹת הֵן. „בַּכֹּל" — לְמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְעָדָה — לְמָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.

וּשְׁנֵי גַּרְעִינִים נָתַן לָהֶן, כִּי תִטַּע כָּל אַחַת גַּרְעִינָהּ בְּגַנָּהּ; וְהַבְטֵחַ הִבְטִיחַ אוֹתָן, כִּי תִזְכֶּינָה לִחְיוֹת עַד יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ.

וְסִמָּן מָסַר לָהֶן: בְּעֵת אֲשֶׁר יַעֲלוּ וְצָמְחוּ עֵצִים מִן הַגַּרְעִינִים וְהִבְשִׁילוּ פֵּרוֹתֵיהֶם — אָז תֵּדַעְנָה, כִּי בָא הַיּוֹם, שֶׁתִּצָּרֵפְנָה בּוֹ הָאֲנָחוֹת.

וּכְבָר עָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת רַבּוֹת; וְיוֹשְׁבוֹת הַנְּעָרוֹת עַל אֶחָד הָאִיִּים הָרְחוֹקִים — נִסְתָּרוֹת מֵעֵינֵי בְּנֵי אָדָם — עֲגוּנוֹת וּמְחַכּוֹת לַחֲתָנֵיהֶן — לִשְׁנֵי הַמְּשִׁיחִים.

אַחַת חוֹלֶמֶת וּמְצַחֶקֶת, וְאַחַת כּוֹאֶבֶת וְנֶאֱנַחַת. אַךְ הַזִּקְנָה לֹא תִשְׁלֹט בָּהֶן: יָפוֹת וְרַכּוֹת וַעֲדִינוֹת הֵן, כִּנְעָרוֹת בְּנוֹת עֶשֶׂר.

וּבְכָל פֶּסַח וּפֶסַח מַעֲלִים הָעֵצִים נָצָה; וּבְכָל תִּשְׁעָה בְּאָב וְתִשְׁעָה בְּאָב נוֹבֶלֶת הַנִּצָּה וְנוֹשֶׁרֶת.
אוֹמְרִים שֶׁכְּבָר הִתְחִילוּ גּוֹמְלִים פֵּרוֹת.

פרחים

פֵּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה עָשָׂר.

סִפּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה

המחיר 8 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

№ 166—169

250 נומרים

פֵּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה עָשָׂר.

(סִ פּ וּ ר)

בְּחַדְרוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הַמְלַמֵּד הָיוּ לוֹמְדִים נְעָרִים — רַק מִבְּנֵי הָעֲנִיִּים; וְהָיָה אִם בָּא אִישׁ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל הַמְלַמֵּד לִמְסֹר אֶת בְּנוֹ עַל יָדוֹ — וְשָׁאַל הַמְלַמֵּד אֶת הָאָב: „הֶעָשִׁיר אַתָּה אִם עָנִי?" וְאִם עָנָה הָאָב: „עָשִׁיר אָנִי!" — שִׁלְּחוֹ מֵעַל פָּנָיו, וְלֹא קִבֵּל אֶת בְּנוֹ בְּחַדְרוֹ.

וְאָהַב שְׁמוּאֵל אֶת תַּלְמִידָיו, וְגַם תַּלְמִידָיו אֲהֵבוּהוּ; וְאֶל כָּל אֲשֶׁר הָלַךְ, וּבְכָל אֲשֶׁר יָשַׁב — הָיוּ תַלְמִידָיו סוֹבְבִים אוֹתוֹ וּדְבֵקִים בּוֹ.

וְרָאוּ אוֹתוֹ שׂוֹנְאָיו וּמְקַנְאָיו בְּתוֹךְ עַמּוֹ הַקָּטָן הַזֶּה וְאָמְרוּ: „הִנֵּה הַתַּרְנְגֹלֶת עַל אֶפְרוֹחֶיהָ!"

וְלֹא יָדְעוּ הַפְּתָאִים הַלָּלוּ, כִּי לֹא אֶת גְּנוּתוֹ[1]) הֵם אוֹמְרִים, כִּי אִם אֶת שִׁבְחוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל וּגְנוּתָם הֵם, שֶׁהֵם כָּל־כָּךְ רָעִים, עַד

---

[1]) גְּנוּת — חֶרְפָּה.

כִּי אֲפִלּוּ אֶת הַיְלָדִים הַתְּמִימִים אֵינָם יְכוֹלִים לֶאֱהֹב. וּשְׁמוּאֵל הוּא כָּל־כַּךְ טוֹב, עַד כִּי אֲפִלּוּ יְלָדִים מַכִּירִים בּוֹ וְאוֹהֲבִים אוֹתוֹ.

וּבַבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר יָקוּמוּ הַתַּלְמִידִים הַטּוֹבִים וְעָזְבוּ מַהֵר אֶת בֵּית אֲבוֹתָם, וְרָצוּ הַחֶדְרָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי מוֹרָם וְלִשְׁמֹעַ תּוֹרָה מִפִּיהוּ; וְהִתְפָּאֵר כָּל נַעַר וָנַעַר בִּלְבָבוֹ לֵאמֹר: „אֲנִי אֶהְיֶה הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר אֲבָרֵךְ אֶת מוֹרִי בִּרְכַּת הַבֹּקֶר." אֲבָל תָּמִיד הָיוּ בָּאִים כֻּלָּם הַחֶדְרָה בְּרֶגַע אֶחָד, וּכְאִלּוּ הָיְתָה בְּכֻלָּם נְשָׁמָה אַחַת — קָרְאוּ כֻלָּם בְּקוֹל אֶחָד:

— שָׁלוֹם עָלֶיךָ, רַבִּי וּמוֹרִי!

— עֲלֵיכֶם הַשָּׁלוֹם, תַּלְמִידַי, חֲבִיבַי! — יַעֲנֶה שְׁמוּאֵל בְּפָנִים מְאִירוֹת וְיָשְׁבוּ לִלְמֹד מִתּוֹךְ שִׂמְחָה.

פַּעַם אַחַת — זֶה הָיָה בְּיוֹם „חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט" — קָרָה לְכֻלָּם מִקְרֶה אֶחָד: כֻּלָּם אֵחֲרוּ לָבֹא הַחֶדְרָה.

יָדְעוּ הַנְּעָרִים, כִּי „חֲמִשָּׁה עָשָׂר" הַיּוֹם. בְּיוֹם זֶה מְבִיאִים הַתַּלְמִידִים אֶל הַחֶדֶר מִפֵּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: תְּמָרִים, רִמּוֹנִים, צִמּוּקִים, שֶׁהֵם, לְפִי דִבְרֵי הָרַבִּי, עִנְּבֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבִּהְיוֹתָם תְּלוּיִם שָׁם אֶשְׁכּוֹלוֹת עַל גַּפְנָם, הָיוּ רַעֲנַנִּים, גְּדוֹלִים וּמְלֵאִים; אַךְ מִיּוֹם שֶׁגָּלוּ

מֵאַרְצָם לְהוּץ לָאָרֶץ צָמְקוּ וְיָבֵשׁוּ; וְאוּלָם גַּם בִּהְיוֹתָם יְבֵשִׁים, עוֹדָם מְתוּקִים וְטוֹבִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מִן הַשְּׁזִיפִים הַמְּלֵאִים וְהַגְּדוֹלִים.

אֲבָל הַפֵּרוֹת הַלָּלוּ הֵם בְּיֹקֶר: אֵינָם נִקְנִים אֶלָּא בִּפְרֻטּוֹת, וּפְרֻטּוֹת אֵינָן מְצוּיוֹת בִּידֵי בְּנֵי עֲנִיִּים. פְּרֻטּוֹת צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מֵאֵת אַבָּא וְאִמָּא, אַךְ אַבָּא מַבִּיט בְּכַעַס וְשׁוֹתֵק, וְאִמָּא נוֹזֶפֶת וְאוֹמֶרֶת: „מֹחִי מִתְיַבֵּשׁ מִדְּאָגָה: מֵאַיִן אֶקַּח כִּכַּר לֶחֶם לַאֲרֻחַת הַיּוֹם? וְרַעַבְתָּן זֶה — לַפֵּרוֹת הוּא תָאֵב [1])".

— צָרִיךְ לְהִתְיָאֵשׁ הַיּוֹם מִפֵּרוֹת, — גָּמַר נַעַר אֶחָד בְּלִבּוֹ, — אֲבָל אֵיכָכָה אָבֹא הַחֶדְרָה בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, בְּשָׁעָה שֶׁכָּל נַעַר וְנַעַר בָּא וְיָדָיו מְלֵאוֹת פֵּרוֹת?! טוֹב כִּי אֲאַחֵר הַיּוֹם מְעַט, וּבֵין כֹּה יֹאכְלוּ הַנְּעָרִים אֶת פֵּרוֹתֵיהֶם!

וְכָכָה חָשַׁב כָּל נַעַר וְנַעַר בְּלִבּוֹ, וַיְאַחֲרוּ כֻלָּם; וַיָּבֹאוּ כֻלָּם בְּרֶגַע אֶחָד אֶל הַחֶדֶר.

אִישׁ אִישׁ מֵהֶם הִבִּיט לָאָרֶץ, לְבַל יֵרָאֶה בְּעֵינָיו אֶת הַתְּאֵנִים הַמְּלֵאוֹת וְהַתְּמָרִים הַנּוֹצְצִים־לַחִים, הַצִּמּוּקִים הַשְּׁחַרְחוֹרִים וְהָרִמּוֹנִים הָאֲדֻמִּים, אֲשֶׁר בְּיַד רֵעָיו. אִישׁ אִישׁ מֵהֶם חָשַׁב בְּלִבּוֹ, שֶׁכָּל חֲבֵרָיו

---

[1]) מִתְאַוֶּה.

מַכִּימִים בְּוַדַּאי אֶל יָדָיו הָרֵיקוֹת וְצוֹחֲקִים בַּחֲשָׁאִי, — אֲבָל כַּאֲשֶׁר רָאוּ אַחֲרֵי כֵן, שֶׁכֻּלָּם בָּאוּ בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, נִתְמַלֵּא לִבָּם שִׂמְחָה.

— גַּם אַתָּה לֹא הֵבֵאתָ כְּלוּם [1] ?

— אַבָּא אָמַר: אֵין כֶּסֶף. אֲנִי בָּכִיתִי, וְהוּא לֹא נָתַן.

— אָבִי שָׁתַק, אֲבָל נָתוֹן לֹא נָתַן כְּאָבִיךָ. וְאַתָּה?

— אֲנִי עָשִׂיתִי עַצְמִי כְּבוֹכֶה, אֲבָל אִמָּא קָדְמָה וּבָכְתָה...

— גַּם אִמִּי חָפְצָה, כִּמְדוּמַנִי, לִבְכּוֹת, אֲבָל הִתְחִילָה — גוֹעֶרֶת.

— וּמַה נַּעֲשֶׂה הַיּוֹם בִּשְׁעַת הַחֹפֶשׁ?

— רַעְיוֹן טוֹב עָלָה עַל לִבִּי — עָנָה בְּצַלְאֵל הַגָּדוֹל שֶׁבַּנְּעָרִים — הָבָה יְסַפֵּר אִישׁ אִישׁ מֵאִתָּנוּ אֵיזוֹ מַעֲשִׂיָּה יָפָה, וּבִלְבַד שֶׁתִּהְיֶה מֵעִנְיַן חֲמִשָּׁה עָשָׂר.

— אוֹ עַל דְּבַר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל — הוֹסִיף נַעַר אַחֵר — אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הִיא מְקוֹם הַפֵּרוֹת הַמְּתוּקִים שֶׁאוֹכְלִים הַיּוֹם.

— גַּם עַל דְּבַר יְעָרִים וְאִילָנוֹת — הִצִּיעַ בִּנְיָמִין הַקָּטָן בַּתַּלְמִידִים — כִּי חֲמִשָּׁה עָשָׂר הֲלֹא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָנוֹת!

— וְגַם עַל צִפֳּרִים, הֲלֹא הַצִּפֳּרִים הֵם שְׁכֵנֵי הָאִילָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפֵרוּשׁ: „מִבֵּין עֳפָאִים יִתְּנוּ קוֹל"

[1] מְאוּמָה.

וַתִּיטַב הָעֵצָה בְּעֵינֵי כָּל הַתַּלְמִידִים; וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעָה שְׁעַת־הַחֹפֶשׁ, הִפִּילוּ גוֹרָל מִי יְסַפֵּר רִאשׁוֹנָה, וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל עַל בְּצַלְאֵל.

וּבְצַלְאֵל מַעֲמִיד פָּנִים שֶׁל „רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים", מְקַמֵּט מְעַט אֶת מִצְחוֹ, מַתְנֶה מֵרֹאשׁ, שֶׁלֹּא יַפְסִיקוּהוּ בְּאֶמְצַע, וּמַתְחִיל לְסַפֵּר:

— הַדָּבָר הָיָה בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים; עוֹד בְּטֶרֶם שֶׁנּוֹלַד תּוּבַל קַיִן — לוֹטֵשׁ הַבַּרְזֶל הָרִאשׁוֹן; וְהַיְעָרִים לֹא יָדְעוּ עוֹד אֵימַת הַקַּרְדֹּם, וְהַצְּמָחִים לֹא נִקְטְפוּ עוֹד בִּידֵי אָדָם, וְרַק כַּאֲשֶׁר הִגִּיעָה עִתָּם לָמוּת, הָיוּ מֵתִים מִיתַת נְשִׁיקָה...

— מַה זֹּאת מִיתַת נְשִׁיקָה? — שָׁאַל בִּנְיָמִין הַקָּטָן.

— מִיתַת נְשִׁיקָה הִיא מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם.

— וּמִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם מָה הִיא?

— מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם הִיא, שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם. אֲבָל אַל תַּפְסִיקֵנִי, קָטָן!

— אָז עוֹד לֹא חַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיַעֲרוֹת בַּ„חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט".

— וְאֵימָתַי חָל?

— אֵימָתַי? בְּוַדַּאי, בְּכָל יוֹם שֶׁהָיוּ רוֹצִים, הָיוּ עוֹמְדִים וּמִתְפַּלְּלִים. הֲלֹא יוֹדְעִים אַתֶּם, שֶׁהָאִילָנוֹת הֵם „בַּעֲלֵי תְפִלָּה"! וְאוּלַי

הָיוּ עוֹשִׂים ראשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵת שֶׁהַרְבֵּה צִפֳּרִים בָּאוּ אֶל הַיָּעַר. אֶת זֹאת אֵינִי יוֹדֵעַ בָּרוּר; אֲבָל בָּרוּר הַדָּבָר שֶׁלֹּא בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר חָל.

— וּמֵהֵיכָן בָּרוּר לְךָ הַדָּבָר?

— אִם לֹא כֵן, לֹא הָיָה וְלֹא נִבְרָא כָּל הַסִּפּוּר הַזֶּה, שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר לָכֶם. אֲבָל לָמָּה זֶה תַּפְסִיקוּנִי?! הֲלֹא הִתְנֵיתִי מֵרֹאשׁ! רוֹצִים אַתֶּם — פּוֹסֵק אֲנִי לְגַמְרֵי.

— לֹא, לֹא! סַפֵּר, וַאֲנַחְנוּ נַחֲרִישׁ.

— הִשָּׁבְעוּ לִי!

כָּל הַנְּעָרִים הוֹצִיאוּ אֶת צִיצִיּוֹתֵיהֶם וּנְשָׁקוּן, וּבְצַלְאֵל שָׁב אֶל סִפּוּרוֹ:

— אָז לֹא חָל עוֹד ראשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְהָעֵצִים לֹא פָּחֲדוּ עוֹד אֶת הַבַּרְזֶל; וַיַּגְדִּלוּ הַיְּעָרִים לְרָחְבָּם וּלְעָמְקָם.

— רַק שְׁאֵלָה אַחַת, בְּצַלְאֵל! מַתִּיר אַתָּה לִי אֶת שְׁבוּעָתִי!

— מַתִּיר אֲנִי, אֲבָל — רַק שְׁאֵלָה אֶחָת!

— מַדּוּעַ רַק לְרָחְבָּם וּלְעָמְקָם וְלֹא לְגָבְהָם?

— אֶת זֹאת חָפַצְתִּי בְּעַצְמִי לְבָאֵר לָכֶם: הֵמָּה יָרְאוּ, פֶּן יִגְבְּהוּ הַרְבֵּה־הַרְבֵּה, עַד כִּי יִגְּעוּ עַנְפֵיהֶם בַּשָּׁמַיִם הַקְּדוֹשִׁים, בַּשֶּׁמֶשׁ הַקָּדוֹשׁ וּבַכּוֹכָבִים הַקְּדוֹשִׁים!

וַיִּגְדְּלוּ הָעֵצִים לְרָחְבָּם וּלְעָמְקָם, וְלֹא נוֹעֲזוּ גַּם לְהַבִּיט בִּפְנֵי הַשָּׁמַיִם, וַיִּהְיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר בַּיָּמִים הָהֵם — נַנָּסִים.

וַיִּסְתַּבְּכוּ הָעֵצִים אִישׁ בְּעַנְפֵי רֵעֵהוּ, עַד כִּי לֹא יָכְלוּ עוֹד קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ לַחְדֹּר בְּעַד הֶעָלִים, וַיְהִי חֹשֶׁךְ בַּיַּעַר; וְהָאֲדָמָה, אֲשֶׁר מִתַּחַת לָעֵצִים, לֹא יָדְעָה אִם יֵשׁ שָׁמַיִם פְּרוּשִׂים מִמָּעַל.

וּבֵין הַסְּבָכִים מָצְאוּ לָהֶם מִקְלָט: זְאֵבִים, שׁוּעָלִים, אֲרָיוֹת, נְמֵרִים וְכָל חַיָּה טוֹרֶפֶת.

וְאִילָנֵי סְרָק עוֹד לֹא הָיוּ אָז בַּיְּעָרִים: כָּל הָעֵצִים לְמִינֵיהֶם נָשְׂאוּ פְּרִי מָתוֹק לַחֵךְ.

— כְּתִמְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?

— כִּמְעַט כְּתִמְרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; אֲבָל בְּנֵי הָאָדָם לֹא אָכְלוּ מִן הַפֵּרוֹת הַמְּתוּקִים הָהֵם, כִּי פָּחֲדוּ לָבוֹא אֶל הַיַּעַר מִפְּנֵי הָאֲרָיוֹת וְהַנְּמֵרִים, אֲשֶׁר נִסְתְּרוּ שָׁם; וַיִּפְּלוּ הַפֵּרוֹת עַל הָאָרֶץ וַיִּרְקְבוּ, וְאַחֲרֵי כֵן הִתְעָרוּ בָּאֲדָמָה, וַיִּשְׁלְחוּ בַּדִּים.

וְשָׁנָה שָׁנָה נוֹפְלִים פֵּרוֹת וְעוֹשִׂים בַּדִּים; וְהַבַּדִּים הוֹלְכִים וְרַבִּים, הוֹלְכִים וּגְדֵלִים, הוֹלְכִים וּמִתְפַּתְּחִים.

וַיָּקָם דּוֹר חָדָשׁ בַּיַּעַר: עֵצִים צְעִירִים, רַעֲנַנִּים, יָפִים, זְקוּפִים! אַף קֶמֶט קַל לֹא נִרְאָה עַל קְלִיפָּתָם.

וַיִּרְבּוּ הַצְּעִירִים, וַיֵּצַר הַמָּקוֹם בַּיָּעַר.

וְהַזְּקֵנִים הָיוּ אָמְנָם סַבְלָנִים גְּדוֹלִים, גַּם הִרְשׁוּ לַצְּעִירִים לִשְׁלֹחַ אֶת עַנְפֵיהֶם הָרַכִּים אֶל בֵּין עַנְפֵיהֶם הַסְּבוּכִים, הָעֲנָפִים הַזְּקֵנִים; וְלֹא הִקְפִּידוּ גַּם אִם שָׂמוּ הַצְּעִירִים עֲנָפִים עַל שִׁכְמֵיהֶם וְגִזְעֵיהֶם. אֲבָל הַצְּעִירִים הִתְחִילוּ לְהִתְאוֹנֵן: „צַר לָנוּ הַמָּקוֹם! אֵיזֶה דֶּרֶךְ כֶּסֶל בְּחַרְתֶּם לָכֶם, זְקֵנִים, לִצְמֹחַ אַךְ לְרֹחַב?! הַשָּׁמַיְמָה, הַשָּׁמַיְמָה! נַגְבִּיהַּ אֶת עֲנָפֵינוּ לְמָעְלָה!"

וַיֶּחֶרְדוּ הַזְּקֵנִים לְדִבְרֵי הַצְּעִירִים, כִּי חָשְׁבוּ אֶת הַדְּבָרִים לְחֵרוּף וְגִדּוּף כְּלַפֵּי הַשָּׁמַיִם הַקְּדוֹשִׁים וַיִּקְרָאוּ:

— מָה אַתֶּם אוֹמְרִים, נְעָרִים שׁוֹבָבִים?! לַשָּׁמַיִם?! לַשֶּׁמֶשׁ?! לַכּוֹכָבִים הַקְּדוֹשִׁים?!

— וּמַה כָּל הַצְּעָקָה, שֶׁאַתֶּם מַעֲמִידִים עָלֵינוּ, נַנָּסִים? — עָנוּ הַצְּעִירִים — אַדְּרַבָּה, אִם קְדוֹשִׁים הַשָּׁמַיִם בְּעֵינֵיכֶם, הֲלֹא טוֹב לָנוּ לְהִתְרוֹמֵם אֲלֵיהֶם, וְנִתְקַדֵּשׁ גַּם אָנוּ!

וַיְהִי רִיב בֵּין הַזְּקֵנִים וּבֵין הַצְּעִירִים, וְגַם דֻּבֵּי הַיַּעַר הִתְעָרְבוּ בַּדָּבָר וְחִוּוּ אֶת דַּעְתָּם, כִּי צָדְקוּ הַזְּקֵנִים בְּרִיבָם; אֲבָל הַצְּעִירִים הֵנִיעוּ עֲלֵיהֶם בְּרֹאשׁ: יוֹדְעִים אֲנַחְנוּ אֶת חֶפְצְכֶם, פְּרָאִים! סְבָכִים חֲדָשִׁים דְּרוּשִׁים לָכֶם בְּעַד בְּנֵיכֶם הַקְּטַנִּים! צַר לָכֶם עַל חָשְׁכַת הַיַּעַר שֶׁתִּתְמַעֵט!

הַשָּׁמַיְמָה, הַשָּׁמַיְמָה נִתְרוֹמֵם! רַב לָנוּ לְהִשְׂתָּרֵג וּלְהִתְפַּתֵּל יַחַד; תִּרְאֶה גַם אַדְמָתֵנוּ, שֶׁיֵּשׁ שָׁמַיִם בְּהִירִים מִמַּעַל!

וַיִּקְצְפוּ הַצְּעִירִים עַל הַזְּקֵנִים, וְהַזְּקֵנִים — עַל הַצְּעִירִים. מָה עָשׂוּ? עָמְדוּ וְקָבְעוּ „רֹאשׁ הַשָּׁנָה", וַיָּקוּמוּ הַזְּקֵנִים לְהִתְפַּלֵּל —

— וְהַצְּעִירִים?

— הַצְּעִירִים, הֵם צְעִירִים, לֹא יָדְעוּ „עִבְרִי".

וַיִּתְפַּלְלוּ הַזְּקֵנִים לַשָּׁמַיִם, כִּי יִשְׁלְחוּ רָזוֹן, חֹרֶב וַחֲנָמַל[1] עַל הַדּוֹר הַצָּעִיר הַמַּלְעִיב בַּקְּדוֹשִׁים.

— מוּטָב שֶׁיָּמוּתוּ — קָרְאוּ הַזְּקֵנִים — וְלֹא יְחַדְּשׁוּ מִנְהָגִים וְחִלּוּל קֹדֶשׁ בַּיָּעַר!

וְהַרְבֵּה אִילָנוֹת אָמְרוּ: מוּטָב שֶׁנִּשָּׁאֵר עֲרִירִים, מֵהוֹלִיד בָּנִים מְחַלְּלֵי קֹדֶשׁ כָּאֵלֶּה!

וַיֵּצֵא קֶצֶף גָּדוֹל עַל הַיַּעַר, וַיָּבֹא בוֹ רָזוֹן וְחֹרֶב וַחֲנָמַל, וַיָּמוּתוּ צְעִירִים וּזְקֵנִים בְּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת; וְגַם אֵלֶּה שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בַחַיִּים בָּא רָקָב בְּלִבָּם. בַּשָּׁנָה הַהִיא נוֹלַד „תּוּבַל־קַיִן" — אֲבִי לוֹטֵשׁ קַרְדֻּמּוֹת הַבַּרְזֶל;

---

[1]) אַבְנֵי בָרָד.

וְעַל הָאִילָנוֹת, אֲשֶׁר הִתְפַּלְלוּ עַל „הָעֲרִירוּת" [1] יָצָא גְּזַר דִּין, שֶׁיִּשָּׁאֵר אִילָנֵי סְרָק לְעוֹלָם וָעֶד.

וּלְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יוֹסִיפוּ עוֹד הָעֵצִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה רָעָה כָּזֹאת — יָצָא גְּזַר דִּין עַל הַיַּעַר, שֶׁיָּחוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ בְּחֹדֶשׁ שְׁבָט, עֵת עֲצֵי הַיַּעַר שְׁקוּעִים בְּשְׁנַת הַחֹרֶף, וְכָל צִמְחֵי הָאֲדָמָה נָמִים תַּחַת מִכְסֵה הַשֶּׁלֶג.

גַּם עַל הַדֹּב נִגְזַר לִישֹׁן כָּל יְמֵי הַחֹרֶף, עַל אֲשֶׁר עָזַר לָרִיב, וְעוֹרֵר אֶת הַגְּנָּסִים הַזְּקֵנִים עַל הַצְּעִירִים הַשּׁוֹאֲפִים לְמָעְלָה.

שְׁמוּאֵל הַמְלַמֵּד שָׁכַב אָז עַל מִטָּתוֹ, שָׁכַב וְהֶעֱלָה עָשָׁן מִתּוֹךְ מִקְטַרְתּוֹ הָאֲרֻכָּה; וּבְשָׁמְעוֹ אֶת שִׂיחוֹת הַנְּעָרִים, וַיִּיטַב בְּעֵינָיו, וַיֶּרֶב לְהַעֲלוֹת עָשָׁן מִמִּקְטַרְתּוֹ לְבַל יִרְאוּ הַנְּעָרִים אֶת פָּנָיו, וְלֹא יִתְבַּיְּשׁוּ לְסַפֵּר אֶת סִפּוּרֵיהֶם.

אַחֲרֵי בְּצַלְאֵל עָלָה הַגּוֹרָל עַל אֱלִישָׁע הַיָּתוֹם וְהוּא מְסַפֵּר:

— הָיֹה הָיָה נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל; וַיְהִי הַנָּבִיא אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ מְאֹד, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר הֵאִיר הַנָּבִיא פָּנָיו לְאִישׁ וְצָחַק לוֹ — וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא מְבֹרָךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וַיִּשְׂמַח וַיִּצְחַק תָּמִיד, וְלֹא יָדַע מַה זֶּה בֶּכִי.

[1]) שֶׁלֹּא לְהוֹלִיד בָּנִים, *Бездѣтство*.

וְאִם הָרְאָה לְאִישׁ פָּנִים זוֹעֲפִים, וְהָיָה הָאִישׁ אֻמְלָל וְנִדְכָּה וּבוֹכֶה כָּל יָמָיו, וְלֹא יָדַע עוֹד מַה הוּא צְחוֹק עַד יוֹם מוֹתוֹ.

וַיִּהְיוּ רַבִּים אוֹהֲבָיו וּמְכַבְּדָיו, כִּי חִכּוּ לִרְאוֹת אֶת פָּנָיו הַצּוֹחֲקִים— וְהָיוּ מְאֻשָּׁרִים כָּל יְמֵיהֶם; וְרַבִּים הָיוּ אוֹיְבָיו, אֲשֶׁר יָרְאוּ מִמֶּנּוּ, פֶּן יַרְאֵם פָּנִים זוֹעֲפִים, וְהָיוּ אֻמְלָלִים כָּל הַיָּמִים; וַיִּהְיוּ כָל בְּנֵי הָאָדָם אוֹ רוֹדְפִים אַחֲרָיו, אוֹ בּוֹרְחִים מִפָּנָיו.

וְאָהַב הַנָּבִיא הַהוּא לְהִתְרַחֵק לִפְעָמִים מִבְּנֵי הָאָדָם וּלְהִסְתַּתֵּר בַּיַּעַר, כִּי יָדַע הַנָּבִיא לְשׁוֹן הָעֵצִים וּשְׂפַת־הָרֵחַ שֶׁל הַשּׁוֹשַׁנִּים, שָׁמַע מְרוּצַת הַלֵּחָה בְּעוֹרְקֵי הַצְּמָחִים, וּבָחַן בְּעֵינָיו אֶת גִּדּוּל הָעֲנָפִים וּצְמִיחַת הֶעָלִים שֶׁבְּכָל רֶגַע וָרֶגַע.

גַּם בֵּין עֲצֵי הַיַּעַר הָיוּ רַבִּים אֲשֶׁר אֲהֵבוּהוּ, כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר נָשָׂא עֵינָיו אֶל אִילָן אֶחָד וְאָמַר: „אִילָן, אִילָן, בִּרְכַּת אֱלֹהִים עָלֶיךָ!" וְעָשָׂה הָאִילָן פֵּרוֹת מְתוּקִים תָּמִיד בַּקַּיִץ וּבַחֹרֶף; וְעֵצִים רַבִּים יָרְאוּ מִפָּנָיו, כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר נָתַן עֵינָיו בְּעֵץ אֶחָד, וְאָמַר: „פַּנֵּה מָקוֹם לִצְעִירִים וְטוֹבִים מִמְּךָ!" וְהִתְחִילוּ עָלָיו נוֹבְלִים, עֲנָפָיו מִתְכַּוְּצִים וּמִתְיַבְּשִׁים, וְשָׁרְשׁוֹ רָקַב בָּאֲדָמָה, וְיוֹנְקִים רַעֲנַנִּים עָלוּ עַל מְקוֹמוֹ.

וְהָעִיר, אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהּ הַנָּבִיא הָיְתָה בִּירַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר שָׁכַן בָּהּ הַמֶּלֶךְ; וְלַמֶּלֶךְ בַּת יְחִידָה, נֶחְמָדָה וִישָׁרָה. וַתֶּאֱהַב בַּת הַמֶּלֶךְ

הַטּוֹבָה אֶת הַנָּבִיא הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא גַם הוּא אֲהֵבָהּ; אֲבָל הַנָּבִיא נִשְׁבַּע, כִּי לֹא יִבְנֶה לוֹ בַיִת וְלֹא יִשָּׂא לוֹ אִשָּׁה, עַד אֲשֶׁר יֵהָפֵךְ אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם לְצַדִּיקִים וִישָׁרִים.

וַיִּתֵּן הַנָּבִיא לְכַלָּתוֹ לְבַת הַמֶּלֶךְ יוֹנָה אַחַת, אֲשֶׁר הָיְתָה הָצְיָהּ לְבָנָה כַּשֶּׁלֶג, וְחֶצְיָהּ אֲדֻמָּה כַּדָּם; וְסִמָּן זֶה מָסַר לָהּ: אִם תֵּהָפֵךְ הַיּוֹנָה כֻּלָּהּ לְבָנָה, וְיָדַעַתְּ, כִּי קִיַּמְתִּי אֶת שְׁבוּעָתִי, כִּי נֶהֶפְכוּ כָּל הָרְשָׁעִים לְצַדִּיקִים, וְאָז אָבֹא לָחֹג חַג חֲתֻנָּתֵנוּ.

כִּי רוּחַ אֱלֹהִים הָיָה בְּקֶרֶב הַנָּבִיא הַזֶּה; וְהַמְכַשְּׁפִים, אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֶת הָאֱלֹהִים, אָמְרוּ: „אֵין זֹאת, כִּי אִם בָּלַע הָאִישׁ שְׁתֵּי אֲבָנִים קְטַנּוֹת, אַחַת מֵהַר גְּרִיזִים וְאַחַת מֵהַר עֵיבָל, וְעַל כֵּן גָּדוֹל כֹּחוֹ כָּל־כַּךְ לִבְרָכָה וְלִקְלָלָה.

שָׁמַע עַרְבִי אֶחָד אֶת דִּבְרֵי הַמְכַשְּׁפִים, וַיֹּאמֶר אֶל לִבּוֹ: הָבָה אֶאֶרְבָה נָא לַנָּבִיא בַּיַּעַר, וַאֲהַרְגֵהוּ; אָז אוֹצִיא אֶת הָאֲבָנִים מִתּוֹכוֹ וְאֶבְלָעֵן, וְהָיִיתִי כַּנָּבִיא הַזֶּה לְבָרֵךְ וּלְקַלֵּל כִּלְבָבִי. וַאֲנִי אֶמְכֹּר אֶת בִּרְכוֹתַי וְאֶת קִלְלוֹתַי בְּכֶסֶף, וְאֶצְבֹּר לִי הוֹן רָב. אָז יִתְחַתֵּן בִּי הַמֶּלֶךְ, וְיִתֵּן לִי אֶת בִּתּוֹ — כַּלַּת הַנָּבִיא — לְאִשָּׁה.

וְאָז הָיָה עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת; וְהַנָּבִיא עָמַד אָז בְּתוֹךְ הַיַּעַר הַשָּׁקוּעַ בִּשְׁנָתוֹ, וְהִתְפַּלֵּל עָלָיו, כִּי תְהִי הַשָּׁנָה הַבָּאָה שָׁנָה

טוֹבָה וּמְבֹרָכָה, שָׁנָה שֶׁפֵּרוֹתֶיהָ מְתוּקִים וְקַרְדֻּמּוֹתֶיהָ קֵהִים. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִבִּיט הַנָּבִיא עַל הָעֵצִים — וַיִּמַּס הַכְּפוֹר וְהַשֶּׁלֶג מֵעֲלֵיהֶם, הָעֲנָפִים הִתְחִילוּ זוֹלְגִים דְּמָעוֹת, וְלַהַ הָעֵצִים הִתְחִיל סוֹבֵב בְּעוֹרְקֵיהֶם בִּמְרוּצָה, וַיִּתְעוֹרֵר הַיַּעַר מִתַּרְדֵּמָתוֹ, וַיַּבֵּט מִשְׁתּוֹמֵם:

— הַאֻמְנָם הִגִּיעוּ יְמֵי הָאָבִיב? — הִתְלַחֲשׁוּ הָעֲנָפִים הָעֲרוּמִים.

— רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַיּוֹם. — לָחַשׁ לָהֶם הַנָּבִיא — הִכּוֹנוּ וַאֲבָרֶכְכֶם!

אָז אָמַר הַנָּבִיא לְבָרֵךְ אֶת הַיַּעַר בְּרָכָה, אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ עוֹד הָעֵצִים מֵעוֹלָם; וְהָעֲנָפִים הָרַכִּים כְּבָר הִרְגִּישׁוּ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַנָּבִיא, וְהִתְחִילוּ רוֹעֲדִים מִשִּׂמְחָה.

אַךְ בְּרֶגַע זֶה הֵנִיף עָלָיו הָעַרְבִי הָרוֹצֵחַ אֶת חַרְבּוֹ. הַנָּבִיא לֹא הִסְפִּיק לְבַטֵּא אֶת בִּרְכָתוֹ.

וְהָעַרְבִי הָאַכְזָר חִפֵּשׂ בְּקֶרֶב הַמֵּת אֶת הָאֲבָנִים, אֲשֶׁר אָמְרוּ הַמְכַשְּׁפִים, וְלֹא מָצָא; וַיִּקְצֹף מְאֹד, וַיִּשָּׁבַע לַעֲשׂוֹת בָּהֶם נְקָמוֹת. וְעֵץ אֶחָד עָמַד שָׁם עַל בְּאֵר מַיִם חַיִּים, וַיַּחְפֹּר בּוֹר תַּחַת הָעֵץ, וַיִּקְבֹּר שָׁם אֶת הַנָּבִיא.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ יְמֵי הָאָבִיב, וַיִּשְׂאוּ עַנְפֵי הָעֵץ מִיָּמִין — פֵּרוֹת מְתוּקִים, אֲשֶׁר אִם טָעַם מֵהֶם אִישׁ חוֹלֶה וְכוֹאֵב וְשָׁב לְאֵיתָנוֹ, וַיְהִי בָּרִיא וְשָׁלֵם; וְעַנְפֵי הָעֵץ אֲשֶׁר מִשְּׂמֹאל נָשְׂאוּ פֵּרוֹת יָפִים,

נֶחֱמָדִים לְמַרְאֶה, אֲשֶׁר אִם רָאָם אִישׁ, לֹא יָכֹל לְהִתְאַפֵּק לִבְלִי אֱכֹל מֵהֶם; אֲבָל אִם אָכַל מֵהֶם, חָלָה וַיָּמֹת.

וַיֵּרָפְאוּ חוֹלִים רַבִּים, וַיָּמוּתוּ בְרִיאִים רַבִּים; וַיְהִי הָעֵץ לְפֶלֶא. וַיָּשִׂיחוּ רַבִּים בָּעֵץ הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְלֹא יָדְעוּ פֵּשֶׁר הַדָּבָר: אֵיךְ יָכֹל עֵץ לָשֵׂאת עַל עֲנָפָיו הַחַיִּים וּמָוֶת יָחַד?

וְאוּלָם לוּ הָיָה לָעֵץ פֶּה וְלָשׁוֹן, כִּי אָז סִפֵּר לַכֹּל אֶת הַמַּכְאוֹבִים הָרַבִּים, אֲשֶׁר הוּא מַרְגִּישׁ. כִּי רוּחַ הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר שָׁכַן בְּקֶרֶב הַנָּבִיא לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי הָאָדָם, יָצַק בּוֹ בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת גַּם יַחַד וְאֵינוֹ יָכֹל לְהוֹצִיאָן, בִּלְתִּי אִם עַל יְדֵי פְּרִי חַיִּים וּפְרִי מָוֶת; וְאוּלָם רַב יָתֵר מֵאֲשֶׁר הוֹצִיא בְּפִרְיוֹ, הֵכִיל הָעֵץ בְּקִרְבּוֹ פְּנִימָה, עַד אֲשֶׁר הֵחֵלָּה קְלִפָּתוֹ לְהִבָּקֵעַ.

אַךְ הָעֵצִים אִלְּמִים הֵם; וְגַם אִם תָּנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל, לֹא יָנוּעוּ וְלֹא יָזוּעוּ מִפַּחַד; וְאִם גַּם תְּשַׁלַּח קַרְדֹּם בְּבִטְנָם, לֹא יֶאֱנָקוּ; וְאַתֶּם דְּעוּ לָכֶם, כִּי קָשָׁה מְאֹד הַדּוּמִיָּה לָעֵצִים הָאֻמְלָלִים מֵאֲשֶׁר הוּא הָאָדָם, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהֵאָנֵחַ וּלְהָקֵל מְעַט אֶת צַעֲרוֹ.

הַצִּפֳּרִים הַטּוֹבוֹת אַךְ הֵנָּה מְבִינוֹת אֶת דּוּמִיַּת הָעֵצִים, וְהִנֵּה הִשְׁתַּתְּפוּ בְּצַעֲרוֹ שֶׁל הָעֵץ הָאֻמְלָל; וּבְבֹקֶר־בַּבֹּקֶר עָפוּ וְנִתְעַמְּדָנָה עַל

גַּן בֵּית הָעֲרָבִי הָרוֹצֵחַ, וַתְּקַלֵּלְנָה אֶת שֵׁם הָאַכְזָר, וַתַּעֲרֹכְנָה שָׁם הַזְכָּרָה לְנִשְׁמַת הַנָּבִיא.

וּבַת הַמֶּלֶךְ קָמָה בְּבֹקֶר יוֹם הַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט, וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַיּוֹנָה נֶהְפְּכָה כֻּלָּהּ אֲדָמָה כְדָם. וַתִּתְחַלְחַל מְאֹד, וַתָּקָם וַתִּפְתַּח אֶת דֶּלֶת חַדְרָהּ, וַתְּשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתָּהּ; כִּי יָדְעָה בַּת הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹא תָעוּף הַיּוֹנָה, בִּלְתִּי אִם אֶל הַנָּבִיא; וְהָיְתָה לוֹ לְאוֹת, כִּי מְבַקֶּשֶׁת הִיא אוֹתוֹ שֶׁיָּבֹא אֶל בֵּיתָהּ.

וְהַיּוֹנָה עָפָה וַתִּתְחַבֵּר לְיֶתֶר הַצִּפֳּרִים, אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָהּ אֶת דְּבַר הָרֶצַח, וַתַּעֲמֹד עִמָּן יַחַד עַל גַּג הָעֲרָבִי לְקַלֵּל אֶת שְׁמוֹ וְלִזְעֹק עָלָיו חָמָס.

וַיְהִי כִּרְאוֹת בַּת הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹא שָׁבָה הַיּוֹנָה אֵלֶיהָ, וְגַם הַנָּבִיא לֹא בָא — וַתָּקָם וַתֵּצֵא אֶל הָרְחוֹב, וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲבֹר עַל בֵּית הָעֲרָבִי, וַתֵּרֶא אֶת יוֹנָתָהּ עוֹמֶדֶת עַל הַגַּג בֵּין לַהֲקַת צִפֳּרִים גְּדוֹלָה, וְהֵנָּה מְעוֹרְרוֹת זַעֲקַת שֶׁבֶר וִילָלָה. אָז הֵבִינָה, כִּי יַד הָעֲרָבִי בַּדָּבָר, וַתְּצַו לְאָסְרוֹ בְּזִקִּים, וּלְשִׂימוֹ בְּבֵית הָאֲסוּרִים.

וְהָעֲרָבִי הוֹדָה עַל פִּשְׁעוֹ, גַּם הֶרְאָה אֶת הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר קָבַר שָׁם אֶת הַנָּבִיא. אָז כָּרְתוּ אֶת הָעֵץ, וַיַּעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ תְלִיָּה וַיִּתְלוּ עָלֶיהָ אֶת הָרוֹצֵחַ.

וְאֶת עַצְמוֹת הַנָּבִיא לָקְחוּ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתָן בְּקִבוּרַת יִשְׂרָאֵל.

וְאוּלָם בַּת הַמֶּלֶךְ מֵאֲנָה לְהִתְנַחֵם וַתִּתְאַבֵּל עָלָיו כָּל הַיָּמִים. וַתִּשָּׁאֵר אַלְמָנָה, וְלֹא הָיְתָה לְאִישׁ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. —

הַנְּעָרִים הֶחֱרִישׁוּ רִגְעֵי מִסְפָּר, וְחָשְׁבוּ מַחֲשָׁבוֹת עַל אוֹדוֹת הַסִּפּוּר, אֲשֶׁר שָׁמְעוּ. צַר הָיָה לָהֶם, שֶׁהַמַּעֲשִׂיָּה נִגְמְרָה כָּל־כָּךְ מַהֵר: שֶׁהָעַרְבִי לֹא נֶעֱנַשׁ בְּעֹנֶשׁ יוֹתֵר גָּדוֹל מִתְּלִיָּה; וְשֶׁהַנָּבִיא לֹא שָׁב אַחַר כֵּן לִתְחִיָּה. כִּי אָז הָלֹא יָכְלָה הַמַּעֲשִׂיָּה לְהִמָּשֵׁךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. אַךְ בְּיוֹתֵר הָיָה צַר לָהֶם, עַל בַּת הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה אַלְמָנָה, וְהַיּוֹנָה — כָּלְתָה אֲדָמָה.

כֻּלָּם נֶאֶנְחוּ יַחַד, וְאַחֲרֵי כֵן הִתְנַחֲמוּ, וַיִּתְּנוּ עֵינֵיהֶם בַּנַּעַר הַשְּׁלִישִׁי, לְסַפֵּר לָהֶם אֶת סִפּוּרוֹ.

אֲבָל הַנַּעַר הַהוּא קָמַט אֶת מִצְחוֹ, וְהֶעֱבִיר בְּזִכְרוֹנוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂיּוֹת אֲשֶׁר יָדַע; אַךְ לֹא מָצָא בָהֶן אַף אַחַת, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מ״חֲמִשָּׁה עָשָׂר״. יוֹדֵעַ הוּא מַעֲשִׂית בִּשְׁנֵי אַחִים, שֶׁאֶחָד הָיָה עָנִי וְהַשֵּׁנִי עָשִׁיר, בְּעֶבֶד וּמֶלֶךְ, וְגַם בְּ״בַת־מַלְכָּה״, אֲשֶׁר בְּנִתָּה לָהּ בִּקְסָמֶיהָ דִּבְרֵי שֶׁל שַׁיִשׁ בֵּין הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, — יוֹדֵעַ הוּא מַעֲשִׂיּוֹת גַּם עַל תַּיָּרִים וְגַן הָעֵדֶן — אֲבָל אֵין בְּכָל אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת לֹא אִילָנוֹת, וַאֲפִלּוּ פֶּרַח אוֹ שׁוֹשַׁנָּה אַחַת, וְאַף לֹא צִפּוֹר אֶחָת. רַק אֶת הָעוֹרֵב וְאֶת הַיּוֹנָה

הוּא יוֹדֵעַ עוֹד, מֵעֵת שֶׁשֻּׁלְחָם נַח מִתּוֹךְ הַתֵּבָה; אֲבָל זֶה אֵינָהּ מַעֲשִׂיָּה, זֶהוּ פָּשׁוּט „חֻמָּשׁ״! — וַיְהִי הַנַּעַר יוֹשֵׁב וְהוֹשֵׁב וְהַנְּעָרִים עוֹמְדִים מַחֲרִישִׁים וּמְחַכִּים לְסִפּוּרוֹ; וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל הַמְלַמֵּד מְדַבֵּר מִתּוֹךְ עֲנַן הֶעָשָׁן הַיּוֹצֵא מִמִּקְטַרְתּוֹ.

„נְעָרַי! הִתְשַׁתְּפוּ עִמִּי בְּפֵרוֹת חֲמִשָּׁה עָשָׂר? גַּם לִי אֵין פְּרוּטָה לִקְנוֹת פֵּרוֹת, וַאֲנִי רוֹצֶה לְמַלֵּא חוֹבַת הַיּוֹם בְּמַעֲשִׂיָּה—כְּמוֹכֶם; הַחֲפֵצִים אַתֶּם בְּרַבְּכֶם לְשַׁתֵּף?

— חֲפֵצִים, חֲפֵצִים אָנוּ! — קָרְאוּ כֻלָּם פֶּה אֶחָד.

הָרַבִּי קָם וַיֵּשֶׁב עַל מְקוֹמוֹ, וְהַנְּעָרִים יָשְׁבוּ לְנֶגְדּוֹ כַּחֲצִי גֹרֶן עֲגֻלָּה, וְכִמְעַט שֶׁעָצְרוּ בִנְשִׁימָתָם, לְבַל יַפְרִיעוּ אֶת הָרַבִּי בְּסִפּוּרוֹ.

וְהָרַבִּי מְסַפֵּר:

— אוֹצָר נֶחְמָד הָיָה צָפוּן בַּאֲרוֹנוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן. תַּרְמִיל מָלֵא עֲפַר הַקֹּדֶשׁ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁלַח לוֹ אָבִיו מִטְּבֶרְיָה.

וְאוֹצָר נֶחְמָד הָיָה גַם לַאֲבִיגְדוֹר בְּנוֹ הַקָּטָן: זֶה הָיָה חַרְצָן שֶׁל תָּמָר, שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ מִפֵּרוֹת חֲמִשָּׁה עָשָׂר. כָּל הַנְּעָרִים אָכְלוּ אֶת פֵּרוֹתֵיהֶם, וְאֶת הַגַּרְעִינִים זָרְקוּ; וְהוּא — רַק תְּמָרָה אַחַת עָלְתָה בְחֶלְקוֹ, וְלֹא נְתָנָהוּ לִבּוֹ לִזְרֹק אֶת הַחַרְצָן:

— הֲלֹא הָעֵץ, אֲשֶׁר גָּמַל אֶת הַתְּמָרָה הַזֹּאת, יָצָא מֵחַרְצָן כָּזֶה! וְהַחַרְצָן הַהוּא גָּדַל עַל עֵץ, שֶׁגַּם הוּא יָצָא מֵחַרְצָן כְּחַרְצַנִּי!

— וּמָה אִם חָרוּב, שֶׁפֵּרוֹתָיו אֵינָם כָּל־כָּךְ מְתוּקִים, אֵינוֹ נוֹתֵן פֵּרוֹת עַד שִׁבְעִים שָׁנָה — תָּמָר, שֶׁפֵּרוֹתָיו מְתוּקִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה!

— וְאִם לְשִׁבְעִים שָׁנָה הוּא מַתְחִיל לָתֵת פֵּרוֹת, הֲרֵי הוּא חַי בְּוַדַּאי אֶלֶף שָׁנִים!

— קָרוֹב הַדָּבָר, שֶׁהַרְצַנִּי־שֶׁלִּי הוּא נֶכְדּוֹ שֶׁל עֵץ, אֲשֶׁר חָיָה לִפְנֵי אַלְפֵי שָׁנִים בִּסְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם!

— מִן הָעֵץ הַהוּא, מִזְּקֵנוֹ שֶׁל חַרְצַנִּי, הָיוּ מְבִיאִים בִּכּוּרִים לִירוּשָׁלַיִם!

— מִן הָעֵץ הַהוּא לָקְחוּ לוּלָבִים וְהִקִּיפוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ!

— הָעֵץ הַהוּא יָדַע אֶת יִרְמְיָהוּ, אֶת יְשַׁעְיָהוּ, אֶת שְׁלֹמֹה וְשׁוּלַמִּית, וְאוּלַי זֶה הָיָה „תֹּמֶר דְּבוֹרָה“!

וּבְחָשְׁבוֹ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלֶּה, פָּחַד וְרָחַב לְבָבוֹ, וַיִּמָּלֵא רִגְשֵׁי קֹדֶשׁ לְחַרְצַנּוֹ. נִדְמָה לוֹ, שֶׁהָאָבוֹת, הַנְּבִיאִים, הַמְּלָכִים — כָּל דּוֹרוֹ שֶׁל הַתַּנַ"ךְ שָׁלַח לוֹ אֶת זֶה בְּמַתָּנָה! לוֹ — לַאֲבִיגְדוֹר בֶּן שְׁלֹמֹה הַקָּטָן!

וַיִּשְׁמֹר הַנַּעַר אֶת חַרְצַנּוֹ מִכָּל מִשְׁמָר; וּפַעַם אַחַת בָּאָה מַחֲשָׁבָה בִּלְבָבוֹ:

— הָבָה אֶקַּח מְעַט מֵעֲפַר אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּתַרְמִילוֹ שֶׁל אָבִי, וַאֲשִׂימוֹ בְּעֶצִיץ[1], וְאֶצְפֹּן שָׁם אֶת חַרְצַנִּי. מֵעָפָר אַחֵר לֹא יִצְמְחוּ עֲצֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל נִרְאֶה מַה יֵּצֵא מִן הַחַרְצָן, כְּשֶׁיִּהְיֶה טָמוּן בַּעֲפָרוֹ־שֶׁלּוֹ!

יָדוֹעַ יָדַע הַנַּעַר, כִּי אַף אִם יַעֲלֶה צֶמַח מִן הַחַרְצָן, לֹא יִזְכֶּה לֶאֱכֹל מִפִּרְיוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה שָׁנִים תַּעֲבֹרְנָה, עַד שֶׁיִּתֵּן פֵּרוֹת. אֲבָל לֹא הַפֵּרוֹת הָיוּ דְרוּשִׁים לוֹ: פֵּרוֹת יָכוֹל הוּא לִקְנוֹת בַּחֲנוּת. חָפֵץ הָיָה וְקִוָּה לִרְאוֹת מֵחַרְצַנּוֹ עֵץ, שֶׁיִּהְיֶה נֶכְדּוֹ שֶׁל זֶה, שֶׁהָיוּ מְבִיאִים מִמֶּנּוּ בִּכּוּרִים.

וְכַאֲשֶׁר זָמַם כֵּן עָשָׂה: הָלַךְ וּמָצָא עָצִיץ אֲשֶׁר שָׂמָה בּוֹ אֲחוֹתוֹ פְּרָחִים מְזֻיָּפִים.

— מַה זֶּה פְּרָחִים מְזֻיָּפִים? שָׁאַל נַעַר אֶחָד.

— מְזֻיָּפִים הֵם אֵלֶּה, שֶׁאֵינָם צוֹמְחִים מִמְּקוֹרָם, וְהֵם מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם: לוֹקְחִים חוּטֵי בַרְזֶל, וְרוֹקְמִים עֲלֵיהֶם חוּטֵי צֶמֶר וּמֶשִׁי

---

[1]) כְּלִי שֶׁשָּׂמִים בּוֹ עָפָר וְנוֹטְעִים בּוֹ פְּרָחִים הַצּוֹמְחִים בַּבַּיִת.

צְבוּעִים כְּצֶבַע הַפְּרָחִים, אֲבָל לְצֶבַע הַפְּרָחִים הָאֲמִתִּים לֹא הִגִּיעוּ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם חַיִּים. אֵלּוּ הֵם מְזֻיָּפִים.

וַיַּעֲקֹר הַנַּעַר אֶת הַפְּרָחִים הַמְזֻיָּפִים, וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת הֶעָפָר מִתּוֹךְ הָעָצִיץ, וַיָּשֶׂם בּוֹ אֶת עֲפַר הַקֹּדֶשׁ וְאֶת הַחַרְצָן, וַיְחַכֶּה מִיּוֹם לְיוֹם לִרְאוֹת צִיץ עוֹלֶה מֵחַרְצַנּוֹ. אֲבָל הַצִּיץ אֵינוֹ עוֹלֶה.

— וְלֹא חָשַׂךְ הַנַּעַר כָּל עָמָל מִנַּפְשׁוֹ: הֶעֱמִידוֹ נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, הִרְטִיבוֹ פַּעֲמַיִם בַּיּוֹם — לַשָּׁוְא! עֲפַר הַקֹּדֶשׁ עוֹצֵר אֶת כֹּחוֹ בְּקִרְבּוֹ עַל אַדְמַת נֵכָר.

בֵּין כֹּה עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְיוֹם „חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט“ הִגִּיעַ; הַנַּעַר הָיָה חוֹלֶה בַּיּוֹם הַהוּא, וְלֹא הָלַךְ הַחַדְרָה, וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ עַל יַד עֲצִיצוֹ לֶאֱכֹל אֶת פֵּרוֹתָיו.

וַיְהִי אַחֲרֵי גָּמְרוֹ לֶאֱכֹל אֶת פֵּרוֹתָיו, וַיְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶם „בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה“, וְכַאֲשֶׁר סִיֵּם „עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הָאָרֶץ“ — הִבִּיט עַל עֲצִיצוֹ בְּהֶסַּח הַדַּעַת [1], וַיַּרְא וְהִנֵּה צִיץ יָרוֹק מֵצִיץ וְעוֹלֶה.

לְשִׂמְחָתוֹ לֹא הָיָה גְבוּל. הַיּוֹם הַהוּא הָיָה אֶצְלוֹ בֶּאֱמֶת יוֹם חַג, חַג גָּדוֹל וְנִפְלָא! לֹא כִנְעָרִים אֲחֵרִים, הַשְּׂמֵחִים בּוֹ בַּפֵּרוֹת שֶׁהֵם אוֹכְלִים עַכְשָׁיו [2]; וְלֹא כַגְּדוֹלִים, שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה חַג זִכָּרוֹן הוּא לָהֶם

---

[1] בְּלִי כַוָּנָה לְדָבָר. [2] עַתָּה.

לְיָמִים עָבְרוּ. עֵת כָּל פֵּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיוּ שֶׁלָּנוּ — שִׂמְחַת הַנַּעַר אֲבִיגְדוֹר הָיְתָה שִׂמְחַת הֶעָתִיד! הֲתָבִינוּ, בָּנַי? הוּא קִוָּה, שֶׁלֶּעָתִיד יִגְדַּל הָעֵץ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת – מִי יוֹדֵעַ? אוּלַי יִתֵּן פֵּרוֹת, — בְּוַדַּאי יִתֵּן פֵּרוֹת.

אַךְ שִׂמְחָתוֹ עָבְרָה מַהֵר, כִּי אַחֲרֵי עֲבוֹר יַרְחֵי מִסְפָּר, רָאָה שֶׁהַצִּיץ הָרַךְ עוֹמֵד בְּקָטְנוֹ, וּכְמוֹ הוּא מַתְחִיל לִנְבֹּל.

קָשֶׁה הָיָה עָלָיו לְהַבִּיט עַל הַצִּיץ הָאֻמְלָל: דּוֹמֶה הָיָה שֶׁהַצֶּמַח הָרַךְ עָצֵב, וּכְאִלּוּ אוֹמֵר: לָמָּה זֶה הִרְגַּזְתַּנִי וַתּוֹצִיאֵנִי מֵעוֹלָמִי, מִבֶּטֶן הָרְצָנִי? ! עָפָר נָתַתָּ לִי, אֲבָל שֶׁמֶשׁ וְשָׁמַיִם, שִׁמְשִׁי שֶׁלִּי וְשָׁמַי שֶׁלִּי — הֵיכָן [1] הֵם ?!

וְהַצִּיץ הָיָה בֶּאֱמֶת עָצֵב, וְאִלּוּ נִתַּן לוֹ פֶּה וְלָשׁוֹן, הָיָה צוֹעֵק וְאוֹמֵר: קַוֵּי שֶׁמֶשׁ יְשָׁרִים תֵּן לִי! קַוֵּי שִׁמְשְׁךָ הֵם עֲקוּמִים, קְרִירִים, מְזֻיָּפִים. הֵם סָרִים הֵנָּה כְּמִתְגַּנְּבִים, כְּבָאִים בְּהֵחָבֵא!

וַיִּצְטַעֵר הַנַּעַר הַטּוֹב בְּצָרָתוֹ שֶׁל הַצִּיץ הָאֻמְלָל, וַיֵּצַר לוֹ עַד לְהִתְחַלּוֹת; פְּעָמִים רַבּוֹת אָמַר לִשְׁבֹּר אֶת הֶעָצִיץ וּלְהַצִּיל אֶת הַנֶּטַע הָאֻמְלָל מִצַּעַר עוֹלָמִי, אַךְ לִבּוֹ לֹא נְתָנָהוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר הַזֶּה.

---

[1] אַיֵּה.

אֲחַכֶּה, אֲקַוֶּה, — נִחֵם אֶת נַפְשׁוֹ — הֵן רוֹאֶה אֲנִי, שֶׁלֹּא קָמַל עוֹד אִם לֹא קָמַל עַד עַתָּה — עוֹד חָיֹה יִחְיֶה!

וְיָמִים עָבְרוּ וִירָחִים חָלָפוּ. הַצִּיץ לֹא גָדַל מֵחֹם הָאָבִיב, וְלֹא קָמַל מִקֹּר הַחֹרֶף. עַל עָמְדוֹ יַעֲמֹד. בֵּין כֹּה הִגִּיעוּ יְמֵי חֲנֻכָּה. שְׁלֹמֹה הַזָּקֵן שָׁב מִבֵּית הַתְּפִלָּה וְסִדֵּר אֶת נֵרוֹ עַל הַחַלּוֹן, שֶׁעָמַד שָׁם הָעָצִיץ. הוּא בֵּרֵךְ אֶת שָׁלֹשׁ בִּרְכוֹתָיו, וְהֶעֱלָה אֶת נֵר הַמַּכַּבִּי הָרִאשׁוֹן. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הֶעֱלָה הַנֵּר אֶת שַׁלְהַבְתּוֹ — וַיֵּחַם לַצִּיץ; וַיַּרְא הַנַּעַר, לְשִׂמְחַת לְבָבוֹ, כִּי הַצִּיץ כֻּלּוֹ הָפַךְ יָרֹק, וְכִמְדֻמֶּה, שֶׁהוּא צוֹמֵחַ וְעוֹלֶה.

בַּלַּיְלָה הַשֵּׁנִי גָּבַהּ מְעַט יוֹתֵר; בַּלַּיְלָה הַשְּׁלִישִׁי נִדְמֶה כְּמוֹ זָקַף קוֹמָתוֹ; בַּלַּיְלָה הָרְבִיעִי הִתְפַּתְּחוּ שְׁנֵי עָלִים רַכִּים, יָפִים, עַלִּיזִים דְּבוּקִים יַחַד; בַּלַּיְלָה הַחֲמִישִׁי הִתְפָּרֵד הַתְּאוֹמִים וּפִנָּה מָקוֹם לְזוּג־עָלִים חָדָשׁ; בַּלַּיְלָה הַשִּׁשִּׁי נִרְאָה בַּד דַּק; בַּלַּיְלָה הַשְּׁבִיעִי הוֹסִיף עַל גָּבְהוֹ, וּבְלֵיל הַשְּׁמִינִי נִרְאָה לְעֵינָיו תְּמוּנַת עֵץ קָטָן, יָשָׁר, הַשָּׂשׂ לַעֲלוֹת הַשָּׁמָיְמָה.

הַרְבֵּה הִצְטַעֵר הַנַּעַר, עַל שֶׁלֹּא קָבְעוּ הַמַּכַּבִּים יוֹתֵר מִשְּׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה; אַךְ הִתְנַחֵם בַּתִּקְוָה לִימֵי הַחֲנֻכָּה שֶׁל הַשָּׁנָה הַבָּאָה. רָאָה הַנַּעַר, כִּי לֹא שֶׁמֶשׁ וְלֹא מַיִם יְחַיּוּ אֶת הַצֶּמַח הַזֶּה; אוֹר נֵרוֹת חֲנֻכָּה דָרוּשׁ לוֹ, — וַיְחַכֶּה.

שְׁמוּאֵל הַמְלַמֵּד הִפְסִיק אֶת סִפּוּרוֹ וּמָחָה מֵעֵינָיו רְסִיסִים לַחִים וַעֲגֻלִּים, כְּעֵין דְּמָעוֹת:

— זֶהוּ מֵעֶשֶׁן מִקְטַרְתִּי,—בֵּאֵר הָרַבִּי לְתַלְמִידָיו סִבַּת הָרְסִיסִים: הֶעָשָׁן, הֶעָשָׁן,— הוּא מְכַלֶּה אֶת עֵינָי!

— סוֹפוֹ שֶׁל הַצֶּמַח, — הוֹסִיף הָרַבִּי — אֵינִי יוֹדֵעַ. יֵשׁ בּוֹ הַרְבֵּה נֻסְחָאוֹת; אֲבָל הַכֹּל אוֹמְרִים, שֶׁהַצֶּמַח הַהוּא נִמְצָא גַּם הַיּוֹם בְּאֵיזֶה בֵּית מִבָּתֵּי יִשְׂרָאֵל. הוּא עוֹבֵר בִּירוּשָּׁה מִדּוֹר לְדוֹר, וְהוֹלֵךְ וְגָדֵל מֵחֲנֻכָּה לַחֲנֻכָּה. עָתִיד עֵץ זֶה לָשֵׂאת פֵּרוֹת. אָז לֹא יַסְפִּיק לוֹ עוֹד הֶעָצִיץ.

— וּמַה יֵּעָשֶׂה בּוֹ אָז? — שָׁאֲלוּ הַתַּלְמִידִים פֶּה אֶחָד.

— אָז?! מַה לַּעֲשׂוֹת?! נִסַּע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְנִטָּעֵהוּ אֵצֶל הַתָּמָר הַ„זָּקֵן" שֶׁלּוֹ!

הַנְּעָרִים נֶאֶנְחוּ מֵרֹב עֹנֶג, וַיִּהְיוּ שְׂמֵחִים כְּאִלּוּ אָכַל אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם קַב חֲרוּבִין בְּחֶלְקוֹ.

№
170—172

פרחים

גָּלוּת הַתְּמָרִים.

ספּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 6 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

גָּלוּת הַתְּמָרִים.

ספּוּר לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט.

צִפּוֹר קַנָּרִי יָשַׁב לוֹ בַּקֵּן אֲשֶׁר־בַּיַּעֲרוֹ לְעֵת צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ. וְחִכָּה לְרַעְיָתוֹ, אֲשֶׁר יָצְאָה בַּלַּיְלָה, וְהִבְטִיחָה לוֹ כִּשְׁבוּעַת צִפֳּרִים לָשׁוּב אֵלָיו יַחַד עִם קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים. הוּא יָשַׁב וְחִכָּה, וּבֵין כֹּה שִׁנֵּן לוֹ אֶת הַשִּׁירָה, אֲשֶׁר חִבֵּר בַּחֲרוּזִים לָשִׁיר לְצִפּוֹרָתוֹ בְּשׁוּבָהּ.

כֵּן יְשַׁנְּנוּ לָהֶם כָּל הַצִּפֳּרִים־הַמְזַמְּרִים אֶת שִׁירוֹתֵיהֶם וַחֲרוּזֵיהֶם, שֶׁיַּעַרְכוּ לְקַדֵּם בָּהֶם אֶת פְּנֵי רַעְיוֹתֵיהֶם; וְאוּלָם מְשַׁנְּנִים וּמְשַׁנְּנִים הֵם וּבְבוֹאָן יָשִׁירוּ לָהֶן שִׁירָה חֲדָשָׁה וַחֲרוּזִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר לֹא שִׁנְּנוּ וְלֹא יָדְעוּ מֵרֹאשׁ.

כֹּה יָשַׁב לוֹ הַצִּפּוֹר וְשָׁר; וְהִנֵּה רָאָה זֵרְעוֹנִים נוֹצְצִים, מְלֵאִים פְּזוּרִים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וַיֵּרֶד לְלַקְּטָם, לְמַעַן הַגִּישָׁם לִפְנֵי צִפּוֹרָתוֹ יַחַד עִם חֲרוּזָיו הַנְּעִימִים; וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר לִקֵּט

וְאָסַף חַרְטֹם מָלֵא, חָפֵץ לְהִתְרוֹמֵם. אֲבָל – אוֹיָה! – רַגְלָיו נִלְכְּדוּ בְּרֶשֶׁת הַטְּמוּנָה שָׁם.

וְהִתְעַלֵּף הַצִּפּוֹר מִפַּחַד פִּתְאֹם; וְכַאֲשֶׁר שָׁב רוּחוֹ אֵלָיו, רָאָה, כִּי נָתוּן הוּא בְּתוֹךְ כְּלוּב קָטָן וְנָשׂוּא בִּידֵי אָדָם.

אָז יָדַע כִּי שָׁבוּי הוּא, וְכִי גַּם רַעְיָתוֹ הַנְּעִימָה, גַּם קִנֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים לֹא יִמְצָאוּהוּ עוֹד בְּקִנּוֹ.

וַיַּעֲבֹר הַכְּלוּב מִיָּד לְיָד, מִמּוֹכֵר לְקוֹנֶה וּמִקּוֹנֶה לְמוֹכֵר– עַד הִגִּיעוֹ לִדְבִיר אֶחָד אֲשֶׁר בַּמֶּרְחַקִּים – בְּאַרְצוֹת הַצָּפוֹן, וַיִּתְלוּ אֶת הַכְּלוּב בְּאַכְסַדְרָה[1]) מְרֻוַּחַת וַחֲמִימָה, וְגַם זֵרְעוֹנִים נָתְנוּ לְפָנָיו בְּתוֹךְ הַכְּלוּב.

וַיִּדֹּר הַקַּנָּרִי נֶדֶר לְבִלְתִּי אֱכֹל מִן הַזֵּרְעוֹנִים, אֲשֶׁר יָשִׂימוּ שׁוֹבָיו לְפָנָיו. אֲבָל הוּא הֵפִיר מַהֵר אֶת נִדְרוֹ. כֵּן דֶּרֶךְ הַצִּפֳּרִים: בַּחֹפֶשׁ יְכוֹלִים הֵם לָצוּם יָמִים רְצוּפִים וּלְהִתְפַּרְנֵס בְּקַוֵּי שֶׁמֶשׁ וְשִׁירִים נְעִימִים; וּבַשִּׁבְיָה הֵם נַעֲשִׂים רַעַבְתָנִים וְזוֹלְלִים, וְאוֹכְלִים גַּם מִכַּף שׁוֹבֵיהֶם – וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּבָרְכִים אַחֲרֵי הָאֲכִילָה: „בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת וְחֶסְרוֹנָן"...

---

[1]) מִסְדְּרוֹן, מָבוֹא, פְּרוֹזְדוֹר.

וַיִּדֹּר הַקַּנָּרִי נֶדֶר, כִּי לֹא יָשִׁיר, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא לַחָפְשִׁי מִכְּלוּבוֹ־כִּלְאוֹ.

וְלֹא שָׁמַר גַּם אֶת נִדְרוֹ זֶה; כִּי כֵן דֶּרֶךְ צִפֳּרֵי הַזִּמְרָה: הֵמָּה נִבְרְאוּ לָשִׁיר וּלְזַמֵּר וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהִתְאַפֵּק.

וּכְפַעַם בְּפַעַם הָיָה הַקַּנָּרִי מִשְׁתַּקֵּעַ בְּגַעְגּוּעָיו עַל צִפּוֹרָתוֹ, וּמַתְחִיל לָשִׁיר אֶת הַשִּׁירָה, אֲשֶׁר שָׁנַן לוֹ אָז לִפְנֵי נָפְלוֹ בִּידֵי הַצַּיָּד.

וְהִתְאַסְּפוּ אַנְשֵׁי הַבַּיִת לִשְׁמֹעַ אֶת צִלְצוּלָיו וַחֲרוּזָיו הַנְּעִימִים.

וְאוּלָם לְמַרְאֵה פְּנֵי אֲנָשִׁים הִתְחַלְחַל הַקַּנָּרִי, כִּי הָיוּ מַלְבּוּשֵׁיהֶם דּוֹמִים לְמַלְבּוּשֵׁי הַצַּיָּד הָרַע, וַיַּחְשֹׁב שֶׁהֵם כֻּלָּם צַיָּדִים.

וּמִפַּחַד וּבֶהָלָה שָׁכַח אֶת שִׁירָתוֹ.

רַק לַיְלָדִים הִסְכִּין הַצִּפּוֹר; וּבְהִתְאַסֵּף יַלְדֵי הַבַּיִת סָבִיב לִכְלוּבוֹ, שָׁפַךְ לִפְנֵיהֶם אֶת שִׁירָיו וְאֶת גַּעְגּוּעָיו. וַיְסַפֵּר לִפְנֵיהֶם תְּהִלַּת צִפּוֹרָתוֹ הַנְּעִימָה וְאֶת אַהֲבָתוֹ הָרַבָּה אֵלֶיהָ וְאֶת צַעֲרוֹ הַגָּדוֹל — צַעַר הַשִּׁבְיָה וְהַגָּלוּת.

וְלֹא הֵבִינוּ הַיְלָדִים לְשׁוֹן הַצִּפּוֹר, וַיַּחְשְׁבוּ, כִּי הוּא שָׂשׂ

וַיִּשְׂמַח לִקְרָאתָם, וְכִי הוּא מְבַקֵּשׁ מֵהֶם גַּרְגְּרֵי סֻכָּר, וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ אִישׁ מֵהֶם מַמְתַּקִּים, תּוּפִינִים וְסֻכָּרִיּוֹת.

וְהֵנִיעַ עֲלֵיהֶם הַצִּפּוֹר בְּרֹאשׁוֹ; זֹאת אוֹמֶרֶת בִּלְשׁוֹן צִפֳּרִים:

„יְלָדִים תְּמִימִים, יְלָדִים פְּתָאִים! אֵינָם יוֹדְעִים — מַה הִיא אֲנָחָה!"

כָּכָה יָשַׁב הַצִּפּוֹר יָמִים רַבִּים בִּכְלוּבוֹ; וּפְעָמִים רַבּוֹת זָכַר אֶת שִׁירָתוֹ, וּפְעָמִים רַבּוֹת שְׁכֵחָהּ.

וּבֵין כֹּה הִגִּיעַ הַחֹרֶף. הִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם, הָאֲוִיר הָיָה קַר וָלַח, הָרָקִיעַ מוֹרִיד דְּמָעוֹת עַל הָאָרֶץ. הַדְּמָעוֹת נִקְפָּאוֹת בִּנְפָלָן וְהָיוּ לְשָׁלֶג.

וְהָעֵצִים אֲשֶׁר בַּחוּץ מִתְנוֹעֲעִים וּמִזְדַּעְזְעִים כְּרֶגַע יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה.

וַאֲנָשִׁים רָצִים וְשָׁבִים בַּחוּצוֹת.

הִסְתַּכֵּל הַצִּפּוֹר בְּחַלּוֹן הָאַכְסַדְרָה וְהֵנִיעַ בְּרֹאשׁוֹ:

„אֵין פֶּלֶא בַּדָּבָר: צַיָּדִים רַבִּים סוֹבְבִים בַּחוּצוֹת, וְעַל כֵּן מֵת הַכֹּל!"

פֶּלֶא הַדָּבָר בְּעֵינָיו: מַדּוּעַ זֶה זוֹרַחַת עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ עַל הַמָּקוֹם הָרַע הַזֶּה?

וְהוּא פּוֹתֵר לוֹ אֶת הַדָּבָר: „הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת שָׁעוֹת אֲחָדוֹת בַּיּוֹם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים".

בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים הֲלֹא יָשִׁיר גַּם הוּא לִפְעָמִים אֶת שִׁירוֹתָיו הַנְּעִימוֹת־הָעֲצוּבוֹת.

וּבְאַחַד הַלֵּילוֹת – זֶה הָיָה בְּלֵיל חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בִּשְׁבָט.

וְהַשִּׁפְחָה הוֹצִיאָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת עֲצִיצֵי־הַפְּרָחִים מִן הַבַּיִת אֶל הָאַכְסַדְרָה לְנַקּוֹת אֶת חַלּוֹנוֹת הַבַּיִת וְקִירוֹתָיו וַתִּשְׁכַּח לַהֲשִׁיבָם עַל מְקוֹמָם. וּבֵין הָעֲצִיצִים הָיָה אֶחָד מְזֻיָּף: רָקוּם מֵחוּטֵי צֶמֶר צָבוּעַ עַל חוּטֵי בַּרְזֶל, וְדִמְיוֹנָם כְּעַנְפֵי עֵץ, וַעֲלֵיהֶם רִמּוֹנִים, אֲגָסִים וְתַפּוּחִים תַּכְלִילֵי לְחָיַיִם.

כֻּלָּם עָמְדוּ צְפוּפִים עַל אַסְקֻפַּת הַחַלּוֹן, וּמִמַּעַל לָהֶם דָּלַק פָּנָס, אֲשֶׁר תָּלוּ שָׁם לְהָאִיר אֶת הַדֶּרֶךְ לָאוֹרְחִים הַמְבַקְּרִים בַּבָּיִת.

וְהַצִּפּוֹר יָשַׁב עַל בַּדּוֹ – נָם וְלֹא נָם [1]. הוּא הִשְׁתַּקַּע

---

[1] מְנַמְנֵם מְעַט וּמִתְעוֹרֵר לִרְגָעִים.

בְּנַעְנֻעָיו עַל צִפּוֹרָתוֹ, וּבְשִׁירָתוֹ שֶׁחִבֵּר לִכְבוֹדָהּ – וַיִּשְׁכַּח אֶת מְקוֹמוֹ.

וְנִדְמָה לוֹ, שֶׁהַפַּנָּס הוּא הַשֶּׁמֶשׁ—בְּצֵאתוֹ; הָעֲצִיצִים הֵם עֲצֵי הַיַּעַר וְהוּא יוֹשֵׁב וּמְחַכֶּה לְצִפּוֹרָתוֹ, שֶׁתָּשׁוּב אֵלָיו עִם קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנִים.

וְהִתְחִיל מְזַמֵּר מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ.

הַשָּׁעוֹן אֲשֶׁר בָּאוּלָם הִשְׁמִיעַ דְּפִיקוֹת מְמֻשָּׁכוֹת, כְּאָצִיל מִפָּהֵק מִתּוֹךְ שִׁעֲמוּם: אֶחָד.. שְׁנַיִם.. שְׁלֹשָׁה.... שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה–הַדְּפִיקוֹת.

קוֹל הַדְּפִיקוֹת לֹא הִגִּיעַ לְאָזְנֵי הַצִּפּוֹר; וְאוּלָם בְּכָל־זֹאת הִזְדַּעְזַע מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ. הוּא חָשׁ בַּחֲלוֹמוֹ רֶגַע נִכְבָּד וְיָקָר; רֶגַע שֶׁבֵּין אַחֲרִית הַשָּׁנָה וְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה.

כִּי הֲלֹא רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַיּוֹם בַּיָּעַר!

וַיִּקַץ.

וַיִּתְעוֹרְרוּ גַּם הָעֲצִיצִים. גַּם הֵמָּה הִרְגִּישׁוּ בִּשְׁנָתָם אֵיזֶה דָּבָר נוֹרָא וְלָהֶם הִתְחִיל מְסוֹבֵב בִּמְהִירוּת בְּעוֹרְקֵיהֶם.

„לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבוּ וְתֵחָתֵמוּ!"—צִפְצֵף הַצִּפּוֹר.

וְאוּלָם הוּא פָּנָה בְּבִרְכָתוֹ אֶל הֶעָצִיץ הַמְזֻיָּף – בַּעַל הַתַּפּוּחִים הָאַדְמוֹנִים וְהָאֲגָסִים הַיְרוּקִים.

וְהָעֵצִיץ הַמְזֻיָּף בַּעַל הַתַּפּוּחִים הָאַדְמוֹנִים וְהָאֲגָסִים הַיְרוֹקִים זָקַף אֶת קוֹמָתוֹ וּשְׁנֵי רִמּוֹנִים הִתְנוֹעֲעוּ עַל חָזֵהוּ בְּגַאֲוָה, וְהוּא עָמַד וְשָׁתַק.

— לְמִי אַתָּה מְדַבֵּר, צִפּוֹר? — קָרְאוּ לוֹ יֶתֶר הַפְּרָחִים — הֲלֹא מְזֻיָּף הוּא! אֵין הוּא שׁוֹמֵעַ בְּרָכוֹת!

— מְזֻיָּף?! — מִשְׁתּוֹמֵם הַצִּפּוֹר — מַה זֶּה מְזֻיָּף?!

— לִבּוֹ בַּרְזֶל, וְתַפּוּחָיו — צֶמֶר צָבוּעַ; בַּקֹּר לֹא יִקְפָּא, בַּחֹם לֹא יִפְרַח, וְאֵין בִּרְכַּת אֱלֹהִים עָלָיו.

— כֵּן? — עָנָה הַצִּפּוֹר, וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי! אִם כֵּן בֵּרַכְתִּי עֲלֵיכֶם, צְמָחִים טוֹבִים! לְשָׁנָה טוֹבָה, לִשְׁנַת אוֹר וָטַל וּפִרְחֵי רֵיחַ תִּכָּתֵבוּ.

— גַּם אַתָּה, צִפּוֹר נָעִים!

וְהִתְחִיל הַצִּפּוֹר מְזַמֵּר בִּרְכַּת הַשָּׁנָה בַּחֲרוּזִים יָפִים, מְצַלְצְלִים. וַיְבַשֵּׂר יֶרֶק יְעָרִים, חֹם שֶׁמֶשׁ אָבִיב, תְּחִיַּת צְמָחִים וְאַהֲבַת צִפֳּרִים.

שָׁמַע הַקֶּרַח הַלָּבָן שֶׁעַל הַחַלּוֹנוֹת וַיִּכָּלֵם, וַיִּמַּס מִבּוּשָׁה.

שָׁמְעוּ הָעֵצִים הָעֲרוּמִים, אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַחַלּוֹן, וַיִּזָּקְפוּ אֶת

קוֹמָתָם לְהַבִּיט בְּעַד הַחַלּוֹן אֶל הַמְזַמֵּר הַנִּפְלָא, וַיָּנִיעוּ לוֹ בְּרָאשֵׁיהֶם:

„אָמֵן!—גַּם אַתָּה, גַּם כָּל הַצִּפֳּרִים! בַּשָּׁנָה הַזֹּאת הוֹסַפְנוּ עֲנָפִים לְקִנִּים חֲדָשִׁים וּלְדוֹר חָדָשׁ!"

בֵּין כֹּה וָכֹה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וּמְשָׁרֶתֶת הַבַּיִת הֵבִיא עֲנָפִים יְבֵשִׁים לְהַסִּיק בָּם אֶת הַתַּנּוּר וּלְהָחֵם אֶת הַחֲדָרִים.

וַיְהִי בֵינֵיהֶם עָנָף אֶחָד מְסֻבָּךְ וְיָבֵשׁ, אֲשֶׁר הֵקִים שָׁאוֹן בְּהִכָּנְסוֹ. הוּא הָיָה עֲנַף עֵץ אֶחָד, שֶׁעָמַד עַל קֶבֶר אִישׁ רָשָׁע, וְקִוָּה כָּל יָמָיו, שֶׁיִּגְדַּל וְיִהְיֶה יַד לְקַרְדֹּם.

וּבְשָׁמְעוֹ שִׁירוֹת הַצִּפּוֹר לְאָבִיב וְלִתְחִיָּה, — קָצַף קֶצֶף גָּדוֹל, וַיִּקְרָא בְקוֹל: שֶׁקֶר הוּא מְנַבֵּא! אֵין תְּחִיָּה! אֵין אָבִיב! יֵשׁ רַק כְּפוֹר, שֶׁלֶג, וְקַרְדֹּם מוֹלֵךְ בְּכִפָּה[1]! חַכּוּ, עַד שֶׁאָבֹא לְתוֹךְ קוֹפַת הַקַּרְדֹּם, וְאָז — קֵץ לְכָל עֲצֵי הַיַּעַר וּלְכָל הַצִּפֳּ...!"

וְלֹא הִסְפִּיק הֶעָנָף לִגְמֹר אֶת דְּבָרָיו, כִּי הִכְנִיסוּ הַמְּשָׁרֶתֶת לְתוֹךְ הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת וַיִּתְעַלֵּף.

---

[1]) בַּכֹּל, בְּכָל הָעוֹלָם.

הָעֲצִיצִים הֵנִיעוּ עָלָיו אֶת רָאשֵׁיהֶם בַּאֲנָחָה, וְהַצִּפּוֹר שָׁר עָלָיו קִינָה קְצָרָה.

רַק הֶעָצִיץ הַמְזֻיָּף לֹא נָע וְלֹא זָע, וַיְנַעֲנַע אֶת רִמּוֹנָיו עַל חָזֵהוּ.

וְהָאֵשׁ אֲשֶׁר בַּתַּנּוּר שָׁלַח לָשׁוֹן לִקְרָאתוֹ וַיִּלְחַשׁ :

„סוֹף־סוֹף־סוֹף ! כָּכָה יִהְיֶה גַּם סוֹפְךָ !"

אָז הִתְפַּלְּלוּ הָעֲצִיצִים וְהַצִּפּוֹר תְּפִלָּה קְצָרָה עַל כָּל הַבּוֹגְדִים בַּאֲחֵיהֶם, כִּי יִבְרָא לָהֶם אֱלֹהִים לֵב טָהוֹר לַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה; וְאַחֲרֵי כֵן בִּקְשׁוּ הָעֲצִיצִים אֶת הַצִּפּוֹר, שֶׁיְּסַפֵּר לָהֶם אֵיזֶה סִפּוּר יָפֶה לִכְבוֹד הֶחָג.

– טוֹב הַדָּבָר – עָנָה הַצִּפּוֹר – הִנְנִי לְסַפֵּר לָכֶם סִפּוּר, אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵעֵץ אֶחָד, שֶׁבָּנִיתִי עָלָיו אֶת קִנִּי בְּטֶרֶם נָפַלְתִּי בִּידֵי שׁוֹבִי. הָעֵץ הַזֶּה שָׁמַע אֶת הַסִּפּוּר מֵאָבִיו זְקֵנוֹ, שֶׁשְּׁמָעוֹ מִפִּי תֹמֶר יַחְסָן גָּדוֹל אֶחָד.

הַצִּפּוֹר סָגַר אֶת עֵינָיו לְמֶחֱצָה, הִפְשִׁיל אֶת רֹאשׁוֹ לַאֲחוֹרָיו, הִתְחִיל לְסַפֵּר :

– הָיֹה הָיָה בִּסְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם אִישׁ אֶחָד – וּמִיכָה שְׁמוֹ.

וּבָנָה לוֹ הָאִישׁ מִיכָה בַּיִת עַל אֵם הַדֶּרֶךְ הָעוֹלָה יְרוּשָׁלַיְמָה.
וְכָל הַדְּרָכִים הָיוּ מוֹלִיכִים אָז יְרוּשָׁלַיְמָה. וְכָל הָעֵצִים הָיוּ מַבְשִׁילִים אָז אֶת פֵּירוֹתֵיהֶם בִּשְׁבִיל יְרוּשָׁלָיִם; אֲבָל הָאִישׁ מִיכָה בָּנָה לוֹ בַּיִת עַל אֵם הַדְּרָכִים.

וּבָנָה לוֹ הָאִישׁ מִיכָה אֶת בֵּיתוֹ — לֹא מֵעֵץ; כִּי חָס עַל הַיַּעַר, וְלֹא חָפֵץ לְהָנִיף בַּרְזֶל עַל צֶמַח חַי — וַיִּבֶן אֶת בֵּיתוֹ אֲבָנִים וָחֵמָר.

וְנָטַע לוֹ הָאִישׁ מִיכָה תֹּמֶר לִפְנֵי בֵיתוֹ; וְלֹא חָפַר אֶת אַדְמַת מַטָּעוֹ בָּאֵת וּבַמַּעְדֵּר; כִּי שָׂנֹא שָׂנֵא מֵעוֹדוֹ אֶת הַבַּרְזֶל הַמַּרְבֶּה מָוֶת בָּעוֹלָם. בְּצִפָּרְנָיו חָפַר כּוּר, וַיִּטַּע בּוֹ אֶת מַטָּעוֹ.

וְעָמַד הָאִישׁ מִיכָה עַל אֵם הַדְּרָכִים; וְהָיָה אִם רָאָה אִישׁ נוֹשֵׂא עוֹפוֹת כְּפוּתִים לְמָכְרָם בָּעִיר, וְקָנָה אוֹתָם הָאִישׁ מִיכָה וְהִתִּיר חַרְצֻבּוֹתָם, וְשִׁלַּח אוֹתָם לַחָפְשִׁי.
גַּם מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הָיָה קוֹנֶה יוֹנִים וְשׁוֹלְחָן חָפְשִׁי.

וּמַטָּעוֹ שִׂגְשֵׂג וַיִּגְדַּל וַיַּעַשׂ צַמֶּרֶת מִלְמַעְלָה וְצֵל מִתָּחַת.

וְהֵכִין הָאִישׁ מִיכָה שֻׁלְחָן וְכִסְאוֹת תַּחַת הַתֹּמֶר הָרָךְ, כִּסְאוֹת הַרְבֵּה־הַרְבֵּה; וְכָל אֲשֶׁר עָבַר עַל בֵּיתוֹ, לֹא הָלַךְ מִשָּׁם, עַד אִם סָעַד אֶת לְבָבוֹ עַל שֻׁלְחַן מִיכָה.

וְשִׁלְּמוּ הָאוֹרְחִים לְמִיכָה מְחִיר אָכְלָם בְּכֶסֶף מָלֵא; אֲבָל בְּטֶרֶם עָבַר הָאוֹרֵחַ מֵעַל בֵּיתוֹ הֵשִׁיב מִיכָה בַּחֲשָׁאִי אֶת הַכֶּסֶף לְכִיס בְּעָלָיו; וְלֹא יָדַע אִישׁ, כִּי חִנָּם אָכַל עַל שֻׁלְחַן מִיכָה.

וְכַאֲשֶׁר עָזְבוּ הָאוֹרְחִים אֶת הַשֻּׁלְחָן, יָרְדוּ הַצִּפֳּרִים מֵעַל הָעֵץ, וַתֹּאכַלְנָה אֶת הַנּוֹתָר וַתִּשְׂבַּעְנָה וַתּוֹתַרְנָה.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר שָׁם אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ, וַיֹּאכַל עַל שֻׁלְחַן מִיכָה, וַיָּקָם וַיְשַׁלֵּם לוֹ בְּמֵיטַב כַּסְפּוֹ.

וּמִיכָה לָקַח אֶת הַכֶּסֶף וַיְשִׁיבֵהוּ בַּחֲשָׁאִי אֶל אַמְתַּחַת הַנָּבִיא.

אַךְ הַנָּבִיא הִרְגִּישׁ בַּדָּבָר, וַיִּפֶן אֶל מִיכָה וַיֹּאמַר:

— יוֹדֵעַ אֲנִי, מִיכָה, אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְאַמְתַּחְתִּי, וְאֵת אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה לְכֹל הָאוֹרְחִים וּלְכֹל הַצִּפֳּרִים; לָכֵן שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: יוֹדֵעַ אֲנִי, כִּי אוֹהֵב אַתָּה אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים בְּעוֹלָמוֹ; וְרַק אֶת הַבַּרְזֶל אַתָּה שׂוֹנֵא, אֶת הַמָּוֶת

וְאֶת הַבַּרְזֶל. לָכֵן דַּע: אִם תִּזְכֶּה אַתָּה אוֹ אֶחָד מִבָּנֶיךָ לֶאֱכֹל אֶת הַתְּמָרִים, אֲשֶׁר יָבִיא הָעֵץ הַזֶּה – וְהָיָה בְּאָכְלְכֶם אֶת הַתְּמָרָה הָרִאשׁוֹנָה, וְתַם הַבַּרְזֶל מִן הָאָרֶץ; הָאֲדָמָה תוֹצִיא פִּרְיָהּ מֵעַצְמָהּ, וְיַד הָאָדָם לֹא יִשְׁלֹט עוֹד בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם לְהָבִיא אֶת הַמָּוֶת בְּלֹא עֵת.

וַיַּעַבְרוּ יָמִים וְשָׁנִים, וּמִיכָה שָׁמַר אֶת הַדָּבָר.

וְהָעֵץ הָלַךְ וְגָדֵל, הָלַךְ וְשִׂגְשֵׂג, וּלְשִׂמְחַת לֵב מִיכָה וּבָנָיו הֵנֵץ הָעֵץ נִצָּה וְהִתְחִיל לִגְמֹל פֶּרִי.

הַצִּפּוֹר הֵשַׁח אֶת רֹאשׁוֹ וַיֵּאָנַח תַּמְרוּרִים; וְהָעֲצִיצִים הֵנִיעוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם וַיַּבִּיטוּ אֶל הַמְסַפֵּר בְּקֹצֶר רוּחַ: חֲפֵצִים הָיוּ לָדַעַת תֵּכֶף, מֶה הָיָה סוֹף הַדָּבָר.

וְלֹא יָכֹל הַצִּפּוֹר לָשׁוּב לְסִפּוּרוֹ, עַד אֲשֶׁר שָׁר קִינָה קְצָרָה, וַיָּשָׁב לְסַפֵּר:

„בַּשָּׁנָה הַהִיא עָלוּ אוֹיְבִים לַמִּלְחָמָה עַל יְרוּשָׁלַיִם, וַיַּחֲרִיבוּ אֶת הָעִיר, וַיַּגְלוּ אֶת כָּל יוֹשְׁבֶיהָ, וְגַם אֶת מִיכָה וְאֶת בָּנָיו נָהֲגוּ בַשִּׁבְיָה.

—וְהָעֵץ? וְהַתְּמָרִים?! – שָׁאֲלוּ הָעֲצִיצִים.

—הָעֵץ הִבְשִׁיל אֶת תְּמָרָיו בַּיּוֹם הַהוּא; וְאוּלָם לֹא מִיכָה וְלֹא בָנָיו לֹא אָכְלוּ מֵהֶם.

הָאִילָנוֹת, אֲשֶׁר עָמְדוּ מֵעֵבֶר לַחַלּוֹן וְשָׁמְעוּ אֶת הַסִּפּוּר, הִזְדַּעַזְעוּ וַיָּנִיעוּ בְּעַנְפֵיהֶם, כְּאִלּוּ רָצוּ לִמְרֹד בַּשָּׁמַיִם עַל הָעָוֶל הַנּוֹרָא, אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לָאִישׁ לְמִיכָה.

וּבְרֶגַע הַזֶּה הִסְתָּעֲרָה סוּפָה בַּחוּץ, וַתְּפַזֵּר עֲרֵמוֹת שֶׁלֶג וַתָּקֶם עֲרֵמוֹת חֲדָשׁוֹת וַתָּקֶם שָׁאוֹן רָב. חָפְצָה הַסּוּפָה לְהַשְׁתִּיק קוֹל הַצִּפּוֹר, לְבַל יִשָּׁמַע סִפּוּרוֹ בַּחוּץ. וְהַצִּפּוֹר מְסַפֵּר לָעֲצִיצִים:

—אָז נִשְׁבַּע הַתֹּמֶר, וְגַם הִשְׁבִּיעַ אֶת עֲנָפָיו וְאֶת פֵּרוֹתָיו, שֶׁיֵּצְאוּ לְבַקֵּשׁ אֶת בְּנֵי מִיכָה בַּגּוֹלָה וְיַאֲבִילוּם מִתְּמָרֵיהֶם.

אֶת הַתְּמָרָה הָרִאשׁוֹנָה אָכַל הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר כָּבַשׁ אֶת יְרוּשָׁלַיִם, וַאֲשֶׁר הוֹלִיךְ אֶת מִיכָה בַּגּוֹלָה.

וַיִּתָּחֵב לוֹ הַגַּרְעִין בִּגְרוֹנוֹ וַיֵּחָנֵק.

וַיּוֹבִילוּ אֶת הַמֶּלֶךְ אֶל אַרְצוֹ; וַיְנַתְּחוּ שָׁם אֶת גְּוִיָּתוֹ, וַיּוֹצִיאוּ אֶת הַגַּרְעִין מִגְּרוֹנוֹ.

— וּמָה עָשׂוּ בַּגַּרְעִין?

— זְרָקוּהוּ הַחוּצָה, וַיִּתְעָרֶה בָּאָרֶץ וַיַּעַשׂ בַּד.

וּבְנֵי מִיכָה הָיוּ לַעֲבָדִים בָּעִיר הַהִיא, וַיִּגְדְּלוּ וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים וַיּוֹלִידוּ בָּנִים.

וַיִּגְדַּל גַּם הַבַּד וַיְהִי לְעֵץ; וְאַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת עָשָׂה פֶּרִי.

— וּבְנֵי מִיכָה?

— בְּנֵי מִיכָה מֵתוּ, וּבְנֵי בָנָיו יָצְאוּ עִם אֲדוֹנֵיהֶם לָגוּר בְּאֶרֶץ אַחֶרֶת.

אֵינִי זוֹכֵר אֶת שֵׁם הָאָרֶץ, אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁמָּה בְּנֵי מִיכָה. נִקְרָא לָהּ בְּשֵׁם „אַחֶרֶת". וְאֶת הָעִיר, אֲשֶׁר יָצְאוּ מִמֶּנָּה נִקְרָא „עֲרִיצָה".

וְהָעִיר „אַחֶרֶת" אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ „אַחֶרֶת" הִיא עִיר מְלוּכָה; וּלְמַלְכָּהּ — שֶׁבַע נָשִׁים וְשֶׁבַע פִּילַגְשִׁים וּלְכָל אִשָּׁה וּפִלֶגֶשׁ — שִׁבְעָה בָנִים וְשֶׁבַע בָּנוֹת.

וַיְהִי הַיּוֹם וַתָּבֹא עַל הַמֶּלֶךְ מַחֲלָה קָשָׁה וּמְסֻכֶּנֶת מְאֹד; וְהַמַּחֲלָה לֹא הָיְתָה מֵאֵלֶּה, אֲשֶׁר תַּפִּלְנָה אֶת הָאִישׁ לְמִשְׁכָּב וְנַפְשׁוֹ תָּקוּץ בְּכָל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכַל; וְנֶהְפַּךְ הוּא:

הוּא אָכַל יוֹתֵר וְשָׁתָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָאָדָם; וְאַךְ בְּכָל בֹּקֶר וּבֹקֶר נָחָה עָלָיו רוּחַ רָעָה, וַיָּקָם וַיַּהֲרֹג אֶחָד מִבָּנָיו.

הַשּׁוֹטִים אֲשֶׁר בָּעִיר, אָמְרוּ, כִּי הַמֶּלֶךְ — רוֹצֵחַ פָּשׁוּט; אֲבָל הָרוֹפְאִים אָמְרוּ וְהֶחֱלִיטוּ, שֶׁזּוֹהִי מַחֲלָה, מַחֲלָה מְסֻכֶּנֶת; וְאָמְרוּ: שֶׁאֵין לוֹ כָּל תְּרוּפָה, בִּלְתִּי אִם יֹאכַל תְּמָרִים מִן הָעֵץ הַצּוֹמֵחַ בְּעִיר „עֲרִיצָה".

וּמֶלֶךְ „עֲרִיצָה" לֹא חָפֵץ לִמְכֹּר מִתְּמָרָיו לְמֶלֶךְ „אַחֶרֶת" בִּלְתִּי אִם יִתֵּן לוֹ אֶת פִּילַגְשָׁיו וְאֶת בְּנוֹתָיו לִשְׁפָחוֹת.

וַיֵּצְאוּ שְׁנֵי הַמְּלָכִים לַמִּלְחָמָה.

אֲלָפִים וּרְבָבוֹת נָפְלוּ בַּמִּלְחָמָה הַהִיא; וּבָאַחֲרוֹנָה נִצַּח מֶלֶךְ „אַחֶרֶת" וַיִּקַּח לוֹ תְּמָרִים כְּחֶפְצוֹ.

רַק תְּמָרָה אַחַת אָכַל הַמֶּלֶךְ — וַיָּשָׁב לְאֵיתָנוֹ. —

וְאֶת הַגַּרְעִין הִשְׁלִיךְ תַּחַת שֻׁלְחָנוֹ, וַיִּפֹּל בַּסֶּדֶק, אֲשֶׁר בֵּין קַרְשֵׁי הָרִצְפָּה, וַיִּשָּׁכֵב שָׁם.

וַיְהִי הַמֶּלֶךְ בָּרִיא וְאֵיתָן, אַךְ הַטּוֹבָה בִּנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ חָלְתָה וַתִּפֹּל לְמִשְׁכָּב.

וְאָמְרוּ הָרוֹפְאִים, שֶׁאֲוִיר הַבַּיִת הַלַּח מַזִּיק לָהּ. —

וַיַּהֲרֹס הַמֶּלֶךְ אֶת הֵיכָלוֹ, וַיִּבֶן לוֹ הֵיכָל בְּמָקוֹם אַחֵר וַיָּאֶר הַשֶּׁמֶשׁ עַל הַגַּרְעִין, וְטַל שָׁמַיִם הִשְׁקָהוּ לַיְלָה וָלַיְלָה, וַיִּתְעָרֶה וַיּוֹצֵא בַּד.

וְשָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה עָבְרָה וְהַבַּד הָיָה לָעֵץ נוֹשֵׂא תְּמָרִים.

— וּבְנֵי מִיכָה?

— בְּנֵי מִיכָה מָרְדוּ בַּאֲדוֹנֵיהֶם וַיִּבְרָחוּ.

— אָנָה בָּאוּ?

— לֹא נוֹדַע. וְאוּלָם אַחַת הִיא אָנָה הָלָכוּ: הֲלֹא עַל כֵּן תִּסְעַרְנָה סוּפוֹת וּזְוָעוֹת בְּכֹל יְמוֹת הַחֹרֶף: לָשֵׂאת אֶת הַגַּרְעִינִים הָרוֹדְפִים אַחֲרֵי בְּנֵי מִיכָה; וַהֲלֹא עַל כֵּן יֹאכְלוּ יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל תְּמָרִים בְּ„רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת"; וְהוֹשֵׁב כָּל אֶחָד בְּלִבּוֹ: „אוּלַי מִבְּנֵי מִיכָה אֲנִי! וְאוּלַי תְּמָרָה זוּ שֶׁאֲנִי אוֹכֵל — מִבְּנֵי בָנָיו שֶׁל תֹּמֶר מִיכָה הִיא!"

— הַאֻמְנָם אוֹכְלִים יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל תְּמָרִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה?

— מִשְׁתּוֹמְמִים הָעֲצִיצִים — אֲנַחְנוּ לֹא רָאִינוּ כָּזֹאת עַד הַיּוֹם.

— אוּלַי לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא אֲדוֹנֵיכֶם!

הָעֲצִיצִים פָּנוּ אֶל דֶּלֶת הַמִּסְדְּרוֹן, וּמִסְדָּק צַר אֲשֶׁר בַּמְּזוּזָה נוֹצְצוּ אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת וּשְׁחוֹרוֹת: „שַׁ־דַּ־י".

רָאָה גַּם הַצִּפּוֹר—וַיִּשְׁתּוֹמֵם.

וְהֶעָצִיץ הַמְּזֻיָּף זָקַף אֶת קוֹמָתוֹ וַיְנַעֲנַע אֶת רִמּוֹנָיו עַל הַזָּהָב.

— אָכֵן, עַתָּה נִזְכַּרְתִּי, — לָחַשׁ עָצִיץ אֶחָד — רָאִיתִי שָׁם זֶה מִקָּרוֹב.. כְּעֵין עֵץ קָטָן... עֵץ מְזֻיָּף וְנֵרוֹת דּוֹלְקִים עָלָיו.. וּמַמְתַּקִּים וּמִגְדָּנוֹת... אוּלַי זֶהוּ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר?

נֶעֱנַע הַצִּפּוֹר בְּרֹאשׁוֹ הֵנָּה וָהֵנָּה, כְּאוֹמֵר: „לֹא, לֹא זֶה!"

וְהִתְחִילוּ מִתְלַחֲשִׁים הָעֲצִיצִים וְהַצִּפּוֹר וְגַם הָעֵץ אֲשֶׁר בַּחוּץ נִעַנְעוּ לָהֶם בְּרֹאשָׁם אֲבָל כָּל אֲשֶׁר דִּבְּרוּ נִשְׁאַר בְּסוֹד.

וּלְמָחֳרָת יָצְאוּ הַיְלָדִים אֶל צִפּוֹרָם הָאָהוּב, וּבְיָדָם — עֵץ קָטָן מְזֻיָּף וְעָלָיו מַמְתַּקִּים וּמִגְדָּנוֹת — וַיִּתְּנוּ לַצִּפּוֹר אֶת חֶלְקוֹ.

—לֹא, לֹא זֶהוּ, יְלָדִים טוֹבִים! — צִפְצֵף הַצִּפּוֹר — תְּמָרִים, יְלָדִים! אִכְלוּ תְּמָרִים מֵאֶרֶץ הַתְּמָרִים! מֵעֵצוֹ שֶׁל מִיכָה!

וְהֶשְׁבּוּ הַיְלָדִים, כִּי שָׂמֵחַ הוּא הַצִּפּוֹר עַל הַמְּמֻתָּקִים, שֶׁעַל הָעֵץ הַמְזֻיָּף, וַיּוֹסִיפוּ לָתֵת לוֹ.

אָז הֵנִיעַ עֲלֵיהֶם הַצִּפּוֹר בְּרֹאשׁוֹ, וּפָנָה אֶל הַחַלּוֹן לִשְׁפֹּךְ אֶת שִׂיחוֹ לִפְנֵי הָעֲצִיצִים עַל הַיְלָדִים, שֶׁאֵינָם מְבִינִים לְשׁוֹן צִפֳּרִים; אֲבָל הָעֲצִיצִים כְּבָר לֹא הָיוּ שָׁם. הֵם הוּשְׁבוּ לִמְקוֹמָם.

הֵבִינָה רַק הַמְּזוּזָה, אֲשֶׁר בְּסֶדֶק הַסִּפִּים; אֲבָל הִיא נֶאֱלָמָה, וְהִסְתַּתְּרָה עָמֹק עָמֹק בְּסִדְקָהּ. —

№
173—175

פרחים

נגהש.

ספור לחנכה.

מאת

יהודה שטינברג.

הוצאת "תושיה" ורשה.

המחיר 6 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

נֵגְהֵשׁ.

(סִפּוּר לַחֲנֻכָּה).

בִּימֵי אַנְטִיוֹכוּס אֶפִּיפַנֶס הָיָה הַדָּבָר:

בַּיָּמִים הָהֵם יָשְׁבוּ הַרְבֵּה יְהוּדִים בְּאֶרֶץ יָוָן וּבְכָל הָאֲרָצוֹת, שֶׁהָיוּ אָז תַּחַת מֶמְשֶׁלֶת אַנְטִיוֹכוּס אֶפִּיפַנֶס מֶלֶךְ סוּרְיָה.

וְאָהֲבוּ הַיְהוּדִים הָהֵם אֶת אֶרֶץ מוֹשָׁבָם; וְנֶאֱמָנִים הָיוּ לְמַלְכָּם יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים וְהַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁיָּשְׁבוּ בָּאֲרָצוֹת הָהֵן; וְהִתְגַּעְגְּעוּ לִפְעָמִים גַּם עַל אֶרֶץ אֲבוֹתָם, „אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל".

וְלִמְּדוּ אֶת בְּנֵיהֶם לֵאמֹר: „אֶרֶץ יָוָן הִיא אֶרֶץ מוֹלֶדֶת, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אֶרֶץ אָבוֹת. עַל אֶרֶץ יָוָן אָנוּ חַיָּבִים לְהָגֵן, לְהַרְחִיב גְּבוּלוֹתֶיהָ וּלְהַרְבּוֹת אָשְׁרָהּ; וְעַל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל אָנוּ צְרִיכִים לְהִתְגַּעְגֵּעַ וּלְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָהּ בְּעֵינֵי הָעַמִּים."

וְיֵשׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ: אֶרֶץ יָוָן הִיא כְּבוֹדֵנוּ, וַאֲנַחְנוּ — כְּבוֹד אֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ.

כַּךְ הֶאֱמִינוּ הַיְהוּדִים הַלָּלוּ בַּיָּמִים הָהֵם, שֶׁיָּכוֹל אָדָם לְהַחֲלִיף אֶרֶץ בְּאֶרֶץ וְלָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ לְאֶרֶץ אָבוֹת – בְּגַעְגּוּעִים בִּלְבָד.

וּמֶלֶךְ סוּרְיָה הִכִּיר אֶת יִתְרוֹן נְתִינָיו ¹) הַיְהוּדִים וּמָצָא תּוֹעֶלֶת בְּחָכְמָתָם הָרַבָּה, בְּכִשְׁרוֹנָם לְכָל מְלָאכָה, וּבְאַהֲבָתָם הָרַבָּה לְאֶרֶץ מוֹשָׁבָם. אַךְ רַבִּים מִן הַיְוָנִים וְהַפּוּטִים וְהַלּוּדִים שֶׁבָּאוּ וְיָשְׁבוּ בֵּין הַיְוָנִים, קִנְאוּ בַּיְהוּדִים הֶחָרוּצִים, וְשָׂנְאוּ אוֹתָם תַּכְלִית שִׂנְאָה עַל הַצְלָחָתָם בְּכָל פִּנּוֹת, שֶׁהֵם פּוֹנִים; וְעוֹד יוֹתֵר – עַל אֱמוּנָתָם הָרַבָּה לְמַלְכָּם; כִּי מַחֲשָׁבָה רָעָה חָשְׁבוּ הַזָּרִים הַלָּלוּ: לְהַעֲבִיר אֶת מַמְלֶכֶת אַנְטְיוֹכוּס לְתַלְמַי מֶלֶךְ מִצְרַיִם; וְרַק אַהֲבַת הַיְהוּדִים לְמַלְכָּם הֵנִיאָה אֶת עֲצַת הַבּוֹגְדִים וּבִטְּלָה אֶת מַחֲשַׁבְתָּם.

הִתְחִילוּ מַעֲלִילִים עַל הַיְהוּדִים, שֶׁאֵינָם אֶזְרָחִים נֶאֱמָנִים לְאַרְצָם; מִפְּנֵי שֶׁהֵם מִתְגַּעְגְּעִים לְאֶרֶץ אֲבוֹתָם.

שָׁמְעוּ הַיְהוּדִים אֶת הָעֲלִילָה, שֶׁהַלָּלוּ מַעֲלִילִים עֲלֵיהֶם; וְהִתְחִילוּ מַעֲלִימִים אֶת גַּעְגּוּעֵיהֶם לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְלִמְּדוּ אֶת בְּנֵיהֶם לְשִׁכְחָה כָּלִיל.

¹) עֲבָדָיו.

דָּבָר זֶה הֶעֱלָה עוֹד יוֹתֵר אֶת חֲמַת הַיְּוָנִים עַל יִשְׂרָאֵל. הִתְחִילוּ מַעֲלִילִים עֲלֵיהֶם עֲלִילוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנּוֹת, שֶׁהֵם טוֹבְלִים אֶת מַצּוֹת פִּסְחָם בְּדַם יְוָנִים, שֶׁהֵם בּוֹגְדִים בְּאַרְצָם, שׂוֹנְאִים לַמֶּמְשָׁלָה וּמִתְנַפְּלִים בַּסֵּתֶר לְמָכְרָהּ לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם.

וְיוֹעֵץ הָיָה לַמֶּלֶךְ, פִּילִף שְׁמוֹ. הוּא הָיָה נוֹכֵל וְעָרוּם כַּנָּחָשׁ, וְהִשַּׁב לִשְׁלֹחַ יָד בְּאַנְטִיוֹכוּס וּלְהָסֵב אֵלָיו אֶת הַמְּלוּכָה אַךְ יָרֵא לְנַפְשׁוֹ מִפְּנֵי הַיְּהוּדִים הַפִּקְחִים וְהַנֶּאֱמָנִים לְמַלְכָּם. וַיָּשֶׁת יָדוֹ גַּם הוּא עִם שׂוֹנְאֵי הַיְּהוּדִים, וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַמֶּלֶךְ לְהַרְחִיק אֶת הַיְּהוּדִים מִכָּל מַעֲשֶׂה וּמִשְׁלַח יָד, מִכָּל מִשְׂרָה וּפְקֻדָּה, וּבְיִחוּד לְגָרְשָׁם מִתּוֹךְ הַצָּבָא. וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כֵּן.

וְרַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ מְפַקְּדִים בַּצָּבָא: עֶשְׂרוֹנִים מֵאוֹנִים, אַלְפוֹנִים, רִבּוֹנִים, מַצְבִּיאִים — נִפְטְרוּ מִתּוֹךְ הַצָּבָא וְחָזְרוּ עֲלוּבִים לְבֵיתָם.

אָז הִתְגַּבְּרוּ גַּעְגּוּעֵיהֶם לְאֶרֶץ אָבוֹת.

וּבֵן הָיָה לַמֶּלֶךְ וּשְׁמוֹ „אֵיפַּתֵּר". הוּא כִּבֵּד אֶת הַיְּהוּדִים וַיֵּדַע אֶת הַתּוֹעֶלֶת הָרַבָּה שֶׁהֵם מְבִיאִים לָאָרֶץ וְאֶת אֱמוּנָתָם לַמְּלוּכָה, וַיָּבֹא לְהַמְלִיץ עֲלֵיהֶם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ; אֲבָל פִּילִף הַנּוֹכֵל הֵבִיא דִבָּה רָעָה בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ עַל אֵיפַּתֵּר וְעַל אִמּוֹ, עַד אֲשֶׁר

שְׂנָאָם הַמֶּלֶךְ תַּכְלִית שִׂנְאָה. וּגְזֵרָה גָּזַר עֲלֵיהֶם, שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לִרְאוֹת אֶת פָּנָיו בְּלִי רִשְׁיוֹן פִּילִיף, כִּי קַל הַדַּעַת וְרַךְ לֵבָב הָיָה אַנְטְיוֹכוּס. הוּא הָיָה כְּכַדּוּר שֶׁל הוֹנַג בִּידֵי פִּילִיף וּלְכָל אֲשֶׁר חָפֵץ נוֹכַל זֶה הִטָּהוּ. עַל פִּיהוּ הָיָה חַי וְעַל פִּיהוּ נָהַג אֶת מֶמְשַׁלְתּוֹ. בְּחַצְרוֹת הַמְּלָכִים הָיוּ אוֹמְרִים עָלָיו, שֶׁאַנְטְיוֹכוּס שָׂרוּךְ מֶשִׁי הוּא בְּנַעַל פִּילִיף.

וְהַיְוָנִים אוֹיְבֵי הַיְהוּדִים לֹא הִסְתַּפְּקוּ בִּרְדִיפוֹת הַיְהוּדִים בְּאֶרֶץ יָוָן, אַךְ הִתְיַשְׁבוּ רַבִּים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִתְחִילוּ לִלְחֹץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ מְטַמְּאִים אֶת קָדְשֵׁיהֶם, חוֹמְסִים וְגוֹזְלִים אֶת אֶזְרְחֵי הָאָרֶץ הַיְשָׁרִים בְּכֹחַ מֶמְשַׁלְתָּם, אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם; כִּי הָיָה הָיְתָה אָז אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל מְשֻׁעְבֶּדֶת לְאַנְטְיוֹכוּס.

אָז פָּרַץ הַמֶּרֶד, וּמַתִּתְיָהוּ וּבָנָיו גֵּרְשׁוּ אֶת הַיְוָנִים מִתּוֹךְ אַרְצָם.

וְאַנְטְיוֹכוּס שָׁלַח חַיִל רַב לְהַכְרִיעַ אֶת הַיְהוּדִים.

וּגְזֵרָה יָצְאָה מֵאֵת פִּילִיף, שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַיְהוּדִים לִהְיוֹת סַפָּקִים [*]) בְּצָרְכֵי הַמִּלְחָמָה.

---

[*]) הַמְּבִיאִים וּמוֹכְרִים לַצָּבָא אֶת כָּל הַדָּרוּשׁ לוֹ בַּמִּלְחָמָה.

וְרַבִּים מִבְּנֵי יָוָן וּמִבְּנֵי פוּט וְלוּד, שֶׁהִתְיַוְּנוּ, יָצְאוּ אַחֲרֵי הַחַיִל וְסִפְּקוּ לָהֶם צָרְכֵי אֹכֶל וְנֶשֶׁק וְהֶעֱלוּ אֶת הַמְּחִיר מִיּוֹם לְיוֹם, עַד כִּי מָכְרוּ חַלַּת לֶחֶם בִּשְׁלֹשָׁה שְׁקָלִים כֶּסֶף, וּמִשְׁקַל סֶלַע מִבְּשַׂר הַסּוּס — בְּסֶלַע זָהָב.

נָצְלוּ הַסַּפָּקִים אֶת אוֹצַר הַמֶּמְשָׁלָה וְאֶת בְּנֵי הַחַיִל לָקְחוּ מֵהֶם אֶת כַּסְפָּם, אֶת זְהָבָם וְאֶת תַּכְשִׁיטֵיהֶם; כִּי זֶה הָיָה אָז מִנְהַג הַיְוָנִים בְּצֵאתָם לַמִּלְחָמָה — לְהִתְקַשֵּׁט בְּכָל מִינֵי תַכְשִׁיטִים וַעֲדָיִים.

אָז הֵבִין לִיזִיאַשׁ הַמַּצְבִּיא, לָמָּה זֶה הִשְׁתַּדְּלוּ הַיְוָנִים כָּל־כָּךְ לִפְנֵי הַמֶּמְשָׁלָה לֶאֱסֹר עַל הַיְהוּדִים לִהְיוֹת סַפָּקִים.

וַיְהִי הַרְבֵּה מִבְּנֵי הַחַיִל, אֲשֶׁר תַּם כַּסְפָּם וּזְהָבָם וַיִּמָּכְרוּ לַסַּפָּקִים לַעֲבָדִים וְאֶת נְשֵׁיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם שֶׁבְּבֵיתָם מָכְרוּ לָהֶם לִשְׁפָחוֹת, וְקִבְּלוּ בִּשְׂכָרָם לֶחֶם וּמָזוֹן לְבַל יִגְוְעוּ בָּרָעָב. וּכְשֶׁשָּׁבוּ לְבֵיתָם, לֹא חָזְרוּ הַמּוּכְרִים מִמְּכִירָתָם, כִּי אָמְרוּ: „אֲנוּסִים הָיִינוּ בִּמְכִירָה זוּ, וְלֹא בְרָצוֹן טוֹב מָכַרְנוּ" — וְעָמְדוּ לִפְנֵי הַשּׁוֹפְטִים. אֲבָל שׁוֹפְטֵי יָוָן קִבְּלוּ שֹׁחַד מִן הַסַּפָּקִים וְזִכּוּ אוֹתָם בַּדִּין.

אָז הֵבִין אַנְטְיוֹכוּס, מִפְּנֵי מַה הִשְׁתַּדְּלוּ הַיְוָנִים לֶאֱסוֹר עַל הַיְהוּדִים לִהְיוֹת שׁוֹפְטִים בָּאָרֶץ.

וְהַחַשְׁמוֹנָאִים הַמְעַטִּים שֶׁבְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל גָּבְרוּ עַל הַיְּוָנִים הָרַבִּים, עָשׂוּ בָהֶם שַׁמּוֹת, גֵּרְשׁוּם מֵעַל יְרוּשָׁלַיִם, וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם הָלֹךְ וְרָדֹף.

רָאָה אַנְטְיוֹכוּס, כִּי הֵילוֹ נִגָּפִים לִפְנֵי הַיְהוּדִים, וַיִּפֹּל לִבּוֹ.

וְשָׁם הָיָה חָכָם יְוָנִי זָקֵן, שֶׁרָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדַעַת בְּיָמָיו, וַיֵּדַע אֶת כָּל הָעַמִּים וְאֶת תְּכוּנָתָם – וַיֹּאמֶר לַמֶּלֶךְ: שְׁמַע נָא, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ! בַּרְזֶל – בַּרְזֶל יָרֹעַ[1])! אִם לְנַצֵּחַ אֶת הַיְהוּדִים, קַח לְךָ מַצְבִּיא מִן הַיְהוּדִים הַיּוֹשְׁבִים בְּאֶרֶץ מֶמְשַׁלְתְּךָ: כִּי אֵין לְךָ נֶאֱמָנִים לְמַלְכָּם, כַּיְהוּדִים בַּגּוֹלָה; וְאֵין לְךָ גִּבּוֹרִים, כַּיְהוּדִים בַּקְּרָב."

יָדַע הַמֶּלֶךְ, שֶׁאֵין בָּקִי בַּיְהוּדִים, כִּבְנוֹ אִיפַּתֹּר. וַיִּשְׁלַח לִקְרֹא לוֹ, וַיִּרְצֶה אֶת פָּנָיו. וַיִּתֵּן לוֹ פְּקֻדָּה לִבְחֹר מַצְבִּיא הָגוּן מִבֵּין הַיְהוּדִים.

וּבָעֵת הַהִיא חַי בְּאַנְטוֹכְיָה גִּבּוֹר יְהוּדִי זָקֵן וּשְׁמוֹ – נֹגַהּ בֶּן חֹנְיוֹ, אוֹ כְמוֹ שֶׁקְּרָאוּהוּ הַיְּוָנִים נֹגַהֶשׁ לְבֵית חֹנְיוֹ. הוּא הָיָה בִּימֵי נְעוּרָיו הַשַּׂר הַמַּצְבִּיא בְּחֵיל הַיְּוָנִים, וּבְהַרְבֵּה מִלְחָמוֹת הִצְלִיחַ. וּמִיּוֹם שֶׁיָּצְאָה הַגְּזֵרָה עַל הַיְהוּדִים, שֶׁלֹּא יַצְבִּיאוּ

[1]) בַּרְזֶל יְשַׁבֵּר אֶת הַבַּרְזֶל.

בְּמַעַרְכוֹת הַצָּבָא–שָׁב לְבֵיתוֹ וְהִקְדִּישׁ אֶת שְׁאֵרִית יָמָיו לְתוֹרָה וּלְחָכְמָה.

וּבַת הָיְתָה לְנֹנַה „וַרְדִּיָּה" שְׁמָהּ. הִיא הָיְתָה חֲכָמָה כְּאָבִיהָ, וְיָפָה כְּבַת יִשְׂרָאֵל. כָּל הַקִּשּׁוּטִים הַיְּוָנִים הַמְשֻׁנִּים שֶׁהָיְתָה מִתְקַשֶּׁטֶת בָּהֶם, לֹא יָכְלוּ לְנַוֵּל אֶת הַיֹּפִי הָעִבְרִי שֶׁעַל פָּנֶיהָ וְאֵיפַתֵּר יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר אֲהֵבָהּ מְאֹד, וְחָשַׁב לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה.

בָּא אֵיפַתֵּר לְבֵית נֹנַה, וּבִשֵּׂר לוֹ, שֶׁבָּחַר בּוֹ לִהְיוֹת מַצְבִּיא עַל חֵיל יָוָן הַיּוֹצֵא לַמִּלְחָמָה עַל יְרוּשָׁלַיִם.

מִתְּחִלָּה מֵאֵן לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אֶת הַמִּשְׂרָה. אַךְ כַּאֲשֶׁר הִפְצִירוּ בוֹ אֵיפַתֵּר וּוַרְדִּיָּה בִּקֵּשׁ לוֹ אַרְכָּה לִשְׁלֹשָׁה יָמִים.

שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת חָשַׁב נֹנַה עַל הַדָּבָר, וְכַךְ אָמַר אֶל לִבּוֹ:

אִם אֵלֵךְ וְאָרִים אֶת חַרְבִּי עַל אַחַי, בְּנֵי עַמִּי; אִם אֶשְׁפֹּךְ סוֹלְלוֹת עַל יְרוּשָׁלַיִם — הֲלֹא אֶחְטָא אָז לְעַמִּי, לְאֶרֶץ אֲבוֹתַי, לְחוֹמַת עִיר הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהֵגִינָה עַל אֲבוֹתַי וְעַל עֶרֶשׂ אִמָּתִי -- לַיְהוּדִי שֶׁבִּי אֶחְטָא.

וְאִם לֹא אֵצֵא לְהַצְבִּיא, אֶחֱטָא לְאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי, לְמַלְכִּי לְמַמְלַכְתִּי, לָעָם שֶׁאֲנִי יוֹשֵׁב בְּתוֹכוֹ — לַיְוָנִי שֶׁבִּי אֶחֱטָא!

מָה אֶעֱשֶׂה — וְאֵצֵא יְדֵי חוֹבָתִי גַּם לְאֶרֶץ אֲבוֹתַי וְגַם לְאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי? יְדֵי חוֹבַת יְהוּדִי־יְוָנִי — כֵּיצַד אֵצֵא? חָשַׁב — חָשַׁב וְהֶחֱלִיט:

יְהוּדִי אֲנִי; אָח לִבְנֵי עַמִּי. יַחַד עִמָּם אֲנִי נִלְחָם לְטוֹבַת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל; אֶלָּא שֶׁהֵם נִלְחָמִים לְהַרְחִיב גְּבוּלוֹתֶיהָ וּלְהָגֵן עָלֶיהָ מֵחֶרֶב הָאוֹיֵב — וַאֲנִי נִלְחָם לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָהּ.

אִם אַצְבִּיא עַל חֵיל מַלְכִּי וַאֲנַצֵּחַ בַּמִּלְחָמָה, יֹאמְרוּ בָּעַמִּים: „אֵין גִּבּוֹר כַּיְהוּדִי!"

יֹאמְרוּ בָּעַמִּים: „אֵין אֶזְרָח נֶאֱמָן כַּיְהוּדִי!"

יֹאמְרוּ בָּעַמִּים: „אַשְׁרֵי הָאָרֶץ, הַמְגַדֶּלֶת אֻמָּה כָּזוּ! וְאַשְׁרֵי הָאָרֶץ שֶׁ„אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל" פּוֹלֶטֶת לְתוֹכָהּ מֵאֶזְרָחֶיהָ!"

אַרְחִיב גְּבוּלוֹת אֶרֶץ אַנְטְיוֹכוּס, וְאַרְבֶּה כְּבוֹד אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם!

אַרְחִיב גְּבוּלוֹת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל בַּכָּבוֹד, וּגְבוּלוֹת אַרְצִי — בַּמֶּמְשָׁלָה!

כַּךְ גָּמַר נְגַהַשׁ בְּלִבּוֹ.

אָז חָגַר נְגַהשׁ אֶת חַרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַמְנֻפָּה, רָכַב עַל סוּסוֹ הַלָּבָן וְסוּסוֹ הַשָּׁחוֹר – בְּצִדּוֹ, וַיֵּצֵא בְּרֹאשׁ מַחֲנֵהוּ.

וְכַךְ הָיָה דֶּרֶךְ נְגַהשׁ בְּמִלְחֲמוֹתָיו: בַּיּוֹם הָיָה לוֹבֵשׁ לְבָנִים וְרוֹכֵב עַל סוּס לָבָן; וּבַלַּיְלָה לָבַשׁ שְׁחוֹרִים וְרָכַב עַל סוּס שָׁחוֹר; וַיְהִי מִסְתַּתֵּר מֵעֵינֵי לוֹחֲמָיו בְּאוֹר הַיּוֹם וּבְחֶשְׁכַּת הַלַּיְלָה.

בָּא לוֹ נְגַהשׁ עִם מַחֲנֵהוּ עַל גְּבוּל אֶרֶץ יְהוּדָה. אָז נִפְרַד לְשָׁעָה קְצָרָה מֵעַל מַחֲנֵהוּ בֵּין שְׁנֵי הָרִים. נָפַל עַל פָּנָיו, נָשַׁק אֶת עֲפַר הָאָרֶץ לֵאמֹר:

אָנָּא הָרֵי יְהוּדָה! אַל תַּכְעִיסוּ וְאַל תַּרְגִּיזוּ עָלַי אֶת אֲבוֹתַי מִקִּבְרוֹתָם! עַל כְּבוֹדְכֶם אֲנִי נִלְחָם! וְכִי לֹא אַתֶּם לִמַּדְתּוּנִי לֶאֱהֹב אֶרֶץ מוֹלֶדֶת?! וְכִי אֵין עַם יִשְׂרָאֵל רָגִיל לְכַבֵּר אֶת הַכָּבוֹד עַל הַתּוֹעֶלֶת?!

וּכְלוּם לְכָבוֹד הָיָה לָכֶם, אִילוּ הָיִיתִי אֲנִי בְּנְכֶם, בּוֹגֵד בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי?!

הָרֵי יְהוּדָה, גִּבְעוֹתֶיהָ, שְׂדוֹתֶיהָ וַעֲמָקֶיהָ! אַל תַּרְגִּיזוּ עָלַי אֶת אֲבוֹתַי מִקִּבְרוֹתָם! וְאִם נִגְזַר עָלַי, שֶׁיִּשָּׁפֵךְ דָּמִי עַל

אֲבָנֵיכֶם, וּפִגְרִי יִתְגּוֹלֵל עַל אַדְמַתְכֶם, תְּנוּ לִי קֶבֶר בְּתוֹכְכֶם, כִּי חַיָּל אֲנִי וְעַל כְּבוֹדְכֶם אֲנִי נִלְחָם!"

כְּשֶׁגָּמַר אֶת שִׂיחָתוֹ עִם הֶהָרִים, קָם וְשָׁב אֶל מַחֲנֵהוּ, וּבִקֵּשׁ לָהֶם דֶּרֶךְ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה.

אֲבָל אַנְטְיוֹכוּס אֵחַר מִן הַמּוֹעֵד בְּשָׁלְחוֹ אֶת מַצְבִּיאוֹ הַנֶּאֱמָן:

נַגַּהשׁ בָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אַחֲרֵי אֲשֶׁר גֹּרְשׁוּ הַחַשְׁמוֹנָאִים אֶת הַיְּוָנִים מִירוּשָׁלַיִם, וְלִיזִיאַשׁ בָּרַח מִפְּנֵיהֶם בְּחֶרְפָּה, צָרִיךְ הָיָה נַגַּהשׁ לָבֹא בַּמְּצוּדָה, וּלְהִלָּחֵם מִלְחֶמֶת מָגֵן. מִלְחָמָה כָּזֹאת הָיְתָה לוֹ הָרִאשׁוֹנָה בִּימֵי חַיָּיו: הוּא הָיָה רָגִיל בְּמִלְחָמוֹת תְּנוּפָה. מֵעוֹלָם לֹא בָּרַח מִפְּנֵי אוֹיְבוֹ וְלֹא הִתְבַּצֵּר בִּמְצוּדוֹת.

יָמִים רַבִּים יָשַׁב נַגַּהשׁ בַּמָּצוֹר וּבִגְבוּרָה נִפְלָאָה הֵגֵן עַל הַחוֹמָה בְּחֵילוֹ הַמְעַט וְהִבְרִיחַ מֵעָלֶיהָ אֶת חֵיל הַחַשְׁמוֹנָאִים, עַד אֲשֶׁר כָּלְתָה לֶחֶם הַצֵּידָה.

וַיִּשְׁלַח נַגַּהשׁ שְׁלִיחַ לִיהוּדָה הַמַּכַּבִּי וַיְצַוֵּהוּ לֵאמֹר: כֹּה תֹאמַר לַמַּכַּבִּיא הַיְהוּדִים: „נַגַּהשׁ אֲדוֹנֵנוּ יִתֶּן לְךָ קַב דִּנְרֵי זָהָב בִּמְחִיר קַב גַּרְעִינֵי תַפּוּחִים"; וְאִם יִשְׁאָלְךָ — לָמָּה לָכֶם גַּרְעִינֵי

תַּ־וּחִים? תֹּאמַר לוֹ: לְזָרְעָם בַּאֲדָמָה, כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ עֲצֵי תַּפּוּחַ לְאַחַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וְנוּכַל לְהִתְפַּרְנֵס אָז בַּמָּצוֹר בְּתַפּוּחִים.

לְהַפְחִידוֹ הִתְכַּוֵּן, כְּדֵי שֶׁיַּאֲמִין יְהוּדָה, שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחַ נַגַהַשׁ לַעֲמֹד בַּמָּצוֹר עוֹד שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה לְהַגִּיד לְנַגַהַשׁ: „אֵינֶנִּי יָכוֹל לִמְכֹּר לְךָ גַּרְעִינִים, כִּי אֵין לָנוּ מָזוֹן יוֹתֵר מִלְּעֶשֶׂר שָׁנִים, וְאִם תֶּאֱרַךְ הַמִּלְחָמָה יוֹתֵר, וְלֹא נוּכַל לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, נִתְפַּרְנֵס בְּגַרְעִינֵי תַּפּוּחִים.

גַּם הוּא הִתְכַּוֵּן לְהַפְחִידוֹ, שֶׁנָּכוֹן הוּא לְהַאֲרִיךְ אֶת הַמָּצוֹר לְעֶשֶׂר שָׁנִים.

וְנַגַהַשׁ שָׁלַח אַחַת מִיּוֹנוֹת הַדֹּאַר, שֶׁהָיוּ לוֹ, וְתַחַת כְּנָפָהּ מִכְתָּב לְאַנְטִיוֹכוֹס לֵאמֹר:

„עָפָר שֶׁתַּחַת רַגְלֵינוּ נֹאכַל, וְאֶת דֶּגֶל מֶלֶךְ סוּרִיָּה לֹא נִתֵּן לְהֶדְפָּה; אַךְ יְמַהֵר נָא הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ מָזוֹן וָחַיִל, שֶׁיִּלָּחֲמוּ עַל יְהוּדָה מֵאָחוֹר, וְאָז נֵצֵא גַּם אָנוּ אֲלֵיהֶם לַמִּלְחָמָה".

אֲבָל הַיְוָנִים לֹא חָפְצוּ לִשְׁלֹחַ אֶת בְּנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה, כִּי אָמְרוּ: „אִם יְנַצֵּחַ נַגַהַשׁ, הֲלֹא נוּכַל כֻּלָּנוּ הֱיוֹת יְדִידִים! מוּטָב שֶׁתִּנְחַל הַמֶּמְשָׁלָה קָלוֹן, וְלֹא יִגְדַּל כְּבוֹד הַיְּהוּדִים!"

אָז שָׁלַח פִּילִיפּ מִכְתָּב לְנַגַהשׁ לֵאמֹר: „לֹא נוּכַל לִשְׁלֹחַ צָבָא חָדָשׁ לְמַעַרְכוֹת הַמִּלְחָמָה, עַד אִם תִּכְתֹּב לְאִשְׁתְּךָ לְבִתְּךָ, כִּי תוֹדַעְנָה לַכֹּל שֶׁאַתָּה וַאֲבוֹתֶיךָ לֹא הָיוּ יְהוּדִים מֵעוֹלָם".

חָרָה אַף נַגַהשׁ עַל הַדָּבָר, אַךְ כַּאֲשֶׁר נָשָׂא אֶת עֵינָיו אֶל הֶגֶל מֶמְשַׁלְתּוֹ הַמִּתְנוֹעֵעַ כְּנֶעֱלָב מֵעַל הַמְּצוּדָה, אָמַר בְּלִבּוֹ: „אֶעֱבֹר עַל מִדּוֹתַי, וְאֶעֱשֶׂה כָּל מַה שֶּׁיָּכֹל לְהָבִיא תוֹעֶלֶת וְכָבוֹד לְדֶגֶל מַלְכִּי!"

וַיִּכְתֹּב לְאִשְׁתּוֹ וּלְבִתּוֹ לֵאמֹר: „צֶאינָה בַּשְּׁעָרִים וְהַכְרֵזְנָה,[1]) שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיוּ אֲבוֹתַי יְהוּדִים, וְכִי שׂוֹנֵא אֲנִי אֶת הַיְּהוּדִים בְּכָל הַיְוָנִים."

יָצְאָה בִתּוֹ וְהִכְרִיזָה, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אָבִיהָ, וְעוֹד הוֹסִיפָה מִשֶּׁלָּהּ: „עַצְמוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִזְדַּעְזְעוֹת בִּקְבָרִים, לִשְׁמֹעַ הַלַּעַז, שֶׁמּוֹצִיאִים עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם הָיוּ יְהוּדִים."

שָׁמַע זֹאת אֵיפַּתֵר, יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר, וַתֵּקַל נַרְדִּיהָ בְּעֵינָיו; וּמֵאָז חָדַל לָבוֹא אֶל בֵּיתָהּ.

---

[1]) וְהוֹדַעְנָה.

אָז יָצְאוּ פְלוּגוֹת חֵיל יְוָנִים מְזֻיָּנִים וּמְחֻמָּשִׁים, אַךְ יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי קִדְּמָם וְהִכְרִיעָם, שָׁבַר אֶת חַרְבוֹתֵיהֶם וְשָׁלַח אֶת הַשְּׁבָרִים אֶל נְגַהַשׁ לֵאמֹר:

„יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לְךָ, אָח נִפְשָׁע. אֵינֶנִּי חָפֵץ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחַרְבוֹתֶיךָ. גַּם הַצֵּידָה שֶׁשְּׁלַחְתּוֹ לְךָ, שְׁמוּרָה תַּחַת יָדִי: כַּאֲשֶׁר תִּכָּנְעוּ אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם מִן הַצֵּידָה הַהִיא".

וּמָזוֹן אֵין בַּמְּצוּדָה. וּבְתוֹךְ הַמְּצוּדָה הָיָה הַר שֶׁל סִיד. הִתְחַכֵּם נְגַהַשׁ וְצִוָּה לְחֵילוֹ, שֶׁיִּקַּח כָּל אֶחָד אַגַּן מָלֵא סִיד, וְיִקְרַב אֶל שַׁעַר הַמִּבְצָר. אֵצֶל הַשַּׁעַר צִוָּה שֶׁיִּשְׁפֹּךְ כָּל אֶחָד מַיִם בְּתוֹךְ אַגַּנּוֹ.

הִרְתִּיחַ הַסִּיד, וְהֶעֱלָה הֶבֶל רַב, אֲשֶׁר כִּסָּה כְּקִיטוֹר עַל כָּל הַחַיִל, וְלֹא רָאוּ חֵיל יְהוּדָה אֶת חֵיל נְגַהַשׁ יוֹצְאִים, כִּי אָמְרוּ: „אֵד הוּא הָעוֹלֶה מִן הָאֲדָמָה!"

אָז נָפַל חֵיל נְגַהַשׁ עַל אוֹצְרוֹת הַמָּזוֹן שֶׁל חֵיל יְהוּדָה, וְלָקְחוּ כְּכֹל אֲשֶׁר יָכְלוּ שְׂאֵת וְשָׁבוּ אֶל הַמְּצוּדָה.

כַּךְ הָיָה נְגַהַשׁ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תַּחְבּוּלוֹת חֲדָשׁוֹת וּגְבוּרוֹת נִפְלָאוֹת; וּכְשֶׁכָּלוּ כְּבָר כָּל תַּחְבּוּלוֹתָיו, פָּתַח אוֹצָר שֶׁל מָזוֹן, שֶׁטָּמַן אוֹתוֹ לְיָמִים רָעִים, וְשֶׁלֹּא יָדְעוּ בוֹ הַחַיָּלִים; וְהִתְחִיל

מְפַרְנֵס מִמֶּנּוּ אֶת חֵילוֹ בְּלֶחֶם צַר, עַד כְּדֵי שֶׁיַּסְפִּיק לוֹ עוֹד לְשָׁנָה תְּמִימָה.

וְחֵיל יָוָן, אֲשֶׁר בַּמָּצוֹר, אָהַב מְאֹד אֶת מַצְבִּיאוֹ. אוֹמְרִים הָיוּ עָלָיו, שֶׁהוּא מְפַרְנְסָם בְּחִיּוּךְ [1]) רָצִין אֶחָד לְיוֹם כֻּלּוֹ. דַּי הָיָה לְנַגַהַשׁ, שֶׁיֵּצֵא לִפְנֵי חֵילוֹ, וַיִּקְרָא אֲלֵיהֶם בִּצְחוֹק: „שָׁלוֹם לְגוּרֵי אֲרָיוֹת שֶׁלִּי" — וּכְבָר צָחֲקוּ הַחַיָּלִים וְהֵאִירוּ פְּנֵיהֶם כָּל הַיּוֹם.

וְהָרָעָב הֵצִיק לַחַיִל מְאֹד; וַיִּתְאַסְפוּ מִסָּבִיב לְמַצְבִּיאָם. הֵם לֹא אָמְרוּ כְלוּם, כִּי לֹא חָפְצוּ לְצַעֵר אֶת מַצְבִּיאָם הַטּוֹב וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּכָּנֵעַ: הֵם יָדְעוּ, שֶׁזֶּה יִהְיֶה עֶלְבּוֹן גָּדוֹל לְנַפְשׁוֹ. הֵמָּה עָמְדוּ לְפָנָיו כְּפוּפֵי קוֹמָה וַיִּשְׁתְּקוּ.

הִרְגִּישׁ נַגַהַשׁ לָמָּה בָּאוּ אֵלֶּה לְפָנָיו, וְלִבּוֹ נִשְׁבַּר בְּקִרְבּוֹ. אָז עָלָה סָפֵק עַל לְבָבוֹ: אוּלַי כֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ, שֶׁהוּא מַרְאֶה בְּעַקְשׁוּתוֹ, לִבְלִי הִכָּנֵעַ לִפְנֵי חָזָק מִמֶּנּוּ, אֵינוֹ אֶלָּא כְּדֵי לְהַגְדִּיל אֶת כְּבוֹדוֹ, וְלֹא–לִכְבוֹד דֶּגֶל מֶמְשַׁלְתּוֹ.

אוּלַי אֵין לוֹ כָּל צְדָקָה לְעַנּוֹת אֶת הַחַיָּלִים הַטּוֹבִים הָאֵלֶּה בִּשְׁבִיל כָּבוֹד, שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא לִידֵי נִצָּחוֹן.

[1]) בַּת־צְחוֹק, צְחוֹק קַל.

וְלֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת.

לֹא יָדַע נְגַהשׁ, שֶׁבְּמֶשֶׁךְ יְמֵי שִׁבְתּוֹ בַּמָּצוֹר קָרוּ חֲדָשׁוֹת בְּאַנְטוּכִיָּה:

פִילִיפּ הַנּוֹכֵל הוֹצִיא אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה לִפְעוּלוֹת: הוּא עָמַד וְשָׁלַח יָד בַּמֶּלֶךְ הַזָּקֵן, וְהִתְנַשֵּׂא לַמֶּלֶךְ; וְאֵת אֵיפַּתֵּר שָׂם בְּמַאֲסָר, וְחָפֵץ לְהָרְגוֹ; אָז קָמוּ הַיְהוּדִים שֶׁבְּאַנְטוּכִיָּה, וְהָרְסוּ אֶת הַמִּבְצָר שֶׁהוּבָא בוֹ יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר וַיִּקָּחוּהוּ וְהֶחְבִּיאוּהוּ.—

בֵּין כַּךְ הִגִּיעָה הַשְּׁמוּעָה לְלִיזִיאַשׁ, שֶׁהָיָה בַּדֶּרֶךְ לִירוּשָׁלַיִם, וַיָּשָׁב וַיַּהֲרֹג אֶת פִילִיפּ הַצּוֹרֵר וְהַיְהוּדִים הֵבִיאוּ לְפָנָיו אֶת אֵיפַּתֵּר, וַיּוֹשִׁיבוּהוּ עַל כִּסֵּא מְלוּכָה.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הֵבִיאָה יוֹנַת הַמֶּלֶךְ מִכְתָּב לִנְגַהשׁ וּבוֹ כָתוּב: „אַשְׁרֶיךָ, נְגַהשׁ, וְאַשְׁרֵי הֵילְךָ! דַּע לְךָ, כִּי לֹא תָמִיד יֵשׁ גְּבוּרָה רַק בְּנִצָּחוֹן; וְלֹא תָמִיד הַצָּר הוּא הַגִּבּוֹר. יֵשׁ שֶׁהַנִּצָּר מַרְאֶה יוֹתֵר גְּבוּרָה מִן הַצָּר; וְאַתָּה הָיִיתָ לָנוּ לְמָשָׁל בַּדָּבָר הַזֶּה. וְיֵשׁ שֶׁהַבּוֹרֵחַ נוֹחֵל כְּבוֹד־נִצָּחוֹן יוֹתֵר מִן הָרוֹדֵף. עָלֶיךָ לְהַרְאוֹת לָנוּ מוֹפֵת גַּם בַּדָּבָר הַזֶּה, מְצַוֶּה אֲנִי עֲלֵיכֶם, גִּבּוֹרֵי אַרְצִי וּמְגִנֵּי כִסְאִי, לָצֵאת מִן הַמָּצוֹר. אִם תָּבִיאוּ לִי מִשָּׁם

חֶרֶב אַחַת שְׁלֵמָה – אֲהַלְלְכֶם! אַל תִּקְרְאוּ לָזאת „בְּרִיחָה"! קִרְאוּ לָהּ „שִׁיבַת כָּבוֹד".

אֵיפַּתַר".

נְגַהַשׁ קָרָא אֶת הַמִּכְתָּב בְּאָזְנֵי חֵילוֹ, וַיָּרִיעוּ בְּקוֹל שָׂשׂוֹן.

גּוֹרַי – קָרָא אֲלֵיהֶם נְגַהַשׁ: לְבִיאַתְכֶם שׁוֹאֶלֶת אֶתְכֶם: הַנְכוֹנִים אַתֶּם? יִזְכֹּר נָא כָּל אֶחָד, כִּי עָלָיו לְהָבִיא חֶרֶב אַחַת שְׁלֵמָה לְמַלְכֵּנוּ הַצָּעִיר!"

„נְכוֹנִים!" קָרְאוּ בְּקוֹל גָּדוֹל.

נְגַהַשׁ נָתַן אוֹת, וְהֵחֵל הִתְפָּרֵץ הַחוּצָה.

אָז הִתְחוֹלְלָה מִלְחָמָה, שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לֹא רָאוּ עוֹד כָּמוֹהָ.

דַּם יְהוּדִים וְדַם יְוָנִים הִתְעָרֵב יַחַד וַיְהִי לְנַחַל אֶחָד מַכֵּה גַּלִּים.

וּנְגַהַשׁ הִתְנַגֵּשׁ עִם יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי.

„הוֹי, נָבָל!"– צָעַק עָלָיו יְהוּדָה בְּקוֹל אַרְיֵה.

– עֲמוֹד, גִּבּוֹר! עָנָהוּ נְגַהַשׁ, לִי אַתָּה קוֹרֵא נָבָל? כִּי שְׁנַיִם לִי עָלֶיךָ בְּכָבוֹד; אַתָּה נִלְחַמְתָּ בִּשְׁבִיל אַרְצְךָ, וַאֲנִי – בִּשְׁבִיל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתִּי וּבִשְׁבִיל כְּבוֹד עַמִּי. עַתָּה קֵץ לַמִּלְחָמָה!

בּא וּנְנַסֶּה שְׁנֵינוּ אֶת חַרְבוֹתֵינוּ, וְלֹא נִשְׁפַּךְ עוֹד דַּם חֲיָלֵינוּ חִנָּם. אַךְ תְּנַי אֶחָד אֲנִי מַתְנֶה עִמְּךָ: אֶת חַרְבִּי אַל תָּשִׁבְ — גַּם אִם אֶפּוֹל שָׁדוּד לְפָנֶיךָ! בִּידֵי חַיָּלוֹתַי תִּמְּסֵרְנָה וְהֵם יְבִיאוּהָ לְמַלְכִּי, הֲתֹאוּת?

וּכְרֶגַע הִבְרִיקוּ הַחֲרָבוֹת, כְּצִפֳּרִים עָפוֹת. שָׁעָה קְצָרָה עָבְרָה, וְלֹא נוֹדַע עִם מִי הַנִּצָּחוֹן. בָּאַחֲרוֹנָה קָפַץ יְהוּדָה אָחוֹר, וַיַּךְ בְּאַחַת, וַיָּשֶׂם אֶת נַגַּהַשׁ לִשְׁנַיִם.—

עַל פִּי בַּקָּשַׁת מֶלֶךְ סוּרִיָּה הֵשִׁיב לוֹ יְהוּדָה חֲצִי גוּפוֹ שֶׁל נַגַּהַשׁ, וְהֶצְיוֹ קָבְרוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.—

יָמִים רַבִּים הִתְאַבֵּל אֵיפַּתֵר עַל נַגַּהַשׁ; וּכְשֶׁבָּאָה לְפָנָיו וַרְדִּיָּה, הִתְנַצֵּל לְפָנֶיהָ וְאָמַר: „שְׂאִי לִי, עַלְמָה זָרָה! אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת „וַרְדִּיָּה הַיְּהוּדִית"! לָהּ נִשְׁבַּעְתִּי לֶאֱהֹב אַהֲבַת עוֹלָם, אֲבָל אַתְּ—הֲלֹא הִכְרַזְתְּ עָלַיִךְ, שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא הָיוּ אֲבוֹתַיִךְ יְהוּדִים! זָרָה אַתְּ לִי! וַרְדִּיָּה הַיְּהוּדִיָּה מֵתָה עָלַי, וּלְעוֹלָם לֹא תָשׁוּב, וְאָנֹכִי לְעוֹלָם לֹא אֶשָּׂא אִשָּׁה!"—

אַחֲרֵי מוֹת נַגַּהַשׁ, יָדְעוּ הַיְּוָנִים אֶת עֶרְכּוֹ הַגָּדוֹל, וְחָבְרוּ עָלָיו שִׁירִים וּבָנוּ מַצֵּבָה גְּבֹהָה עַל קִבְרוֹ.—

בִּרְבוֹת הַיָּמִים נָפְלָה הַמַּצֵּבָה וְנִשְׁכַּח קִבְרוֹ.

בָּנוּ לוֹ גַּם יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל מַצֵּבָה אֲשֶׁר לֹא תִפֹּל וְלֹא תִשָּׁכַח: עָמְדוּ וְכָתְבוּ עַל סְבִיבוֹנֵיהֶם שֶׁל חֲנֻכָּה עַל אַרְבַּע הַכְּנָפַיִם

„נ גַ הַ שׁ".

כְּשֶׁיָּבֹא מָשִׁיחַ, נִצְבּוֹר אֶת כָּל הַסְבִיבוֹנִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם עַל גְּבוּל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל עַמּוּד עוֹפֶרֶת לְזֵכֶר גִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבַּגּוֹלָה.—

פרחים

נֵס חֲנֻכָּה.

סִפּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 8 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ז.

№ 176—179

250 נומרים

נֵס־חֲנֻכָּה.

(סִפּוּר).

יַלְדֵי שְׁלֹמֹה הַחֶבְרוֹנִי עָמְדוּ צְפוּפִים בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה, וְחִכּוּ לְאַבָּא, עַד שֶׁיִּגְמֹר אֶת מִזְמוֹרָיו עַל הַנֵּר, וְיִפְנֶה אֲלֵיהֶם לָתֵת לְכָל אֶחָד „דְּמֵי־חֲנֻכָּה", כַּאֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ.

יוֹתֵר מִכֻּלָּם קָצְרָה רוּחוֹ שֶׁל דָּוִד הַקָּטָן, נַעַר בֶּן תֵּשַׁע. וְהוּא הָיָה הַצָּעִיר בְּאֶחָיו וְהַשּׁוֹבָב בְּכָל נַעֲרֵי הָעִיר. נִדְמָה לוֹ, שֶׁמִּזְמוֹרִים אֵלּוּ, שֶׁאַבָּא מְזַמֵּר הֵם אֲרֻכִּים־אֲרֻכִּים לְאֵין קֵץ, וְאֵין בָּהֶם שׁוּם נֹעַם.

יוֹשֵׁב הוּא וְקָם, קָם וְיוֹשֵׁב, וּמַחֲלִיף אֶת מְקוֹמוֹ לִרְגָעִים — וּמִתּוֹךְ קֹצֶר רוּחַ הוּא בָּא עִם אֶחָיו בְּשִׂיחָה לְפִי שָׁעָה: חָפֵץ הוּא לְשַׁעֵר מֵרֹאשׁ, כַּמָּה יִתֵּן אַבָּא לְכָל אֶחָד מֵהֶם.

— הֲיוֹדֵעַ עֲתִידוֹת אָנִי? — עוֹנֵהוּ בְּהַקְפָּדָה זְבֻלוּן הַבְּכוֹר, נַעַר בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, — מְשַׁעֵר אֲנִי, שֶׁיִּתֵּן עֲשָׂרָה עֲשָׂר אֲגוֹרוֹת.

— וְאוּלַי יִתֵּן עֶשְׂרִים, עֶשְׂרִים, — מְשַׁעֵר נַפְתָּלִי — מֵאַיִן אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁלֹּא יִתֵּן עֶשְׂרִים?

— רוֹאֶה [1] אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ יוֹתֵר מִדְּבָרֵי זְבֻלוּן, — מִתְעָרֵב שְׁמוּאֵל בַּשִּׂיחָה — אַבָּא יִתֵּן בְּוַדַּאי עֶשְׂרִים לְכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ.

— אִם יִתֵּן לָכֶם עֶשְׂרִים, — קוֹרֵא דָּוִד הַקָּטָן — אָז יִתֵּן לִי שִׁשִּׁים.

— מַדּוּעַ? — תְּמֵהִים הָאַחִים.

— הֲלֹא כַּךְ הוּא הַחֶשְׁבּוֹן, — עוֹנֶה דָּוִד בִּתְמִימוּת — כַּמָּה אַחִים אַתֶּם לִי? — שְׁלֹשָׁה! עֶשְׂרִים — לַגֻּלְגֹּלֶת, הֲרֵי שִׁשִּׁים לָכֶם! וּבַמָּה גָּרוּעַ אֲנִי מִכֶּם, שֶׁיִּתֵּן לִי אַבָּא פָּחוֹת?

הַנְּעָרִים צָחֲקוּ בְּלַחַשׁ, שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּ אֶת אֲבִיהֶם הָעוֹמֵד וּמְזַמֵּר עַל הַנֵּרוֹת, וְהִתְחִילוּ לְהָבִין אֶת הַשּׁוֹבָב

---

[1] טוֹבִים דְּבָרֶיךָ בְּעֵינַי.

הַתָּמִים וּלְהוֹכִיחַ לוֹ, שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹ אֵינוֹ נָכוֹן; אֲבָל דָּוִד הַקָּטָן עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ, וְכָל טַעֲנוֹת אֶחָיו אֵינָן מְזִיזוֹת אוֹתוֹ מִמֶּנָּה.

אוֹהֵב הַקָּטָן אֶת כָּל אֶחָיו יַחַד וּבְשָׁוֶה; אֵין אֶחָד מֵהֶם גָּרוּעַ אוֹ יָפֶה בְּעֵינָיו מֵחֲבֵרָיו, עַד שֶׁכֻּלָּם הֵם בְּעֵינָיו כְּנֶפֶשׁ אַחַת טוֹבָה וַאֲהוּבָה. יוֹדֵעַ הוּא, שֶׁבְּבֵית אַבָּא יֶשְׁנוֹ: הוּא וְאֶחָיו; וְאִם לְאֶחָיו יִנָּתֵן שִׁשִּׁים, מַדּוּעַ זֶה בֶּאֱמֶת יִגָּרַע חֶלְקוֹ הוּא?

בֵּין כַּךְ גָּמַר אַבָּא אֶת מִזְמוֹרָיו, וּפָנָה אֶל הַיְלָדִים.

– דְּמֵי חֲנֻכָּה – חֲפֵצִים אַתֶּם, בָּנִים?

הַנְּעָרִים הוֹרִידוּ עֵינֵיהֶם לָאָרֶץ וְשָׁתְקוּ.

רַק דָּוִד הַקָּטָן נָשָׂא אֶת עֵינָיו אֶל אָבִיו וְקָרָא:

–חֲפֵצִים אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ! אֲנִי חָפֵץ, זְבוּלוּן חָפֵץ, נַפְתָּלִי וּשְׁמוּאֵל– כֻּלָּנוּ חֲפֵצִים דְּמֵי חֲנֻכָּה!

– רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים אַתָּה לִי,– קָרָא עָלָיו אָבִיו בִּצְחוֹק עָצוּר – טוֹב הַדָּבָר; הִנֵּה הֲכִינוֹתִי לָכֶם אַרְבַּע חֲפִיסוֹת*). בְּכָל חֲפִיסָה כְּרוּכָה מַטְבֵּעַ אַחַת. בְּגוֹרָל תִּזְכּוּ אִישׁ בְּחֶלְקוֹ. גְּשׁוּ וּקְחוּ!

*) חֲפִיסָה – חֲבִילַת־נְיָר קְטַנָּה.

חֲלֻקָּה זוּ לֹא טוֹבָה הָיְתָה בְּעֵינֵי „רֹאשׁ־הַמְדַבְּרִים" הַקָּטָן. חָפֵץ הָיָה לְהַסְכִּים עָלֶיהָ, בִּלְבַד שֶׁיִּמְסֹר לוֹ אַבָּא סִמָּן, בְּאֵיזוֹ חֲפִיסָה כְּרוּכָה הַמַּטְבֵּעַ הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר; אֲבָל עַתָּה הֲלֹא יֵשׁ לַחֲשֹׁשׁ, שֶׁמָּא יִקַּח אֶת הַמַּטְבֵּעַ הַקְּטַנָּה מִכֻּלָּם. וְאֵיךְ יָכוֹל הוּא לְהַסְכִּים לַחֲלֻקָּה כָּזוֹ?

אֲבָל אַבָּא בְּאַחַת – בְּגוֹרָל תִּזְכּוּ בְחֶלְקֵיכֶם!

דָּוִד הִשְׁתַּקַּע בְּמַחֲשָׁבוֹת, אֵיךְ לָצֵאת מִן הַמֵּצַר; לְסוֹף קָם וְהוֹדִיעַ, שֶׁהוּא נָכוֹן לָקַחַת אֶת הַמַּטְבֵּעַ הַיּוֹתֵר קְטַנָּה, וְרַק תְּנַי אֶחָד הוּא מַתְנֶה, שֶׁלֹּא יְשַׂחֲקוּ אֶחָיו עִם נְעָרִים אֲחֵרִים, רַק – עִמּוֹ.

שַׂחְקָן חָרוּץ הוּא דָּוִד הַקָּטָן; מַאֲמִין הוּא בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא יִזְכֶּה אֶת כָּל כַּסְפֵּי אֶחָיו.

הַחֲפִיסוֹת נִפְתְּחוּ וְנִגְלָה הַדָּבָר, שֶׁבְּכָל אַחַת מֵהֶן הָיָה סְכוּם שָׁוֶה – לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר מִן הַשְּׁאָר.

אֲבָל דָּוִד דּוֹרֵשׁ מֵאֶחָיו, שֶׁיְּקַיְּמוּ אֶת הַתְּנַי. וַיֵּשְׁבוּ לְשַׂחֵק.

דָּוִד „רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים" לָקַח אֶת הַסְּבִיבוֹן בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו, קָם עַל רַגְלָיו וְהִפְרִיחַ אוֹתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן.

זְרְרְרְר.... סוֹבֵב הוֹלֵךְ הַסְּבִיבוֹן... מַאַחַר הוּא לִנְפֹּל. אֵינוֹ חָפֵץ לָדַעַת שֶׁנְּפִילָתוֹ כָּל־כַּךְ נְחוּצָה לַמְשַׂחֲקִים.

— נוּן!

— לֹא, גִּמֶּל!

רַק גְּמָלִים עוֹלוֹת בְּגוֹרָלוֹ שֶׁל דָּוִד; יָרֵא הוּא רַק מִפְּנֵי הַ„שִׁין", כִּי בְּשִׁין אֵינוֹ יָכוֹל לְהַטִּיל סָפֵק; אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁנּוֹפֶלֶת „נוּן", הוּא מִתְעַקֵּשׁ וְאוֹמֵר שֶׁזּוֹהִי „גִּמֶּל", וְרַאֲיָה לְדָבָר הוּא מֵבִיא, שֶׁגַּם בְּסִדּוּר יֵשׁ לִפְעָמִים גְּמָלִים כָּאֵלֶּה, הַדּוֹמוֹת ל„נוּן".

וּמִתְקוֹטְטִים הַנְּעָרִים בְּלַחַשׁ; וְדָוִד מִתְעַקֵּשׁ וְעוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ. אֵין הָאַחִים חֲפֵצִים לְהָקִים שָׁאוֹן בַּבַּיִת, וְנִכְנָעִים מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל אֲחִיהֶם הַקָּטָן; וְהוּא הוֹלֵךְ וְזוֹכֶה.

חָפֵץ אַבָּא לְנַסּוֹת אֶת הַקָּטָן, אִם כֹּה גָּבְרָה בּוֹ תַּאֲוַת הַמָּמוֹן [3]) וְאָמַר:

„דָּוִד! נוֹתֵן אֲנִי לְךָ סְכוּם הַכֶּסֶף, שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִזְכּוֹת מֵאַחֶיךָ, אַךְ בִּתְנַאי שֶׁתֶּחְדַּל לְשַׂחֵק.

אֲבָל — לֹא!— חָפֵץ דָּוִד לִזְכּוֹת בַּמִּשְׂחָק. אֵין לַכֶּסֶף

[3]) הַכֶּסֶף.

כָּל עֶרֶךְ בְּעֵינָיו, אֶלָּא זֶה שֶׁיְּכוֹלִים לְשַׂחֵק בּוֹ וְלִזְכּוֹת, הָעִקָּר – לִזְכּוֹת.

וּמְשַׂחֲקִים הַנְּעָרִים וּמְשַׂחֲקִים; וּמַחֲלִיפִים מִשְׂחָק בְּמִשְׂחָק, זֶה מַפְסִיד, זֶה זוֹכֶה: אַךְ הִנֵּה הַמִּשְׂחָק הִגִּיעַ לִמְרוֹם קִצּוֹ: קֹמֶץ הָגוּן שֶׁל פְּרוּטוֹת מֻנָּח עַל הַשֻּׁלְחָן. דָּוִד מַעֲמִיד אֶת הַסְּבִיבוֹן, לוֹחֵשׁ עָלָיו: „גִּמֶּל אוֹ הֵא, וְיוֹתֵר טוֹב – גִּמֶּל".

הוּא מַפְרִיחַ אֶת הַסְּבִיבוֹן בַּחֲרִיצוּת רַבָּה. הַסְּבִיבוֹן הִסְתּוֹבֵב בִּמְרוּצָה, עַד שֶׁלֹּא נִכְּרָה צוּרָתוֹ. דּוֹמֶה הָיָה, שֶׁאֵיזוֹ צִפֹּרֶת כְּרָמִים מְעוֹפֶפֶת, רוֹקֶדֶת, מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַשֻּׁלְחָן. לֵב דָּוִד דּוֹפֵק בּוֹ: אִם יִפֹּל לוֹ הַפַּעַם „גִּמֶּל", יִזְכֶּה סְכוּם גָּדוֹל פַּעַם אַחַת; וְזוֹהִי הַתְּקוּפָה הָאַחֲרוֹנָה. אַף פְּרוּטָה לֹא נִשְׁאֲרָה עוֹד לְאֶחָיו.

...זְ...זְזְזְ.. יְחִיג יָנוּעַ הַסְּבִיבוֹן, יְגַלֶּה סוֹדוֹת בְּשָׂפָה שֶׁאֵינָהּ מוּבֶנֶת לַמְשַׂחֲקִים. הוֹלֵךְ וְנוֹטֶה הֵנָּה וָהֵנָּה... וְכָל מַה שֶּׁהוּא מִתְקָרֵב לִנְפִילָתוֹ, הוּא מַרְאֶה יוֹתֵר אֶת צוּרָתוֹ; מִתְעַקֵּשׁ הוּא אָמְנָם בָּרְגָעִים הָאַחֲרוֹנִים, קָשֶׁה לוֹ לִנְפֹּל בִּשְׁבִיל תּוֹעֶלֶת אֲחֵרִים.

אֲבָל כְּבָר נִגְזַר עָלָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית שֶׁיִּפֹּל.
לְסוֹף הֵבִין הַסְּבִיבוֹן, שֶׁטּוֹב לוֹ לִשְׁכַּב פְּרַקְדָּן ⁴),
מִלָּרוּץ בְּרֶגֶל אַחַת וּלְסֹבֵב עַל חוּד צַר — וַיִּשְׁכָּב.

כָּל הַיְּלָדִים מִהֲרוּ אֶל הַנּוֹפֵל. חֲפֵצִים הָיוּ כֻּלָּם בְּרֶגַע אֶחָד לִרְאוֹת אֶת הַסּוֹד שֶׁנִּתְגַּלָּה: אֶת הָ„אוֹת" שֶׁנָּפְלָה לְטוֹבַת אֶחָד מֵהֶם; וְכֵן הִתְהַפֵּךְ הַסְּבִיבוֹן בִּידֵיהֶם, וְלֹא נוֹדַע הָאוֹת.

אָז קָמָה מְרִיבָה; הָאַחִים דָּרְשׁוּ, שֶׁיִּשְׁנֶה דָּוִד אֶת מַהֲלָכוֹ; אֲבָל דָּוִד טָעַן: וּמֵאַיִן אַתֶּם יוֹדְעִים, שֶׁלֹּא נָפַל לִי „גִּמֶּל"? וְהִנֵּה הַכֶּסֶף כְּבָר בְּיָדִי!

חָפֵץ הָיָה אַבָּא לְהַשְׁקִיט אֶת הָרִיב וַיִּקְרָא:

מִתְקוֹטְטִים אַתֶּם, בָּנִים, עַל דְּמֵי חֲנֻכָּה, אֲבָל הַיְדַעְתֶּם - מַהוּ חֲנֻכָּה?

— אֲנִי יוֹדֵעַ, אֲנִי יוֹדֵעַ,— קָרָא דָּוִד.

— אֱמֹר, אִם יוֹדֵעַ אַתָּה.

— בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חֲנֻכָּה... עָשִׂינוּ.. בַּנְק עִבְרִי לִקְנוֹת אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

---

⁴) עַל־גַּבּוֹ.

צָחַק שְׁלֹמֹה, צָחֲקוּ הַנְּעָרִים; וְדָוִד הִבִּיט עֲלֵיהֶם מִשְׁתָּאֶה וְכוֹעֵס:

„מָה הֵם מְצַחֲקִים? הַאִם לֹא כָךְ הוּא הַדָּבָר?"

— כֵּן הוּא הַדָּבָר, — מְבָאֵר לוֹ אָבִיו — זֶה הָיָה בְּיוֹם שֵׁנִי שֶׁל חֲנֻכָּה, אֲבָל הֵן שְׁמוֹנַת יָמִים לְחַג הַחֲנֻכָּה! מָה הֵם שְׁמוֹנַת הַיָּמִים? לָמָּה סְבִיבוֹן זֶה? וּמַה הֵן הָאוֹתִיּוֹת „גִּמֶּל וְהֵא", שֶׁאַתָּה זוֹכֶה בָּהֶן, וְ„נוּן וְשִׁין", הַמְּבִיאוֹת לְךָ הַפְסֵד — יוֹדֵעַ אַתָּה כָּל זֹאת? אִם אֵינְךָ יוֹדֵעַ, בֹּא וַאֲסַפֵּר לְךָ.

כַּאֲשֶׁר שָׁמַע דָּוִד סִפּוּר, שָׁקְעָה הִתְלַהֲבוּתוֹ לַמִּשְׂחָק עָזַב אֶת הַכֶּסֶף מִתּוֹךְ יָדוֹ, וַיִּשָּׂא עֵינָיו הַנּוֹצְצוֹת אֶל אָבִיו. אוֹהֵב הָיָה מְאֹד לִשְׁמֹעַ סִפּוּרִים.

הַנְּעָרִים שָׁקְטוּ וַיֵּשְׁבוּ סָבִיב לַשֻּׁלְחָן; הֵם יָדְעוּ כְבָר הַרְבֵּה סִפּוּרִים עַל אֹדוֹת חֲנֻכָּה וְעַל אֹדוֹת הַמַּכַּבִּים וְהַחַשְׁמוֹנָאִים אֲבָל אִם אֲבִיהֶם חָפֵץ לְסַפֵּר לָהֶם סִפּוּר יִהְיֶה זֶה בְּוַדַּאי סִפּוּר חָדָשׁ, שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ אוֹתוֹ עַד הַיּוֹם.

וּשְׁלֹמֹה מַתְחִיל לְסַפֵּר:

בִּימֵי הַחַשְׁמוֹנָאִים הָיָה הַדָּבָר. אָז הָיִינוּ יוֹשְׁבִים עוֹד עַל אַדְמָתֵנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הֲלֹא יוֹדְעִים אַתֶּם!

רַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בְּבָבֶל וּבְפָרַס, וְלֹא עָלוּ עִם עֶזְרָא לְאַרְצָם – הִתְפַּזְּרוּ וּבָאוּ לָגוּר בַּאֲרָצוֹת נָכְרִיּוֹת. רָאוּ הַגּוֹיִם אֶת דַּרְכֵי הַיְהוּדִים הָהֵם וְאֶת תּוֹרָתָם, וַיֵּדְעוּ, כִּי אֵין אֱלֹהִים כֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֵין תּוֹרָה תְּמִימָה נְעִימָה כְּתוֹרַת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין עַם חָכָם כְּעַם יִשְׂרָאֵל.

וְהִתְחִילוּ בָּאִים מֵאֲרָצוֹת רַבּוֹת וּבְיִחוּד מֵאֶרֶץ יָוָן – לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִלְמֹד חָכְמָה וָדַעַת מִפִּי חַכְמֵי הַיְהוּדִים.

וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ מִן הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְאַרְצֵנוּ, רָאוּ כִּי אֵין אֶרֶץ נֶחְמָדָה כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּהָרֶיהָ, בַּעֲמָקֶיהָ, בִּיעָרֶיהָ וּבְנַהֲרוֹתֶיהָ, בִּתְאֵנֶיהָ וְרִמּוֹנֶיהָ, בִּפְרָחֶיהָ וְצִפֳּרֶיהָ וּבְכֹל אֲשֶׁר בָּהּ – וַיֵּאָחֲזוּ הַגֵּרִים בָּאָרֶץ וַיִּהְיוּ תוֹשָׁבֶיהָ.

„טוֹבִים יְמֵי הַסְּתָו בְּאֶרֶץ יְהוּדָה מֵאָבִיב וָקַיִץ בְּאֶרֶץ הָעַמִּים" – אָמְרוּ הַגֵּרִים הַתּוֹשָׁבִים.

וְיוֹתֵר מִכֹּל נָעַם לְחִכָּם יֵין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. „טוֹב תְּמַד *) הַכַּרְמֶל מִיֵּין יָוָן; וַעֲסִיס לְבָנוֹן – מִשֵּׁכָר *) מִצְרַיִם" – הִגִּידוּ הַכֹּל.

---

*) מֵי מִשְׁרַת זַג וְחַרְצָן. *) שֵׁכָר – יַיִן חָרִיף.

וּמִיּוֹם לְיוֹם נוֹסְעִים יְהוּדִים לְאַרְצוֹת הַגּוֹיִם לְלַמְּדָם תּוֹרָה וָדַעַת, וּמִיּוֹם לְיוֹם בָּאִים גּוֹיִם בְּנַחֲלַת יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱחָזִים בָּהּ.

אֶזְרָחֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ וּמָעֲטוּ, וְתוֹשְׁבֵי הַגּוֹיִם הָלְכוּ וָרָבוּ.

וַיִּהְיוּ הַתּוֹשָׁבִים לוֹמְדִים תּוֹרָה וְחָכְמָה בַּיּוֹם בְּבָתֵּי הַמִּדְרָשׁ, וּמְאַחֲרִים בַּנֶּשֶׁף בְּבָתֵּי הַמַּרְזֵחַ.

וַיִּהְיוּ שָׁם רַבִּים מֵחַכְמֵי יָוָן, אֲשֶׁר יָדְעוּ בְחָכְמָתָם, כִּי בֶּן־אָדָם רִמָּה וְתוֹלֵעָה וְכִי כֶּסֶף וְזָהָב אֵינָם אֶלָּא צַעֲצוּעִים לִבְנֵי אָדָם פְּתָאִים; וּבְכָל זֹאת לֹא נִמְנְעוּ מִקְּנוֹת לָהֶם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּמֵעֲשֹׁק שְׂכַר שָׂכִיר.

וְלֹא הָיְתָה רוּחַ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל נוֹחָה מִמַּעֲשֵׂיהֶם אֵלֶּה, וְעָמְדוּ וְהִכְרִיזוּ:

„מִי שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת"!

וְהַיְּהוּדִים מִתְמַעֲטִים, וְהַיְּוָנִים מִתְרַבִּים.

וְהִתְגַּעְגְּעוּ הַיְּוָנִים לְכָל תַּעֲלוּלֵיהֶם, אֲשֶׁר הָיוּ עוֹשִׂים בְּאַרְצוֹתָם; כִּי שָׁם הָיוּ לָהֶם בָּתֵּי מַרְזֵחַ הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וּבָתֵּי מִשְׂחָק וְגַנִּים לְטִיּוּל, אֲשֶׁר הָיוּ עוֹשִׂים

שָׁם מַעֲשִׂים מְכֹעָרִים וְתוֹעֵבוֹת נוֹרָאוֹת – וַיֹּאמְרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ: „הָבָה נִבְנֶה לָנוּ כָּאֵלֶּה גַּם פֹּה!"

וְהָיוּ שָׁם יְהוּדִים רַבִּים בְּנֵי בְלִיַּעַל, אֲשֶׁר הִתְחַבְּרוּ עִם הַיְוָנִים וְקָרְאוּ יַחַד: בָּתֵּי מַרְזֵחַ! בָּתֵּי מִשְׂחָק! נַהֲפֹךְ אֶת בָּתֵּי הַמִּדְרָשׁ לְבָתֵּי מַרְזֵחַ!"

וֶאֱלִילִים רַבִּים הָיוּ לַיְוָנִים: אֱלִיל לַשֶּׁמֶשׁ, אֱלִיל לָרַעַם, לַבָּרָק, לַיּוֹם, לַלַּיְלָה – אֱלִילֵי כֶסֶף וְזָהָב כֻּלָּם; וַיָּבִיאוּ אוֹתָם לְאַרְצֵנוּ וַיְלַמְּדוּ אֶת צְעִירֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אָז רָאוּ הַחֲכָמִים כִּי יוֹתֵר מִן הַטּוֹבָה שֶׁאַחֵינוּ מְבִיאִים לַגּוֹיִם בְּאַרְצוֹתָם – גְּדוֹלָה הָרָעָה, שֶׁמְּבִיאִים לָנוּ תוֹשְׁבֵי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֵנוּ.

אָז קָמוּ וְהִכְרִיזוּ:

„קָשִׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כַּסַּפַּחַת!"

וּמַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל הִתְמַרְמֵר מְאֹד עַל הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבָתָם רַק בִּכְרוּזִים וְהַחְלָטוֹת וְאֵינָם עוֹשִׂים דָּבָר שֶׁל מַמָּשׁ לַעֲצֹר בְּעַד הָרָעָה.

הַזָּקֵן הִרְגִּישׁ אֶת הַסַּכָּנָה הַגְּדוֹלָה, שֶׁרְחֲפָה עַל עַמֵּנוּ:

הַיְּוָנִים מִתְרַבִּים, הַיְּהוּדִים מִתְמַעֲטִים; לוֹמְדִים אֶל דַּרְכֵי הַגּוֹיִם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם, וְאֶת תּוֹרַת אֱלֹהִים יַעֲזֹבוּ.

וְהוּא עוֹבֵר בַּחוּצוֹת וּבָא אֶל בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וְצוֹחַ: עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם! אָסוֹן גָּדוֹל צָפוּי לָנוּ מִן הַיְּוָנִים!

אֲבָל הֶהָמוֹן מַבִּיט אֵלָיו בְּתִמָּהוֹן: „מֶה חָפֵץ הַזָּקֵן הַקַּפְּדָן זֶה מִן הַיְּוָנִים?! הֲלֹא מִיּוֹם שֶׁבָּאוּ הֵנָּה הוּטַב מַצַּב הָאָרֶץ!"

וּמְנַעַנְעִים עָלָיו בְּרָאשֵׁיהֶם וְהוֹלְכִים לָהֶם.

וְהַיְּוָנִים וְאוֹהֲבֵיהֶם הוֹלְכִים וּמִתְרַבִּים בְּקֶרֶב הָאָרֶץ.

וְשׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹטְרָיו, אֲשֶׁר לֹא לָקְחוּ שֹׁחַד, וְלֹא הִצְדִּיקוּ אֶת הָרָשָׁע — לֹא הָיוּ טוֹבִים בְּעֵינֵי הַיְּוָנִים; וַיְהִי בְּעֵת בְּחִירַת הַשּׁוֹפְטִים, וַיִּשְׁתַּדְּלוּ הַיְּוָנִים לִבְחֹר לְשׁוֹפְטִים מֵאַחֵיהֶם אוֹ מִפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַיְּוָנִים.

וּבַיָּמִים הָהֵם הָיְתָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תַּחַת מֶמְשֶׁלֶת אַנְטְיוֹכוּס מֶלֶךְ יָוָן.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּתְאַסְּפוּ הַיְּוָנִים, וְעִמָּם גַּם יְהוּדִים בְּנֵי בְלִיַּעַל, לִבְנוֹת בְּשַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ בֵּית מִסְגָּד לֶאֱלִילֵי יָוָן, וּמִזְבֵּחַ בָּנוּ שָׁם לְהַקְרִיב עָלָיו חֲזִירִים.

מַאֲמִינִים הָיוּ הַיְוָנִים, שֶׁאֱלִילֵיהֶם תְּאֵבִים*) לִבְשַׂר הַחֲזִיר.

שָׁמַע מַתִּתְיָהוּ אֶת הַדָּבָר – וַתִּבְעַר כָּאֵשׁ קִנְאָתוֹ.

וַיֵּצֵא מַתִּתְיָהוּ אֶל חֲצַר הַמִּקְדָּשׁ וַיַּרְא, וְהִנֵּה יְהוּדִי אֶחָד בֶּן בְּלִיַּעַל עוֹלֶה עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְרִיב עָלָיו חֲזִיר; וַיִּדְקְרֵהוּ מַתִּתְיָהוּ בְּחַרְבּוֹ וַיִּקְרָא: מִי לַאדֹנָי – אֵלָי!

וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו חֲמֵשֶׁת בָּנָיו: יוֹחָנָן, שִׁמְעוֹן, וִיהוּדָה, אֶלְעָזָר וְיוֹנָתָן – וּמִסְפָּר קָטָן שֶׁל גִּבּוֹרֵי חַיִל וְיִרְאֵי אֱלֹהִים, וַיָּקוּמוּ עַל הַיְוָנִים, וַיַּכּוּ בָּהֶם מַכָּה רַבָּה, וַיְגָרְשׁוּם מִתּוֹךְ הַמִּקְדָּשׁ. –

וְהַשְּׁמוּעָה הִגִּיעָה אֶל אַנְטְיוֹכוּס לֵאמֹר: „מָרְדוּ בְךָ מַתִּתְיָהוּ וּבָנָיו וְרַבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל!"

וַיִּשְׁלַח אַנְטְיוֹכוּס אֶת לִיזְיָה שַׂר צְבָאוֹ וְאַרְבָּעִים אֶלֶף אִישׁ עִמּוֹ לְהַשְׁקִיט אֶת הַמֶּרֶד.

וּמַתִּתְיָהוּ מֵת; וְלִפְנֵי מוֹתוֹ הִפְקִיד אֶת יְהוּדָה בְּנוֹ לְרֹאשׁ עַל מַחֲנֵהוּ.

וַיֵּצֵא יְהוּדָה לִקְרַאת לִיזְיָה, וַיַּךְ אֶת חֵילוֹ לְפִי חָרֶב,

*) מִתְאַוִּים.

וַיִּתְחַזֵּק לִיזִיָּה וַיָּבֹא שֵׁנִית אַרְצָה יְהוּדָה, וְעִמּוֹ שִׁשִּׁים אֶלֶף חַיִל וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים.

רָאָה יְהוּדָה אֶת הַחַיִל הָרָב – וַיָּשֶׂם אֶל לִבּוֹ.

וַיְחַלֵּק אֶת מַחֲנֵהוּ לְאַרְבַּע פְּלֻגּוֹת, וַיְשִׂימֵם בְּמַאֲרָב מִסָּבִיב לְ„בֵית צוּר" בֵּין סְלָעִים וְכֵיפִים; וּפְלֻגָּה קְטַנָּה לָקַח אִתּוֹ וַיִּתְבַּצֵּר בְּ„בֵית צוּר".

וְעַל אַרְבַּע הַפְּלֻגּוֹת שָׂם אֶת אַרְבַּעַת אֶחָיו: אֶת יוֹחָנָן – עַל הַפְּלֻגָּה הַמִּזְרָחִית, אֶת שִׁמְעוֹן – עַל הַפְּלֻגָּה הַמַּעֲרָבִית, אֶת אֶלְעָזָר – עַל הַפְּלֻגָּה הַצְּפוֹנִית, וְאֶת יוֹנָתָן עַל הַפְּלֻגָּה הַדְּרוֹמִית. –

וִיהוּדָה וּמַחֲנֵהוּ הַקָּטָן הִתְבַּצְּרוּ בְּ„בֵית־צוּר"; וְחֵיל הָאוֹיֵב הָרָב כְּחוֹל הַיָּם חוֹנִים מִסָּבִיב לְחוֹמַת „בֵּית צוּר"; וְלֹא נָתְנוּ לְהָבִיא צֵידָה וּמָזוֹן אֶל תּוֹךְ הַמִּבְצָר.

אָז קָם יְהוּדָה וַיִּקְרָא אֶל מַחֲנֵהוּ לֵאמֹר:

„בְּצֵאת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֶל הַמִּדְבָּר הַנּוֹרָא, עָשָׂה לָהֶם אֱלֹהִים נֵס, וְכִלְכְּלָם בְּלֶחֶם שָׁמַיִם אַרְבָּעִים שָׁנָה. עַתָּה הִגִּיעָה הָעֵת, כִּי נַעַשׂ אָנוּ נֵס לֵאלֹהִים וּלְעַמּוֹ: נַרְאֶה לְכָל הָעוֹלָם, כִּי יְכוֹלִים אָנוּ לִחְיוֹת בְּלִי לָחֶם!"

וְשָׁם הָיָה עֵץ זַיִת אֶחָד גָּדוֹל וְעָנֵף, כָּפוּף תַּחַת מַשָּׂא הַזֵּיתִים אֲשֶׁר עָלָיו; וַיִּתְּנוּ הַגִּבּוֹרִים אֶת עֵינֵיהֶם בָּעֵץ; וַיְשָׁעֲרוּ, כִּי הוּא יַסְפִּיק לְכָל אֶחָד מֵהֶם עֲשָׂרָה זֵיתִים לְיוֹם.

אָז קָמוּ וְנִשְׁבְּעוּ כֻלָּם, כִּי לֹא יֹאכַל אִישׁ מֵהֶם כָּל לֶחֶם וְכָל מָזוֹן רַק — עֲשָׂרָה זֵיתִים לְיוֹם.

„עַתָּה, אָמַר יְהוּדָה, גַּם אִם עֶשֶׂר שָׁנִים יִחַן עָלֵינוּ הָאוֹיֵב, לֹא יַרְעִיבֵנוּ: כִּי עַד שֶׁנֹּאכַל זֵיתִים שֶׁל שָׁנָה זוּ יִתֵּן לָנוּ הָעֵץ זֵיתִים חֲדָשִׁים."

וַיַּאַרְכוּ יְמֵי הַמָּצוֹר; וְלִיזִיָּה לֹא יָכֹל לְהָבִין: „אֵיכָכָה יְכוֹלִים הַיְּהוּדִים לִחְיוֹת בְּלִי מָזוֹן וְצֵידָה? אֵין זֶה כִּי אִם מְבִיאִים לָהֶם בַּלַּיְלָה מָזוֹן דֶּרֶךְ אֵיזֶה מָבוֹא נִסְתָּר!" וַיַּצֵּג שׁוֹמְרִים רַבִּים עַל הַדְּרָכִים וּסְבִיב הַחוֹמָה.

וִיהוּדָה קָם בַּלַּיְלָה, וְהִשְׁלִיךְ מֵעַל לְחוֹמָה חַלַּת לֶחֶם אַחַת מִן הַמְּעַט, אֲשֶׁר הָיָה עוֹד בָּעִיר; וַיְהִי בַבֹּקֶר, כַּאֲשֶׁר מָצָא לִיזִיָּה אֶת חַלַּת הַלֶּחֶם — וַיֹּאמַר:

„אֵין זֶה, כִּי אִם דֶּרֶךְ הַמָּקוֹם הַזֶּה הֵבִיאוּ בַלַּיְלָה צֵידָה הָעִירָה, וְחַלָּה זוּ נָפְלָה מֵעֲגָלוֹת הַצֵּידָה, וְהַשּׁוֹמְרִים לֹא רָאוּ!"

וַיָּקָם וַיַּהֲרֹג אֶת הַשֹּׁמְרִים; וּבַלַּיְלָה הַשֵּׁנִי הִסִּיַע אֶת כָּל מַחֲנֵהוּ אֶל הַמָּקוֹם הַהוּא וְחִכָּה לִקְרַאת הָעֲגָלוֹת, אֲשֶׁר הֶאֱמִין, כִּי תָבֹאנָה עֲמוּסוֹת לֶחֶם וּמָזוֹן.

אָז יָצָא יְהוּדָה חֶרֶשׁ עִם מַחֲנֵהוּ הַקָּטָן, וַיִּפּוֹל עַל חֵיל לִיזְיָה מֵאֲחוֹרֵיהֶם, וַיַּעַשׂ בָּהֶם הֶרֶג רָב; וַיָּשָׁב עִם מַחֲנֵהוּ אֶל הַמִּבְצָר וַיִּסְגֹּר שְׁעָרָיו.

וַיִּבֶן לוֹ יְהוּדָה בְּתוֹךְ הַמִּבְצָר סוֹלְלָה גְבֹהָה מֵחוֹמַת הַמִּבְצָר וּמֵהָרֶיהָ, אֲשֶׁר מִסָּבִיב; וְעָלָה עָלֶיהָ וְהִבִּיט מִשָּׁם עַל כָּל תַּחֲנוֹת הָאוֹיֵב, עַל מוֹצָאֵיהֶם וּמְבוֹאֵיהֶם, וְהִבִּיט מִשָּׁם גַּם עַל הַסְּלָעִים וְהַכֵּפִים וְעַל אַרְבַּע פְּלַגּוֹתָיו, הָאוֹרְבִים שָׁם.

וְהֵרִים יְהוּדָה נֵס גָּבֹהַּ־גָּבֹהַּ, וְעָלָיו כָּתוּב „נוּן" אֲרֻכָּה וּגְדוֹלָה מְאֹד; וְהִטָּה אֶת נִסּוֹ לְצַד אֶל עֵבֶר גְּדוּד יוֹחָנָן.

וַיְהִי זֶה לָהֶם לְאוֹת לֵאמֹר: „נוּסָה, נוּסוּ!"

רָאָה יוֹחָנָן אֶת הַנֵּס, וַיֵּצֵא עִם מַחֲנֵהוּ מִתּוֹךְ מַחֲבוֹאוֹ, וַיָּחֶל לָנוּס.

רָאָה לִיזְיָה – יְהוּדִים נָסִים, וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם; וְחֵיל

יוֹחָנָן הָיוּ קַלֵּי רַגְלַיִם כִּצְבָאִים בַּשָּׂדֶה, עַל כֵּן הָיָה מְצַיֵּר עַל דִּגְלָם „צְבִי מַקְרִין"; *) וַיַּתְעוּ אֶת לִיזְיָה וְאֶת חֵילוֹ בֵּין סְלָעִים וְצוּקִים. אָז יָצָא יְהוּדָה עִם מַחֲנֵהוּ, וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם מֵאֲחוֹרֵיהֶם, וַיַּעַשׂ בָּהֶם שַׁמּוֹת; וּבְטֶרֶם הִסְפִּיק לִיזְיָה לַעֲמֹד עַל נַפְשׁוֹ – שָׁב יוֹחָנָן אֶל מַחֲבוֹאוֹ, וִיהוּדָה – אֶל הַמִּבְצָר.

וַיְּהִי אֲשֶׁר הִתְגַּבֵּר חֵיל לִיזְיָה הָרַב, וְנִגְּשׁוּ אֶל הַחוֹמָה לְהָרְסָהּ אֶבֶן־אֶבֶן; כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ וּמִיּוֹם לְיוֹם בָּאוּ אֵלָיו חֲיָלִים חֲדָשִׁים, עַד אֲשֶׁר לֹא הִסְפִּיקָה הַחוֹמָה אֶבֶן לְכָל חַיָּל.

אָז עָלָה יְהוּדָה עַל הַסּוֹלְלָה, וְהֵרִים נֵס, וְעָלָיו כָּתוּב „גָּמָל" גָּדוֹל־גָּדוֹל מְאֹד; וַיַּטֵּהוּ מַעֲרָבָה, אֶל עֵבֶר גְּדוּד שִׁמְעוֹן, כִּי הָיוּ אֲנָשָׁיו הָעַזִּים בְּחֵיל יְהוּדָה.

וַיְהִי זֶה לְאוֹת לֵאמֹר: „גְּשׁוּ! גְּשׁוּ!"

אָז יָצָא שִׁמְעוֹן וּמַחֲנֵהוּ מִתּוֹךְ הַמַּאֲרָב, וַיִּתְנַפְּלוּ עַל הַיְּוָנִים כַּאֲרָיוֹת וּנְמֵרִים, וַיְגָרְשׁוּם מֵעַל הַחוֹמָה כְּסוּפָה הַמְסֹעֶרֶת מוֹץ מִגֹּרֶן.

*) בַּעַל קְרָנַיִם.

וְלִיזִיָּה וְחֵילוֹ מַבִּיטִים נִדְהָמִים פָּנִים וְאָחוֹר; שׁוֹאֲלִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ: „מֵאַיִן זֶה בָּאוּ דֶּבֶר וְקֶטֶב זֶה, וְאָנָה נֶעֱלָמוּ?"

וְשִׁמְעוֹן וּמַחֲנֵהוּ יָשְׁבוּ כְּבָר בְּתוֹךְ הַמַּאֲרָב וְלָעֲגוּ לְאוֹיְבֵיהֶם.

וַיֵּשׁ אֲשֶׁר עָלָה יְהוּדָה עַל הַסּוֹלְלָה, וַיַּרְא וְהִנֵּה מִן הָהָר יוֹרְדִים גְּדוּדֵי יְוָנִים חֲדָשִׁים וְהֵמָּה כָּאַרְבֶּה לָרֹב, אֲשֶׁר שְׁלָחָם אַנְטְיוֹכוּס לַעֲזוֹר לְלִיזִיָּה.

וְהֵרִים אָז נִסּוֹ צְפוּנָה וְעָלָיו כָּתוּב „הֵא" גְּדוֹלָה, דוֹלָה.

וְהָיָה זֶה לְאוֹת לֵאמֹר: „הֶהָרָה! הֶהָרָה!"

וַיֵּצֵא אָז אֶלְעָזָר וּמַחֲנֵהוּ לְקַדֵּם אֶת פְּנֵי הָאוֹרְחִים הַחֲדָשִׁים; וְאוּלָם לֹא הִגִּיעוּ הָאֹרְחִים הַנִּכְבָּדִים לַחֲצִי הָהָר, וּכְבָר נָפוֹצוּ כְּאַרְבֶּה נִרְעָשׁ, וְלֹא נִשְׁאֲרוּ בָהֶם שְׁנַיִם יָחַד.

וְאוּלָם כִּרְאוֹת יְהוּדָה מֵעַל הַסּוֹלְלָה כִּי גְּדוּדֵי חֵיל לִיזִיָּה הוֹלְכִים וְקָרֵבִים אֶל הַצֶּלַע הַדְּרוֹמִי שֶׁל הָהָר, מְקוֹם שָׁם הִסְתַּתֵּר יוֹנָתָן וּמַחֲנֵהוּ — וַיִּדְאַג לָהֶם מְאֹד, כִּי הֵם הָיוּ

הַחַלָּשִׁים שֶׁבַּמַּחֲנֶה: הֵם הָיוּ צְעִירֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הָלְכוּ בְּדַרְכֵי הַיְּוָנִים, וְאַחֲרֵי כֵן שָׁבוּ אֶל עַמָּם; וּכְבָר הִרְגְּלוּ לֶאֱכֹל אֲכִילָה גַסָּה, לִשְׁתּוֹת לְשָׁכְרָה וּלְמַלֵּא תַאֲוָתָם כַּיְּוָנִים, וְעַל כֵּן הָיָה קָשֶׁה עֲלֵיהֶם טֹרַח הַמִּלְחָמָה — וַיִּכְשַׁל כֹּחָם.

אָז הֵרִים יְהוּדָה אֶת נִסּוֹ, וְעָלָיו כְּתוּבָה „שִׁין" גְּדוֹלָה; וַיְהִי זֶה לָהֶם לְאוֹת לֵאמֹר: „שְׁמִירָה!" „הִשָּׁמְרוּ וְהֵחָבְאוּ פֶּן יִמְצָאֲכֶם הָאוֹיֵב!"

כָּכָה עָבְרוּ יָמִים רַבִּים. כֵּן יָשַׁב יְהוּדָה בַּמָּצוֹר וּפָקַד אֶת פְּלֻגּוֹתָיו, כְּאִלּוּ הוּא עוֹמֵד בֵּינֵיהֶם וּמְנַצֵּחַ עֲלֵיהֶם.

וְעֵץ הַנֵּס כִּלְכֵּל אֶת הַגִּבּוֹרִים בְּעִתָּיו הַמְּלֵאִים.

וְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּבֵית־צוּר, הִבִּיטוּ תָּמִיד אֶל יְהוּדָה הָעוֹמֵד עַל הַסּוֹלְלָה וּמֵרִים נֵס, וְהָיָה אִם רָאוּ עַל הַנֵּס „גִּמֶל" אוֹ „הֵא" — שָׂמְחוּ וְרָקְדוּ מֵרֹב שִׂמְחָה; כִּי אָמְרוּ: „נִגָּשִׁים גִּבּוֹרֵינוּ, אֵלֶּה אֶל הַחוֹמָה, וְאֵלֶּה — הָהָרָה, וּמַכִּים בָּאוֹיֵב". וְאִם רָאוּ „נוּן" אוֹ „שִׁין" — נֶעֶצְבוּ אֶל לִבָּם; כִּי אָמְרוּ: „נָסִים גִּבּוֹרֵינוּ, וְחֵלֶק מֵהֶם צָרִיךְ שְׁמִירָה מִפְּנֵי הָאוֹיֵב. נִתְפַּלֵּל נָא בַּעֲדָם!"

וְלִיוּזְיָה וְחֵילוֹ הָרָב – כִּמְעַט שֶׁפָּקְעָה בָּם מְרֵרָתָם מִכַּעַס; וְלֹא יָכְלוּ לְהָבִין: אֵיכָכָה יִחְיוּ הַנְּצוּרִים הַלָּלוּ בְּלֹא צֵידָה וְזְמַן רַב כָּזֶה?" וְעוֹד יוֹתֵר הָיָה לָהֶם לְחִידָה: „מֵאַיִן יִסְתָּעֲרוּ עֲלֵיהֶם כְּפַעַם בְּפַעַם גְּדוּדֵי יְהוּדִים מִן הַחוּץ, וְאָנָה יֵעָלֵמוּ?"

וַיִּהְיוּ רַבִּים מֵהֶם, אֲשֶׁר אָמְרוּ: אֵין זֶה, כִּי אִם לֹא בְּנֵי אָדָם – בָּשָׂר וָדָם – נִלְחָמִים בָּנוּ, כִּי אִם מַלְאֲכֵי מָרוֹם הֵם, שֶׁאֵינָם צְרִיכִים לַאֲכִילָה, אַךְ הֵם נִרְאִים לָנוּ כִּבְנֵי אָדָם וְנֶעֱלָמִים כְּרָגַע.

וַאֲחֵרִים מֵהֶם הוֹסִיפוּ וְאָמְרוּ: „בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ נוֹפְלִים לִפְנֵיהֶם בַּמִּלְחָמָה, אֵינֶנּוּ נוֹפְלִים – מֵתִים, כִּי אִם פְּצוּעִים וְדוּוִים, עַד אֲשֶׁר לֹא נִצְלַח עוֹד בַּמִּלְחָמָה. לְהִלָּחֵם בַּמִּלְחָמָה – יְכוֹלִים רַק מַלְאֲכֵי מָרוֹם."

וְאָמְנָם כֵּן הָיָה הַדָּבָר; כִּי צִוָּה יְהוּדָה עַל אַנְשֵׁי חֵילוֹ לֵאמֹר: „אַל תַּמְשִׁחוּ אֶת חִצֵּיכֶם וְאֶת חַרְבוֹתֵיכֶם בָּרַעַל! אֵין לָנוּ חֵפֶץ בְּמִיתַת אוֹיְבֵנוּ! דַּיֵּנוּ, כְּשֶׁהֵם דְּוּוִים וּפְצוּעִים וְאֵינָם יְכוֹלִים עוֹד לְהִלָּחֵם בָּנוּ.

וְלִיוּזְיָה יָדַע אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ עוֹד

יותר: יותר טוב הָיָה לוֹ לוּ הָרְגוּ אֶת חֵילוֹ הַנּוֹפֵל, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְכַלְכְּלָם, וְעַתָּה רַבִּים בְּחֵילוֹ חוֹלִים וּבַעֲלֵי מוּמִים הָאוֹכְלִים וְשׁוֹתִים, וּלְהִלָּחֵם אֵינָם יְכוֹלִים.

רָאֹה רָאָה אַנְטִיוֹכוּס, כִּי אִם יֶאֶרְכוּ יְמֵי הַמִּלְחָמָה בַּיְהוּדִים יִהְיֶה אָנוּס לִמְכֹּר גַּם אֶת עֲטַרְתּוֹ וְאֶת שַׁרְבִיטוֹ וְכִסְאוֹ – לְכַלְכֵּל בִּמְחִירָם אֶת חֵילוֹ הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר הוּא שׁוֹלֵחַ שָׁמָּה.

וַיֶּאֱסֹף בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה חַיִל רַב מְאֹד, וַיִּשְׁלַח לְלִיזִיָה לְנַסּוֹת בָּהֶם אֶת הַמִּלְחָמָה הָאַחֲרוֹנָה.

וִיהוּדָה עָלָה עַל הַסּוֹלְלָה, וַיַּשְׁקֵף מִמֶּנָּה אֶל הָאוֹיֵב וַיַּרְא וְהִנֵּה רַבִּים מֵהֶם שׁוֹכְבִים לָאָרֶץ; רַבִּים יוֹשְׁבִים, עֲצוּבִים וְאַךְ מְעַטִּים בָּהֶם עוֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם – וַיֵּדַע, כִּי כָשַׁל כֹּחָם, וְכִי נִלְאוּ מִסִּבְלוֹת הַמִּלְחָמָה.

וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו אֶל הָהָר וַיַּרְא וְהִנֵּה גְּדוּדֵי צָבָא חֲדָשִׁים יוֹרְדִים אֶל לִיזִיָה לְעֶזְרָה.

וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל לִבּוֹ: „הִנֵּה בָא הַיּוֹם לָשׂוּם קֵץ לַמִּלְחָמָה! וַיָּרֶם אֶת שְׁנֵי נִסָּיו – נֵס הַ„גָּמָל" וְנֵס הַ„הֵא", וַיֵּט אֶת הַ„גָּמָל" מִזְרָחָה וּצְפוֹנָה, וְאֶת הַ„הֵא" – מַעֲרָבָה וְדָרוֹמָה.

וּכְרֶגַע הִסְתָּעֲרוּ פְּלַגּוֹת יְהוּדָה, אֵלֶּה — עַל הַצָּרִים, וְאֵלֶּה — אֶל הָהָר.

וִיהוּדָה פָּתַח אֶת שַׁעֲרֵי הַמִּבְצָר, וַיֵּצֵא עִם מַחֲנֵהוּ לִקְרַאת הַיְּוָנִים הַנִּרְעָשִׁים וְהַנּוֹאָשִׁים. — וְכֵן הָיְתָה לָהֶם הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר.

בַּיּוֹם הַהוּא עָשָׂה יְהוּדָה הֶרֶג רָב בָּאוֹיְבִים, עַד כִּי נִכְנְעוּ מִפָּנָיו, וַיֵּלְכוּ שֶׁבִי לִפְנֵי גִּבּוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְלִיזִיָּה גִּלַּח אֶת זְקָנוֹ, לָבַשׁ שִׂמְלוֹת אִשָּׁה, וְהִתְכַּסָּה בְּצָעִיף — וַיָּנָס וַיִּמָּלֵט עַל נַפְשׁוֹ. —

אָז בָּא יְהוּדָה בְּרֹאשׁ גְּדוּדֵי גִבּוֹרָיו יְרוּשָׁלַיְמָה, וַיִּתֵּץ אֶת בָּתֵּי הַמִּסְגָּד שֶׁל הַיְּוָנִים וְאֶת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם, וַיְטַהֵר אֶת הַמִּקְדָּשׁ, וַיְטַהֵר אֶת כָּל יְרוּשָׁלַיִם מִטֻּמְאַת הַיְּוָנִים. —

אָז נֶאֶסְפוּ הַחֲכָמִים, וְקָבְעוּ שְׁמוֹנָה יָמִים לַחֲנֻכַּת הַמִּקְדָּשׁ אַחֲרֵי הִטַּהֲרוֹ; שְׁמוֹנָה יָמִים לְהַלֵּל וְתוֹדָה וְלָחֹג חַג נִצָּחוֹן הַמּוּעָט עַל הָרַבִּים.

וַעֲשִׁירֵי הָעָם הֵבִיאוּ כַּדֵּי שֶׁמֶן לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת; וְעָשִׁיר אֶחָד נָדַב יַעַר גָּדוֹל לִכְרוֹת אֶת עֵצָיו, לְהָסִיךְ עֲלֵיהֶם אֶת הַשֶּׁמֶן וּלְהַבְעִירוֹ לִכְבוֹד הֶחָג.

אֲבָל יְהוּדָה הֵשִׁיב אֶת פְּנֵי הָעֲשִׁירִים־הַמִּתְנַדְּבִים רֵיקָם.
—אֵין חֵפֶץ לָנוּ בְּאֵשׁ גְּדוֹלָה, אֲשֶׁר תְּלַהֵט וְתִכְבֶּה מַהֵר: נֵר קָטָן יָאִיר לָנוּ אֶת הֶחָג הַזֶּה אֲבָל אוֹרוֹ יָאִיר לָעַד.

וַיֵּצֵא אֶל הַזַּיִת, אֲשֶׁר כִּלְכֵּל אֶת הַגִּבּוֹרִים בְּ„בֵית־צוּר", וַיִּמְצָא עוֹד עָלָיו שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה זֵיתִים, וַיִּמְסְקֵם *) — וַיְבִיאֵם אֶל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיָּכֶן לוֹ נֵר וּפְתִילָה; וַיִּסְחַט בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן זַיִת אֶחָד אֶל תּוֹךְ נֵר אֶחָד, בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי — שְׁנֵי זֵיתִים בִּשְׁנֵי נֵרוֹת; כָּכָה הָלַךְ וְהוֹסִיף עַד הַלַּיְלָה הַשְּׁמִינִי.

„הֲנִשְׁאֲרוּ עוֹד זֵיתִים אַחַר הַלֵּיל הַשְּׁמִינִי?" פָּנָה שְׁלֹמֹה בִּשְׁאֵלָה אֶל בָּנָיו.

לֹא, לֹא —, עָנָה דָּוִד הַקָּטָן —: כְּבָר עָשִׂיתִי חֶשְׁבּוֹן, מְאוּם לֹא נִשְׁאָר!"

— גַּם בְּחֶשְׁבּוֹנִי עוֹלֶה כַּךְ —, עָנָהוּ אָבִיו; וְאָמְנָם יָפֶה אָמַר יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי: הַנֵּר הַקָּטָן הַזֶּה, נֵר הַחֲנֻכָּה, מֵאִיר זֶה הַרְבֵּה מֵאוֹת בַּשָּׁנִים. הַרְבֵּה מְאוֹרוֹת כָּבוּ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן

---

*) מָסוֹק — לָקוֹט, בָּצוֹר.

הַזֶּה, וְנֵר הַחֲנֻכָּה עוֹדֶנּוּ מֵאִיר. יָפֶה נֵר־קָטָן זֶה לְתַן נִצָּחוֹן הַמּוּעָט עַל הָרַבִּים."

הִשְׁתַּקַּע דָּוִד הַקָּטָן בְּמַחֲשָׁבָה, וּבָאַחֲרוֹנָה הִתְעוֹרֵר וְאָמַר:

אַבָּא! גַּם מִלְחַמְתִּי עִם אַחַי בִּדְבַר־הַמִּשְׂחָק הִיא... מִלְחֶמֶת הַמּוּעָט נֶגֶד הָרַבִּים; כִּי הֲלֹא אֶחָד אֲנִי, וְהֵם – הָרַבִּים! וּבְכֵן... וּבְכֵן... וּבְכֵן–לִי הַכָּסֶף."

הִסְתַּכֵּל בּוֹ אָבִיו, וְנָעַע עָלָיו בְּרֹאשׁוֹ מִתּוֹךְ צְחוֹק עָצוּר; וְהָאַחִים לֹא יָכְלוּ לְהִתְאַפֵּק מִצְּחוֹק לְדִבְרֵי הַשּׁוֹבָב הַקָּטָן הַזֶּה.

№
180—181

פרחים

מְגִלַּת שׁוּשָׁן.

בְּדוּתָא.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מְגִלַּת שׁוּשָׁן.

(בְּדוּתָא).

א

עַל פָּרַס וְשׁוּשָׁן אֲנִי חָפֵץ לְסַפֵּר לָכֶם הַפַּעַם, בָּנִים. וְאוּלָם לֹא — עַל פָּרַס וְשׁוּשָׁן, שֶׁאַתֶּם רוֹאִים עַכְשָׁו עַל מַפַּת הָאָרֶץ בְּחֵלֶק אַסְיָה; אֶלָּא עַל פָּרַס וְשׁוּשָׁן, אֲשֶׁר בַּמְּגִלָּה, מְקוֹם הָרֶכֶשׁ וְהָאֲחַשְׁתְּרָנִים וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים.

שָׁם — כָּל עֲצֵי הַגַּנִּים רַק גְּפָנִים, וְכָל צִמְחֵי הַשָּׂדֶה— שׁוֹשַׁנִּים מְשַׁכְּרוֹת בְּרֵיחָן הַנִּפְלָא. וּמַעְיְנוֹת הָאָרֶץ נוֹבְעִים אַךְ יַיִן וְשֵׁכָר. וְיוֹצְאִים הַמַּעְיָנוֹת וְשׁוֹטְפִים עַל פְּנֵי שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה, אֲשֶׁר מִסָּבִיב לְשׁוּשָׁן — מֵהוֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ. לֹא יִפָּלֵא אֵפוֹא אִם כָּל יוֹשְׁבֵי הַמְּדִינוֹת הָהֵן הֵם תָּמִיד שִׁכּוֹרִים; וְעַל כֵּן אֵינָם הוֹלְכִים בְּרֶגֶל, אֶלָּא רוֹכְבִים עַל סוּסִים וַאֲחַשְׁתְּרָנִים בַּעֲלֵי שְׁמוֹנֶה רַגְלַיִם; וּמֵחֶמְלָה עַל הַבְּהֵמוֹת הַלָּלוּ נָתַן לָהֶם אֱלֹהִים שְׁמוֹנָה רַגְלַיִם: אַרְבַּע — בִּשְׁבִילָם, וְאַרְבַּע בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵיהֶם.

וְכָל הַשְּׁבָטִים שָׁם – שַׁרְבִיטֵי זָהָב ; וּבְנֵי אָדָם אֵינָם אוֹכְלִים שָׁם אֲרֻחוֹת עֶרֶב וּבֹקֶר, אֶלָּא מִשְׁתָּאוֹת וּסְעֻדּוֹת ; וּכְשֶׁהֵם מְדַבְּרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ הֵם מְדַבְּרִים בַּחֲרוּזִים וּבְנִגּוּן.

וּמַלְאַךְ הַמָּוֶת לֹא יָסוּר אֶל הָאָרֶץ הַהִיא. עַל כֵּן אֵין בְּנֵי אָדָם מֵתִים שָׁם כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ, אֶלָּא נִתְלִים, נִסְקָלִים וְנֶהֱרָגִים בִּגְזֵרַת הַמַּלְכוּת.

וּבָאָרֶץ הַהִיא אֵין תּוֹשָׁבִים עֲנִיִּים וְחָפְשִׁים: כָּל אֲנָשֶׁיהָ הֵם, אוֹ אֲצִילִים אוֹ עֲבָדִים ; וְכָאֵלֶּה כֵּן גַּם אֵלֶּה שׁוֹתִים יַיִן הַרְבֵּה : הָרִאשׁוֹנִים שׁוֹתִים מִטּוּב לֵב, וְהָאַחֲרוֹנִים–מֵאֹנֶס. כִּי אוֹהֲבִים בְּנֵי שׁוּשָׁן לְשַׁכֵּר אֶת־עַבְדֵיהֶם וּמַצִּיגִים אוֹתָם אַחֲרֵי כֵן לְרַאֲוָה לְעֵינֵי בְנֵיהֶם הַקְּטַנִּים, לְהַבְזוֹת בְּעֵינֵיהֶם אֶת הַשְּׁתִיָּה. זֶה דֶרֶךְ כָּל אֲצִילֵי שׁוּשָׁן: שׁוֹתִים הֵם לְשָׁכְרָה, וּמִבְּנֵיהֶם הֵם דּוֹרְשִׁים שֶׁיִּהְיוּ נְזִירִים מִיָּיִן.

וְגַנִּים וּפַרְדֵּסִים רַבִּים יֵשׁ בְּשׁוּשָׁן, וְהָעֲמָקִים מְלֵאִים שׁוֹשַׁנִּים וּפְרָחִים בַּעֲלֵי צְבָעִים שׁוֹנִים : יֵשׁ בָּהֶם אֲדֻמִּים כָּאֵשׁ, וְיֵשׁ לְבָנִים כַּשֶּׁלֶג, עַד שֶׁנִּדְמֶה לְךָ, שֶׁאַתָּה נָתוּן בֵּין אֵשׁ וָשֶׁלֶג; וְהֵם צוֹמְחִים לְרַגְלֶיךָ בְּסֵדֶר נִפְלָא, עַד כִּי יֵשׁ

אֲשֶׁר תְּדַמֶּה, כִּי הוֹלֵךְ אַתָּה עַל מַרְבַדֵּי חוּר, כַּרְפַּס וּתְכֵלֶת אֲחוּזִים בְּחַבְלֵי בוּץ וְאַרְגָּמָן.

וְאוּלָם פַּרְדֵּס אֶחָד יֵשׁ בְּשׁוּשָׁן, אֲשֶׁר עֵצָיו עוֹשִׂים פֵּרוֹת נִפְלָאִים בְּטַעְמָם וּבְמַרְאֵיהֶם, פֵּרוֹת שֶׁאֵין מָשְׁלָם בְּכָל מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע הַמְּדִינוֹת; וְאִם יָסוּר שָׁמָּה אִישׁ זָר וְאָכַל מִפֵּרוֹתָיו — וְטָעַם בָּהֶם טַעַם מִבְחַר פְּרִי אַרְצוֹ.

וּמִתְוַכְּחִים לִפְעָמִים בְּנֵי מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע הַמְּדִינוֹת אִישׁ עִם רֵעֵהוּ: זֶה אוֹמֵר: „מִמִּבְחַר פְּרִי אַרְצִי הֵם פְּרִי הַפַּרְדֵּס הַזֶּה!" וְזֶה אוֹמֵר: לֹא כִּי „מִמִּבְחַר פְּרִי אַרְצִי הֵם!" וְצָדְקוּ גַם אֵלֶּה וְגַם אֵלֶּה: אִישׁ־אִישׁ טוֹעֵם בָּהֶם אֶת הַטַּעַם הַטּוֹב וְהַמָּתוֹק לְחִכּוֹ.

אֲבָל אֶת הַטַּעַם הָאֲמִתִּי אֲשֶׁר לִפְרִי הַפַּרְדֵּס הַזֶּה — לֹא טָעֲמוּ עוֹד הָאֲנָשִׁים הָהֵם; אֵין חֵכֶם מְסֻגָּל לָזֶה.

וְאוּלָם נִפְלָא הָיָה טַעַם הַפֵּרוֹת הָאֵלֶּה, אַךְ בְּשָׁעָה שֶׁאֲכָלוּ אוֹתָם בְּצֵל עֲצֵי הַפַּרְדֵּס הַנִּפְלָא; וְכַאֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּם מִמְּקוֹמָם פָּג טַעְמָם וְרֵיחָם נָמַר, וְגַם יָפְיָם סָר מֵהֶם.

וְעוֹד סְגֻלָּה נִפְלָאָה הָיְתָה בַּפֵּרוֹת הָאֵלֶּה: אִם בֵּרַךְ עֲלֵיהֶם אוֹכְלָם, הִשְׁפִּיעוּ עָלָיו רוּחַ חֶדְוָה וְשָׂשׂוֹן, וַיָּאִירוּ אֶת

עֵינָיו וְאֶת שִׂכְלוֹ; וְאִם אֲכָלָם בְּלִי בְּרָכָה, נָסְכוּ עָלָיו רוּחַ שִׁכָּרוֹן, וַיְהִי מִתְהוֹלֵל וּמִשְׁתַּגֵּעַ.

וְצִפֳּרִים יָפוֹת וְנִפְלָאוֹת, שֶׁאֵין כָּמֹהֶן בְּכָל הַיְעָרוֹת, קִנְּנוּ בֵּין עָפְאֵי הַפַּרְדֵּס, וְהַצִּפֳּרִים אֵינָן מְצַפְצְפוֹת כְּיֶתֶר הַצִּפֳּרִים, אֶלָּא קוֹרְאוֹת: שִׁי־שׁוּ! שִׁי־שׁוּ! וּבַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, תָּקֹמְנָה וְתִקְרֶאנָה: „שִׁי־שׁוּ! שִׁי־שׁוּ”! — וְהִתְנוֹעֲעוּ הָעֵצִים, וַיָּפוּחַ הָרוּחַ, וְהִתְפַּתְּחוּ הַשּׁוֹשַׁנִּים, וְהֵפִיצוּ רֵיחָם הַנֶּחְמָד. וְהִתְעוֹרְרוּ אָז כָּל הַיְשֵׁנִים עַל מִטּוֹתֵיהֶם, וְיָדְעוּ, כִּי יָצָא הַשֶּׁמֶשׁ בְּשׁוּשָׁן.

וּבְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ, תִּקְרֶאנָה הַצִּפֳּרִים: „רוּ־צוּ! רוּ־צוּ!” וְיָרוּץ אָז כָּל אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבוֹדָתוֹ: הָעֲנִיִּים—אֶל הַשָּׂדוֹת וְהַגַּנִּים, וְהָעֲשִׁירִים — אֶל בָּתֵּי הַמִּשְׁקֶה.

וְכַאֲשֶׁר תַּעֲמֹדְנָה הַצִּפֳּרִים עַל רָאשֵׁי הָעֵצִים, וְתִקְרֶאנָה: „הוֹד־הָדָר! הוֹד־הָדָר!” וְיָדְעוּ בְּנֵי שׁוּשָׁן, כִּי הִגִּיעַ חֹדֶשׁ אֲדָר, וְעוֹד מְעַט וְהִגִּיעַ הָאָבִיב...

וְאַתָּה אִם תִּשְׁאַל אֶת אַחַד הַשּׁוֹשָׁנִים: „מִי נָטַע פַּרְדֵּס זֶה?” — וְעָנָה וְאָמַר לְךָ: „אֵינִי יוֹדֵעַ”. כִּי הַשּׁוֹשָׁנִים הַגֵּאִים

אֵינָם רוֹצִים לְגַלּוֹת אֶת הַסּוֹד וּלְהוֹדוֹת עַל הָאֱמֶת; אַךְ אֲנִי אֲגַלֶּה לָכֶם, בָּנִים, מַה שֶּׁהַפַּרְסִים רוֹצִים לְהַסְתִּיר:

אֶת הַגַּן הַזֶּה נָטְעוּ הַיְלָדִים בְּנֵי הַגּוֹלִים הָעִבְרִים.

כִּי כֵן הָיָה מִנְהָגָן שֶׁל הָאִמּוֹת הָעִבְרִיּוֹת בִּהְיוֹתָן עַל אַדְמָתָן – בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: אִם יָלְדוּ בֵּן אוֹ בַת וְנָטְעוּ בַּגַּנָּן נֶטַע רַךְ, וְקָרְאוּ אֶת שֵׁם הַנּוֹלָד עַל שֵׁם הַנֶּטַע. וְגָדְלוּ יַחַד הַיְלָדִים עִם הַנְּטִיעִים, וְאָהֲבוּ הַיְלָדִים אֶת נְטִיעֵיהֶם וְהִשְׁקוּם בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, וְהֵכִינוּ שָׁם לֶקֶט לַצִּפֳּרִים, לְמַעַן תָּבֹאנָה לִבְנוֹת עֲלֵיהֶם אֶת קִנֵּיהֶן, וּתְזַמֵּרְנָה בֵּין הָעֳפָאִים וּתְבַעֵרְנָה אַחֲרֵי הֶחָסִיל הַמַּשְׁחִית אֶת הַנְּטִיעִים.

וְכַאֲשֶׁר יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגּוֹלָה, עָקְרוּ הַיְלָדִים אֶת נְטִיעֵיהֶם וּלְקָחוּם וּנְטָעוּם בְּשׁוּשָׁן; וַתְּעוֹפֶינָה גַּם הַצִּפֳּרִים עִמָּם בַּגּוֹלָה.

וּבַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב בָּעֶרֶב הִתְאַסְּפוּ יַלְדֵי הָעִבְרִים אֶל תּוֹךְ הַפַּרְדֵּס, וְיָשְׁבוּ לִפְנֵי נְטִיעֵיהֶם, וְזָכְרוּ אֶת אַרְצָם, אֶת הָרֶיהָ וְאֶת עֲמָקֶיהָ, אֶת הַשָּׁרוֹן וְאֶת הַכַּרְמֶל וְהַלְּבָנוֹן – אָז יָרְדוּ עֵינֵיהֶם דְּמָעוֹת חַמּוֹת, וְהִשְׁקוּ הַדְּמָעוֹת אֶת אַדְמַת

הַגֶּבֶר, וְהֵינִיקוּ אֶת הַמַּטָּעִים, וְהַצִּפֳּרִים הַטּוֹבוֹת לָחֲשׁוּ עֲלֵיהֶם וְאָמְרוּ: צִי־צוּ! צִי־צוּ! חִישׁ הָנֵצוּ!

וַיְהִי בֵּינֵיהֶם עֵץ אֶחָד, שֶׁשְּׁמוֹ „מָר דְּרוֹר". וְאוֹתוֹ הֵבִיא נַעַר אֶחָד מִשֵּׁבֶט בִּנְיָמִין; וּנְטִיעָה אַחַת שֶׁשְּׁמָהּ „הֲדַסָּה" וְאוֹתָהּ נָטְעָה בַּת אֲבִיחַיִל, דּוֹד מָר דְּרוֹר. וַיֶּאֱהַב מָר דְּרוֹר אֶת הֲדַסָּה מְאֹד; וְהִיא הָיְתָה יְתוֹמָה צְעִירָה, וּמָר דְּרוֹר גָּדוֹל מִמֶּנָּה בְּשָׁנִים, וְהוּא כְּבָר בָּנָה לוֹ בַיִת בְּשׁוּשָׁן; וַיָּבֵא אֶת הֲדַסָּה אֶל בֵּיתוֹ. וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: „אֲחַכֶּה עַד אֲשֶׁר תִּגְדַּל וְאֶשָּׂאֶנָּה לְאִשָּׁה".

וְלַאֲבִיחַיִל הָיָה עֶבֶד מִבְּנֵי אֲגָג, אֲשֶׁר חָמַל עֲלֵיהֶם שָׁאוּל בֶּן קִישׁ.

שְׁתֵּי פְעָמִים קָרָא לוֹ אֲדֹנָיו דְּרוֹר, וְהוּא אָהַב אֶת הָעַבְדוּת, וְלֹא רָצָה לָצֵאת לַחָפְשִׁי; וַיִּרְצְעוּ אֶת אָזְנָיו. וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד עֲגִילִים בְּנִקְבֵי אָזְנָיו וַיִּתְגָּאֶה מְאֹד בְּתַכְשִׁיטִים הָאֵלֶּה עַל כָּל אֶחָיו הָעֲבָדִים. כַּאֲשֶׁר יָצָא אֲבִיחַיִל בַּגּוֹלָה קָרָא לוֹ דְרוֹר בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית. וַיִּקַּח עִמּוֹ גַּם הוּא עֲנַף עֵץ אֶחָד, אֲשֶׁר נָתְנָה לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ הַקּוֹסֶמֶת, וְשֵׁם הָעֵץ „הָמָן הָעֵץ"; וְאָמְרוּ עָלָיו הַקּוֹסְמִים, כִּי כַּאֲשֶׁר יִגְדַּל הָעֵץ וְיַגִּיעַ עַד

לַחֲמִשִּׁים אַמָּה, יַתְחִיל מוֹצִיא,–לֹא פֵּרוֹת, אֶלָּא–אֲנָשִׁים, אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, שָׂרִים וְיוֹעֲצֵי מְדִינָה,

וַיִּטַּע הָעֶבֶד הַחָפְשִׁי אֶת עֵצוֹ בְּתוֹךְ הַפַּרְדֵּס, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עַל שֵׁם הָעֵץ: הָמָן.

וַתִּשָּׁמַרְנָה הַצִּפֳּרִים לְבִלְתִּי בְנוֹת לָהֶן קֵן בֵּין עַנְפֵי הָעֵץ הַזֶּה, וְלֹא שָׁרוּ עָלָיו אֶת שִׁירוֹתֵיהֶן הַנְּעִימוֹת, וְלֹא אָכְלוּ גַם אֶת עָלָיו. וְכַאֲשֶׁר עוֹפְפוּ הַצִּפֳּרִים הָאִמּוֹת עִם אֶפְרֹחֵיהֶן מֵעַל לָעֵץ הַהוּא – הֶרְאוּהוּ לְאֶפְרֹחֵיהֶן וְאָמְרוּ: זֶהוּ „הֲמִן הָעֵץ", אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל מִמֶּנּוּ!

אַךְ הָעֵץ הָלַךְ וְגָדַל גַּם בְּלִי בִּרְכַּת הַצִּפֳּרִים.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּמָת מֶלֶךְ פָּרַס עֲרִירִי. וַיִּתְאַסְּפוּ זִקְנֵי שׁוּשָׁן לְתוֹךְ הַפַּרְדֵּס לִבְחֹר לָהֶם בְּמֶלֶךְ חָדָשׁ. וַיָּבֹאוּ בֵּינֵיהֶם גַּם גּוֹלֵי יִשְׂרָאֵל; וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה יוֹם חַג לְפַרְסִים; וַיֵּבוֹשׁוּ צְעִירֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי נְטִיעֵיהֶם לִשְׂמֹחַ וּלְחוֹגֵג בַּגּוֹלָה, עֵת יְרוּשָׁלַיִם עֲזוּבָה וְשׁוֹמֵמָה כַּאֲבֵלָה;– מֶה עָשׂוּ? הָלְכוּ וְשִׁנּוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם; וַיְכַנֶּה מָר דְּרוֹר לְעַצְמוֹ מָרְדְּכַי, וַהֲדַסָּה – אֶסְתֵּר, וּשְׁנֵי אַחֶיהָ: אֵלִיָּהוּ וְדָנִיאֵל – חַרְבוֹנָה וַהֲתָךְ.

וְלֹא הִכִּירוּ עוֹד הַנְּטִיעִים אֶת בַּעֲלֵיהֶם; לֹא הִכִּירוּם גַּם הַצִּפֳּרִים הַיָּפוֹת, וְלֹא שָׁרוּ אֶת שִׁירָן „שִׁי־שׁוּ! שִׁי־שׁוּ!" אֶלָּא: „צְאוּ! צְאוּ!"

וַיִּטְעֲמוּ הַזְּקֵנִים מִפְּרִי הַפַּרְדֵּס בְּלֹא בְרָכָה — וַיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם רוּחַ שִׁכָּרוֹן וַיֹּאמְרוּ: הָבָה נְחַפְּשָׂה בְּכָל הָאָרֶץ אֵת הַגָּדוֹל בַּשּׁוֹטִים, וְנָשִׂימָה אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עָלֵינוּ; וְהָיָה לָנוּ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֶרֶת, כִּי יֹאמְרוּ אֵין טִפֵּשׁ כְּמֶלֶךְ פָּרָס.

וַיְחַפְּשׂוּ וַיְחַפְּשׂוּ וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וַיַּמְלִיכוּהוּ עֲלֵיהֶם.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל לִבּוֹ: „הָבָה אֶעֱשֶׂה נָא לְאַרְצִי דָּבָר גָּדוֹל, לְמַעַן יֵדְעוּ כִּי טִפֵּשׁ גָּדוֹל אָנִי!" וַיְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת רַבּוֹת עַד אֲשֶׁר יָדַע לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי דְבָרִים גְּדוֹלִים: עָשָׂה מִשְׁתֶּה גָדוֹל, וְהָרַג אֶת וַשְׁתִּי אִשְׁתּוֹ.

וַיִּשְׁמְעוּ בְּכָל הָאֲרָצוֹת, וַיֹּאמְרוּ: אָכֵן גְּדוֹלָה הִיא אֶרֶץ פָּרַס, וְטִפֵּשׁ גָּדוֹל הוּא מַלְכָּהּ!

וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָדוֹל, וַיְצַו אֶת כָּל עַמּוֹ לֵאמֹר: „מִן הָעֶבֶד וְהַשִּׁפְחָה וְעַד הַשָּׂרִים וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים – יָבֹאוּ

וְיִשְׁתּוּ כַּדָּת, אֵין אוֹנֵס! וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת פִּי – אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית!"

וַיַּעַזְבוּ הָעֲבָדִים אֶת עֲבוֹדָתָם, וְהַשָּׂרִים – אֶת שַׂרְבִיטֵיהֶם וַיָּבֹאוּ, וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת.

וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר: כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו וְכָל גָּרֵי שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינוֹתַי אַל יַעֲשׂוּ לֹא בַשָּׂדֶה וְלֹא בַבַּיִת כָּל עֲבוֹדָה וְכָל מְלָאכָה, רַק יֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ; וּמִפַּתְבַּג הַמֶּלֶךְ יִנָּתֵן לְאִישׁ אִישׁ מַאֲכָלוֹ וּמִשְׁתֵּהוּ, דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: הִין – לְעֶבֶד וְהִינַיִם לְשָׂר; עֵגֶל – לְעֶבֶד וּפַר – לְשָׂר.

וְשָׁם הָיוּ שְׁנֵי שׁוֹמְרֵי הַסַּף בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ, וְהֵם הָיוּ גַם פְּקִידֵי הַמִּטְבָּח וּמַרְתְּפֵי הַיַּיִן, וַיֹּאמְרוּ: כִּי אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ, אִם כָּל עֲבָדֶיךָ אַךְ יֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ, וּמְאוּם לֹא יַעֲשׂוּ, מֵאַיִן נִקַּח לָתֵת לָהֶם אֶת כָּל צָרְכֵיהֶם?

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת הַדְּבָרִים וַיִּקְצֹף, וַיִּתֵּן צַו וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל עֵץ, וַיִּכָּתֵב הַדָּבָר בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים.

וַיֵּשְׁבוּ הַשָּׂרִים וְהָעֲבָדִים לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בְּתוֹךְ הַפַּרְדֵּס.

וּמָרְדְּכַי כִּסָּה אֶת פָּנָיו בְּטַלִּיתוֹ הַמְצֻיֶּצֶת[1] וַיְבָרֵךְ עַל הַיָּיִן.

וַיִּרְאוּ הָעֵצִים אֶת הַצִּיצִיּוֹת הַנִּסְתָּרוֹת בְּכַנְפוֹתֵיהֶן, וַיִּשְׁמְעוּ אֶת הַבְּרָכָה, וַיַּכִּירוּ אֶת מָר דְּרוֹר.

וּכְרֶגַע פָּג הַשִּׁכָּרוֹן מִכָּל הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים, וַיִּיעֲצוּ עֵצָה טוֹבָה לֵאמֹר:

יְבַקְשׁוּ בְּכָל הָאָרֶץ אֶת הַנַּעֲרָה הַטּוֹבָה, הַיָּפָה וְהַצְּנוּעָה מִכָּל הַנָּשִׁים, וְנָשִׂים אֹתָהּ לְמַלְכָּה תַּחַת וַשְׁתִּי!

וַיְבַקְשׁוּ בְּכָל הָאָרֶץ, וְלֹא מָצְאוּ בִּבְנוֹת כָּל הָעַמִּים טוֹבָה וְיָפָה וּצְנוּעָה יַחַד – רַק בִּבְנוֹת הַיְּהוּדִים הָיוּ כָּאֵלֶּה, וְהַטּוֹבָה מִכֻּלָּן הָיְתָה הֲדַסָּה־אֶסְתֵּר.

וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ.

וְרַבִּים מִבְּנֵי שׁוּשָׁן הָיוּ פִּתְאֹם פִּכְּחִים[2] וַחֲכָמִים כַּנְּזִירִים.

רָאָה אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ, וַיִּבָּהֵל, וַיְצַו לְהָבִיא לְפָנָיו אֶת הַגָּדוֹל בַּשּׁוֹטִים, לְהִוָּעֵץ עִמּוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת.

---

[1]) שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צִיצִיּוֹת. [2]) פִּכֵּחַ – ניכטערן.

וּלְהָמָן עֲשָׂרָה בָנִים – כֻּלָּם שׁוֹטִים גְּדוֹלִים, אַךְ וַיְזָתָא הַצָּעִיר הָיָה הַשּׁוֹטֶה הַגָּדוֹל מִכֻּלָּם, וַיְבִיאוּהוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

וַיֹּאמֶר וַיְזָתָא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ! נִשְׁבָּע אֲנִי בְּטִפְּשׁוּתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּל הַפִּכְּחוּת [3]) הָאֲרוּרָה הַזּאת לֹא בָאָה אֶלָּא בִּשְׁבִיל טַלִּיתוֹ שֶׁל מָרְדֳּכַי. יַפְקִידֵהוּ הַמֶּלֶךְ לְשַׂר גָּדוֹל, וְיַלְבִּישֵׁהוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת: תְּכֵלֶת, חוּר וְאַרְגָּמָן וְתַכְרִיךְ בּוּץ, וּפָשַׁט מֵעָלָיו אֶת טַלִּיתוֹ.

וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ.

וַיְהִי מָרְדֳּכַי לְשַׂר וְיוֹעֵץ הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ.

וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר: כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ יִשְׁתּוּ וְיִשְׁתּוּ יַיִן, עַד אֲשֶׁר יִכְרְעוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ וְנָפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם אָרְצָה.

וַיִּשְׁתּוּ כָּל בְּנֵי שׁוּשָׁן, וַיִּכְרְעוּ, וַיִּשְׁתַּחֲווּ; רַק הַיְּהוּדִים אֵינָם שׁוֹתִים וְאֵינָם כּוֹרְעִים וְאֵינָם נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, כִּי הוֹלְכִים הֵם בְּקוֹמָה זְקוּפָה.

וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי הָמָן אֲבִי וַיְזָתָא וַיַּגֵּד לַמֶּלֶךְ.

---

[3]) הַהֵפֶךְ מִשִּׁכְּרוּת, ניכטערנהייט.

וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד, וַיְצַו לַחְקֹר אֶת הַדָּבָר, וַיִּמָּצֵא, כִּי דָתֵי הַיְּהוּדִים שׁוֹנוֹת מִדָּתֵי כָּל עָם: הֵם אֵינָם עֲבָדִים אֲבָל גַּם שָׂרִים אֵינָם, וְעַל כֵּן לֹא יִתֵּן לָהֶם לֹא הִין וְלֹא הִינַיִם, לֹא פָּר וְלֹא עֵגֶל.

וַיְצַו הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים.

שָׁמְעוּ הַיְּהוּדִים וַיִּתְעַטְּפוּ בְּטַלִּיתוֹתֵיהֶם וַיָּבֹאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל לֵאלֹהֵיהֶם וַיָּצוּמוּ וַיִּבְכּוּ מָרָה.

שָׁמְעוּ עֲצֵי הַפַּרְדֵּס, וַיַּכִּירוּ אֶת בַּעֲלֵיהֶם; וְהַצִּפֳּרִים הִתְחִילוּ בּוֹכוֹת בְּקִנֵּיהֶן.

וּכְרֶגַע סָר הַשִּׁכָּרוֹן מִכָּל בְּנֵי שׁוּשָׁן, וַיִּהְיוּ פִּכְּחִים, כְּאִלּוּ לֹא בָא יַיִן אֶל פִּיהֶם מֵעוֹדָם.

וַיִּבָּהֲלוּ אַנְשֵׁי שׁוּשָׁן מְאֹד, כִּי נִפְקְחוּ עֵינֵיהֶם פִּתְאֹם לִרְאוֹת אֶת אֲשֶׁר לֹא רָאוּ עַד הַיּוֹם הַהוּא.

רָאוּ הָעֲבָדִים וַיֵּדְעוּ, כִּי אֲדֹנֵיהֶם עָרִיצִים, אַכְזָרִים וְשִׁכּוֹרִים נִבְזִים.

רָאוּ הָאֲדֹנִים וַיֵּדְעוּ, כִּי עַבְדֵיהֶם נוֹכְלִים, חֲנֵפִים, זוֹלְלִים וְסוֹבְאִים.

וְהִתְחִילוּ רַבִּים וּמִתְקוֹטְטִים; וּמִתּוֹךְ קְטָטוֹת בָּאוּ לִידֵי מַהֲלֻמּוֹת. אֲבָל הָאֲדֹנִים הָיוּ גְּבֹהִים יוֹתֵר מִדַּי וְהָעֲבָדִים–שְׁפָלִים יוֹתֵר מִדַּי, וְלֹא יָכְלוּ לָגַעַת אִישׁ בְּרֵעֵהוּ – וַיִּפְּלוּ הַמַּהֲלֻמּוֹת עַל רָאשֵׁי הַיְּהוּדִים.

וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהִתְקוֹטְטוּ שְׁנֵי פַּרְסִים גָּדוֹל וְקָטָן, נִמְצָא בֵּינֵיהֶם אִישׁ יְהוּדִי הַמֻּכֶּה בִּידֵי שְׁנֵיהֶם.

וַיַּרְבּוּ הַיְּהוּדִים לָצוּם וְלִבְכּוֹת. וַיִּשְׁמְעוּ עֲצֵי הַפַּרְדֵּס וַתֵּרֶב הַפִּכְחוּת בָּאָרֶץ, וַתִּרְבֶּינָה הַקְּטָטוֹת וְהַמַּהֲלֻמּוֹת.

וְהַמֶּלֶךְ שׁוֹתֶה וְשׁוֹתֶה לְהָפִיג אֶת פִּכְחוּתוֹ. אֲבָל לַשָּׁוְא! גַּם בַּלַּיְלָה אֵינוֹ יָכוֹל לִישׁוֹן מֵרֹב פִּכְחוּת – נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ!

וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ עִם וַיְזָתָא יוֹעֲצוֹ.

וַיֹּאמֶר וַיְזָתָא: יָבִיאוּ נָא סֵפֶר, וִיהִי נִקְרָא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. זוֹכֵר הוּא, כִּי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר יִקְרֶה לְפָנָיו סֵפֶר כָּתוּב אֲפִלּוּ בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת – מִיָּד חוֹטַפְתּוֹ שֵׁנָה.

וְהָמָן אֲבִי וַיְזָתָא לֹא יָכֹל גַּם הוּא לִישׁוֹן מִפְּנֵי הַפִּכְחוּת הַנּוֹרָאָה; וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ: אֵין זֶה כִּי אִם בִּשְׁבִיל

מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי: כִּי מִתַּחַת לִלְבוּשׁ הַמַּלְכוּת הוּא נוֹשֵׂא עוֹד אֶת טַלִּיתוֹ הַמְצֻיֶּצֶת; לֵךְ אֵפוֹא אֱמֹר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת מָרְדְּכַי!

— אֲבָל הֵן יוֹעֵץ הַמְּדִינָה הוּא, וּמַה תַּעֲשֶׂה הַמְּדִינָה אִם יֶחְסַר לָהּ יוֹעֵץ?

— אֵין דָּבָר, — עָנְתָה זֶרֶשׁ, — עֲצֵנוּ בַּפַּרְדֵּס כְּבָר הִגִּיעַ לְאַרְבָּעִים וְתֵשַׁע וַחֲצִי הָאַמָּה; עוֹד מְעַט וְיִשָּׂא לָנוּ חֲכָמִים וְיוֹעֲצִים — שָׂרֵי מְדִינָה.

וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינָיו וַיֵּלֶךְ וַיַּגֵּד לַמֶּלֶךְ.

וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עָשְׂתָה מִשְׁתֶּה וְהִזְמִינָה אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת הָמָן וּבָנָיו, וַתַּגֵּשׁ לִפְנֵיהֶם מִיֵּין הַפַּרְדֵּס וּמִפִּרְיוֹ; וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ כּוֹס יַיִן מִן הַבַּקְבּוּק אֲשֶׁר בֵּרְכָה עָלָיו, וּלְהָמָן וּלְבָנָיו נָתְנָה יַיִן אַחֵר.

וַתִּצְלַח רוּחַ שִׁכָּרוֹן עַל הָמָן וְעַל בָּנָיו, וְרַק הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה נִשְׁאֲרוּ פִּכְּחִים.

וְלֹא יָכְלוּ הָמָן וּבָנָיו לַעֲמֹד עַל רַגְלֵיהֶם; וַיֵּשְׁבוּ — וַיִּפְּלוּ, וַיָּקוּמוּ — וַיִּפְּלוּ, וַיֵּלְכוּ — וַיִּפְּלוּ, וְהָמָן נוֹפֵל עַל הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ.

וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד, וַיְצַו לִתְלוֹת אֶת הָמָן וְאֶת בָּנָיו. וַתַּעֲקֹר אֶסְתֵּר אֶת „הֲמָן הָעֵץ" מִתּוֹךְ הַפַּרְדֵּס, וַיִּתְלוּ עָלָיו אֶת הָמָן וְאֶת בָּנָיו – כֻּלָּם שָׂרִים, יוֹעֲצִים וּפַחוֹת.

אָז נִתְקַיְּמָה נְבוּאַת הַקּוֹסֵם לֵאמֹר: „עָתִיד עֵץ זֶה לָשֵׂאת עָלָיו שָׂרִים אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וּפַחוֹת".—

אֶת כָּל זֹאת סִפֵּר לִי דּוֹדִי הַזָּקֵן, וְהוּא הָיָה שִׁכּוֹר גָּדוֹל, בִּמְחִילָה, וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת לָן בִּמְעָרָתוֹ שֶׁל לוֹט, וּמִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה בְּלֵיל הַפּוּרִים הָיָה הוֹלֵךְ רַגְלִי לְשׁוּשָׁן, וְלָן עַל קִבְרוֹ שֶׁל הָמָן, וּמִשָּׁם גִּלּוּ לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה.

אֲבָל אֵינִי עָרֵב לָכֶם כַּמָּה מִן הָאֱמֶת יֵשׁ בַּסִּפּוּר הַזֶּה.

פרחים

№ 182

פורים.

ספור.

מאת

יהודה שטינברג.

הוצאת „תושיה", ורשה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

פּוּרִים.

(סִפּוּר).

מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט וָהָלְאָה הָיָה שְׁלֹמֹה הַקָּטָן סוֹפֵר וּמוֹנֶה יוֹם עַל יוֹם וּמְצָרֵף יָמִים לְשָׁבֻעוֹת. יוֹדֵעַ הוּא, שֶׁאַחַר שְׁנֵי שָׁבֻעוֹת וּמַשֶּׁהוּ, יַגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר.

וּכְשֶׁיָּחוּל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְשָׁבוּעַ, וְהוּא יַשְׁכִּים לָבֹא אֶל הַחֶדֶר – יַתְחִיל הוּא וַחֲבֵרָיו לִלְמֹד בְּפָרָשַׁת תְּרוּמָה.

מִבֵּין פְּסוּקֵי פָּרָשַׁת תְּרוּמָה כְּבָר נוֹדֵף לוֹ תָּמִיד רֵיחַ הָעֻגּוֹת הַמְמֻלָּאוֹת פְּרָגִים – הַיְדוּעוֹת בְּשֵׁם „כִּיסוֹנֵי־הָמָן“.

וְאֵין הַכִּיסוֹנִים חֲבִיבִים עָלָיו כָּל־כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁחֲבִיבִים עָלָיו יְמֵי הַפּוּרִים וְהַחֹפֶשׁ לִשְׁנֵי יָמִים וָחֵצִי: מֵחֲצוֹת הַיּוֹם שֶׁל „תַּעֲנִית אֶסְתֵּר“ עַד מוֹצָאֵי יוֹם „שׁוּשַׁן פּוּרִים“.

מַחְפְּשׂוֹ שֶׁל פּוּרִים – אַךְ הַפְסָקָה קְטַנָּה שֶׁל יָמִים מוּעָטִים עַד לְחֹדֶשׁ הַגְּאֻלָּה וְהַחֹפֶשׁ.

וְאָהַב שְׁלֹמֹה הַקָּטָן אֶת כִּיסוֹנֵי־הָמָן, אֶת יְמֵי הַפּוּרִים, אֶת הַמְּגִלָּה וַאֲפִילוּ אֶת תַּעֲנִיתָהּ שֶׁל אֶסְתֵּר.

אַךְ אֶת הַמְּגִלָּה עַצְמָהּ אֵינוֹ מֵבִין. הַרְבֵּה הוּא מִתְקַשֶּׁה בָּהּ; וּמְקַוֶּה הָיָה שֶׁבְּ„תַרְגּוּם שֵׁנִי" יִמְצָא תֵּרוּצִים לְקֻשְׁיוֹתָיו. וְאָמְנָם בַּשָּׁנָה זוּ עָשָׂה הָרַבִּי אֶת רְצוֹן תַּלְמִידָיו וְלָמַד עִמָּהֶם „תַּרְגּוּם שֵׁנִי". כִּסְאוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמְנָם יָפֶה בְּעֵינָיו מְאֹד מְאֹד; מְשַׁעֵר הוּא, שֶׁעַל כִּסֵּא כָּזֶה טוֹב מְאֹד לָשֶׁבֶת, אַף כִּי הוּא הָיָה מְפַחֵד מִפְּנֵי הָאֲרָיוֹת, הָעוֹמְדִים מִימִין הַמֶּלֶךְ וּמִשְּׂמֹאלוֹ.

רְצוּיָה בְּעֵינָיו גַּם מַלְכַּת שְׁבָא, אַף כִּי אֵינֶנָּה יְפַת־תֹּאַר כְּלָל; וּמְשַׁעֵר הוּא, שֶׁהִיא – הַטּוֹבָה בִּבְנוֹת אֻמּוֹת־הָעוֹלָם, וְהָרְאָיָה: שֶׁטָּרְחָה וּבָאָה לִרְאוֹת אֶת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ.

אַךְ מָה עִנְיַן כָּל זֶה לַמְּגִלָּה וּלְקֻשְׁיוֹתָיו?

קָשֶׁה לוֹ עַל אֶסְתֵּר, מִפְּנֵי מַה לֹּא הִגִּידָה אֶת עַמָּהּ וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ? הֵן לוּ הָיְתָה מַגֶּדֶת לַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא בַּת יִשְׂרָאֵל,

הָיְתָה בְּוַדַּאי יוֹתֵר חֲשׁוּבָה וְיוֹתֵר מְיֻחֶסֶת, וְהָיָה הַמֶּלֶךְ שָׂמֵחַ בָּהּ יוֹתֵר,

וְקָשֶׁה לוֹ עַל מָרְדְּכַי, שֶׁיָּשַׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, בְּמָקוֹם שֶׁבְּוַדַּאי לֹא הָיוּ עֵרוּבִין, וּבָנִים לֹא הָיוּ לוֹ. וּמִי אֵפוֹא הָיָה נוֹשֵׂא לוֹ אֶת הַטַּלִּית בִּימֵי הַשַּׁבָּתוֹת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת?

וְעוֹד הַרְבֵּה קֻשְׁיוֹת הָיוּ לוֹ עַל הַמְּגִלָּה; אֲבָל הַקֻּשְׁיָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הִיא אֶצְלוֹ עַל גְּזֵרַת הַפַּרְסִים:

„לְהַשְׁמִיד, לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד... טַף וְנָשִׁים."

אֵיךְ זֶה לֹא יָרֵא הַפַּרְסִי, שֶׁמָּא עַד שֶׁהוּא בָּא לַהֲרֹג אֶת הַיְּהוּדִי, יַשְׁכִּים אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי וְיַהַרְגֵהוּ!? הֲלֹא יֵשׁ דִּין בְּיִשְׂרָאֵל: „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!"

וּמְצַיֵּר הוּא בְּנַפְשׁוֹ: אִלּוּ נִכְנַס עַתָּה פַּרְסִי אֶחָד, אוֹ אֲפִילוּ — פַּרְסִים רַבִּים לְבֵיתָם, וְאָמְרוּ לְאָבִיו, שֶׁהֵם בָּאוּ לַהֲרֹג אֶת שְׁלֹמֹהלֶ'ה שֶׁלּוֹ.

מָה הָיָה אַבָּא עוֹשֶׂה אָז?

בְּאִמּוֹ יוֹדֵעַ הוּא, שֶׁהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לַהֲרֹג אִישׁ. אֲבָל הִיא הָיְתָה מִתְנַהֶגֶת בְּוַדַּאי עִם פַּרְסִי זֶה בְּדֶרֶךְ פָּשׁוּט וָקַל:

הָיְתָה מְנַקֶּרֶת בְּצִפָּרְנֶיהָ אֶת עֵינָיו וְעַתָּה–לֵךְ וּמְצָא אֶת שְׁלֹמה'לֶה בְּמִשּׁוּשׁ, וַהֲרֹג אוֹתוֹ.

וּמְצַיֵּר הוּא בְּנַפְשׁוֹ: אִלּוּ הָיָה הוּא – שְׁלֹמֹה הַקָּטָן שָׁב מִן הַחֶדֶר הַבַּיְתָה וּמוֹצֵא אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ כְּפוּתִים... אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם... סַכִּינִים בִּידֵיהֶם... אַבָּא וְאִמָּא – פְּשׁוּטֵי צַוָּאר... אֵינָם יְכוֹלִים לְדַבֵּר, רַק הֵם מַבִּיטִים אֵלָיו, אֶל שְׁלֹמֹה'לֶה...

וְאֶגְרוֹפָיו מִתְכַּוְּצִים וּמִתְרוֹמְמִים מֵעַצְמָם בַּחֲלָלוֹ שֶׁל הָאֲוִיר. עֵינָיו תְּמַתַּחְנָה. שְׂפָתָיו תִּתְפַּשַּׂקְנָה. שִׁנָּיו נוֹקְשׁוֹת מִכַּעַס, וְקוֹמָתוֹ הַקְּצָרָה שֶׁל הַגִּבּוֹר הַקָּטָן הַזֶּה נוֹטָה עַל צִדָּהּ – נָכוֹן הוּא לְהִתְנַפֵּל עַל הַפַּרְסִים הָרַצְחָנִים – בְּרוּאֵי דִמְיוֹנוֹ.

„בְּרַגְלַי הָיִיתִי בוֹעֲטָם! בְּאֶצְבְּעוֹתַי הָיִיתִי קוֹרֵעַ אֶת בִּטְנָם! בְּשִׁנַּי הָיִיתִי מְשַׁבֵּר אֶת חַרְבוֹתָם! בִּכְלִי־שֶׁלִּי הָיִיתִי מִתְנַפֵּל עַל כֻּלָּם יַחַד וּ... וּ... וּ... וּמְאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָהֶם!"

„אָבָק! אָבָק וּפִיחַ!"

אַשְׁרֵי הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים, שֶׁאֵינָם נִמְצָאִים בְּרֶגַע זֶה קָרוֹב לִשְׁלֹמֹה הַקָּטָן.

וּבְלֵיל פּוּרִים לַ״סְעֻדָּה״ יָשַׁב שְׁלֹמֹה עַל שֻׁלְחַן אָבִיו יַחַד עִם כָּל חַבְרֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְעִם רֵעֵי אָבִיו וּמַכִּירָיו, שֶׁנֶּאֶסְפוּ אֶל בֵּיתָם לִשְׂמֹחַ וְלִשְׁתּוֹת מְעַט וְגַם שְׁלֹמֹה'לֶה הַקָּטָן בְּתוֹכָם.

הֵן לֹא חִנָּם עָמַד אֶתְמוֹל בָּעֶרֶב וְהַיּוֹם בַּבֹּקֶר – עַל יְמִין אָבִיו בְּבֵית הַתְּפִלָּה, וְשָׁמַע בְּמִקְרָא מְגִלָּה, קָרָא יַחַד עִם הָ„עוֹלָם״: „אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה״; הִכְרִיז עַל יְצִיאַת מָרְדְּכַי בִּלְבוּשׁ תְּכֵלֶת, וְלֹא עָזַב אַף פַּעַם אַחַת אֶת שֵׁם „הָמָן״ בְּלִי בְּעִיטַת רֶגֶל – אִישׁ הוּא בְּעֵינֵי עַצְמוֹ לְכָל דָּבָר, וַהֲרֵי חַיָּב גַּם הוּא בְּמִצְוַת הַשְּׁתִיָּה כַּדָּת.

כּוֹס אַחַת מָזַג לוֹ אָבִיו, שְׁתַּיִם לָקַח לוֹ בְּעַצְמוֹ, אֶת הָרְבִיעִית הִמְצִיא לוֹ אַחַד הָאוֹרְחִים, הָאוֹהֵב בִּימֵי הַחוֹל לִצְבֹּט לְחָיֵי נְעָרִים; בַּשַּׁבָּת לְהַגִּישׁ אַבְקַת הַטַּבָּק לִנְחִירֵי יְלָדִים וּבִימֵי שִׂמְחָה – לְשַׁכְּרָם.

אוֹהֵב יְלָדִים הוּא אוֹרֵחַ זֶה...

שְׁלֹמֹה'לֶה הוּא שָׂמֵחַ בֶּאֱמֶת בְּשִׂמְחַת הַפּוּרִים. יוֹשֵׁב הוּא עַל מְקוֹמוֹ, וְכִמְדֻמֶּה לוֹ שֶׁהוּא מִתְפַּשֵּׁט וְהוֹלֵךְ לְגֹבַהּ וּלְרֹחַב... הוּא הוֹלֵךְ וְנַעֲשֶׂה גָּדוֹל...

וּמַרְגִּישׁ הוּא, שֶׁכָּל אֵבָרָיו יַעֲלֹזוּ... כָּל אֶחָד מֵאֵבָרָיו עָלֵז לְעַצְמוֹ... עַד שֶׁאֵין הַמְשֵׁךְ בֵּין אֵבָרָיו... יְכוֹלָה, לְמָשָׁל, הַיָּד לָנוּחַ לָהּ פֹּה עַל הַשֻּׁלְחָן, וְרַגְלָיו — שְׁטוּחוֹת שָׁמָּה לִפְנָה זוֹ; וְיָכוֹל, לְמָשָׁל, הַלֵּב לַחֲשֹׁב וְלַחְפֹּץ, שֶׁיָּקוּם וְיֵלֵךְ מִפֹּה לְשָׁם, וְרַגְלָיו וְגוּפוֹ יְכוֹלִים בְּכָל זֹאת לְהִשָּׁאֵר עַל מְקוֹמָם.

שָׂמֵחַ הוּא.

וּלְכַלְאוֹת אֶת הַשִּׂמְחָה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְחֶבְרַת „הַמְצַחֲקִים" נִכְנָסָה.

הִנֵּה אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ הַטִּפֵּשׁ... הָמָן הַמִּינִיסְטֶר... זֶרֶשׁ הַפְּרוּצָה, הַמְמָרֶטֶת אֶת לְחָיֵי הַמִּינִיסְטֶר... בְּכָל פַּעַם... וַיְזָתָא הַקָּטָן...

וְיוֹדֵעַ הוּא אָמְנָם, שֶׁ„אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ" הוּא „זְבֻלוּן הַשַּׁמָּשׁ" בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת; וְהָמָן הַמִּינִיסְטֶר אֵינוֹ אֶלָּא „בְּנִים הַקַּצָּב"; וְזֶרֶשׁ — „אֶלְיָקוּם בֶּלְפָר" בְּשִׂמְלַת אִשָּׁה; וּ„וַיְזָתָא הַקָּטָן" הוּא הַנַּעַר הַמְשָׁרֵת בְּבֵית־הָאוֹפִים — יוֹדֵעַ הוּא אֶת כֻּלָּם, אֲבָל בְּכָל זֹאת... עַתָּה הֵם... מַה שֶּׁהֵם!

וּמָלֵא הוּא עֶבְרָה; וְחָפֵץ הוּא לְהִתְרוֹמֵם, לְהִתְנַפֵּל

עַל וַיְזָתָא. לְהַרְאוֹת לוֹ בְּאֶגְרוֹפוֹ אֶת כְּתַב הַדָּת אֲשֶׁר נִתַּן בְּשׁוּשָׁן.

„תְּקִיעָה אַחַת בֵּין שְׁתֵּי עֵינָיו, לְפָחוֹת!"

וְיָדַע הַקָּטָן הַזֶּה פֵּרוּשׁוֹ שֶׁל „לְהַשְׁמִיד, לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת הַיְּהוּדִים"!

וְהוּא... כִּמְדֻמֶּה לוֹ, שֶׁהוּא מִתְרוֹמֵם... עוֹמֵד הוּא עַל רַגְלָיו... אֲבָל אַנְשֵׁי הַבַּיִת מִתְנוֹעֲעִים... הַשֻּׁלְחָן רוֹקֵד... הַכֹּל מִתְהַפֵּךְ!...

וְהֵמָּה צוֹעֲקִים, שֶׁהוּא נוֹפֵל!

— אֵיךְ זֶה נָפַלְתִּי בֶּאֱמֶת?

— שִׁכּוֹר הוּא, שְׁלֹמֹה'לֶה! קוֹרְאִים אַחֲרָיו. שְׁלֹמֹה'לֶה שִׁכּוֹר!

וְאִמָּא נוֹשְׂאָה אוֹתוֹ בִּזְרוֹעוֹתֶיהָ, מְלַקֶּקֶת אֶת צִדְעֵי מִצְחוֹ, לוֹחֶשֶׁת עָלָיו לַחַשׁ, כּוֹאֶבֶת וְאוֹמֶרֶת: „אַלְלַי לִי, עַיִן־הָרָע שָׁלְטָה בּוֹ, צִפּוֹרִי!"

אִמָּא הִשְׁכִּיבָה אוֹתוֹ עַל מִטָּתָהּ וְצִוְּתָה אוֹתוֹ שֶׁיִּישַׁן; אֲבָל הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁאֵינוֹ יָשֵׁן... הוּא עֵר וּמִתְהַלֵּךְ בְּחוּצוֹת שׁוּשָׁן...

וְאֶת „וַיְזָתָא" הוּא פּוֹגֵשׁ... וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים רוֹכְבִים עַל אֲחַשְׁתְּרָנִים, וַאֲחַשְׁתְּרָנִים עַל רַמָּכִים; וְרַמָּכִים – עַל רַמָּכִים. וְהָמָן מְקַלֵּל אֶת זֶרֶשׁ, וְזֶרֶשׁ מַכָּה אֶת הָמָן.

וַיְזָתָא נִגַּשׁ וְאוֹמֵר לוֹ: „שְׁלֹמֹה'לֶה?! חָפֵץ אֲנִי לַהֲרֹג אוֹתְךָ!

– אוֹתִי אַתָּה חָפֵץ לַהֲרֹג? – מִשְׁתּוֹמֵם הוּא – וַאֲנִי אֶהֱרֹג אֶת אָבִיךָ!

– מַה אִיכְפַּת לִי? לֹא יְקַלֵּל עוֹד אֶת אִמִּי!

– גַּם אֶת אִמְּךָ אֶהֱרֹג.

– מַה אִיכְפַּת לִי? לֹא תַכֶּה עוֹד אֶת אָבִי!

– אֶת בָּתֵּיכֶם, אֶת כָּל הַבָּתִּים הַלָּלוּ אֶהֱרֹס, אַחֲרִיב אֲנַתֵּץ – תֵּל עָפָר אֲשִׂימֵם!

– לֹא אֲנִי בָּנִיתִים וְלֹא אֲנִי אֶהֱיֶה צָרִיךְ לִבְנוֹת אוֹתָם מֵחָדָשׁ!

– גַּם אוֹתְךָ אֶהֱרֹג!

– אוֹתִי? וּמַה בְּכַךְ? הִנְנִי לְפָנֶיךָ – פְּשׁוֹט צַוָּאר! הָרְגֵנִי!

וּמַבִּיט שְׁלֹמֹה'לֶה עַל צַוָּארוֹ הָרַךְ שֶׁל וַיְזָתָא, עַל
עֵינָיו הַקְּטַנּוֹת, הָרְצוּצוֹת וְשָׁבוּת, עַל הַגּוּף הַקָּטָן הַמִּתְנוֹעֵעַ.

יוֹדֵעַ הוּא בְּבֵרוּר, שֶׁאִם רַק יִגַּע בְּסַכִּינוֹ אֶל חֶלְקַת
צַוָּארוֹ שֶׁל הַקָּטָן „וַיְזָתָא" – יֵצֵא דָם.

„דָם!!!"

הוּא הִתְחַלְחֵל וְהֵקִיץ מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ בִּצְעָקָה: „דָּם!!!"

№
183

פרחים

שָׁאוּל „פֶּה־גָעוּל".

סִפּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ו.

250
נומרים

שָׁאוּל „פֶּה־נָעוּל".

(תְּמוּנָה.)

כְּשֶׁהָיָה שָׁאוּל הַקָּטָן מַקִּיף [1]) אֶת אִמּוֹ בִּשְׁאֵלוֹתָיו הָרַבּוֹת, הָיְתָה גוֹעֶרֶת בּוֹ וְעוֹנָה בִּנְזִיפָה: „חֲשֹׂךְ לְךָ אֶת שְׁאֵלוֹתֶיךָ לְלֵילוֹת הַסֵּדֶר!"

וּשְׁאֵלוֹת הָיוּ לוֹ רַבּוֹת, רַבּוֹת מְאֹד; עַל כֵּן קָרְאוּ לוֹ פַּטְפְּטָן; אַף כִּי בֶּאֱמֶת לֹא הָיָה פַּטְפְּטָן כְּלָל; אַדְּרַבָּה: הוּא הָיָה אוֹהֵב יוֹתֵר לְהַחֲרִישׁ וְלִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאֲחֵרִים מְדַבְּרִים, מֵאֲשֶׁר לְדַבֵּר וּלְפַטְפֵּט בְּעַצְמוֹ. וּפְעָמִים הַרְבֵּה, כְּשֶׁהָיָה מְשַׂחֵק עִם חֲבֵרָיו עַל שְׂפַת הַנָּהָר, הָיָה קָם פִּתְאֹם וּמִתְרַחֵק מֵהֶם, וַיֵּשֶׁב לוֹ בָּדָד עַל הַחוֹף לִסְפֹּר אֶת הַקְּמָטִים, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַנָּהָר, וְלִרְדֹּף בְּעֵינָיו אַחֲרֵי הַגַּלִּים הָרָצִים הָלְאָה הָלְאָה; וְאָז הָיוּ חֲבֵרָיו קוֹרְאִים לוֹ בִּשְׁמוֹ וְצוֹחֲקִים עָלָיו בְּקוֹל — וְהוּא מַחֲרִישׁ כְּאִלֵּם וּכְחֵרֵשׁ; עַל כֵּן גַּם כִּנּוּ לוֹ הַנְּעָרִים שָׁם: „שָׁאוּל־פֶּה־נָעוּל!"

---

[1]) מַרְבֶּה עָלֶיהָ.

אֲבָל שְׁאֵלוֹת הָיוּ לוֹ רַבּוֹת מְאֹד; וְאַף הִתְחִיל לִשְׁאֹל הָיָה מְגַבֵּב¹) שְׁאֵלָה עַל שְׁאֵלָה; וְהַגְּדוֹלִים שׁוֹמְעִים — מִשְׁתָּאִים, בְּלִי דַעַת מַה לַּעֲנוֹת, וּמְנִיעִים עָלָיו כָּתֵף וְאוֹמְרִים: „כַּמָּה פַּטְפְּטָן נַעַר זֶה!"

וְהָרַבִּי בַּחֶדֶר שׁוֹמֵעַ אֶת שְׁאֵלוֹתָיו וּפוֹסֵק וְאוֹמֵר: „סְתָם מַקְשָׁן²) עַם הָאָרֶץ!" וְאִמָּא מַדְחָה אוֹתוֹ בְּקֹצֶר רוּחַ וְאוֹמֶרֶת: „חֲשֹׂךְ לְךָ אֶת שְׁאֵלוֹתֶיךָ לְלֵילוֹת הַסֵּדֶר בַּפֶּסַח!"

חָפֵץ שָׁאוּל הַקָּטָן לָדַעַת, מִפְּנֵי־מָה יוֹצֵא הַבָּרָק הַמֵּאִיר וְנוֹצֵץ כָּל־כָּךְ — דַּוְקָא מִתּוֹךְ עָבִים שְׁחוֹרִים? מַדּוּעַ יֵרָאוּ הַכּוֹכָבִים הַטּוֹבִים, הַמַּזְהִירִים — דַּוְקָא מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ? מַדּוּעַ זֶה הִתְיַשְּׁבוּ בְּנֵי הָאָדָם פֹּה בָּעֵמֶק? נַהֲלֹא מוּטָב הָיָה לָהֶם לִבְנוֹת לָהֶם בָּתִּים שָׁם עַל הָהָר מִסָּבִיב, מָקוֹם שֶׁהַשָּׁמַיִם נִשְׁעָנִים עַל הָאָרֶץ!

וְעַל שְׁאֵלוֹת כָּאֵלֶּה הָיוּ עוֹנִים לוֹ: „כַּמָּה פַּטְפְּטָן נַעַר זֶה!"

יוֹשֵׁב לוֹ שָׁאוּל הַקָּטָן בַּחֶדֶר לִפְנֵי רַבּוֹ וְלוֹמֵד: „יְהִי מְאֹרֹת

---

¹) מַרְבֶּה.

²) מִי שֶׁמַּקְשֶׁה קֻשְׁיוֹת וְהוּא הֶדְיוֹט.

בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם"; וְחָפֵץ הוּא לָדַעַת, אַיֵּה הָיוּ הַשֶּׁמֶשׁ, הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים הַטּוֹבִים — קֹדֶם שֶׁבָּרָא אוֹתָם אֱלֹהִים?

וְהוּא מַגִּיעַ לְפָסוּק: „וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה", וְחָפֵץ לָדַעַת אִם דִּבְּרָה חַוָּה בִּשְׂפַת נְחָשִׁים, אוֹ הַנָּחָשׁ הֵבִין שְׂפַת חַוָּה?

וְהוּא לוֹמֵד פָּרָשַׁת גֵּרוּשֵׁי הָאָדָם מִתּוֹךְ גַּן־הָעֵדֶן... וְשָׁאוּל הַקָּטָן עוֹמֵד וְשׁוֹאֵל: הַאִם לֹא הִתְגַּעְגְּעוּ הַמַּלְאָכִים הַטּוֹבִים וְהָעֵצִים הַנֶּחְמָדִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן עַל אָדָם וְחַוָּה אַחַר שֶׁגֹּרְשׁוּ מִשָּׁם?

וְהוּא לוֹמֵד בְּפָרָשַׁת נֹחַ: „שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל הַתֵּבָה" וּמַפְסִיק וְשׁוֹאֵל: „וְהַשּׁוֹר הַבָּר וְהַלִּוְיָתָן הֵיכָן (אַיֵּה) הָיוּ?"

וּמַגִּיעַ לְקָרְבָּנוֹ שֶׁל נֹחַ, אֲשֶׁר הִקְרִיב בְּצֵאתוֹ מִן הַתֵּבָה; וְהָרַבִּי מְבָאֵר לוֹ אֶת הַפָּסוּק: „וַיָּרַח אֱלֹהִים אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ".

וְשָׁאוּל הַקָּטָן תָּמֵהַּ וְשׁוֹאֵל: „הֲלֹא לְשׁוֹשַׁנִּים וּפְרָחִים יֵשׁ רֵיחַ יוֹתֵר נָעִים, מֵאֲשֶׁר—לַדָּם!"

וְעַל שְׁאֵלוֹת אֵלוּ גּוֹעֵר בּוֹ הָרַבִּי: שׁוֹב*) קֻשְׁיוֹת?! סְתָם מְקַשֵּׁן עַם־הָאָרֶץ!

חָפֵץ שָׁאוּל הַקָּטָן לָדַעַת: „לָמָּה נִבְרְאוּ עֲנִיִּים בָּאָרֶץ?"

---

*) עוֹר בְּפִשְׁתִּים.

וְאַבָּא עוֹנֶה: „אֱלֹהִים אוֹהֵב עֲנִיִּים".

וְחָפֵץ שָׁאוּל הַקָּטָן לְהָבִין: „מִפְּנֵי מַה לֹּא בָּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם עֲנִיִּים, כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹהֵב?"

וְאָז גּוֹעֶרֶת בּוֹ אִמָּא וְאוֹמֶרֶת: „כַּמָּה טַרְחָן*) יֶלֶד זֶה! חֲשֹׂךְ אֶת שְׁאֵלוֹתֶיךָ לְלֵיל הַסֵּדֶר!"

וּמַאֲמִין שָׁאוּל הַקָּטָן, שֶׁבְּלֵיל פֶּסַח יַעֲנוּ לוֹ עַל כָּל שְׁאֵלוֹתָיו; אַף כִּי אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַדּוּעַ דַּוְקָא אָז, וְלֹא עַתָּה? וּמָה עִנְיַן שְׁאֵלוֹתָיו אֵלֶּה וּלְלֵיל הַפֶּסַח? אֲבָל אִמָּא אוֹמֶרֶת כָּךְ!

וְיוֹשֵׁב לוֹ שָׁאוּל הַקָּטָן וּמְחַכֶּה לְלֵילוֹת הַסֵּדֶר. וּשְׁאֵלוֹתָיו מִתְרַבּוֹת חֲדָשׁוֹת עַל יְשָׁנוֹת; וְהוּא גַּם שָׁאוּל לֹא יִשְׁאַל עוֹד דָּבָר מֵאִמּוֹ: לָמָּה זֶה לוֹ לְהַטְרִיחָהּ בִּשְׁאֵלוֹתָיו? וַהֲלֹא יוֹדֵעַ הוּא מֵרֹאשׁ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲנֵהוּ: „לֵיל הַסֵּדֶר!"

וְהוּא מַמְתִּין וּמְחַכֶּה; אֲבָל קָשֶׁה לוֹ לַנַּעַר לְחַכּוֹת; וְהוּא מִתְרַעֵם בְּלִבּוֹ עַל אִמָּא: „מֶה הָיְתָה חֲסֵרָה, אִלּוּ עָנְתָה לִי הַיּוֹם, עַכְשָׁו, תֵּכֶף עַל שְׁאֵלוֹתָו, שֶׁאֲנִי תָּאֵב כָּל־כַּךְ לְדַעְתָּן? מֶה הָיְתָה חֲסֵרָה? וְחוֹשֵׁב הוּא לִשְׁאֹל אוֹתָהּ אַךְ אֶת הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת:

---

*) מַטְרִיחַ אֶת אֲחֵרִים.

„מָה הָיְתָה חֲסֵרָה?" וְהוּא נִגָּשׁ אֵלֶיהָ, אוֹחֵז בִּסְנוֹרָה, וּמַתְחִיל־שׁוֹאֵל, אֲבָל אֵינוֹ גוֹמֵר אֶת שְׁאֵלָתוֹ: לָמָּה זֶה לוֹ לִשְׁאֹל? יוֹדֵעַ הוּא לְמַפְרֵעַ (מֵרֹאשׁ), שֶׁגַּם עַל שְׁאֵלָה זוֹ תַעֲנֵהוּ: „חַכֵּה לְלֵיל הַסֵּדֶר!"

וְהוּא מְחַכֶּה עַל כָּרְחוֹ; וּבֵין כֹּה הִגִּיעַ חֹדֶשׁ נִסָּן. הָרַבִּי קָרָא דְרוֹר לְתַלְמִידָיו.

לְשָׁאוּל הַקָּטָן הָיוּ מֵעַתָּה יָמִים אֲרֻכִּים בְּאֶפֶס מַעֲשֶׂה, רַק — לְחַכּוֹת וּלְהוֹסִיף שְׁאֵלוֹת עַל שְׁאֵלוֹתָיו.

וּלְמַעַן קַצֵּר אֶת הַיָּמִים, הוּא יוֹצֵא מִבֵּית הוֹרָיו וּמְטַיֵּל בִּרְחוֹבוֹת הַמְּרֻפָּשִׁים וּבִרְחוֹב בָּתֵּי הַכְּנֵסִיּוֹת, וּמִתְעַנֵּג לְהַבִּיט עַל הַזִּלְפִּים *) הַקְּטַנִּים הַנּוֹזְלִים מִסָּבִיב, מִתְפַּצְּלִים וּמִתְפַּלְּגִים וּמְעַקְּלִים אָרְחוֹתָם, בְּעַקְשָׁנוּת שֶׁל יְלָדִים שׁוֹבָבִים, עַד שֶׁהֵם נִבְלָעִים כֻּלָּם לְתוֹךְ מַפַּל מַיִם אֶחָד הַזּוֹרֵם וְנוֹפֵל לְתוֹךְ הָעֵמֶק.

„מָה הֵם נֶחְפָּזִים הַשּׁוֹבְבִים הָעַלִּיזִים הַלָּלוּ?" — מִתְפַּלֵּא שָׁאוּל הַקָּטָן,— „מַדּוּעַ הֵם מִתְפָּרְדִים? חֲפֵצִים הֵם לְתוֹךְ הָעֵמֶק? יִתְחַבְּרוּ לָהֶם שְׁנַיִם־שְׁלֹשָׁה יַחַד וְיֵקַל עֲלֵיהֶם הַדֶּרֶךְ!"

---

*) זִלְף, פֶּלֶג קָטָן מְאֹד.

וּבְלִבּוֹ בָּאָה תַאֲוָה לְהַסִּיעַ אֶת הָאֶבֶן הַמַּפְסִיק בֵּין שְׁנֵי לַפִּים וּלְחַבְּרָם יַחַד.

הַזִּלְפִּים הָעַלִּיזִים הִתְחַבְּרוּ, הִתְעָרְבוּ, וַיִּהְיוּ לַאֲגַם קָטָן אֶחָד, אֲבָל בְּרֶגַע זֶה הִפְסִיקוּ אֶת לְהִישָׁתָם, כְּאִלּוּ נֶאֶלְמוּ; אֵין זֵכֶר עוֹד לַעֲלִיצוּתָם וּלְשׁוֹבְבוּתָם! הוֹמֶה, שֶׁעָמְדוּ עַל מָקוֹם אֶחָד, וּמֵימֵיהֶם כְּמוֹ נֶעְכָּרוּ.

„מַדּוּעַ כָּל זֶה?! הֲלֹא סוֹף־סוֹף הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל הָעֵמֶק!"

וּפִתְאֹם עוֹלָה עַל לִבּוֹ שְׁאֵלָה חֲדָשָׁה: „אָנָה הוֹלֵךְ מַפַּל־הַמַּיִם שֶׁבָּעֵמֶק?"

„אֶל הַנָּהָר בְּוַדַּאי!" — הוּא עוֹנֶה לְעַצְמוֹ.

„וְהַנָּהָר?"

„כָּל הַנְּהָרוֹת הוֹלְכִים אֶל הַיָּם! הֲלֹא כַּךְ כָּתוּב!"

„וְהַיָּם?"

„מִסְתָּמָא — אֶל הָאֹקְיָנוֹס!"

„וְהָאֹקְיָנוֹס?"

„וְהָאֹקְיָנוֹס הוֹלֵךְ אֶל הַיַּרְדֵּן... וְאוּלַי אֶל נְהַר פְּרָת!"

וּפֹה נִשְׁאַר סָבוּךְ בִּשְׁאֵלָה חֲדָשָׁה: „יַרְדֵּן אוֹ פְּרָת?" עוֹד

שְׁאֵלָה אַחַת נוֹסֶפֶת עַל שְׁאֵלוֹתָיו; וְהוּא מְחַכֶּה וּמְחַכֶּה לְלֵיל הַסֵּדֶר, לֵיל הַתְּשׁוּבוֹת.

סוֹף־סוֹף הִגִּיעַ „עֶרֶב פֶּסַח”, זֶה הַיּוֹם הָאָרֹךְ מְאֹד עַל הַיְלָדִים, כְּהַקְדָּמָה אֲרֻכָּה לְסֵפֶר קָטָן וּמְלַבֵּב*) כָּל יוֹם וָיוֹם הֵבִיא לוֹ שְׁאֵלוֹת חֲדָשׁוֹת; אַךְ בְּיוֹם „עֶרֶב־פֶּסַח” הִסִּיחַ שָׁאוּל הַקָּטָן אֶת דַּעְתּוֹ מִשְּׁאֵלוֹת. הוּא יָשַׁב כָּל הַיּוֹם וְהִזְהִיר אֶת עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא יִקְרֵהוּ הַיּוֹם בָּעֶרֶב מַה שֶּׁקָּרָהוּ בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם: הוּא שִׂחֵק וְהִשְׁתּוֹבֵב אָז כָּל הַיּוֹם, עַד כִּי עָיֵף מְאֹד וְלִפְנוֹת עֶרֶב נִרְדַּם וַיִּישַׁן כָּל הַלַּיְלָה, גַּם אֶת הַקֻּשְׁיוֹת לֹא שָׁאַל; וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג שִׂחֵק אָז כָּל הַיּוֹם בֶּאֱגוֹזִים, עַד כִּי עָיְפָה נַפְשׁוֹ וַתַּחְטְפֵהוּ שֵׁנָה בְּטֶרֶם שָׁב אַבָּא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, וַיִּישַׁן גַּם בְּלֵיל הַסֵּדֶר הַשֵּׁנִי. הוּא יוֹדֵעַ אֶת סֵדֶר הַלַּיְלָה רַק מִתּוֹךְ „קַדֵּשׁ וּרְחַץ”, שֶׁלִּמְּדָהוּ רַבּוֹ כַּהַגָּדָה, אֲבָל בְּעֵינָיו לֹא רָאָהוּ עוֹד.

וּבַשָּׁנָה הַזֹּאת נִזְהַר שָׁאוּל הַקָּטָן לְנַפְשׁוֹ; לֹא הִשְׁתּוֹבֵב, לֹא רָץ בַּחוּצוֹת; נִלְחַם בְּנַפְשׁוֹ וַיּוּכָל.

וּכְשֶׁיָּשַׁב אַבָּא עַל מִטַּת הַהֲסִבָּה; וְהִגִּיעַ הַזְּמַן לִשְׁאֹל –

*) נָעִים, לוֹקֵחַ לֵב.

הִתְחִיל שָׁאוּל הַקָּטָן בְּאַרְבַּע קֻשְׁיוֹת, שֶׁאֵינָן שֶׁלּוֹ — שֶׁלִּמְּדָהוּ הָרַבִּי לִשְׁאֹל: „אֲשַׁלֵּם נָא אֶת חוֹבִי זֶה לְאַבָּא — אָמַר הַנַּעַר אֶל לִבּוֹ, — וְאַחַר אֶשְׁאַל אֶת שְׁאֵלוֹתַי!"

אֲבָל כַּאֲשֶׁר גָּמַר שָׁאוּל אֶת הַקֻּשְׁיוֹת — פָּתַח אַבָּא וְחָזַר עַל „מַה נִּשְׁתַּנָּה" שֶׁלּוֹ וְגָמַר, וְהִתְחִיל „עֲבָדִים הָיִינוּ" וּמְשַׁלֵּב בִּנְגּוּנִים עִנְיָן לְעִנְיָן: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר... אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר... בָּרוּךְ הַמָּקוֹם... בְּלִי הַפְסָקָה.

שָׁאוּל הַקָּטָן מִסְתַּכֵּל בְּאָבִיו, רוֹדֵף אַחֲרָיו בְּעֵינָיו לְהַשִּׂיגֵהוּ בְּאֵיזוֹ הַפְסָקָה קְצָרָה, כְּדֵי שֶׁיַּעַצְרֵהוּ וְיַצִּיעַ לְפָנָיו אֶת כָּל שְׁאֵלוֹתָיו. דַּיּוֹ שֶׁהִמְתִּין עַד כֹּה! יוֹתֵר לֹא יְחַכֶּה! לָדַעַת הוּא חָפֵץ!

אֲבָל אַבָּא מַתְחִיל וְגוֹמֵר, גּוֹמֵר וּמַתְחִיל; הָעִנְיָנִים מְשֻׁלָּבִים, מְקוֹם הַהַפְסָקָה מְמַלְּאִים סִלְסוּלֵי הַנִּגּוּן שֶׁל הַהַגָּדָה, שֶׁהָיוּ אָמְנָם נְעִימִים מְאֹד לְאָזְנֵי שָׁאוּל.

אַבָּא הִגִּיעַ לְ„רָחְצָה". חָפֵץ שָׁאוּל לִשְׁאֹל; אֲבָל רָאָה הוּא, שֶׁאָבִיו עָסוּק בִּנְטִילַת הַיָּדַיִם וּנְגִיבָתָן, בִּבְרָכוֹת וּבַאֲכִילַת מַצָּה. הוּא מַבִּיט אֶל אָבִיו לִמְצֹא אוֹתוֹ פָּנוּי זְמַן מָה. בֵּין מַצָּה לְמָרוֹר מָצָא רֶגַע פָּנוּי, וְהוּא מַתְחִיל בִּשְׁאֵלוֹתָיו.

אֲבָל אַבָּא מַפְסִיקוֹ, מַרְאֶה בְּאֶצְבַּע עַל שְׂפָתָיו: „נוּ, אָ, מָרוֹר! אָסוּר לְהַפְסִיק!"

שָׁאוּל מַחֲרִישׁ לְפִי שָׁעָה.

וְאַבָּא לוֹקֵחַ מָרוֹר, מְחַלֵּק לְכָל הַמְסֻבִּים וְנוֹתֵן גַּם לְשָׁאוּל הַקָּטָן אֶת חֶלְקוֹ. הוּא רוֹאֶה אֶת אַבָּא שָׂם אֶת הַמָּרוֹר בְּתוֹךְ פִּיו וְלוֹעֵס. גַּם הוּא עוֹשֶׂה כַּךְ.

הוֹי, אָסוֹן! הַמָּרוֹר חָרִיף! שָׁאוּל הִתְנַשֵּׁם, אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁאוֹף רוּחַ!

„יַיִן, יַיִן — תְּנוּ לוֹ! — צָעַק אַבָּא: — יִשְׁתֶּה וְיִרְוַח לוֹ!"

אִמָּא חָרְדָה מְאֹד וְהִיא מַגֶּשֶׁת יַיִן אֶל פִּיו; שָׁאוּל שׁוֹתֶה וְשׁוֹאֵף רוּחַ. אֲבָל רֵיחַ הַמָּרוֹר עוֹד לֹא כָּלָה מִתּוֹךְ הַפֶּה. הוּא מוֹסִיף לִשְׁתּוֹת.

וְהוּא שׁוֹתֶה וְשׁוֹתֶה, עַד שֶׁרֹאשׁוֹ הִתְחִיל סוֹבֵב עָלָיו.

הוּא לֹא הִרְגִּישׁ עוֹד, כְּשֶׁלְּקָחָה אוֹתוֹ אִמָּא עַל זְרוֹעוֹתֶיהָ לְהַשְׁכִּיבוֹ בְּמִטָּתוֹ. רַק זֹאת רָאָה, שֶׁהַסִּפּוּן מִלְמַעְלָה הוֹלֵךְ וְיוֹרֵד, הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל עָלָיו... וּכְשֶׁהִשְׁכִּיבָה אֹתוֹ אִמָּא בְּמִטָּתוֹ, הִתְרוֹמֵם פִּתְאֹם הַסִּפּוּן, וְקָפַץ וְשָׁב אֶל מְקוֹמוֹ... וּפַעֲמוֹנִים מְצַלְצְלִים

בְּאָזְנָיו... וּבְרָקִים מִתְרוֹצְצִים... וְהוּא יוֹשֵׁב עַל דַּף וְצָף מִיַּרְדֵּן אֶל פְּרָת וּמִפְּרָת אֶל הַיַּרְדֵּן... וְאֶת הָאֱלֹהִים הוּא רוֹאֶה – יוֹשֵׁב וּבוֹרֵא לוֹ שֶׁמֶשׁ, יָרֵחַ, כּוֹכָבִים וַעֲנָנִים... וְעַל הֶחָזֶה – מַשָּׂא כָּבֵד קָשֶׁה לִשְׁאֹף רוּחַ! וְהָרַבִּי עוֹמֵד עָלָיו וּמְפַטְּמוֹ בְּמָרוֹר...

וּמֵאָז וָהָלְאָה, כְּשֶׁהָיָה שָׁאוּל שׁוֹמֵעַ אֶת אֶחָד מֵחֲבֵרָיו שׁוֹאֵל אוֹ מַקְשֶׁה שְׁאֵלוֹת וְקֻשְׁיוֹת – הָיָה מְאַיֵּם עָלָיו בְּאֶצְבָּעוֹ: „הָס! אַל תִּשְׁאַל! פֶּן יְסַתְּמוּ אֶת פִּיךָ בְּמָרוֹר!"

№
184 – 185

פרחים

מִשְׁתּוֹת לַ"ג בָּעֹמֶר.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת "תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 4 קאפ׳.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

קַשְׁתּוֹת לַ״ג בָּעֹמֶר.

(אַגָּדָה).

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ רֵעִים נֶאֱמָנִים וְאוֹהֲבִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, אַךְ חֲלוּקִים הָיוּ בְּדֵעוֹתֵיהֶם וְשׁוֹנִים בְּאָפְיָם [1]) וּבִתְכוּנוֹתֵיהֶם.

עוֹד בְּיַלְדוּתָם כְּבָר נִבְדְּלוּ זֶה מִזֶּה בְּדַרְכֵיהֶם. לִפְעָמִים הָיוּ מְטַיְּלִים שְׁנֵיהֶם בְּשָׂדוֹת וּבָעֲמָקִים וְהִנֵּה הִתְקַדְּרוּ הַשָּׁמַיִם עָבִים, וְקֶשֶׁת נֶהְדָּרָה בְּשָׁלֹשׁ צְבָעֶיהָ הוֹפִיעָה עַל פְּנֵי הָרָקִיעַ, וְהַקֶּשֶׁת יוֹרֶדֶת וְשׁוֹקַעַת מִתַּחַת לָאֹפֶק.

וְהִצְטָעֵר אָז יְהוּדָה הַקָּטָן וְאָמַר: „חֲבַל [2]), שֶׁהַשָּׁמַיִם הַטּוֹבִים מַרְאִים אוֹתָנוּ רַק אֶת חֲצִי הַקֶּשֶׁת הַנִּפְלָאָה“ וְאֶת חֶצְיָהּ הַשֵּׁנִי הֵם מַסְתִּירִים מֵעֵינֵינוּ. וּמִי יוֹדֵעַ אִם הַחֵצִי הַנִּסְתָּר אֵינוֹ יָפֶה יוֹתֵר מִן הַחֵצִי הַנִּרְאֶה ?“.

---

[1]) אֹפִי — קַאראַקטֶער. *Характеръ*. [2]) שָׁאדֶע. *Жаль*.

וְהִצְטָעֵר אָז שִׁמְעוֹן הַקָּטָן וְאָמַר: „חֲבָל, שֶׁהַשָּׁמַיִם הַקּוֹדְרִים אֵינָם מַסְתִּירִים מֵעֵינֵינוּ גַּם אֶת חֲצִי הַקֶּשֶׁת הַגָּלוּי. כְּשֶׁאַתָּה רוֹאֶה אֶת הַקֶּשֶׁת, אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁעֲנָנִים שְׁחוֹרִים מְכַסִּים אֶת הַשָּׁמַיִם הַבְּהִירִים, וְעוֹד מְעַט וְרָעֲמוּ רְעָמִים וּבָרְקוּ בְרָקִים – שׂוֹנֵא אֲנִי אֶת הַקֶּשֶׁת הַלֵּזוּ.”

וּכְשֶׁגָּדְלוּ הַקְּטַנִּים וַיִּהְיוּ לִנְעָרִים הַלּוֹמְדִים תּוֹרָה לִפְנֵי רַבָּם – הָיוּ שְׁנֵיהֶם מִתְוַכְּחִים לְעִתִּים קְרוֹבוֹת עַל דְּבַר הַקָּשֶׁת.

– אוֹהֵב אֲנִי מְאֹד אֶת הַקֶּשֶׁת, – הָיָה יְהוּדָה הַנַּעַר אוֹמֵר, – כִּי מִלְּבַד שֶׁהִיא יָפָה כָּל כָּךְ – הִיא מַבְטִיחָה, שֶׁלֹּא יָבִיא אֱלֹהִים עוֹד מַבּוּל עַל הָאָרֶץ. כַּאֲשֶׁר אֶגְדַּל, אֶתְפַּלֵּל לֵאלֹהִים, שֶׁתַּעֲמֹד הַקֶּשֶׁת תָּמִיד בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

– וַאֲנִי שׂוֹנֵא מְאֹד אֶת הַקֶּשֶׁת, – הָיָה שִׁמְעוֹן הַנַּעַר עוֹנֶה – מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַזְכִּירָה אוֹתִי שֶׁבְּנֵי הָאָדָם רְשָׁעִים הֵם כְּדוֹר הַמַּבּוּל; וְלוּלֵא הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע אֱלֹהִים לְנֹחַ, הָיָה מוֹחֶה אוֹתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. כַּאֲשֶׁר אֶגְדַּל, אֶתְפַּלֵּל לֵאלֹהִים, שֶׁלֹּא תֵרָאֶה הַקֶּשֶׁת בַּשָּׁמַיִם לְעוֹלָם וּפָחֲדוּ בְּנֵי הָאָדָם מִפְּנֵי הַמַּבּוּל, וְלֹא יֶחֶטְאוּ. גַּם עַל הֶעָבִים אֶתְפַּלֵּל,

שֶׁלֹּא יְכַסּוּ אֶת הַשָּׁמַיִם: אִם יִהְיוּ בְּנֵי הָאָדָם צַדִּיקִים, תּוֹצִיא לָהֶם הָאָרֶץ אֶת יְבוּלָהּ גַּם בְּלִי גֶשֶׁם וּמָטָר, כִּי הֲלֹא לְכָךְ נִבְרָאָה!

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיִּהְיוּ לַאֲנָשִׁים; וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם תַּנָּאִים וּמוֹרִים בְּבָתֵּי הַיְשִׁיבוֹת. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה אוֹהֵב וּמְכַבֵּד אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַיְשָׁרִים: אֶת הָעֲשִׁירִים הַחוֹמְלִים עַל דַּל וּמַשְׂבִּיעִים אֶת הָרְעֵבִים לֶחֶם, וְאֶת הָעֲנִיִּים הָעוֹבְדִים בְּזֵעַת אַפַּיִם, וְאֵינָם מִתְאוֹנְנִים עַל גּוֹרָלָם.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה כוֹעֵס וּמִתְמַרְמֵר עַל הָרְשָׁעִים שֶׁבַּדּוֹר: עַל הָעֲשִׁירִים הָעוֹשְׁקִים שְׂכַר שָׂכִיר, וְעַל הַפּוֹעֲלִים הָעוֹשִׂים אֶת מְלַאכְתָּם רְמִיָּה — וְעַל כָּל אָוֶן וָעָוֶל, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לְרֵעֵהוּ.

— רְאֵה נָא, אָחִי, — הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לִפְעָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן חֲבֵרוֹ, — עַד כַּמָּה הֵיטִיבוּ בְּנֵי אָדָם אֶת דַּרְכָּם: הַבָּנִים הָרִאשׁוֹנִים לְאָדָם הָיוּ קַיִן וָהֶבֶל — וַיָּקָם אִישׁ עַל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ; עַתָּה אִישׁ אֶת אָחִיו יַעֲזוֹרוּ; אֵין הֶעָשִׁיר יָכוֹל לַעֲבֹד בַּשָּׂדֶה — עוֹבֵד הֶעָנִי בִּשְׁבִילוֹ; אֵין לֶעָנִי לֶחֶם לְבֵיתוֹ — וְהֶעָשִׁיר פּוֹתֵחַ יַד נְדִיבָה וְנוֹתֵן לוֹ.

— תָּמִים אַתָּה יוֹתֵר מִדַּי, — הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵשִׁיב לוֹ בְּהַקְפָּדָה:—גַּם הֶעָשִׁיר גַּם הֶעָנִי מְרַמִּים הֵם אִישׁ אֶת אָחִיו וְנִמְצָאִים מְרֻמִּים; זֶה פּוֹחֵת מֵעֲבוֹדָתוֹ וְזֶה — מִשְּׂכָרוֹ; אִישׁ אִישׁ שׁוֹלֵחַ אֶל לֵב רֵעֵהוּ קֶשֶׁת רְמִיָּה — וְהִנֵּה הַקֶּשֶׁת נֶהְפֶּכֶת וְהַחִצִּים שָׁבִים אֶל לֵב שׁוֹלְחָם.

וַיִּהְיוּ שְׁנֵי הַחֲכָמִים הָאֵלֶּה נוֹדָעִים בָּעוֹלָם אִישׁ אִישׁ כִּתְכוּנָתוֹ: רַבִּי יְהוּדָה הָיָה אָהוּב וְרָצוּי לַבְּרִיּוֹת; וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה קַפְּדָן וְיָרְאוּי עַל בְּנֵי אָדָם. [1]

וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁמַע רַבִּי יְהוּדָה, כִּי בְּבֵית הַכֶּלֶא שֶׁבְּרוֹמָא כְּלוּאִים הַרְבֵּה מִבַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּפְלוּ בַּשִּׁבְיָה — וַיֵּלֶךְ לִפְדוֹתָם.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָלַךְ לְבַקֵּר קֶבֶר אֶחָד מִקִּבְרוֹת הַקְּדוֹשִׁים.

וּשְׁנֵיהֶם נִפְגְּשׁוּ בַּדֶּרֶךְ, וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו, וַיָּבֹאוּ עַד נָהָר אֶחָד רָחָב וְעָמֹק מְאֹד; וְעַל הַנָּהָר הָיָה נָטוּי גֶּשֶׁר חָזָק וְרָחָב, נִשְׁעָן עַל עַמּוּדֵי בַרְזֶל. אֶת הַגֶּשֶׁר הַזֶּה גָּשְׁרוּ הָרוֹמָאִים, כִּי בָּעֵת הַהִיא הָיְתָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תַּחַת מֶמְשֶׁלֶת רוֹמָא.

[1] הַכֹּל יָרְאוּ מִפָּנָיו.

וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵי הַחֲכָמִים עַל הַגֶּשֶׁר.

– רְאֵה נָא, אָחִי, – אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן, – כַּמָּה טָרְחוּ בְּנֵי הָאָדָם וְעָמְלוּ בִשְׁבִילֵנוּ! הִסִּיעוּ אֲבָנִים, כָּרְתוּ וְהֵבִיאוּ עֵצִים, רִדְּדוּ פַּסֵּי בַּרְזֶל וְעַמּוּדֵי מַתֶּכֶת, עַד שֶׁעָשׂוּ גֶשֶׁר, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל – אֲנִי לָלֶכֶת לְרוֹמָא לִפְדוֹת שְׁבוּיִים, וְאַתָּה – לָלֶכֶת וּלְבַקֵּר קִבְרֵי הַקְּדוֹשִׁים.

הִתְחִיל רַבִּי שִׁמְעוֹן בּוֹכֶה וְאוֹמֵר: דּוֹמֶה אַתָּה, יְהוּדָה אָחִי, לְיֶלֶד שֶׁמַּכִּים אוֹתוֹ בְּשֵׁבֶט יָפֶה, וְהוּא מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר: „כַּמָּה נָאֶה שֵׁבֶט זֶה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמַּבְרִיחַ גַּם אֶת הַזְּבוּבִים!" וְכִי לְטוֹבָתְךָ וְלַהֲנָאָתְךָ עָשׂוּ הָרוֹמָאִים הַלָּלוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ?! הֲלֹא רַק לְטוֹבָתָם וּלְצָרְכֵי מֶמְשַׁלְתָּם. וְאַתָּה בֹּא וְאַרְאֶךָּ, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁמְּרַדְּדִים פַּסֵּי בַרְזֶל לִגְשָׁרִים וְתִקּוּן הַדְּרָכִים, שָׁם גַּם עוֹשִׂים קְשָׁתוֹת, חֲנִיתוֹת וְחִצֵּי מָוֶת לִשְׁפֹּךְ דַּם אָדָם חִנָּם!

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָבְרוּ אֶת הַגֶּשֶׁר, וַיָּבֹאוּ אֶל עִיר אַחַת גְּדוֹלָה וְיָפָה, אֲשֶׁר בָּנוּהָ הָרוֹמָאִים וַיְפָאֲרוּהָ מְאֹד; וַיַּעַבְרוּ לִפְנֵי בֵּית־מֶרְחָץ יָפֶה. וַיֹּאמֶר רַבִּי יְהוּדָה אֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן:

נָבֹא נָא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְנִרְחַצְנוּ וְטָהַרְנוּ, כְּדֵי שֶׁנִּתְפַּלֵּל בְּגוּף נָקִי.

נִטְפַּל אֵלָיו רַבִּי שִׁמְעוֹן וְנִכְנְסוּ שְׁנֵיהֶם לְבֵית הַמֶּרְחָץ; וּכְשֶׁיָּצְאוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן: בֹּא וּרְאֵה, עַד כַּמָּה תִּקְּנוּ בְּנֵי הָאָדָם אֶת מִדּוֹתֵיהֶם. לְשֶׁעָבַר הָיוּ הַמִּצְרִים מַשְׁלִיכִים יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל הַיְאוֹרָה—עַכְשָׁו טוֹרְחִים הָרוֹמָאִים וּבוֹנִים מֶרְחֲצָאוֹת, שֶׁנִּרְחַץ בָּהֶם אֲנִי וָאָתָּה.

עָנָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר: יְהוּדָה אָחִי! דּוֹמֶה אַתָּה לְיֶלֶד תָּמִים, שֶׁכָּל מַה שֶּׁהוּא רוֹאֶה הוּא מַאֲמִין שֶׁזֶּה שֶׁלּוֹ וְשֶׁלְּמַעֲנוֹ הֵכִינוּ אֶת הַכֹּל! וְכִי בִשְׁבִילֵנוּ טָרְחוּ וְעָמְלוּ הָרוֹמָאִים בְּבִנְיָנֵיהֶם? הֵן אַךְ לַהֲנָאָתָם וּלְצָרְכָּם הֵם עוֹשִׂים וּבוֹנִים!

וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה תַלְמִיד אֶחָד, שֶׁהָיָה מְלַוֶּה אוֹתוֹ בְּכָל דְּרָכָיו, וּשְׁמוֹ יְהוּדָה בֶּן גֵּרִים. הוּא הָיָה בֵּן לְאֶחָד מֵעֲשִׁירֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְיַשְּׁבוּ בְרוֹמָא וְהִתְרַחֲקוּ מֵאֲחֵיהֶם הַיְּהוּדִים, וְעָזְבוּ גַּם אֶת שְׂפַת עַמָּם, וְדִבְּרוּ רוֹמִית וְנִקְרְאוּ בְשֵׁמוֹת רוֹמִים; קִוּוּ הָעֲשִׁירִים הָהֵם, כִּי יְקָרְבוּם הָרוֹמָאִים כְּאַחִים וּכְאֶזְרָחִים, וְגַם יִתְּנוּ לָהֶם מִשְׂרוֹת כְּבוּדוֹת בָּאָרֶץ.

וְאוּלָם בְּכֹל אֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הָרוֹמָאִים, כֵּן הִרְחִיקוּם הָרוֹמָאִים מֵעֲלֵיהֶם, וַיִּהְיוּ קוֹרְאִים אוֹתָם – „גֵּרִים".

וּכְשֶׁרָאוּ הוֹרֵי יְהוּדָה, שֶׁרַבִּים מִגְּדוֹלֵי רוֹמָא וְשָׂרֶיהָ שׁוֹלְחִים אֶת בְּנֵיהֶם לִלְמֹד חָכְמָה וָדַעַת מִפִּי חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, שָׁלְחוּ גַם הֵם אֶת יְהוּדָה בְּנָם אֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי.

וְגַם לְרַבִּי יְהוּדָה הָיָה חָבֵר אֶחָד, אֲשֶׁר הָיָה מְלַוֵּהוּ אֶל כָּל אֲשֶׁר הָלַךְ – וּשְׁמוֹ רַבִּי יוֹסִי.

וַיִּהְיוּ רַבִּי יוֹסִי וִיהוּדָה בֶּן־גֵּרִים הוֹלְכִים אַחֲרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְשׁוֹתִים בַּצָּמָא אֶת דִּבְרֵיהֶם.

וַיְהִי לִתְקוּפַת הַיָּמִים, וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה בֶּן־גֵּרִים לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הוֹרָיו, וַיְסַפֵּר לְאָבִיו אֶת הַשִּׂיחָה, אֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יְהוּדָה.

וַיֹּאמֶר אָבִיו בְּלִבּוֹ: אֵלְכָה נָּא וַאֲסַפֵּר לַקֵּסָר, כִּי גִנָּה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אֶת מַלְכוּת רוֹמָא, וְיִתֵּן לִי מִשְׂרָה רָמָה, וְלֹא יוֹסִיפוּ עוֹד הָרוֹמָאִים לְהַרְחִיקֵנִי מֵעֲלֵיהֶם וּלְכַנּוֹת אוֹתִי בְּשֵׁם „בֶּן־גֵּרִים".

וְלֹא אֵחַר הָאִישׁ לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַר, וַיְסַפֵּר אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי הַקֵּסָר, וַיּוֹצֵא הַקֵּסָר אֶת גְּזַר דִּינוֹ לֵאמֹר:

יהודה שעלה אותנו – יתעלה למעלה וגדלה; יוסי ששתק יצא בגולה; שמעון שגנה – יהרג.

ולאביו של יהודה בן גרים הבטיח לתת לו תאר מלשין ונבזה של חצר המלכות, ורבי שמעון שמע את אשר גזר עליו, ויקם ויברח אל בין הרי הגליל הוא ורבי אלעזר בנו. ויבאו עד לכפר מרון. וישאו עיניהם ויראו והנה מערה פתוחה לפניהם ויבאו אל תוך המערה וילינו שם. ויהי ממחרת ויצא רבי אלעזר אל פתח המערה והנה קול שמעה עלה באזניו: וישב אל אביו ויגד לו את הדבר. ויאמר רבי שמעון: אין זאת כי אם מצאו רודפינו את עקבותינו, ועוד מעט יבאו אל תוך המערה. הבה נעמיק לרדת.

נדדו האב ובנו משך ימים תמים עד כי עיפו מאד וילינו שם. בבקר הקיצו משנתם ויצטערו על כי אין להם מים לרחץ פניהם וידיהם לתפלה. ויהי המה יושבים ודואגים והנה מתוך המערה נפתח מעין מים חיים מקור ישועה; וירחצו ידיהם ויעמדו להתפלל. אחר התפלה סעדו את לבם בפת לחם יבש אשר לקחו עמם מביתם

וילכו הלאה הלאה; והמעין נגל ומפכה אחריהם ומלוים על דרכם. ויספרו ששת ימים וביום השביעי שבתו – וישבו על מקומם.

והלחם אשר הצטידו מביתם, ותברך וימצא להם לכל הדרך. כה עברו עליהם ימים רבים, עד אשר באו אל קצה המערה; וישאו את עיניהם ויראו והנה כעין אור חודרים אליהם מערבי המערה וישמחו מאד. ויפנו כה וכה והנה פתח, ויצאו אל תחת שמי אלהים הבהירים ויביטו אל השמש הטוב, אשר לא ראו את אורו זה כמה.

וישבו רבי שמעון ובנו במערה ההיא. ושני עצי חרוב היו נטועים על פתח המערה, ויאכלו מפרי העצים וישתו ממי המעין אשר נגל אחריהם. ויהיו יושבים והוגים בתורת אלהים על פה.

ויהי בלילה, וישכבו החכמים לישן, והנה קול עולה באזניהם; והקול קול דממה דקה הולך ומתגבר וחודר לתוך האזנים ונוקב ויורד לתוך הלב.

והקול קורא: „אוי לי, שהחרבתי את ביתי, ושרפתי את היכלי והגליתי את בני לבין האומות?

קָצַף רַבִּי שִׁמְעוֹן וְקָרָא: „הוֹי, בְּנֵי אָדָם! עוֹרְכִם מַזִּיקִים בְּאִוַּלְתְּכֶם לִבְרֹא יָדַיִם לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת!“ וַיֹּאמֶר לָתֵת עֵינָיו בָּאִישׁ הַהוּא. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּשֶׁהָיָה נוֹתֵן עֵינָיו בְּאִישׁ מִתּוֹךְ כַּעַס — מִיָּד הָיָה נַעֲשֶׂה גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת.

אַךְ רַבִּי אֶלְעָזָר קִדְּמָהוּ וְאָמַר: אַל תִּכְעַס, אַבָּא. מַכִּיר אֲנִי בַּקְּשָׁתוֹת הָאֵלֶּה, שֶׁהֵם רַק כְּלֵי־מִשְׂחָק לַנְּעָרִים, כִּי חִצֵּיהֶן קֵהִים וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהָבִיא מָוֶת עַל הָאָדָם.

אָז נִתְפַּיְּסָה דַּעַת הַזָּקֵן; וַיֵּלְכוּ הָלְאָה, וַיָּבֹאוּ בַּשָּׂדֶה, וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אִישׁ עוֹמֵד וְחוֹרֵשׁ. וַיִּקְצֹף רַבִּי שִׁמְעוֹן וַיִּקְרָא: בְּנֵי אָדָם הַלָּלוּ מַנִּיחִים חַיֵּי עוֹלָם, וְעוֹסְקִים בְּחַיֵּי שָׁעָה! וּכְבָר אָמַר לָתֵת בּוֹ אֶת עֵינָיו; אַךְ רַבִּי אֶלְעָזָר קִדְּמָהוּ וְאָמַר: „אוּלַי קֶבֶר הוּא חוֹפֵר לְקַבֵּר־בּוֹ אֶת מֵתוֹ“. וַיֵּלְכוּ הָלְאָה וַיָּבֹאוּ לְתוֹךְ הַיַּעַר, וְהִנֵּה אִישׁ אוֹרֵב בֵּין הָעֵצִים דּוֹרֵךְ אֶת קַשְׁתּוֹ לְעֻמָּתָם.

— „רֵיקָה!*)“ — נָתַן עָלָיו רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּקוֹלוֹ — לִשְׁפֹּךְ דָּם אַתָּה אוֹמֵר?! וּכְבָר אָמַר לָתֵת בּוֹ אֶת עֵינָיו — אַךְ רַבִּי

*) אִישׁ רֵיק וָרָע.

אֶלְעָזָר קִדְּמָהוּ: אַל נָא, אַבָּא, אַל תַּעַנְשֵׁהוּ, בְּטֶרֶם נִשְׁמַע מַה בְּפִיו.

אָז נִתְפַּיְּסָה דַּעַת הַזָּקֵן, וַיִּקְרָא אֶל הָרוֹצֵחַ: תֵּן תּוֹדָה! מָה רָאִיתָ שֶׁדָּרַכְתָּ עָלֵינוּ אֶת קַשְׁתְּךָ?

אָז נָפַל הָרוֹצֵחַ עַל פָּנָיו וְגָעָה בִּבְכִיָּה: „רַבִּי! עוֹבֵד אֲדָמָה הָיִיתִי, עַל אִתִּי חָיִיתִי, וְהָיִיתִי שָׂמֵחַ בְּחֶלְקִי וּבַעֲמָלִי. אַךְ מִשָּׁעָה שֶׁהִתְחִילָה הָאֲדָמָה לְהוֹצִיא לֶחֶם בְּלִי עֲבוֹדָה, בָּאוּ עָלַי יָמִים אֲרֻכִּים־אֲרֻכִּים, יָמִים שֶׁל שִׁעֲמוּם וּבַטָּלָה, וְחַיַּי הָיוּ עָלַי לְמַשָּׂא. חָדַלְתִּי מֵהַבִּיט הַשָּׁמַיְמָה כִּי אֵין הָאֲדָמָה צְרִיכָה עוֹד לִמְטַר הַשָּׁמַיִם, וּמִתּוֹךְ בַּטָּלָה הִתְחַלְתִּי לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּי הַיַּיִן, וּמִשָּׁם בָּאתִי אֶל הַיַּעַר, עַד שֶׁהָיִיתִי לְמַה שֶּׁאַתָּה רוֹאֶה, רַבִּי!"

הִשְׁתַּקַּע רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמַחֲשָׁבוֹת וְאָמַר: „אָכֵן מַתָּנָה טוֹבָה נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְנֵי הָאָדָם, הָ„עֲבוֹדָה" שְׁמָהּ, וַאֲנַחְנוּ גְּזַלְנוּהָ מִיָּדָם! בֹּא, בְּנִי, נָשׁוּב אֶל הַמְּעָרָה וְנִתְפַּלֵּל לֵאלֹהִים, שֶׁלֹּא תִתֵּן הָאֲדָמָה אֶת יְבוּלָהּ בְּלִי עֲבוֹדָה וּבְלִי גִשְׁמֵי בְּרָכָה, וְיָשׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם אֶל עֲבוֹדָתָם, וַיִּפְנוּ אֶת לִבָּם לַשָּׁמַיִם לְהִתְפַּלֵּל עַל גִּשְׁמֵיהֶם בְּעִתָּם."

וַיָּשׁוּבוּ הָאָב וּבְנוֹ אֶל תּוֹךְ הַמְּעָרָה, וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁנֵית שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. מִפְּרִי הַתְּמָרִים אָכְלוּ וּמִמֵּי הַמַּעְיָן שָׁתוּ.

וּכְשֶׁנִּפְטַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי מִן הָעוֹלָם, נֶהֶפְכוּ מֵי הַמַּעְיָן לְאֵד וַיַּעַל הָאֵד הַשָּׁמַיְמָה וַיְהִי לְעָנָן. אָז נִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר לֹא נִרְאֲתָה עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ שָׁנִים.

וְהֶעָנָן הַזֶּה עוֹדֶנּוּ מְרַחֵף גַּם עַתָּה בִּמְרוֹמֵי שָׁמַיִם, וּבְלֵילוֹת הָאָבִיב הוּא יוֹרֵד וּמַשְׁקֶה בְּטַל זַךְ אֶת הַפְּרָחִים הָרִאשׁוֹנִים הָעוֹלִים בַּשָּׂדוֹת וּבַיְּעָרוֹת.

וְיוֹתֵר מִכָּל לֵילוֹת הָאָבִיב הוּא מַשְׁפִּיעַ טַל בְּלֵיל ל״ג בָּעֹמֶר, הוּא הַיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי. בַּלַּיְלָה הַזֶּה יָלִינוּ רְסִיסֵי הַטַּל הַזַּךְ בִּגְבִיעֵי הַפְּרָחִים הָרַכִּים, וְיִאַחֲרוּ שָׁם, עַד שֶׁיֵּצְאוּ נַעֲרֵי הַחֲדָרִים לְצַחֵק וּלְהִשְׁתּוֹבֵב בֵּין הַפְּרָחִים הַיָּפִים הַשּׁוֹתִים טַל מִמַּעְיַן הַר סִינַי; וְלִנְעָרִים כְּשֵׁרִים, שֶׁאֵינָם מַמְרִים אֶת פִּי הוֹרֵיהֶם וּמוֹרֵיהֶם, יִתְגַּלּוּ נִטְפֵי הַטַּל הַנִּפְלָא הַהוּא. וּמַרְאֵיהֶם אָז כִּפְנִינִים מַזְהִירוֹת, וּכְעֵינֵי יְלָדִים עַלִּיזִים — אֲבָל רַק לִנְעָרִים כְּשֵׁרִים יִתְגַּלּוּ.

עַל כֵּן יַעֲשׂוּ לָהֶם נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם ל״ג בָּעֹמֶר קְשָׁתוֹת וְחִצִּים – זֵכֶר לַקֶּשֶׁת שֶׁנִּרְאֲתָה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אַחֲרֵי פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְגַם סִמָּן לֶעָתִיד שֶׁיָּבֹא יוֹם וְיִתְקַיְּמוּ בוֹ דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים: „וְכִתְּתוּ אֶת חַרְבוֹתָם לְאִתִּים", וְהַקְּשָׁתוֹת תִּהְיֶינָה רַק כְּלֵי מִשְׂחָק לַנְּעָרִים.

№ 186

פְּרָחִים

חֲלוֹם לָיִל.

אַגָּדָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250 נומרים

חֲלוֹם לָיִל.

מְקֻדָּשׁ לַקּוֹרְאִים הַצְּעִירִים בְּיוֹם מְלֹאת לָהֶם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה

מַלְאַךְ הַחֲלוֹמוֹת, הַמְשַׁעֲשֵׁעַ יְלָדִים תְּמִימִים בִּשְׁנָתָם עָף בַּלַּיְלָה מִכּוֹכָב לְכוֹכָב וְקִצֵּר בְּשַׁעֲשׁוּעָיו וּבְשִׂיחוֹתָיו עִם הַיְלָדִים הַיְשֵׁנִים עַל הַכּוֹכָבִים: „סִלְחוּ לִי הַיּוֹם, בָּנִים טוֹבִים, – הוּא לוֹחֵשׁ בְּאָזְנֵי הַיְלָדִים הָהֵם. – סִלְחוּ לִי עַל שֶׁאֲנִי מְקַצֵּר הַיּוֹם בְּשַׁעֲשׁוּעַי עִמָּכֶם! עָסוּק אֲנִי הַיּוֹם שָׁם... עַל הַכּוֹכָב „אֶרֶץ" אֵצֶל אַחַד הַיְלָדִים!"

וּמִכּוֹכָב אֶל כּוֹכָב הוּא עָף – יוֹרֵד וְעוֹלֶה, עוֹלֶה וְיוֹרֵד, עַד אֲשֶׁר בָּא אֶל הַכּוֹכָב „אֶרֶץ"; וְהַכּוֹכָב „אֶרֶץ" הָיָה שָׁקוּעַ עוֹד בְּשֵׁנָה – מִתְמוֹדֵד וּמִתְנַעֲנֵעַ בְּחֵיק הַלַּיִל הַטּוֹב. וַיְחַפֵּשׂ הַמַּלְאָךְ בֵּין כָּל הַבָּתִּים, וַיִּמְצָא בַּיִת אֶחָד, וַיִּבְדֹּק אֶת הַמְּזוּזָה שֶׁעַל הַמַּשְׁקוֹף לְאוֹר הַכּוֹכָבִים; וְכַאֲשֶׁר מָצָא

אוֹתָהּ כְּשֵׂרָה, נִכְנַס שָׁמָּה אֶל אַחַד הַחֲדָרִים, וַיִּפְרֹשׂ אֶת כְּנָפָיו עַל רֹאשׁ נַעַר קָטָן, הַשּׁוֹכֵב וְיָשֵׁן בְּמִטָּתוֹ הַקְּטַנָּה.

— שָׁלוֹם לְךָ, אִישִׁי הַגָּדוֹל! — לוֹחֵשׁ הַמַּלְאָךְ בְּאָזְנֵי הַנַּעַר. — הִנֵּה הֵבֵאתִי לְךָ תְּשׁוּרָה!

— הַאִם אִישׁ גָּדוֹל אֲנִי, שֶׁאַתָּה קוֹרֵא לִי אִישׁ?! — צוֹחֵק הַנַּעַר מִשְׁתּוֹמֵם.

וְהַמַּלְאָךְ לֹא עֲנָהוּ דָבָר. אַךְ הִבִּיט אֵלָיו וַיִּצְחַק צְחוֹק נָעִים מְאֹד.

וַיִּצְחַק גַּם הַנַּעַר. וַיִּצְחַק, וַיִּצְחַק, עַד אֲשֶׁר קָצְרָה נְשִׁימָתוֹ; וּבְשָׁאֲפוֹ רוּחַ — וְהִנֵּה הוּא שׁוֹאֵף וְשׁוֹאֵף; וּכְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁאַף רוּחַ, כֵּן יֵלֵךְ הָלוֹךְ וְגָדוֹל, הָלוֹךְ וְגָבֹהַּ...

„הֲלֹא אִישׁ גָּדוֹל אֲנִי בֶּאֱמֶת!" — הוּא מִתְפַּלֵּא עַל עַצְמוֹ וּמַבִּיט אֶל הַמַּלְאָךְ.

וְהַמַּלְאָךְ צוֹחֵק וְצוֹחֵק צְחוֹק נָעִים מְאֹד... וְהַנַּעַר צוֹחֵק וְצוֹחֵק גַּם הוּא.

— תְּשׁוּרָה הֵבֵאתִי לְךָ,—לוֹחֵשׁ לוֹ הַמַּלְאָךְ בְּאָזְנָיו, — אֲבָל בְּטֶרֶם אֶתֵּן לְךָ אֶת הַתְּשׁוּרָה, צָרִיךְ אַתָּה לָעוּף עִמִּי בִּמְרוֹמִים. הֶחָפֵץ אַתָּה לָעוּף בַּמָּרוֹם?

– בְּכָל לִבִּי, בְּכָל נַפְשִׁי וּבְכָל מְאֹדִי – אֲנִי חָפֵץ! – עוֹנֶה הַנַּעַר.

– שֵׁב אֵפוֹא עַל כְּנָפַי!

וַיֵּשֶׁב הַנַּעַר עַל כַּנְפֵי הַמַּלְאָךְ, וַיָּרוֹם–וַיִּנָּשֵׂא, וַיִּנָּשֵׂא–וַיָּרוֹם, עַד הַגִּיעָם לְשַׁעֲרֵי שָׁמָיִם.

וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְשַׁעֲרֵי שָׁמַיִם, עָמַד הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר: „אִם חָפֵץ אַתָּה, בְּנִי, לִזְכּוֹת בַּתְּשׁוּרָה, שֶׁהֵבֵאתִי לְךָ, צָרִיךְ אַתָּה מֵרֹאשׁ לִטְבֹּל אֶת בְּשָׂרְךָ."

– בַּמֶּה? – שָׁאַל הַיֶּלֶד.

וַיַּרְאֵהוּ הַמַּלְאָךְ בִּקְצֵה כְּנָפוֹ – יְמִינָה, וַיִּשָּׂא הַנַּעַר אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שָׁם כּוֹס קְטַנָּה שֶׁל אֶקְדָּח[1]) וְהִיא מְלֵאָה שֶׁמֶן אֲפַרְסְמוֹן[2]).

– בַּכּוֹס הַזֹּאת צָרִיךְ אַתָּה לִטְבֹּל אֶת בְּשָׂרְךָ,–רָמַז לוֹ הַמַּלְאָךְ.

וַיִּצְחַק הַנַּעַר, וַיִּצְחַק וַיִּצְחַק, וַיֹּאמֶר: „אֵיכָכָה זֶה יוּכַל עֲנָק כָּמוֹנִי לָרֶדֶת אֶל תּוֹךְ כּוֹס קְטַנָּה כָּזֹאת?!"

[1]) מִין אֶבֶן יְקָרָה.

[2]) הַטּוֹב שֶׁבַּשְּׁמָנִים.

– הֲלֹא בֶּן־יַעֲקֹב אַתָּה – צוֹחֵק הַמַּלְאָךְ וְעוֹנֶה. – צָרִיךְ אַתָּה לְהִתְרַגֵּל, בְּנִי, אֶל הַדָּבָר הַזֶּה: פְּעָמִים שֶׁשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ, וּפְעָמִים שֶׁכּוֹס קְטַנָּה דַּיָּהּ לְךָ וְסַכָּנָה נִשְׁקֶפֶת לְךָ גַּם לִטְבֹּעַ בָּהּ.

– לֹא, אֵינִי יָכוֹל! – מִתְעַקֵּשׁ הַנַּעַר.

– יָכוֹל אַתָּה, וְאֵינְךָ רוֹצֶה!

– אֲבָל הֲלֹא אַחַת הִיא! אִם אֵינִי רוֹצֶה, אֵינִי יָכוֹל! גַּם מוֹרִי אוֹמֵר תָּמִיד: „אִם אֵינִי רוֹצֶה, אֵינִי יָכוֹל!"

– אֲבָל, יֵשׁ לִי תַּחְבּוּלָה לְהָבִיא רָצוֹן בִּלְבָבְךָ! הַבִּיטָה נָא אֶל תּוֹךְ הַכּוֹס!

וַיַּבֵּט הַנַּעַר אֶל תּוֹךְ הַכּוֹס וַיִּבָּהֵל מְאֹד: הוּא רָאָה שָׁם אֶת אָבִיו טוֹבֵעַ בַּשֶּׁמֶן...

חִישׁ הִתְכַּוֵּץ הַנַּעַר, עַד הֱיוֹתוֹ לִנְקֻדָּה קְטַנָּה, וַיִּקְפֹּץ אֶל תּוֹךְ הַכּוֹס, לְהַצִּיל אֶת אָבִיו.

וּבְטֶרֶם יִקְפֹּץ, בְּעָמְדוֹ עוֹד עַל שְׂפָתָהּ, רָאָה, כִּי אַךְ מִשְׁגֶּה הָיָה, כִּי לֹא אָבִיו – אַךְ אִמּוֹ הִיא, הַטּוֹבַעַת שָׁם.

וְכַאֲשֶׁר הֶחֱלִיט בְּדַעְתּוֹ לִקְפֹּץ, נוֹכַח עוֹד הַפַּעַם, כִּי עֵינוֹ הִטְעַתּוּ [1], כִּי לֹא אִמּוֹ – אַךְ אֶחָיו טוֹבְעִים שָׁם...

וּכְשֶׁקָּפַץ אֶל תּוֹךְ הַיָּם הַקָּטָן שֶׁל שֶׁמֶן אֲפַרְסְמוֹן מָצָא שָׁם גַּם אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ, גַּם אֶת אֶחָיו וַחֲבֵרָיו וְכָל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הֵם אֵינָם טוֹבְעִים... הֵם צָפִים מִלְמַעְלָה וּמַרְכִּינִים [2] בְּרֹאשָׁם כְּפַעַם בְּפַעַם: טוֹבְלִים אָנוּ אֶת עַצְמֵינוּ – הֵם קוֹרְצִים אֵלָיו בְּעֵינֵיהֶם, – טְבֹל גַּם אַתָּה אֶת בְּשָׂרְךָ!"

וַיִּטְבֹּל הַנַּעַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וַיִּנָּשֵׂא וַיָּרוֹם וַיַּעַל עַל כַּנְפֵי הַמַּלְאָךְ.

– עַתָּה הֵא לְךָ תְּשׁוּרָתִי! – לָחַשׁ לוֹ הַמַּלְאָךְ, וַיִּתֵּן לוֹ שְׁתֵּי יוֹנִים.

וְהַיּוֹנִים – שְׁחוֹרוֹת, נוֹצְצוֹת, אֲבָל יָפוֹת הֵן מְאֹד.

וַתָּעַף יוֹנָה אַחַת וַתֵּשֶׁב לָהּ עַל רֹאשׁ הַנַּעַר; וְיוֹנָה אַחַת יָשְׁבָה לָהּ עַל זְרוֹעוֹ הַשְּׂמָאלִית.

---

[1] טָעָה בְּמַה שֶּׁרָאָה בְּעֵינָיו.

[2] כּוֹפְפִים.

וַתְּחִלֶּינָה הַיּוֹנִים לִדְפֹּק בְּחַרְטֻמֵּיהֶן עַל ראשׁוֹ וְעַל לְבָבוֹ. וְאוּלָם כָּל כְּאֵב לֹא הֵסַבּוּ לוֹ הַדְּפִיקוֹת. אַדְרַבָּה, הוּא חָשׁ תַּעֲנוּג גָּדוֹל בַּדְּפִיקוֹת הָהֵן. הֵנָּה מְסַפְּרוֹת לוֹ דְּבָרִים נִשְׂגָּבִים, אֲשֶׁר רַק הַלֵּב שׁוֹמֵעַ אוֹתָם, וּבְדִבּוּר שְׂפָתַיִם אֵין לְבַטְּאָם.

– שְׁאַל מֵאִתָּנוּ דָּבָר וְנִתֵּנוּ לָךְ! – הוֹמוֹת אֵלָיו הַיּוֹנִים.

הַנַּעַר לֹא חָשַׁב הַרְבֵּה וַיִּקְרָא: „אֲרִיכוּת יָמִים לְאָבִי וּלְאִמִּי!

– אִם תִּבְנֶה לִי קֵן עַל ראשְׁךָ אֶתֵּן אֲרִיכוּת יָמִים לְאָבִיךָ, – עוֹנָה יוֹנָה אַחַת.

– אִם תִּבְנֶה לִי קֵן עַל לְבָבְךָ, אָבִיא אֹרֶךְ יָמִים לְאִמְּךָ, – מְצַפְצֶפֶת הַשְּׁנִיָּה.

וְעוֹד דְּבָרִים רַבִּים הִבְטִיחוּ הַיּוֹנִים, שֶׁהַנַּעַר לֹא הֵבִין אוֹתָם כָּרָאוּי. וּפִתְאֹם... הֵקִיץ הַנַּעַר וַיִּפְקַח אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אִמּוֹ הַטּוֹבָה עוֹמֶדֶת כְּפוּפָה עַל מִטָּתוֹ, וּבְיָדָהּ – כִּיס הַתְּפִלִּין, שֶׁעָלָיו מְרֻקָּמוֹת שְׁתֵּי יוֹנִים תַּמּוֹת, יָפוֹת, פּוֹרְשׂוֹת כְּנָפַיִם.

– קוּמָה, בְּנִי, – לוֹחֶשֶׁת לוֹ הָאֵם בִּצְחוֹק נָעִים, כִּצְחוֹק הַמַּלְאָךְ בַּחֲלוֹם: קוּמָה, בְּנִי, וְלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר כְּמִשְׁפַּט הַיּוֹם.

אָז נִזְכַּר הַנַּעַר, כִּי הַיּוֹם מָלְאוּ לוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְהַיּוֹם יַתְחִיל לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ וְעַל זְרוֹעוֹ.

וּמֵאָז, בְּכָל עֵת, אֲשֶׁר יַבִּיט אֶל הַתְּפִלִּין יִזְכֹּר אֶת הַמַּלְאָךְ הַטּוֹב וְאֶת שְׁתֵּי הַיּוֹנִים שֶׁנָּתַן לוֹ בְּמַתָּנָה – וְאֵינֶנּוּ יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק מִצְּחוֹק שֶׁל חֶדְוָה; אָז יִזְכֹּר גַּם אֶת הַבְטָחַת הַיּוֹנִים: אֲרִיכוּת יָמִים לְאָבִיו הַטּוֹב וּלְאִמּוֹ הַנְּעִימָה וְהוּא מְאֻשָּׁר.

№
187

פרחים

מַעֲשֶׂה בִּשְׁנֵי אַחִים וּשְׁנֵי סְיָחִים.

אַגָּדָה עֲרָבִית.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

מַעֲשֶׂה בִּשְׁנֵי אַחִים וּשְׁנֵי סְיָחִים.

(אַגָּדָה עַרְבִית).

אוֹצְרוֹת רַבִּים הִנְחִיל „אִמְרוּ־אַלְקִישׁ" אֶת שְׁנֵי בָּנָיו — אֶת אִבְרָהִים וְאֶת צְלַח־עָדִין: גַּם כְּרָמִים וְגַנִּים, גַּם אַרְמְנוֹת מְפֹאָרִים, גַּם שְׂדוֹת חֶמֶד;— אַךְ כָּל הַנְּכָסִים הָאֵלֶּה לֹא יִשְׁווּ כַּסּוּסָה הַיְחִידָה בְּכָל הַכְּפָר, אֲשֶׁר רָכַב עָלֶיהָ תָּמִיד רַק אִמְרוּ־אַלְקִישׁ לְבַדּוֹ וַאֲשֶׁר הִשְׁאִירָהּ לְנַחֲלָה לִשְׁנֵי בָּנָיו. — וּבְכָל עֵת שֶׁהִתְאַסְּפוּ זִקְנֵי הַכְּפָר לְעִתּוֹת הָעֲרָבִים וְדִבְּרוּ עַל קוֹרוֹת יְמֵי אֲבוֹתָם, עַל עֲתִידוֹת בְּנֵיהֶם וְעַל כָּל אֲשֶׁר יִקְרֶה בַּתֵּבֵל הַגְּדוֹלָה וְהָרְחָבָה — לֹא קָרָה גַּם פַּעַם אַחַת, שֶׁלֹּא תִתְגַּלְגֵּל שִׂיחָתָם גַּם עַל אוֹדוֹת סוּסָתוֹ שֶׁל אִמְרוּ־אַלְקִישׁ.

— אֵין קְפִיצָה כִּקְפִיצָתָהּ — אָמְרוּ הַצְּעִירִים.

— גַּם הַדֶּרְוִישׁ [1]) אֵינֶנּוּ נֶאֱמָן רוּחַ כָּמֹהָ! — אָמְרוּ אֲחֵרִים.

---

[1]) נָזִיר עַרְבִי.

וגם תלתלי שער בת השלטן לא ישוו ברעמתה.

— גם הרטום סוס קטן לא יחצה גלי ים, כאשר תחצה חוה הסוסה באויר.

וגם אלה אשר שתקו ולא ספרו בשבחה — רק מקנאה בארניה שתקו, אבל כלם ידעו, כי אין ערך לסוסה הנפלאה — סוסת אמרי־אלקיש.

ובשנה שבה אמרי־אלקיש ידעה הסוסה, כי יש לה עתה שני אדנים צעירים תחת האדון הזקן האחד — ותלד להם תאומים — שני סוסים בתבניתה ובצלמה; וכל מי שראה את הסוסים ההם — ויִנבא עליהם, כי יהיו בקרב הימים גאון הכפר ותפארת הסוסים.

אדמות מרוחים ושדות רבים ירשו בני אמרי־אלקיש מאביהם, אך יש אשר ארץ ומלואה לא תמצא גם לאיש אחד, ואף כי — לשני אחים נשואים.

אברהים וצלח־קרין נשאו להם נשים, ונהייתה שתיהן תגרניות. לאשת־אברהים קראו „צעקנית“, כי היא היתה מבעיתה את בעלה בצעקותיה. היא לא יכלה מעולם לדבר רכות, וגם בשעה שחפצה לדבר דברי חבה באזני בעלה,

הָיְתָה מַתְחִילָה בִּצְעָקָה וּנְעָרָה. — וּלְאֵשֶׁת צְלַח־עֶדִין קָרְאוּ „שַׁתְקָנִית". כִּי הִיא הָיְתָה מְצַעֶרֶת אֶת בַּעְלָהּ בִּשְׁתִיקָתָהּ, וְיֵשׁ אֲשֶׁר הִתְרַגְּזָה עָלָיו — וַתֵּשֶׁב לָהּ בְּחֶדְרָהּ וּפָנֶיהָ — אֶל הַכֹּתֶל, לֹא אָכְלָה וְלֹא שָׁתְתָה וְלֹא הִכִּירָה מִטּוֹב וְעַד רָע. וְדִבֶּר צְלַח־עֶדִין עַל לִבָּהּ דְּבָרִים טוֹבִים וְנִחוּמִים, אֲבָל הִיא לֹא עָנְתָה מְאוּמָה, רַק הִשְׁמִיעָה לִרְגָעִים אֲנָחוֹת הוֹדְרוֹת לֵב וַתִּשְׁתֹּק כְּאִלֶּמֶת.

וַתִּשְׂנֶאנָה שְׁתֵּי הַיְבָמוֹת אִשָּׁה אֶת רְעוּתָהּ. וַתֵּבְךְּ „שַׁתְקָנִית יוֹם יוֹם עַל בַּעְלָהּ,—וַתִּתְאוֹנֵן בְּאָזְנָיו בַּאֲנָחוֹת, בִּרְמָזִים, בַּחֲצָאֵי־דְבָרִים — כִּי לָקְחָה צַעֲקָנִית חֵלֶק יוֹתֵר גָּדוֹל בָּעֲדָיִים אֲשֶׁר נִשְׁאַר מֵאִמָּם; כִּי מְפַזֶּרֶת הִיא כֶּסֶף כָּאֵפֶר עַל קִשּׁוּטִים וּמַלְבּוּשִׁים יְקָרִים; כִּי אַבְרָהִים גּוֹנֵב וְלוֹקֵחַ לוֹ חֵלֶק יוֹתֵר גָּדוֹל בְּפִרְיֵ הַגַּנִּים וּבִתְבוּאוֹת הַשָּׂדֶה; וְכַדְּבָרִים הָאֵלֶּה צָעֲקָה גַּם צַעֲקָנִית יוֹם יוֹם בְּאָזְנֵי אַבְרָהִים, וּלְאַט לְאַט הַחֵלּוּ הָאַחִים לִשְׂטֹם אִישׁ אֶת אָחִיו.

וַיִּרְאוּ בְּנֵי אִמְרוּ־אַלְקִישׁ, כִּי לֹא יוּכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו—וַיַּחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם אֶת הָאַרְמוֹנוֹת וְאֶת הַכְּרָמִים, אֶת הַשָּׂדוֹת וְאֶת הַמִּקְנֶה;

וַיַּחְפְּרוּ בֵּינֵיהֶם תְּעָלָה עֲמֻקָּה וּרְחָבָה, וַיְמַלְּאוּהָ מַיִם, לְבַל יוּכַל אִישׁ לָבֹא אֶל תּוֹךְ חֵלֶק רֵעֵהוּ.

וְגַם אֶת שְׁנֵי הַסִּיָחִים חָלְקוּ בֵּינֵיהֶם. אַךְ בִּדְבַר הַסּוּסָה רָבוּ אִישׁ בְּאָחִיו: אִישׁ אִישׁ מֵהֶם חָפֵץ לִנְחֹל אֶת הַסּוּסָה הַיְקָרָה, אֲשֶׁר רָכַב עָלֶיהָ אֲבִיהֶם.

וַתִּירֶאנָה כָּל אַחַת מֵהַיְבָמוֹת, פֶּן תִּפֹּל הַסּוּסָה בְּחֵלֶק אוֹיַבְתָּהּ, וַתַּחְלֵטְנָה לִגְזֹר אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם.

— גַּם לִי גַּם לָךְ לֹא יִהְיֶה! — צָרְחָה צַעֲקָנִית בְּקוֹל.

וְשַׁתְקָנִית לֹא עָנְתָה מְאוּמָה, אַךְ הוֹצִיאָה מִן הַבַּיִת אֶקְדֹּחַ וַתִּתֵּן בְּיַד בַּעֲלָהּ: „יְרֵה!" לָחֲשָׁה לוֹ בַּאֲנָחָה; וְלֹא יָכֹל צְלַח־עָדִין לָשֵׂאת אֶת שְׁתִיקָתָהּ, וְלַמְרוֹת אֶת פִּיהָ, וַיּוֹר בַּסּוּסָה.

בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בִּימֵי חַיֶּיהָ נָפְלָה סוּסַת אִמְרוּ־אַלְקִישׁ אַרְצָה, וּבַפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה עוֹד הוֹצִיאָה קוֹל גְּנִיחָה וַתָּמֹת.

שָׁמְעוּ גָּרֵי הַכְּפָר אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאַחִים לְסוּסַת אֲבִיהֶם— וַיִּקְצְפוּ מְאֹד וַיִּשָּׁבְעוּ (הַצְּעִירִים — בְּחַרְבוֹתֵיהֶם, וְהַזְּקֵנִים — בִּזְקַן הַנָּבִיא) לִשְׁטֹם אֶת בְּנֵי אִמְרוּ אַלְקִישׁ וּלְבִלְתִּי דַּבֵּר עִמָּם לְשָׁלוֹם.

וַיִּפָּרְדוּ הָאַחִים אִישׁ מֵעַל אָחִיו. וַיַּרְחִיבוּ עוֹד יוֹתֵר אֶת הַתְּעָלָה בֵּינֵיהֶם, וַיְמַלְאוּהָ מַיִם וָרֶפֶשׁ.

אַךְ הַסְּיָחִים הָאַחִים לֹא יָדְעוּ אֶת מַשְׂטֵמַת אֲדוֹנֵיהֶם עַד מָה. הֵמָּה רַק רָאוּ אֶת אִמָּם נוֹפֶלֶת אַרְצָה, וְחָלָב אָדֹם שׁוֹפֵעַ מִמַּעַל לְצַלְעוֹתֶיהָ; וַיִּתְאוֹנְנוּ עָלֶיהָ, מַדּוּעַ הִיא שׁוֹפֶכֶת אֶת הֶחָלָב הַנִּפְלָא הַהוּא עַל הָאָרֶץ, וְאֵינֶנָּה קָמָה עַל רַגְלֶיהָ לְהֵינִיקָם...

אַחֲרֵי יָמִים מִסְפָּר הֵחֵלּוּ לִכְעֹס עָלֶיהָ, עַל אֲשֶׁר נֶעֶלְמָה מֵהֶם וְלֹא תָבֹא גַּם לְהֵרָאוֹת אֲלֵיהֶם. לְאַט לְאַט הִסְכִּינוּ אִישׁ אִישׁ מֵהֶם אֶל אֵבוּסוֹ, וְאַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם קָפְצוּ הָאַחִים הַסְּיָחִים אִישׁ אֶל אָחִיו מֵעַל לַתְּעָלָה, וַיִּשְׁתַּעַשְׁעוּ כָּל הַיּוֹם.

רָאוּ זֹאת הַנָּשִׁים הָרַגְזָנִיּוֹת, וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶן:

— הֲכִי עִוֵּר אַתָּה? סְמַרְטוּט! — צָעֲקָה צַעֲקָנִית עַל בַּעְלָהּ: — הַאִם לֹא תִרְאֶה סְיָח שֶׁל אָחִיךָ מְחַבֵּל אֶת כַּרְמִי וְרוֹמֵס עִשְׂבוֹת שְׂדוֹתַי וְאַתָּה מַחֲרִישׁ".

— נָבָל חֵרֵשׁ! — לָחֲשָׁה שַׁתְקָנִית כַּנָּחָשׁ בְּאָזְנֵי בַּעְלָהּ — סְיָחוֹ שֶׁל אָחִיו מְבַעֵר בְּשׁוֹשַׁנֵּי גַנִּי וְהוּא מַחֲרִישׁ!"

אָז יָצְאוּ הָאַחִים הַנִּפְרָדִים וַיִּבְנוּ אִישׁ אִישׁ גֶּדֶר גְּבֹהָה, וְלֹא יָכְלוּ עוֹד הַסְּיָחִים לִקְפֹּץ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ. וַיַּעַמְדוּ אִישׁ אִישׁ מֵהֶם בְּפִנַּת הָאֻרְוָה עַל אֵבוּסוֹ, וַיִּתְנַעְנְעוּ וַיֵּעָצְבוּ.

וְאוּלָם גַּם הָאַחִים בְּנֵי אִמְרוּ־אַלְקִישׁ הָיוּ בּוֹדְדִים, כִּי רָחֲקוּ מֵהֶם כָּל אַנְשֵׁי הַכְּפָר הַנֶּאֱמָנִים בִּשְׁבוּעָתָם. וַיֵּשֶׁב אַבְרָהִים כָּל הַיּוֹם בְּבֵיתוֹ, וַיִּשְׁמַע רַק אֶת צַעֲקוֹת אִשְׁתּוֹ וּתְלוּנוֹתֶיהָ; וַיֵּשֶׁב צְלַח־עָדִין כָּל הַיּוֹם בְּחֶדְרוֹ, וַיַּקְשֵׁב אֶת שְׁתִיקַת אִשְׁתּוֹ וְאַנְחוֹתֶיהָ הַמַּרְגִּיזוֹת.

כֹּה עָבְרוּ שְׁנָתַיִם וְקִנְאַת הָרַגְזָנִיּוֹת הָלְכָה וְגָדֵלָה, וְשִׂנְאַת הָאַחִים הָלְכָה וְגָבֵרָה.

וּפְעָמִים רַבּוֹת, בְּצֵאת אַבְרָהִים בָּרְחוֹב, וּבִרְאוֹתוֹ אַחִים וַאֲחָיוֹת מְשִׂיחִים בַּחוּץ וּמִתְחַבְּקִים בְּאַהֲבָה – נֶאֱנַח וְשָׁב אֶל גַּנּוֹ וַיֵּשֶׁב תַּחַת אֶחָד הָעֵצִים הָעוֹמֵד בָּדָד בַּפִּנָּה וְהִשְׁתַּקַּע בְּהִגָּיוֹן נוֹרָא.

וּבְצֵאת צְלַח־עָדִין בָּרְחוֹב, וְשָׁמַע בְּאֶחָד הַבָּתִּים קוֹל אַחִים וַאֲחָיוֹת צוֹחֲקִים וּמְזַמְּרִים – יִסְתַּתֵּר בְּגַנּוֹ מֵעֵינֵי אִשְׁתּוֹ, וְטִפֵּס עַל עֵץ גָּבֹהַּ וְהִבִּיט מִשָּׁם עַל אָחִיו הַיּוֹשֵׁב בְּגַנּוֹ תַּחַת הָעֵץ הַבּוֹדֵד.

אַךְ נֶחָמָה אַחַת מָצְאוּ הָאַחִים הַנִּפְרָדִים — בִּסְיָחֵיהֶם הַנֶּחְמָדִים, אֲשֶׁר גָּדְלוּ וַיִּהְיוּ כְּבָר לְסוּסִים נֶחְמָדִים. וּבָא אִישׁ אִישׁ אֶל תּוֹךְ אֻרְוָתוֹ, וּמָצָא שָׁם אֶת סוּסוֹ בּוֹדֵד וְעָגוּם כָּמֹהוּ — וְחִבֵּק אֶת צַוָּארָיו בְּחֶמְלָה וּבְאַהֲבָה, וְסִלְסֵל בְּרַעֲמָתוֹ הָרַכָּה; וְהִטָּה אָז הַסּוּס אֶת פָּנָיו אֶל אֲדֹנָיו, וְהִבִּיט אֶל תּוֹךְ עֵינָיו בְּאַהֲבָה וּבְחֶמְלָה.

כָּכָה יַעֲשֶׂה גַּם אַבְרָהִים גַּם צְלַח־עָדִין יוֹם יוֹם, וְשָׁבוּ אַחֲרֵי כֵן אֶל בָּתֵּיהֶם — זֶה לִשְׁמֹעַ צַעֲקוֹת אִשְׁתּוֹ, וְזֶה — לִסְפֹּר אֶת אַנְחוֹת הַשַּׁתְקָנִית שֶׁלּוֹ.

כְּאַחַד הַיָּמִים כָּבְדָה הַבְּדִידוּת עַל אַבְרָהִים, וַיַּחֲבֹשׁ אֶת סוּסוֹ הָאָהוּב וַיִּרְכַּב עָלָיו וַיָּשֶׂם פָּנָיו אֶל הַשָּׂדֶה.

וּבָעֵת הַהִיא טִפֵּס צְלַח־עָדִין עַל עֵצוֹ וַיַּבֵּט הַגַּנָּה, וְלֹא מָצָא שָׁם אֶת אָחִיו תַּחַת הָעֵץ הַבּוֹדֵד — וַיֶּעְגַּם מְאֹד, וְלֹא מָצָא לוֹ מָקוֹם אוֹ מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְהָסִיחַ בּוֹ אֶת דַּעְתּוֹ.

וּלְמַעַן הָפֵג עַגְמִימוּתוֹ — חָבַשׁ גַּם הוּא אֶת סוּסוֹ וַיָּטָשׁ אֶל הַשָּׂדֶה.

פִּתְאֹם זָקַף סוּס אַבְרָהִים אֶת אָזְנָיו, וַיַּעְצֹר בִּמְרוּצָתוֹ;

הוּא שָׁמַע מֵרָחוֹק קוֹל נַחֲרַת סוּס, וַיַּכֵּר בּוֹ אֶת אָחִיו, אֲשֶׁר נִפְרַד מֵאִתּוֹ בַּעַל כָּרְחוֹ זֶה זְמַן רָב.

הַסּוּסִים הָאַחִים נָעוּ שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים חֲלִיפוֹת, וְהֶהָרִים עָנוּ לָהֶם בְּהֵד עַד מְהֵרָה — וְלֹא שָׁלְטָה עוֹד בָּהֶם יַד בַּעֲלֵיהֶם, וַיִּשְׁתַּטְּפוּ שְׁנֵיהֶם אִישׁ לִקְרַאת רֵעֵהוּ עַל הֶהָרִים וְעַל הַבְּקָעוֹת, עַל שְׂדוֹת תְּבוּאָה וּכְרָמִים. הַסּוּסִים רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו, וַיִּצְהֲלוּ בִּתְרוּעָה... וּכְרֶגַע דָּאוּ ¹) אִישׁ אֶל אָחִיו וַיָּשִׂימוּ אִישׁ אֶת צַוָּארוֹ עַל צַוַּאר אָחִיו. וְקוֹל צַהֲלָתָם מָלֵא אֶת רַחֲבֵי הַכִּכָּר. שָׁמְעוּ הַנְּחָשִׁים וַיִּתְחַבְּאוּ בִּמְאוּרָתָם וּשְׁנֵי חֲגָבִים אֲשֶׁר רָבְצוּ אָז עַל פֶּרַח אֶחָד, עָצְרוּ בִּשְׁרִיקָתָם וְלֹא נוֹעֲזוּ לִפְתֹּחַ פֶּה.

וּבָרֶגַע הַהוּא הָיוּ פְּנֵי הָרוֹכְבִים אִישׁ מוּל אָחִיו נֶגֶד רְצוֹנָם.

וַיִּתְבּוֹשְׁשׁוּ הָאַחִים מְאֹד, וַיּוֹרִידוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם, וְלֹא מָצְאוּ עֹז בִּלְבָבָם לְהַבִּיט אִישׁ אֶל אָחִיו. —

„רְאֵה זֶה — סוּסִים אִלְּמִים!—חָשְׁבוּ הַנֶּעֱלָבִים בִּלְבָבָם: סוּסִים, וְלֹא — אָדָם! וְעַד כַּמָּה עַזָּה בְּלִבָּם אַהֲבַת אַחִים.“

---

¹) עָפוּ, רָצוּ בִּמְהֵרָה.

כָּכָה עָמְדוּ נִפְעָמִים רְגָעִים אֲחָדִים, אַךְ הִישׁ קָפְצוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד מֵעַל הַסּוּסִים הַחֲבוּקִים וַיִּפְּלוּ אִישׁ עַל צַוְּארֵי אָחִיו, וַיָּרִימוּ קוֹל בֶּכִי. —

„סְלַח נָא, אָחִי! — הִתְחַנֵּן הָאֶחָד — לֹא אֲנִי... הַצַּעֲקָנִית שֶׁלִּי!"

„אָנָּא כַּפֶּר נָא! — הִתְנַצֵּל הַשֵּׁנִי — לֹא כִּי הָאָשָׁם... בַּשַּׁתְקָנִית שֶׁלִּי...."

„מָחוּל לָךְ... מָחוּל לָךְ"... עָנוּ גַּם שְׁנֵיהֶם — אֲבָל מַה נַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא תוֹסִפְנָה הָרַגְזָנִיּוֹת הָאֵלֶּה לְשַׁלַּח מְדָנִים בֵּינֵינוּ?" —

—הֲיָכוֹל אַתָּה לִשְׁמֹעַ צַעֲקַת אִשָּׁה? — שָׁאַל אַבְרָהִים.

—צְעָקָה אֲנִי יָכוֹל לִשְׁמֹעַ—עָנָה צְלַח־עָדִין, — אַךְ שְׁתִיקַת אִשָּׁה תַּרְגִּיזֵנִי מִמְּנוּחָתִי.

—וַאֲנִי שְׁתִיקַת אִשָּׁה יָכֹלְתִּי לִשְׁמֹעַ,—עָנָה אַבְרָהִים,— אַךְ צַעֲקוֹתֶיהָ לֹא אוּכַל לִסְבֹּל.

—אִם כֵּן אֵפוֹא—בֹּא אַתָּה אֶל בֵּיתִי וְלִמַּדְתָּ אֶת אִשְׁתִּי לִשְׁתֹּק, וַאֲנִי אָבֹא אֶל בֵּיתְךָ וְלִמַּדְתִּי אֶת אִשְׁתְּךָ לִצְעֹק; וְאָז נוּכַל לִחְיוֹת עִמָּהֶן וְלֹא תַרְגֵּזְנָה אוֹתָנוּ עוֹד.

וַיָּשׁוּבוּ הָאַחִים שְׂמֵחִים וַחֲבוּקִים אֶל הַכְּפָר, וַיָּשִׂימוּ אִישׁ

אִישׁ אֶת פָּנָיו אֶל בֵּית אָחִיו; וְעוֹד בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לָמְדָה הַשַּׁתְקָנִית לִצְעֹק, עַד כִּי הָלַךְ קוֹלָהּ עַל מֶרְחַב הַכְּפָר; וְהַצַּעֲקָנִית כְּמוֹ נִשְׁתַּתְּקָה פִּתְאֹם, וַתִּירָא לִפְתֹּחַ פֶּה.

וּמֵאָז וָהָלְאָה הָיוּ הָאַחִים בְּשַׁלְוָה וְרֵעוּת, וַיִּסְתְּמוּ אֶת הַתְּעָלָה, וַיִּפְרְצוּ אֶת הַגְּדֵרִים אֲשֶׁר בָּנוּ בֵּינֵיהֶם וְהָאַחִים — הַסּוּסִים הֵחֵלּוּ לֶאֱכֹל מֵאֵבוּס אֶחָד.

№
188

פרחים

חֶסֶד וֶאֱמֶת.

אַגָּדָה עֲרָבִית.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ'.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

חֶסֶד וֶאֱמֶת.

(אַגָּדָה עֲרָבִית).

בְּאַחַד הַכְּפָרִים, אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ עֲרָב, הָיָה שׁוֹפֵט אֶחָד וּשְׁמוֹ אִמְרוּ.

וַיְהִי הַשּׁוֹפֵט הַהוּא אוֹהֵב אֱמֶת וּמְחוֹנֵן עֲנִיִּים. וַיֶּאֱהָבֻהוּ וַיְכַבְּדֻהוּ כָּל יוֹדְעֵי שְׁמוֹ, גַּם בִּכְפַר מוֹלַדְתּוֹ וְגַם בְּכָל הֶעָרִים וְהַכְּפָרִים, אֲשֶׁר מִסָּבִיב. וְהָיָה כָּל דְּבַר מִשְׁפָּט וּמְרִיבָה, אֲשֶׁר נָפַל בֵּין אַנְשֵׁי הֶעָרִים וְהַכְּפָרִים הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים – וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: „לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל בֵּית אִמְרוּ, וְכַאֲשֶׁר יִשְׁפֹּט בֵּינֵינוּ כֵּן יָקוּם.“

וְסָרוּ הַנִּשְׁפָּטִים אֶל בֵּית אִמְרוּ – זוֹעֲפִים וְשׁוֹטְמִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ – וְיָצְאוּ מֵאֵת פָּנָיו שְׂמֵחִים וּרְצוּיִם אִישׁ לְרֵעֵהוּ; כִּי הֶאֱמִינוּ בְּדִבְרֵי הַשּׁוֹפֵט, כְּמוֹ בְּאִמְרוֹת נְבִיא אֱלֹהִים: אֵת אֲשֶׁר יַצְדִּיק אִמְרוּ, צַדִּיק הוּא גַּם בַּשָּׁמַיִם – אָמְרוּ הַנִּשְׁפָּטִים, וַיִּמָּלְאוּ בְשִׂמְחָה אַחֲרֵי דְּבַר מִשְׁפָּטוֹ.

וּלְאִמְרוּ שְׁנֵי בָנִים: שֵׁם הָאֶחָד – אַבּוּ חָמוּל וְשֵׁם הַשֵּׁנִי – אַבּוּ־קְשׁוּט; וְאִמְרוּ הָיָה אִישׁ עָנִי, וּבְמוֹתוֹ לֹא הִשְׁאִיר לְבָנָיו נַחֲלָה רַבָּה, בִּלְתִּי אִם בַּיִת וְחֶלְקַת שָׂדֶה קְטַנָּה.

אַךְ נַחֲלָה גְּדוֹלָה מִזּוּ הִנְחִיל אִמְרוּ אֶת בָּנָיו עוֹד בִּימֵי חַיָּיו: אַבּוּ־חָמוּל נָחַל מֵאָבִיו אֶת אַהֲבָתוֹ וְחֶמְלָתוֹ לָעֲנִיִּים וּלְכָל אֻמְלָל וְאוֹבֵד, וְאַבּוּ־קְשׁוּט יָרַשׁ מֵאָבִיו אֶת אַהֲבָתוֹ הָרַבָּה לָאֱמֶת.

וְלֹא רָצוּ הָאַחִים לְהִפָּרֵד אִישׁ מֵעַל רֵעֵהוּ וְלַעֲזֹב בֵּית אָבוֹת – וַיֵּשְׁבוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד, וַיַּעַבְדוּ בְּזֵעַת אַפַּיִם וּבַחֲרִיצוּת יָדַיִם אֶת חֶלְקַת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה לָהֶם מֵאֲבִיהֶם.

וַיִּהְיוּ שְׁנֵי הָאַחִים לְשׁוֹפְטִים תַּחַת אֲבִיהֶם, וַיְחַלְקוּ בֵּינֵיהֶם אֶת עֲבוֹדַת הַמִּשְׁפָּט בַּבַּיִת וַעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה בַּשָּׂדֶה חֵלֶק כְּחֵלֶק: אִם יָשַׁב הַיּוֹם אַבּוּ־קְשׁוּט עַל כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט– וְעָבַד אַבּוּ־חָמוּל בַּיּוֹם הַהוּא בַּשָּׂדֶה אֶת חֶלְקוֹ וְחֵלֶק אָחִיו; וּלְיוֹם הַמָּחֳרָת יָשַׁב אַבּוּ־חָמוּל עַל כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט, וְאַבּוּ־קְשׁוּט עָבַד בַּשָּׂדֶה.

וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ לִפְנֵי אַבּוּ־חָמוּל עָנִי וְעָשִׁיר בְּמִשְׁפָּטִם, יֹאמַר בִּלְבָבוֹ: „זֶה – עָנִי, רָעֵב וְצָמֵא, עֵירוֹם וְיָחֵף וְכָל מִשְׁאֲלוֹת לְבָבוֹ – לִמְצֹא לֶחֶם לָשֹׂבַע; וְהַלָּז – עָשִׁיר, בֶּטֶן רְחָבָה, לָבוּשׁ מֶשִׁי, וְרוֹדֵף תַּעֲנוּגִים וּמוֹתָרוֹת, וְיוֹתֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ, יוֹתֵר לֹא יֵדַע שָׂבְעָה – הֲיוּכַל הֱיוֹת, שֶׁזֶּה הֶעָנִי הָאֻמְלָל יְהִי הַחַיָּב, וְהַלָּז יְהִי זַכָּי? וְאִם גַּם אוּלַי לָקַח הֶעָנִי מִן הֶעָשִׁיר הַזֶּה מִסְפַּר פְּרָטוֹת שֶׁלֹּא כְדִין, הֵן לֹא יִדַּל הֶעָשִׁיר, אִם יֶחְסְרוּ מֵאוֹצְרוֹתָיו מִסְפַּר פְּרָטוֹת, וְהֶעָנִי יִקְנֶה לוֹ בָּהֶן לֶחֶם לְבֵיתוֹ". – וַיְחַיֵּב אֶת הֶעָשִׁיר, וַיְזַכֶּה אֶת הֶעָנִי. –

וְאַבּוּ־קָשׁוֹט הָיָה אוֹהֵב אֱמֶת; וְכִי יָבֹאוּ לְפָנָיו עָנִי וְעָשִׁיר לַדִּין, וּבִקֵּשׁ וְחָקַר לִמְצֹא אֶת הַדִּין לַאֲמִתּוֹ; וְהָיָה אִם רָאָה כִּי הֶעָנִי חַיָּב כֶּסֶף לְעָשִׁיר – לֹא נָשָׂא גַם אֶת פְּנֵי עָנְיוֹ וּמָכַר אֹתוֹ לְעֶבֶד, וְיֵשׁ גַּם אֲשֶׁר מָכַר אֶת בָּנָיו לַעֲבָדִים וַיְשַׁלֵּם בִּמְחִירָם אֶת הַחוֹב לֶעָשִׁיר.

וַיִּהְיוּ הָעֲנִיִּים מְחַכִּים תָּמִיד לְיָמִים אֲשֶׁר יָשַׁב אַבּוּ־חָמוּל לַמִּשְׁפָּט.

וַיִּהְיוּ הַצַּדִּיקִים בְּרִיבָם – מְחַכִּים תָּמִיד לְיָמִים אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט בָּם אַבּוּ־קָשׁוֹט.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ עָנִי וְעָשִׁיר לִפְנֵי אַבּוּ־קְשׁוֹט. וַיַּחְקֹר אַבּוּ־קְשׁוֹט אֶת הָעֵדִים וַיִּמְצָא, כִּי אָמְנָם לָקַח הֶעָנִי כֶּסֶף מֵאֵת הֶעָשִׁיר, וְעַתָּה יְכַחֵשׁ בּוֹ. וַיִּקַּח אַבּוּ־קְשׁוֹט אֶת הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֲשֶׁר לֶעָנִי וַיִּמְכְּרֵם וַיְשַׁלֵּם לֶעָשִׁיר אֶת נִשְׁיוֹ. —

וַיִּתְחַמֵּץ לֵב הֶעָנִי בְּקִרְבּוֹ, וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת בָּא וַיִּתְאוֹנֵן בְּאָזְנֵי הַשּׁוֹפֵט אַבּוּ־חָמוּל לֵאמֹר; „לָקַח אַבּוּ־קְשׁוֹט אֶת מִשְׁכָּבִי מִתַּחְתַּי, וַיִּמְכְּרֵנוּ וַיִּתְּנֵהוּ לֶעָשִׁיר, אֲשֶׁר נָשָׁה בִּי כֶּסֶף בְּלֹא מִשְׁפָּט.“ —

וַיַּחְמֹל אַבּוּ־חָמוּל עַל הֶעָנִי וַיְזַמֵּן אֶת אָחִיו לְדִין. —

וְאַבּוּ־קְשׁוֹט לֹא אֵחַר לָבֹא, וַיִּטְעַן כִּי הַצְּדָקָה הָיְתָה עִם הֶעָשִׁיר וּבְדִין מָכַר אֶת הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת.

וְהֶעָנִי בָּכָה וַיֹּאמַר: „הֲלֹא כַּר אַחַד וּכְסָת אַחַת הָיְתָה לִּי! עַתָּה עָלַי לִשְׁכַּב עַל הַקַּרְקַע כְּכֶלֶב עֲלֵי חוּצוֹת!“

וַיֹּאמֶר אַבּוּ־חָמוּל בִּלְבָבוֹ: אִם צָדַק הֶעָשִׁיר בְּמִשְׁפָּטוֹ וְאִם לֹא — אֱלֹהִים יוֹדֵעַ, אֲבָל בְּזֹאת אֵין כָּל סָפֵק, כִּי לֶעָנִי אֵין כַּר וּכְסָת, וּלְאָחִי עוֹד יֵשׁ כָּרִים וּכְסָתוֹת רַבִּים, וְלֹא

יִשְׁכַּב עַל הַקַּרְקַע; אִם גַּם יֶחְסַר לוֹ אֶחָד מֵהֶם" — וַיּוֹצֵא מִשְׁפָּט, כִּי יִתֵּן אַבּוּ־קְשׁוֹט אֶחָד מִכָּרָיו וְאַחַת מִכְּסוּתוֹתָיו לֶעָנִי. —

וְלֹא הִמְרָה אַבּוּ־קְשׁוֹט אֶת פִּי אָחִיו, הַשּׁוֹפֵט בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּתֵּן כַּר וּכְסֶת לֶעָנִי.

בַּיּוֹם הַמָּחֳרָת – בָּא אִישׁ עָשִׁיר לִפְנֵי אַבּוּ־קְשׁוֹט, וַיִּתְאוֹנֵן עַל אַבּוּ־חָמוּל אָחִיו. כִּי הוֹצִיא מִיָּדוֹ כֶסֶף בְּמִשְׁפָּטוֹ עִם אֶחָד הַסַּנְדְּלָרִים. הוּא הִתְנָה עִמּוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ נַעֲלַיִם בִּתְנָי, שֶׁאִם יַעֲשֶׂה אוֹתָן קְטַנִּים אוֹ גְּדוֹלִים מִן הַמִּדָּה אֲפִילוּ בְּמַשֶּׁהוּ יַמְעִיט אֶת שְׂכָרוֹ. עַתָּה הַנַּעַל הַיְמָנִית לוֹחֶצֶת אֶת בֹּהֶן רַגְלוֹ, וְהַנַּעַל הַשְּׂמָאלִית רְחָבָה מְעַט מִן הַמִּדָּה, וְעַל כֵּן הִמְעִיט אֶת שְׂכָרוֹ. אֲבָל אַבּוּ־חָמוּל הֵשִׁיב לוֹ לַסַּנְדְּלָר אֶת הַנַּעֲלַיִם, וְעוֹד הוֹצִיא מִן הֶעָשִׁיר כֶּסֶף שְׂכַר בַּטָּלָה לַסַּנְדְּלָר. —

אַבּוּ־קְשׁוֹט דָּרַשׁ וְחָקַר וַיִּמְצָא, כִּי אָמְנָם צָדַק הֶעָשִׁיר בְּמִשְׁפָּטוֹ. הוּא הִתְנָה תְּנָי וְהַסַּנְדְּלָר הִסְכִּים. „הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים! — גָּזַר אַבּוּ־קְשׁוֹט, — אַף כִּי אָחִי הוּא, אֲבָל בַּפַּעַם הַזֹּאת אֵינֶנּוּ הַצַּדִּיק בְּמִשְׁפָּטוֹ!"

וַיּוֹצֵא מִשְׁפָּט כִּי יִתֵּן אֲבוּ־חָמוּל אֶת נְעָלָיו מֵעַל רַגְלָיו – לֶעָשִׁיר, וְגַם יָשִׁיב לוֹ אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר הוֹצִיא מִיָּדוֹ. אֲבוּ־חָמוּל קִיֵּם אֶת דִּבְרֵי שׁוֹפֵט הַיּוֹם. –

עַד מְהֵרָה שָׁמְעוּ כָּל הָעֲנִיִּים וְכָל הָעֲשִׁירִים, אֲשֶׁר הָיָה לָהֶם מִשְׁפָּט אֵצֶל שְׁנֵי הָאַחִים, וַיָּבֹאוּ הָעֲשִׁירִים לִפְנֵי אֲבוּ קְשׁוּט לְהִתְלוֹנֵן עַל אֲבוּ חָמוּל, וְהָעֲנִיִּים בָּאוּ לִפְנֵי אֲבוּ חָמוּל לְהִתְלוֹנֵן עַל אֲבוּ קְשׁוּט. וַיְזַכֶּה אֲבוּ חָמוּל אֶת הָעֲנִיִּים, וַאֲבוּ קְשׁוּט אֶת הָעֲשִׁירִים.

וַיַּעַבְדוּ שְׁנֵי הָאַחִים בְּזֵעַת אַפַּיִם וּבַחֲרִיצוּת יָדַיִם גַּם אֶת אַדְמָתָם גַּם אֶת אַדְמַת זָרִים, לְמַעַן יִמְצְאוּ כֶסֶף לְשַׁלֵּם אֶת נִשְׁיָם, אֲשֶׁר נָשׁוּ בָּהֶם הָעֲשִׁירִים וְהָעֲנִיִּים, וְכַאֲשֶׁר לֹא מָצְאָה יָדָם לְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל – אָמַר אֲבוּ קְשׁוּט לַאֲבוּ חָמוּל: שְׁמַע נָא, אָחִי, אֶת עֲצָתִי: נִמְכֹּר אֶת חֶלְקַת שָׂדֵנוּ, וְשִׁלַּמְנוּ אֶת חוֹבוֹתֵינוּ לַנּוֹשִׁים בָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ נִמְצָא לָנוּ עֲבוֹדָה בִּשְׂדוֹת אִכָּרֵי כְּפָרֵנוּ הַטּוֹבִים, וְנִחְיֶה בַּעֲמַל כַּפֵּינוּ!"

– טוֹבִים דְּבָרֶיךָ – עָנָהוּ אֲבוּ־חָמוּל, – בְּיוֹם שִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט אֶעֱבֹד אָנֹכִי בַּעֲדִי וּבַעַדְךָ, וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּעֲבֹד אַתָּה וַאֲנִי אֶשְׁפֹּט.

וַיִּמְכְּרוּ הָאַחִים אֶת נַחֲלָתָם וַיְשַׁלְּמוּ בִּמְחִירָהּ אֶת נְשֵׁיהֶם, וַיִּמְצְאוּ לָהֶם יוֹם יוֹם עֲבוֹדָה בְּשָׂדוֹת זָרִים וַיִּהְיוּ שְׂמֵחִים וּשְׂבֵעִים בַּעֲמָלָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וְלֹא מָצָא אַבּוּ חָמוּל עֲבוֹדָה בַּיּוֹם וַיִּשָּׂכֵר לִשְׁמֹר בַּכֶּרֶם בַּלַּיְלָה; וַיְהִי עֵר בַּכֶּרֶם עַל מִשְׁמַרְתּוֹ. וַיְהִי בַּלַּיְלָה וַיִּשְׁמַע קוֹל מְדַבְּרִים בַּחֲשָׁאי בְּכֶרֶם הַשָּׁכֵן לֵאמֹר: „וּמַה עָנִיתָ לַנּוֹשֶׁה אֲשֶׁר נָשָׁה בְּךָ?"

„הֶעֱוֵיתִי פָּנַי, — עָנָה הַשֵּׁנִי, — וְכִחַשְׁתִּי בּוֹ; וְעֵדִים לֹא הָיוּ לוֹ; וְעוֹד יְתֵרָה עָשִׂיתִי: תָּבַעְתִּי מִמֶּנּוּ שְׂכַר עֲבוֹדָה לְשִׁבְעָה יָמִים, שֶׁלֹּא עָבַדְתִּי אֶצְלוֹ מֵעוֹלָם. הַנּוֹשֶׁה כָּעַס וַיַּחֲרֹק שֵׁן, אֲבָל אֲנִי הֶעֱמַדְתִּי פָּנַי כְּעָשׁוּק וּבָכִיתִי; וְאַבּוּ חָמוּל רָאָה אֶת דִּמְעוֹתַי וַיַּצְדִּיקֵנִי. לֹא, אָחִי! כָּל יְמֵי שְׁפֹט אַבּוּ חָמוּל בִּכְפָרֵנוּ, אֵין כָּל צֹרֶךְ לֶעָנִי לַעֲמֹל וְלַעֲבֹד עֲבוֹדַת פָּרֶךְ. אִם רָעֵב אַתָּה, צֵא וְנָשִׁיתָ כֶסֶף בֶּעָשִׁיר, וּבָאתָ לִפְנֵי אַבּוּ חָמוּל, וְנִשְׁבַּעְתָּ לַשֶּׁקֶר וְנֶאֱנַחְתָּ וּבָכִיתָ, וְאָז הֱיֵה בָטוּחַ כִּי יַאֲמִין לְךָ וְיוֹצִיא לְךָ כֶּסֶף."

כִּשְׁמֹעַ אַבּוּ חָמוּל אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּעָצֵב אֶל לִבּוֹ וַיֹּאמַר: „אֲנִי הֶאֱמַנְתִּי, כִּי כָּל הָעֲנִיִּים הֵם רַק עֲלוּבִים

וַעֲשׁוּקִים—וְהִנֵּה גַּם הֵם עוֹשְׁקִים וְנִשְׁבָּעִים לַשָּׁקֶר! מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא בְּשֶׁלִּי נֶהֶפְכוּ הָעֲשׁוּקִים הָאֵלֶּה לְעוֹשְׁקִים וְלַעֲצֵלִים— שׂוֹנְאֵי עֲבוֹדָה, בְּדַעְתָּם מֵרֹאשׁ, כִּי בִּדְמָעוֹת שָׁוְא וְתַחֲנוּנֵי שֶׁקֶר, יְעַוְּרוּ אֶת עֵינַי וְאוֹצִיא כֶסֶף לְמַעֲנָם שֶׁלֹּא־בְמִשְׁפָּט! עַתָּה אֶרְאֶה, כִּי שָׁגִיתִי, הֶחֱלִיט אֲבוּ־הָמוּל, הַמִּשְׁפָּט וְהָאֱמֶת – לֵאלֹהִים הוּא. מֵעַתָּה אֲזַכֶּה אֶת הַזַּכַּי וַאֲחַיֵּב אֶת הַחַיָּב!"

וְלָאוֹר בֹּקֶר קָם וַיֵּלֶךְ אֶל אָחִיו וַיְסַפֵּר לוֹ אֶת הַדָּבָר.—

כִּשְׁמֹעַ אֲבוּ־קְשׁוּט אֶת דִּבְרֵי אָחִיו קָם וַיֹּאמַר: "עַתָּה שְׁמַע, אָחִי, אֵת אֲשֶׁר קָרַנִי אֶתְמוֹל גַּם אָנִי: אֲנִי יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַמִּשְׁפָּט, וְהִנֵּה לְפָנַי שְׁנֵי נִשְׁפָּטִים וּמִשְׁפָּטָם – נִפְלָא: רְאוּבֵן הַסַּבָּל וּשְׁכֵנוֹ בִּנְיָמִין הַחַיָּט – הָלְכוּ שְׁנֵיהֶם בַּדֶּרֶךְ וַיִּתְעוּ. מִיַּלְקוּט רְאוּבֵן כָּלָה הַלֶּחֶם עוֹד מֵאֶתְמוֹל, וּלְבִנְיָמִין הָיָה עוֹד לֶחֶם רַב; וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הֵחֵל הָרָעָב לְהָצִיק לִרְאוּבֵן, וַיֹּאמֶר אֶל בִּנְיָמִין: הֵא לְךָ כָּל כַּסְפִּי, אֲשֶׁר אִתִּי, וְתֵן לִי פְּרֻסַּת לֶחֶם!" "אֵין חֵפֶץ לִי בְּכַסְפְּךָ – עָנָהוּ בִּנְיָמִין וְלֶחֶם לֹא אֶתֵּן לָךְ".— "הֵא לְךָ גַּם אֶת בְּגָדַי וְאֶת כֻּתָּנְתִּי לְעוֹרִי".— "גַּם בִּבְגָדֶיךָ אֵין לִי חֵפֶץ." "קְנֵנִי אֵפוֹא לְעֶבֶד" –

„אין לי חפץ בעבודתך", עונה החיט האכזר, בלתי אם בלשונך. הזכור תזכור, ראובן, כאשר עלבת אותי, ודברת כי סרה לפני קהל ועדה ואני מה נכלמתי אז! עתה בא ואכרות לשונך מתוך פיך, ואתן לך את ילקוטי ואכלת כאות נפשך."

ולא חפץ האמלל לתת את לשונו להכרת, אך הרעב הציק לו מאד, וישבע לרעהו שבועת אמן, כי בבאם הביתה יתן לו לכרת את לשונו. ויתן לו החיט לחם ויכלכלהו בכל הדרך. בשלשה הימים האחרונים לא אכל בנימין מאום, כי לא מצא עוד הלחם המעט לשניהם. אתמול שבו העירה, ויבא החיט ושכנו לפני. האכזר הקז נשה ברעהו את לשונו, אשר קנה מאתו במשפט.

– עוד יום אחד, טוען החיט, – עוד יום אחד לו ארכה הדרך, כי אז מתי אני ברעב, והוא היה שב הביתה עלז ושבע.

אז ראיתי – גמר אבו קשוט את ספורו, – כי אמנם המשפט עם האכזר הלז, אבל לא במשפט לבד יבנה העולם, וגם לבבי יכני על אשר עד כה לא חמלתי על העניים

וְהַנֶּעֱלָבִים. הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים. אֲבָל גַּם אֱלֹהִים מִתְנַהֵג עִם בְּרִיּוֹתָיו בְּחֶסֶד!"

"שְׁמַע נָא, אָחִי, אָמַר אַבּוּ קָשׁוֹט, אַחֲרֵי מַחֲשָׁבָה קְצָרָה, רָאֹה אֶרְאֶה, כִּי לֹא לָנוּ לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם. אָנֹכִי לֹא אֵדַע חֶסֶד וְאַתָּה לֹא תֵדַע מִשְׁפָּט. בֹּא וְנַכְרִיז בֵּין גָּרֵי הַכְּפָר, כִּי יִבְחֲרוּ לָהֶם שׁוֹפֵט מִבֵּינֵיהֶם, אֲשֶׁר יִשְׁפֹּט אֶת הָעָם בְּחֶסֶד וּבְמִשְׁפָּט גַּם יָחַד." —

וַיִּשְׁמַע אַבּוּ חָמוּל בְּקוֹל אָחִיו. וַיַּכְרִיזוּ עוֹד בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַהוּא עַל הַדָּבָר. וַיִּהְיוּ הָאַחִים עוֹבְדִים עֲנִיִּים, אַךְ שְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם, וְרַק הָעֲנִיִּים וְהָעֲשִׁירִים לֹא הָיוּ שְׂמֵחִים וַיִּתְגַּעְגְּעוּ לַיָּמִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אַבּוּ חָמוּל וְאַבּוּ קָשׁוֹט אֶת הָעָם. —

№
189

פרחים

סֵ נָ ה.

שִׂיחָה.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקו, תרס"ז.

250
נומרים

סְנֶה.

(שִׂיחָה).

מִבֵּין רִכְסֵי הַרְרֵי־הָאֶלֶף [1] הִגִּיחַ נַחַל קָטָן, פֹּחֵז וְשׁוֹבֵב; הוֹלֵךְ וּמִתְפַּתֵּל בִּדְרָכִים עֲקַלְקַלּוֹת; עוֹזֵב בְּכַוָּנָה אֶת הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְקוֹפֵץ וְיוֹרֵד מִצּוּק אֶל צוּק וּמֵאֶבֶן אֶל אָבֶן.

וּבְצֵאתוֹ אֶל מֶרְחַב הַכִּכָּר, וַיַּבֵּט מֵאַחֲרָיו אֶל הֶהָרִים הַגְּבֹהִים הַדּוֹחֲקִים אֶת עָבֵי הַשָּׁמַיִם – וַיִּבָּהֵל מְאֹד. וּמְפַחֵד פִּתְאֹם הִתְכַּוֵּץ וַיְקַמֵּט אֶת פָּנָיו – וַיָּנָס הָלְאָה בְּכָל כֹּחוֹ.

הוּא עָבַר עַל פְּנֵי הָרִים וִיעָרוֹת, שָׂדוֹת וּכְרָמִים, הוֹפֵךְ וּמִתְפַּתֵּל יָמִין וּשְׂמֹאל, וְלֹא יָעֹז גַּם לְהַבִּיט מֵאַחֲרָיו:

---

[1] הָרִים גְּבֹהִים הַמִּתְנַשְּׂאִים עַל גְּבוּל צָרְפַת.

„בְּרַח דוֹדִי!" הוּא מְזָרֵז אֶת נַפְשׁוֹ, „בְּרַח מִפְּנֵי הָעֲנָקִים הַלָּלוּ! יָרֵא אֲנִי גַּם לַחְשֹׁב עַל אֹדוֹתֵיהֶם".

וְאַךְ אַחֲרֵי נוּסוֹ כְּיוֹם תָּמִים, וַיָּבֹא אֶל אַדְמַת מִישׁוֹר – אָז הֵחֵל לַעֲצֹר מְעַט בִּמְרוּצָתוֹ וַיֵּלֶךְ לְאִטּוֹ וַיַּעֲבֹר עַל פְּנֵי כְּפָר אֶחָד, וַיֵּצְאוּ יַלְדֵי הַכְּפָר לִקְרָאתוֹ וַיִּמְחֲאוּ כָף וַיְרַקְּדוּ וַיִּקְרְאוּ: „בָּרוּךְ בֹּאֲךָ, סֶנָה!"

„הִנֵּה כִּי כֵן, – חָשַׁב הַנַּחַל, וַיָּסֶב מְעַט אֶת דַּרְכּוֹ לְקָרֵב אֶל הַיְלָדִים, – „סֶנָה–שְׁמִי, וְאָנֹכִי גַּם לֹא יָדַעְתִּי כִּי יֵשׁ לִי שֵׁם בָּאָרֶץ!"

אַךְ בִּרְאוֹתוֹ מֵרָחוֹק זִקְנֵי הַכְּפָר הוֹלְכִים וּקְרֵבִים אֵלָיו, הֵסֵב פָּנָיו מִן הַיְלָדִים וַיֵּלֶךְ לְדַרְכּוֹ.

– לֹא נָאֶה לְסֶנָה לְהִתְרוֹעֵעַ עִם יְלָדִים,–אָמַר הַנַּחַל אֶל לִבּוֹ.

עַל דַּרְכּוֹ פָּגַשׁ בִּפְלָגִים קְטַנִּים רָצִים וְיוֹרְדִים מֵעַל הֶהָרִים.

– „רְאֵה נָא – אָמַר הַנַּחַל אֶל לִבּוֹ – כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם רָצִים וְנֶחְפָּזִים וְלֹא יְבַלּוּ עֵת לַשָּׁוְא, אַךְ אֲנִי עָצֵל

ופגר, כאלו טַיָּל אָנִי, וְאֵין לִי כָל עֲבוֹדָה; הָבָה, אֶחָפֵז גַּם אָנִי!"

– חַכֵּה נָא, סֶנָה!–הָמָּה פֶּלֶג אֶחָד. – חַכֵּה נָא רֶגַע וְשׂוֹחַחְנוּ יַחַד אֲנִי וָאַתָּה!"

– „אִם לָשִׂיחַ אַתָּה חָפֵץ, – עוֹנֵהוּ סֶנָה בְּחָפְזָה – רוּץ אַחֲרַי וְשׂוֹחַחְנוּ בְּלֶכְתֵּנוּ; אֵין לִי פְּנַי לְהִתְמַהְמֵהַּ... אָץ אֲנִי!"

הַפֶּלֶג הַקָּטָן הִדְבִּיק אֶת הַסֶּנָה, וַיָּרוּצוּ וַיְשׂוֹחֲחוּ יַחַד עַל הַצְּפוּנוֹת אֲשֶׁר בְּחֵיק הֶהָרִים וּבְסִתְרֵי הַיְּעָרִים, עַל סוֹדוֹת הַלַּיִל וְסִתְרֵי הַיָּמִים, וְעַל כָּל אֲשֶׁר לֹא הֵבִין אִישׁ, בִּלְתִּי אִם נְחָלִים וּמִשְׁבָּרִים וְצִפֳּרִים מְרַחֲפוֹת עַל פְּנֵי נְהָרִים.

הֵמָּה עוֹבְרִים עַל יַד כְּפָר קָטָן, וְהִנֵּה יְלָדִים עוֹמְדִים וּמְחַכִּים לִקְרָאתָם, מַשְׁלִיכִים מֵעֲלֵיהֶם בְּחָפְזָה אֶת בִּגְדֵיהֶם, וְקוֹפְצִים עֵירוּמִּים אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם, וְקוֹרְאִים: „בָּרוּךְ בּוֹאֲךָ, סֶנָה טְהוֹרָה וּקְרִירָה!"

– הִנֵּה כִי כֵן, סֶנָה – שְׁמִי! – קָרָא הַפֶּלֶג וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי!"

– הֲכִי שְׁמֵךְ זֶה – סֶנָה?! הֲלֹא אָנֹכִי הִיא סֶנָה!

– לֹא, כִּי שְׁמִי אֲנִי סֶנָה, – כִּחֵשׁ הַפֶּלֶג. – אָנֹכִי אָנֹכִי הִיא סֶנָה הַטְּהוֹרָה וְהַקְּרִירָה!

שָׁמַע הַנַּחַל וַיִּמָּלֵא קֶצֶף, וּמֵרֹב כַּעַס גֶּעֶכְרוּ מֵימָיו וְלֹא חָשַׁב הַרְבֵּה – וַיָּקָם וַיִּבְלַע אֶת הַפֶּלֶג הָרַמַּי וְלֹא נוֹדַע כִּי בָא אֶל קִרְבּוֹ.

אָז שָׁכְכָה חֲמָתוֹ וַיִּטְהֲרוּ מֵימָיו וַיּוֹסֶף לַעֲשׂוֹת דַּרְכּוֹ. –

וַיְהִי לְעֵת עֶרֶב, וַיַּעֲבֹר הַנַּחַל עַל פְּנֵי אָחוּ, וְהִנֵּה שְׁנֵי נְעָרִים־רֹעִים שׁוֹכְבִים עַל שְׂפָתוֹ. הָאֶחָד שׁוֹכֵב פְּרַקְדָּן וּמַבִּיט הַשָּׁמַיְמָה וְהַשֵּׁנִי שׁוֹכֵב עַל אַפָּיו וּמַבִּיט אֶל תּוֹךְ הַנָּהָר.

– הָרֶם־נָא אֶת רֹאשְׁךָ, – אָמַר הָאֶחָד אֶל הַשֵּׁנִי, – וְרָאִיתָ שְׁמֵי סַפִּיר עֶרֶב, יָרֵחַ כֶּסֶף מָלֵא וְכוֹכְבֵי אוֹר עֲלִיזִים, אֲשֶׁר לֹא רָאִיתָ עוֹד כְּמוֹהֶם!"

וְהַלָּז עוֹנֶה:

– רֹאשִׁי כָּבֵד עָלַי, אֵינֶנִּי יָכוֹל לַהֲרִימוֹ. וּבְכָל זֹאת

רוֹאָה אֲנִי אֶת שָׁמֶיךָ וְאֶת יְרֵחֲךָ וְאֶת כּוֹכָבֶיךָ בְּחֵיק הַמְּצוּלָה – בָּהִיר הֵיטֵב כָּמוֹךָ!"

– הִנֵּה כִּי כֵן, אָמְרָה סֵנָה לְנַפְשָׁהּ – עַתָּה יוֹדַעַת אֲנִי הֵיטֵב אֶת לֶכְתִּי וְאֶת עֲבוֹדָתִי. הוֹלֶכֶת אֲנִי לְהַרְאוֹת שְׁמֵי סַפִּיר וְיָרֵחַ מָלֵא וְכוֹכָבִים נוֹצְצִים לַנְּעָרִים, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהָרִים רֹאשׁ!

וַתְּצַו הַסֵּנָה אֶת מִשְׁבָּרֶיהָ וְגַלֶּיהָ לֵאמֹר: כִּי יִפְגָּשְׁכֶם אִישׁ וּשְׁאֵלְכֶם: „אָנָה אַתֶּם נֶחְפָּזִים?" – וַאֲמַרְתֶּם: „נוֹשְׂאִים אֲנַחְנוּ בְּחֵיקֵנוּ שָׁמַיִם, יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לַנְּעָרִים, שֶׁאֵינָם רוֹאִים אֶת הַשָּׁמַיִם וִירֵחָם וְכוֹכְבֵיהֶם אֲשֶׁר מִמָּעַל".

וַיִּתְגַּלְגְּלוּ הַגַּלִּים וַיִּקְרְאוּ וַיּוֹדִיעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, גַּם בְּטֶרֶם יִשְׁאָלוּם; וְהָיָה בִּרְאוֹתָם יְעָרוֹת עוֹמְדִים עַל שְׂפָתָם, מַבִּיטִים מִשְׁתָּאִים – וְעָנוּ וְאָמְרוּ: „יַעַר־בַּעַר! הַאִם לֹא תֵדַע? הַאִם לֹא תִרְאֶה?! שָׁמַיִם, יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אָנוּ נוֹשְׂאִים בְּחֵיקֵנוּ!"

וְהַדָּגִים הִתְחַבְּאוּ בְּקַרְקַע הַנָּהָר, וְלָחֲשׁוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לֵאמֹר: „אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לִהְיוֹת עֵדִים בְּדָבָר, כִּי הֲלֹא עַל כֵּן אִלְּמִים אֲנַחְנוּ!"

וְרַק הַצְּפַרְדְּעִים הֵצִיצוּ כְּפַעַם בְּפַעַם מִתּוֹךְ הַמַּיִם, וְקִרְקְרוּ בְּחִפָּזוֹן: „לַהַג־לַהַג! שֶׁקֶר הַדָּבָר! אֵין פֹּה שָׁמַיִם וְכוֹכָבִים... רַק בִּצָּה וְדָגִים רַעַבְתָּנִים!..."

וַתֵּרֶא סֵנָה מֵרָחוֹק עִיר גְּדוֹלָה וְהוֹמִיָּה, וְלֹא יָכְלָה לְהַכִּיר אֶת הַשָּׁאוֹן הַנִּשְׁמָע שָׁם: פַּעַם נִדְמֶה לָהּ, כִּי קוֹל צְחוֹק הִיא שׁוֹמַעַת, וּפַעַם – כִּי קוֹל בְּכִי וַאֲנָחָה הוּא, וַתִּשְׁלַח אֶת גַּלֶּיהָ וּמִשְׁבָּרֶיהָ אֶל הַחוֹף לִשְׁאֹל לָעִיר הַזֹּאת וְלִשְׁמָהּ. –

– הַאִם לֹא תֵדְעוּ לָכֶם אֶת שֵׁם הָעִיר הַזֹּאת? – עָנוּ הַחֻפִּים בְּגַאֲוָה – הֲלֹא הִיא „פָּרִיז"!

– פָּרִיז! פָּרִיז! – קָרָא מַשְׁבֵּר לְגַל, וְגַל לְמַשְׁבֵּר וְעַד מְהֵרָה יָדְעָה סֵנָה כֻלָּהּ כִּי אֶת פָּרִיז הִיא עוֹבֶרֶת, וַתֵּעָצֵר מְעַט בְּדַרְכָּהּ לְהַבִּיט עַל הַקִּרְיָה הָעַלִּיזָה הַזֹּאת. וַיָּחֵלּוּ הַגַּלִּים לְהִתְגַּלְגֵּל וְהַמִּשְׁבָּרִים לְהִתְנַגֵּשׁ אֶל הַחוֹף וּלְהַבִּיט אֶל תּוֹךְ הָעִיר. וַיַּבִּיטוּ וַיִּתְמָהוּ וַיֵּלֵכוּ; וּבְלֶכְתָּם גָּרְפוּ מִבְּלִי מֵשִׂים מֵעַל הַחֻפִּים סְמַרְטוּטִים וּסְחָבוֹת וּמִכָּל נוֹתָר וְנוֹתָר אֲשֶׁר הָשְׁלַךְ שָׁמָּה מִן הָעִיר.

פִּתְאֹם הִרְגִּישׁוּ הַמִּשְׁבָּרִים כֹּבֶד רַב, כְּאִלּוּ שָׂמוּ עֲלֵיהֶם כַּבְלֵי בַּרְזֶל אוֹ מַשָּׂא כָּבֵד מִנְּשֹׂא:

– מַה זֹּאת? – שָׁאֲלוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ – הַאָמְנָם כֹּה כְּבֵדִים הַסְּמַרְטוּטִים?

וַיַּבִּיטוּ אִישׁ אֶל פְּנֵי רֵעֵהוּ וַיִּרְאוּ, וְהִנֵּה פְּנֵיהֶם עֲכוּרִים מְאֹד: שָׁמַיִם בְּהִירִים לֹא יֵרָאוּ בָהֶם עוֹד, וְהַכּוֹכָבִים כְּמוֹ כָבוּ אוֹ הַדָּגִים בִּלָּעוּם...

וַיֵּעָצְבוּ אֶל לִבָּם וַיֶּהֱמוּ וַיֹּאמְרוּ: הָבָה נָנוּסָה מִן הָעֵמֶק הֶעָכוּר הַזֶּה! עֵמֶק עָכוּר הוּא, אַחִים! נְמַהֲרָה, נָנוּסָה!

וַיִּתְגַּלְגְּלוּ הַגַּלִּים, וַיָּנוּסוּ הַמִּשְׁבָּרִים מַהֵר מַהֵר, וַיִּזְרְמוּ הָלְאָה הָלְאָה; וַיִּהְיוּ שְׂמֵחִים לִבְלִי פְּגֹשׁ בְּכָל חַי עַל דַּרְכָּם. וּבְפָגְשָׁם בְּאֵיזֶה כְּפָר בְּשׁוּט מִקֶּרֶב אֶל הַחוֹף, וּמְהֵרָאוֹת בְּפָנִים עֲכוּרִים וּמְסֻבָּלִים סְמַרְטוּטִים וּסְחָבוֹת. –

וַיְהִי הַיּוֹם וַתַּעֲבֹר סֶנָה עַל יַד עִיר אַחַת קְטַנָּה, וַיָּבֹאוּ יְלָדִים וִילָדוֹת, נְעָרִים וּנְעָרוֹת לִרְחֹץ בַּנָּהָר וַיִּמְחֲאוּ כָף וַיְמַלְּלוּ בְּרֶגֶל וַיִּקְרָאוּ: „בְּרוּכָה אַתְּ בְּבוֹאֵךְ, סֶנָה! וַאֲנַחְנוּ

זֶה כְּבָר הֵכִינוּ לָךְ". וְסֵנָה נִכְלְמָה, וְהִיא מַבֶּטֶת לְעֵבֶר מִזֶּה, וְעוֹצֶרֶת גַּם בְּהֶמְיָתָהּ הַקַּלָּה – מִבּשֶׁת. –

וַתִּמָּצֵא לְנַעֲרָה אַחַת סְמַרְטוּט בֵּין הַסְּמַרְטוּטִים, וַתִּקָּחֵהוּ בְּיָדָהּ וַתַּבֵּט עָלָיו. –

– מִסְּמַרְטוּטֵי פָּרִיז... מִתְנַצְּלִים הַמִּשְׁבָּרִים נִכְלָמִים– לֹא־שֶׁלָּנוּ...

– מִפָּרִיז?! – קָרְאָה הַנַּעֲרָה נִפְעֶמֶת מִגִּיל, וַתַּחֲטֹף אֶת הַסְּמַרְטוּט וַתִּבְרָח. –

הַשְּׁנִיָּה מָצְאָה כַּף־פּוּךְ, וְהַשְּׁלִישִׁית –מַסְרֵק שְׁבוּר שִׁנַּיִם; וְעַד מְהֵרָה בָּאוּ כָּל יוֹשְׁבֵי הָעִיר, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, וַיַּחְטְפוּ אֶת כָּל הַסְּמַרְטוּטִים, לֹא נִשְׁאַר אַף אֶחָד. –

רָאֲתָה סֵנָה וַתִּנָּחֵם עַל אֲשֶׁר לֹא לָקְחָה אִתָּהּ יוֹתֵר מִן הַסְּחָבוֹת וְהַסְּמַרְטוּטִים, הַמִּתְגַּלְגְּלִים עַל שְׂפָתָהּ בָּעִיר הַלֵּזוּ, וְגַל אֶל גַּל קָרָא וּמַשְׁבֵּר אֶל מַשְׁבֵּר לָחַשׁ: „מֵרֶפֶשׁ פָּרִיז, מִסְּמַרְטוּטֶיהָ, מִסְּחָבוֹתֶיהָ, מִכָּל חֶלְאָה אֲשֶׁר בָּהּ – הָבִיאוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר!... רַבִּים קוֹפְצִים עֲלֵיהֶם!"...

וַתָּחֶל סֵנָה לְהַעֲבִיר סְמַרְטוּטֵי פָּרִיז אֶל כָּל הֶעָרִים וְהַכְּפָרִים, וַתְּצַו אֶת גַּלֶּיהָ וּמִשְׁבָּרֶיהָ לֵאמֹר: „כִּי יִשְׁאָלְכֶם

אִישׁ לֵאמֹר: „אָנָה אַתֶּם הוֹלְכִים?" אַל תֹּאמְרוּ עוֹד: „שָׁמַיִם, יָרֵחַ כּוֹכָבִים אָנוּ נוֹשְׂאִים" כִּי כֹה תֹאמְרוּ: „סְמַרְטוּטֵי פָּרִיז אָנוּ מַעֲבִירִים". וְלֹא נִכְלְמָה סֶנָה עוֹד לְהֵרָאוֹת לְאִישׁ בְּפָנִים עֲכוּרִים, וְנַהֲפֹךְ הוּא: הִיא הָיְתָה שְׂמֵחָה וּמִתְגָּאָה בַּעֲכִירוּתָהּ.

וְכַאֲשֶׁר הִבִּיטוּ עָלֶיהָ הַכּוֹכָבִים מִן הַשָּׁמַיִם וַיִּקְרְצוּ עָלֶיהָ עֵינֵי אוֹר פַּעַם בְּלַעַג וּפַעַם בְּחֶמְלָה וּמְנוֹד רֹאשׁ — עָקְמָה לָהֶם פָּנִים וַתִּקְרָא: „בּוּז לָכֶם, אוֹרִים גְּאֵיוֹנִים: לְכוֹכָבִים וְאוֹר מִי זֶה יִשְׁאַל? אֲבָל לַסְּמַרְטוּטִים הָהֵם—"

וַתּוֹסֶף סֶנָה לַעֲשׂוֹת דַּרְכָּהּ וּלְהַעֲבִיר סְמַרְטוּטִים עַד הַגִּיעָהּ אֶל הַיָּם.

רָאָה הַיָּם אֶת פָּנֶיהָ הָעֲכוּרִים, וַיִּכְעַס מְאֹד; וְלֹא אָמַר דַּי לְבָלְעָהּ חַיִּים, אַךְ חִפֵּשׂ לְמַעֲנָהּ עֹנֶשׁ גָּדוֹל כְּפִי עַוְּתָתָהּ; — לְאָשְׁרָהּ, טָרוּד הָיָה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לְהַעֲמִים עַל מִשְׁבָּרָיו סְפִינָה מְלֵאָה פּוּךְ וְעַצְמוֹת־דָּג וּסְמַרְטוּטִים יָפִים לְשָׁלְחָהּ פָּרִיזָה. —

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

№
190

פרחים

שְׁמוּאֵל קִמְחִי.

סִפּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה" וַרְשָׁה.

המחיר 2 קאפ.

קראקוי, תרס"ז.

250
נומרים

שְׁמוּאֵל קִמְחִי.

(סִ פּ וּ ר).

א

שְׁמוּאֵל קִמְחִי – זֶה שֵׁם הָאִישׁ, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְסַפֵּר לָכֶם עַל אוֹדוֹתָיו. הוּא הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל וַיֵּשֶׁב בְּבֵית אֲבָנִים רָם וּמְרֻוָּח עַל שְׂפַת הַנָּהָר, הַרְחֵק מְעַט מִן הָעִיר וְקָרוֹב אֶל טַחֲנָתוֹ[1]) שֶׁעָמְדָה עַל הַנָּהָר. שָׁם עָמְדוּ עוֹד כַּעֲשָׂרָה בָּתִּים נְמוּכִים וּכְפוּפִים. בַּעֲלֵיהֶם הָיוּ דַּיָּגִים, וּקְצָתָם הָיוּ עוֹבְדִים גַּם בַּטַּחֲנָה כִּשְׂכִירֵי יוֹם, אוֹ שְׂכִירֵי שָׁנָה. אֲבָל שְׁמוּאֵל לֹא הִתְרוֹעֵעַ עִמָּהֶם מֵעוֹלָם, כִּי הָיָה אִישׁ גֵּאֶה מְאֹד וְשׂוֹנֵא אֲנָשִׁים; וּבְיִחוּד הָיָה שׂוֹנֵא אֶת שְׁכֵנוֹ, אֶת אַבְרָהָם הַדַּיָּג, שֶׁהָיָה אִישׁ טוֹב לַכֹּל וְחָבִיב מְאֹד עַל כָּל הַדַּיָּגִים וְעַל כָּל הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר יְדָעוּהוּ.

---

[1]) טַחֲנָה — בַּיִת שֶׁטּוֹחֲנִים בּוֹ קֶמַח.

וַיְהִי הַיּוֹם וּשְׁמוּאֵל שָׁב מִן הָעִיר הַבַּיְתָה, וְהַיָּמִים יְמֵי קַיִץ, וְהַחֹם גָּדוֹל מְאֹד. וַיְהִי בְּעָבְרוֹ בֵּין הַבָּתִּים הַנְּמוּכִים אֲשֶׁר לִשְׁכֵנָיו, וַיַּרְא וְהִנֵּה כָּל הַדְּלָתַיִם סְגוּרוֹת, כִּי יָצְאוּ הַדַּיָּגִים לָדִיג וַיַּפְלִיגוּ [1]) בַּנָּהָר הַרְחֵק מִן הַחוֹף, וַיִּקְחוּ גַּם אֶת נְשֵׁיהֶם וְאֶת בְּנֵיהֶם עִמָּם לַעֲזוֹר לָהֶם בַּמְּלָאכָה. רַק נַעַר קָטָן, בֶּן אַבְרָהָם שְׁכֵנוֹ, אֲשֶׁר שָׁב עַתָּה מִבֵּית־הַסֵּפֶר, יָשַׁב לוֹ עַל חוֹף הַנָּהָר וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו לִרְחֹץ שָׁם; וְהַמָּקוֹם הַהוּא הָיָה עָמֹק וְזוֹרֵם מְאֹד, עַד כִּי גַם אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים שַׂחָאִים [2]) מְהִירִים הָיוּ יְרֵאִים לִרְחֹץ שָׁם.

— רְאֵה זֶה נַעַר מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ! — אָמַר שְׁמוּאֵל בְּלִבּוֹ. — הֲלֹא יִצְלֹל פֹּה כְּאָבֶן! —

אַךְ גַּאֲוָתוֹ וְרֹעַ לְבָבוֹ לֹא נְתָנוּהוּ לָבֹא עִם הַנַּעַר בִּדְבָרִים וּלְהַזְהִירֵהוּ מֵרְחֹץ בִּמְקוֹם הַסַּכָּנָה; וַיִּפֶן וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ, וַיִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ אֶת דֶּלֶת הַשַּׁעַר; כִּי כֹה הָיָה מִנְהָגוֹ תָּמִיד לִסְגֹּר אֶת דַּלְתוֹת שְׁעָרָיו, לְבַל יָבֹאוּ עֲנִיִּים אֶל בֵּיתוֹ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ פַּת לֶחֶם אוֹ מַתַּת כֶּסֶף. בְּבוֹאוֹ הַבַּיְתָה לָקַח

[1]) הִתְרַחֲקוּ.

[2]) הַיּוֹדְעִים לִשְׂחוֹת.

אֶת סִפְרֵי חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו וַיֵּשֶׁב אֵצֶל הַחַלּוֹן הַפּוֹנֶה אֶל הַנָּהָר וַיְעַיֵּן בָּהֶם. וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ הָיוּ אָז בָּעִיר, כִּי הָלְכוּ שָׁמָּה מֵאָז הַבֹּקֶר לִקְנוֹת צָרְכֵי הַבַּיִת וְלֹא שָׁבוּ עוֹד.

[illegible]רְגָעִים אֲחָדִים נָשָׂא שְׁמוּאֵל קִמְחִי אֶת עֵינָיו וַיַּבֵּט אֶל [illegible] הַשּׁוֹטֵף מִמּוּל חַלּוֹנוֹ, וְנִדְמֶה לוֹ, שֶׁהוּא רוֹאֶה כְּעֵין רֹאשׁ יֶלֶד מִתְנוֹעֵעַ וְצָף בֵּין הַגַּלִּים.

– וְזֶהוּ בְּלִי סָפֵק הַנַּעַר הַשּׁוֹבָב, בְּנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם הַדַּיָּג!– חָשַׁב שְׁמוּאֵל, וַיֹּאמֶר לָצֵאת הַחוּצָה וְלִקְרֹא לְעֶזְרָה. אַךְ שָׁב וְנִחַם כְּרֶגַע בְּאָמְרוֹ: בְּלִי סָפֵק כְּבָר טָבַע; וְאִם לֹא טָבַע עוֹד, הֲלֹא יִטְבַּע בְּוַדַּאי בְּטֶרֶם יָבֹאוּ וַאֲנָשִׁים לְמָשׁוֹתוֹ מִן הַמָּיִם".– אָז הוֹרִיד אֶת הַוִּילוֹן עַל חַלּוֹנוֹ וַיָּשָׁב לְעַיֵּן בִּסְפָרָיו.

בִּהְיוֹתוֹ שָׁקוּעַ כָּכָה בְּחֶשְׁבּוֹנוֹתָיו, נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֵיזוֹ הֲמֻלָּה בַּחוּץ...

–כַּנִּרְאֶה, כְּבָר מָשׁוּהוּ מִן הַמַּיִם,– אָמַר שְׁמוּאֵל אֶל לִבּוֹ,– אֲבָל הֵן כָּל הַבָּתִּים סְגוּרִים! הֲמָה יָעִזּוּ לְהַכְנִיס אֶת הַנַּעַר אֶל בֵּיתִי וְיַפְרִיעוּנִי מִמְּנוּחָתִי, גַּם יְטַנְּפוּ פֹּה אֶת הָרִצְפָּה וְיַרְטִיבוּ אֶת הַמַּרְבַדִּים הַפְּרוּשִׂים עָלֶיהָ...

וַיָּקָם וַיִּסְגֹּר אֶת פֶּתַח בֵּיתוֹ מִבִּפְנִים, וַיַּעַל עַל הַדְּיוֹטָה הָעֶלְיוֹנָה: „עַתָּה יֵלְכוּ וִיחַפְּשׂוּ לָהֶם מָקוֹם אַחֵר" – אָמַר בְּלִבּוֹ שָׂמֵחַ, וַיֵּשֶׁב לִגְמֹר אֶת חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו.

וְהַהֲמֻלָּה אֲשֶׁר בַּחוּץ הוֹלֶכֶת הָלוֹךְ וְגָדוֹל... הִנֵּה דוֹפְקִים עַל דַּלְתוֹת הַשַּׁעַר... כִּמְדֻמֶּה לוֹ, שֶׁקָּפְצוּ מֵעַל הַשַּׁעַר... גַּם הֵחֵלּוּ לִדְפֹּק עַל דַּלְתוֹת הַבָּיִת... אֲבָל הוּא יוֹשֵׁב וְלוֹעֵג לָהֶם מִמְּרוֹם שִׁבְתּוֹ: „דַּלְתוֹתַי חֲזָקוֹת, דַּיָּן לַעֲמֹד בִּפְנֵי הַדַּיָּגִים!"... וּלְאָזְנָיו הִגִּיעוּ צְעָקוֹת וּמִלִּים מְקֻטָּעוֹת: „חוּשׁוּ, הַצִּילוּ!... מֵיתָרִים!... שַׂקִּים!..." הוּא לֹא הֵבִין אֶת הַקְּרִיאוֹת הָאֵלֶּה! מַה לְּטוֹבֵעַ וּלְמֵיתָרִים? – אַךְ הוּא לֹא שָׂם לִבּוֹ לָהֶן, וַיְפַנֶּה אֶת דַּעְתּוֹ לְחֶשְׁבּוֹנוֹתָיו.

וּפִתְאֹם הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל נֶפֶץ מֵעַל הַגָּג...

– מַה זֹּאת?! הַאֻמְנָם הֵעֵזּוּ הָאֲנָשִׁים לְהִתְפָּרֵץ אֶל בֵּיתִי בְּלִי רְשׁוּתִי דֶּרֶךְ הַגָּג?!

וְהַקּוֹל הָלַךְ וְחָזָק... וְהַנֶּפֶץ וְהָרַעַשׁ הוֹלְכִים וּגְדֵלִים... פִּתְאֹם הוּא חָשׁ חֹם מַחֲנִיק... הַתִּקְרָה מִתְבַּקַּעַת וְאֵשׁ פָּרְצָה הַחַדְרָה...

כִּי טָעָה הָאַכְזָר הָאֻמְלָל טָעוּת מָרָה: הַנַּעַר לֹא טָבַע, רַק בּוּל עֵץ צָף שָׁם עַל פְּנֵי הַמָּיִם. אֲבָל בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יָצְאָה אֵשׁ מִן הַמִּטְבָּח וַתֹּאחֶז גַּם בַּבָּיִת. וְהַדַּיָּגִים שָׁבוּ אָז מִדַּיְגָם, וַיְמַהֲרוּ לְהַצִּיל אֶת בֵּיתוֹ וְהִנֵּה הַבַּיִת סָגוּר וּמְסֻגָּר. אַךְ בְּרֹב עָמָל עָלָה בִּידֵי אַבְרָהָם הַדַּיָּג לְטַפֵּס עַל הַגַּג, לְמַעַן אֲשֶׁר יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ; וּבְעָבְרוֹ עַל פְּנֵי חַלּוֹן הָעֲלִיָּה רָאָה אֶת שְׁמוּאֵל נוֹפֵל מִתְעַלֵּף שָׁם בַּחֶדֶר הַמָּלֵא עָשָׁן. אָז עָזַב אֶת הַגַּג הָעוֹלֶה בַּלֶּהָבָה וַיְנַפֵּץ אֶת חַלּוֹן הָעֲלִיָּה וּבְחֵרֶף נֶפֶשׁ הוֹצִיא אֶת שְׁכֵנוֹ הָאֻמְלָל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

כַּאֲשֶׁר הֵקִיץ שְׁמוּאֵל מִתַּרְדֵּמָתוֹ הַקָּשָׁה, הִבִּיט סָבִיב וְלֹא הִכִּיר אֶת הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר הוּא שׁוֹכֵב עָלָיו; הַכֹּל זָר לוֹ... רַק אֶת שְׁכֵנָיו הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ כְּפַעַם בְּפַעַם — אַךְ אוֹתָם הוּא מַכִּיר, וְיוֹתֵר מִכֻּלָּם מִתְעַסֵּק בּוֹ אַבְרָהָם הַדַּיָּג, הוֹפֵךְ אֶת מִשְׁכָּבוֹ, מְחַתֵּל אֶת כְּוִיּוֹתָיו, מְחַבֵּשׁ אֶת פְּצָעָיו וּמַשְׁקֵהוּ סַמֵּי מַרְפֵּא.

לְאַט לְאַט שָׁב גַּם זִכְרוֹנוֹ אֵלָיו, וַיֵּדַע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה: כִּי בֵיתוֹ עָלָה בַּלֶּהָבָה הַשָּׁמַיְמָה, כִּי הוּא שׁוֹכֵב בְּבֵית אַבְרָהָם שְׁכֵנוֹ, וְאֶת בְּנֵי בֵיתוֹ אָסְפוּ הַדַּיָּגִים הַטּוֹבִים

אֶל מְעוֹנָם, וְכִי כְּבָר עָבְרוּ שְׁבוּעַיִם יָמִים מִן הַיּוֹם הַנּוֹרָא הַהוּא. הוּא שׁוֹכֵב בְּבֵית אַבְרָהָם, אֲשֶׁר בְּנוֹ טָבַע לְעֵינָיו; וְהוּא, שְׁמוּאֵל, לֹא חָפֵץ לְהַפְסִיק אֶת חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו וּלְהַצִּילוֹ — וְאַבְרָהָם זֶה חֵרֵף נַפְשׁוֹ וְהִצִּילוֹ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְהוּא דוֹאֵג גַּם עַתָּה לַהֲפֹךְ מִשְׁכָּבוֹ בְּחָלְיוֹ וְלִרְפֹּא לוֹ. הַדָּבָר הַזֶּה הִכְאִיב לוֹ מְאֹד. הוּא חָפֵץ לִשְׁאֹל אֶת הָאָב הַטּוֹב וְהָאֻמְלָל, אִם מָצְאוּ, לְפָחוֹת, אֶת גְּוִיַּת בְּנוֹ לַהֲבִיאוֹ לְקְבוּרַת יִשְׂרָאֵל. אֲבָל לֹא מָצָא דֵּי אֹמֶץ בִּלְבָבוֹ לִשְׁאֹל אוֹתוֹ אֶת הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת.

וּמַה נִּפְעַם לִבּוֹ פִּתְאֹם בִּרְאוֹתוֹ אֶת הַנַּעַר הַשּׁוֹכָב בָּא בִּמְרוּצָה אֶל הַבַּיִת הַקָּטָן הַזֶּה — וְהוּא חַי, עָלֵז וּפוֹחֵז... וְאָבִיו גּוֹעֵר בּוֹ לְבַל יַפְרִיעַ אֶת מְנוּחַת הַחוֹלֶה.

— מַה זֹּאת? — הוּא חוֹשֵׁב וּמִתְפַּלֵּא — הֲרַק חֲלוֹם־לַיְלָה הָיָה כָּל הַמִּקְרֶה הַהוּא?

אֲבָל לֹא, לֹא חֲלוֹם הָיָה; הוּא זוֹכֵר הֵיטֵב, הוּא זוֹכֵר הַכֹּל... לְסוֹף הֵבִין אֶת טָעוּתוֹ וַיֵּדַע, כִּי לֹא רֹאשׁ נַעַר קָטָן רָאָה אָז בֵּין הַגַּלִּים, כִּי אַךְ בּוּל עֵץ צָף שָׁם עַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְאוּלָם מוּסַר לְבָבוֹ עִנָּהוּ מְאֹד, וְכָל חֶסֶד וָחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ אַבְרָהָם, הָיָה לוֹ כְּמֶלַח עַל פִּצְעֵי לְבָבוֹ. פְּעָמִים רַבּוֹת

הִתְנַשֵּׂא פִּתְאֹם מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ. וַיַּחְפֹּץ לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת; אַךְ אַבְרָהָם לֹא נְתָנָהוּ לָקוּם מִמִּשְׁכָּבוֹ. עַד אִם יֵרָפֵא כָלָה וְשָׁב לְאֵיתָנוֹ.

כָּכָה שָׁכַב שְׁמוּאֵל שְׁנֵי יְרָחִים בְּבֵית אַבְרָהָם, וַיְהִי אָנוּס לֶאֱכֹל לֶחֶם חֶסֶד מִידֵי אַבְרָהָם וּמִידֵי אִשְׁתּוֹ הַטּוֹבָה; וְהַנַּעַר הַקָּטָן אֲשֶׁר טָבַע לְעֵינָיו בַּמְּצוּלָה הָיָה מֵבִיא לוֹ יוֹם יוֹם מַיִם מִן הַנָּהָר לִרְחֹץ אֶת כְּוִיּוֹתָיו וְאֶת נְגָעָיו; וּשְׁמוּאֵל נָשַׁךְ בְּשָׂרוֹ בְשִׁנָּיו מִבֹּשֶׁת וּמִכְּאֵב. פְּעָמִים רַבּוֹת עָלָה חֲשָׁד עַל לְבָבוֹ. כִּי יוֹדְעִים הֵם אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ לִפְנֵי הַשְּׂרֵפָה, כִּי לֹא חָפֵץ לָצֵאת מִבֵּיתוֹ לְהַצִּיל אֶת בְּנָם מִבֵּין הַגַּלִּים,— וְכִי לֹא חָפֵץ גַּם לִפְתֹּחַ אֶת דַּלְתוֹת בֵּיתוֹ לְהָבִיא שָׁמָּה אֶת הַנַּעַר הַטּוֹבֵעַ, פֶּן יַרְטִיבוּ אֶת רִצְפָּתוֹ... כִּי יוֹדְעִים הֵם הַכֹּל... וּבְכַוָּנָה וּבִזְדוֹן לֵב הֵם מִתְחַסְּדִים עִמּוֹ, לְמַעַן הַגְדִּיל אֶת מוּסַר כְּלִמָּתוֹ וּלְמַעַן יוֹסִיף הַנֹּחַם לְהָצִיק לוֹ. „כֵּן, אַךְ הַנָּקָם יִנָּקְמוּ בִי, — הֶחְלִיט בִּלְבָבוֹ. — כִּי הַאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא דִבַּרְתִּי דָבָר וְלֹא גִלִּיתִי אֶת סוֹדִי מִתּוֹךְ חֹם קַדַּחְתִּי הָאֲרֻכָּה? אֵין כָּל סָפֵק, שֶׁהֵם יוֹדְעִים הַכֹּל וְעוֹשִׂים בִּי נְקָמוֹת".

וּלְאַט לְאַט שָׁב שְׁמוּאֵל לְאֵיתָנוֹ. הָרוֹפֵא הִתִּיר לוֹ

לָצֵאת הַחוּצָה. וַיֵּצֵא וַיַּרְא בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֶת חָרְבָּנוֹ הַגָּדוֹל, כִּי אֵין זֵכֶר לְבֵיתוֹ הָרָם וְהַיָּפֶה, שֶׁהָיָה מִתְגָּאֶה בּוֹ תָמִיד, וְאֵין כָּל שָׂרִיד לָרָהִיטָיו הַיְקָרִים וְלִירִיעוֹתָיו הַמְרֻקָּמוֹת וּלְכָל חֲמֻדוֹתָיו — הַכֹּל, הַכֹּל הָיָה לְאֵפֶר! וּלְמַלֵּא סְאַת אֲסוֹנוֹ [1]) רָאָה, כִּי גַם לְטַחֲנָתוֹ אֵין עוֹד כָּל זֵכֶר; וְהַשְּׁכֵנִים סִפְּרוּ לוֹ, כִּי בִימֵי חָלְיוֹ גָּאוּ פִתְאֹם מֵי הַנָּהָר וַיִּשְׁטְפוּ אֶת הַטַּחֲנָה וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהּ, וְכָל עֲמָלָם לְהַצִּיל דְּבַר־מָה מִן הַמַּיִם הָאֵיתָנִים [2]) הָיָה לַשָּׁוְא.

כָּל הַיּוֹם הַהוּא יָשַׁב שְׁמוּאֵל עַל גַּלֵּי אֶפְרוֹ — וַיֵּבְךְּ מָרָה.

אַךְ מַה מְּאֹד הִתְפַּלֵּץ לִבּוֹ בְקִרְבּוֹ, בְּקָרֵב אֵלָיו אַבְרָהָם שְׁכֵנוֹ לְעֵת עֶרֶב וַיִּמְסֹר עַל יָדוֹ סְכוּם כֶּסֶף הָגוּן, אֲשֶׁר אָסַף בַּעֲדוֹ בֵּין הַדַּיָּגִים הָעֲנִיִּים וּבֵין יֶתֶר מַכִּירָיו אֲשֶׁר בָּעִיר, לָשׁוּב וְלִבְנוֹת לוֹ אֶת בֵּיתוֹ הֶחָרֵב וּלְכוֹנֵן אֶת טַחֲנָתוֹ מֵחָדָשׁ!

— אֵין מָנוֹס וְאֵין בִּטָּחוֹן מִפְּנֵי הָאָסוֹן, — דִּבֶּר אַבְרָהָם עַל לִבּוֹ בְּחִבָּה גְלוּיָה, בִּרְאוֹתוֹ אוֹתוֹ נִרְעָשׁ וְנִפְעָם מְאֹד. —

[1]) מִדַּת אֲסוֹנוֹ, לְהַגְדִּיל שִׁבְרוֹ. [2]) הַחֲזָקִים.

הַיּוֹם קָרָה אוֹתְךָ הָאָסוֹן – מִי יוֹדֵעַ אִם מָחָר לֹא יִקְרֵנוּ גַּם אָנוּ כָּזֹאת? הַיּוֹם מְחֻיָּבִים אֲנַחְנוּ לִהְיוֹת לְךָ לְעֵזֶר, וּמָחָר אִם נִצְטָרֵךְ לָזֶה–תַּעַזְרֵנוּ אַתָּה. הֵן רַבִּים הֵם הָאֲסוֹנוֹת, אֲשֶׁר יֶאֶרְבוּ לָאָדָם בַּחַיִּים: מִי בָאֵשׁ וּמִי בַמָּיִם... וַאֲנַחְנוּ הֲלֹא דַיָּגִים אָנוּ! כֻּלָּנוּ נִלְחָמִים תָּמִיד בְּגַלֵּי הַמָּיִם; וּמִי קָרוֹב לְאָסוֹן מִדַּיָּג?"

וְלִשְׁמוּאֵל נִדְמָה גַּם עַתָּה, שֶׁשְּׁכֵנוֹ מְדַבֵּר בְּגַלֵּי הַמַּיִם בְּכַוָּנָה, לְמַעַן הַזְכִּירֵהוּ אֶת עֲוֺנוֹ וּלְהִנָּקֵם בּוֹ.

אָז מָלְאָה הַסָּאָה[1]. יוֹתֵר לֹא יָכֹל עוֹד הָאֻמְלָל הַגֵּאֶה לִסְבֹּל: „יוֹדֵעַ אֲנִי אֶל מִי וְאֶל מַה מְכֻוָּנִים דְּבָרֶיךָ– עָנָה הָאֻמְלָל בְּקֶצֶף גָּדוֹל.– כֵּן אָנֹכִי לֹא חָפַצְתִּי לְהַצִּיל אֶת בִּנְךָ בְּטָבְעוֹ בַּנָּהָר... וְגַם מָחָר, אִם אֶרְאֲכֶם כֻּלְּכֶם טוֹבְעִים בַּנָּהָר, לֹא אַצִּילְכֶם, שְׁפָלִים! נִבְזִים! אֵין חֵפֶץ לִי בְּנִדְבוֹתֵיכֶם!"– וַיַּשְׁלֵךְ אֶת הַכֶּסֶף עַל פְּנֵי מֵטִיבָיו, וַיֵּצֵא בְּחֲרִי אַף מִן הַמָּקוֹם וְלֹא שָׁב עוֹד שָׁמָּה כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְעַד הַיּוֹם לֹא נוֹדַע אָנָה בָּא.

---

[1] הַמִּדָּה.

№
191—200

פרחים

הַצּוֹעֲנִית הָעִבְרִיָּה.

סִפּוּר.

מֵאֵת

יְהוּדָה שְׁטֵינְבֶּרְג.

הוֹצָאַת „תּוּשִׁיָּה", וַרְשָׁה.

המחיר 20 קאפ'.

קראקוי, הרס"ז.

250
נומרים

הַצּוֹעֲנִית הָעִבְרִיָּה.

(סִפּוּר).

א.

בְּעִיר ב. אֲשֶׁר בְּמֶלֶךְ בֶּסַּרַבִּיָה הָיָה הַדָּבָר.

בְּיוֹם הַחֹפֶשׁ שֶׁל יְמוֹת הַחֹל לְנַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — בְּיוֹם „לַ"ג בָּעֹמֶר" הִשְׁתַּעַשְׁעוּ תַּלְמִידֵי „חֶדֶר" אֶחָד עַל הַכִּכָּר, אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר. וְהֵמָּה כְּבָר קָפְצוּ כִּגְדָיִים, הָמוּ כַּיּוֹנִים, גָּעוּ כַּפָּרוֹת, עָשׂוּ מִלְחָמָה עַל תַּלְמִידֵי חֶדֶר אַחֵר, שֶׁ„חָנוּ" לֹא הַרְחֵק מֵהֶם, וְלְקָחוּם בַּשֶּׁבִי — לֹא הִנִּיחוּ כָּל מִשְׂחָק, אֲשֶׁר לֹא שִׂחֲקוּ בוֹ. בָּאַחֲרוֹנָה הִצִּיעַ אַחַד הַחֲבוּרָה „לִבְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת", זֹאת אוֹמֶרֶת: שֶׁיְּהִי אֶחָד מֵהֶם „חַזָּן", וְהַשְּׁאָר — „צִבּוּר"; וּפֹה נָפְלָה מַחֲלֹקֶת בֵּין הַנְּעָרִים: אֲחָדִים מֵהֶם דָּרְשׁוּ מִן הַחַזָּן, שֶׁיָּשִׁיר „הוֹשַׁעֲנוֹת", וְהֵם יְלַקְּטוּ עֲנָפִים בַּיַּעַר הַקָּרוֹב, וְהָיוּ לָהֶם לְ„לוּלָבִים", וַיַּעֲשׂוּ „נַעֲנוּעִים". וַאֲחֵרִים

אָמְרוּ, שֶׁהָאֶחָד יְהִי „חַזָּן" לִפְנֵי הָ„עַמּוּד", וְהַשְּׁאָר יַעֲלוּ לַ„דּוּכָן" לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל.

לַדֵּעָה הַזֹּאת הִסְכִּימוּ רַק אֵלֶּה הַנְּעָרִים אֲשֶׁר יָדְעוּ אֶת הַמְּלָאכָה הַנִּפְלָאָה — „מְלֶאכֶת כֹּהֲנִים": לְחַבֵּר אֶת הָאֶצְבַּע וְהָאַמָּה וְאֶת הַקְּמִיצָה וְהַזֶּרֶת וּלְהַפְרִיד בֵּין שְׁנֵי הַזּוּגוֹת הָאֵלֶּה כְּמִשְׁפַּט הַ„כֹּהֲנִים הַמְבָרְכִים"...

וְהַחֲבוּרָה הַקְּטַנָּה נִתְפָּרְדָה לִשְׁתֵּי כִתּוֹת: אַחַת צֹעֶקֶת „הוֹשַׁעְנָא", וְאַחַת מְבָרֶכֶת אֶת יִשְׂרָאֵל.

לֹא רָחוֹק מִן הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר שִׂחֲקוּ שָׁם הַנְּעָרִים, נָטָה לוֹ אֹהֶל אַחַד הַצּוֹעֲנִים הַנּוֹדְדִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. הוּא בָא שָׁמָּה בְּבֹקֶר הַיּוֹם הַהוּא, וְלֹא נוֹדַע עוֹד לִנְשֵׁי הָעִיר, עַל כֵּן לֹא הִתְאַסְּפוּ עוֹד אֵלָיו לְהַרְאוֹת לוֹ, אוֹ לַצּוֹעֲנִית, אֶת כַּפּוֹת יְדֵיהֶן וְלִשְׁאֹל מֵהֶן עֲתִידוֹת, כִּי זֶה דֶרֶךְ הַנָּשִׁים קַלּוֹת הַדַּעַת לְהַאֲמִין שֶׁהַצּוֹעֲנִים יוֹדְעִים אֶת הֶעָתִיד לִהְיוֹת.

הַמָּקוֹם הָיָה רֵיק מֵאָדָם, עַל כֵּן הִרְחִיקוּ הַנְּעָרִים מִן הָאֹהֶל; כִּי פָּחֲדוּ מִפְּנֵי הַצּוֹעֲנִים וּמִפְּנֵי כַלְבֵיהֶם.

הֵמָּה צוֹעֲקִים „הוֹשַׁעְנָא" וּמְסַלְסְלִים „יְבָרֶכְךָ" — וּפִתְאֹם... אֵיזֶה קוֹל זָר הִתְעָרֵב בֵּינֵיהֶם.

הַנְּעָרִים הֵסַבּוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהִנֵּה יַלְדָּה צוֹעֲנִית קְטַנָּה עוֹמֶדֶת מֵאַחֲרֵיהֶם וּמְחַקָּה אֶת זִמְרָתָם!

אֲבָל יוֹתֵר הָיָה אֶפְשָׁר לֵאמֹר, שֶׁהֵם מְחַקִּים אוֹתָהּ וּמְבַלְבְּלִים אֶת זִמְרָתָהּ: הִיא שָׁרָה שִׁירַת הַדּוּכָן בְּלֹא מִלִּים, אֲבָל הַשִּׁירָה יָצְאָה מִפִּיהָ כְּמוֹ מִפִּי הָרַשְׁקָה הַמְּשׁוֹרֵר הַקָּטָן שֶׁל חַזַּן־הָעִיר! שִׁירָה עֲרֵבָה וּמְסֻלְסֶלֶת לְכָל מִשְׁפָּטֶיהָ!

הַנְּעָרִים הִבִּיטוּ מִשְׁתָּאִים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ:

— רְאוּ נָא, צוֹעֲנִית —וְיוֹדַעַת נִגּוּנִים שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת —הִתְפַּלְּאוּ הַנְּעָרִים.

— תֵּן מְעַט סְכַר —, עָנְתָה הַקְּטַנָּה בִּשְׂפַת יְהוּדִית גַּלְעָנָה —, וּמְנַגֵּן לָכֶם... אֲנִי עוֹד...

הַנְּעָרִים חִפְּשׂוּ בְּכִיסֵיהֶם, וּלְדַאֲבוֹנָם לֹא מָצְאוּ שָׁם מְאוּמָה.

— מֵאַיִן אַתְּ יוֹדַעַת לְדַבֵּר יְהוּדִית? — שָׁאֲלָה אַחַד הַנְּעָרִים,— הֲלֹא צוֹעֲנִית אָתְּ!

— אֲנִי... פֹּה צוֹעֲנִית, אֲבָל „שָׁם" אֲנִי... הָיָה יְהוּדִיָּה!... זֶה הָיָה כַּאֲשֶׁר עוֹד לֹא נִגְנְבוּ... אֲנִי מִ„שָּׁם"!

– גָנבוּ אוֹתָךְ ?! וּמַדוּעַ לֹא תִבְרְחִי ?!"

– כִּי „הֵם" מַכֶּה מְאֹד! הוֹי, כַּמָּה הֵם מַכָּה!.. אָסוּר לִבְרֹחַ!

– מִי מַכֶּה ?

– אַבָּא וְאִמָּא !

– אֵיזֶה אַבָּא וְאִמָּא ?

– אֵלֶּה פֹּה; הוּא – הַצּוֹעֲנִי – וְהִיא !

– הַאִם אֲבוֹתַיִךְ הֵם ?!

– כֵּן ; הַיּוֹם הֵם... אַבָּא וְאִמָּא!

– אֲבָל הֵן יְכוֹלָה אַתְּ לִבְרֹחַ, וְלֹא תָשׁוּבִי אֲלֵיהֶם! בֹּאִי עִמָּנוּ, וְנַסְתִּירֵךְ מִפְּנֵי הַצּוֹעֲנִים! הֵם לֹא יוּכְלוּ לִמְצֹא אוֹתָךְ!

הַיַּלְדָּה נָשְׂאָה עֵינֶיהָ רֶגַע וַתַּבֵּט סָבִיב וּפָנֶיהָ חָוְרוּ :

– הִנֵּה הֵם... הוֹלֵךְ ! – קָרְאָה בְּבֶהָלָה וַתָּשֶׂם פָּנֶיהָ אֶל הָאֹהֶל – אִם יִשְׁאַל דָּבָר, אַל אִמְרוּ מְאוּמָה! בְּרַח מִזֶּה! הוֹי, כַּמָּה... כְּאֵב הַמַּכּוֹת!

הִיא דִבְּרָה אֶת דְּבָרֶיהָ בְּלֶכְתָּהּ; לֹא הֵסַבָּה אֶת פָּנֶיהָ

אֲלֵיהֶם; אַךְ דִּבְּרָה בְּקוֹל רָם וְיָדְעָה בָּרוּר, כִּי שָׁמְעוּ הַנְּעָרִים אֶת דְּבָרֶיהָ.

הַנְּעָרִים נִבְהֲלוּ וַיְמַהֲרוּ אֶל בָּתֵּי הוֹרֵיהֶם; וַיְסַפְּרוּ אֶת הַדָּבָר בַּחֲרָדָה לְהוֹרֵיהֶם.

עָבְרָה שָׁעָה קְצָרָה, וְהַשְּׁמוּעָה עָבְרָה בְּכָל הָעִיר; וַיִּתְאַסְּפוּ אֲנָשִׁים מִסְפָּר, אֲשֶׁר נָגַע הַדָּבָר אֶל לִבָּם. וַיְמַהֲרוּ אֶל הַכִּכָּר, אֲבָל לֹא מָצְאוּ עוֹד אֶת אֹהֶל הַצּוֹעֲנִי. הוּא נָסַע לְדַרְכּוֹ בְּטֶרֶם בָּאוּ.

הָיוּ אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הִתְנַדְּבוּ וְרָדְפוּ אַחֲרֵי הַצּוֹעֲנִי עַל כָּל הַדְּרָכִים וְהַנְּתִיבוֹת בַּשָּׂדֶה. אֲבָל כְּבָר נָטָה הַשֶּׁמֶשׁ לַעֲרֹב, וְהֵמָּה לֹא שָׁבוּ עוֹד.

ג.

נְעָרִים רַבִּים וּנְעָרוֹת רַבּוֹת לֹא יָשְׁנוּ כָּל הַלַּיְלָה הַהוּא. רַבִּים עָמְדוּ עַל פָּרָשַׁת הַדְּרָכִים, וְחִכּוּ לְשׁוּב הָרוֹדְפִים, אֲשֶׁר יָצְאוּ לְחַפֵּשׂ עִקְּבוֹת הַצּוֹעֲנִים; וְרַבִּים יָצְאוּ גַם הֵם חוּצָה לָעִיר וְחִכּוּ שָׁם; הֵם חָפְצוּ לִפְגֹּשׁ רִאשׁוֹנָה אֶת הָרוֹדְפִים וְלִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה מִפִּיהֶם עַל אוֹדוֹת

הַיַּלְדָּה הָאֻמְלָלָה. בָּרְחוֹבוֹת נֶאֶסְפוּ חֲבוּרוֹת־חֲבוּרוֹת שֶׁל נְעָרִים וּנְעָרוֹת וְעָמְדוּ דוֹמָם, אוֹ שׂוֹחֲחוּ בְּלַחַשׁ, עַד שֶׁהָרוֹאֶה אוֹתָם מֵרָחוֹק, הָיָה יָכוֹל לַחֲשֹׁב, שֶׁהֵם אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, בַּעֲלֵי מַעֲשֶׂה, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עִנְיָנִים נִכְבָּדִים מִשֶּׁלָּהֶם.

וּבֶאֱמֶת הֵם חָשְׁבוּ אֶת הָעִנְיָן לְ„שֶׁלָּהֶם": הֵן „יַלְדָּה" הִיא אֲשֶׁר נִגְנְבָה מִבֵּית הוֹרֶיהָ; וּלְמִי נוֹגֵעַ הַדָּבָר יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לִנְעָרִים וְלִנְעָרוֹת ?!

לַשָּׁוְא גָּעֲרוּ בָהֶם הָאִמּוֹת מִבַּעַד הַפְּתָחִים וְהַחַלּוֹנוֹת הַפְּתוּחִים, כִּי כְבָר הִגִּיעָה הָעֵת לִישֹׁן, כִּי כְבָר עָבְרָה חֲצוֹת לַיְלָה, כִּי מָחָר לֹא יוּכְלוּ לָקוּם בַּבֹּקֶר וִיאַחֲרוּ שְׁעַת הַלִּמּוּדִים בַּחֶדֶר; לַשָּׁוְא הָיוּ כָּל הַגְּעָרוֹת: הַנְּעָרִים הַקְּטַנִּים הִתְחַנְּנוּ, כִּי יַנִּיחוּם לַעֲמֹד עוֹד שָׁעָה קְצָרָה; וְהַגְּדוֹלִים פָּשׁוּט, פָּנוּ עֹרֶף, כְּאִלּוּ לֹא שָׁמְעוּ אֶת גַּעֲרוֹת הוֹרֵיהֶם.

אַךְ הָרוֹדְפִים שָׁבוּ רֵיקָם, וְהַיְלָדִים עָלוּ עַל מִשְׁכָּבָם בְּלֵב נִשְׁבָּר: הַצּוֹעֲנִים לֹא נִמְצְאוּ, וְהַיַּלְדָּה הָאֻמְלָלָה נִשְׁאֲרָה בְיָדָם.

יוֹתֵר מִכֻּלָּם הִצְטַעֲרוּ הַנְּעָרִים, אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הָאֻמְלָלָה וְדִבְּרוּ אִתָּהּ: הֵמָּה נֵעוֹרוּ מִתּוֹךְ שְׁנָתָם פַּעַם בְּפַעַם בְּקוֹל

יַלְדָּה. „הַצּוֹעֲנִי מַכֶּה!” „הַיַּלְדָּה בּוֹרַחַת!” אַךְ יוֹתֵר מִכָּל הַנְּעָרִים נֶעֱצַב שְׁלֹמֹה בֶּן שִׁמְעוֹן צַבֶּרְמַן: הַנַּעַר הַזֶּה הָיָה יְלִיד עִיר ד. הַקְּרוֹבָה, הוּא בָּא הֵנָּה בִּלְוָיַת אִמּוֹ לְבַקֵּר אֶת דּוֹדוֹ; וְיַחַד עִם בְּנֵי דוֹדוֹ הָלַךְ לָחֹג חַג לַ״ג בָּעֹמֶר. הוּא הָיָה הָאֶחָד, אֲשֶׁר בָּא בִּדְבָרִים עִם הַיַּלְדָּה. צוּרָתָהּ עָמְדָה לְנֶגֶד עֵינָיו, עַד שֶׁלֹּא יָכֹל לְשָׁכְחָהּ אַף רֶגַע. בַּלַּיְלָה נִדְמָה לוֹ, שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַיַּלְדָּה כְּפוּתָה[1]) בְּיָדֶיהָ וְרַגְלֶיהָ... שַׂעֲרוֹתֶיהָ הָאֲרֻכּוֹת קְשׁוּרוֹת לְאַחַד הָעֵצִים... וְהַצּוֹעֲנִי מֵרִים עָלֶיהָ שׁוֹט, שֶׁנָּחָשׁ קָשׁוּר לוֹ בְּקָצֵהוּ... וְהוּא מַכֶּה וּמַכֶּה... וְהַיַּלְדָּה צוֹעֶקֶת וּבוֹכָה מָרָה...

„מַדּוּעַ זֶה לֹא אֲחַזְתִּיהָ, מַדּוּעַ לֹא נְשָׂאתִיהָ עַל זְרוֹעוֹתַי לְבֵית דּוֹדִי? — טָעַן הַנַּעַר לְנַפְשׁוֹ בַּבֹּקֶר בְּקוּמוֹ מִמִּשְׁכָּבוֹ — הֲלֹא הַנְּעָרִים הָיוּ עוֹזְרִים עַל יָדַי!”

„בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת, שֶׁדִּבַּרְנוּ עִמָּהּ, הָיִינוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר הַזֶּה!”

„אֲנִי עָכַרְתִּי אֶת הַיַּלְדָּה! — יָכֹלְתִּי לְהַצִּילָהּ, וְלֹא הִצַּלְתִּיהָ! אֲנִי מְסַרְתִּיהָ לַצּוֹעֲנִי!”

---

[1]) קְשׁוּרָה.

וּבְכָל לַיְלָה וָלַיְלָה בְּשָׁכְבוֹ עַל מִשְׁכָּבוֹ הִתְנַחֵם הַנַּעַר בְּתִקְוָה, כִּי עַד הַבֹּקֶר יִקְרֶה אֵיזֶה מִקְרֶה בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, אוֹ שֶׁלֹּא בְדֶרֶךְ הַטֶּבַע; יוּכַל הֱיוֹת, שֶׁעוֹד תָּשׁוּב הַיַּלְדָּה... אוּלַי בָרְחָה! הֲלֹא הוּא יָעַץ אוֹתָהּ שֶׁתִּבְרַח!..הִיא שָׁמְעָה אֶת דְּבָרַי! מִבֵּין כָּל הַנְּעָרִים הַבִּיטָה רַק אֵלַי, וְשָׁמְעָה רַק אֶת דְּבָרַי! הִיא תִבְרַח... הִיא כְבָר בָּרְחָה! מָחָר בַּבֹּקֶר תָּבֹא הֵנָּה!"

„אֲבָל מֵאַיִן תֵּדַע אֶת מְקוֹמִי ?"

הוּא הֶחֱלִיט בְּדַעְתּוֹ לָקוּם בַּבֹּקֶר וְלַעֲמֹד בַּחוּץ, לְמַעַן אֲשֶׁר יִרְאֶנָּה בְּעָבְרָהּ בָּרְחוֹב; „וְטוֹב יוֹתֵר, שֶׁאֵצֵא חוּץ לָעִיר אֶל הַיַּעַר וַאֲחַפְּשֶׂנָּה שָׁם"—אָמַר בְּלִבּוֹ — וּבְתַנְחוּמִים כָּאֵלֶּה נִרְדַּם, וַיִּשְׁכַּב עַד בֹּקֶר; אַךְ בְּקוּמוֹ מִשְּׁנָתוֹ, וַיַּרְא, כִּי לֹא קָרָה כָּל נֵס, וְהַיַּלְדָּה אֵינֶנָּה, הִתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ מְאֹד.

וּלְהַגְדִּיל אֶת דַּאֲבוֹן לִבּוֹ אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּבֹקֶר אֶחָד: הַיּוֹם נָסַע, בְּנִי, הַבָּיְתָה.

„אָבְדָה אָבְדָה הַיַּלְדָּה וְלֹא תָשׁוּב עוֹד לְעוֹלָם!"— חִישֵׁב שְׁלֹמֹה בִּלְבָבוֹ, וְלֹא יָכֹל לַעֲצֹר בְּעַד דִּמְעוֹתָיו.—

— צר לו לִנְסֹעַ הַבַּיְתָה, כִּי חָפֵץ הוּא לָלֶכֶת עוֹד בָּטֵל לְהִפָּטֵר מִן הַחֶדֶר — קָרְאָה אִמּוֹ בְּתוֹכָחָה מְגֻלָּה לְמַרְאֵה דִמְעוֹתָיו.

שְׁלֹמֹה הִתְאַפֵּק וַיַּעֲמֹד לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַבֹּקֶר וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְבִרְכַּת „גָּאַל יִשְׂרָאֵל" לֹא יָכֹל עוֹד לְהִתְאַפֵּק מִבֶּכִי; גַּם בְּאָכְלוֹ אֶת אֲרֻחַת הַבֹּקֶר, גַּם בַּעֲלוֹתוֹ עַל הָעֲגָלָה לִנְסֹעַ עִם אִמּוֹ הַבַּיְתָה מָלְאוּ עֵינָיו דְּמָעוֹת. הוּא הִרְגִּישׁ כִּי חָסֵר לוֹ אֵיזֶה דָבָר בְּלִבּוֹ.

ג

בְּכָל שְׁתֵּי הַשָּׁנִים, שֶׁהָיְתָה „קְרִיצַבְיָה" הַקְּטַנָּה שְׁבוּיָה בִּידֵי הַצּוֹעֲנִים, לֹא הָיָה לָהּ יוֹם קָשֶׁה, כְּיוֹם פְּגִישָׁתָהּ עִם „הַנְּעָרִים". אָמְנָם קָשִׁים הָיוּ עָלֶיהָ יְמֵי שִׁבְיָהּ הָרִאשׁוֹנִים, אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה הֵמַר לָהּ רַב יֶתֶר.

הִיא זוֹכֶרֶת עוֹד אֶת הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן... אֶת הַשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה, בָּרוּר הֵיטֵב, כְּאִלּוּ אַךְ אֶתְמוֹל הָיָה הַדָּבָר... הִיא נָסְעָה עִם אִמָּהּ אֶל הַדּוֹדָה „צֶצִי" הַיּוֹשֶׁבֶת שָׁם... בָּעִיר... אֶת הַכֹּל הִיא זוֹכֶרֶת, אַךְ אֶת שֵׁם הָעִיר הַהִיא

אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִזָּכֵר. וְהַדּוֹדָה צָצִי יוֹשֶׁבֶת רָחוֹק, רָחוֹק מֵעִיר אֲבוֹתֶיהָ... אֶת שְׁמָהּ אֵינָהּ זוֹכֶרֶת וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִזָּכֵר בְּשׁוּם אֹפֶן !... דּוֹמֶה לָהּ, שֶׁלֹּא יָדְעָה מֵעוֹלָם אֶת שֵׁם הָעִיר... אֲבָל זוֹכֶרֶת הִיא שֶׁהָיְתָה מְשַׂחֶקֶת שָׁם עִם אָחִיהָ וְעִם „חִיאַלִיק" הַמְשׁוֹרֵר, שֶׁהָיָה עוֹזֵר לְאַבָּא הַ... אֵיךְ קוֹרְאִים זֹאת אֵינָהּ זוֹכֶרֶת !... זוֹכֶרֶת הִיא מֶה הָיָה אַבָּא, אֲבָל אֵיךְ נִקְרָא הַדָּבָר הַזֶּה, שֶׁאַבָּא הָיָה שָׁם... בַּבַּיִת שֶׁמִּתְפַּלְּלִים ?... גַּם שָׁם אֵצֶל הַדּוֹדָה... הִשְׁתַּעַשְׁעָה עִם יְלָדִים... וּפִתְאוֹם קָמוּ כֻּלָּם עַל רַגְלֵיהֶם : עֲגָלָה מְלֵאָה צוֹעֲנִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, שְׁחוֹרִים, מְסֻלְסָלִים... חֶצְיָם עֲרוּמִים – עָבְרָה דֶּרֶךְ הָרְחוֹב... הַנְּעָרִים לִוּוּ אוֹתָם עַד מִחוּץ לָעִיר... הֵם חָפְצוּ לִרְאוֹת, אֵיךְ יַטֶּה הַצּוֹעֲנִי אֶת אָהֳלוֹ... אַחֲרֵי כֵן שָׁבוּ אֶל הָעִיר... אַךְ הִיא נִשְׁאֲרָה עַל מְקוֹמָהּ... צוֹעֲנִי קָטָן אֶחָד נִגַּשׁ אֵלֶיהָ... זֶה הָיָה „פִּשֶׁרְבָּר" הַקָּטָן... אָמְנָם הִיא יוֹדַעַת עַתָּה, שֶׁהוּא – הַטּוֹב מִכָּל הַצּוֹעֲנִים ! כַּנִּרְאֶה, כָּל הַצּוֹעֲנִים טוֹבִים הֵם, כָּל זְמַן שֶׁהֵם קְטַנִּים...

וְאָז... וְאָז נִגְּשָׁה אֵלֶיהָ גַּם צוֹעֲנִית זְקֵנָה... הִיא

הִתְחַלְחֲלָה, וְחָפְצָה לִבְרֹחַ... אֲבָל הַצּוֹעֲנִית הוֹשִׁיטָה לָהּ מֵרָחוֹק צָמִיד שֶׁל כֶּסֶף... הִיא הִבִּיטָה אֵלֶיהָ בְּתִמָּהוֹן... הַצּוֹעֲנִית לָקְחָתָה עַל יָדָהּ וְהוֹשִׁיבָה אוֹתָהּ עַל הָעֲגָלָה... הִיא חָפְצָה לָרֶדֶת... אֲבָל הֵם הִתְחִילוּ דוֹפְקִים אֶת הַסּוּסִים... הִיא צָעֲקָה, אֲבָל הֵם חָבְשׁוּ מִטְפַּחַת סָבִיב לְפִיהָ... וּמִטְפַּחַת אַחֶרֶת שָׂמוּ בְּתוֹךְ פִּיהָ... הִיא לֹא חָדְלָה גַּם אָז מִצְּעֹק מִתּוֹךְ לְבָבָהּ... וְהִתְפַּלְּאָה מְאֹד: מַדּוּעַ אֵין אָזְנֶיהָ שׁוֹמְעוֹת אֶת קוֹלָהּ?.. אַחֲרֵי כֵן — לַיְלָה... וְאַחֲרֵי כֵן בָּכְתָה וּבָכְתָה... וְאָז קָרַב אֵלֶיהָ אֶחָד מִן הַצּוֹעֲנִים — עִלֵּג לָשׁוֹן; אֲבָל הוּא עִלֵּג רַק בִּשְׂפַת „יְהוּדִית", כְּשֶׁהוּא מְדַבֵּר צוֹעֲנִית, אֵינוֹ מִתְעַלֵּג... וְהוּא אָמַר לָהּ בִּשְׂפַת יְהוּדִית, שֶׁאִם תִּבְכֶּה, יַכֶּה אוֹתָהּ... וַתֵּבְךְּ הִכָּה בְּשֵׁבֶט עַל בְּשָׂרָהּ... וְהִיא בָּכְתָה עוֹד יוֹתֵר... וְהוּא הִכָּה אוֹתָהּ עוֹד יוֹתֵר... וְהִכּוּ וְהִכּוּ, עַד אֲשֶׁר הִבְטִיחָה שֶׁלֹּא תִבְכֶּה. מֵאָז לֹא בָכְתָה עוֹד... רַק בַּלֵּילוֹת, כְּשֶׁהָיוּ הַצּוֹעֲנִים יְשֵׁנִים, הָיְתָה בוֹכָה חֶרֶשׁ... מֵאָז עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, רַבִּים מְאֹד — כַּמָּה? אֵינָהּ יוֹדַעַת. הִיא לֹא זָכְרָה אֶת הוֹרֶיהָ; כִּי פָּחֲדָה בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע מִפְּנֵי הַשֵּׁבֶט הַקָּשֶׁה, לְמַרְאֵה כָּל תְּנוּעַת־יַד שֶׁל הַצּוֹעֲנִים חָשְׁבָה, שֶׁרוֹצִים

הֵם לְהַכּוֹתָהּ. דָּבָר אַחֵר – חוּץ מִן הַשֵּׁבֶט וְעֵינֵי הַזַּעַם שֶׁל הַצּוֹעֲנִים – לֹא יָכְלָה לִזְכֹּר. אַךְ בְּאַחַד הַיָּמִים זָכְרָה פִּתְאֹם אֶת הוֹרֶיהָ וְאָחִיהָ, וְעוֹד פַּעַם בָּכְתָה... וְעוֹד פַּעַם הַשֵּׁבֶט...

וְאַחֲרֵי כֵן עָבְרוּ עוֹד יָמִים רַבִּים, רַבִּים מְאֹד... וְהֵמָּה בָּאוּ קָרוֹב לְעִיר אַחַת, וְאָז לָקַח הַצּוֹעֲנִי מוֹט בַּרְזֶל וְלִבֵּן אוֹתוֹ בָּאֵשׁ... וְאוֹתָהּ כָּפַת 1) בְּיָדֶיהָ וְרַגְלֶיהָ... וְהִקְרִיב אֶת הַמּוֹט הַמְלֻבָּן אֶל תַּחַת זְרוֹעוֹתֶיהָ... „הִשָּׁבְעִי שֶׁלֹּא תִבְרְחִי!“ אָמַר הַצּוֹעֲנִי.

הוֹי! אֶת הַדָּבָר הַנּוֹרָא הַהוּא לֹא תִשְׁכַּח לָנֶצַח!

וְהִיא לֹא בָכְתָה: הִיא נִשְׁבְּעָה בֶּאֱמֶת, שֶׁלֹּא תִבְרַח מֵהֶם לְעוֹלָם, וְלֹא תַגִּיד אֶת דְּבַר גְּנֵבָתָהּ לְאִישׁ, אֲפִלּוּ אִם יַכּוּ אוֹתָהּ.

וּמֵאָז מִדֵּי עֲלוֹת עַל לְבָבָהּ הָרַעְיוֹן לִבְרֹחַ, זָכְרָה אֶת הַמּוֹט הַמְלֻבָּן וַתִּתְחַלְחַל... נִדְמָה לָהּ, שֶׁאַלְפֵי צוֹעֲנִים עוֹמְדִים עָלֶיהָ בְּמוֹטוֹת מְלֻבָּנִים... וְצוֹרְבִים אוֹתָהּ מִכַּף רַגְלָהּ וְעַד קָדְקֳדָהּ.

---

1) קָשַׁר.

הִיא הִתְיָאֲשָׁה כְּבָר מִן הַבְּרִיחָה. וְכַאֲשֶׁר לָמְדָה לְדַבֵּר מְעַט צוֹעֲנִית, הִתְחִילָה לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצּוֹעֲנִים הַקְּטַנִּים וְהַקְּטַנּוֹת, וּמַצָּבָהּ הוּטַב מְעָט. הַגְּדוֹלִים חָדְלוּ לְהַכּוֹתָהּ, וְהַקְּטַנִּים אֲהֵבוּהָ; כִּמְדֻמֶּה לָהּ שֶׁגַּם הִיא אוֹהֶבֶת אוֹתָם. יוֹתֵר מִכֻּלָּם הִיא מְחַבֶּבֶת אֶת פֶּשֶׁרְבָּר הַמְסֻלְסָל. הוּא יָפֶה מְאֹד... וְגַם טוֹב הוּא אֵלֶיהָ מִכָּל הַצּוֹעֲנִים הַקְּטַנִּים... מְשַׂחֵק אִתָּהּ תָּמִיד וּמְחַלֵּק עִמָּהּ כָּל נֵתַח טוֹב, אֲשֶׁר יִגְנֹב מִתּוֹךְ הַקְּדֵרָה שֶׁל הָאָח.

מֵאַבָּא וְאִמָּא אֲשֶׁר „שָׁם"... לֹא נִשְׁאַר לָהּ כָּל זֵכֶר. אֶת מַלְבּוּשֶׁיהָ פָּשְׁטוּ מֵעָלֶיהָ וְהִלְבִּישׁוּהָ סְמַרְטוּטִים, כְּמִנְהַג הַצּוֹעֲנִיּוֹת. אַךְ זֵכֶר אֶחָד קָטָן – קָמֵעַ קָטָן קָבוּעַ בְּקֻנֶּה שֶׁל כֶּסֶף וְתָלוּי עַל צַוָּארָהּ – נִשְׁאַר לָהּ. גַּם אֶת הַקָּמֵעַ לָקְחוּ מִמֶּנָּה; אַךְ בְּכָל פַּעַם, שֶׁהִיא מִצְטַנֶּנֶת וְנוֹפֶלֶת לְמִשְׁכָּב, יִתְלוּ עָלֶיהָ אֶת הַקָּמֵעַ. הַצּוֹעֲנִים מַאֲמִינִים, שֶׁהַקָּמֵעַ הַזֶּה יָבִיא לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִכָּל מַחֲלָה. בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים שָׂמוּ אֶת הַקָּמֵעַ עַל צַוָּארָהּ וְלֹא שָׁבוּ עוֹד לְקַחְתּוֹ מִמֶּנָּה.

הִיא רָאֲתָה, שֶׁהַצּוֹעֲנִים דּוֹאֲגִים לָהּ לִפְעָמִים, וְהִתְחִילָה

לְהַאֲמִין, כִּי הֵם אוֹהֲבִים אוֹתָהּ. אָז הִתְחִילָה לִקְרֹא אֶת הַצּוֹעֲנִי הַזָּקֵן „אַבָּא" וְאֶת הַזְּקֵנָה — „אִמָּא", וְהָיְתָה שְׂמֵחָה לִרְאוֹת, שֶׁלֹּא הַזְּקֵנִים וְלֹא הַקְּטַנִּים מַקְפִּידִים עַל הַדָּבָר, אַדְּרַבָּה: נִרְאֶה שֶׁהֵם מַסְכִּימִים עַל זֶה — גַּם הַשֵּׁם, אֲשֶׁר קָרְאוּ לָהּ, „קְרִיצְבִּיָּה", נָשָׂא חֵן בְּעֵינֶיהָ...

אַף לֹא אַחַת מִן הַיְלָדוֹת הַצּוֹעֲנִיּוֹת קְרוּאָה בְּשֵׁם זֶה... הַשֵּׁם הַזֶּה שַׁיָּךְ רַק לָהּ!... חֲפֵצָה הִיא לִפְעָמִים לִזְכֹּר אֶת שְׁמָהּ, אֲשֶׁר קָרְאוּ לָהּ „שָׁם"... אַךְ קָשֶׁה לָהּ הַדָּבָר...

אֲבָל מַה זֶּה הָיָה לָהּ פִּתְאֹם, שֶׁקָּרְבָה אֶל הַנְּעָרִים לְדַבֵּר עִמָּם וּלְגַלּוֹת לָהֶם אֶת הַ„סּוֹד"? הִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִסְלֹחַ לְעַצְמָהּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה! הִיא הֶאֱמִינָה, כִּי הַצּוֹעֲנִי הַזָּקֵן יְלַבֵּן שְׁנִית מוֹט שֶׁל בַּרְזֶל וְיָשִׂים אוֹתוֹ תַּחַת זְרוֹעוֹתֶיהָ; לְאָשְׁרָהּ, לֹא עָשׂוּ לָהּ הַפַּעַם מְאוּמָה. בְּמֶשֶׁךְ הָעֵת גִּלְּתָה לְעַצְמָהּ אֶת „הַכִּשְׁרוֹן הַצּוֹעֲנִי": לִמְצֹא תַּחְבֻּלָה כְּרֶגַע לְהִנָּצֵל מִתּוֹךְ הָאָסוֹן—וּלְשַׁקֵּר בְּאֹפֶן, שֶׁהַשּׁוֹמֵעַ יַאֲמִין לָהּ בְּכָל לֵב. וְעַתָּה קִדְּמָה אֶת פְּנֵיהֶם וְהִתְחִילָה בוֹכָה: „הַנְּעָרִים הִכּוּנִי וְסִחֲבוּנִי הָעִירָה! הֵם אָמְרוּ, שֶׁאֲנִי אֲחוֹתָם!"...

— וְאַתְּ מָה אָמַרְתְּ?— שָׁאַל הַצּוֹעֲנִי בַּחֲרָדָה.

— אֲנִי אָמַרְתִּי: „שֶׁקֶר הַדָּבָר! אֲנִי—צוֹעֲנִית! אֲנִי—קְרִיצְבִּיָּה!"

—וּבְאֵיזוֹ שָׂפָה דִבַּרְתְּ עִמָּם?

— בִּשְׂפַת יְהוּדִית; אֲנִי דִבַּרְתִּי צוֹעֲנִית, וְלֹא הֵבִינוּ; דִּבַּרְתִּי יְהוּדִית וְהֵבִינוּ!

— פְּתַיָּה אַתְּ — קָרָא הַצּוֹעֲנִי בִּתְלוּנָה — לֹא הָיָה לָךְ לְדַבֵּר יְהוּדִית! מֵהַיּוֹם וְהָלְאָה אִם יִפְגְּשׁוּךְ בְּאֵיזֶה מָקוֹם, אַל תְּדַבְּרִי אַף מִלָּה אַחַת יְהוּדִית! וְעַתָּה עָלֵינוּ לִבְרֹחַ מִזֶּה כְּרָגַע...

וְהַצּוֹעֲנִים מִהֲרוּ וְהוֹרִידוּ אֶת הָאֹהֶל וַיְשִׂימוּהוּ עַל הָעֲגָלָה וַיִּסְעוּ מַהֵר... אוֹתָהּ לֹא עָנְשׁוּ... גַּם לֹא גָעֲרוּ בָהּ... אַךְ הַזְהֵר הִזְהִירוּהָ לְבַל תּוֹסִיף עוֹד לְדַבֵּר „יְהוּדִית".

— אֲבָל הַנַּעַר הַלָּבָן הַלָּז יְעַצֵּנִי לִבְרֹחַ! — חָשְׁבָה כְּמַחְשֶׁבֶת פַּחַד בִּלְבָבָהּ — וּמוֹט הַבַּרְזֶל הַמְלֻבָּן?!... אֲבָל הוּא אָמַר, כִּי אַךְ אֶבְרַח, אֵין לִי מַה לִּפְחֹד עוֹד: הוּא יָגֵן עָלָי! הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר „שָׁם" — יַצִּילוּנִי...

הִיא שָׁמְרָה אֶת הַדָּבָר בְּלִבָּהּ, לֹא שָׁאֲלָה אֶת נַפְשָׁהּ, אָנָה תִבְרַח? הִיא יָדְעָה רַק שְׁנֵי מְקוֹמוֹת: אֹהֶל הַצּוֹעֲנִים

וְ„שָׁם". „שָׁם" — אַבָּא וְאִמָּא הָרִאשׁוֹנִים; „שָׁם" אַחֶיהָ וַחֲבֵרוֹתֶיהָ; „שָׁם" הַנַּעַר הַלָּבָן — בַּעַל הָעֵינַיִם הַשְּׁחוֹרוֹת! שָׁם יֵשׁ הַכֹּל, מַה שֶּׁאֵין פֹּה... אִם תִּבְרַח מִפֹּה, תִּהְיֶה שָׁם".

הִיא חָשְׁבָה הַרְבֵּה בַּדָּבָר הַזֶּה, וְדָחֲתָה אֶת הָעִנְיָן לִשְׁעַת הַכֹּשֶׁר.

אֲבָל בְּכָל עֵת, שֶׁהִגִּיעָה שְׁעַת הַכֹּשֶׁר, הֵחֵלָּה לְהַרְגִּישׁ גַּעְגּוּעִים לָאֹהֶל, לַצּוֹעֲנִים וּבְיִחוּד — לִפְשֶׁרְדַּר הַקָּטָן, וְגַם לֹא יָכְלָה לְהִתְגַּבֵּר עַל פַּחַד לְבָבָהּ: פֶּן יִתְפְּשׂוּהָ, וְאָז יָשׁוּבוּ לְקָשְׁרָהּ בַּלֵּילוֹת אֶל אוֹפַנֵּי הָעֲגָלָה...

וְכַאֲשֶׁר גָּבְרוּ בְקִרְבָּהּ גַּעְגּוּעִים אֶל כָּל אֲשֶׁר „שָׁם", חָשָׁה בְנַפְשָׁהּ דֵּי אֹמֶץ לִבְרֹחַ מִן הָאֹהֶל וְלַחֲסוֹת בְּצֵל הָאֲנָשִׁים הָהֵם אֵצֶל הַנַּעַר הַלָּבָן הַלָּז — אֲבָל אָז לֹא הָיְתָה שְׁעַת הַכֹּשֶׁר.

ד.

וְיָמִים עוֹבְרִים אַחֲרֵי לֵילוֹת, וְלֵילוֹת עוֹבְרִים אַחֲרֵי יָמִים, וְרַבִּים הֵם הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, עַד שֶׁקְּרִיצְבִיָּה אֵינָהּ יוֹדַעַת לָהֶם כָּל חֶשְׁבּוֹן לְצָרְפָם לְשָׁנִים. הַצּוֹעֲנִים הִתְהַ‍

לְלַמֵּד אוֹתָהּ לָשִׁיר בְּשִׁירִים וּלְרַקֵּד „רִקּוּדִים צוֹעֲנִים". הִיא הִרְגִּישָׁה, שֶׁהִתְחִילָה לִהְיוֹת אֵיזֶה דָבָר, שֶׁכָּל הָאֹהֶל דּוֹאֵג לוֹ: הַזְּקֵנִים מִתְלַחֲשִׁים עָלֶיהָ, שֶׁהִיא יָפָה מְאֹד. פַּשְׁרְבָּר הִגִּיד לָהּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּפֵרוּשׁ. הוּא מָדַד בְּזֶרֶת אֶת מִקְלַעַת רֹאשָׁהּ וּמָצָא בָהּ חָמֵשׁ בַּמִּסְפָּר... מִקְלַעַת כָּזוֹ, אָמַר לָהּ, אֵין גַּם לְאַחַת מִבְּנוֹת הַצּוֹעֲנִים... וְהִיא שָׂמְחָה לִשְׁמֹעַ תְּהִלָּתָהּ מִפִּיו.

וְהִיא הָיְתָה לְאַט־לְאַט לְצוֹעֲנִית גְּמוּרָה. בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר, כַּאֲשֶׁר נִרְאוּ קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ עַל הֶהָרִים, אוֹ, כְּמוֹ שֶׁהַצּוֹעֲנִיּוֹת שֶׁבָּאֹהֶל הָיוּ אוֹמְרוֹת: כַּאֲשֶׁר נִרְאוּ קְוֻצּוֹת הַזָּהָב שֶׁל שְׂעַר הַשֶּׁמֶשׁ הַיָּפָה — קָמָה וַתֵּצֵא לִפְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, וְלָחֲשָׁה עִם יֶתֶר הַצּוֹעֲנִים אֵיזוֹ תְּפִלָּה, שֶׁלֹּא הֵבִינָה בָהּ אַף מִלָּה אֶחָת, וְשֶׁגַּם הַצּוֹעֲנִים, כְּנִרְאֶה, לֹא הֵבִינוּ בָהּ יוֹתֵר מִמֶּנָּה. תְּפִלָּה זוֹ הָיְתָה כְּעֵין „לַחַשׁ", שֶׁהַצּוֹעֲנִים מַאֲמִינִים, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סְגֻלָּה לְמִי שֶׁאוֹמְרָהּ. הִיא שָׁמְעָה מִפִּי הַצּוֹעֲנִים, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ הִיא אֱלִילָה יָפָה, אַךְ רָעַת לֵב וְכַעֲסָנִית. טוֹב מִמֶּנָּה הוּא הַלַּיְלָה; וְלָכֵן אֵין כָּל צֹרֶךְ לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו וּלְלַחֵשׁ עָלָיו, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁפִּיעַ רַק מְנוּחָה וָטוֹב; וְגַם בְּשָׁעָה שֶׁהוּא סוֹגֵר אֶת עֵינוֹ הַגְּדוֹלָה לָנוּם שְׁנָתוֹ, הוּא פּוֹקֵחַ רִבּוֹא רִבְבוֹת עֵינַיִם קְטַנּוֹת

לְהַשְׁגִּיחַ עַל הָאָרֶץ מִתּוֹךְ שֵׁנָה. קְרִיצְבִּיָּה אָהֲבָה מְאֹד אֶת הַלַּיְלָה, וְהָיְתָה וְהִירָה בַּלֵּילוֹת הָאַחֲרוֹנִים לַחֲדֹשׁ לִבְלִי לָשִׁיר בַּלַּיְלָה וּלְדַבֵּר בְּהֶשָּׁאִי, לְבַל תָּעִיר אוֹתוֹ מִשְּׁנָתוֹ.

אַךְ פַּעַם אַחַת קָרָה מִקְרֶה. וְצוֹעֲנֵי הָאֹהֶל גָּנְבוּ סוּס בְּדֶרֶךְ מַסָּעָם. בַּעַל הַגְּנֵבָה הִרְגִּישׁ בַּדָּבָר, וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם; וְהַלַּיְלָה – לֵיל בָּהִיר: הַיָּרֵחַ עָמַד בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם, וְהֵאִיר אֶת הַדֶּרֶךְ וְאֵת כָּל הַכִּכָּר מִסָּבִיב. הַצּוֹעֲנִים הִתְחִילוּ מְלַחֲשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים לַלַּיְלָה, שֶׁיַּעֲצֹם אֶת עֵינוֹ לְבַל יֵרָאֵם הָרוֹדֵף. אֲבָל הַלַּיְלָה הִתְאַכְזֵר וְלֹא כִּנֵּר אֶת עֵינוֹ. אַדְרַבָּה, דּוֹמֶה הָיָה, שֶׁהַיָּרֵחַ עָמַד בְּלֶכְתּוֹ, וְהֵאִיר אֶת כָּל הַכִּכָּר בְּאוֹר גָּדוֹל... וּכְמוֹ לְהַכְעִיסָם עָבְרָה עֲנָנָה שְׁחוֹרָה, כְּעַפְעַף שָׁחוֹר, עַל פְּנֵי עֵין הַלַּיְלָה; אַךְ הִיא עָבְרָה לָהּ הָלְאָה וְהָעַיִן הוֹסִיפָה לְהַבִּיט וּלְהָאִיר. הַצּוֹעֲנִים נִתְפְּשׂוּ וְהֻכּוּ מַכּוֹת נֶאֱמָנוֹת וְגַם הַגְּנֵבָה לֻקָּחָה.

אָז הִתְקַצְּפוּ הַצּוֹעֲנִים הַמֻּכִּים וַיִּמְרְדוּ בַּלַּיְלָה: אִישׁ אִישׁ לָקַח מְלֹא כַּף אֲבַק־דְּרָכִים וַיִּזְרֹק לְמוּל פְּנֵי הַיָּרֵחַ.

מֵאָז הָיְתָה קְרִיצְבִּיָּה יְרֵאָה וְנִפְחֶדֶת בַּלֵּילוֹת: הִיא חָשָׁה כְּאִלּוּ צְפוּיָה הִיא אֶל כָּל אָסוֹן; שֶׁהַלַּיְלָה לֹא יָגֵן עוֹד

עַל הָאֹהֶל... וְכֻלָּם, כֻּלָּם מְפַקְּדִים עַתָּה בַּלֵּילוֹת... אִם יִוָּדַע הַדָּבָר לְחַיּוֹת הַיַּעַר יִתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם וְטָרְפוּם... אֶת כֻּלָּם... גַּם אֶת פִּשְׁרְבָּר לֹא יְרַחֵמוּ!... בְּכָל כּוֹכָב מִכּוֹכְבֵי מָרוֹם אֲשֶׁר רָאֲתָה–עָף וְחוֹצֶה אֶת הַשָּׁמַיִם, רָאֲתָה שֵׁבֶט הַלַּיְלָה הַנָּטוּי עַל הָאֹהֶל, וְאָז הָיְתָה מִתְפַּלֶּלֶת בְּלֵב חָרֵד: „אָנָּא לַיְלָה טוֹב! חֲמָל־נָא עַל הָאֹהֶל לְמַעֲנִי! כִּי אָנֹכִי לֹא זָרַקְתִּי אָז עָפָר בְּפָנֶיךָ!" „גַּם פִּשְׁרְבָּר לֹא זָרַק!" הוֹסִיפָה וְשִׁקְּרָה בַּחֲטִיפָה, כְּדֵי לִגְנֹב דַּעַת הַלַּיְלָה וּלְעוֹרֵר בְּלִבּוֹ חֶמְלָה עַל פִּשְׁרְבָּר הַטּוֹב.

וְאוּלָם יָדוֹעַ יָדְעָה גַּם, כִּי יֵשׁ „אֵל" נֶעְלָם, אֲשֶׁר סִפֵּר לָהּ פִּשְׁרְבָּר עַל אוֹדוֹתָיו, שֶׁשְּׁמוֹ „פֵּרָעָן", הִיא הָיָה אֵל גִּבּוֹר חַיִל וָקָם וּמָרַד בְּכָל הָאֵלִים, וַיֵּרֶד הַיָּמָּה אֶל הַתְּהוֹם, וּפָרַשׂ עַל עַצְמוֹ שִׁבְעָה רְקִיעִים – רָקִיעַ בְּתוֹךְ רָקִיעַ. אֶת הַכֹּל הִפְקִיר לָאֵלִים, אַךְ אֶת הַצּוֹעֲנִים לָקַח תַּחַת חָסוּתוֹ... „פֵּרָעָן" שׂוֹנֵא אֶת הַיִּשּׁוּב.

„פַּעַם אַחַת, סִפֵּר לָהּ פִּשְׁרְבָּר, בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ הַצּוֹעֲנִים, שֶׁיִּתֵּן לָהֶם „בֵּית־מִקְדָּשׁ", כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לְכָל הָעַמִּים מִבְּנֵי הַיִּשּׁוּב; וַיֵּעָתֶר לָהֶם, וַיִּתֵּן לָהֶם „בֵּית־מִקְדָּשׁ" שֶׁל זָהָב

טָהוֹר; וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הַיִּשּׁוּב וַיַּחֲלִיפוּ עִם הַצּוֹעֲנִים: נָתְנוּ לָהֶם בֵּית־מִקְדָּשׁ בָּנוּי מִגְּבִינָה, וְלָקְחוּ לָהֶם אֶת מִקְדַּשׁ הַזָּהָב. רָאָה „פַּרְעֹן" וַיִּקְצֹף מְאֹד. וַיִּתְפַּלְלוּ אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לָהֶם, וַיִּתֵּן לָהֶם מִקְדָּשׁ שֶׁל כֶּסֶף. וַיָּבֹאוּ הָרַמָּאִים בְּנֵי הַיִּשּׁוּב שֵׁנִית, וַיִּבְנוּ לַצּוֹעֲנִים בֵּית מִקְדָּשׁ מִדְּבַשׁ, וְאֶת מִקְדַּשׁ הַכֶּסֶף לָקְחוּ לָהֶם; וְהַצּוֹעֲנִים חָגְגוּ בַּיּוֹם הַהוּא חַג חֲתֻנָּה — וַיִּתְלַקְּטוּ כָּל בְּנֵי הָאֹהָלִים לְהָבִיא אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כַּמִּנְהָג. וַיָּבֹאוּ מֵרֹאשׁ אֶל מִקְדַּשׁ הַגְּבִינָה; וַיִּגְנֹב כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַמְּחֻתָּנִים חֲתִיכַת גְּבִינָה אַחַת, כִּי אָמַר: „הַבַּיִת לֹא יֵהָרֵס, אִם גַּם תֶּחְסַר בּוֹ חֲתִיכָה אַחַת! הֲלֹא רַק אַחַת הִיא!" אֲבָל כֵּן חָשַׁב כָּל צוֹעֲנִי בְּלִבּוֹ. וַיִּגְנֹב אִישׁ אִישׁ, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִכָּל הַבַּיִת מְאוּמָה. וַיָּבֹאוּ הֶחָתָן וְהַכַּלָּה אֶל בֵּית מִקְדַּשׁ הַדְּבַשׁ, אֲבָל גַּם שָׁם לָקַק אִישׁ־אִישׁ לְקִיקָה אַחַת עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מְאוּמָה. וְהֶחָתָן וְהַכַּלָּה לֹא נִשְּׂאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה; וּמֵאָז חוֹגְגִים הַצּוֹעֲנִים אֶת חֲתֻנּוֹתֵיהֶם תַּחַת הַשָּׁמַיִם וּ„פַּרְעֹן" לֹא יֵעָתֵר עוֹד לָתֵת מִקְדָּשׁ חָדָשׁ לְעַמּוֹ".

הַסִּפּוּר הַזֶּה מָצָא חֵן בְּעֵינֵי קְרִיצִבִּיָּה, וְהֶאֱמִינָה בּוֹ בְּתָם־לְבָבָהּ; דִּמְיוֹנָהּ הַנִּלְהָב לֹא הִסְתַּפֵּק בִּדְבָרִים מְצוּיִם

ורגילים. ויחפש רק נשגבות. אך שאלה אחת נולדה במחה:
„מי גדול ממי? אם „פרען", או השמש. או הלילה? ואולי
יש עוד אל אחד הגדול מכלם. אל המישן את הלילה"
מבריח את השמש מעל הרקיע, ומפניו ירא „פרען"
ומסתתר בים בתוך שבעה רקיעים?"...

אפלו פשרבר אינו יודע לענות על השאלה הזאת!...
פשרבר יודע את הכל, הוא מספר לה אפילו מה שיעשה
בקרקע הים, בין כוכבי השמים; הוא מבין גם שפת
הסוסים והכלבים, המית הנחלים וצפצוף החנכים; אבל
על השאלה הזאת אין לו תשובה!...

ובלילות על משכבה היתה מוציאה את ראשה
לפרקים מבעד האהל, ומבטת אל כוכבי השמים ואל הירח—
עין הלילה"—הכועס על כל האהל, רק לא עליה—ומחפשת
תשובה על שאלתה; צריכה היא לדעת את הדבר הזה!
אלו ידעה. מי הוא האל הגדול על כלם -- היתה מתחננת
אליו, שישכיח מלבה את הנער הלבן הלז ואת כל אשר
שם!... או אולי יצק אותה גם הוא לברח!...

אִלּוּ יָדְעָה אוֹתוֹ, כִּי אָז עָזְבָה אֶת כָּל הָאֵלִים וְכָרְעָה רַק לְפָנָיו וְהִתְפַּלְּלָה רַק אֵלָיו...

אֲבָל הָאֵלִים יוֹדְעִים אֶת כַּוָּנָתָהּ, עַל כֵּן אֵינָם רוֹצִים לְגַלּוֹת לָהּ אֶת הַסּוֹד, כְּדֵי שֶׁלֹּא תֶּחְדַּל לְעָבְדָם... כֵּן; הַדָּבָר בָּרוּר בְּעֵינֶיהָ...

וּבֵין כֹּה הִגִּיעוּ יָמִים, שֶׁקְּרִיצִבִּיָּה צְרִיכָה הָיְתָה לִשְׁכֹּחַ אֶת הָאֵל הַנֶּעְלָם שֶׁהִיא מְבַקֶּשֶׁת. מַחֲשָׁבוֹת אֲחֵרוֹת מִלְּאוּ אֶת לְבָבָהּ: בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים עָשׂוּ לָהּ מַלְבּוּשִׁים חֲדָשִׁים יָפִים בְּטַעַם הַצּוֹעֲנִים; גַּם מַטְבְּעוֹת שֶׁל כֶּסֶף קָלְעוּ לָהּ בְּמַקְלְעוֹת שַׂעֲרוֹתֶיהָ; וּכְשֶׁבָּאוּ סָמוּךְ לְעִיר אַחַת, הִגִּיד לָהּ רֹאשׁ הָאֹהֶל, שֶׁהַיּוֹם תֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר לִרְקֹד רִקּוּדִים וְלָשִׁיר בַּשִּׁירִים. „לָמָּה ?" — הִשְׁתּוֹמְמָה קְרִיצִבִּיָּה.

— יִתְּנוּ כֶּסֶף בְּעַד הַדָּבָר הַזֶּה! — לָחַשׁ לָהּ פְּשֶׁרְבָּר בְּאָזְנֶיהָ.

קְרִיצִבִּיָּה הִשְׁתַּקְּעָה בְּמַחֲשָׁבוֹת. הִיא יָדְעָה עַד כֹּה רַק סִבָּה אַחַת, אֲשֶׁר הֵבִיאָה אֶת הַצּוֹעֲנִים לְגָבְהּ מִשָּׁם; וְאֶת הַסּוֹד הַזֶּה גִּלָּה לָהּ פְּשֶׁרְבָּר:

„פָּרְעֹן" לֹא נֶעְתַּר עוֹד לִבְנוֹת לַצּוֹעֲנִים מִקְדָּשׁ חָדָשׁ.

אַךְ נָתַן לָהֶם נְחשֶׁת, שֶׁיִּבְנוּ לָהֶם מִמֶּנָּה מִקְדָּשׁ כְּחֶפְצָם, וְגַם הִבְטִיחַ לַעֲשׂוֹת סְעֻדָּה גְּדוֹלָה לְכָל הָאֹהָלִים לְיוֹם חֲנֻכַּת הַמִּקְדָּשׁ; סְעֻדָּה שֶׁתִּמָּשֵׁךְ הַרְבֵּה-הַרְבֵּה יָמִים, עַד נֶצַח. הֲלֹא עַל כֵּן יֵשׁ הַרְבֵּה צוֹעֲנִים מִשֵּׁבֶט הַכַּפָּפִים (Lingurari לִינְגוּרָרִי), שֶׁעוֹסְקִים בִּמְלֶאכֶת כַּפּוֹת־עֵץ – לִסְעֻדָּה הַהִיא.

אֲבָל בְּנֵי הַיִּשּׁוּב בָּאִים וְקוֹנִים אֶת כְּלֵי הַנְּחשֶׁת מִן הָאֹהָלִים וְאֶת הַכַּפּוֹת מֵאֵת הַ„כַּפָּפִים" וּמִקְדַּשׁ הַנְּחשֶׁת לֹא יִבָּנֶה, וְהַסְּעֻדָּה לֹא תֵעָשֶׂה. עַל כֵּן יֵשׁ אֲשֶׁר יִתְקַצֵּף „פֵּרָעַן" עַל הַצּוֹעֲנִים. אָז מֵתִים רַבִּים, רַבִּים מִיַּלְדֵי הַצּוֹעֲנִים, עֲשָׂרָה, עֲשָׂרָה כַּיּוֹם.

אֲבָל לְפֵּרָעַן יֵשׁ אַרְבַּע נָשִׁים, וּשְׁמוֹתָן: אָבִיב, קַיִץ, חֹרֶף, סְתָו – וְהֵן חַיּוֹת רַק בִּגְנֵבָה. עַל כֵּן גַּם תִּגְנֹבְנָה אִשָּׁה מֵרְעוּתָהּ חֶלְקֵי יְמֵיהֶן וְלֵילוֹתֵיהֶן, וְעַל כֵּן יִקְצְרוּ וְיֶאֶרְכוּ הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת חֲלִיפוֹת... הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה תֵּרָאֶינָה לָנוּ לִפְעָמִים בִּתְמוּנַת עוֹרְבִים... גַּם הָעוֹרְבִים גַּנָּבִים הֵם... עַל כֵּן אוֹהֲבִים גַּם הַצּוֹעֲנִים אֶת הַגְּנֵבָה... וְכַאֲשֶׁר יִגְנֹב רֹאשׁ הָאֹהֶל יַלְדָּה אַחַת מִן הַיִּשּׁוּב, תְּפַיֵּסְנָה הַנָּשִׁים אֶת „פֵּרָעַן יָשֹׁב אַפּוֹ מֵעַל הָאֹהֶל הַהוּא, וְלֹא יָמוּתוּ הַיְלָדִים, עוֹד"...

עַתָּה נוֹדְעָה לָהּ עוֹד סִבָּה אַחַת לִדְבַר הַגְּנֵבָה: עַל יָדָהּ יַרְוִיחוּ הַרְבֵּה כֶּסֶף! הִיא לֹא הֵבִינָה, מַדּוּעַ לֹא יַרְוִיחוּ כֶּסֶף עַל רִקּוּדָיו שֶׁל „פְּשֶׁרְבָּר" וְיֶתֶר הַצּוֹעֲנִים הַקְּטַנִּים, אֲבָל בְּלִבָּהּ הָיְתָה שִׂמְחָה עַל הַדָּבָר: הִיא הִתְחִילָה לְהַרְגִּישׁ אֵיזֶה רֶגֶשׁ כָּבוֹד לְעַצְמָהּ. יְכוֹלָה הִיא לְהָבִיא רֶוַח לָאֹהֶל!

אֲבָל עוֹד יוֹתֵר מִזֶּה לָקַח אֶת לְבָבָהּ הָרַעְיוֹן, שֶׁהִיא תָבֹא הָעִירָה – „שָׁם"... בֵּין הַלְּבָנִים!

אוּלַי תִּמְצָא אֶת הַהוֹרִים, אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ „שָׁם"!...

אוּלַי תִּרְאֶה אֶת הַנַּעַר הַלָּז, שֶׁהִבְטִיחַ לָהּ הַרְבֵּה־הַרְבֵּה!...

דּוֹמֶה לָהּ, שֶׁלֹּא רָאֲתָה עוֹד עִיר מֵעוֹלָם!...

וּבְדִמְיוֹנָהּ הִיא בּוֹרְאָה לְעַצְמָהּ מַחֲזוֹת וּתְמוּנוֹת מַרְהִיבוֹת לָזֶה, שֶׁהֵם קוֹרְאִים „עִיר וְיִשּׁוּב"...

הִיא יָדְעָה עַד כֹּה, שֶׁהָעִיר הוּא מוֹשַׁב שֶׁל בְּרוּאִים, הַשְּׂנוּאִים לֵאלֹהֵי הָאֹהֶל, שֶׁאלֹהֵי הָאֹהֶל לֹא יִשְׁלְחוּ עֲלֵיהֶם אֶת בִּרְכָתָם; שֶׁהֵם עֲבָדִים, אֲשֶׁר מָרְדוּ כְבָר בְּכָל הָאֵלִים; שֶׁהֵם בּוֹנִים כָּל יְמֵיהֶם בִּנְיָנִים גְּבוֹהִים לַעֲלוֹת לַשָּׁמַיִם; לְהִלָּחֵם בַּשֶּׁמֶשׁ וּבַכּוֹכָבִים!... אַךְ בְּכָל פַּעַם מַבִּיט עֲלֵיהֶם

הָרָקִיעַ ומוריד דִמְעָה אַחַת עַל בִּנְיָנֵיהֶם... הַדִּמְעָה תֵּהָפֵךְ לְמַרְגָּלִית בְּהִירָה ותִנַּפֵּץ וַתַּהֲרֹס אֶת כָּל בִּנְיְנֵיהֶם... הֵמָּה מַתְחִילִים לִבְנוֹת מֵחָדָשׁ, וְהָרָקִיעַ מְחַכֶּה–מְחַכֶּה וּמַמְתִּין עַד שֶׁיִּרְבּוּ הַבִּנְיָנִים, וְאַחֲרֵי כֵן מוֹרִיד עוֹד פַּעַם דִּמְעָה... הַדִּמְעָה תֵּהָפֵךְ עוֹד פַּעַם לְמַרְגָּלִית בְּהִירָה וּתְנַפֵּץ אֶת כָּל אֲשֶׁר הֵם בּוֹנִים... וְאָז יַתְחִילוּ הַמּוֹרְדִים לְהִלָּחֵם עַל אֹדוֹת הַמַּרְגָּלִית... וְיִשְׁפְּכוּ דָם הַרְבֵּה – וּלְעוֹלָם לֹא יַגִּיעוּ אֶל הַשָּׁמָיִם...

כָּל זֶה יוֹדַעַת הִיא בְּבֵרוּר! פֶּשֶׁרְבָּר בְּעַצְמוֹ סִפֵּר לָהּ! הוּא לֹא יְשַׁקֵּר!...

הִיא יָדְעָה, כִּי אֵיבַת עוֹלָם שׁוֹרֶרֶת תָּמִיד בֵּין הָאֹהֶל וְהַמּוֹרְדִים הַלְּבָנִים, וְלֹא קָרָה עוֹד אַף פַּעַם אַחַת שֶׁהַצּוֹעֲנִים יָשׁוּבוּ מִן הָעִיר, וְלֹא יִהְיוּ מֻכִּים, פְּצוּעִים אוֹ לְפָחוֹת שִׁכּוֹרִים...

הִיא שֵׁעֲרָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהַצּוֹעֲנִים שׁוֹתִים שָׁם מַיִם, יָשִׂימוּ הַמּוֹרְדִים בִּצְדִיָּה סַמִּים בַּכּוֹס... וְאוּלַי יוֹדְעִים הֵם אֵיזֶה לַחַשׁ לִלְחֹשׁ עַל הַכּוֹס... וּמִן הַסַּמִּים וְהַלַּחַשׁ, תֹּאבַד בִּינַת הַשּׁוֹתִים...

הִיא יָדְעָה אֶת כָּל זֹאת, בְּכָל זֹאת הִשְׁתּוֹקְקָה מְאֹד לִרְאוֹת אֶת הָעִיר. בְּזִכְרוֹנָהּ עוֹד נִשְׁאֲרָה חֲקוּקָה תְּמוּנָה מְטֻשְׁטָשָׁה מִן הָעִיר, שֶׁ„שָׁם" הָיוּ הַהוֹרִים הָרִאשׁוֹנִים... וְהַיְלָדִים הָהֵם, אֲשֶׁר אָהֲבָה אוֹתָם כָּל כַּךְ... הִיא קִוְּתָה לִמְצֹא מָחָר אֶת הָעִיר, — בְּאוֹתָהּ הַתְּמוּנָה שֶׁנִּשְׁאֲרָה בְּזִכְרוֹנָהּ.

וּבַלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי יוֹם הָרִקּוּדִים, הֶרְאוּ לָהּ כָּל אַנְשֵׁי הָאֹהֶל חִבָּה יְתֵרָה. הַכֹּל הִבִּיטוּ בְּפָנֶיהָ, הִתְבּוֹנְנוּ אֶל מַקְלַעְתָּהּ וּכְמְעַט שֶׁנָּהֲגוּ בָהּ כָּבוֹד; עַל כֵּן מָצְאָה אֶת לְבָבָהּ לְבַקֵּשׁ אֶת הָ„אָב", כִּי יַרְשֶׁנָּה לְטַיֵּל מְעַט עִם בְּשֶׁרְבֵּר סְבִיב הָאֹהֶל, וְלֹא יָאִיצוּ בָהּ לַעֲלוֹת עַל מִשְׁכָּבָהּ; וּבַקָּשָׁתָהּ נִתְּנָה לָהּ לְשִׂמְחַת לְבָבָהּ.

הַלַּיְלָה הָיָה לֵיל אָבִיב בָּהִיר. הַיָּרֵחַ עָמַד בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם, וַיְגַל חֲצִי פָּנִים בְּהִירִים אֶל הָאֹהֶל, הַנָּטוּי בְּעֵמֶק נֶחְמָד, בֵּין שְׁנֵי הָרִים עֲטוּפִים דֶּשֶׁא אָבִיב. זֶה הָיָה הַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן לְצֵאת הָאֹהֶל לִנְדוּדָיו, אַחֲרֵי מְנוּחָה אֲרֻכָּה וְלֹא נְעִימָה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת יַרְחֵי הַחֹרֶף. בַּיְרָחִים הָאֵלֶּה נִמְצָאִים הַצּוֹעֲנִים הַנּוֹדְדִים בְּמַצַּב שְׁנַת־הַחֹרֶף שֶׁל הַדֻּבִּים: מִתְחַבְּאִים הֵם בְּאֹהֶל עָשׂוּי עֲמֹק בָּאֲדָמָה, וְעוֹסְקִים בִּמְלָאכָה

עַל הַמַּפּוּחַ בְּעַצְלוּת רַבָּה; וְאֵינָם יוֹצְאִים מִשָּׁם רַק בִּשְׁעַת הַהֶכְרֵחַ לָלֶכֶת הָעִירָה לִקְנוֹת צָרְכֵי אֹכֶל. גַּם סוּסֵי הָאֹהֶל נִרְאִים אָז כְּאוּכְלִים וּמַעֲלִים גֵּרָה מִתּוֹךְ שֵׁנָה; וְהֵם מְנִיעִים רַק לִפְעָמִים בִּזְנְבוֹתֵיהֶם, לְבַל יִשְׁכְּחוּ מְלֶאכֶת הַבְרָחַת הַזְּבוּבִים בִּימֵי הַקָּיִץ.

בַּלַּיְלָה הַהוּא הָיָה פָּרוּשׂ עַל הָאֹהֶל אֵיזֶה מַרְאֶה שֶׁל הֲגִינָה: הַכֹּל הָיָה שָׁלֵם וּמְתֻקָּן, כָּל הַיְתָרִים שְׁלֵמִים, מִכְסֵה הָאֹהֶל מְאֻחֶה [1]) וְאֵין בּוֹ קְרָעִים וּנְקָבִים. הַסּוּסִים מִסָּבִיב הָיוּ עֲסוּקִים בִּלְחִיכַת עֵשֶׂב רַעֲנָן וָרַךְ, וְאַף לְעִתִּים רְחוֹקוֹת הִגְבִּיהוּ אֶת צַוְּארֵיהֶם וְצָהֲלוּ מִתּוֹךְ שֹׂבַע. . . אוּלַי הִתְפָּאֵר כָּל אֶחָד מֵהֶם, שֶׁהָעֵשֶׂב שֶׁלּוֹ יוֹתֵר רַעֲנָן וְיוֹתֵר לַח מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ . . . וְאוּלַי אָמְרוּ שִׁירָה לָאָבִיב הַטּוֹב, אֲשֶׁר פָּדָם מִן הַחֹרֶף הַקָּשֶׁה וַיּוֹצִיאֵם לָרְוָחָה... מִי יוֹדֵעַ שְׂפַת הַסּוּסִים ?...

וּקְרִיצְבִּיָּה טִיְּלָה עִם פֶּשֶׁרְבָּר סָבִיב לָאֹהֶל, וּבְיָדֶיהָ אֲחוּזָה אֶת מִקְלַעְתָּהּ הֶעָבָה, וְהִשְׁתַּעַשְׁעָה בָּהּ. נִכָּר הָיָה הַדָּבָר, שֶׁהִיא שְׂמֵחָה בָּהּ . . . אֲבָל הִיא לֹא יָצְאָה לְטַיֵּל

---

[1]) תָּפוּר הֵיטֵב.

כְּדֵי לְהִתְפָּאֵר עַל פְּשֶׁרְבָּר בְּמִקְלַעְתָּהּ. הוּא הוֹדָה לָהּ זֶה כְּבָר, שֶׁמִּקְלַעְתָּהּ הִיא הַטּוֹבָה וְהַיָּפָה בַּמִּקְלָעוֹת! אַךְ יֵשׁ לָהּ שְׁאֵלוֹת, שֶׁהִיא מְקַוָּה לִמְצֹא לָהֶן פִּתְרוֹנִים בְּפִי פְּשֶׁרְבָּר.

– מַדּוּעַ זֶה שׁוֹלְחִים אוֹתִי לָשִׁיר וּלְרַקֵּד וְלֹא אֶת סַבְקִיָּה? – שָׁאֲלָה אוֹתוֹ פִּתְאֹם.

– יַעַן כִּי סַבְקִיָּה הִיא עוֹרְנָה וְעִירָה; קְטַנָּה הִיא כְּחָתוּל!

– וּמַדּוּעַ לֹא תֵלֵךְ „כְּסָפַנְדְרָה"?

– כְּסָפַנְדְרָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִדַּי וְעָבָה כְּפָרָה וּזְקֵנָה!

קְרִיצְבִּיָּה הֶחֱרִישָׁה מְעַט. בְּלִבָּהּ נוֹלְדָה שְׁאֵלָה חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא עִנְּיָנָה אוֹתָהּ עַד כֹּה.

– מִי מִשְּׁנֵינוּ יוֹתֵר גָּדוֹל, אֲנִי אוֹ אָתָּה? – שָׁאֲלָה פִּתְאֹם.

– אֲנִי.

– בְּכַמָּה אֲנִי צְעִירָה מִמְּךָ?

– בְּהַרְבֵּה!

– וְכַמָּה?... בַּמָּה... יָמִים... בַּמָּה חָיִיתִי?

פְּשֶׁרְבָּר הִפְנָה אֶת פָּנָיו אֶל הַסּוּסִים, הֶחֱרִישׁ מְעַט, וַיְנַף אֶת הַשּׁוֹט אֲשֶׁר בְּיָדוֹ עַל שְׁתֵּי סוּסוֹת וְסַיָּח אֶחָד:

– כַּאֲשֶׁר בָּאת אֵלֵינוּ – עָנָה כַּעֲבֹר רֶגַע – יָלְדָה הַסּוּסָה הַזֹּאת ... זֹאת – בִּתָּהּ! ... וְזֶה – הַסַּיָּח הוּא בְּנָהּ שֶׁל בִּתָּהּ, שֶׁנּוֹלַד בָּאָבִיב שֶׁהָיָה ... הֲתִזְכְּרִי?

קְרִיצִבְיָה שָׁכְחָה פִּתְאֹם כָּל מַה שֶּׁחָפְצָה עוֹד לִשְׁאֹל עַל אֹדוֹת הָעִיר וְהַיִּשּׁוּב. לִבָּהּ נִמְלָא עַתָּה מַחֲשָׁבוֹת חֲדָשׁוֹת וְלֹא בְרוּרוֹת. קְטָעִים שֶׁל זִכְרוֹנוֹת עוֹבְרִים בְּמֹחָהּ וְהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהַכִּיר בָּם הֵיטֵב, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְעֹרָבִים וּסְבוּכִים זֶה בָּזֶה – וּמִכֻּלָּם אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהַעֲלוֹת אַף זִכָּרוֹן אֶחָד בָּרוּר וְשָׁלֵם: „שָׂדוֹת ... יְעָרִים ... אֵלִים ... יְלָדִים ... חֲלוֹמוֹת ... שֵׁבֶט ... צוֹעֲנִים... וְעוֹד זֶה דְבָרִים – שָׁם... הַנַּעַר הַלָּז ...” וְהִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּדָבָר אֶחָד מִכָּל אֵלֶּה. זִכְרוֹנוֹת קְטוּעִים כָּאֵלֶּה עָלוּ עַל לְבָבָהּ לִפְעָמִים בְּשָׁכְבָהּ עַל מִשְׁכָּבָהּ בַּלֵּילוֹת. וְאָז הָיְתָה רוֹאָה בִשְׁנָתָהּ חֲלוֹמוֹת קָשִׁים. הִיא לֹא זָכְרָה בַבֹּקֶר מָה רָאֲתָה בַּחֲלוֹמוֹת הָהֵם, יָדוֹעַ יָדְעָה רַק שֶׁהָיוּ קָשִׁים...,

היא שָׁבָה אֶל הָאֹהֶל וַתִּשְׁכַּב בְּפִנָּתָהּ וַתּוֹסֶף לַהֲגוֹת בַּזִּכְרוֹנוֹת הַקְּטוּעִים הָהֵם, אַף כִּי לֹא יָכְלָה לְצָרְפָם לְאֵיזֶה עִנְיָן; דַּי הָיָה לָהּ, שֶׁהִרְגִּישָׁה בְּלִבָּהּ אֵיזוֹ תְּנוּעָה נְעִימָה... אֵיזֶה עֶצֶב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טַעַם...

ה.

רקוּדֶיהָ שֶׁל קְרִיצִבִּיָה לֹא עָלוּ לָהּ יָפֶה. הִיא נִבְהֲלָה מִפְּנֵי הָאֲנָשִׁים הַלְּבָנִים, הַמְּלֻבָּשִׁים בִּלְבוּשִׁים מְשֻׁנִּים וְהוֹלְכִים הֲלִיכָה מְשֻׁנָּה — הַכֹּל אֶצְלָם זָר וּמְשֻׁנֶּה! וְעַל הַכֹּל — הַבִּנְיָנִים הַגְּבֹהִים, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ אֶת רֹאשְׁךָ, אִם חָפֵץ אַתָּה, לִרְאוֹת אַיֵּה הֵם כָּלִים; הָרְחוֹבוֹת הַצָּרוֹת וְטוּרֵי הַבָּתִּים הָאֲרֻכִּים. רוֹאָה הִיא, כִּי אֱמֶת הִיא — מַה שֶּׁסִּפְּרוּ לָהּ בָּאֹהֶל, שֶׁאַנְשֵׁי הַיִּשּׁוּב הֵם „מוֹרְדֵי אֵל"! הֵם חוֹצְצִים בְּעַד אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, לְבַל יַחְדֹּר אֶל רְחוֹבוֹתֵיהֶם; הֵם לוֹבְשִׁים מַלְבּוּשִׁים רַבִּים, אַף כִּי הַשֶּׁמֶשׁ הַטּוֹב שׁוֹלֵחַ אוֹר חַם וְנָעִים. הֵם מַרְבִּיצִים אֲבָנִים עַל קַרְקַע הָרְחוֹב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲלֶה וְלֹא יִצְמַח כָּל עֵשֶׂב רַךְ וְלַח — הֵמָּה כֻלָּם „מוֹרְדֵי אֵל"!

הִיא רָאֲתָה סְבִיבָהּ הֲמוֹן אֲנָשִׁים מִן הַמּוֹרְדִים הָהֵם, וְנִבְהֲלָה וְלֹא יָכְלָה לָשׂוּם לֵב אֶל רִקּוּדֶיהָ כָּרָאוּי. הַצּוֹעֲנִים שָׁלְחוּ אֵלֶיהָ מַבָּטֵי זַעַם, אֲבָל הִיא לֹא רָאֲתָה אֶת הַמַּבָּטִים הָהֵם.

אַךְ לְאַט לְאַט שָׁבָה מְנוּחַת נַפְשָׁהּ אֵלֶיהָ, וּכְשֶׁהִגִּיעָה עֵת הַזִּמְרָה, הֵנִיחָה אֶת דַּעַת הַצּוֹעֲנִים. הַנְּגִינָה הַפְּרָאִית שֶׁל הַצּוֹעֲנִים, שֶׁאֵין לָהּ סֵדֶר וָעֵרֶךְ קָבוּעַ, שֶׁפַּעַם הִיא מְקַצֶּרֶת וּמִשְׁתַּפֶּכֶת בְּשִׁבְרֵי קוֹלוֹת, וּפַעַם הִיא מָאֳרֶכֶת וּמְמֻשֶּׁכֶת – דּוֹמָה הִיא לִנְגִינַת הַיַּעַר, וְאִם שָׁרִים אוֹתָהּ בְּקוֹל נָעִים הִיא לוֹקַחַת לְבָבוֹת.

וְזִמְרַת קְרִיצִבְיָה יָצְאָה בְעֹז מִתּוֹךְ הַלֵּב הַצָּעִיר, וַתִּשָּׁמַע בְּכָל הָרְחוֹב. עַד מְהֵרָה הִתְאַסְפוּ סְבִיבָהּ הֲמוֹן רָב. הַצּוֹעֲנִי לֹא מָצָא אֶת יָדָיו. הוּא עָזַב אֶת „אוֹצָרוֹ הַטּוֹב" עַל הַיְרִיעָה הַפְּרוּשָׂה לָאָרֶץ, וְסָבַב בֵּין הַשּׁוֹמְעִים, וְאָסַף כִּיס מָלֵא מַטְבְּעוֹת קְטַנּוֹת וּגְדוֹלוֹת. קְרִיצִבְיָה הָיְתָה אֲנוּסָה לִשְׁנוֹת וּלְשַׁלֵּשׁ אֶת זְמִירוֹתֶיהָ. הִיא שָׁבָה עִם הַצּוֹעֲנִים אֶל הָאֹהֶל שְׂמֵחָה וּמְלֵאָה רָצוֹן. הִיא נָחֲלָה נִצָּחוֹן; כָּזֶה כַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה.

הַצּוֹעֲנִי הִתְנַדֵּב וְקָנָה לָהּ מַמְתַּקִּים וּמִגְדָּנוֹת. כָּל הָאֹהֶל הָיָה שָׂמֵחַ בָּהּ; וְהַצּוֹעֲנִים הַזְּקֵנִים שָׂמְחוּ בָהּ מִשְׁנֶה שִׂמְחָה: הֵמָּה מָצְאוּ בָהּ מָקוֹר נֶאֱמָן לֶאֱסֹף כֶּסֶף רַב; וּמִלְּבַד זֶה הִנֵּה הָיְתָה זֹאת הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בָּעִיר וְלֹא גִּלְּתָה אֶת מוֹצָאָהּ. עַתָּה רָאוּ וְיָדְעוּ, כִּי נֶאֱמָנָה הִיא אִתָּם: „כְּבָר שָׁכְחָה אֶת הַכֹּל, – הִתְנַחֲמוּ בִלְבָבָם. – הִיא צוֹעֲנִית גְּמוּרָה. קִנְיַן אָהֳלֵנוּ!"

אֲבָל שִׂמְחַת קְרִיצָבִיָּה לֹא הָיְתָה שְׁלֵמָה. זִכְרוֹנוֹתֶיהָ הַקְּטוּעִים לֹא נָתְנוּ לָהּ מָנוֹחַ. הַלְּבָנִים הָאֵלֶּה, אֲרוּרֵי הָאֵלִים, נָשְׂאוּ חֵן בְּעֵינֶיהָ. הֵמָּה טוֹבִים מְאֹד... הֵמָּה נוֹתְנִים כֶּסֶף בְּעַד רִקּוּדִים וּזְמִירוֹת... הֵמָּה לְבָנִים... אֲבָל הֵן גַּם הִיא לְבָנָה! הִיא לֹא יָדְעָה זֹאת עַד הַיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים; כַּאֲשֶׁר הִתְחִילָה לְהִתְקַשֵּׁט בְּמַלְבּוּשֶׁיהָ וּלְהֵיטִיב מִקְלְעוֹת רֹאשָׁהּ הִבִּיטָה כְּפַעַם בְּפַעַם בִּנְחֹשֶׁת הַמְּלֻטֶּשֶׁת שֶׁבָּאֹהֶל הַמְמַלְּאָה מְקוֹם הַמַּרְאָה.

כָּל נַעַר, שֶׁרָאֲתָה שָׁם, הָיָה דוֹמֶה מְאֹד לַנַּעַר הַלָּבָן הַלָּז... כְּאִלּוּ כֻלָּם אַחִים הֵם!...

וְגַם יְלָדִים קְטַנִּים רָאֲתָה שָׁם... וְהַיְלָדִים הָעִירוּ

בְּקִרְבָּהּ זִכְרוֹנוֹת מְעַצִּיבִים וְלֹא בְרוּרִים... כִּמְדֻמֶּה לָהּ, שֶׁהִיא יוֹדַעַת אֶת הַיְלָדִים הָהֵם!... שֶׁכְּבָר רָאֲתָה אוֹתָם „שָׁם"... הַאֻמְנָם הָיוּ גַּם הַיְלָדִים הָאֵלֶּה „שָׁם"?...

וְהִיא זוֹכֶרֶת, כִּי הֵבִינָה הֵיטֵב אֶת שְׂפַת הָאֲנָשִׁים הָהֵם!... גַּם הָ„אָב" הַזָּקֵן יוֹדֵעַ אֶת הַשָּׂפָה הַזֹּאת!... הוּא דִּבֵּר עִמָּם בְּשָׂפָה זוּ... הוּא דִבֵּר גַּם עִמָּהּ בְּשָׂפָה זוּ... אָז... כַּאֲשֶׁר לָקְחוּ אוֹתָהּ מִ„שָּׁם"... מִן הָאָב הַהוּא... מִן הָאֵם הַהִיא... גַּם הֵם דִּבְּרוּ כַּךְ! — וְהַיְלָדִים?...

וְהַכֹּל עוֹמֵד פִּתְאֹם כְּמוֹ חַי לְנֶגֶד עֵינֶיהָ.

וּבִלְבָבָהּ נִגְבְּרוּ הַגַּעְגּוּעִים לָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר — „שָׁם"... לַנַּעַר הַלָּז, שֶׁהִבְטִיחַ לְהָגֵן עָלֶיהָ... וּלְאָבִיהָ וּלְאִמָּהּ הָהֵם..

גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא יָצְאָה לְטַיֵּל עִם פְּשֶׁרְבָּר. נָחוּץ הָיָה לָהּ לְהִוָּעֵץ עִמּוֹ. הִיא הֶאֱמִינָה בוֹ. לְפָנָיו יְכוֹלָה הִיא לְגַלּוֹת אֶת מַחְשְׁבוֹתֶיהָ. אִם יַבְטִיחַ לָהּ, שֶׁלֹּא יַגִּיד לְאִישׁ, לֹא יַגִּיד, גַּם אִם יִכְרְתוּ אֶת לְשׁוֹנוֹ מִתּוֹךְ פִּיו.

— פְּשֶׁרְבָּר, הֲיוֹדֵעַ אַתָּה שְׂפַת הָאֵלִים?

— כֵּן, קְרִיצִבִּיָּה. פְּשֶׁרְבָּר יוֹדֵעַ שְׂפַת הָאֵלִים. פְּשֶׁרְבָּר יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ שְׂפַת הַסּוּסִים, שְׂפַת הָעוֹפוֹת! בְּכָל עֵת

שֶׁקְּרִיצְבִּיָּה חוֹלָה, פּוֹנֶה פְּשֶׁרְבָּר אֶל עֵין הַלַּיְלָה וְשׁוֹאֵל אִם תָּקוּם מֵחָלְיָהּ; וְעֵין הַלַּיְלָה עוֹנָה לִי תָּמִיד עַל שְׁאֵלָתִי. גַּם הַסּוּסִים, גַּם יַחְפּוּר – הַכֶּלֶב הַקָּטָן – עוֹנֶה לִי תָּמִיד. אֶתְמוֹל בַּלַּיְלָה, אַחֲרֵי אֲשֶׁר שָׁכַבְתְּ לִישֹׁן, יָצָאתִי הַחוּצָה וְנָפַלְתִּי עַל בִּרְכַּי וְאָמַרְתִּי: אֵל הַמְּנוּחָה, אֵל הַסּוֹד, לֵיל טוֹב! גַּלֵּה לְפָנַי: הֲתַצְלִיחַ קְרִיצְבִּיָּה מָחָר בָּעִיר אִם לֹא? וְהִבַּטְתִּי בִּשְׁתֵּי עֵינַי אֶל עֵין הַלַּיְלָה, וְחִכִּיתִי לִתְשׁוּבָה וַיַּעֲנֵנִי.

– אֵיךְ וּמֶה עָנְךָ הַלַּיְלָה?

– הוּא הִתְחִיל מַשְׁלִיךְ מִתּוֹךְ עֵינוֹ נִיצוֹצִים שׁוֹבָבִים וַעֲלִיזִים, וְהֵמָּה כָּל כַּךְ דָּקְרוּ אֶת עֵינַי... אֲבָל גַּם לָחֲשׁוּ בְּאָזְנַי: „תַּצְלִיחַ, תַּצְלִיחַ". וְאַחַר עָמְדָה הָעַיִן פִּתְאֹם עַל מָקוֹם אֶחָד, וַתַּרְאֵנִי אֶת פָּנַיִךְ... וְתָאֳרֵךְ הָיָה כַּתֹּאַר שֶׁהָיָה לָךְ הַיּוֹם בָּעִיר. גַּם אֶת יַחְפּוּר שָׁאַלְתִּי, וְהוּא נִשְׁבַּע לִי, כִּי תַצְלִיחִי.

– אֵיךְ שָׁאַלְתָּ אוֹתוֹ, וְאֵיךְ עָנָה לָךְ?

– פָּשׁוּט: לָקַחְתִּי בְּפִי עֶצֶם שֶׁל כֶּלֶב מֵת, וְלָחַשְׁתִּי בְּאָזְנוֹ: „הִנֵּה, יַחְפּוּר! הֲתַצְלִיחַ קְרִיצְבִּיָּה?" וְתֵכֶף נָשַׁכְתִּי

בְּשַׁנִּי אֶת תְּנוּךְ אָזְנוֹ, וְהִיא עָנָה: „הָאוּ! — בְּיָדַי!“. וַאֲנִי נְשַׁכְתִּיו שֵׁנִית וְאָמַרְתִּי: „אוּלַי תְּשַׁקֵּר לִי?“ וְהוּא קָפַץ וְנִשְׁבַּע: „הָאוּ! גְּ־רְ־רַ־אוּ!“ וְקָפַץ שֵׁנִית לְמַעְלָה וּמָדַד לִי — עַד כַּמָּה תַצְלִיחִי.

— פְּשֶׁרְבָּר! — קָרְאָה קְרִיצִבִּיָּה אַחֲרֵי דוּמִיָּה מְמֻשָּׁכָה — יֵשׁ לִי דָבָר לִשְׁאֹל מֵאֵת הָאֵלִים... שְׁאַל בַּעֲדִי...

— אִמְרִי אֶת שְׁאֵלָתֵךְ לִפְשֶׁרְבָּר, וְהוּא יִשְׁאָל!

— אֲבָל הַדָּבָר הוּא סוֹד כָּמוּס...

— מִמִּי? מִמֶּנִּי?! קְרִיצִבִּיָּה יְרֵאָה מִפְּנֵי פְּשֶׁרְבָּר?

— לֹא! סוֹד כָּמוּס הוּא הַדָּבָר מִכָּל הָאֹהֶל!

— פְּשֶׁרְבָּר מַבְטִיחַ לִקְרִיצִבִּיָּה, שֶׁלֹּא יְגַלֶּה, אֲפִלּוּ אִם יַחְתְּכוּ אֶת לְשׁוֹנוֹ מִפִּיו.

— אֲבָל פְּשֶׁרְבָּר יָכוֹל לְשַׁקֵּר!

— לַכֹּל — אַךְ לֹא לִקְרִיצִבִּיָּה!

קְרִיצִבִּיָּה הִבִּיטָה רִגְעֵי מִסְפָּר אֶל תּוֹךְ עֵינָיו. שְׁנֵיהֶם הֶחֱרִישׁוּ. דוּמָה הָיְתָה, שֶׁהַכּוֹכָבִים וְהַיָּרֵחַ יָצְקוּ

הַרְבֵּה אוֹר אֶל תּוֹךְ עֵינֵי פְשֶׁרְבָּר, לְמַעַן תּוּכַל קְרִיצִבִּיָה לִרְאוֹת שָׁם מַה שֶּׁהִיא מְבַקֶּשֶׁת.

הִיא הִבִּיטָה אֶל תּוֹךְ לְבָבוֹ, וּמָצְאָה אוֹתוֹ תָּמִים עִמָּהּ.

— פְשֶׁרְבָּר! שְׁאַל אֶת הָאֵלִים: הֲתִבְרַח קְרִיצִבִּיָה מִן הָאֹהֶל אֶל הַיִּשּׁוּב, אִם לֹא?

פְשֶׁרְבָּר הִזְדַּעֲזַע וְקָפַץ מִמְּקוֹמוֹ.

— לִבְרֹחַ חֲפֵצָה קְרִיצִבִּיָה?! מַדּוּעַ?! וְלָמָּה?!

— יַעַן כִּי מִתְגַּעְגַּעָה הִיא עַל הַהוֹרִים, אֲשֶׁר שָׁם וְעַל כָּל אֲשֶׁר שָׁם.

פְשֶׁרְבָּר עָמַד נִדְהָם. נִכָּר הָיָה, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב הַרְבֵּה בְּדָבָר זֶה, וּבְלִבּוֹ מִתְחוֹלֶלֶת מִלְחָמָה קָשָׁה.

— וּמַה? הֲתִשְׁאָל?

— אֶשְׁאָל — עָנָה כִּמְעַט בִּלְחִישָׁה וּמִתּוֹךְ אֹנֶס.

— אֲבָל אַל תְּרַמֵּנִי! כִּי הַגֵּד תַּגִּיד לִי אֶת הָאֱמֶת — כֹּה יַעֲנוּךָ!

— אִם יַגִּידוּ שֶׁלֹּא תִבְרְחִי, אַגִּיד לָךְ; וְאִם יִיעָצוּךְ לִבְרֹחַ אַחֲרִישׁ וְלֹא אַגִּיד דָּבָר.

— מַדּוּעַ ?

— יַעַן כִּי פְּשֶׁרְבָּר אֵינוֹ רוֹצֶה, שֶׁתִּבְרַח קְרִיצִבִּיָּה מִמֶּנּוּ.

— שְׁאַל, פְּשֶׁרְבָּר, שְׁאָל ! וְנִשְׁמַע מַה יַּעֲנוּךָ.

פְּשֶׁרְבָּר הִפְנָה אֶת פָּנָיו לְמוּל הַיָּרֵחַ וַיִּכְרַע עַל בִּרְכָּיו. לְבָבוֹ דָּפַק בְּחָזְקָה. הוּא לֹא עָצַר כֹּחַ לַעֲמֹד עַל בִּרְכָּיו וַיֶּאֱחֹז בְּשׁוּלֵי שִׂמְלָתָהּ שֶׁל קְרִיצִבִּיָּה. הוּא הִבִּיט הַרְבֵּה־הַרְבֵּה בַּיָּרֵחַ. פִּתְאֹם וּכְמוֹ רֶטֶט עָבַר עַל בְּשָׂרוֹ... לְסוֹף קָם עַל רַגְלָיו, וְרֹאשׁוֹ הוֹרִיד לָאָרֶץ.

— מַה בְּפִי פְּשֶׁרְבָּר ?

קוֹל בְּכִי מְחֻנָּק וּמְקֻטָּע פָּרַץ מִגְּרוֹנוֹ, וּדְמָעוֹת דְּמָעוֹת חַמּוֹת זָלְפוּ מֵעֵינָיו.

קְרִיצִבִּיָּה הִשְׁתִּיקָה אוֹתוֹ וַתַּזְכִּירֵהוּ, כִּי שָׁם — בָּאֹהֶל יְכוֹלִים לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלוֹ. הִיא הִבִּיטָה אֵלָיו, וְנִחוּמֶיהָ נִכְמְרוּ בְּקִרְבָּהּ. הִיא הֵבִינָה אֶת הַמַּעֲנֶה, אֲשֶׁר שָׁמַע פְּשֶׁרְבָּר מִפִּי הָאֵלִים. הֵם מַסְכִּימִים שֶׁתִּבְרַח. אֲבָל עִם זֶה הִרְגִּישָׁה, עַד כַּמָּה אֵינוֹ רוֹצֶה הוּא שֶׁתִּבְרַח מִזֶּה.

מִתַּחַת יְרִיעוֹת הָאֹהֶל יָצָא גַּם יַחְפּוּר הַקָּטָן וַיִּתְפַּשֵּׁט

עַל אַרְבַּעְתָּיו אֵצֶל פְּשֶׁרְבָּר. דוֹמֶה הָיָה, שֶׁגַּם הוּא יוֹדֵעַ אֶת הָרֶגַע הַקָּשֶׁה, אֲשֶׁר בָּא לִשְׁנֵי יְדִידָיו.

קְרִיצְבִּיָה נָשְׂאָה אֶת עֵינֶיהָ הַשָּׁמַיְמָה; אָז נִדְמָה לָהּ, שֶׁהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים עוֹמְדִים עַל מְקוֹמָם וּמְחַכִּים לְאֵיזֶה דָבָר.

קָשֶׁה הָיָה הָרֶגַע הַהוּא לִקְרִיצְבִּיָה. הִנֵּה הֵם מְחַכִּים לִתְשׁוּבָתָהּ, וְהִיא צְרִיכָה לְהַחְלִיט דָּבָר.

וְהִיא הֶחְלִיטָה.

הִיא צָעֲדָה אֶל פֶּתַח הָאֹהֶל. שָׁם עָמְדָה רֶגַע עַל מְקוֹמָהּ, אַחַר הֶחֱזִירָה פָּנֶיהָ אֵלָיו וְאָמְרָה:

— לֹא, פְּשֶׁרְבָּר! לֹא אֶשְׁמַע בְּקוֹל הָאֵלִים! פֹּה אֶשָּׁאֵר!

אָז נִכְנְסָה אֶל תּוֹךְ הָאֹהֶל וַתִּשְׁכַּב עַל יְצוּעָהּ, וְלֹא רָאֲתָה אֶת פְּשֶׁרְבָּר הָרוֹקֵד כְּנֶגְדִּי מֵרֹב שִׂמְחָה. גַּם יַחְפּוּר הַקָּטָן רָקַד עַל כְּתֵפוֹ שֶׁל פְּשֶׁרְבָּר וְלִקֵּק אֶת צַוָּארוֹ, וּמִשָּׁם יָרַד וְקָפַץ אֶל תּוֹךְ הָאֹהֶל, וַיִּמְצָא אֶת לֵב קְרִיצְבִּיָה הַהוֹמֶה וְסוֹעֵר, וַיִּשְׁכַּב עָלָיו.

ו.

אַחֲרֵי חֹרֶף אָרֹךְ קָשֶׁה שֶׁעָבַר עַל שְׁלֹמֹה כִּמְעַט בְּהִסָּגֵר בְּבֵית הוֹרָיו, כִּי חוֹלֶה הָיָה יָמִים רַבִּים — הֵאִיר לוֹ הָאָבִיב אֶת פָּנָיו. הָאָבִיב הָיָה מֻקְדָּם וּבְכָל זֹאת הָיוּ הַיָּמִים צַחִים, חֲמִימִים, וְנוֹחִים וּנְעִימִים, כְּאוֹרֵחַ יָקָר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבֹאוֹ, עַד שֶׁלֹּא נִמְנְעָה אִמּוֹ מִצֵּאת לְטַיֵּל עִמּוֹ וְעִם מִרְיָם אֲחוֹתוֹ הַקְּטַנָּה, אַף כִּי גַּם הָאֵם וְגַם שְׁלֹמֹה חָלוּ וּבָלוּ בְּמִטּוֹתֵיהֶם כִּמְעַט מַחֲצִית יְמֵי הַחֹרֶף, וְטִיּוּל בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל הָאָבִיב, הָיָה לָהֶם עוֹד כְּדָבָר שֶׁלֹּא בְּעִתּוֹ פֶּן יִתְקָרְרוּ.

לֵב הַנַּעַר שְׁלֹמֹה הָיָה מָלֵא שִׂמְחָה לְמַרְאֵה הַבֹּקֶר הַנָּעִים, הַשָּׁמַיִם הַבְּהִירִים וְהַשֶּׁמֶשׁ הָעָלֵז. נִדְמָה לוֹ, כִּי רַק בִּשְׁבִילוֹ מַזְהִירִים כֹּה הַשָּׁמַיִם, רַק בִּשְׁבִילוֹ מִתְנַדֶּבֶת כָּל־כַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ הַטּוֹבָה לְפַזֵּר קַוִּים עַלִּיזִים עַל הָאָרֶץ בְּיַד נְדִיבָה, וְרַק לְמַעֲנוֹ מְרַפְרֵף רוּחַ זָעִיר בֶּן־יוֹמוֹ, רֶגַע — מֵאַחֲרֵיהֶם, רֶגַע — מִלִּפְנֵיהֶם, וְהוּא מְסַלְסֵל בִּשְׂעָרוֹ וּכְמוֹ לוֹחֵשׁ הוּא בְּאָזְנָיו: „זְרִיזוּת! עַלִּיצוּת! לֹא נָאוָה עַצְלוּת לְיַלְדֵי הָאָבִיב!“ רַק לְמַעֲנוֹ כָּל זֹאת, כְּדֵי לְפַיְּסוֹ עַל הַיָּמִים

הָרָעִים, שֶׁבִּלָּה בְּמִטָּתוֹ בְּעֶצֶב, בְּשִׁמָּמוֹן וּבְגַעְגּוּעִים כְּמֶשֶׁךְ יַרְחֵי הַחֹרֶף.

וְנַפְשׁוֹ הָרַכָּה וְהַנְּדִיבָה כָּל־כַּךְ הִתְחוֹנְנָה [1], כָּל כַּךְ הִתְרַכְּכָה, עַד אֲשֶׁר חָפֵץ בְּרֶגַע זֶה, כִּי יֵצְאוּ כָּל הַיְלָדִים מֵחַדְרֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ הָאֲסִירִים – מִבָּתֵּי כִּלְאָם, וְיִתְעַנְּגוּ עִמּוֹ יַחַד עַל כָּל הַנֹּעַם וְהַהוֹד, אֲשֶׁר פִּזֵּר פֹּה הָאָבִיב בִּשְׁבִילוֹ. מְקוֹר אַהֲבָה וְגַעְגּוּעִים נִפְתַּח פִּתְאֹם בְּלִבּוֹ, בְּלִי דַעַת לָמָּה וּלְמִי? הוּא אוֹהֵב אֶת הַכֹּל וּמִתְגַּעְגֵּעַ עַל הַכֹּל; וְלוּ יָכֹל הָיָה מְחַבֵּק אֶת כָּל הָעוֹלָם בִּזְרוֹעוֹתָיו!

נִגְרָשׁ מֵרִגְשׁוֹת עֲדִינִים כָּאֵלֶּה, הוֹפִיעָה עַל פָּנָיו בַּת־צְחוֹק תְּמִימָה, וַיְהִי בְּרֶגַע זֶה יָפֶה כְּקֶסֶם חֲלוֹם, כָּאָבִיב בְּעֶצֶם יָפְיוֹ.

הֵמָּה הוֹלְכִים בְּצִדֵּי הָרְחוֹב, וְהִנֵּה חֶבֶר אֲנָשִׁים סַקְרָנִים [2] עוֹמְדִים צְפוּפִים בְּאֶמְצַע הָרְחוֹב, וּמַבִּיטִים אֶל דְּבַר מַה בְּסַקְרָנוּת רַבָּה.

שְׁלֹמֹה חָפֵץ מְאֹד לְהִתְעַנֵּג גַּם הוּא עַל מַרְאֵה עֵינֵיהֶם,

---

[1] נִתְמַלְּאָה תְּחִנָּה. [2] סַקְרָן — נייגיעריג *Любопытный.*

וַיִּמְשֹׁךְ אַחֲרָיו גַּם אֶת אֲחוֹתוֹ הַקְּטַנָּה וְגַם אֶת אִמּוֹ, אֲשֶׁר לֹא חָפְצָה לְעָזְבָם לְבַדָּם, וַיִּגְּשׁוּ שְׁלָשְׁתָּם יַחַד.

וְהִנֵּה צוֹעֲנִי עוֹמֵד בַּתָּוֶךְ וּמַכֶּה בַּתֹּף. צוֹעֲנִית גְּדוֹלָה מְזַמֶּרֶת בְּפֶה, וְיַלְדָּה צוֹעֲנִית מְרַקֶּדֶת וּמַרְאָה נִפְלָאוֹת בְּרִקּוּדֶיהָ. הִיא הָיְתָה לְבוּשָׁה בְּטַעַם הַצּוֹעֲנִים: חשֶׁן קָצַר וְצַר שֶׁל אָרִיג אָדֹם־כֵּהֶה; מִמַּטָּה לַחשֶׁן — אַבְנֵט שֶׁל קְטִיפָה [3]) שְׁחוֹרָה, חָגוּר עַל שִׂמְלָה יְרוּקָה וּקְצָרָה עַד לְמַטָּה מִבִּרְכֶּיהָ, וּבְרַגְלֶיהָ גַּרְבַּיִם כְּחֻלּוֹת וְצָרוֹת וּנְעָלִים קַלּוֹת. מַרְאֵה פָּנֶיהָ הַחוּמִים וְהַיָּפִים וְלֹבֶן צַוָּארָהּ עִם מִקְלַעַת שַׂעֲרוֹתֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת וּמַטְבְּעוֹת הַכֶּסֶף הַתְּלוּיוֹת בִּקְוֻצּוֹתֶיהָ, עוֹרְרוּ תִּמָּהוֹן וַחֵשֶׁק בְּלֵב הָרוֹאִים. הִיא הָיְתָה יָפָה מְאֹד, אַךְ רֹב הַצְּבָעִים אֲשֶׁר בִּבְגָדֶיהָ וְהַתְהַפְּכוּת הַצּוֹעֲנִיּוֹת, שֶׁאֵינָן לְפִי טַעַם בְּנֵי הַיִּשּׁוּב, קִלְקְלוּ אֶת הָרשֶׁם הַיָּפֶה, שֶׁעָשְׂתָה עַל הָרוֹאִים. אֲבָל הִיא לָקְחָה לְבָבוֹת בְּרִקּוּדֶיהָ הַמְשֻׁנִּים וְהַמִּשְׁתַּנִּים לְרוּחַ הַזִּמְרָה הַזָּרָה. דּוֹמֶה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עַל מָקוֹם אֶחָד וְאֵינָהּ מְנִיעָה רֶגֶל — אֲבָל הִיא זָזָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם... וּפִתְאֹם הִיא מִתְנַתֶּרֶת מִמְּקוֹמָהּ

---

[3]) קְטִיפָה — סַמֶּט.

וְסוֹבֶבֶת בְּעִגּוּל, – אַךְ כִּמְעַט שֶׁאֵינָהּ נוֹגַעַת בָּאָרֶץ, מְרַפְרֶפֶת וּמְרַחֶפֶת בָּאֲוִיר...

רִקּוּדֶיהָ אֵלֶּה דָּמוּ לְרוּחַ שׁוֹבָב בְּרַחֲבֵי הַמִּדְבָּר, לְנִתּוּרֵי חֲגָבִים וְצִפֳּרֵי הַיַּעַר. זֶה הָיָה שׁוֹבְבוּת חָפְשִׁית שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת כָּל חֹק וְכָל סֵדֶר... חָפְשִׁית כַּזִּמְרָה שֶׁל הַצּוֹעֲנוּת הַשּׁוֹבֵבָה.

וְהַזִּמְרָה הוֹלֶכֶת וְשׁוֹפַעַת בְּחִפָּזוֹן וּבְלִי הַפְסָקוֹת; וְהָרִקּוּד סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ בְּלִי הֶרֶף... כְּמוֹ אִישׁ רוֹדֵף אַחֲרֵי רֵעֵהוּ... אֲבָל אֵין נִכָּר אִם הָרִקּוּד רוֹדֵף אַחֲרֵי הַזִּמְרָה, אוֹ הַזִּמְרָה רוֹדֶפֶת אַחֲרֵי הָרִקּוּד.

וְכַאֲשֶׁר הִתְחִילָה סוֹבֶבֶת עַל מָקוֹם אֶחָד בִּמְהִירוּת נִפְלָאָה וְשׁוֹבֵבָה, בְּהַחֲלִיפָהּ רַק אֶת מַעֲמַד רַגְלֶיהָ פַּעַם–הַיְמָנִית וּפַעַם–הַשְּׂמָאלִית - הִתְעָרְבוּ כָּל צִבְעֵי מַלְבּוּשָׁהּ לְצֶבַע אֶחָד חָטוּב, וְרַק עֵינֶיהָ הַשְּׁחוֹרוֹת הִבְרִיקוּ וְהֵפִיצוּ זִיקִים אֶל כָּל עֵבֶר. הָעֵינַיִם הָאֵלֶּה נִכְּרוּ עוֹד הֵיטֵב מִתּוֹךְ תַּעֲרוּבַת הַצְּבָעִים הָאֵלֶּה.

הָרוֹאִים הִתְפַּלְאוּ וְהִתְפָּעֲלוּ מְאֹד. וְהַצּוֹעֲנִי יָדַע

לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּרֶגַע הַכָּשֵׁר. וּמִתּוֹךְ זְמְרָתוֹ סָבַב וְאָסַף פְּרָטוֹת מֵאֵת הָרוֹאִים.

וְהַצּוֹעֲנִית הַקְּטַנָּה סוֹבֶבֶת עוֹד בְּמַעְגָּלָהּ; פִּתְאֹם עָמְדָה; וּמַבָּטֵי עֵינֶיהָ נְטוּיוֹת אֶל נְקֻדָּה אַחַת שֶׁבְּתוֹךְ הַקָּהָל... הַצּוֹעֲנִי הַמְזַמֵּר הִבִּיט אֵלֶיהָ בְּתִמָּהוֹן וּבְכַעַס. אַךְ הִיא לֹא שָׂמָה לֵב אֵלָיו... הִיא עָמְדָה בְּלִי נוֹעַ כְּאִלּוּ הָיְתָה לְאָבֶן.

— מַיִם! מָיִם! — נִשְׁמַע קוֹל מִתּוֹךְ הַקָּהָל — הוּא מִתְעַלֵּף! נַעַר מִתְעַלֵּף!...

רוּחַ הַנַּעַר הַמִּתְעַלֵּף שָׁב אֵלָיו מַהֵר בְּלִי מָיִם.

— הִנֵּה הִיא! — צָעַק מִנַּהֲמַת לִבּוֹ.

— מִי?!

— הִיא! הַנַּעֲרָה הָעִבְרִיָּה! — וְהֶרְאָה בְּאֶצְבַּע עַל הַמְרַקֶּדֶת, שֶׁעָמְדָה דוּמָם.

הַשּׁוֹמְעִים הִבִּיטוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ מִשְׁתּוֹמְמִים. הֵמָּה לֹא הֵבִינוּ אֶת דִּבְרֵי הַנַּעַר. אֲבָל הַצּוֹעֲנִים הִרְגִּישׁוּ בַדָּבָר וְהִתְחִילוּ מְפַטְפְּטִים זֶה לָזֶה בִּלְשׁוֹנָם, וּכְרֶגַע הֵרִימוּ אֶת הַמַּרְבַד שֶׁפָּרְשׂוּ עַל הָאָרֶץ בְּעַד הַנַּעֲרָה הַמְרַקֶּדֶת וְהֵכִינוּ

אֶת עַצְמָם לָלֶכֶת. הִנֵּה הֵם מְאִיצִים בַּנַּעֲרָה לָלֶכֶת. אֲבָל הִיא כְּמוֹ הָדְבְּקָה אֶל מְקוֹמָהּ.

הַצּוֹעֲנִי הַזָּקֵן אָחַז בָּהּ לְמָשְׁכָהּ אַחֲרָיו . . . אַךְ בָּרֶגַע הַזֶּה הִשְׂתָּעֵר עָלֶיהָ הַנַּעַר, וַיְּחַבְּקֶנָּה בִּזְרֹעוֹתָיו . . .

סַכִּין אָרֹךְ הִבְרִיק כְּרֶגַע בִּידֵי אַחַד הַצּוֹעֲנִים . . .

כְּרֶגַע זֶה הֵבִינוּ הָרוֹאִים אֶת אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶם וַיִּתְנַפְּלוּ קְצָתָם עַל הַצּוֹעֲנִים, וּקְצָתָם – עַל הַנַּעַר וְהַנַּעֲרָה.

מִלְחָמָה הִתְלַקְּחָה בֵּין בְּנֵי הַיִּשּׁוּב וּבְנֵי הַפְּרָאִים, וּמִי יוֹדֵעַ מֶה הָיְתָה אַחֲרִית הַמִּלְחָמָה, לוּלֵא הִשְׂכִּיל אִישׁ אֶחָד וַיַּךְ בְּמַטֵּהוּ עַל קֻפְסַת הַפְּרָטוֹת, אֲשֶׁר בִּידֵי הַצּוֹעֲנִי. הַקֻּפְסָה נָפְלָה וְהַפְּרָטוֹת נִפְזְרוּ לָאָרֶץ.

הַצּוֹעֲנִים חָדְלוּ כְּרֶגַע לְהִלָּחֵם וַיְמַהֲרוּ לִצְבֹּר אֶת הַפְּרָטוֹת מֵעַל הָאָרֶץ; וּבֵין כֹּה עָלְתָה בִּידֵי „בְּנֵי הַיִּשּׁוּב" לְהַצִּיל אֶת הַנַּעֲרָה וּלְהָבִיא שׁוֹטְרִים לִמְקוֹם הַמַּעֲשֶׂה. אֲבָל הַצּוֹעֲנִים הִסְפִּיקוּ בֵּנְתַיִם לִבְרֹחַ.

– מֵאַיִן אַתְּ? – שָׁאֲלוּ אֶת הַצּוֹעֲנִית הַקְּטַנָּה בְּמַעֲמַד שַׂר הָעִיר.

– מִן הָאֹהֶל.

— וְאֵלֶּה שֶׁבָּאֹהֶל — מֵאַיִן גְּנָבוּךְ?

— מִשָּׁם — עָנְתָה וַתַּרְאֶה בְּיָדָהּ מִזְרָחָה.

— מַה שֵּׁם הָעִיר?

— אֵינִי יוֹדַעַת.

— יֵשׁ לָךְ שֵׁם אָב וָאֵם?

— יֵשׁ.

— מַה שְּׁמוֹתָם?

— שֵׁם אָבִי בָּמִי, וְשֵׁם אִמִּי זִיזִי.

נִכָּר הָיָה, שֶׁהִיא זוֹכֶרֶת רַק אֵיזֶה כִּנּוּיֵי חִבָּה שֶׁהָיוּ נְהוּגִים בְּבֵית הוֹרֶיהָ.

— וּמַה שְּׁמֵךְ?

— קְרִיצְבִּיָּה.

— מִי קָרָא לָךְ בַּשֵּׁם הַזֶּה?

— אַבָּא וְאִמָּא.

— אַיֵּה?

— בָּאֹהֶל.

— וְאַבָּא וְאִמָּא אֲשֶׁר „שָׁם" -- אֵיךְ קָרְאוּ לָךְ?

הַנַּעֲרָה הַחֲרִישָׁה. הִיא הִתְאַמְּצָה לִזְכֹּר – וְלֹא זָכְרָה.

– הֲיֵשׁ לָךְ „שָׁם" אַחִים וַאֲחָיוֹת?

– יֵשׁ.

– כַּמָּה?

– הַרְבֵּה־הַרְבֵּה!

– עֲשָׂרָה?

– יוֹתֵר.

– עֶשְׂרִים?

– יוֹתֵר.

נִכָּר הָיָה הַדָּבָר, שֶׁהִתְעָרְבוּ בְּמֹחָהּ יַלְדֵי הַשְּׁכֵנִים עִם אַחֶיהָ וְאַחְיוֹתֶיהָ, וְעַל כֵּן לֹא יָדְעָה אֶת מִסְפָּרָם.

מוּבָן הַדָּבָר, כִּי מִתְּשׁוּבוֹת כָּאֵלֶּה לֹא יָכְלוּ לָדַעַת אֶת מְקוֹם הוֹרֶיהָ; אַךְ זֹאת הִכִּירוּ הַכֹּל, כִּי יַלְדָּה עִבְרִיָּה הִיא, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יָדְעָה וְלֹא הֵבִינָה שׁוּם לָשׁוֹן לְבַד מִצּוֹעֲנִית וְזַרְגּוֹנִית מִשְׁחָתָה.

לְבַקָּשַׁת הוֹרֵי שְׁלֹמֹה, אֲשֶׁר הִתְנַדְּבוּ לֶאֱסֹף אֶת הַנַּעֲרָה הָאוֹבְדָה אֶל בֵּיתָם וּלְאַמְּצָהּ לָהֶם כְּבַת – מְסָרָהּ עוֹרֵי הָעִיר אֶל יָדָם.

וּלְשִׂמְחַת שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה כָל גְּבוּל. הוּא הוֹדָה עַתָּה כִּי מִיּוֹם שֶׁרָאָה אוֹתָהּ לִפְנֵי שְׁנָתַיִם בְּעִיר דּוֹדוֹ בְּחַג לַ"ג בָּעֹמֶר, לֹא כָרְתָה עוֹד תְּמוּנָתָהּ מִנֶּגֶד עֵינָיו; וְאִם לֹא הִכִּירָהּ עַתָּה בָרֶגַע הָרִאשׁוֹן, הוּא רַק מִפְּנֵי שֶׁבְּמֶשֶׁךְ שְׁתֵּי הַשָּׁנִים גָּדְלָה וְהִשְׁתַּנְּתָה מֵאֲשֶׁר הָיְתָה אָז. וּשְׁלֹמֹה סִפֵּר לְהוֹרֶיהָ, שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת רָאָה בַחֲלוֹמוֹ אֶת אֵם הַנַּעֲרָה וְאָבִיהָ — עֲטוּפִים בְּתַכְרִיכִים כְּמֵתִים, וְהֵם עוֹמְדִים עַל מִטָּתוֹ, מַבִּיטִים אֵלָיו בְּעֶצֶב וּבְרֹגֶז וּמְלַחֲשִׁים: „מַדּוּעַ לֹא הִצַּלְתָּ אֶת נֶפֶשׁ בִּתֵּנוּ? אַכְזָר! הִיא כָל־כַּךְ יָפָה, כָּל־כַּךְ טוֹבָה, וְאַתָּה לֹא תֵדַע רַחֵם! אַתָּה צוֹעֲנִי!"

וְיֵשׁ שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁהוּא בְּמִדְבָּר גָּדוֹל וְנוֹרָא — תּוֹעֶה לְבַדּוֹ בַדֶּרֶךְ... וּפִתְאֹם וְהִנֵּה הַנַּעֲרָה הַצּוֹעֲנִית קָרְבָה אֵלָיו. הִיא אוֹחֶזֶת בְּיָדוֹ לַהֲשִׁיבוֹ אֶל הַדֶּרֶךְ. הוּא מַכִּיר בָּהּ הֵיטֵב... גַּם יוֹדֵעַ לִקְרֹאָהּ בִשְׁמָהּ... בַּתְיָה שְׁמָהּ... וְהִיא כָּל כַּךְ טוֹבָה! כָּל כַּךְ יָפָה! וּפִתְאֹם צוֹעֲנִי אֶחָד גָּדוֹל וָרָם נִגָּשׁ אֲלֵיהֶם... וְהוּא מַכִּיר בּוֹ... זֶהוּ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם... וְהוּא מְצַוֶּה לִשְׁחֹט אֶת שְׁנֵיהֶם וּלְגָבְלָם בְּחֹמֶר... וְלַעֲשׂוֹת מֵהֶם לְבֵנִים לְפִיתֹם וְרַעְמְסֵס... וּנְחָשִׁים

וַעֲקְרַבִּים... וִילָדִים שְׁחוּטִים... בַּתְיָה שְׁחוּטָה לְעֵינָיו...
הוֹי!...

מִתּוֹךְ חֲלוֹמוֹת כָּאֵלֶּה הָיָה מִתְעוֹרֵר בַּחֲרָדָה וּבְלֵב דּוֹפֵק, וְזֹאת הָיְתָה הַסִּבָּה לְמַחֲלָתוֹ הָעַזָּה, שֶׁתְּקָפַתּוּ בַּחֹרֶף הֶעָבָר, וְלֹא הִרְפְּתָה מִמֶּנּוּ עַד יְמֵי הָאָבִיב אֵלֶּה.

לְשִׂמְחַת הַנַּעַר וּלְאָשְׁרוֹ אֵין גְּבוּל וָקֵצֶב! הוּא, הִיא וְלֹא אַחֵר הִצִּיל אֶת הַנַּעֲרָה! כַּאֲשֶׁר יַעֲלֶה בִּידֵי אָבִיו לִמְצֹא אֶת הוֹרֶיהָ, יְשִׁיבֶנָּה לָהֶם — הוּא בְּעַצְמוֹ! אֵין לְאַחֵר כָּל מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עַל הַדָּבָר הַזֶּה! וְאִם לֹא יִמָּצְאוּ הוֹרֶיהָ, אוֹ אִם מֵתוּ בֶּאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁרָאָה אוֹתָם בַּחֲלוֹמוֹתָיו — תִּשָּׁאֵר בְּבֵיתָם!... הוּא יְחַבְּבֶנָּה כְּאָחוֹת טוֹבָה וְיָפָה! חֲבָל, שֶׁאֵין לָהּ שֵׁם עִבְרִי!... פִּתְאֹם עָלְתָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְבַקֵּשׁ אֶת אָבִיו, כִּי יִקְרְאוּ לָהּ בְּשֵׁם „בַּתְיָה" כַּשֵּׁם, אֲשֶׁר קָרָא לָהּ בַּחֲלוֹם.

וְגַם בַּקָּשָׁתוֹ זֹאת נִתְמַלְּאָה. הוּא מְאֻשָּׁר! בַּתְיָה הִיא שֶׁלּוֹ! הוּא הִצִּיל אֶת הַנַּעֲרָה — הוּא קָרָא לָהּ גַּם שֵׁם!

ז.

בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים לְשֶׁבֶת קְרִיצְבִּיָּה בְּבֵית הַנָּדִיב שִׁמְעוֹן אַקֶּרְמַן לֹא הָיְתָה שְׂמֵחָה כְּלָל בְּגוֹרָלָהּ. הִיא הָיְתָה כְנִדְהָמָה: חֲלוֹמוֹת נְעִימִים חָלְמָה לָהּ בָּאֹהֶל עַל אֹדוֹת הַיִּשּׁוּב, אֲשֶׁר קָרְאָה אוֹתוֹ תָמִיד בְּשֵׁם „שָׁם". הִיא חִכְּתָה לִמְצֹא בּוֹ מִלְּבַד הַנַּעַר הַלָּבָן וְהַמְּסֻלְסָל, אֲשֶׁר הִבְטִיחָהּ לְהַצִּיל אוֹתָהּ מִידֵי הַצּוֹעֲנִים גַּם אֶת אָבִיהָ וְאִמָּהּ הָרִאשׁוֹנִים, אֶת אַחֶיהָ וְאַחְיוֹתֶיהָ הָרַבּוֹת... הִיא חִכְּתָה גַּם לִמְצֹא בּוֹ תְּשׁוּבוֹת עַל שְׁאֵלוֹת רַבּוֹת שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁרְבָּר לֹא יָדְעָן.. כָּל הַנֹּעַם, כָּל הַטּוּב, כָּל כִּחֲזוֹת הַקֶּסֶם, אֲשֶׁר רָאֲתָה בַּחֲלוֹמָהּ, חֲלוֹם יַלְדוּת רַעֲנַנָּה –חִכְּתָה לִמְצֹא בוֹ.

אֲבָל מַה מָּצְאָה מִכָּל אֵלֶּה ?.. רַק אֶת הַנַּעַר הַמְּסֻלְסָל, וְיֶתֶר הָאֲנָשִׁים הֵם זָרִים לָהּ, כִּמְעַט שֶׁהִיא שׂוֹנְאָה אוֹתָם – אֶת כָּל הַלְּבָנִים הַלָּלוּ! מַבִּיטִים הֵם עָלֶיהָ יוֹתֵר מִדַּי... מַקִּיפִים אוֹתָהּ בִּשְׁאֵלוֹת, וְחוֹזְרִים עַל דָּבָר אֶחָד עֶשֶׂר פְּעָמִים, עַד לְגֹעַל נָפֶשׁ...

אַחֲרֵי כֵן נִזְכְּרָה, שֶׁהִיא אָמְנָם לֹא בָרְחָה מִן הָאֹהֶל אַף כִּי הָיְתָה חוֹלֶמֶת הַרְבֵּה עַל דְּבַר הַבְּרִיחָה; כָּל מַה

שֶׁבָּא עָלֶיהָ, בָּא בְמִקְרֶה... הִיא הָלְכָה הָעִירָה לִרְקֹד וְלָשׁוּב ; אִלּוּ שָׁבָה אָז אֶל הָאֹהֶל, הָיְתָה זוֹכָה בַּלַּיְלָה הַהוּא לְהַרְבֵּה חִבּוּבִים וּמַתָּנוֹת יָפוֹת ; הֵן יוֹדַעַת הִיא, שֶׁהִצְטַיְּנָה אָז בְּרִקּוּדֶיהָ !.. הַצּוֹעֲנִי אָסַף בְּיָדֵי הַרְבֵּה כֶסֶף!

וּפִתְאֹם הִכִּירָה אֶת הַנַּעַר הַמְסַלְסָל... מַבָּטֵי עֵינֶיהָ דָּבְקוּ בְמַבָּטֵי עֵינָיו... הִיא אָמְנָם חָפְצָה אָז מְאֹד, שֶׁיָּבֹא בְּרֶגַע זֶה לְהַצִּילָהּ, כַּאֲשֶׁר הִבְטִיחָהּ... אֲבָל הֵן לֹא אָמְרָה לוֹ מְאוּמָה ; רַק הַבֵּט הִבִּיטָה אֵלָיו בְּעֵינֶיהָ ! וְהוּא בָא וַיֹּאחַז בָּהּ וַיִּשָּׂאֶנָּה... וְהַלְּבָנִים עָזְרוּ עַל יָדוֹ. „הֵם גָּנְבוּ אוֹתִי מֵאֵת הַצּוֹעֲנִים, כְּמוֹ שֶׁהַצּוֹעֲנִים גְּנָבוּנִי מִשָּׁם !"

וְאַחֲרֵי כֵן חָשָׁה בִּלְבָבָהּ גַּעְגּוּעִים אֶל הָאֹהֶל וְאֶל פְּשֶׁרְבָּר...

וְאַחַר כֵּן הִתְחִילָה כוֹעֶסֶת עַל כָּל הָאֲנָשִׁים — וַאֲפִלּוּ עַל הַנַּעַר הַמְסֻלְסָל, — עַל אֲשֶׁר אֵינָם יוֹדְעִים לְדַבֵּר צוֹעֲנִית, וְהֵם מְפַטְפְּטִים רַק בַּשָּׂפָה הַקָּשָׁה הַזֹּאת, שֶׁכָּל כַּךְ קָשֶׁה לְדַבֵּר בָּהּ !...

וְהָיוּ רְגָעִים אֲשֶׁר הִרְגִּישָׁה בְנַפְשָׁהּ, שֶׁאִלּוּ הִתְנַפְּלוּ הַצּוֹעֲנִים עַל הַבַּיִת הַזֶּה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל הָאֹהֶל בְּחָזְקָה, כַּאֲשֶׁר

עָשׂוּ הַלְּבָנִים לָהֶם — לֹא הָיְתָה מִתְנַגֶּדֶת כְּלָל לְדָבָר זֶה, אַדְרַבָּה, הִיא הָיְתָה מִתְנַקֶּמֶת עוֹד בַּלְּבָנִים הָאֵלֶּה גַּם עַל אֲשֶׁר גָּזְלוּ מִמֶּנָּה אֶת שְׁמָהּ, וְטָפְלוּ עָלֶיהָ שֵׁם בָּדוּי... „פַּתְיָה"!... קָשֶׁה גַּם לְבַטֵּא שֵׁם זֶה כָּרָאוּי....

אַךְ הוֹדוֹת לְאוֹתוֹת הָאַהֲבָה הָרַבָּה, אֲשֶׁר הֶרְאוּ לָהּ לִרְגָעִים שִׁמְעוֹן וְרִבְקָה אִשְׁתּוֹ, וּשְׁלֹמֹה וּמִרְיָם אֲחוֹתוֹ, וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּדְּלוּ תָּמִיד לְשַׂמֵּחַ אֶת הַנֶּפֶשׁ הַנִּרְעֶשֶׁת הַזֹּאת, לְנַחֲמָהּ וּלְגָרֵשׁ מֵעָלֶיהָ כָּל עֶצֶב וְשִׁמָּמוֹן — חָדְלָה לְהִתְגַּעְגֵּעַ עַל הָאֹהֶל. גַּם הַשְּׂמָלוֹת הַיָּפוֹת וְהָעֲדָיִים הַנֶּחְמָדִים, אֲשֶׁר נָתְנוּ לָהּ בְּיָד נְדִיבָה, וַאֲשֶׁר אָהֲבָה מְאֹד, — שִׂמְּחוּ אֶת לְבָבָהּ וַיְנַחֲמוּהָ; עַד כִּי בָּאַחֲרוֹנָה שָׁכְחָה אֶת הָאֹהֶל וַתִּדְבַּק בִּבְנֵי הַיִּשּׁוּב בְּלֵב שָׁלֵם.

וְאַהֲבַת כָּל בְּנֵי בֵית אַקְרְמַן לְבַתְיָה עָבְרָה כָּל גְּבוּל.

שִׁמְעוֹן רָאָה בַּדָּבָר הַזֶּה אֶצְבַּע הָאֱלֹהִים: אִם שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּמֶשֶׁךְ שְׁתֵּי שָׁנִים וּבִשְׁנֵי מְקוֹמוֹת שׁוֹנִים מָצָא בְנוֹ אֶת הַנַּעֲרָה הַזֹּאת, אוֹת הוּא, כִּי זֶה רְצוֹן הָאֱלֹהִים שֶׁהוּא יִהְיֶה לָהּ לְאָב.

וְאָמְנָם הָיָה לָהּ לְאָב רַחֲמָן. אֶת כָּל אֲשֶׁר שָׁאֲלָה

לֹא מָנַע מִמֶּנָּה; שָׂכַר לָהּ מוֹרִים לְלַמְּדָהּ כְּתָב וְלָשׁוֹן וְתוֹרַת יִשְׂרָאֵל; גַּם לְבַקֵּשׁ אֶת הוֹרֶיהָ הָאוֹבְדִים שָׂם אֶת לִבּוֹ, וְעַל כֵּן הוֹדִיעַ אֶת הַדָּבָר בְּעִתּוֹנִים עִבְרִים. אוּלָם יַעַן אֲשֶׁר לֹא יָכֹל לְהוֹדִיעַ שֵׁם הַנַּעֲרָה וְשֵׁם הָעִיר שֶׁנִּגְנְבָה מִמֶּנָּה לֹא הוֹעִילוּ הַמּוֹדָעוֹת בָּעִתּוֹנִים וַאֲבוֹתֶיהָ לֹא נִמְצָאוּ.

גַּם רִבְקָה, אֵם הַנַּעַר שְׁלֹמֹה, דָּאֲגָה לְבִתְּיָה וַתְּרַחֲמֶנָּה כְּאֵם־רַחֲמָנִיָּה: כָּל יְמֵי הַחֹרֶף הֶעָבָר חָלוּ הִיא וּבְנָהּ; מַחֲלָתָהּ הָיְתָה מְסֻכֶּנֶת. וְאַךְ בְּחֶמְלַת יְיָ עָלֶיהָ הֵחֵלָּה לָשׁוּב לְאֵיתָנָהּ; וְהִנֵּה בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁהִרְשָׁה לָהֶם הָרוֹפֵא לָצֵאת הַחוּצָה, מָצְאוּ אֶת בִּתְיָה! אֵין זֹאת — אָמְרָה אֶל לִבָּהּ — כִּי עַל כֵּן הִשְׁאִירַנִי אֱלֹהִים בַּחַיִּים לְמַעַן אֶהְיֶה לְאֵם לַיַּלְדָּה הָאֻמְלָלָה הַזֹּאת. וְהִיא זוֹכֶרֶת עוֹד אֶת הַחֲלוֹם הַקָּשֶׁה, אֲשֶׁר חָלְמָה בַּלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי הַיּוֹם הַהוּא: הִיא רָאֲתָה בַחֲלוֹמָהּ תַּרְנְגֹלֶת מֵתָה, שֶׁהוֹשִׁיבוּהָ עַל בֵּיצִים עֲזוּבוֹת — וּכְרֶגַע הִתְחִילָה לְרַחֵף בִּכְנָפֶיהָ, וַתָּקָם לִתְחִיָּה... וּבְעוֹדָהּ מְרַפְרֶפֶת עַל הַבֵּיצִים וְדוֹגֶרֶת — קָמָה וַתַּךְ בְּמַקּוֹרָהּ עַל אַחַת הַבֵּיצִים, וַתִּתְגַּלְגֵּל הַבֵּיצָה הַשְּׁבוּרָה וַתַּךְ וַתִּשְׁבֹּר אֶת כָּל הַבֵּיצִים, וְהַתַּרְנְגֹלֶת שָׁבָה וַתָּמָת כְּרֶגַע.

היא מָצְאָה אֶת פִּתְרוֹן חֲלוֹמָהּ בַּנַּעֲרָה הַנִּמְצָאָה: „כָּל זְמַן שֶׁאֶשְׁמֹר אֶת הַיַּלְדָּה הָעֲזוּבָה הַזֹּאת וְאֶדְאַג לָהּ“ אָמְרָה בְּלִבָּהּ, גַּם חַיַּי וְחַיֵּי בָּנַי וּבִתִּי בְּטוּחִים“. הִיא סִפְּרָה אֶת חֲלוֹמָהּ זֶה לְבַעְלָהּ וּלְבָנֶיהָ. בַּעְלָהּ אָמְנָם לָעַג לָהּ וְלַחֲלוֹמָהּ, אֲבָל הַבֵּן וְהַבַּת הִסְכִּימוּ לָהּ; הַחֲלוֹם וּפִתְרוֹנוֹ הִתְאִימוּ לְדִמְיוֹנָם הַנִּלְהָב שֶׁל בְּנֵי הַנֹּעַר אֵלֶּה.

וְהִיא קִבְּלָה עַל עַצְמָהּ לִשְׁמֹר אֶת הַנַּעֲרָה וְלִדְאֹג לָהּ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לְבָנֶיהָ וְגַם קִיְּמָה אֶת נִדְרָהּ.

הַנַּעַר שְׁלֹמֹה הִבִּיט עַל בַּתְיָה כְּבַעַל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה הוּא. הוּא רָאָה אוֹתָהּ וְדִבֶּר אֵלֶיהָ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה. הוּא הִצִּיעַ אָז לִפְנֵי חֲבֵרָיו אֶת מִשְׂחַק הַדּוּכָן; הוּא הִכִּיר בָּהּ — שֶׁהִיא יְהוּדִיָּה; הוּא אָחַז בָּהּ בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה כִּמְעַט בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ וְהִצִּילָהּ. כֵּן, הוּא כְּמוֹ „אָב קָטָן“ לָהּ. וְעָלָיו לִדְאֹג לָהּ, לִשְׁמֹר עָלֶיהָ וְלִמְנֹעַ מִמֶּנָּה כָּל דָּבָר הַגּוֹרֵם צַעַר וָעֶצֶב.

וּמִרְיָם אָהֲבָה אֶת בַּתְיָה בְּכָל חֹם נַפְשָׁהּ הָאוֹהֶבֶת. מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבוֹאָהּ אֶל בֵּיתָם נִקְשְׁרָה נַפְשָׁהּ בָּהּ; רִגְשֵׁי הַחֶמְלָה, אֲשֶׁר הִתְעוֹרְרוּ בְּלִבָּהּ לְמַרְאֵה הַיַּלְדָּה הָעֲזוּבָה

שֶׁנִּגְזְלָה מִזְּרֹעוֹת הוֹרִים וְנִשְׁבְּתָה בִּידֵי צוֹעֲנִים רַצְחָנִים — עוֹרְרוּ בְלִבָּהּ הָרַךְ גַּם רִגְשֵׁי אַהֲבָה אֶל מַחֲמַל נַפְשָׁהּ.

„מִי יוֹדֵעַ אוּלַי בְּאוֹתוֹ הָרֶגַע שֶׁבִּתְיָה יוֹשֶׁבֶת כֹּה עֲצוּבָה אוֹ שְׂמֵחָה — נֶאֱנָחִים שָׁם הוֹרֶיהָ בְּשִׁבְרוֹן לֵב, וּבְדִמְעוֹת הַמָּוֶת יִזְכְּרוּ אֶת בִּתָּם הָאֻמְלָלָה הָעֲנֻגָּה תַּחַת שֵׁבֶט צוֹעֲנִים אַכְזָרִים!"

כְּשֶׁעָלָה עַל לְבָבָהּ הָרַעְיוֹן הַמַּר הַזֶּה, לֹא שָׁקַט לְבָבָהּ, עַד שֶׁהִתְנַפְּלָה עַל בִּתְיָה וַתְּחַבְּקֶנָּה וַתְּנַשְּׁקֶנָּה מִתּוֹךְ דְּמָעוֹת עֲצוּרוֹת. וְאָז הָיְתָה נוֹתֶנֶת לָהּ מִצַּעֲצוּעֶיהָ וּמֵעֲדָיֶיהָ שֶׁאֵינָם יְקָרִים בְּיוֹתֵר וְשֶׁיָּכְלָה לְתִתָּם לָהּ גַּם בְּלִי שְׁאֹל אֶת פִּי אִמָּהּ.

גַּם בְּלֵב בִּתְיָה הִתְעוֹרְרוּ רִגְשֵׁי אַהֲבָה אֵלֶיהָ, עַד שֶׁבְּאַחַד הַיָּמִים הֵסִירָה מֵעַל צַוָּארָהּ אֶת הַקָּמֵעַ שֶׁנִּשְׁאַר לָהּ עוֹד מִ„שָּׁם" וַתִּתְּנֵהוּ לְמִרְיָם. מִרְיָם שָׂמְחָה מְאֹד עַל הַמַּתָּנָה הַזֹּאת; וְעוֹד יוֹתֵר שָׂמְחָה עָלֶיהָ, בְּשָׁמְעָהּ מִפִּי אִמָּהּ, שֶׁהַקָּמֵעַ הוּא „סְגֻלָּה" יְקָרָה, שֶׁאִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ נוֹתֵן לִפְעָמִים לִילָדִים טוֹבִים לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם מִכָּל אָסוֹן וָפֶגַע.

הִיא רָחֲצָה וַתְּנַקֶּה הֵיטֵב אֶת פְּתִיל הַקָּמֵעַ, וַתְּשִׂימֵהוּ עַל צַוָּארָהּ. מֵאָז לֹא סָר עוֹד הַקָּמֵעַ מֵעַל צַוָּארָהּ אַף לְרֶגַע אֶחָד.

הָאַהֲבָה הַחַמָּה אֲשֶׁר אֲהֵבוּהָ וְהַדְּאָגָה הָרַבָּה, אֲשֶׁר דָּאֲגוּ לָהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבְקָה אִשְׁתּוֹ, וּשְׁלֹמֹה הַנַּעַר וּמִרְיָם אֲחוֹתוֹ, פָּעֲלוּ עָלֶיהָ הַרְבֵּה לְטוֹבָה. אָמְנָם בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים דּוֹמֶה הָיָה שֶׁהִיא חוֹשֶׁדֶת בְּכָל הַחֲסָדִים שֶׁעוֹשִׂים לָהּ, וְאוֹתוֹת הָאַהֲבָה שֶׁמַּרְאִים לָהּ וּמַתְּנוֹת־חִנָּם שֶׁנּוֹתְנִים לָהּ, כְּמוֹ שָׂמִים לָהּ אֵיזֶה מַאֲרָב, כְּמוֹ אֵיזֶה מוֹקֵשׁ טָמוּן לְרַגְלֶיהָ. הִיא לֹא הִסְכִּינָה לִרְאוֹת בְּ„אֹהֶל" אִישׁ מוֹשֵׁךְ חֶסֶד לְרֵעֵהוּ בְּלִי עַרְמוּמִיּוּת, בְּלִי תִקְוָה לְבֶצַע וְתוֹעֶלֶת לְעַצְמוֹ; אַךְ לְסוֹף רָאֲתָה וְנוֹכְחָה, שֶׁהָאֲנָשִׁים הַטּוֹבִים הָאֵלֶּה תְּמִימִים עִמָּהּ, אוֹהֲבִים אוֹתָהּ וּמְבַקְשִׁים טוֹבָתָהּ בֶּאֱמֶת, וְהִתְחִילָה לְהִתְחַבֵּב עֲלֵיהֶם וּלְחַבְּבָם בְּלִי כָל חֲשָׁד.

בְּסוֹף הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה לְשִׁבְתָּהּ בְּבֵית הוֹרֶיהָ הַחֲדָשִׁים לֹא הִכִּירוּ בָהּ עוֹד סִמָּנִים גְּלוּיִם שֶׁל הָאֹהֶל: הִיא הָיְתָה לְבוּשָׁה בְּטַעַם בְּנוֹת הַיִּשּׁוּב, מְדַבֶּרֶת זַ'רְגוֹנִית מְתֻקֶּנֶת אֲשֶׁר לָמְדָה עַל נְקַלָּה; גַּם מֵאֵת מוֹרֶיהָ הֵפִיקָה רָצוֹן, כִּי

לָמְדָה וְהֵבִינָה אֶת שִׁעוּרֶיהָ בִּשְׁקִידָה וּבְכִשְׁרוֹן נִפְלָא. אֶת פִּרְקֶיהָ בְּתוֹרַת יִשְׂרָאֵל לָמְדָה בִתְשׁוּקָה רַבָּה. בַּסֵּפֶר הַקָּטָן, סֵפֶר הַתּוֹרָה, מָצְאָה אֶת הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וְהַטּוֹב, אֲשֶׁר בָּרָא גַּם אֶת הַשָּׂדֶה, גַּם אֶת הַיִּשּׁוּב, גַּם אֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַיּוֹם וְאֶת „פֶּרֶען" עִם אַרְבַּע נָשָׁיו – אֶת הַכֹּל בָּרָא הָאֵל הַטּוֹב הַזֶּה, שֶׁהוּא אֵל נַעֲלֶה וּמִסְתַּתֵּר, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא חָפֵץ לְהִסְתַּתֵּר, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם כְּשֵׁרִים וַהֲגוּנִים כְּאָדָם וְחַוָּה לִפְנֵי הַחֵטְא, שֶׁיּוּכְלוּ לִרְאוֹתוֹ.

הָאַהֲבָה הָרַבָּה אֲשֶׁר הֶרְאוּ לָהּ כָּל בְּנֵי בֵית אַקֶּרְמַן פָּעֲלָה עָלֶיהָ הַרְבֵּה לְטוֹבָה, אֲבָל גַּם לְרָעָה. כִּי הִתְרַגְּלָה לְאַט לְאַט לְהִשְׂתָּרֵר עַל בְּנֵי הַבָּיִת. רָאֹה רָאֲתָה שֶׁ„אִמָּא" מַקְפֶּדֶת מְאֹד, שֶׁלֹּא יִגְרְמוּ בָנֶיהָ צַעַר לְבִתָּהּ. גַּם הָאָח וְהָאֲחוֹת נִזְהָרִים מְאֹד בְּדָבָר זֶה. דַּי לָהּ רַק שֶׁתִּתְרַחֵק אֶל פִּנַּת הַחֶדֶר וְתֵשֵׁב שָׁם עֲגוּמָה – וּכְרֶגַע תִּשְׁכֹּן עֲנָנָה עַל פְּנֵי כָּל אַנְשֵׁי הַבָּיִת: אַבָּא מַבִּיט עַל אִמָּא, אִמָּא – עַל שְׁלֹמֹה וּמִרְיָם, שְׁלֹמֹה וּמִרְיָם מַבִּיטִים אִישׁ עַל רֵעֵהוּ. אִישׁ־אִישׁ חוֹשֵׁד אֶת חֲבֵרוֹ, וְאִישׁ־אִישׁ מַתְחִיל בּוֹדֵק בְּמַעֲשָׂיו, אִם לֹא גָרַם בְּלִי צְדִיָּה אֵיזֶה צַעַר לַנַּעֲרָה הָאֻמְלָלָה הַזֹּאת. וְהִיא

יוֹדַעַת, כִּי אַךְ לַשָּׁוְא חָרְדוּ אֶת כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת, כִּי הִיא הִתְעַצְּבָה רַק בְּמִקְרֶה, אוֹ בְכַוָּנָה, כְּדֵי לְהַעֲצִיב אֶת אַנְשֵׁי הַבַּיִת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נֶהֱנָה קְצָת מִן הַחִזָּיוֹן הַזֶּה, אֵיךְ שֶׁהֵם מַאֲשִׁימִים וְחוֹשְׁדִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, כִּי גָרַם לָהּ אֵיזֶה עֶלְבּוֹן וָצַעַר, וְרַק הִיא יוֹדַעַת שֶׁ„עוּרְבָא פָּרַח!" — שֶׁאֵין כַּאן לֹא עֶלְבּוֹן וְלֹא צַעַר. הַכֹּל חָשִׁים בְּצַעֲרָהּ וְהִיא אֵינָהּ מִצְטַעֶרֶת כְּלָל. וְהִיא יָדְעָה אֶת סוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר: כִּי עוֹד מְעַט וְנִגְּשׁוּ אֵלֶיהָ לְאַט, כְּמוֹ מִיִּרְאָה, וְאָז, כַּאֲשֶׁר תּוֹאִיל לְהַבִּיט אֲלֵיהֶם בְּבַת צְחוֹק קַלָּה, תָּקוּם שִׂמְחָה בַּבָּיִת. כָּל פָּנִים יָאִירוּ וְכָל עֵינַיִם מְפִיקוֹת רָצוֹן, וּשְׁלֹמֹה וּמִרְיָם יִמְשְׁכוּהָ הַחוּצָה וְיִתְּנוּ לָהּ מַתָּנוֹת.

וּבַיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי הַחַגִּים: „פֶּסַח", „שָׁבֻעוֹת" אוֹ „סֻכּוֹת", הָעֵת שֶׁתּוֹפְרִים לַבָּנִים בְּגָדִים חֲדָשִׁים — יוֹדַעַת הִיא מֵרֹאשׁ, שֶׁבְּגָדֶיהָ שֶׁלָּהּ יִהְיוּ יוֹתֵר יָפִים מִשֶּׁל מִרְיָם. בְּעֵינֶיהָ הָיָה אָמְנָם הַדָּבָר לְפֶלֶא; אַךְ עוֹד יוֹתֵר הִשְׁתּוֹמְמָה, בִּרְאוֹתָהּ שֶׁגַּם מִרְיָם שְׂמֵחָה עַל הַדָּבָר הַזֶּה. אֲבָל לֹא חָשְׁבָה הַרְבֵּה לִמְצֹא פֵּשֶׁר הַחִידָה הַזֹּאת; דַּיָּהּ שֶׁכָּךְ נוֹהֲגִים וְכֵן יִנְהֲגוּ גַם בַּיָּמִים יָבֹאוּ.

כָּכָה הִכְנִיעָה תַחְתֶּיהָ בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים אֵת כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת, וְהֵם הִרְגִּישׁוּ בַּדָּבָר, וְדוֹמֶה הָיָה שֶׁגַּם הֵם נִמּוֹ לוֹ!... אֲפִלּוּ הַמְשָׁרְתוֹת שֶׁבַּבַּיִת, שֶׁבָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מִתְקַנְּאוֹת בַּנַּעֲרָה, שֶׁחֶצְיָהּ צוֹעֲנִית וְחֶצְיָהּ יְהוּדִית, הַמּוֹשֶׁלֶת בְּכָל אַנְשֵׁי הַבַּיִת – נִכְנְעוּ אַחֲרֵי כֵן וְהִסְכִּינוּ עִמָּהּ.

כָּל אַנְשֵׁי הַבַּיִת סָבְלוּ חֶלְקָם מִן הַנַּעֲרָה הָאֲסוּפָה הַזֹּאת, אֲבָל יוֹתֵר מִכֻּלָּם עָלָה בְּחֶלְקוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה. הָ„אָב הַקָּטָן" הַזֶּה כְּבָר הִכִּיר בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים, עַד כַּמָּה קָשֶׁה לִהְיוֹת „אָב" לְבַת „סַרְבָנִית" כָּזֹאת. הַרְבֵּה הַרְבֵּה צַעַר וָעֶצֶב גָּרְמָה לוֹ. עַד שֶׁזָּכָה מֵאִתָּהּ שֶׁתַּבִּיט אֵלָיו בְּבַת־צְחוֹק שֶׁל רָצוֹן, וּכְכָל אֲשֶׁר הוֹסִיף לְבַקֵּשׁ קִרְבָתָהּ, כְּכָל אֲשֶׁר הִשְׁתַּדֵּל לְהַרְאוֹתָהּ חִבַּת אַחִים – כֵּן נָזוֹרָה מֵעָלָיו וַתַּרְאֵהוּ פָּנִים זוֹעֲפִים; וְאַךְ אַחֲרֵי שֶׁנּוֹאַשׁ לְהָפִיק מִמֶּנָּה רָצוֹן, הָיְתָה מְאִירָה לוֹ פָּנֶיהָ בְּחִבָּה גְלוּיָה. וְאוּלָם אַךְ הֵחֵל שְׁלֹמֹה לְהִתְקָרֵב אֵלֶיהָ בְּאַהֲבָה, נָפְלוּ פָּנֶיהָ שֵׁנִית וַיְכַסּוּ בְעָנָן שֶׁל רֹגֶז, לְדַאֲבוֹן לֵב שְׁלֹמֹה.

וְאָמְנָם גַּם בְּעַצְמָהּ לֹא יָדְעָה לְבָאֵר: הַנַּעַר הַזֶּה מָה הוּא לָהּ? כַּאֲשֶׁר לֹא שָׂם לֵב אֵלֶיהָ, הִרְגִּישָׁה שֶׁחָסֵר לָהּ

אֵיזֶה דָבָר... כְּאִלּוּ נִשְׁאֲרָה לָשֶׁבֶת בְּדָד בְּתוֹךְ מִדְבָּר גָּדוֹל... לִבָּהּ הָיָה דוֹפֵק בְּחָזְקָה וְנַפְשָׁהּ לֹא יָדְעָה מָנוֹחַ; אַךְ כַּאֲשֶׁר הֵחֵל לְהֵרָאוֹת לָהּ אוֹתוֹת אַחֲוָה וְרֵעוּת נֶאֱמָנָה, מִיַּד נִתְמַלֵּא לִבָּהּ רֹגֶז עָלָיו בְּלִי דַעַת עַל מָה. וְיֵשׁ גַּם אֲשֶׁר הִצְטַעֲרָה עַל הַדָּבָר הַזֶּה. וּבְכָל זֹאת לֹא שֻׁנָּה מַצַּב הַדְּבָרִים לְטוֹבָה. גַּם שְׁלֹמֹה כְמוֹ הִסְכִּין כְּבָר אֶל הַדָּבָר, לְהִתְרַחֵק מִמֶּנָּה וּלְהִתְקָרֵב אֵלֶיהָ חֲלִיפוֹת, כְּכָל אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל רוּחָהּ הִיא.

ח.

הַדָּבָר הָיָה כַּעֲבֹר שָׁנָה וַחֳדָשִׁים מִסְפָּר מֵעֵת שֶׁבָּאָה בַּתְיָה אֶל בֵּית אַקֶּרְמַן.

בֵּית אַקֶּרְמַן הֶעָשִׁיר הָיָה גָּדוֹל וְיָפֶה וּמְרֻוָּח יוֹתֵר מִכָּל בָּתֵּי הָרְחוֹב. פְּנֵי הַבַּיִת פָּנוּ אֶל הָרְחֹב, וַאֲחוֹרָיו — אֶל גַּן נָאֶה, וְאֶל הַגַּן הָיָה חַלּוֹן פָּתוּחַ מֵחֲדַר הַיְלָדִים. הַחֶדֶר הַיָּפֶה הַזֶּה הָיָה שֶׁל מִרְיָם וּשְׁלֹמֹה; אַךְ מֵעֵת שֶׁבָּאָה בַּתְיָה פִּנּוּ לִשְׁלֹמֹה חֶדֶר סָמוּךְ אֵלָיו, וְאֶת מִשְׁכָּבוֹ אֵצֶל הַחַלּוֹן נָתְנוּ לְבַתְיָה.

חֲדַר הַיְלָדִים הָיָה פָּתוּחַ מֵעֵבֶר אֶחָד לַחֶדֶר הַקָּטָן שֶׁל שְׁלֹמֹה, וּמִן הָעֵבֶר הַשֵּׁנִי אֶל חֲדַר שִׁמְעוֹן וְרִבְקָה. שְׁנֵי הַפְּתָחִים הָיוּ מְזֻגָּגִים בְּאַרְבַּע שְׁמָשׁוֹת גְּדוֹלוֹת וּמְכֻסִּים בְּוִילוֹנוֹת.

הַלַּיְלָה הָיָה בְּסוֹף הַקַּיִץ, אַחַד הַלֵּילוֹת שֶׁבְּסוֹף הַחֹדֶשׁ, אוֹ, כַּאֲשֶׁר יֹאמַר בָּ„אֹהֶל" — בְּעֵת שֶׁהַלַּיְלָה סָגַר אֶת עֵינוֹ הָאַחַת וַיִּישָׁן. בְּכָל הַחֲדָרִים הָיָה חשֶׁךְ. כֻּלָּם יָשְׁנוּ שֵׁנָה נְעִימָה בִּקְרִירוּת הַלַּיְלָה הַנְּעִימָה. אַךְ בַּתְיָה לֹא נָמָה עוֹד אֶת שְׁנָתָהּ, וּכְבָר קָצָה נַפְשָׁהּ לִשְׁמֹעַ אֶת הַנַּחֲרוֹת הַמְשֻׁנּוֹת, שֶׁמְּרִים מַשְׁמִיעָה מִתּוֹךְ שְׁנָתָהּ. וְהֵיטֵב חָרָה לָהּ עָלֶיהָ עַל הַפְּרִיעָה בְּנַחֲרוֹתֶיהָ אֶת הַדּוּמִיָּה, בְּשָׁעָה שֶׁהִיא עֵרָה וַחֲפֵצָה לִשְׁגּוֹת בְּדִמְיוֹנוֹת.

הִיא הֶחֱזִירָה אֶת פָּנֶיהָ אֶל הַחַלּוֹן הַפָּתוּחַ אֶל הַגַּן וְהִתְחִילָה לְהַקְשִׁיב אֶל לַחַשׁ הָרוּחַ בֵּין הָעָלִים בְּלֵיל הָאֹפֶל. מִיּוֹם שֶׁשָּׁבָה אֶל בֵּית אַקֶּרְמַן אָהֲבָה אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה, אֶת הַצֵּל הַנָּעִים אֲשֶׁר פָּרְשׂוּ הָעֵצִים הָעֲנֵפִים, וְלֹא נָתְנוּ גַּם לְקַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ לַהֲדֹר הַחֶדְרָה. הִיא אָהֲבָה בִּכְלָל אֶת הַחשֶׁךְ וְהַדְּמָמָה, אַחֲרֵי הַהֲמֻלָּה הָרַבָּה וְאוֹר־הַיּוֹם הַגָּדוֹל שֶׁל הַיִּשּׁוּב.

היא השתקעה במחשבות רבות, עברה ודלגה ממחשבה למחשבה, עד שעמדה על שמעון ורבקה אקרמן.

„מה הם לה? ומה הם בכלל?"

„הם כודי אנשים רעים, אכזרים... אף כי הם מראים לה אהבה וחסד... מלבישים, מאכילים אותה בכל אות נפשה... אבל הם כודי מבקשים אך את תועלתם בדבר הזה... בלי ספק... כי אם לא כן – למה להם כל הצרה הזאת?... כן, הם מביטים עלי, כבעל „חפץ" שלהם... הם יעשו בי מה שלבם חפץ... כאדם העושה בשלו... הם אמנם לא השמיעו זאת מפיהם, אבל הדבר ברור... גם אני מרגישה בלבבי, שאני חיבת להם... חיבת הרבה־הרבה בבלי אני חיבת להם, והם הולכים ומשפיעים עלי עוד רב טובה, עד שלא ישאר משלי מאום לעצמי! כלי אהיה שיבת להם!... על כן אני שונאה אותם ואת כל חסדיהם... אך לעשקני הם רוצים...

משמעון ורבקה עברה מחשבתה אל מרים. עליה לא חשבה הרבה, היא מצאה, שנערה זו מתראה כטובה, מתיפה, מתקשטת, אבל אינה יפה כלל.

וּשְׁלֹמֹה? הַנַּעַר הַמְסֻלְסָל וְהַיָּפֶה הַזֶּה הוּא... הוּא רַמַּאי!... הוּא הִבְטִיחַ לָהּ לְהָשִׁיב לָהּ אֶת הוֹרֶיהָ הָרִאשׁוֹנִים וְלֹא קִיֵּם אֶת דְּבָרָיו...

„אָמְנָם קָשֶׁה הוּא הַדָּבָר מְאֹד: אֵין לוֹ שׁוּם סִמָּן לִמְצֹא וְלָדַעַת גַּם אֶת מְקוֹם מוֹלַדְתִּי. אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי לוֹ... וְגַם אֲנִי אֵינִי יוֹדַעַת... לוּ נָסַעְתִּי מֵעִיר לְעִיר, הָיִיתִי מַכִּירָה אֶת עִירִי... אֶת גַּגּוֹתֶיהָ... חַצְרוֹתֶיהָ... אֶת בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁשָּׁם הָיָה אָבִי..."

הָאָח! הִיא נִזְכְּרָה עַתָּה!... אָבִיהָ הָיָה „חַזָּן".

אֲבָל זֶה אֵינֶנּוּ סִמָּן מֻבְהָק. בְּכָל עִיר יֵשׁ חַזָּן. הִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת שֵׁם הָעִיר...

אֲבָל הוּא הֲלֹא הַבְטֵחַ הִבְטִיחַ אוֹתָהּ!

וְיוֹתֵר אֵין לָהּ טַעֲנוֹת עָלָיו?...

כֵּן, יֵשׁ!... הִיא מַרְגִּישָׁה, שֶׁלּוּ גַם הֵשִׁיב לָהּ אֶת הוֹרֶיהָ, לֹא שָׁכְכָה חֲמָתָהּ עָלָיו. אֲבָל עַל מַה זֶּה? מַה הִיא הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה לָהּ? זֶה לֹא בָרוּר לָהּ עוֹד...

וְהִיא חֲפֵצָה לְהִשְׁתַּקֵּעַ יוֹתֵר בְּמַחֲשָׁבָה זוּ וּלְבָרֵר לְעַצְמָהּ אֶת רִגְשׁוֹתֶיהָ — פִּתְאֹם הִיא מַקְשִׁיבָה אֵיזֶה זַעֲזוּעַ

קַל בָּאֲוִיר... דּוֹמֶה לִקְפִיצָה קַלָּה שֶׁל אֵיזוֹ חַיָּה קְטַנָּה... הֶמְיָה קַלָּה וְלֹא זָרָה לָהּ... מַה זֹּאת?

מֵחֲדַר הַמִּטּוֹת מַגִּיעַ לְאָזְנֶיהָ קוֹל לַחַשׁ קַל... הַקּוֹל – צָרוּד וּמוּזָר!... הַאֻמְנָם בַּחֲלוֹמוֹת יְדַבְּרוּ שָׁם?...

הִיא נִבְהֲלָה מְאֹד!.... פִּתְאֹם חָשָׁה נְגִיעָה חַמָּה וְלַחָה עַל צַוָּארָהּ... דּוֹמֶה לִלְקִיקַת כֶּלֶב... וַתִּתְחַלְחַל. וּכְרֶגַע מִשְׁשָׁה יָדָהּ בְּדָבָר שָׂעִיר... רַךְ... וָחַם...

– יַחְפּוּר?!

הִיא לֹא טָעֲתָה. הִיא הִכִּירָה אֹתוֹ בְּמִשּׁוּשׁוֹ. בִּלְקִיקָתוֹ. בְּהֶמְיָתוֹ.

וּפִתְאֹם הוּאֲרוּ שְׁנֵי הַחֲדָרִים חֲדַר הַמִּטּוֹת וַחֲדַר שְׁלֹמֹה – בְּאוֹר כֵּהֶה.

הִיא יָרְדָה מֵעַל מִטָּתָהּ וַתִּקְרַב אֶל חַלּוֹן חֲדַר שְׁלֹמֹה וַתָּרֶם אֶת הַוִּילוֹן...

„פֶּשֶׁרְבָּר!!" – כִּמְעַט שֶׁקָּרְאָה בְּקוֹל.

הוּא מַדְלִיק גַּפְרוּרִים וּמְחַפֵּשׂ לְאוֹרָם בַּמִּטָּה שֶׁיָּשֵׁן בָּהּ שְׁלֹמֹה... פּוֹנֶה מִמֶּנּוּ בִּשְׁאָט נֶפֶשׁ... וּמַדְלִיק עוֹד גַּפְרוּר אֶחָד וּמְחַפֵּשׂ בְּיֶתֶר פִּנּוֹת הַחֶדֶר... מִן חֲדַר הַמִּטּוֹת הִגִּיעוּ

עוֹד הַפַּעַם קוֹלוֹת—קְצָת יוֹתֵר בְּרוּרִים... דּוֹמִים לְתַחֲנוּנִים מִתּוֹךְ אֹנֶס...

הִיא הֵבִינָה כְּרֶגַע אֶת כָּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה פֹּה: הָאֹהֶל בָּא לְהִתְנַקֵּם מִבֵּית אַקֶּרְמַן. וּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ עָבְרוּ בִּמְהֵרָה כִּמְעוּף בָּרָק: לַהֲשִׁיבֵנִי אֶל הָאֹהֶל עַל כָּרְחִי לֹא יוּכָלוּ; הֵן עֵרָה אֲנִי. יְכוֹלָה אֲנִי לִקְפֹּץ בְּעַד הַחַלּוֹן הַפָּתוּחַ. לְהִסְתַּתֵּר בֵּין הָעֵצִים. אוֹ לְהָרִים קוֹל צְעָקָה... הַדָּבָר אֵפוֹא אֵינוֹ נוֹגֵעַ לִי כָּל כַּךְ. אֶת אַבָּא וְאִמָּא יַהַרְגוּ. וְאַחַר יָבֹזּוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר יִמְצָאוּ.

וְעַל לִבָּהּ עָלָה רַעְיוֹן: אִם תָּרִים עַתָּה קוֹל צְעָקָה תַּצִּיל אֶת הָאֲנָשִׁים מִמָּוֶת אַכְזָרִי. וּתְשַׁלֵּם לָהֶם רֶגַע אֶחָד עַל כָּל חַסְדֵיהֶם עִמָּהּ וְאַהֲבָתָם לָהּ.

וּכְרֶגַע הֵרִימָה קוֹל צְעָקָה. הֵרִימָה סַפְסָל אֶחָד קָטָן. וַתַּךְ בּוֹ עַל חַלּוֹן חֲדַר הַמִּטּוֹת. וַתָּקֶם רַעַשׁ בְּכָל אֲשֶׁר יָכֹלָה. הַצּוֹעֲנִים נִבְהֲלוּ וַיָּנוּסוּ.

הַשְּׁכֵנִים וְשׁוֹמְרֵי הַלֵּילוֹת בָּאוּ נִבְהָלִים אֶל בֵּית אַקֶּרְמַן. וְהִנֵּה לְעֵינֵיהֶם מַחֲזֶה מַחֲרִיד לֵב: שִׁמְעוֹן וְרִבְקָה כְּפוּתִים בִּידֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם. וְחֶבֶל עָגֹב מִשְּׁנֵי קְצוֹתָיו הוּשַׂם

עַל צַוְארֵי שְׁנֵיהֶם עַד אֲשֶׁר אִם יָנוּעַ הָאֶחָד מִמְּקוֹמוֹ, יֵחָנֵק הַשֵּׁנִי; כְּפִי אִישׁ־אִישׁ מֵהֶם שׁוּמָה מִטְפַּחַת, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִשָּׁמַע קוֹלָם אִם יִצְעָקוּ, וּבְקשִׁי גָדוֹל שָׁאֲפוּ הָאֻמְלָלִים רוּחַ.

כָּל הָאֲרוֹנוֹת וְהָאַרְגָּזִים הָיוּ פְּתוּחִים וְרֵיקִים; צְרוֹרוֹת רַבִּים שֶׁל מַלְבּוּשִׁים וּכְלֵי כֶסֶף וְזָהָב הָיוּ מֻנָּחִים צְבוּרִים, אַךְ לֹא הִסְפִּיקוּ הַצּוֹעֲנִים לָקַחַת מְאוּם.

בַּתְיָה רָאֲתָה וְנוֹכְחָה, כִּי טָעֲתָה בְּחֶשְׁבּוֹנָהּ, הַצּוֹעֲנִים לֹא בָאוּ כְּלָל בִּשְׁבִילָהּ. הֵם גַּם לֹא שָׁאֲלוּ מֵאֵת הַכְּפוּתִים אַיֵּה מְקוֹם מִשְׁכָּבָהּ; וְיָכוֹל הֱיוֹת, שֶׁאִלּוּ מְצָאוּהָ בָּרִאשׁוֹנָה, הָיוּ הוֹרְגִים אוֹתָהּ. הֵמָּה בָאוּ רַק לִגְנֹב, לִרְצֹחַ וְלִשְׁלֹל שָׁלָל. הָרַעְיוֹן הַזֶּה הֶעֱצִיבָהּ מְאֹד. בַּת הָאֹהֶל מָצְאָה אֶת עַצְמָהּ עֲלוּבָה וְנִפְגָּעָה.

הוֹדוֹת לַחֲרִיצוּת הַשּׁוֹטְרִים, נִתְפְּשׂוּ הַצּוֹעֲנִים לְאוֹר בֹּקֶר, וְהוּשָׁבוּ הָעִירָה וְהוּשְׂמוּ בַּמַּאֲסָר.

לְמָחֳרַת הַיּוֹם הִתְאַסְּפוּ רַבִּים מִסַּקְרָנֵי[1]) הָעִיר לְהַבִּיט

[1]) סַקְרָן — רוֹצֶה לִרְאוֹת וְלָדַעַת הַכֹּל.

בְּמַחֲזֶה יָפֶה: בְּדִיקַת הַצּוֹעֲנִים וְהִמָּסְרָם לְמִשְׁפָּט כְּמִתְנַקְּשִׁים בְּנַפְשׁוֹת אָדָם. אַךְ תִּקְוַת הַסַּקְרָנִים נִכְזָבָה.

מֵחֶפְצֵי אַקֶרְמַן לֹא נִמְצָא אֶצְלָם דָּבָר; וְאָמְנָם לֹא לְקָחוּ עִמָּם מְאוּם, כִּי לֹא הִסְפִּיקָה לָהֶם הַשָּׁעָה. שִׁמְעוֹן וְרִבְקָה לֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בְּבֵרוּר, שֶׁהֵם הֵמָּה הַצּוֹעֲנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְבֵיתָם בַּלַּיְלָה, יַעַן כִּי שְׁנֵיהֶם נֶאֶסְרוּ מִתּוֹךְ שֵׁנָה; וּבִהְיוֹתָם כְּפוּתִים יַחַד בְּחֶבֶל עָנוּב עַל צַוָּארָם, לֹא יָכְלוּ לְהַחֲזִיר פְּנֵיהֶם וּלְהַבִּיט אֶל הַשּׁוֹדְדִים; רַק בַּתְיָה יָכְלָה לְהָעִיד עֵדוּת בְּרוּרָה עַל אַשְׁמָתָם.

וּבַתְיָה הִסְתַּכְּלָה בִּפְנֵי כָל אֶחָד מֵהֶם... הִסְתַּכְּלָה בְתִמָּהוֹן... בִּתְנוּעַת כְּתֵפַיִם, וּפָסְקָה וְאָמְרָה: „לֹא! לֹא אֵלֶּה הֵם הַשּׁוֹדְדִים שֶׁהָיוּ בַלַּיְלָה בְּבֵיתֵנוּ!"

הַצּוֹעֲנִים הוּצְאוּ לַחָפְשִׁי.

רַבִּים מִבְּנֵי הָעִיר הִתְרַעֲמוּ עַל בַּתְיָה מְאֹד. רֵאשִׁית, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה אֶצְלָם כָּל סָפֵק, שֶׁאֵלֶּה הֵם הַצּוֹעֲנִים, אֲשֶׁר הִתְנַקְּשׁוּ בְּנַפְשׁוֹת בֵּית אַקֶרְמַן, כִּי אֹהֶל אַחֵר לֹא נִרְאָה אֶתְמוֹל בִּסְבִיבוֹת הָעִיר; וְשֵׁנִית, הֵן בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ רוֹצְחֵי נֶפֶשׁ הֵם, וּמָה הָיְתָה חֲסֵרָה, לוּ אָמְרָה: „הֵן!

— אַךְ „נְשָׁמָה צוֹעֲנִית הִיא! נָחָשׁ בְּתוֹךְ אָדָם!"

אַךְ שִׁמְעוֹן אַקְרְמַן חָשַׁב אַחֶרֶת: בָּרוּר הָיָה לוֹ, כִּי אֵלֶּה הֵם הַצּוֹעֲנִים שֶׁהָיוּ בְּבֵיתוֹ וַאֲשֶׁר בִּתָּהּ נִלְקְחָה מֵאָהֳלָם. הוּא הִכִּיר זֹאת בַּכֶּלֶב הַקָּטָן, אֲשֶׁר קָפַץ וְלָקַק אֶת נַעֲלֶיהָ, בְּשָׁעָה שֶׁהֶעֱמִידוּהָ לִפְנֵי הַצּוֹעֲנִים לְהַכִּירָם. כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁעָמְדוּ שָׁם לֹא שָׂמוּ לֵב לַדָּבָר הַזֶּה; אַךְ מֵעֵינָיו לֹא נֶעְלַם הַדָּבָר. וּבְכָל זֹאת לֹא דַי שֶׁלֹּא הֶאֱשִׁימָהּ עַל הוֹצִיאָהּ אֶת הַצּוֹעֲנִים לַחָפְשִׁי, אֶלָּא שֶׁגַּם הִכִּיר אֶת צִדְקָתָהּ.

„לֹא נְשָׁמָה צוֹעֲנִית יֵשׁ בַּנַּעֲרָה הַזֹּאת —אָמַר בְּלִבּוֹ— אֶלָּא, אַדְּרַבָּה, נְשָׁמָה עִבְרִית! הִיא מַרְגִּישָׁה בְּעַצְמָהּ אֵיזֶה חוֹבוֹת לָאֹהֶל. סוֹף סוֹף אָכְלָה מִלַּחְמָם וְלָבְשָׁה מִלְּבוּשֵׁיהֶם וְהָיְתָה עִמָּהֶם מִסְפַּר שָׁנִים! הָאֹהֶל סָכַךְ עָלֶיהָ בַּחֹרֶף מִקֹּר, וּבַקַּיִץ — מֵחֹם. הַצּוֹעֲנִי הַזָּקֵן הֵגֵן עַל הָאֹהֶל — וְעִם זֶה גַּם עָלֶיהָ! וְעַתָּה שִׁלְּמָה לָהֶם אֶת הוֹבָהּ הָאַחֲרוֹן. הִיא הִצִּילָה אוֹתָם מֵחַיֵּי כֶלֶא הַקָּשִׁים מִמָּוֶת. וּבְזֹאת גָּמְרָה אֶת חֶשְׁבּוֹנוֹתֶיהָ עִם הָאֹהֶל".

ט

ואולם ליל הבלהות, אשר בא על בית אקרמן, לא עבר בלי תוצאות. רבקה התחלחלה מאד בראותה את המות פנים אל פנים. היא האמינה ברגע זה, ששלמה ומריָם שלה כבר הומתו, נחנקו או נשחטו. ואת הרעיון הנורא הזה לא יכלו להוציא מלבה גם כאשר הביאו לפניה את שני ילדיה בוכים ונרעשים, והמה דברו אליה ונחמו אותה. הרשם אשר עשה עליה הרגע הנורא ההוא היה חזק ממראה עיניה. ביום המחרת חלתה ונפלה למשכב — לא לימים ולא לשבעות; כי קרוב לשנה התהפכה על מטתה במחלות־עצבים שונות. כל הרופאים אמרו פה אחד, כי כדי לחזק את עצביה הרפים, צריכה היא לנסע ל„שבה"[1]). האויר הצח והמנוחה השלמה אשר תמצא שם, בהיותה רחוקה מביתה וחפשית מדאגת הכלכלה וטפול הבנים — ישקיטו את עצביה ויחזקו את

[1]) עיר תסביבות אודיסה. מצטיֶנת באוירה הטוב והיא מקלט לחולים.

בְּרִיאוּתָהּ הָרָעָה. אַךְ קָשֶׁה הָיָה לָהּ לְהִפָּרֵד מִבָּנֶיהָ הָאֲהוּבִים וּמִן הַדְּאָגָה הַנְּעִימָה שֶׁהִיא דוֹאֶגֶת לָהֶם תָּמִיד. וְאַךְ בְּרֹב עָמָל עָלָה בִּידֵי אַנְשֵׁי הַבַּיִת לְפַתּוֹתָהּ, שֶׁתַּסְכִּים לִנְסִיעָה זוּ, וְהִיא הִסְכִּימָה, אַךְ בִּתְנַאי שֶׁתִּסַּע עִמָּהּ גַּם מִרְיָם בִּתָּהּ.

הַנְּסִיעָה שֶׁל יוֹם וָלַיְלָה אֶחָד בְּרַכֶּבֶת הַקִּיטוֹר כְּבָר הֶרְאֲתָה פְּעֻלָּה קַלָּה לְטוֹבָה עַל הַחוֹלָה: הַדֹּחַק הַתְּמִידִי בֵּין הַנּוֹסְעִים הַמִּתְחַלְּפִים כִּמְעַט בְּכָל תַּחֲנָה וְתַחֲנָה – שְׁנַיִם יוֹצְאִים וַחֲדָשִׁים בָּאִים; הַיְשִׁיבָה בֵּין אֲנָשִׁים זָרִים, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם דּוֹאֵג אַךְ לְעַצְמוֹ וּלְרַוְחָתוֹ, וְנִדְחַק לִרְשׁוּת חֲבֵרוֹ—הֵעִירוּ בְקִרְבָּהּ רִגְשֵׁי דְאָגָה לְעַצְמָהּ וְהַקְפָּדָה עַל מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לָהּ. בְּבֵיתָהּ הָיְתָה רְגִילָה לִרְאוֹת כָּל בְּנֵי הַבַּיִת עוֹמְדִים עָלֶיהָ וְדוֹאֲגִים לָהּ. עֶשֶׂר פְּעָמִים הִגִּישׁוּ לָהּ כּוֹס חָלָב אוֹ מְעַט מָרָק, וְהִיא הִרְחִיקָתַם מֵעָלֶיהָ בְּקַפְּדָנוּת וּבְרֹגֶז. יָדוֹעַ יָדְעָה שֶׁלֹּא יִתְעַצְּלוּ מֵהוֹנִיעַ אוֹתָהּ גַּם בַּפַּעַם הָאַחַת עֶשְׂרֵה, וְלֹא יַרְפּוּ מִמֶּנָּה, עַד שֶׁתֹּאכַל וְתִשְׁתֶּה. בְּבֵיתָהּ הָיְתָה מִתְאוֹנֶנֶת עַל אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ, כִּי בְּשֶׁלָּהֶם הִיא חוֹלָה, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְצַעֲרִים אוֹתָהּ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה וּבְדַאֲגָתָם הַנִּפְרָזָה אֲשֶׁר יָרְאֲגוּ לָהּ תָּמִיד. רוֹצָה הִיא לִהְיוֹת

עֵרָה — הֵם מְיַשְּׁנִים אוֹתָהּ; רוֹצָה הִיא לִישֹׁן — הֵם מְזַעְזְעִים אוֹתָהּ בְּכוֹסוֹת חָלָב, בְּכַפּוֹת יַיִן, בְּמֶרֶק, בְּסַמִּים מָרִים. „כַּבַּיִת הַכֹּל מַר, רַע, מַכְעִיס; אֲבָל הַכֹּל דּוֹאֵג לָךְ!"

ופה... אִישׁ אִישׁ עַל הַזֶּרֶת שֶׁלּוֹ. כָּל אֶחָד מַקְפִּיד עִמָּךְ, שֶׁלֹּא תִשָּׁעֵן עַל יַלְקוּטוֹ, שֶׁלֹּא תֶהֱגֶה, חָלִילָה, מִמַּה שֶּׁשַּׁיָּךְ לוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהוּא גֹּהֶה אִם עוֹלֶה בְיָדוֹ לְהִדָּחֵק בִּגְבוּלְךָ וּלְצַעֶרְךָ!

כָּל זֶה עוֹרֵר בְּקִרְבָּהּ אֶת הָרָצוֹן לְהָגֵן עַל עַצְמָהּ וְלִשְׁמֹר עַל זְכֻיּוֹתֶיהָ — דָּבָר הֶחָסֵר תָּמִיד אֵצֶל חוֹלֵי הָעֲצַבִּים כְּרִבְקָה. הִיא אָכְלָה בְיוֹם זֶה אֶת אֲרֻחָתָהּ לְתֵאָבוֹן; גַּם נִזְהֲרָה לִשְׁתּוֹת אֶת סַמֵּי־רְפוּאָתָהּ בְּמוֹעֲדָם. מֵעֵינֵי מִרְיָם לֹא נֶעֱלַם הַשִּׁנּוּי הַזֶּה, וַתִּשְׂמַח עָלָיו מְאֹד.

לְעֵת עֶרֶב בָּאָה רִבְקָה בִּדְבָרִים עִם אִשָּׁה אַחַת, אֲשֶׁר נִכְנְסָה אֶל הַמֶּרְכָּבָה מִן הַתַּחֲנָה הַקְּרוֹבָה וַתֵּשֶׁב אֶצְלָהּ. וְאֹת הָיְתָה אִשָּׁה עִבְרִיָּה כְּבַת אַרְבָּעִים. מִמַּלְבּוּשֶׁיהָ הָיָה נִכָּר, שֶׁאֵינָהּ בַּת־עֲשִׁירִים, אֲבָל גַּם לֹא עֲנִיָּה. הִיא הָיְתָה חֲגוּרָה סִנּוֹר שָׁחוֹר לְאוֹת אֲבֵלוּת, אַךְ פָּנֶיהָ הָעֲצוּבִים

וַאֲנְחוֹתֶיהָ הַתְּכוּפוֹת הֵעִידוּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה סְגוּרִים, שֶׁהִיא „אַלְמָנָה רַעֲנַנָּה".

לְשִׂמְחַת רִבְקָה נוֹדַע לָהּ, שֶׁשְּׁכֶנְתָּהּ זוּ הִיא גָּרַת עִיר „שַׁבָּה". וּשְׁכֶנְתָּהּ שָׂמְחָה גַּם הִיא, בְּשָׁמְעָהּ, כִּי רִבְקָה נוֹסַעַת לָשֶׁבֶת בְּעִירָהּ. רִבְקָה דָאֲגָה בְּכָל עֵת נְסִיעָתָהּ: „מִי יוֹדֵעַ בְּכַמָּה יַעֲלֶה לָהּ בְּ„שַׁבָּה" שְׂכַר מָעוֹן לָהּ וּלְבִתָּהּ, מְזוֹנוֹת וְרוֹפְאִים? הַהוֹצָאָה רַבָּה גַּם בְּלֹא זֶה! הַאֵינָהּ יוֹדַעַת אֶת דַּרְכָּם שֶׁל בַּעֲלֵי הַמָּלוֹן בְּעָרִים הַגְּדוֹלוֹת?! גַּם בְּעַד נְשִׁימַת אֲוִיר־חַדְרוֹ צְרִיכָה אַתְּ לְשַׁלֵּם. הַכֹּל יִמָּכֵר בַּכָּסֶף!

וּבְדַבְּרָהּ עִם שְׁכֶנְתָּהּ עָלָה עַל דַּעְתָּהּ, שֶׁטּוֹב הָיָה לָהּ לִשְׂכֹּר מָעוֹן וּמְזוֹנוֹת יַחַד בְּבֵית הָאִשָּׁה הַזֹּאת. הִיא אִשָּׁה פְּשׁוּטָה—בַּעֲלַת־בַּיִת... וּבְוַדַּאי לֹא תְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה.

וְרַעְיוֹנוֹת כָּאֵלֶּה עָלוּ גַם עַל לֵב הָאַלְמָנָה דִּינָה קַסְטֶר, (זֶה הָיָה שְׁמָהּ). בְּשָׁמְעָהּ מִפִּי רִבְקָה, שֶׁהִיא נוֹסַעַת לְהִתְרַפֵּא בְּ„שַׁבָּה". מִתְּחִלָּה הִתְאוֹנְנָה עַל רוֹפְאֵי עִירָהּ, שֶׁשָּׁלְחוּ אֶת בַּעְלָהּ לְעִיר א. לַעֲשׂוֹת בּוֹ נִתּוּחַ, בְּעוֹד שֶׁחוֹלִים מֵעָרִים אֲחֵרוֹת בָּאִים לְהִתְרַפֵּא בְּעִירָהּ. מִי יוֹדֵעַ? יָכוֹל הֱיוֹת, כִּי לוּ נִשְׁאַר בַּעְלָהּ בְּבֵיתוֹ הָיָה מִתְרַפֵּא בְּלִי נִתּוּחַ, וְלֹא הִשְׁאִיר

אוֹתָהּ אַחֲרָיו – אַלְמָנָה אֻמְלָלָה!... וְאַחֲרֵי כֵן עלה
לְבָבָהּ: לוּ חָפְצָה הָאִשָּׁה לָשֶׁבֶת בְּבֵיתָהּ, הָיְתָה יְכ
לְכַלְכֵּל בְּשָׂכָרָהּ אֶת נַפְשָׁהּ וְנֶפֶשׁ יְתוֹמֶיהָ הָאֻמְלָ
שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בְּלִי כָל מַשְׁעֵן לָחֶם. בֵּיתָהּ הוּא מְרֻוָּח. ו
שֶׁתִּהְיֶה פַּרְנָסָתָהּ כַּךְ מְרֻוַּחַת! הָאִשָּׁה אָמְנָם לֹא ת
אֶצְלָהּ לְאֹרֶךְ יָמִים, אֲבָל טוֹבִים גַּם חַיֵּי שָׁעָה, מִסְתָּמָא
יַעַזְבֶנָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ גַּם אַחֲרֵי כֵן.

וְהִתְחִילוּ שְׁתֵּי הַנָּשִׁים מְרַמּוֹת אִשָּׁה אֶת רְעוּ
דִּינָה הִתְחִילָה לְגַנּוֹת אֶת בָּתֵּי הַמָּלוֹן בְּעִירָהּ, שֶׁבַּעֲלֵ
הֵם, פָּשׁוּט, חַיּוֹת רָעוֹת, וְלָאוֹרְחִים הַמִּתְאָרְחִים אֶצְלָם
הַמְּנוּחָה הַדְּרוּשָׁה לָהֶם; וְכִי אוֹרֵחַ נִכְבָּד בּוֹחֵר לְהִתְאָ
בְּבֵית אִישׁ פְּרָטִי. וְרִבְקָה הִתְחִילָה מְסַפֶּרֶת לְהַתְ
שֶׁבַּעֲלָהּ, בְּעֶצֶם, אֵינֶנּוּ עָשִׁיר גָּדוֹל... בַּעַל־הַבַּיִת פָּשׁוּ
וְהִיא אֵינָהּ חוֹלָה מְסֻכֶּנֶת, חָלִילָה... רְגִילָה הִיא בְּבֵ
לְחַיִּים פְּשׁוּטִים, אוֹכֶלֶת מַשֶּׁהוּ וִישֵׁנָה כְּמוֹ שֶׁיְּשֵׁנָה, כ
דִּקְדּוּקִים... וְדֶרֶךְ אַגַּב נִזְרְקָה מִפִּיהָ, שֶׁהִיא הָיְתָה רוֹ
יוֹתֵר לְהִתְאָרֵחַ בְּבֵית פְּרָטִי, אֵצֶל בַּעֲלַת בַּיִת טוֹ
וּפְשׁוּטָה, כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ טוֹבָה וּפְשׁוּטָה, וּבְשָׁעָה שֶׁ

מְדַבְּרוֹת כַּךְ וּמְרַמְּזוֹת אִשָּׁה אֶת רְעוּתָהּ, הָשְׁווּ בֵּינֵיהֶן וְהָ„עֵסֶק" נִגְמַר כִּרְצוֹן שְׁתֵּיהֶן. רִבְקָה הִתְאָרְחָה בְּבֵית דִּינָה בַּ„חֲצִי חִנָּם". וְהַמְּחִיר הַזֶּה כְּבָר הִסְפִּיק לְדִינָה לְכַלְכֵּל אֶת בֵּיתָהּ, וּבָנֶיהָ יָכְלוּ לְהִתְאַבֵּל עַל מוֹת אֲבִיהֶם בְּלִי מַפְרִיעַ מֵרָעָה וּמֵחֹסֶר לָחֶם.

לְסוֹף רָאֲתָה רִבְקָה מַה מְּאֹד הֵיטִיבָה לַעֲשׂוֹת בִּבְחָרָהּ לָשֶׁבֶת בְּבֵית דִּינָה: מַחֲלַת הַקִּיבָה הִתְחִילָה לְהָצִיק לָהּ בַּיָּמִים הָאַחֲרוֹנִים בְּאֹפֶן נוֹרָא. וְאָז צְרִיכָה הָיְתָה לְהַשְׁגָּחָה רַבָּה, לְדַאֲגַת אֵם, וְכָזֹאת הָיְתָה לָהּ בַּעֲלַת מְעוֹנָהּ.

הִיא שָׁמְרָה עָלֶיהָ וְדָאֲגָה לָהּ כְּאֵם רַחֲמָנִיָּה. כִּמְעַט שֶׁלֹּא מָשָׁה מִמִּטָּתָהּ. רִבְקָה קָנְתָה לָהּ אָחוֹת טוֹבָה וְאֵם רַחֲמָנִיָּה בִּמְחִיר מִצְעָר; וְהַדִּירָה וְהַמָּזוֹן עָלוּ לָהּ אֵפוֹא בְּחִנָּם.

וְעוֹד יוֹתֵר גָּדְלָה שִׂמְחָתָהּ, בִּרְאוֹתָהּ אֶת הַקִּרְבָה וְהָאַהֲבָה הָרַבָּה, שֶׁדִּינָה זוֹ מַרְאָה לְבִתָּהּ – לְמִרְיָם. הִיא אוֹהֶבֶת אוֹתָהּ מַמָּשׁ כְּאֵם טוֹבָה. וְיֵשׁ אֲשֶׁר תְּחַבְּקֶנָּה פִּתְאֹם, וְתַאֲצִל לָהּ נְשִׁיקוֹת נְשִׁיקוֹת, עַד שֶׁהִיא, רִבְקָה, נִכְלֶמֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ. הִיא יוֹדַעַת, שֶׁזֶּה כַּמָּה שֶׁלֹּא נָשְׁקָה אֶת בִּתָּהּ.

הִיא חוֹשֶׁבֶת אוֹתָהּ כְּבָר לְ„גְדוֹלָה", שֶׁאֵין נְשִׁיקוֹת־אֵם לְכָבוֹד לָהּ. – אֲבָל נַחַת־רוּחַ יֵשׁ לָהּ מִזֶּה הַרְבֵּה־הַרְבֵּה...

י.

הַצָּרָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁבָּאָה עַל דִּינָה בְּמוֹת בַּעְלָהּ, הִשְׁכִּיחָה מְעַט מִלִּבָּהּ זֵכֶר צָרָתָהּ הַיְשָׁנָה לִזְמַן מִצְעָר; אֲבָל הוּא חָזַר וְנֵעוֹר בְּכָל תֹּקֶף מְרִירוּתוֹ. הַפֶּצַע הַיָּשֵׁן שֶׁבַּלֵּב לֹא הֵחֵל עוֹד לְהֵרָפֵא, כִּי עָמֹק עוֹדֶנּוּ, עָמֹק וּמַכְאִיב מְאֹד... שֶׁבַע שָׁנִים תְּמִימוֹת עָבְרוּ עָלֶיהָ, וְהִיא – כְּאִלּוּ אַךְ אֶתְמוֹל הָיָה הַדָּבָר. הַרְבֵּה טַעֲנוֹת יֵשׁ לָהּ עַל רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם:

„בַּמֶּה הֲרֵעוֹתִי אֶת מַעֲשַׂי? בַּמֶּה חָטָאתִי יוֹתֵר מִכָּל הַנָּשִׁים, כִּי נִגְזְרָה עָלַי גְּזֵרָה אֲיֻמָּה כָּזֹאת?

„וְאִם נִגְזַר עָלַי, שֶׁיַּחְטְפוּ רוֹצְחִים־צוֹעֲנִים יֶלֶד מִילָדַי, מַדּוּעַ עָלָה הַגּוֹרָל עַל הַטּוֹבָה, הַיָּפָה, הַחֲכָמָה מִכָּל יְלָדַי?... יָפְיָהּ!... חָכְמָתָהּ!... קוֹלָהּ הַנָּעִים!... צִפּוֹרִי!... וְמִירָתִי!... אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת הָיְתָה מְשׁוֹרֶרֶת! הוּא, נִשְׁמָתוֹ תָּאִיר בְּגַן עֵדֶן, הָיָה מִצְטַעֵר, שֶׁאֵינָהּ זָכָר, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ אֵצֶל הָעַמּוּד בֵּין הַמְשׁוֹרְרִים!

וְהִיא מִשְׁתַּפֶּכֶת בִּדְמָעוֹת וּמַצְדִּיקָה עַל עַצְמָהּ אֶת הַדִּין: „זֹאת הָיְתָה בֶּאֱמֶת מַתָּנָה מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁאֵין אִמּוֹת בָּשָׂר וָדָם רְאוּיוֹת לָהּ! נֶפֶשׁ כָּזֹאת לֹא יָכְלָה לִחְיוֹת עֲלֵי אֲדָמוֹת. הִיא גָּדְלָה וַתִּיף – כְּמוֹ לְהַכְעִיס!... אֲבָל מַדּוּעַ זֶה לֹא מֵתָה כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ?!" – וְכִי מְהַרְהֶרֶת הִיא אַחֲרֵי מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל שְׁלֹשֶׁת הַיְלָדִים שֶׁמֵּתוּ עָלֶיהָ בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הַהוּא?! בָּכְתָה־בָּכְתָה עַד שֶׁחָדְלָה. הָאֲדָמָה מְכַסָּה, וּבָשָׂר וָדָם שׁוֹכֵחַ...

אֲבָל זוֹ – צִפּוֹרָה שֶׁלָּהּ – הַאִם יְכוֹלָה הִיא לִשְׁכֹּחַ אוֹתָהּ?! בְּכָל יוֹם נִדְמֶה לָהּ, שֶׁהִיא שׁוֹמַעַת אֶת קוֹלָהּ מֵרָחוֹק... שֶׁהַצּוֹעֲנִים מַכִּים אוֹתָהּ... וְהִיא בּוֹכָה וְצוֹעֶקֶת: „אִמָּא!" הַצּוֹעֲנִים עוֹבְדִים בָּהּ עֲבוֹדַת פֶּרֶךְ... וְהִיא בּוֹכָה וְצוֹעֶקֶת „אִמָּא!"... הִיא הָיְתָה יְרֵאָה לִישֹׁן יְחִידָה בְּמִטָּתָהּ... הִיא הָיְתָה יְרֵאָה מְאֹד מִפְּנֵי כְלָבִים, חֲתוּלִים וּשְׁרָצִים... עַתָּה הִיא יְשֵׁנָה בְּוַדַּאי יְחִידָה בַּחוּץ עִם הַכְּלָבִים... וְהִיא בּוֹכָה...

בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים אַחֲרֵי הָאָסוֹן הִסְתַּתְּרָה בִּינְתָה...

פָּשׁוּט – הִשְׁתַּגְּעָה. וְאַךְ מִן הַשָּׁמַיִם רִחֲמוּ עַל אֶפְרוֹחֶיהָ הַנִּשְׁאָרִים וְחִזְּקוּ אֶת לִבָּהּ, שֶׁתּוּכַל לִהְיוֹת לָהֶם לְאֵם.

בַּעְלָהּ הַמָּנוֹחַ נָסַע שָׁנָה תְמִימָה מֵעִיר לְעִיר לְבַקֵּשׁ אֶת הַיַּלְדָּה הַגְּנוּבָה וְלֹא מְצָאָהּ... כַּאֲשֶׁר שָׁב הַבַּיְתָה נִשְׁבַּר גַּם מַטֵּה לַחְמָם, כִּי לֹא יָכֹל עוֹד לְמַלֵּא תַּפְקִידוֹ, תַּפְקִיד חַזָּן, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: הֵמָּה חָפְצוּ, שֶׁיָּשִׁיר לָהֶם „קְדֻשָּׁה" „הַלֵּל"... שֶׁיְּסַלְסֵל לָהֶם עַל הַדּוּכָן „וִיחָנֵּךְ" – אַךְ הֲיָכוֹל הָיָה הָאָב הָאֻמְלָל לְזַמֵּר זְמִירוֹת – וְלִבּוֹ נָמֵס כַּמָּיִם? הֲלֹא הַזְּמִירוֹת הָאֵלֶּה הִזְכִּירוּ לוֹ אֶת צִפּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אוֹ סִלְסוּלֶיהָ בְּנִגּוּן „וִיחָנֵּךְ"! –

אֲבָל גַּם הֵם צָדְקוּ... אִם לֹא זְמִירוֹת וּנְגִינוֹת – חַזָּן לָמָּה לָהֶם?! וְהוּא צָרִיךְ הָיָה לְהִכָּנַע. מַה לֹא יַעֲשֶׂה הָאִישׁ בִּשְׁבִיל „פַּרְנָסָה"?! צָרִיךְ הָיָה בְּכָל „שַׁבַּת מְבָרְכִים" לִצְבֹּט אֶת לִבּוֹ בְּצִבְתָּ[1]) וּלְזַמֵּר לָהֶם „יְחַדְּשֵׁהוּ". אַךְ זֹאת הָיְתָה נֶחָמָתוֹ, שֶׁרֹב הַזְּמִירוֹת הָהֵן הֵם נִגּוּנִים עֲצוּבִים, וְיָכוֹל הָיָה לִשְׁפֹּךְ בָּהֶן אֶת נַפְשׁוֹ הַמָּרָה.

---

[1]) בְּמֶלְקָחַיִם.

וְהִיא?! הִיא בָּכְתָה – לֹא רַק בִּזְמִירוֹת עֲצוּבוֹת:
לָה וּבָכְתָה, עָלְתָה לְמִשְׁכָּב וּבָכְתָה, שָׁמְעָה קוֹל מְנַגְּנִים
בְתָה... זֶה לָהּ שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁהִיא בוֹכָה... אַךְ הַצָּרָה
אַחֲרוֹנָה – מוֹת בַּעֲלָהּ – הִשְׁכִּיחָה מִלִּבָּהּ זֵכֶר צִפּוֹרָה;
ל רַק לִזְמַן קָצָר. רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ אֶת
צְעֶיהָ, וְהֵבִיא לָהּ אֶת מִרְיָם וְרִבְקָה אֶל בֵּיתָהּ.

זֶה הָיָה בְּאַחַד הַלֵּילוֹת. רִבְקָה יָשְׁנָה אֶת שְׁנָתָהּ.
הִנֵּה יָשְׁבָה אֵצֶל מִטָּתָהּ וְשָׁמְרָה עָלֶיהָ, עַד אֲשֶׁר תָּקִיץ
תִשְׁתֶּה מִסַּמֵּי הַמַּרְפֵּא, אֲשֶׁר צִוָּה לָהּ הָרוֹפֵא. מִרְיָם יָשְׁנָה
ם הִיא עַל מִשְׁכָּבָהּ. בַּחֶדֶר הָיָה חַם מְאֹד, וּלְחָיֵי מִרְיָם
חַכְלִילוֹת כְּמוֹ הִתְלַקְּחוּ מֵאֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה נִשְׂגָּבָה... עֵינֶיהָ
יוּ כַּעֲצוּמוֹת בְּכַוָּנָה... עַל מִצְחָהּ הַזַּךְ נִרְאוּ קְמָטִים דַּקִּים...
וֹמֶה הָיָה שֶׁהִיא חוֹשֶׁבֶת אֵיזוֹ מַחֲשָׁבָה עֲמֻקָּה... הִיא הָיְתָה
פָה מְאֹד בְּרֶגַע זֶה. דִּינָה קָמָה וַתִּקְרַב אֶל הַמִּטָּה וַתַּבֵּט
לֶיהָ בְּעֹנֶג.

„מִי יוֹדֵעַ מָה הֵם הַקְּסָמִים, אֲשֶׁר יַרְאֶנָּה עַתָּה מַלְאַךְ
הַחֲלוֹם?"

וּפִתְאֹם נִמְשְׁכוּ עֵינֶיהָ אֶל הַקָּמֵעַ הַתָּלוּי עַל חָזָהּ שֶׁל מִרְיָם, וּמִבְּלִי מֵשִׂים לָקְחָה אוֹתוֹ בְּיָדָהּ... פִּתְאֹם חָשָׁה כְּעֵין דְּקִירָה בְּלִבָּהּ וְהִתְחִילָה מִזְדַּעְזַעַת בְּכָל אֵבָרֶיהָ... רְגָעִים מִסְפָּר עָמְדָה כְּמֻכָּה בְתִמָּהוֹן, וְיָדָהּ אוֹחֶזֶת בַּקָּמֵעַ וְלוֹחֶצֶת אוֹתוֹ בְּחָזְקָה, כִּירֵאָה שֶׁלֹּא יִגְזְלוּהוּ מִיָּדָהּ... אֲבָל הִיא יָרְאָה גַּם לְהַבִּיט עָלָיו.

אַחַר כֵּן הִבִּיטָה אֵלָיו מִשְּׁנֵי עֲבָרֶיהָ... וְאָז הִתְחִיל נִיצוֹצִים יוֹצְאִים מֵעֵינֶיהָ... אֲדֻמִּים... חַכְלִילִים... יְרוּקִים... צְהֻבִּים, וְהַבַּיִת מַתְחִיל נוֹפֵל...

וְהִיא הִרְגִּישָׁה בְּאוֹתוֹ רֶגַע, כִּי עוֹד מְעַט וְהִיא נוֹפֶלֶת וּמִתְעַלֶּפֶת. אַךְ הִיא הִתְחַזְּקָה בִּשְׁאֵרִית כֹּחוֹתֶיהָ לַעֲמֹד עַל רַגְלֶיהָ... אָז עָלָה עַל לִבָּהּ זֵכֶר אַחַד הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים בְּחַיֶּיהָ. צִפּוֹרָה בִּתָּהּ חָלְתָה מַחֲלַת הָאַסְכָּרָה, וְהִיא אָז כְּבַר שָׁלֹשׁ. הָרוֹפְאִים הִגִּיעוּ עָלֶיהָ רֹאשׁ... נִרְאֶה הָיָה, שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים הַרְבֵּה בְּחַיֶּיהָ... וְהִנֵּה צַדִּיק אֶחָד קָדוֹשׁ בָּא אָז לָעִיר וְנָתַן קָמֵעַ לִתְלוֹתוֹ עַל צַוַּאר הַיַּלְדָּה הַחוֹלָה... וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת הֵחֵלָּה לְהֵרָפֵא...

וְהִיא הִבִּיטָה עוֹד פַּעַם אֶל הַקָּמֵעַ... כֵּן! זֶהוּ הַקָּמֵעַ
[...]יָה תָלוּי עַל צַוָּאר בִּתָּהּ... הוּא וְלֹא אַחֵר...

יוֹתֵר לֹא יָכְלָה עוֹד לַעֲמֹד עַל רַגְלֶיהָ. הִיא עָזְבָה אֶת
[...]דֶר וַתָּבֹא לַחֲדַר מִשְׁכָּבָהּ וַתִּשְׁתַּפֵּךְ בִּדְמָעוֹת.

לְאָשְׁרָהּ יָשְׁנָה הַחוֹלָה בַּלַּיְלָה הַהוּא בִּמְנוּחָה, וְהִיא
[...]לָה לִבְכּוֹת וְלִבְכּוֹת כָּל הַלַּיְלָה בְּלִי מַפְרִיעַ.

בְּיוֹם הַמָּחֳרָת הִתְחִילָה מִסְתַּכֶּלֶת מִן הַצַּד פַּעַם בִּפְנֵי
[...]יָם וּפַעַם בְּפָנֶיהָ הִיא מִתּוֹךְ הַמַּרְאָה, וְהִשְׁתּוֹמְמָה עַד
[...]זֶה שְׁתֵּי הַתְּמוּנוֹת שׁוֹנוֹת לִכְאוֹרָה זוֹ מִזּוֹ! הִיא אָמְנָם גַּם
[...] פָּנֶיהָ לֹא הִכִּירָה. זֹאת הָיְתָה אוּלַי הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה
[...]וֹם מוֹת אִישָׁהּ, שֶׁהִיא מַבֶּטֶת בַּמַּרְאָה. נִדְמָה לָהּ שֶׁהִיא
[...]אָה אֶת פְּנֵי אִמָּהּ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם...

אֲבָל תְּמוּנָה צְעִירָה זוֹ כַּמָּה שׁוֹנָה, כַּמָּה זָרָה הִיא
[...]הּ!...

אוּלָם כַּאֲשֶׁר הוֹסִיפָה לְהִסְתַּכֵּל בִּפְנֵי מִרְיָם נִדְמָה
[...]הּ, שֶׁסּוֹף סוֹף דּוֹמִים הֵם מְעַט לְפָנֶיהָ הִיא. וּכְכֹל אֲשֶׁר
[...]וֹסִיפָה לְהַבִּיט אֶל מִרְיָם כֵּן נִתְבָּרֵר לָהּ הַדָּבָר יוֹתֵר
[...]וֹתֵר. שֶׁרַבִּים מִתָּוֵי פְּנֵי מִרְיָם דּוֹמִים לְתָוֵי פָּנֶיהָ הִיא. וְאַף

הִתְפַּלְאָה מְאד: אֵיכָה זֶה לֹא הֵעִירָה עוֹד אַף אַחַת הַשְּׁ
אֶת אָזְנֶיהָ, כִּי אִם וּבַת הֵנָּה?...

וְכֹה הָיָה הַדָּבָר בְּעֵינֶיהָ לְוַדַּי, כִּי מִרְיָם זוּ בִּתָּהּ
וּמַה שֶּׁקּוֹרְאִים לָהּ מִרְיָם וְלֹא צִפּוֹרָה? — אוּלַי הָיְתָה
מְסֻכֶּנֶת בְּאַחַד הַיָּמִים, וְשִׁנּוּ לָהּ אֶת שְׁמָהּ. גַּם אַהֲבַת רִ
לְמִרְיָם לֹא נִפְלְאָה בְּעֵינֶיהָ, כִּי מִי זֶה יָכוֹל לִבְלִי
נַעֲרָה נֶחְמָדָה כָּזֹאת. דָּרוּשׁ אֵפוֹא רַק לְדַבֵּר עִם רִ
וּמִרְיָם וּלְבָרֵר אֶת הַדָּבָר. אַךְ דָּבָר זֶה הָיָה קָשֶׁה לָהּ
יָתֵר מֵאֲשֶׁר נִרְאָה לָהּ בָּרִאשׁוֹנָה.

„לְגַלּוֹת עַתָּה אֶת הַדָּבָר לְמִרְיָם אִי־אֶפְשָׁר; כִּ
יוֹדֵעַ אִם לֹא שָׁכְחָה כְּבָר אֶת הַכֹּל, וְגִלּוּי סוֹד זֶה יִגְרֹם
הַרְבֵּה צַעַר, וְאוּלַי גַּם אָסוֹן...

„לְרִבְקָה?" — אֲבָל לְפִי מַצַּב מַחֲלָתָהּ אֵינָהּ מְ
כְּלָל לְדָבָר כָּזֶה.

וְהִיא הֶחְלִיטָה לְחַכּוֹת, עַד שֶׁיְּזַמֵּן לָהּ הַמִּקְרֶה
מְבַשֶּׂרֶת לְבַדָּהּ, אַחֲרֵי שֶׁבְּעִקָּר הַדָּבָר כְּבָר נוֹשָׁעָה:

נִמְצָאָה! וְשִׂמְחָתָהּ הַפְּנִימִית גָּדְלָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהִשְׁכִּיחָה מַלְכָּה גַּם אֶת אַלְמְנוּתָהּ.

הִיא הָיְתָה אֵם מְאֻשֶּׁרֶת.

יא.

וּמַחֲלַת רִבְקָה גָּבְרָה מִיּוֹם לְיוֹם. וְהָרוֹפְאִים אָמְרוּ פֶּה אֶחָד, כִּי מַחֲלָתָהּ מְסֻכֶּנֶת מְאֹד. וַאֲחָדִים הוֹסִיפוּ גַּם שֶׁהִיא „לְאַחַר יֵאוּשׁ".

אָז הֶחְלִיטָה דִינָה לְהוֹדִיעַ אֶת הַדָּבָר לְשִׁמְעוֹן אַקֶּרְמַן וְלִקְרֹא לוֹ לָבֹא הֵנָּה.

אַךְ לֹא יָדְעָה אִם טוֹב לְהוֹדִיעַ אֶת הַחוֹלָה מֵרֹאשׁ עַל דְּבַר בֹּא אִישָׁהּ, פֶּן יִפְעַל הַדָּבָר עָלֶיהָ לְרָעָה. וְהִנֵּה בַּבֹּקֶר אֶחָד קָרְאָה הַחוֹלָה אֶת דִּינָה אֶל מִטָּתָהּ, וּבִקְשָׁה מֵאִתָּהּ לִכְתֹּב לְבַעֲלָהּ, שֶׁיָּבֹא הֵנָּה עִם הַ„יְלָדִים".

וְשִׁמְעוֹן אַקֶּרְמַן חָרַד זֶה כְּבָר לְחַיֵּי אִשְׁתּוֹ. וּמַה גַּם בִּרְאוֹתוֹ, כִּי עָבְרוּ כְּבָר כִּשְׁבוּעַיִם יָמִים וְאֵין כָּל מִכְתָּב מִמֶּנָּה. „מִי יוֹדֵעַ — אָמַר אֶל לִבּוֹ — מָה הָיָה לָהּ שָׁם?"

נֶחָמָתוֹ הָאַחַת הָיָה שְׁלֹמֹה בְּנוֹ; הוּא הָיָה כְּמוֹ עֵרָבוֹן לְחַיֶּיהָ. אִלּוּ קָרָה, חָלִילָה, הָאָסוֹן אֲשֶׁר יָרֵא מִפָּנָיו, הֲלֹא הוֹדִיעוּהוּ תֵּכֶף בְּטֶלֶגְרַמָּה, כִּי הֲלֹא הוּא הַ״קַדִּישׁ״ הַיְחִידִי שֶׁלָּהֶם... וְעַתָּה, כַּאֲשֶׁר קִבֵּל אֶת מִכְתַּב דִּינָה, לָקַח אִתּוֹ אֶת שְׁלֹמֹה וְאֶת בַּתְיָה וַיִּסַּע מַהֵר לְדַרְכּוֹ.

וְאָמְנָם לֹא אֵחֲרוּ לָבֹא: כִּי מָצְאוּ אוֹתָהּ יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מוֹתָהּ.

הָאֻמְלָלָה מֵתָה בְּלִי רְשׁוּת הָרוֹפְאִים, כִּי הֵם חָתְכוּ לָהּ חַיִּים [1] עוֹד לְיֶרַח אֶחָד.

לִפְנֵי מוֹתָהּ הוֹצִיאוּ הַיְלָדִים מִן הַבַּיִת וַיִּשָּׁאֵר רַק אִישָׁהּ הָאֻמְלָל בֶּחָדֶר.

דִּינָה חָפְצָה לִשְׁמֹעַ אֵת אֲשֶׁר תְּצַוֶּה רִבְקָה לִפְנֵי מוֹתָהּ. לִבָּהּ הִגִּיד לָהּ שֶׁתִּשְׁמַע אֵיזֶה דְבָרִים הַשַּׁיָּכִים לְעִנְיָנָהּ. בַּתְיָה יָצְאָה עִם שְׁאָר הַיְלָדִים, אַךְ כַּאֲשֶׁר הִגִּיעָה אֶל הַפֶּתַח הִתְעַכְּבָה וְנִשְׁאֲרָה בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי אֵצֶל דִּינָה. פְּרִידַת רִבְקָה מִבַּעֲלָהּ הָיְתָה בְּלִי דְבַר שְׂפָתַיִם, אַךְ בְּמַבָּטִים וּדְמָעוֹת

[1] הִבְטִיחוּ שֶׁתִּחְיֶה.

זולפות בַּחֲשָׁאי... לְסוֹף בִּקְשָׁה מֵאִתּוֹ שֶׁיְּשַׁלֵּם לְדִינָה הָאַלְמָנָה בְּיַד נְדִיבָה יוֹתֵר מִן הַמַּגִּיעַ לָהּ, כִּי הִיא אִשָּׁה טוֹבָה וִישָׁרָה... שֶׁיִּתֵּן נֵדֶה הָגוּן לְ„אֲסוּפָה", וְאִם יַצְלִיחַ לִמְצֹא אֶת הוֹרֶיהָ וְיֵדַע שֶׁהֵם אֲנָשִׁים מְהֻגָּנִים לְפִי כְבוֹדָם, חֲפֵצָה הִיא שֶׁיִּשָּׂא אוֹתָהּ לִשְׁלֹמֹה. הִיא הִתְחִילָה לָתֵת טַעַם לִדְבָרֶיהָ, אֲבָל לֹא הִסְפִּיקָה. הִגִּיעַ הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן, שֶׁאֵינֶנּוּ שָׂם לֵב לְצָרְכֵי בְּנֵי אָדָם וְחֶפְצֵיהֶם.

הִיא הֵשִׁיבָה אֶת נִשְׁמָתָהּ אֶל הָאֱלֹהִים.

דִינָה וּבִתְיָה שָׁמְעוּ אֶת הַצַּוָּאָה. בִּתְיָה רָאֲתָה אֶת דִּינָה מִזְדַּעְזַעַת לְשֵׁמַע הַשֵּׁם „אֲסוּפָה".

אַךְ כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיהָ הָיוּ נְתוּנוֹת אֶל הַדְּבָרִים הָאַחֲרוֹנִים, שֶׁשָּׁמְעָה מִפִּי הַגּוֹוַעַת עָלֶיהָ וְעַל שְׁלֹמֹה.

אֲבָל הַשָּׁעָה הַנּוֹרָאָה, עֵת שֶׁהַמֵּתָה הַיְקָרָה מוּטֶלֶת לְפָנֶיהָ, לֹא הָיְתָה מֻכְשֶׁרֶת לְהַעֲמִיק לְמַחְשָׁבוֹת אֲחֵרוֹת מִלְּבַד מַחְשְׁבוֹת וָעֶצֶב מַר וּמֵעִיק עַל הַנָּפֶשׁ.

יג.

שִׁמְעוֹן הָיָה אִישׁ אוֹבֵד עֵצוֹת. הָאָסוֹן אֲשֶׁר קָרָהוּ הָיָה גָדוֹל מִנְּשׂא. אַחֲרֵי עֶשְׂרִים שְׁנוֹת חַיִּים שֶׁל אשֶׁר וּרְוָחָה, אֲשֶׁר רָאָה עִם רַעְיָתוֹ הַטּוֹבָה – לֹא יָכוֹל לִחְיוֹת עַתָּה בִּלְעָדֶיהָ אֲפִלּוּ שָׁנָה אַחַת, אֲפִלּוּ יֶרַח אֶחָד, אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד. שִׁבְעַת יְמֵי הָאֵבֶל הָיוּ נוֹחִים לוֹ מִן הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁאַחֲרֵיהֶם, מִפְּנֵי שֶׁבְּאוֹתָם שִׁבְעַת הַיָּמִים עָשָׂה אֵיזֶה דְבָרִים בִּשְׁבִיל רִבְקָה. הוּא יָשַׁן עַל הָאָרֶץ, הִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר, לָמַד מִשְׁנָיוֹת, קָרָא אַחֲרֶיהָ קַדִּישׁ כִּשְׁלֹמֹה... הַאִם אֵינֶנּוּ יָתוֹם כִּשְׁלֹמֹה?... – אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה – הוּא חַי וְהִתְעַסֵּק בִּשְׁבִיל רִבְקָה; אֲבָל בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁאַחֲרֵי הָאֵבֶל, כַּאֲשֶׁר שָׁב מֵהַלְוָיַת נִשְׁמָתָהּ, הִרְגִּישׁ כִּי אַלְמָן וְיָתוֹם אֻמְלָל בָּאֻמְלָלִים הוּא. אָז יָדַע וְהִרְגִּישׁ עָמֹק בְּנַפְשׁוֹ, כִּי רִבְקָה עֲזָבַתּוּ לָנֶצַח. הוּא אָמְנָם אֵינוֹ עֲרִירִי: רִבְקָה הִשְׁאִירָה לוֹ סְגֻלּוֹת יְקָרוֹת: בֵּן וּבַת, גַּם אֲסוּפָה, שֶׁרִבְקָה אִמְּצַתָּה לָהּ כְּבַת; עֲרִירִי אֵינֶנּוּ, אֲבָל יָתוֹם הוּא, יָתוֹם אֻמְלָל.

הוּא הָיָה מַסְכִּים בְּחֵפֶץ לֵב לַחְדֹּל מִכָּל עֲסָקָיו, לֶאֱסֹף אֶת כַּסְפּוֹ וְלָשֶׁבֶת יַחַד עִם שְׁלשָׁה „מַחֲמַדָּיו", לֶאֱכֹל

מִן הַמּוּכָן, וּלְבַלּוֹת בָּכֹה שְׁאֵרִית יְמֵי חַיָּיו.— אֲבָל מַה תִּהְיֶה אַחֲרִית הַיְלָדִים? הַכֶּסֶף יִתַּם, וְהֵמָּה יִשָּׁאֲרוּ בְלִי מִשְׁעָן.

אָנוּס הוּא אֵפוֹא לָשׁוּב אֶל בֵּיתוֹ עִם בָּנָיו וּלְנַהֵל אֶת מִסְחָרוֹ עַל כָּרְחוֹ. אֲבָל מִי יִדְאַג לַבָּנִים וּלְבֵיתוֹ? גַּם מִרְיָם גַּם בַּתְיָה אֵינָן מְסֻגָּלוֹת עוֹד לְנַהֵל אֶת הַבָּיִת.

וְעַל כֵּן שָׂמַח עַל הַצָּעַת דִּינָה לַעֲזֹב אֶת הַבָּנִים לְפִי שָׁעָה עַל יָדָהּ. וְהוּא יָשׁוּב לְבֵיתוֹ לְהָבִיא שָׁם סְדָרִים, וְהַבְטֵחַ הִבְטִיחָה אוֹתוֹ לִדְאֹג לְבָנָיו כְּאֵם רַחְמָנִיָּה. וְשִׁמְעוֹן רָאָה וְיָדַע, כִּי הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה הַזֹּאת יָכוֹל תּוּכַל וּמַלֵּא תְמַלֵּא אֶת הַבְטָחָתָהּ.

בִּבְכִי מַר וּבִנְשִׁיקוֹת חַמּוֹת נִפְרַד שִׁמְעוֹן מֵעַל שְׁלֹשֶׁת מַחְמַדָּיו", וַיָּשָׁב אֶל בֵּיתוֹ עָגוּם, נִדְכָּא וְנוֹאָשׁ.

שִׁמְעוֹן נִפְרַד מֵעַל בָּנָיו לְעֵת קְצָרָה; אֲבָל הוּא הָיָה טָרוּד מְאֹד בְּמִסְחָרוֹ וְלֹא יָכֹל לַעֲזֹב אֶת עִירוֹ כָּל כַּךְ מְהֵרָה; בֵּין כֹּה הִגִּיעוּ יְמֵי הַחֹרֶף וַעֲסָקָיו רַבּוּ וְטִרְדוֹתָיו גָּדְלוּ, וְלֹא יָכֹל לָשׁוּב אֲלֵיהֶם עַד הָאָבִיב.

בֵּינְתַיִם מָצָא נִחוּמִים בְּדַעְתּוֹ, שֶׁיְּלָדָיו נִמְצָאִים תַּחַת הַשְׁגָּחַת אִשָּׁה טוֹבָה וְרַחְמָנִיָּה. אֶת כָּל נַפְשׁוֹ הָאוֹהֶבֶת שָׁפַךְ

בְּמִכְתָּבִים, שֶׁכָּתַב אֲלֵיהֶם לְעִתִּים קְרוֹבוֹת. וְאֶת דַאֲגָתוֹ הָרַבָּה לְחִנּוּכָם שֶׁל יְלָדָיו הַנֶּחֱמָדִים הִבִּיעַ בְּמִכְתָּבָיו לְדִינָה וִיעוֹרְרֶנָּה לִשְׂכֹּר לָהֶם מוֹרִים טוֹבִים, וְהַכֶּסֶף שָׁלַח לָהּ בְּיַד גְדִיבָה.

וּבַתְיָה?... הַרְבֵּה חֲדָשׁוֹת כּוֹדְרוֹת וְזָרוֹת נִגְלוּ לָהּ בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים הָהֵם, אַךְ הַחֲדָשׁוֹת הָהֵן לֹא הָיוּ בְּרוּרוֹת לָהּ עֲדַיִן. רָאֹה רָאֲתָה אֶת דִּינָה דוֹאֶגֶת וַחֲרֵדָה עַל מִרְיָם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עַל שְׁלֹמֹה וְעָלֶיהָ. מִתְּחִלָּה עוֹרֵר הַדָּבָר קִנְאָה בְּלִבָּהּ, עַד שֶׁהִתְחִילָה לִשְׂטֹם אֶת הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה הַזֹּאת.

וְאַחַר כֵּן הִכִּירָה בְּעַצְמָהּ, שֶׁהִיא אֵינָהּ מִתְקַנְּאָה כָּל כַּךְ בִּשְׁבִילָהּ כְּמוֹ בִּשְׁבִיל שְׁלֹמֹה. דּוֹמֶה לָהּ שֶׁהוּא עָשׁוּק... שֶׁמִּרְיָם לוֹקַחַת אֶת חֶלְקוֹ בְּאַהֲבַת לֵב הָאִשָּׁה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת.

וּפַעַם אַחַת יָשְׁבָה עִם דִּינָה בְּחַדְרָהּ, וְדִינָה הִתְחִילָה שׁוֹאֶלֶת אוֹתָהּ עַל דְּבַר הָ„אֲסוּפָה" שֶׁבְּבֵית אַקֶּרְמַן... וְאָז הֵבִינָה מִדְּבָרֶיהָ, שֶׁהִיא טוֹעָה וְחוֹשֶׁבֶת אֶת מִרְיָם כַּ„אֲסוּפָה"... הַדָּבָר הַזֶּה הֵבִיא לָהּ קוֹרַת רוּחַ, וְגַם הִתְאַמְּצָה לְחַזֵּק אֶת הַטָּעוּת בְּלֵב הַשּׁוֹאֶלֶת – אִם לֹא בְּמִלִּים בְּרוּרוֹת – בְּאֵיזֶה

רְמָזִים וַחֲצָאֵי רְמָזִים, שֶׁכָּל הָרוֹצֶה לִטְעוֹת יָכוֹל בְּנָקֵל לִטְעוֹת בָּהֶם.

אַחֲרֵי כֵן נִזְכְּרָה, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁשָּׁמְעָה דִינָה מִפִּי רִבְקָה הַגּוֹעֶשֶׁת אֶת הַשֵּׁם „אֲסוּפָה" נִזְדַעְזְעָה מְאֹד, וְכִמְעַט שֶׁכָּשְׁלוּ רַגְלֶיהָ.

וּפַעַם אַחַת בְּשָׁכְבָהּ עַל מִשְׁכָּבָהּ בַּלַּיְלָה רָאֲתָה אֶת דִינָה יוֹשֶׁבֶת לִפְנֵי מִטַּת מִרְיָם, וּמַבִּיטָה בְּפָנֶיהָ בְּאַהֲבָה רַבָּה... וּפִתְאֹם קָמָה וְלָקְחָה בִזְהִירוּת אֶת הַקָּמֵעַ מֵעַל חָזָהּ וְהִסְתַּכְּלָה בּוֹ זְמַן רָב.

וְהַמַּחֲשָׁבוֹת הָרַבּוֹת אֲשֶׁר עוֹרְרָה הָאִשָּׁה הַזּאת בְּלִבָּהּ הָיוּ פִתְאֹם בְּרוּרוֹת מְאֹד... לִבָּהּ הִגִּיד לָהּ זֶה כְּבָר דְּבַר־מָה לֹא־בָרוּר עַל הָאִשָּׁה הַזּאת. וּבַלַּיְלָה הַזֶּה בָּא הַקָּמֵעַ גִּלָּה לָהּ וּבֵרֵר לָהּ אֶת הַכֹּל...

הִיא... אִמָּהּ!...

לְמָחָר, כַּאֲשֶׁר קָמָה דִינָה מִשְּׁנָתָהּ וַיָּשְׁבָה לִפְנֵי מִרְיָם וְהִפְצִירָה בָהּ לְהַרְאוֹת לָהּ אֶת הַקָּמֵעַ, הִתְרַגְּשָׁה בִתְיָה מְאֹד. לֹא! הִיא אֵינָהּ יְכוֹלָה עוֹד לְהַחֲרִישׁ! עָלֶיהָ לְגַלּוֹת אֶת הַדָּבָר וִיהִי מָה!

„מַדוּעַ אֵינָהּ מַבִּיטָה בַּמַּרְאָה אֶל עֵינֶיהָ, אֶל חָטְמָהּ, אֶל שְׂפָתֶיהָ וְאֶל כָּל תָּוֵי פָּנֶיהָ וְאֶל פְּנֵי אָנִי?!..."

וְהֵן כָּל כָּךְ דוֹמוֹת, כָּל כָּךְ דוֹמוֹת! אֵם וּבַת! מֵעוֹלָם לֹא רָאֲתָה, כִּי תִדְמֶה בַּת לְאִמָּהּ דִּמְיוֹן גָּדוֹל כָּזֶה!

וְדִינָה מוֹסִיפָה לְהַרְאוֹת אוֹתוֹת אַהֲבָה רַבָּה לְמִרְיָם הַתְּמִימָה, אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה מְאוּמָה מִכָּל אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת לְבַב דִּינָה. הָאֵם הָאֻמְלָלָה קִוְּתָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תַּעֲלֶה בְיָדָהּ לְעוֹרֵר אֵיזֶה זִכְרוֹנוֹת בְּלֵב הָעַלְמָה עַל יְדֵי רְמָזִים, אֲנָחוֹת וְקִטּוּעֵי דְבָרִים. אֲבָל הָעַלְמָה תְּמֵהָה וְשׁוֹתֶקֶת. וּכְכָל אֲשֶׁר הוֹסִיפָה דִינָה לְהַרְאוֹת חִבָּה לְמִרְיָם, שֶׁהָיָה בָרוּר בְּעֵינֶיהָ כִּי בִתָּהּ הִיא, כֵּן הִתְלַקְּחָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר הַקִּנְאָה וְהַמַּשְׂטֵמָה בְּלֵב בַּתְיָה. בָּרוּר לָהּ, כִּי זוֹהִי אִמָּהּ וְהִיא -- בִתָּהּ! וְהִיא מַתְחִילָה לְהִתְקָרֵב אֵלֶיהָ, וְהִיא מְחַבֶּקֶת וּמְנַשֶּׁקֶת אוֹתָהּ יוֹתֵר מֵהֻרְגָּלָהּ עַד כֹּה. וּפַעַם אַחַת הֵעִירָה אוֹתָהּ גַּם עַל הַדִּמְיוֹן הַגָּדוֹל, שֶׁיֵּשׁ לַפָּנִים שֶׁל שְׁתֵּיהֶן, אַךְ זוֹ אֵינָהּ שָׂמָה לֵב אֵלֶיהָ וְאֶל דְּבָרֶיהָ.

„אֲבָל לָמָּה צְרִיכָה הִיא לְגַלּוֹת?! וְכִי אֵין אִשָּׁה זוֹ

רוֹאָה אֶת טָעוּתָהּ?! בְּמִי הִיא מְבַקֶּשֶׁת אֶת בִּתָּהּ? בְּעַלְמָה נָכְרִיָּה?!"

מִרְיָם זוּ גוֹזֶלֶת מִמֶּנָּה אֶת אִמָּהּ!

אָז גָּמְרָה בִלְבָבָהּ לְגַלּוֹת אֶת הַדָּבָר לִשְׁלֹמֹה וּלְהִוָּעֵץ עִמּוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת. הַסּוֹד הַזֶּה מֵעִיק עַל לְבָבָהּ יוֹתֵר מִדַּי.

וְהִיא לֹא יָדְעָה, כִּי כְבָר הִקְדִּימָהּ שְׁלֹמֹה בְּדָבָר זֶה. גַּם בְּעֵינָיו הָיְתָה מוּזָרָה הָאַהֲבָה הָרַבָּה, שֶׁדִּינָה מַרְאָה בְּיִחוּד לַאֲחוֹתוֹ. וּכְשֶׁחָשַׁב הַרְבֵּה בְּדָבָר זֶה עָלָה עַל לְבָבוֹ רַעְיוֹן: שֶׁלְּאִשָּׁה זוּ הָיְתָה בַּת כַּאֲחוֹתוֹ. אוּלַי הָיוּ פָּנֶיהָ דּוֹמִים לִפְנֵי מִרְיָם, וְאוּלַי נִקְרְאָה גַם הִיא בְּשֵׁם מִרְיָם!... וְאוּלַי גַּם מֵתָה בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה... וְעַל כֵּן הִיא מִתְעוֹרֶרֶת כָּל כַּךְ בְּהַבִּיטָהּ אֶל אֲחוֹתוֹ.

וּכְשֶׁהִתְחִיל לְהִתְבּוֹנֵן אֶל פְּנֵי אֲחוֹתוֹ וְאֶל פְּנֵי דִינָה, לֹא מָצָא כָּל דִּמְיוֹן קַל בֵּינֵיהֶן: יוֹתֵר דּוֹמִים פְּנֵי דִינָה לְפָנֶיהָ שֶׁל בִּתְיָה...

וּכְכָל אֲשֶׁר הוֹסִיף לְהַבִּיט בִּשְׁתֵּיהֶן, כֵּן הִכִּיר יוֹתֵר אֶת הַדִּמְיוֹן הָרַב שֶׁבֵּינֵיהֶן.

וְלִשְׁלמה הָיוּ כְּבָר רֵעִים וּמַכָּרִים בָּעִיר. וּפַעַם אַחַת שָׁאַל אֶת אַחַד מִמַּכָּרָיו עַל דְּבַר תּוֹלְדוֹתֶיהָ שֶׁל דִּינָה. וְהוּא סִפֵּר לוֹ לְתֻמּוֹ, כִּי לִפְנֵי שָׁנִים מִסְפָּר קָרָה אָסוֹן גָּדוֹל לְדִינָה הַחֶנְוָנִית; הִיא נָסְעָה עִם בִּתָּהּ הַקְּטַנָּה–צִפּוֹרָה שְׁמָהּ –לְבַקֵּר אֶת אֲחוֹתָהּ הַגָּרָה בְּעִיר ב. הַיַּלְדָּה הַקְּטַנָּה הָיְתָה עַלִּיזָה וְשׁוֹבֵבָה, וַתֵּצֵא עִם עוֹד יְלָדִים וִילָדוֹת לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ וּלְצַחֵק, וַיִּתְרַחֲקוּ מְעַט מִן הָעִיר; וְאָז עָבַר אֹהֶל צוֹעֲנִים וַיִּגְזְלוּ אֶת הַקְּטַנָּה וַיֵּעָלְמוּ. וְהַיַּלְדָּה לֹא נִמְצְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

הַסִּפּוּר הַזֶּה עָשָׂה עַל שְׁלמה רֹשֶׁם גָּדוֹל. „מִי יוֹדֵעַ– אָמַר בִּלְבָבוֹ – אִם לֹא „בַּתְיָה" זוּ הִיא „צִפּוֹרָה" הָאֲבוּדָה". אָז זָכַר אֶת הַנִּגּוּן שֶׁל „וִיחָנֶּךָּ", אֲשֶׁר שָׁמַע מִפִּיהָ אָז... נַעֲרָה קְטַנָּה וְיוֹדַעַת כְּבָר נִגּוּנֵי בֵית־הַכְּנֶסֶת – אֵין זֹאת כִּי בַת חַזָּן הִיא...

הַדָּבָר הַזֶּה לֹא נָתַן לוֹ מְנוּחָה.

וְהוּא גָמַר בִּלְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת נִסָּיוֹן קַל.

הוּא קָרַב אֵלֶיהָ מֵאֲחוֹרֶיהָ, בִּהְיוֹתָהּ שְׁקוּעָה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ.

— צִפּוֹרָה! — קָרָא לָהּ פִּתְאֹם.

הִיא הֶחֱזִירָה אֶת פָּנֶיהָ וַתַּבֵּט אֵלָיו מִתְפַּלְּאָה: מַדּוּעַ זֶה עָלָה עַל לְבָבוֹ פִּתְאֹם לִקְרֹא בְשֵׁם זֶה.

וְאַחַר כֵּן הִשְׁתַּקְעָה בְּמַחְשָׁבוֹת... וּמִן רַב יָשְׁבָה שְׁקוּעָה בְּמַחְשְׁבוֹתֶיהָ... דוֹמֶה הָיָה, שֶׁהִיא יְשֵׁנָה בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת... שֶׁנִּשְׁמָתָהּ מְרַחֶפֶת בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּעוֹלָם אַחֵר... וּמִצְחָהּ כֻּסָּה בִקְמָטִים... אֵיזֶה דָּבָר מִתְחוֹלֵל [1] בְּקִרְבָּהּ... הִיא קָמָה וַתֹּאחַז בְּיַד שְׁלֹמֹה וַתּוֹצִיאֵהוּ דוּמָם הַחוּצָה:

— הוֹבִילֵנִי נָא אֶל חֲצַר בֵּית־הַכְּנֶסֶת! — קָרְאָה אֵלָיו בְּקוֹל תַּחֲנוּנִים.

שְׁלֹמֹה מִלֵּא אֶת בַּקָּשָׁתָהּ.

הִיא נִצְּבָה בְּתוֹךְ הֶחָצֵר... הִבִּיטָה אֶל קִירוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת הַיָּשָׁן... אֶל בֵּית הַשַּׁמָּשׁ הָרָעוּעַ, אֶל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל עֶזְרַת הַנָּשִׁים... עַל הַכֹּל...

אָז הוֹצִיאָה אֲנָחָה עֲמֻקָּה מִתּוֹךְ לִבָּהּ, כַּאֲנָחַת עָמֵל אַחֲרֵי עֲבוֹדַת פָּרֶךְ.

---

[1] נַעֲשָׂה.

היא נזכרה הכל! גם את שמה היא זוכרת היטב– צפורה! כן.

והיא החליטה להתודע בו ביום אל אמה; אך היא מרגישה, כי לב אמה נתן לאחרת...

אז ידעה את הגזלה הרבה אשר גזלו ממנה הצוענים!...

אלו עמד האהל לפניה באותו רגע היתה שולחת בו אש על צועניו ועל צועניותיו יחד וגם על פשרבר ויתפור לא חסה!

והיא רוצה לבכות ואינה יכולה...

והיא מתאמצת לנחם את נפשה בשלמה ידידה... יודעת היא ששמעון אביהם אוהב אותה באהבת אם רחמן חוזרת את דברי רבקה עליה ועל שלמה.

אבל אין לבה הולך עתה לאהבה... יכולה היא עתה רק לשנא, לקלל ולהתנקם!...

Perahim

151842